

Digitized by the Internet Archive
in 2016

No 77
A. B. Van de Mottek.
1799.

559

Het

TWEEDE DEEL

Der

WERKEN

Van

LUCIANUS

Den

SAMOSATENSER:

Nieuwlyks uit het Grieks vertaalt,

Door

S. B. M. D.

AMSTERDAM;

By JOHANNES ten HOORN, Boekver-
kooper over het Oude Heeren Loge-
ment. 1679.

Ms

Two or Three

or

WERKEN

of

LUCIAZUS

of

SAARLANDT

Germany

1700

L. B. M.

IN AMSTERS

Printed and Sold by J. B. M. at the ...
of the ...
1700

LUCIANI

Tweede Deel.

LUCIANI SCYTH,

Ofte van de

HERBERGSAAMHEIT.

Hy prijft de Macedoniers, en sekre Patronen, die hem vorderlijk zijn geweest door het exempel van Anacharfis een Scyth, ende Solon te Athenen. Hoe hy in 't kort kennis van heel Griekenland kreeg, en door de heele Stad van alle bekende geeert en gerespecteert wierde.

A Nacharfis was de eerste Scyth niet, welk tot *Athenen* quam, om in de *Griex*e Letteren en Disciplinen geoefent te werden: maar voor hem is'er noch eenen *Toxaris* geweest, een Man die veel verstands had, en genegen alle goede dingen te leeren, nochtans uit geen Koninklijken bloede gesproten: maar herkomstig uit den gemeenen hoop der *Scyts*e Natie, van die men gemeenlijk *Ostipedes* (dat is acht-voeten) noemt,

welke alleenig regeren over twee Koejen en een Karre ofte Wagen.

Desen *Toxaris* dan is niet na zijn Vaderlant wedergekeert, maar is tot *Athenen*, alwaar hy zijn verblyf had, gestorven, en een weinig daar na ook onder de Helden gerekent: want de *Atheniensers* deden dien vreemden Medicus groote eere aan. Van die tijd af heeft hy altijd de naam van een Helt gevoert; maar het is dunkt my, de pijnne waardig te verhalen, hoe hy op 't register der Helden quam, en voor een van de *Aesculapianen* aangesien is.

De *Scythen* hebben niet alleen voor een maniere de menschen onsterffelijk te maken, en hare dooden na *Zamolxis* toe te senden: maar het is de *Grieken* ook geoorloft in *Griekenland* de *Scythen* tot Goden te maken.

Wanneer *Athenen* schrikkelijk van de pest wierd aangetaft: Zoo had de Huisvrouw van den Raads-heer *Architeles* genoemd, 's nachts gedroomt, dat'er een *Scythfen* Doctor by haar stond, die gesegt hadde, dat de pest soude overgaan, wanneer zy sekere nauwe steeg met wijn besproeide, (want de *Athener* Vrouwtjes namen dese woorden in acht) en achtervolgde desen Raat: het geschiede doe, dat de pest ophief, en niet meerder grasseerde, het zy dat de vuile dampen door de geur van de wijn gedemt zyn, of het zy dat Doctor *Toxaris* yts anders geweten heeft van meerder krachten, want hy was daar Medicus, en hadde sulx de *Atheniensers* terade gegeven. Dit is de reden waarom men hem daar noch soo

over loont. Want tot zijnder getuigenisse wert jaarlijks een sneeu-wit Paert opgeoffert, op die plaats daar *Dimenete* seide, dat hy van daan quam, doe hy sulx gebod. Aldaar bevontmen ook dat *Toxaris* begraven lag, met een glorieus opschrift, alhoewel men het niet altewel kon lesen; boven op een pylaar daar was een Man uitgehouwen met een *Scytisch* gewaat, in de linkerhand was een uitgespannen boog, en in de rechter, soo het schein, had hy een boek. De helft van het lichaam was door lankheit van tijt vergaan.

Niet verre van het huis van *Dipylus*, aan de linkerhand, daar men in de Academie gaat, siet men een kleine tombe, met een beelt, dat op de aarde leit, maar somtijds eens met nieuwe kroonen ververst. Zy seggen dat'er sommige daar door van de koors zijn geholpen. Het is geloofwaardig, dat hy wel eertijds de Stad van de pest bevrijd heeft.

Maar om weder tot ons propooft te komen. Desen *Toxaris* was noch in't leven; want als *Anacharsis* onlangs uit zijn Vaderlant was getrokken, soo quam hy in de Stad, als een vreemdeling en Barbaar, heel verbaast, nergens bekend, vreesachtig, bevende, niet wetende wat hy doen sou. Hy was wel bewust, dat een yder de gek met hem scheeren soude, om de vreemde kleding die hy aan had, en dat hy niemand vond daar hy in zijn taal mede spreken kon. In 't kort, het reisen verdroot hem, hy nam voor, als hy *Athene-* sien had, op zijn voeten wederom te kee-
 A 3 ren,

ren, maar eerst een Schipjen te huuren, om na *Bosphorus* te varen, van waar hy dan binnen veertien dagen in *Scythien* komen kon. Dewijl *Anacharsis* dit by sich selven docht, soo schijnt het dat hem een goede geeft moet ontmoet zijn, te weten, *Toxaris* die hy op het Kerk-hofte *Athenen* (*Ceramicen* gesegt vond.) Want, dewijl het kleed met het sijne overeen quam, sag hy dat het na sijn Vaderlant geleck. Hier door kon *Anacharsis* hem lichtelyk kennen, die van de deftigste Stammen der *Scythen* was gesproten. Maar hoe kan *Anacharsis* weten, dat *Toxaris* sijn lansman was, zijnde op sijn Griex gekleed, met een geschooren baart, sonder gordel, of geweer, welsprekend en seer aardig, gelijk als of hy uit *Attica* geboortig was? hy was seer hervormt door de langheid van tijt. *Toxaris* sprak hem aan in de *Scythise* taal. Zijt gy niet *Anacharsis* de Soon van *Daucetus*? *Anacharsis* dit hoorende, schreide van blydschap, om dat hy een Man vond die hy niet alleen kende, maar ook met hem spreken kon. Hy vroeg hem, wel lieve Man, hoe kent gy my? waar op hy antwoorde: ik ben so't schynt uw lantsman, segt hy, uit *Scythien* herkomstig: mijn naam is *Toxaris*, niet uit Koninklyken of Adelyken bloede, want dan sou ik u wel bekend zijn. Zijt gy dan *Toxaris*, daar ik soo meenigmaal van gehoort heb, te weten: dien *Toxaris* die sijn Wijf en Kinderen verliet, en uit curieusheit *Griekenland* ging besichtigen, welke ik weet dat te *Athenen* in groote eftime gehouden wierd? ik ben die selve man, segt hy,

hy, wiens naam en faam onder u lieden noch gebleven is. Derhalven, seide *Anacharsis*, wetet dat ik u Discipel wel wesen wil, want ik ben ook even als gy, uit nieuwsgierigheid uit mijn Vaderland na *Griekenlant* getrokken, alhoewel de Volkeren, daar ik in 't reifen voorby getrokken ben, my veel leeds aangedaan hebben. Zoo gy my nu niet tegen gekomen waart, ik soude regelrecht weder na het Schip gegaan hebben. Zoo verbaaft waar ik, siende dat my alles soo vreemt en onbekent was. Maar ik zweer u by den *Persiaansen Zabel*, en de *Zamolxis*, onse Goden, dat gy my *Toxaris* eens als een vreemdeling omleid, en toont my al de voornaamste dingen deser Stad: en 't geen vorder in *Griekenlant* meer te sien is, als ook de Wetten, Insettingen, deftige en aansienlyke Mannen, haar manieren, publyke Spelen, en haar ommevang van leven: want gy zijt eerst, en daar na ben ik uitgetrokken om kennisse te krijgen van dit Republyk. Laat my doch niet weder henen gaan, sonder dit alles besigtigt te hebben. Dit hebt gy seer wel gevat, seide *Toxaris*, want, hoe soud gy kunnen weder keeren, daar gy uwe voeten noch nauwlyx op den drumpel gehad hebt: weest goets moeds: gy moet niet weg gaan, noch gy sult dese Stad niet verlaten, voor dat gy alles besigtigt hebt, deselve geeft geen kleine aanlokfel voor de vreemdelingen, want hy sal u sodanig tracteren, dat gy niet meer om u Vrouw en Kinderen denken sult. Ik sal u alles toonen, 't geen te *Athenen* en in gantsch *Griekenland* te sien is. Hier

woont een seer wijs en verstandig Man, dat een Inboorling is, die veel in *Asien* en *Aegypten* gereist heeft, en daar by met de grootste van de werelt verkeert: is van geen groote middelen of Capitaal, maar schijnt in 't uitterlyke aanzien een Bedelaar gelijk te zyn. Gy sult sien dat hy so gemeen is: evenwel om sijn wijsheit van yder een geacht wert, en aangebeent, ja gebruiken hem meenigmaal om wetten in het Republyk te maken, en schamen sich niet na sijn geboden te leven. Zoo gy met dese vriendschap wilt houden, en gy hem te deegen leert kennen, zoo sal geheel *Griekenland* uw roegedaan zyn. En het principaalste dat hier in moet gedaan werden, is, dat ik u daar een groote recommandatie sal doen. Laat ons niet langer wachten, seide *Anacharsis*, tegen *Toxaris*, maar brengt my hoe eer hoe liever by hem. Want ik vrees dat hy anders niet te spreken sal zyn, en de genegentheit die gy tot my hebt, weinig achten sal. Goet, segt hy: ik sal voor hem een aangename sake uitrichten, wanneer ik hem gelegentheit sal geven om een vreemdeling te herbergen. Volgt my maar na, zoo sult gy dadelijk sien hoe beleeft, eerbiedig, vriendelyk en aangenaam hy tegen de vreemden is. Het geluk schijnt ons te willen dienen, want hy komt ons tegen; hy is het die daar in sijn selven spreekt: te gelyk sprak hy *Solon* aan: ik breng u, segt hy, een seer groot geschenk, te weten: een vreemdeling, die hier t'eenemaal onbekent is. Hy is van geslacht en geboorte een *Sayth*, uit Adelyken

bloede,

bloede, en deftige Ouders. Hy heeft zijn Vaderlant verlaten, om by ons te woonen, en te verkeeren, en om alle uitftekende dingen die in *Griekenlant* zyn, te befichtigen. Hier toe heb ik hem een kort begriip aangewefen, om alles binnen korten te mogen fien, en aan de voornaamfte bekent te werden, nader weg kan ik niet bedenken, dan dat ik hem by u recommandeerde. Zoo ik u te recht kenne, *Solon*, fult gy dat geern doen? brengt hem tot alle kenniffe, en maakt hem als een Inboorling van *Griekenland*. Als gy *Solon* gefien hebt, foo hebt gy alles gefien *Anacharfis*. Dat is *Athenen*, en dat is *Griekenlant*. Acht dan niet meer een vreemdeling te zyn. Zy kennen u nu alle, gy zyt nu allemans vriend geworden. Hier fal u defe man toebrengen. Gy ful de *Scythen* eenemaal vergeten, wanneer gy u hier wilt gemeen maken. Gy hebt nu loon van uwe reife, te weten, een einde van uwe genegentheit en begeerte. Dit is een *Griexe* wet en regel, en een feker teiken van de *Attife* Philofophie. Want hy is feer gelukkig die de eer mach genieten, om met *Solon* te verkeeren, en gemeen te zyn.

Het is te lang alles op te halen, hoe *Solon* met dit gefchenk vermaakt was; wat hy antwoorde, hoe vriendelijk hy daar na met hem leefde, hoe dat *Solon* hem leerde, en in alle dingen onderrechte, hem alle vrientschap be-
toonende, hoe hy hem by de principaalste der *Grieken* bracht, hem verforgde, en in groote eftime maakte. Den anderen was verbaaft

over zijn groote wijsheit, soo dat hy niet een stroo breet van dien Heer zijn zyde week.

Hy leerde nu in een ommesien, dat hy kennis van heel *Griekenlant* kreeg, en was by yder bemint, en gesien, gelyk als hem *Toxaris* voorsegt had. *Solon* kan de deugden van *Anacharsis* niet genoeg vertellen, soo dat hy by allen, daar den *Wet-gever Solon* mede verkeerde, in groote eeren en estime gehouden wierde. Want het volk sullen altijd die groote eer aandoen, diele sien dat van de Grooten geacht werden. Daar is noit Vreemdeling Borger geworden, soo wy *Theoxenus* gelooven mogen, die onder zijn schriften, als ook dit exempel verhaalt. Ik mein niet dat desen *Anacharsis* na de doot van *Solon*, in zijn Vaderlant is wedergekeert.

Maar wil ik u nu het eind verhalen, op dat dit stuk niet sonder hoeft en schijne? Het is nu tijd de Borgers te kennen, daar *Anacharsis* en *Toxaris* meest om uit haar Vaderlan gekomen zyn, tot welk ik den ouden *Solon* van *Athenen* gebracht heb.

My is ook yts diergelijks gebeurt als *Anacharsis*. En ik bid u by de gunst-Godinnen, dat gy de gelijkenisse niet qualijk neemt, wanneer ik my by een Koninklyk Heer vergelyke. Want hy is geweest een *Barbaar*: vorders niemant sal lichtelyk seggen, dat wy *Syriers* minder zyn als de *Scythen*. Wy willen onse saak niet verder by het Koninklyke vergelijken, als geseft is. Want, als ik eerst in uwe Stadt als vreemdeling getreden ben,

siende

fiende hare groote, heerlykheit, Volkrykigheit, macht en aansien, soo stont ik als verflaggen. Ik was langen tijd als verbaast, want ik my niet genoeg verwonderen kon. Gelyk als dien Jongeling *Telemachus*, uit het Eilandt *Ithaca* geboortig, sich verwonderde wanneer hy het huis van *Menelaus* sag. Even eens was ik ook gestelt, doe ik soo een floreerende Stad sag, en gelyk den Poëet segt, die met alle goederen bloeit, daar een deftige en gelukkige Stad mede kan opgepronkt werden. Onder tusschen dacht ik wat my stond te doen. Ik wist dat gy lieden in Oratien uitmuntende waart. Wat deed ik dan om soo een Stad niet stilzwygens verby te gaan? Ik sochte (want ik wil alwillens de waarheit segge) wie in waerdigheit de principaalste was, by welk ik ging: soo kreeg ik'er geen een, als *Anacharsis*, en dien vreemden *Toxaris*, maar meer, of liever alle, want sy spraken niet alle uit eenen mond. Want hier wonen vreemdelingen, veele verscheidene, deftige en uistekende Mannen in dese Stad, docht twee zijnder, die in Geslacht, Adel en Digniteit, alle andere te boven gaan. Vorders in wijsheit en welsprekentheit soude men die wel by de *Musen* mogen vergelyken. Het volk is haar wondergunstig, en toegedaan: 't welk in een Stad seer deftig is. Aangaande hare goetheit, en beleeftheit tegen de vreemde, soo weinig nyd tegen soo een meenighte volks, eerbiedigheit, weldadigheit, goethartigheit, en ommegang sult gy moeten belyden, als gy wat met haar

hebt omgegaan. En om sich meer te verwonderen, het is uit eene familie Vader en Soon. De Vader is niet anders dan of gy *Solon*, *Pericles*, of *Aristides* saagt. En de Soon, soo ras die u gesien had, die sou u terstont na sijn huis gebracht hebben. Hy is fraai lang van stature, van een Mannelyk wesen, seer minnelyk. Dat, als men hem hoort spreken, soo luffert men met de mond wijd open. Zoo een aardige lieffelykheit heeft hy over sich in het spreken. Zoo dikwyls als hy in 't openbaar een aanspraak voor 't volk doet, soo luffert yder een met open ooren neerftig toe: zulks segt men ook te *Athenen* gebeurt te zyn aan de Soon van *Clinia*, alhoewel kort daar naar beroude, dat zy *Alcibiades* seer vriendelyk onthaalt hadden. Om met weinig woorden te seggen, dese Man is die gene daar het volk op vertrouwt, en haar eenigste goet en toeverlaat is. Zoo dan desen, of sijn Vader u ontfangt, en met u vriendschap houdt, soo sal u de heele Stad aanhangen, en gy sult soo te seggen in behouden haven zyn.

Dit wierd van yder een gesegt, alhoewel ik myne reden met geen eed en wil sluiten. Ik hier van een preuve nemende, schijnt my redelyk wel uitgevallen te zyn. Het is hier geen werk van te sitten, en te toeven, volgens den Poëet *Cejus*, maar men moet met handen en voeten in de weer zyn, daarom moet'er wat gesegt en gedaan werden, om met sulke luiden vriendschap te maken. Zoo wy dat dan na wensch en begeren krijgen, hebben wy
rust,

rust, het gaat dan voor de wint, het weer is dragelijk, en de haven is naby.

LUCIANI MANIER.

Om

Historien te schrijven.

Hier leert hy hoe men een Historie moet beschrijven. Zijn deelen. De fouten die daar in loopen, soo in woorden als zamenstel &c.

MEn segt, lieve *Philo*, dat ten tyde als *Lysimachus* regeerde, met sekere siekte gesslagen wierde: welk in deser manieren was: in 't eerst begonden sy alle door de Stad de koorts te krijgen, die de heele Stad door grasseerde. Van 't begin af was zy continueel: op de zevende dag warend'er veele, die veel bloeds uit de neus quyt wierden, maar andere kregen een onmatig zweten, welk een einde was van de koors. Ondertusschen beelden zy haar selven wonderlyke phantasien in van dese koors. Zy wierden alle als aangeport om *Tragedien* te maken, zy maakten klaag-liederen, en schreeuden. Voornamentlyk songen zy de *Andromeda* van *Euripides*: en zy overlafen dikmaals de woorden van *Persens*. De Stad was vol bleeke en magere luiden: de seven-daagse Treur-speelders niet onbekent: ô *Tyran!*

ran! gy, liefde der Menschen en Goden &c. Dit riepen zy seer lange luids keels, tot dat de koude winter haar van die rasernie steurde.

Het schijnt dat *Archelaus* de Treurspel-schrijver, daar de oorzaak afgeweest is, welke op die tijd vermaart was, die haar in't midden van de hitte Somer de fabel van *Andromeda* gespeelt had, dese afgespeelt zynde, ging'er daar verscheide met de koorts op den hals na huis toe, soo dat het scheen dat *Andromeda*, *Perseus* en *Medusa*, haar altijd in de sinnen speelden. Dese *Abderitise* plaag, regeerde niet alleen onder het gemeen, maar ook onder den rang der Geleerde. Zy wilden wel juist niet haar rasernie in Treur-spielen toonen, want sy hadden Treur-dichten genoeg, die niet vreemt waren: sy loopen alle tot die welbekende dingen, te weten, tot den Oorlog tegen de Barbaren, en de wonden in *Armenien* gekregen, en die geduurige Victorie; daar wert byna niemant gevonden, of hy wil een Historie schrijven: Ja het schijnen wel alle *Thucydides*, *Herodoti* en *Xenophontes*.

De Oorlog is de Vader van alle, want die heeft seer veel Histori-schrijvers gemaakt, en dat om haar eenige plaag. Na dat ik dit sag, lieve vrient, soo schoot my dat van dien *Sinopenfer* in den sin. Als men seide dat *Philippus* met sijn Leger aanquam, soo begonden de *Corintherste* sidderen en te beven: elk dede evenwel sijn best: d'eene maakte wapenen vaerdig; d'ander haalden eenige steenen byeen; andere kalfaterden de Storm-toorens

van de Stad met de Muuren, men maakte Bolwerken en Citadellens, ſoo dat d'een meer dede als d'ander.

Als *Diogenes* dit ſag, en niets hadde dat hy dede, (want niemant gebruikten hem om yts te doen) ſoo ſchorte hy ſijn rok op, en rolde ſijn ton daar hy in woonde mer alle ernſt en yver de heele Stad open neer: daar was ymant van ſijn bekende die hem vroeg, wel *Diogenes* hoe hebt gy 't ſoo druk? ik wil myn ton ſoo wat, ſeide hy, op dat ik onder ſoo veel woelende geeſten niet en ſchijne alleen ledig te zyn.

Alſoo doe ik *Philo*, op dat ik niet en ſoude ſchijnen alleen ſtom te zyn in deſe kakelagtige en ſnappende werelt, en niet alſeen Comediachtigen naſleep ſtilzwijgens verby gevoert werden, ſo heb ik niet ongeraden geoordeelt, ſoo het eenigſins mogelyk was, dat ik ook mijn ton ſoude rollen: ik wil juist geen *Hiſtori* verhalen, of eenige gedenkwaardige geſchiedeniſſen te berde brengen. Ik ben daar niet ſtout genoeg toe, en ſulx moet men van my niet verwachten. Ik weet beſt wat een gevaar het is, ſoo ymant over berg en dal ſijn tonne rolt, voornamentlyk ſoo een tonnetje als het mijne is, dat vry wat losjes, en niet al te vaſt gebonden is, want ſo daar ymant maar een klein ſteentjen tegen wierp, ſou het t'eenemaal in duigen vallen. Wat is dan myn beſluit? hoe ſal ik beſt den Oorlog aanvangen en buiten ſchoots blyven? ik ſal het u ſeggen. Ik ſal my van de rook, zee-baren en ſorgen

afnou-

afhouden, die tot nadeel van eenige Historie zijn. Dese kleine vermaninge, en weinige geboden moet ik den Schryver voorstellen, op dat ik by het gebouw by haar den minsten mag zyn, alhoewel het opschrift myn naam niet dragen sal, daarom sal ik maar met het eind van mijn vinger de leem aanraken.

Alhoewel sommige meinen, dat sy tot die sake geen waarschouwinge van nooden hebben, niet meer als 'er konst tot het gaan, sren en eten noodig is; als of het seer ligt en veerdig was voor yder een, een historie te schryven, als hy maar met woorden kon uitdrukken 't geen hy begrepen had. Gy weet selfs, myn Vriend, of het soo makkelyk is die t'saam te setten, maar fooder yts is, dat veel sorg op het lyf heeft, is dit van het minste niet, soo ymant, als *Thucydes* segt, een Historie als een eeuwig gedenk-teeken sal vercierien. Ik weet dat 'er weinig zyn, die door myne reden bekeeren sullen, maar ik sal veele daar door moeielyk vallen, voornamentlyk die haar werk nu ten einde gebragt hebben, en hare Historien publykelyk hebben uitgegeven. Soo sy nu al gepresen zyn van die gene, die deselve gehoort hebben, soo souw het gekke mans werk zyn nu weder yts in hare schriften te veranderen, die nu alreede in 't ligt gekomen, en in handen van de Hoovelingen zyn. 't Is evenwel niet sonder reden, dat sy hier eens vermaant werden, tegen dat 'er nog een oorlog mogte opstaan, 't zy van de *Galaten* tegen de *Gesen*, of daar se

van de *Indianen* tegen de *Bastrianen*, (want niemand sal tegen ons durven aangaan, daar se alle t'ondergebragt zyn) soo kunnen sy die deste beter maken, soo sy dit als een regel gebruiken willen, en sulks voor goet keuren, soo moeten sy al weder met de eigenste maten gemeten werden. De *Medicyns* souden sulks niet vreemtagten, dat soo doende de *Abderiten* de Fabel van *Andromeda* speelden.

Voorders, dewijl'er tweederley raadslag is, (want d'eene leert uitkiezen, en d'ander sig wagten) soo moer men in 't begin seggen, wat ymant, die een Historie schryven moet, ontvlugten sal, en hoe ymant die geheel en suiver op syn voeten sal stellen. Daar na, in welke dingen hy niets feylen kan, en waar door hy op de regte weg geraakt; te weten, met wat inleiding men beginnen sal, hoe de saken op sijn order moeten gestelt en t'samen gevoegt werden; wat manier by yder stuk dient te zyn; wat men stilswijgende moet verby gaan; welk men wat breeder moet handelen, hoe men die uitlegt, en de sake te passe brengt, dese en diergelyke sullen wy op het laatste verhalen. Nu gaan wy de fouten toonen, die de quade Schryvers gewoon zijn te volgen.

Ik soude te verre van 't propoost afloopen, wanneer ik de fouten van de gemeene Schryvers wilde te berde brengen, hoe sy komen te pecceren in de woorden, klank, sententien, &c. want het zyn gemeene fouten, als ik gesegt heb, die in de woorden of aardige

uitspraak gemerkt werden. Maar 't geen in de Historien besonderlyk te buiten gegaan werd, kan men ligtelyk in 't observeeren merken; 't welk my dikwils onder het hooren te passe komt, voornamentlyk soo gy haar alle met volle ooren laat hooren.

't Is evenwel niet ontydelyk eenige tot een voorbeeld op te halen, uit die gene, welke soo gemaakt en uitgegeven zyn. Voor eerst sullen wy dan toonen, voor soo veel een yder sondigt. Want sommige versuimen de Historie, gelyk als die geschiet is, te beschryven, en houden haar alleenlyk op om de Velt-Oversten en Prinssen, met haar pryzen en pluimstryken, diese tot den Hemel toe verheffen: de Vyanden daar en tegen weten sy weder klein te stellen. Het schynt dat sy niet en weten dat een Historie en lof-dicht van elkander scheelen, als de groove en sijne Musijk-snaren, en daar geen kleene zee tusschen beiden vlied; want die een Lof digt schryft, heeft alleen voor die gene, welke hy pryzen wil, met de hoogste lofen eer te verciere en op te pronken, al sou hy daar by liegen dat 'er de Duivel om lagt, soo mag het dan geen kwaat.

Maar in een Historie is het heel anders gelegen, daar mag ingevoegt werden dat niet geschiet is, ja daar mag niet een kruimtjen in om met de Medecyns te spreken, welke seggen, dat in de gorgelpypen, die men gemenelyk de verkeerde keele noemt, niet een kruimtjen en droppeltjen dranks in mag loopen,

pen, of men begint te hoesten.

Wederom schynen sy onkundig te zyn, dat de Poësie andere regelen heeft, alseen Historie. Want een Poëet heeft groote liberteit om yts af of by te voegen; hy werd van een Goddelyken geest gedreven, hy is onder subjectie van de Sang-Godinnen, en met haar vuur aangeblasen, want of hy vliegende paarden wil aan de wagen spannen, om dat andere over het water, of over de koornhalmen sou laten loopen; dat is niet met alle: of wanneer *Iupiter* de gantsche Aarde en Zee by een ketting om hooge trok, soo vreesen sy niet; want als die al quam te breken, soo is'er geen nood dat die verplettert soude werden.

Maar als sy *Agamemnon* willen prijzen, soo mogen sy hem vry wei by *Iupiter* vergelijken, 't sy in 't hooft of oogen: wat de borst belangt, sijn broeder *Neptunus*, en sijn pansier by die van *Mars*; soo dat desen loon van *Atreus* en *Æropes* aan allen deelen met de Goden overeen komt: want het is niet genoeg, dat hy alleen by *Iupiter*, *Neptunus* en *Mars* vergeleken werd, om hem aan allen deelen te volmaken.

Maar soo men soodanigen pluimstrykery in een Historie voegt, wat is dit dan anders als een te voetgaande Poësie, in welke die groot-sprekende woorden ontbreken, tonende anders niet dan leugenagtige beuselingen, die sonder versen versiert zyn? Dit is dan geen kleine, maar een vry groote fout; want
ymant

ymant moet de eigenschap van een Historie uit de Poësie weten te onderscheiden, en die verbafterde ornamenten, en andere fabelagtige vercierselen daar uit laten, en niet buiten de palen van de waarheit stappen: want dit gaat even als of een van die voorname en deftige Worstelaars, met sijne en purpere klederen, rontom vol strikken en quikken behangen, wilde aandoen, en daar en boven syn aansigt met hoeren-blanketsel bestreek, om quansuis blank en mooi te toonen: hoe sou soo een helt in 't worstelen niet belaggen worden, wanneer hy hem met dusdanige kledinge mismaakte?

Ik wil sulks niet seggen, als of men niemant in een Historie mogte pryfen; maar het is de konst van 't werk alles op sijn behoorlyke tyden stond te doen, dat men ons daar geen overdaat in doet, op dat den Leser in sulke oppronksels geen walg krijgt.

By gevolg dan moet men hier de middelmaat in houden, en niet schynen voor die nu leven, maar voornamentlyk voor de nakomelingen, gelyk wy terstond sullen toonen.

Vorders, daar zynder die meinen dat een Historie in twee deelen moet gedeelt werden, te weten, in een vermakelyke en nuttige, en daarom voegen sy haar lof-digt daar by, als of dat vermakelyk, en den Leser aangenaam was. Hier kunt gy ligtelyk bespeuren, hoe verre sy van de weg af dwalen; want sy gebruiken een valsche en verbafterde verdeling. De Historie is maar een werk, daar is ook

maar

maar een einde, welk de nuttigheit is. die alleen uit de waarheit moet gehaalt werden. Maar de vermakelijkheid is wel goet, soo die de Historie volgt, gelijk als een schoone gestalte den Worstelaar: soo niet, waarom soude men dan niet kunnen seggen, dat *Nicostratus*, de Soon van *Isidorus* uit *Hercules* gebooren is, en hy genereus en groothertig is, ja sterker dan beide sijn tegenpartyen, alhoewel hy van aanzigt vry leelijk en onbesneden is: die schoonen *Alcaeus* van *Milesien* sal met hem worstelen, soomen segt, zijnde een vrient van *Nicostratus*.

Wanneer een Historie vermakelijk is, soo krijgtse meer Minnaars: maar alsoo hy in alle deelen sijn volmaakte eigenschap heeft, die met de waarheit overeen komt, soo is daar geen kleine sorg toe van nooden. Daarenboven moet dit ook gesegt zyn, dat het geen vermakelik en ongelooflyk in een Historie schijnt, so wert dat van verstandige luiden, die herffenen hebben, vry wat nauwtjes ondersocht, en onderkropen, die omsichtiger zyn als den hondert-oogigen *Argus*, en alles nauwer ondertasten, als het gelt by de Wisselaars gedaan wert: soo dat zy dan de verbafterde en leugenachtige Historien verwerpen. Maar die wettig met de waarheit overeen komen, die werden dan aangenomen, en voor goet gekeurt. Diergelyke dan moeten een ander tot een voorbeeld strekken: en na de andere moet men niet kyken; al was het dat die pluimstrykende prijfers haar te bersten presen.

Zo gy dat dan niet in acht neemt, een Histo-
rie die hy boven maten vermakelyk wilt ma-
ken, met door Fabulen, Lot-dichten, en meer
andere leugenachtige pluimstrykerien onder
te mengen, soo maakje die *Hercules* in *Ly-*
dien gelijk. Gy hebt hen mischien wel in
een schilderie uitgebeeld gesien, alwaar hy
Omphale diende, zijnde met een wonder
vreemt kleed verciert: en hy had wederom
sijn Leeuwen-huid om het lijf, met zijn knodse
in de hand: hy daarentegen haar geele rok en
kleed aan hebbende, sat by haar te spinnen;
ondertusschen soo sloeg *Omphale* hem dapper
met de pantoffel op de kop, en 't geen het al-
dersnaakst en onbetamelijkt was, dat het
kleed aan zijn lichaam niet en paste, soo dat
desen God zijn Mannelyk lichaam schandelyk
bedierf, en Vrouwelyk maakte.

Veele sullen ook dese uwe dingen prijzen.
Maar die weinige, welke gy veracht, sullen
haar buik te barsten lagchen, wanneer zy dese
uwe ongeleerde, qualyk luidende, en niet wel
aan een hangende t'samenstelling sullen sien.
Want de eigenschap die yder sake in 't byson-
der toe komt, is ook aan die alleenig fraai en
cierlijk. Maar soo gy dat wilt verbafteren,
soo misstaat het t'eenemaal. Ik mach noch in
't verby gaan dit seggen, dat die prijzingen een
alleen maar behaagt, te weten: die gepresen
wert; maar andere strekken zy tot een tegen-
heit engroote walg, voornamentlyk: wanneer
daar die onmatige, opgepronkte en gestoffeer-
de leugens in komen; om so doende in de gunst

te geraken van die gene die gepresen wert, waar door zy haar pluimstrykerien de werelt bekennt maken: want zy en weten het soo niet na de konst te doen, noch haar pluimstrykerien te bedekken, of men bemerkt het: zy komen so maar met haar naakte en ongelooflijke leugens daar plots in vallen: so dat zy haar voor gestelde doel komen mis te schieten.

Want die van haar gepresen werden, haten sulke luiden, en krijgen daar een af keer van, en houden die als voor pluimstrykers: 't welk niet onredelyk is, voornamentlyk: soo die Heeren wat genereus en manhaftig zyn, gelijk het *Aristobulus* geschiet is, welke een besondere strijd van *Alexander de Groot*, en den Indiaansen Koning *Porus* beschreven heeft. Als hy dat boek las, voornamentlyk, op die plaats daar hy de Velt-slag beschreven had, want hy meinde door dit middel in groote gonst van de Koning te geraken: wanneer hy daar soo eenige valsche daden die deftig opgepronkt waren, by lapte,) soo nam *Alexander* het boek, en smet het in de rivier *Hydapse*, daar hy doe ter tijd in voer; uw *Aristobule*, seide de Koning, hoorde men ook soo te doen: om dat gy sulke dingen voor my in een besondere slag gedaan hebt, en soo veel Oliphanten hebt doot geschooten. Zoo dat *Alexander* dat seer qualyk nam, want hy kan de stoutigheit van dien Archetekt niet verdragen, want hy wilde den berg *Aiho* hem tot een beeltenis maken, en dien berg hem doen gelijken: *Alexander* dan siende dat hy maar een pluim-

stryker

stryker was, gebruikte hem soo veel niet meer tot andere dingen als voor heenen.

Waar blijft nu dese vermakelijkheid? 't en zy ymant onsinning was, zijnde verciert met diergelijke eerprysingen, welkers ydelheit en verwerpinge voor haar voeten leit; want die luiden, welke niet mooy van aanzigt zijn, voornamentlijk de Juffertjes, die de Schilders belasten om haar op het alderschoonste te schilderen, en meinen dat sy dan beter aanzigt sullen hebben, soo de Schilder haar met roode koontjes schildert, en daar by wat wit weten door te mengen. Sodanig zijn ook de heden-daagsche Schryvers, die de eigenschap en nut der Historie met leugen besootelen, en die soo onmatelijk stofferen, datse de waarheit verre te boven gaan, soo dat de nakomelingen sulks daar na niet gelooven, nog aan kunnen nemen.

Soo ymant meint dat 'er voor al vermakelijkheid door de heele Historie gemengt moet wesen, soo laat hem die daar by voegen, welke met de waarheit overeen komen, en nevens andere ornamenten deselve vercieren, 't welk nogtans meest versuimt wert; maar sy lappen daar maar in, dat sy kunnen by een halen.

Ik moet hier iets verhalen 't geen ik selfs gehoord heb. Wanneer ik onlangs in *Ionien*, en ook, lieve God! in *Achajen* enige Historie-schryvers een en deselve geschiedenis hoorde uitleggen. Laat dog niemand, bid ik, dese vertellinge voor onseker en twyfelagtig

achtig houden. Want ik sou het durven beedigen, soo het haar betamelyk was. Een dan van dese nam sijn begin van de Zang-godinnen, haar gunst verzoekende, tot het werk dat hy schrijven soude. Ziet gy wel hoe aardigen begin, en hoe het met soo een Historie overeen komt? een weinig voortgaande, soo vergelykt hy onsen Velt-heer by *Achilles*, en *Thersites* by de Koning van *Persien*: niet wetende dat *Achilles* veel beter soude geweest zyn, zoo hy in plaats van *Thersites*, *Hector* hadde dood geslagen.

Daar na bracht hy lof van sich selven by, dat hy waardig scheen sulke manhaftige en deftige daden te beschrijven. Doe begon hy sijn Vaderland *Mileten* te prijzen, daar by doende, dat hy beter dede als *Homerus*, om dat die nergens mentie maakte van sijn Vaderlant. Aan het eind dan van sijn voor-reden beloofde hy met volle woorden de onse tot den Hemel toe te verheffen, en de Vyanden daarentegen tot de Helle toe te vernederen.

De Historie begon hy dan in volgende termen, verhalende daar by de oorsaken daarden Oorlog uit geresen was: want dien zeer schelmachtigen en doortrapten vlegel *Vologesus*, begon om dese oorfake den Oorlog. Insulker manieren dan ging hy al voort.

Maar de andere was een groot navolger van *Thucidides*, die schoeide sijn begin dan ook op diergelyk leest, als de ander, eerst van sijn zelve ophalende; het alderaardigste van allen was, dat het soo wat na de *Attise* geue

wilde ruiken. Want fiet, segt hy, *Creperius*, *Calpurnianus* een *Pompojopaliaan*, heeft den Oorlog tusschen de *Parthers* en de *Romeinen* beschreven, hy begon van stonden aan op te halen, hoe het daar medetoging, en eerst syn begin genomen had.

Wat sal ik u na zoo een begin noch meer vertellen? hoe hy in *Armenien* oreerde, hoe hy sich aan dien *Cercureisen* Orateur toonde, of wat pest hy de *Niobers* aanbracht, om datse de *Romeinse* factie niet wilden volgen: dat van *Thucydides* alles verandert was, uitgenomen *Pelasgicum*, en de lange muuren, in welke sy woonden, die doe ter tyd de pest onderhevig waren. Vorders begon hy van de *Aethiopers*, waarom hy in *Aegypten* quam, en soo veel Koninkrijken doorwandelde, dat hy wel dede met daar soo lange te toeyen. Ik ondertusschen hem verlatende, begroef de *Atheense* dooden te *Niobe*; ik ging henen, wel denkende hoe het vervolg sou zyn. Want hier uit kan men wel merken, dat hy, welke diergelijke soude voor den dag brengen, als *Thucydides*, zoo ymant sonder eerbiedinge sijn eigen woorden wil seggen, als: *dat zyn kleine dingen, en gelyk gy selfs gesegt hebt.* en *lieve Jupiter niet om die oorzaak.* Ik hadde dat byna wel overgeslagen, want desen Schrijver heeft verscheide Wapenen en soorten van *Krijgs-gereetschap* uitgeschreven, op die wyse als de *Romeinen* die noemen, ook de gracht, de brugge &c.

Denkt eens wat een waardige *Historie*, en hoe

hoe die met *Thucydides* overeenkomt, want onder de *Attise* namen stelde hy de Italiaanse, welke detelve vercierden als peerlen en purper.

Een ander wederom van haar, verhaalde niet anders dan een enkele dag-register van geschiedenissen, dat op sijn voetgangers, of al kruipende langs de aarde ging, gelijk als of'er een Soldaat, Werk-man of Herbergier, geduurig rontom het Leger gegaan had, om alles nauwkeurig aan te teikenen, en dat t'zamen gestelt had: doch desen was wat modester, want men terstont wel hooren kon wat hy was: hy gaf een ander, die met grooter gratie begunstigt is, stoffe, om een goede historie te kunnen maken. Dit eene ben ik gewoon te berispen, dat hy sijn Boeken al te Treur-spelig, als vereischte, hadde ingestelt in volgende woorden: *van den Medicyn Callimorphus, van de sesde bende der Piekdraggers, in de Historie der Parthers &c.* en onder elk Boek was het getal geschreven. Zyn voorreden was, om de waarheit te seggen, al te schraal, hy achte, scheen het wel, dat het een Medicyn eigen was, een Historie te schrijven. Want *Æsculapius* is de Soon van *Apollo*; *Apollo* is de voorganger der *Musen*, en Prins der geleertheit. Daar na begon hy in de *Ionise* taal sijn voorreden te schrijven, waar onder hy een party woorden bracht die alleen de genees-konst raakten; het scheen dat hyse zoo maar op een dry-weg gevonden had.

Zoo ik dan van een verstandig man sal mo-

gen gedenken, zoo laat de naam onbekent wesen, wiens schriften een weinig te voren te *Corinthen* met groote lof uitgegaan zyn. Effen met het begin, disputeerde hy met de Lesers, poogende syn reden geleerdelyk en wysfelyk aan te leggen, 't welk een wijs Historischrijver toekomt.

Een weinig daar na volgde een sluit-reden of twee: vorders disputeerde hy van die pluimstrykende voorredens, en die walgelyke lof-dichten, die al te scurryl en te guitachtig waren; maar dit stond my ook niet al te wel aan, en 't pasten geen Filosooph met soo een langen en grijzen baart; want hy seide dat onsen Velt-heer de voornaamste was, die de Philosophen waardig geacht hadden te roemen. Want sulx hoorde hy liever aan ons eigen oordeel gelaten te hebben. Het is evenwel niet redelyk dat men hem vergeten soude, die met soo een inleidinge begonnen heeft: *Ik kom om van de Romeinen en Persianen te spreken.* En een weinig daar na: *Het was noodig dat het de Persianen kwalik soude gelukken.* En wederom: *Het was Osroës die de Grieken Oxyroën noemen:* en veel andere dingen meer. Ziet gy wel hoe hy hem daar in gelyk was, desen gelykt *Thucydides*, en geene *Herodotus*.

Wederom was'er een ander uitstekent en vermaart man, die *Thucydides* in deugden niet alleen gelyk was, maar ook te boven ging, die leide daar alle Steden, Bergen, Velden, Rivieren &c. uit, hoe die genoemd wierden, en

waar

waar zy leiden. Laat dat den quaat verdryvenden *Hercules* op de kop van de Vyanden doen komen. Zoo een koude schraalheit was daar in: die de *Caspise sneeuw*, en het *Fransys* te boven ging. Van des Veltheers schilt wierde nauwlyx in het heele boek mentie gemaakt, met het slangen hoofd in het midden, en hoe de oogen wit, zwart, en blaauw waren. Vorders de Wapen-riem die de regenboog gelyk was, en de Draken die aan mal-kander vast waren, en als hair neder hingen.

Is 't mogelyk, hoe veel duifent veerfen gingen al tot de broek van *Vologesus*, en de toom van het Paart; voorts hoe de hairlokken van *Osroes* waren, als hy over de Rivier de Tyger zwom, en in wat voor een hol hy vlood, 't welk met Klim, Myrthen, en Lauwrienen die daar wiesfen, bedekt was, en byna in een boom scheenen verandert te zyn, die maakten daar een groote duistere schaduwe.

Overdenkt eens hoe dit al in een Historie te passe quam, als of wy sonder dat niet konnen weten wat daar al geschiet was. Want door haar zwakheit (want zy weten niet wat nuttig is) of door onervarentheit, (want zy onkundig zyn in 't geen sy zeggen moeten) so nemen sy haar toevlucht, om sulke plaatsen en holen te beschrijven.

Als zy dan overvloed hebben om eenige deftige daden te schrijven, soo zyn sy als de slaven die in 't korte rijk geworden zyn, en in haar Heers besittinge succederen; dese dan weten niet hoe zy die kleeden moeten aan-

trekken, noch zy weten niet te degen aan de tafel te zitten, en sich daar fatsoenelyk aan te voegen, sy slokken zoo gulsig van de Hoenders, Braat-verkens, Hasen en Partyfen, dat zy haar byna te bersten eten.

Desen dan beschreef ook seer ongeloofelyke wonden, en soorten van sterven die vreemt waren: te weten, hoe hy aan sijn groote toon gequetst waar, en terstont storf. Zoo ras den Velt-overste *Priscus* eens overluid riep, zoo storven daar terstont wel ses of seven van de Vyanden. Ook loog hy in het getal der dooden, dat ter werelt niet overeen quam met het geene den Velt-heer in sijn brieven selfs geschreven had. Want omtrent *Europus* zijn van de Vyant wel dryduisent, tweehondert en sesentleventig geslagen. En van de *Romeinen* zijn maar twee gebleven, en negen gequetst. Is dit wel te verdragen voor ymant van verstant? men moet seggen dat sulx geen kleine fout is. Want door al te grooten studie van de *Attize* welsprekentheit, zoo wilde hy de *Romeinse* woorden na de aardigheit van de taal in de *Griexe* over schrijven, want *Cronus* noemde hy *Saturnus*: *Phrontis* veranderde hy in *Fronto*: *Titanus* in *Titanus*; en veel andere meer, die alle belagchelyk waren.

Deselve beschreef ook de doot van *Severianus*, datse ook alle bedrogen waren, welke meinden dat hy met het zwaert was omgebracht, daar hy door hongers-noot gestorven was: want soe een doot scheen hem al te gemakkelyk en licht: niet wetende misschien dat

dat die hongers-noot maar dry dagen geduurt had: want die door honger sterven, kunnen wel seven dagen uitharden: ten zy ymandt wil, dat *Ostroës* daar so lange by gestaan heeft, wachtende dat *Severianus* van honger soude sterven.

Daar zijnder ook lieve *Philo*, die daar menigte van Poëtise woorden inbrengen, dieergelijke schijnen my toe als een Tragedi-speelder, die aan d'eene voet hoog geschoeit is, en aan d'andere een lage voetsole heeft. Men vint'er wederom andere, die hoogdravende Tragedische en seer lange inleidingen maken, waar uit men sich inbeelt, dat men in 'tvervolg wonderlyke dingen hooren sal: Doch zy weven het lichaam van de Historie daar so klein en gering aan, dat het schande is. Het is even als of gy een kind op een Comedie voor *Herules* of *Titan* saagt ageren. De toehoorders roepen dan dat gemeene spreekwoord. *De bergen souden baren, en daar quam maar een Muis voor den dag.*

Alles behoort egaal en gelijk te gaan, het hoofd moet met het lighaam en voeten over een komen. De stormhoed moet niet van gout zijn, en de pansier van alderlei lappen aan een behangen, en van stinkende vellen t'samen genait: daar na een schilt van wilgen hout, en de scheen-yfers van schulpen gemaakt, of van een zwijns-huid.

Hier siet gy nu datter veele fulke historie schrijvers zijn, die het hoofd van de *Colasse* te *Rhodus* aan een d'vergjes lighaam setten. We-

derom sijnder andere die een hoofd maken sonder lighaam, en sonder inleidinge; en terstont tot de sake selfs komen, die daar in quantuis *Xenepson* willen na volgen, om dat hy alsoo dede, te weten: *daar sijn twee kinderen geboren Darius en Parysatis &c.* Alhoewel die fouten nog al verdragelyk sijn, welke ontrent de t'samenstel der woorden geschieden: maar ontrent de plaatsen selfs leugens te stofferen, en dat niet alleen ettelijke mylen, maar heele etmalen en dag-reisen soo veel als een leger op een dag marcheerren kan: met wat voor fraygheit of eerlikheit sullen wy dat vergelyken. De eene heeft dese saken soo slapende en traagjes vergadert, daar hy *Syrus* naulijx eens over gesproken heeft: of gelijk men segt, de *Epicurische* fabulen daar eens over gehoord heeft: want wanneer hy van *Europus* mentie maakte, soo sprak hy in volgende termen: *Europus*, seide hy, is in *Mesopotamien* gelegen, zynde twee etmalen reisen van den *Euphrates*: die Coloniers hebben de *Edissai* voortgeplant. Dit was hem nog niet genoeg, maar hy haalde zijn vaderlant *Samosata* ook op, en bragt dat in dat selve boek met het Kasteel en de muur in *Mesopotamien* over, soo dat de selve omcingelt en aan beide syden aan de rivier eindigde, die daar voor by vloeyde.

Het sou misschien uw belaggelyk sijn, *Philolo*, dat ik uw een verantwoordinge soude ophalen, dat ik nog *Parther* nog *Mesopotamyt* ben: onder welke my dese deftige
 sehryver

schryver stelde: dit seide hy ook seer geloofwaardig van desen *Severianus*; hy swoer daar ook by, van sommige behoort te hebben, die hy niet en noemde: dat hy niet wilde door het swaart sterven, nog venijn drinken, noch sich aan een strop verhangen, maar dat hy een Tragediachtige doot bedacht hadde, en dat sijn stoutigheit seer vreemt was. Misschien heeft hy seer groote glase bekers gehad, van schoon glas geblasen. Na dat hy t'eenemaal besloten had te sterven, soo brak'er een van de grootste, met welkers stukken hy syn hals doorsnee.

Alsoo had hy geen Degen, Zwaart, of Spieffe van doen om te sterven, als hem maar een Mannelyke en Heroike doot mochte gebeuren. Daar na, want *Thucydides* had een Lijk-oratie over de gene die eerst in de Batailje gebleven waren, gedaan, en soodanigen docht hy dat *Severianus* ook toequam, sy zyn allemaal jaloers op *Thucydides*, en dat om de kleine beuselingen die in *Armenien* geschiet zyn.

Als nu *Severianus* magnifijcq begraven was, soo bracht hy sekeren Hooft-man *Afranius* by het graf, een tegenparty van *Pericles*, die dees en diergelyke dingen van hem georeert hadde, zoo dat ik om al sijn tranen moeste lagchen: voornamentlyk, als desen *Afranius* op het laatste al schreiende en hui-lende, met een droevig geluit, van die kostelyke Avontmalen en drinken mentie maakte; daar na voegde hy een van *Ajax* op het eind.

Want zijn degen uittrekkende, en dat seer genereus, gelyk het *Afranius* betaamt, so stak hy syn selven de keel af, by het Graf. in 't aansien van allen, niet onwaardig, by *Bellona*, dat hy een weinig te vooren gestorven was, soo hy diergelyx geredeneert hadde. Dit seide hy dan, al de omstanders die het sagen, verwonderden sich, en presen *Afranium* geweldig. Maar ik veroordeelde ook de rest, omdat hy sprak van soo veel soppen en potten, maar ook om de geheugenis der koeken huilden.

Ik soude u sulke dingen, lieve *Philo*, by heele dosijnen kunnen ophalen: maar ik sal hier alleenig noch eenige weinige byvoegen, en dan tot ons ander beloofde deel overstappen: te weten, hoe men een Historie met alle order behoort te schrijven.

Daar zijnder die de beste dingen, belangende de daden, t'eenemaal achterwege laten, of soo maar eens in 't verby gaan alleenig aanroeren: door haar onwetenheit, en onervarenheit, soo blyven zy soo lange in die kleine dingen steken, en pronken die soo wat met woorden op, even als of ymant de gantsche schoonheit en voordestigheit van die grooten *Jupiter Olympius* onder het prijsen niet eens konden sien, die nochtans onuitsprekelyk groot is. Alsoo gaat het, zy leggen maar de voetbank ende rand van de kleeren soo wat uit, en het overige veronachtsamen zy.

Ik hoorde ymant die de batailje, welke by *Europus* geschiet was, met seven heele veerten besloot: en hadde wel twintig maten wa-

ters tot dese koude vertellinge, die niet tot ons behoorde, geconsumeert: te weten, hoe seker *Mauritaan*, *Mausacas* genaamt, seer dorstig zijnde, op de bergen dwaalde, en dat hy ondertusschen eenige wilde *Syren* vond, die haar middagmaal hielden, welke in het eerste voor hem vreesde: maar daar na verstonden, dat het vriendschap was, soo setten zy hem eten en drinken voor. Want een van haar was by geval eens in *Mauritanien* geweest, als zyn broeder in dat Landt de militie diende.

Dese fabel duurde vry wat lang, hoe hy in *Maurusia* op de jacht geweest was, en dat hy zoo veel Olyphanten gesien had, en byna van een Leeuw verscheurt was: daar na hoe veel Visch hy te *Casareen* gekocht had. Dese voortreffelyken Historie-schrijver dan laat al die dootslagen, neerlagen, schermutselingen, vredemakingen, wachten, &c. die by *Europus* geschiet waren, in de pen steken, siende maar alleen op *Malchion* den *Syrus*, dat hy een groote quantiteit Scharren te *Casareen* kocht; en soo hem de nacht niet had overvallen, en tot het Avontmaal komende, waren dese Scharren toebereit. Welke dingen zoo hyse niet accuraat opgeschreven had, souden wy die niet geweten hebben: en die schade soude voor de *Romeinen* niet te dragen geweest hebben, soo desen dorstenden *Mausocus* geen drinken gevonden had, maar ongehoofd weder na het Leger had moeten gaan. Maar ga ik niet alwillens eenige menigte van fouten verby? hoeder een Trommel-ster uit de

nagelegen buurte quam, hoe sy malkander gelchenken gaven, te weten: dat dien *Mauritaan* zijn lance aan *Malchion* gaf, en dese gaf weder aan *Mausacas* zijn gespe: en meer andere principale dingen, waar van dit een kort begrip is.

Men mach voorwaar wel seggen dat sulke Schrijvers de roos zelfs noit gezien hebben, maar dat zy alleenig de doornen, die laag op de gront groejen, naarstelyk doorkeken hebben.

Daar was nu noch een ander *Philo*, die seer belaggelyk was, welke zijn voeten noit buiten *Corinthen* gehad hadde, die noit eens by de *Cenchreen* geweest was, noch *Syrien* of *Armenien* gezien had: die begon op dese maniere: *men moet het gesicht meerder geloof geven, als het gehoor. Want ik schryve dat ik zelfs gezien, en niet gehoord heb.* Hy had alleen soo nauw doorkeken, dat hy seide dat de Draken by de *Parthers* (dat is een teiken van hare veelheit, want een Draak brengt wel duisent levende Draken voort) seer groot waren, en in *Perfis*, een weinig boven *Iberien* voortteelden. Dese waren zy te vooren gewoon op lange pyken te hangen, om de van ver komende daar mede vervaart te maken. Als sy nu in de Batailje hant-gemeen wierden, soo lieten zy die los, en sondense onder de Vyand: om alsoo verscheide van de onse om hals te brengen, waar van sommige souden gesteken en doot gewrongen werden. Dit had hy dan in zijn bywesen gezien, en dat al veilig, klimmende op een hoogen boom. Hy dede seker

al heel wel, dat hy niet dichte by sulken gedrochte quam.

Wy hebben noit soo treffelyken Schrijver gehad, die alles soo van dichtoby oog-getuige geweest was: die soo een groote saak heeft derven bestaan, want hy veeltijds gevaar liep, hy was ook gequeest aan sijn hant, gaande van *Cranien* na *Lerna*. Dit verhaalde hy dan, daar de *Corinthians* niet onbetwust waren, dat hy noit geen gevecht aan de wand geschildert had gesien. Hy wist niet wat Wapenen waren, of *Ammonitie*, noch de namen van de slag-orders.

Maareen ander die veel sotter was, verhaalde al de daden, die in *Armenien*, *Syrien*, *Mesopotamien*, by den *Tiger*, en de *Meders* geschiet waren, 't welk hy noch in geen vyfhondert veersen beschreven had, en dit noemde hy een heele Historie. Het scheelde weinig, of het opschrift was voor langer als het heele Boek, te weten, op dese manier: *De Historische vertellinge van Antiochianus, de Soon van den heiligen overwinnaar Apollo, (want doe hy een Jongen was, had hy eens met loopen gewonnen) rakende die dingen, welke in Armenien, Mesopotamien en Meden van de Romeinen zyn uitgerecht.* Nu heb ik noch ymant gehoord, welke konde beschrijven 't geen noch gebeuren soude, te weten, de gevangenisse van de *Vologesen*, en de nederlaag van *Osroa*, dat men hem voor de Leeuwen soude werpen, en op het laatste van allen de seer gewenschte triumph. Alsoo begaf hy

sicht tot het schryven als een Propheet. Ook heeft hy een seer groote en schoone Stad in *Mesopotamien* gebout, en nu bedenkt hy of hy die *Nicea* na de overwinninge wil noemen, of *Homonaa*, of *Irenia*. Hier twijffelt hy noch over, en dese schoone Stad is noch sonder naam, vol van spotternien, en Historise opgeblasentheit.

Die daar na in *Indien* sullen gebeuren, beloofde hy ook nu te sullen geschieden: en een buitenste omschryvinge van de Zee of Paskaart. Dit zyn niet alleen beloften, maar de voorreden van de *Indische* Historie was al klaar, met het derde boek. Want de *Franzen*, en een gedeelte van de *Mauri*, hadde de Rivier *Indus* door gevaren. Vorders wat sy doen souden, om den inval van de Olyphanten te beletten, sal desen voortreffelyken Schryver uit *Musiris*, of *Oxydrax*, voor den dag brengen. Dees en diergelyke dingen beuselden hy meer door sijn onwetenheit en onervarentheit, wanneer zy de sake selfs al sagen, weten zy die niet na waardigheit uit te leggen, want zy lappen daar al by wat haar maar in de mond komt. Daarenboven zyn sy hoovaerdig met al die boeken, die zy geschreven hebben, voornamentlyk, met tytels.

Wederom is dit belagchelyk, gelyk als dit, ik weet niet van wien: *Het so veel, of so veel de boeken van de Parthise overwinningen*. En wederom, *het eerste entweede van de Parthers*, alsoo ook van *Athis*. Een ander is wel wat belcefder: *want ik heb de Parthise beschryvinge*

schrijvinge gelezen van sekeren Demetrius een Sagalacenser.

Ik wil sulke voordeftige Historien niet bespotten en begekken, maar ik verhaal die tot nuttigheit, op dat ymant het gene qualyk is, mochte vlieden: en soo doende een goede Historie maken. Soo het waar is, 't geene de *Dialectica* segt, dat die dingen, in welk geen midden is, aan de eene zyde of om hooge geheven werden, of om laag neder sakken. Maar daar is ymant die gesegt heeft, dat de plaats gesuivert is, dat alle doornen en distellen uitgeroeit zyn, en alle ruïnen uitgebracht zijn: en sonder dat'er te vooren yts oneffen en ruig geweest zy, is 't nu t'eenemaal effen en geplaveit: so is het dan van nooden dat gy daar een goet huis op bouwt; want toont niet alleen dat gy een Helt zyt, om andere uit te roejen, maar toont ook u verstant, om yts te bedenken en uit te vinden, dat geen *Momus* kan beschimpen.

Ik seg dan dat ymant die een Historie te degen schrijven wil, dat hy met dese twee dingen moet begaast zyn, te weten, met *voorsigtigheid* of borgerlijk verstant, en *kracht van uitspreken*. Van welke het eene een gifte der natuure is, en door geen konst kan geleert werden: maar de kracht van uitspreken kan door lange geduurige oeffeningen, en navolginge der ouden bekomen werden. Deze dan zijn buiten de konst, en behoeven my daar niet over te beraatstaan. Want myn boek belooft dat niemant voorsichtigen vernuftig

nuftig fal werden, die foo uit de natuur niet is: want hy soude grootelyx te eftimeren zijn, ja boven alle andere te verheffen, wanneer hy dusdanigen een konde van nieuws hervormen, gelyk men segt, verpompen: want dan moest hy loot in gout konnen veranderen, tin tot silver maken, uit *Cocon*, *Ti-torium*, of uit *Leotophidus*, *Milo*. Maar de nuttigheit en raad is dese, datse die niet en beschaffen die te vooren geweest zyn, maar om die behoorlijk en verftandelyk te gebruiken. Hoe dat *Iccus*, *Herodizès* en *Theon*, of foo daar meer Meesters in 't kamp-vechten zyn geweest, hoe zy *Perdicca* ontvangende, (foo het desen geweest is die op sijn Stief-Moeder verliefde, en daar uit een teeringe kreeg) of liever *Antichus*, de Soon van *Selencus*, die op *Stratonices* versot was, en hem een overwinnaar in de *Olympise* Spelen gemaakt hebben, die met dien *Thasisen Theagenes*, of met dien *Scotuffeissen Paludamantes* streed, niet om haar natuur en aart daar op uit te leggen, maar om de straffe die zy te vooren van de natuur verworven hadden, door de konst van 't kamp-vechten meer wilden oeffenen.

Laat dan verre van ons wesen de nyd van belooven, dat wy seggen zouden een konst gevonden te hebben van foo grooten gewigtigen sake. Wy willen ook niet aannemen van yder een goet Histori-schrijver te maken, maar alleen van die verftandig en bequaam is om te spreken; en wanneer zy loodanig is, kan men hem wel een goe weg toonen, welke

ke gebruikende, hy sijn oogmerk met lof bereiken kan; daarom kan men niet seggen, dat ymandt die goet verstant heeft, geen konst of leertucht soude van nooden hebben. Want soo ymant sonder onderwijs op de Cither spelen kan, so kan hy op die wijze ook wel op de fluit leeren, en op andere instrumenten spelen. Soo hy dan nu, van niemant onderrecht zijnde, daar niet licht hand of vinger durft aan steken: maar soo hem ymant de weg wijst, zal hy lichtelyk leeren, en 't selve begripen.

Bestelt ons dan soo een discipel, die bequaam is om saken te verstaan, en om te spreken, maar alles sterkelyk insiet, en saken kan gebruiken: soo hem sulx belaft werde, moet hy een Soldaten hert hebben, alles evenwel met civiliteit: hy mach daar ook wel ervaren in zyn, en somtyds in de Legers verkeerem, by de Soldaten zyn, wanneer die in slag-ordens gestelt werden, wanneer zy drillen, en haar dresserem: ook dient hy kennis van al de Ammonitie en Wapenen te hebben, wat de vleugels zyn, en wanneer die sich van malkander splijten; hoe de Compagnien en Legers in batailje geset werden, wat rechts om en lings om &c. kort, hy moet niet altijd t' huis blyven, maar somtyds sijn neus eens in de wint steken: hy moet de vertelders ook niet te licht geloof geven. Hy moet vooral wel opgevoed zyn, en van een vryen aart, dat hy weinig vreesst, of op een ander veel hoopt: anders sou hy de qua-
de

de Rechters gelykzyn, die nagunft of voor gelt het recht qualyk mochten uitspreken. Hy moet niet veel agt geven of *Philippus* het oog by *Olynthus* van een *Amphipolitaansen* ſchutter *Aster*, is uitgeſchoten, maar hy moet het ſoodanig voorſtellen als de ſaak ſelfs is: nog *Alexander* moet hem niet te laſtig vallen, wegens de dootſlag van *Clitus*; hy moet alles op de eigenſte wyſe afpenſeelen als het is toegegaan: non *Cleon* moet hem ook niet vervaart maken; om dat hy kragtig is wanneer hy een aanspraak doet, en dat hy den rigterſtoel als bekleed en beſit, om niet te ſeggen dat hy dol of raſent was: de ſtad Athenen moet ook de walg niet van hem hebben, hoe hy alles beſchrijft 't geen in *Sicilien* geſchiet is, hoe *Demosthenes* gevangen, en *Nicias* geſtorven is? wat dorſt het leger moeſte lyden, wat voor ſtinkend water ſy dronken, en ſoo der eenige onder het drinken de neerlaag gekregen hebben.

Want men ſal met alle regt en billijkheit achten, altoos die luiden van verſtand ſijn, dat hy de ſchult niet en heeft, ſoo hy die dingen die gelukkelyk of gekkelyk gedaan ſijn, vertelt, ſoo als die geſchiet ſijn. Hy verliert ſe niet, maar hy legt die maar met woorden uit. Want ſooſe een vloot ſchepen overrompelt hadden, ſoo is hy nograns die gene niet, welk ſe in de gront geboort heeft: of dat ſe op de vlugt gejaagt waren, ſoo is hy daar ook al de admiraal niet die ſulx gedaan heeft: ten ſy dat hy ſulcx nie te doen had: Want al ſtil-ſwijgen-

gende, en qualyk vertellende, konnen sy verbeteret werden: het was seer ligt *Thucidides*'s fundament om verre te stooten, en de dryriem-schuit van *Hermocrates* in de gront te booren, en dien vervloekten *Gylipus* te doorsteken, terwyl hy ondertusschen de wegen beset, en de passagie der gragten beneemt. Eindelyk de *Syracusanen* in de steen-minen steenen te laren nouwen, en *Atheniensers* rontom *Sicilien* en *Italien* met de eerste hope van *Alciadeste* doen varen.

Maar ik mein, dat het gene eens gedaan is, sal geen *Cioto* weder ontrollen, nog *Atropus* veranderen. Dshalven is de historie een werk, yts te verhalen, soo het geschiet sy. Dit sal hy dan niet kunnen doen tot dat hy *Artaxerces* sal gevreesst hebben, zijnde zyn Medicyn; of op den gepurperden *Candys* hopen, of zyn goude ketting, of dat hy eenig paart uit *Nisaen* sal krygen, tot looning van sijn prijsen, die hy tusschen zyn schriften had ingevoegt, dat sal *Xenophon* niet doen, welke een regt-veerdige schryver is; nogte ook *Thucidides*, het sy dat hy ymant n't bysonder haat, soo sal hy het nootfakelijker agten 'tgeen publyk is, en de waarheyt meerder achten als de vyantschap: of het sy dat hy hem bemint, sal hy hem niet sparen soo hy gesondigt of elders in verongelykt heeft. Dit een als ik gesegt hebbe, is een historie eigen, dat men sig alleen op de waarheit sal uitleggen, en alle andere dingen liever versuimen. In't kort, gy moet niet sien op de tegenwoordige
toe-

toehoorders, maar op de nakomelingen die dese schriften in handen sullen krijgen.

Maar soo ymant altyd de questie wil soeken, soo wert hy met alle regt onder het getal der pluimstrykers gerekent, van welke een historie lang al een walg heeft gehad, even als de oeffen plaats van de Comedie. men segt dat *Alexander* soude gelegd hebben: *ik wilde geerne nog wat langer leven ô Timesticrates om te weten hoe de menschen dat na myn doot sullen lesen. Als sy dat nu pryzen en omhelsen, is geen wonder; want een yder is wel bekend hoe hy den plas dankjen hier door by meint te behalen.* Daar sijnder verscheide die *Homerus* beginnen geloof te geven, al is 't dat hy taffelyke leugens van *Ulysses* versiert heeft: dit eene argument, nemen sy om de waarheit te bevestigen genoeg te sijn, dat hy het niet by zijn leven geschreven heeft. Daarom kunnen sy niet begrypen waarom hy soude gelogen hebben.

Een histori-schryver moet dan onbevreesd sijn, niet door gelt gecorrumpeert of omgekogt, maar vry. Hy moet beminnen de vryherdigheit in 't spreken en de waarheit, gelyk als de Komediant segt, *een vyg sal men een vyg, en een schop een schop noemen*: sonder haat, nijd, erbarmenissen of schaamte ingenomen, hy moet sig niet laten verbidden: een regtveerdige regter, die yder een goet-willig is, soodanig nochtans dat hy de een niet billiker is als de ander: een vreemdeling in boeken en steden, eigenwettig, niemant subject, niet denkende hoe hy dees of geene conplaceeren sal,

sal, maar sijn pligt is alleenig te verhalen he^t geen voor de waarheit geschiet is.

Thucidides heeft hier een goede wet afge- maakt, en heeft de deugden en fouten der his- tori- schryvers aangeteikent; welke wanneer hy sag dat *Herodotus* in groote verwonderd was, en dat zyn boeken na de *Musen* genoemd wierden: so wilde hy liever een eewigduuren- de besittinge schryven, die lange na zyn doodt konde gelesen werden, als die maar alleenig voor den tegenwoordigen tyt diende: hy moet vlieden t'geene vals en fabuleus is, en alleenig de waarheit der daaden verhalen, om die den nakomelingen te laten lesen: daar by doet hy nog de nuttigheit, en het oogmerk van een wijs historicus; op dat, soo der wederom dier gelijke gebeurden sietmen na die schriften, om, wel te gebruiken 't geen in de stad is.

Laet dan soo een historicus by my komen, welke met alle die faculteiten, die in soodani- gen een vereisen, begiftigt is, soo in 't spreken als kragt van woorden, niet al te bars, niet al te sagt, welaan een gekoppelt, en civyl, niet dob- belfinnig, maar openbaar; want om de mei- ning des schryvers uit te drukken, moet zyn oogmerk zynvryheit in spreken, en de waar- heit: hier uit sal men verstaan, hoe klaar hy al- les vertelt, daar met geen streelende woorden soekt te verbloemen, of te bewimpelen, maar met klare woorden, niet als het gepeupel spreekt, maar die van yder een kunnen ver- staan werden, en die de geleerden pryzen.

Hy moet ook niet al te veel figuren en ver- sie-

fieringen gebruiken , om een gegronde reden voor den dag te brengen. Hy mag ook wel soo een weinig naa de poesi hellen , voor soo veel die groote woorden , en die groote verheffinge belangen , voornamentlyk als men sig in batalje sal stellen , het sy te water of te land. Dan isler een poëtise wint-stoker van doen , die de seiltjens voor de wint laat gaan , die het sloopje makkelyk over de baaren laat loopen. Laat uw woorden als maar op de aarde gaan , wanneer men van eenige heerlijkheit of pryfinge sal spreken , en ymant verheffen ; alles moet niet te hoog vliegen , maar bestendig , op dat het geloove meriteert : het moet niet al te vreemt en te tempeestig gaan , als of 'er een dolligheit onder schuilde : hy lijd gevaar om buiten sinnig te werden , dat het grootste is dat men hem by de *Corybantise* poesy sal rekenen.

Dan kan men sig beter op de toon betrouwen en liever de reden gebruiken , niet onbewust sijnde dat in sulke woorden , geen kleine opgeblasentheit is , gelijk als in de hoogdravende paarden. Het sal dan best sijn , wanneer de , reden te paart gaat dat de uitlegginge daar nevens te voet gaat , houdende sig aan de sadel vast , op dat 'er niet agter mogt blijven.

Derhalven moet men de woorden matigen , en als ten halven gaan , datse niet te verre van malkanderen getrokken en afgeschrikt werden (want dat soude te oneffen sijn) nog niet al te veelvuldig by weinige. Het eene is virtuous en het andere walcheljk. Men moet de
faken

saken niet verhalen soo als die voorkomen, maar men moet daar van dikwijls dees en gene vragen, voornamentlijk die geene welke daar present sijn geweest: soo sulx niet en kan geschieden, zoo waarschouwt die, welke eenvoudig en ongeschonden die soeken te vertellen, sonder eenige gunst of haat daar yts bydoende. Hier moet ook ymant sijn, die een goet oordeel heeft, om te gissen wat goet of quaat is.

Als hy nu veele dingen by een gesammelt heeft, soo maakt als een kort begriip van alles, nemende de principaalste dingen by malkander, om een rouw lighaam eerst af te teikenen. Daar na stelt gy het in order, daar sijn glans, form, gedaante en koleur by hangende, en yder punt uit te leggen, moet hy wat toeven, en daer in blyven hangen: in 't kort, hy moet sig dien *Homerisen Iupiter* gelijk maken, die nu de aarde van de *Thracise* cavalleri aansiet, en dan zyn oogen went na het landschap van de *Mysen*. Met eenen siet hy ook na de *Roomsche* saken, en verthoont ons in wat staat die sijn, wanneer hy van om hooge neder siet: nu went hy zyn gesigt na de *Persianen*: daar na besiet hyse beide wanneer der eenen velt-slag geschiet.

In de slag selfs siet hy niet na een deel alleen, of alleenige na de Infanteri of Cavaleri, of een soldaet of ruiter in 't besonder, ten sy hy *Brasidas* mogt sijn, die uit het schip springt, of *Demosthenes* die de scheeps-planken afhoud, en beset, dat niemant aanboort en kan komen.

Eerst

Eerst befiet hy alle Velt-overften en Kapiteins, en foo zy yts gebieden, dat hoort hy, hoe, en op wat manier dat de flagordens gefteft zijn. Als fy nu hand-gemeen zyn, en de batailje aangaat, foo moeten zy beide beken werden: en dan moet hy als in de waagschaal ftellen, wie dat het velt behout, en wie dat vlucht, wie de neerlaag heeft, en de victorie.

Alle defe manieren moet ymant gebruiken, op dat hy niet walgelyk, beufelachtig en leugenachtig fijn dingen aanftelt, maar hy moet daar licht en vaerdig over gaan. Dit gedaan zynde, moet hy daar toe over ftappen, foo hy fich haaft. Dan weder hier komen: wanneer die dingen fraai zyn, laat hy fig op yder punt haaften, en elke tijd een ydertoepaffen, en uit *Armenien* in *Meden* overvliegen, en met een fprong in *Iberien*, daar na in *Italien*, foo dat gy geen occasie moet laten verby gaan.

Hy moet een hert hebben als een fpiegel, dat vloeyend en helder is, dat een goet midden-punt heeft, en alle dingen wel reprefenteert, fonder het fcheef, krom, of qualyk gekoleurt te vertoonen. Niet als de Orateuren fchrijven, maar 't geen behoort gefegt te werden, en terftont gefegt fal werden: fy zyn nu gedaan: daarom moeten die geordineert en gedifponcert werden. Hy Hiftorifchryver, moet fich inbeelden dat hy *Phidias*, *Praxiteles* of *Alkamenes* gelyk is. Want fy maakten geen gout, silver of elpenbeen, of andere ftoffen, maar dit was'er te vooren al, en daar
als

als toebereid, want de *Eleen*, *Atheners* en *Archiven* sulx gaven: sy vergierden maar de Beelden, Paleisen, te lijmen, aan een te setten, en met gout te overtrekken. En dat was alleen haar konst, de gemeene stoffe op de pronken.

Also gaat het ook met een Histori-schrijver, dat hy die dingen, welke geschiet zyn, aardig weet byeen te stellen, en die vertoont. Die dese Schriften nu hoort verhalen, meint ook daar na te sien, 't gene gesocht is, daarom pryft hy die: dan is u werk volmaakt en gedaan. En sal sijn eigene en ware lof dien Beelthouder *Phidias* t' huis brengen.

Alles dan nu soo vergiert en bereit zynde, so machmen ook sonder voorreden beginnen, wanneer het niet hoog nootfakelyk is, dat'er vooraf iets gelegt wert, dat gelyk als een voorbereidinge strekt tot het toekomende. Dan sal hy zoo stilzwygens een klein voorredentje gebruiken, om te toonen, wat het is daar men af spreken sal. Wanneer gy een manifeste voorreden gebruikt, soo laat die maar van twee stukken beginnen. Niet van dry als de Redenaars, maar de weldadigheit achterlatende, laat hem leere en attentie tot behoorders verwekken.

Dan moeten sy neerstig toeluiseren, wanneer hy toont, van wat groote en nootfakelyke dingen hy spreekt, 't sy datse tot haar behooren, of tot cenige nuttigheit strekken. De leeringe moet hy op het laatste stellen, wanneer hy de oorsaken, daden, en de voornaamste hoofden heeft voor laten gaan.

Zulke en diergelyke *praemien* hebben de deftige Histori-fchrijvers gebruikt: want als *Herodotus*, op dat de daden door langheit van syd niet fouden vergeten werden, die seer groot en verwonderens waardig zyn, daarenboven de Griexe victorien en neerlagen de Barbaren &c. Maar *Thucydides*, dat hy al lange desen grooten Oorlog te gemoet gefien had, die waardig is verhaalt te werden, en grooter is als oit te vooren &c. De voorreden mach wel groot zyn, wanneer deselve met de faak overeen komt, het zy in 't kort of lang. De overstappinge tot de verhandelingē moet fachjes en fraaitjes toe gaan, dat het nergens niet en hort of ftuit, met geen gaten wijd open spert, overal egaal en gelyk; laat daar na alles klaar, en geenfins duiſter zyn, (gelijk ik gefegt hebbe) en met fraye omvattinge, en t'samenkoppelingē verciert. Zoo fal hy alles volmaaktelyk ten einde brengen. Het eerste ſtuk gehad hebbende, fult gy tot het tweede komen, en dat alaan malkander hangende, en als met een ketting aan een gefchakelt, op dat het nergens gefcheurt, en met gaten zy, dat'er niet veel vertellingen by malkander opgehoopt ſchijnen; het eene moet het ander ſijn naaften niet zyn, maar alles moet gemeen wesen.

De kortheit is overal goet, voornamentlyk, wanneer daar geen gebrek van faken is. Dat moet men ſoo veel niet halen uit de namen en woorden, als wel uit de faken. Gy moet u in kleine dingen niet lange ophouden, maar breid veel liever eenige groote dingen wat verder uit.

uit. Als gy vrienden te gaste nood, zoo schaft gy geen Erten of Boonen, maar liever Patrylen, Braat-verkens, en alderlei Wild gebrat.

Gy moet moderaat zyn in de Bergen, Muuren, Rivieren &c. te beschrijven: dan sult gy daar af gaan, vliedende alle aan eenhangende lymigheid: gelyk als *Homerus* byna doet, die groothertig was. Alhoewel hy een Poëet is, so gaat hy nochtans *Tantalus*, *Ixion*, *Tisyus* &c. verby. Maar so *Parthenius*, *Euphronion*, of *Callimachus* sulx onder handen hadden, met hoe veel veersen sou hy niet het water aan *Tantali* mond gebracht hebben? hoe sou hy *Ixion* om het rad gedraait hebben? *Thucydides* heeft selfs die manier maar middelmatig gebruikt, siet eens hoe hy daar dan weder van afbreekt, hoe dikwijls spreekt hy van een werktuig, of eenige belegeringe, 't welk nootzakelijk en nuttig is, verklaart hy, of als hy de gedaanten der Steden, en de havens van *Syracusen* beschrijft. Want als hy die pest verhaalt, soo schijnt hy ook wat langer te zyn: overdenkt de saken eens: hare kortheit die hy als ter vlucht overloopt, om dat sy veel zyn. Zoo daar een sprekende moet ingebracht werden, soo moetmen die wel passen, haar eigenschap hebben, en welvloejende zyn, ten zy het u geoorloft is te rhetoriseren om te toonen de kracht en autoriteit der reden. Het prijzen en het laken moet al omsichtig geschieden: Want sy zijn buiten oordeel en recht, van welke sulx gesegt wert. Anders sult gy varen als *Theopompus*, die verscheide al te vinnig bijt,

want hy drukt zijn passien meerder uit als de daden. Zooder een fabeltjen is, moet dat alleen verhaalt, maar nochtans niet geloofd werden, een yeder mach daar van oordeelen soo het hem gelieft. Eens voor al ('t welk ik dikwyls repeteer) moet gy onthouden, dat gy soo veel op de tegenwoordige tijd niet sien moet, als wel op de toekomende. Want dan sal men daar na noch seggen dat gy een opregt Man zijt geweest, sonder flaternien en pluimstrijkerien, de suiwere waarheit gevolgt hebt: soo ymant hier dan natuurlyk wijs in is, soo sal zijn hoope boven alle andere, die daar present zijn, wesen, die maar voor een tyd duuren.

Ziet gy niet wat den Architect *Knidius* gedaan heeft? als hy de toorn te *Pharon* gebout had, 't welk een van de deftigste werken van de werelt is, om de varende luiden 's nachts voor een baak te dienen, welkers licht men seer verre in de zee kan sien, op dat zy niet in *Peretonien* souden verongelukken, 't welk een seer gevaarlyke plaats is, daar men niet ligt kan van daan komen, soo men omtrent de engte komt.

Alshy dat werk gemaakt hadde, soo hief hy binnen in de steenen zijn naam uit, dat hy boven op met kalk smeerde, doende daar by de naam van de Koning, die doe ter tijd regeerde. Lange tijd daar na viel de kalk af, en daar stonden dese Letteren op geschreven: **SOSTRATUS DE ZOON VAN DEXIPHANES, KNIDIUS, DE BEHOUDENDE GODEN, VOOR DE**
VA-

VARENDE MAN &c. Defen fag niet op de tegenwoordige tijd, noch op zijn leven, welke kort was: maar op de toekomstige eeuwigheit, soo lange defen toorn duurde, soude zijn naam niet uitgewist werden.

Alfoo moet ook een Historie gemaakt werden, da:se met de waarheid altyd leven mach, niet die met streeclende woorden op te pronken, en alleenig voor dese tyd te maken.

Dit moet u dan als een rijgsnoer en gemeene regel zijn. Welk wel te degen geëxamineert, en overwogen zynde, gebruikt werden, soo zal alles wel, en te rechte van ons geschreven zijn: soo niet, dan heb ik myn ton op het *Cranium* maar wat heen en weder gerolt.

LUCIANI eerste Boek der ware HISTORIEN.

Gelyk hy in het eerste Boek regels voorschryft om een Historie te maken, soo vervat hy in dese twee Boeken eenige voorbeelden, welke wel niet waar geschiet zyn, maar alleen verciert: om alleenig daar een form van te toonen, met eenen om de gemoederen, die veel in ernstige dingen besig zyn, wat te vermaken. Waaron hy dese verhandeling schryft, segt Lucianus in zijn voorreden selfs.

DE Worstelaars, en alle andere die haar lichaam forgvuldig oeffenen, nemen niet alleen de goede gestaltenisse des lichaams waar, maar als sy in haar volle vigeur gekomen zyn, hebben zy ook een tyd van ruste en verpoofinge. Alsoo moeten ook de studerende luiden doen; wanneer zy haar in ernstige dingen uitgeslooft en afgemat hebben, behooren zy haar somwyls wat te vermaken, en te korschwylen, om daar na des te bequamer en te vlugger te zyn, in 't gene men wil by der hand nemen.

Zy sullen dan groote vrucht vinden en genieten, wanneer zy haar inlaten, om geensins rauwe en onbeschaafde dingen te lesen, als dese schriften zyn. De nieuwigheit en aardigheit van de stoffe, noch de verscheidene waarschijnelyke vercierde leugenen, moet haar tot het lesen lokken: maar dit voornamentlyk, dat niemant van de oude, 't zy Poëten, Histori-schrijvers, Philosophen, of eenige andere, die monstreuse dingen als waarschijnelyk verhaalt werden, sonder een neep te krijgen, verby gegaan wert. Ik soude daar de namen wel bygevoegt hebben, ten zy ik bewust waar geweest, dat gy die uit het lesen wel verstaan soud. De Histori-schrijver *Ctesias*, de Soon van *Ctesiochus*, geboortig van *Knidien*, die heeft wonderlyke dingen van de *Indianen* verhaalt, die hy noit van ymand voor de waarheid gehoort, of selts gesien had. *Zambulus* van de groote zee schrijvende, heeft

ook

ook zijn Bocken daar van met groote leugenen gepropt, die van geen menschen geloofd werden, alhoewel de stoffe niet onaardig was. Veele geleerde zyn haar nagevolgt, en hebben sich ingelaten om de eigenste stoffe te schrijven, die hare reizen en omswervingen, ongehooflijke groote Gedierten, wilde Menschen, en ongehoorde manieren verhalen: den opper Werk-baas van dese snakeri, is dien *Homerischen Uliſſes* geweest, welk by *Alcinoen*, Koning van *Corcyra*, de slavernie der winden, Menschen met een oog, die rau vleis eten, Dieren met veel hoofden, de herscheping van zijn makkers door de Toveressen, en meer andere monstreuse dingen verhaalde, en de domme *Phaeacen* wijs maakte.

Als ik dit in handen kreeg, stoorde ik my niet eens over de leugens, wyl ik sach, dat die sich voor Philosophen uitgeven, dusdanigen slag van redenen gebruiken. Ik verwonderde my seer over sulke luiden, dat zy meinden, dat andere sulke leugens geloof gaven. Door nieuwigheid der sake, wil ik de nakomelingen ook yts naarlaten, om niet alleen onwetende te schijnen, in fabulen te verdichten, (want de stof ontbrak my om yts voor de waarheid te verhalen) derhalven geef ik my tot leugenen, die nochtans na mijn oordeel, tolerabelder zyn als die van de andere. Want, dewyl ik waarlyk zegge dat ik lieg, soo zal ik met alle recht en reden de schimp van andere kunnen ontvlieden, ik seg noch eens dan dat ik het lieg.

Geen ik in dese Historien verrat.

Ik schrijf, dat ik zelfs nooit gezien of gehoord heb, die ook in de gantsche natuur niet zyn, of ont geweest hebben. Daar na verzoek ik ootmoedelyk, dat den Leser dit niet hoeft te gelooven of hy wil.

Onlangs komende van de kolumnen van *Hercules*, varende in de Westelyken Oceaan, hadden wy voor de wint. De oorzaak deser reise, was alleenig om myne curieusheit te voldoen, en te weten welk de eind-paal van den Oceaan was, ook wat Inwoonders daar sich mochten onthouden. Doe hadden wy een groote voorraad mede genomen, en ons wel van water versien, ruim soo veel als ons dochte genoeg te zyn: ik nam noch veertien metgesellen tot my, die ook begeerig waren om sulx te onderzoeken, wy kochten veel Wapenen, en wy huurden een bequame Schipper voor een goede somme gelts. Het was een Schip van middelmatige groote, sterk genoeg om een stootjen uit te staan.

De eerste dag en nacht voeren wy voor wint, soo lang wy de aarde noch in 't gesicht hadden, want wy gingen maar sachtjes voort. Zoo ras als de tweede dag aanbrak, begon de wint wat op te steken, en de Zee meester te werden, zynde met eenige duisternisse verselt; het begon soo te onweeren, dat wy geen meester meer van het zeil waren. Wy keerden met de wint wederom, en lieten het op Gods genade drijven, negenentseventig dagen waren wy in de storm: op de tachtigste dag, soo ras de Son begon te rijzen, sagen

wy een verheven Eilant van verre leggen, dat met eenige groente beplant was. De baren van de Zee wierden daar tegen gebroken. Het onweder begon een weinig te bedaren. Wy gingen daar na toe, en klommen uit het Schip om ons een weinig te verversen, en lagen een tijd lang plat op d'aarde neder. Eindelyk opstaande, stelden wy dertig wachters by het Schip; en twintig andere die souden het Eilant eens doorsnuffelen.

Als wy nu drie stadien verre van de zee af in het bosch gegaan waren, sagen wy sekere Kolumne, met grieckse letters beschreven, die seer duister en by na vergaan waren, welke toonden dat *Herculus* en *Bacchus* soo verre gekomen waren; daar niet verre van daan waren twee voet-stappen in een steen, d'eene was soo groot als een gemeente lands, maar d'ander (die ik mein van *Bacchus* geweest te zyn) was wat kleinder: die groote, van *Hercules*, cenige eerbiedenissen aangedaan hebbende, gingen wy voort.

Weinige treden gegaan hebbende, quamen wy aan een rivier die met loutere wyn vloeyde, welke de rivier in 't eilandt *Chius* gelyk was. Sy was seer overvloeyende, soo dat de schepen daar makkelijk konden door passeren. Ons geloof wierde doe nog meer bevestigd, om die letteren te gelooven die wy te vooren op de kolumne gesien hadden, merkende dat *Bacchus* daar moest gereist hebben.

Ondertusschen wilden wy het begin van

dese rivier opspeuren, soo gingen wy tegen de vloed aan: wy vonden geen fontein, maar eenige groote wijngaerden swaar geladen van druiven. Uit dese hare wortel vloeyde een seer heldere wijn, 't welk by een vloeyende, een rivier maakte. Wy sagen daar ook visschen in, die de koleur en smaak van wyn hadden. Als wy der eenige gevangen en gegeten hadden, wierden wy terstont dronken. als sy opengesneden waren, bevonden wy haare darmen vol wijn-droesem te zyn. Dit merkende, aten wy daar visschen by, die in het water zwemmen, en alsoo temperden wy alle haar wynagtigheid.

Over de rivier komende, vonden wy een vervaarlijken wijngaart, want haar onderste stam, die uit de aarde stak, was dik en vrugtdragende, het opperste waren vrouws-personen, van haar naaktheit tot boven toe was by na alles volmaakt. Gelijk als by ons *Daphne* beschreven wert, dat sy in een boom veranderde als haar *Apollo* omhelsde. Uit het opperste van hare vingers schoten eenige wijnrankken die vol geladen van druiven waren. Op het hoofd hadde sy in plaats van haarlokken, bladen, druiven en klauwiertjes; daar by komende, groetede wy haar seer feettelyk; wy gaven de regter-hand; sommige spraken *Zydisch*, eenige *Indisch*, en andere *Griek*: sy kusten ons met hare mont. Maar die haar gekust hadden, wierden terstond soo dronken dat sy op haar beenen niet staan konden. sy wilde niet dat wy eenige van haar vugten

af plukten, of het dede haar pijn tot schreeuwen toe. Sy waren seer hoeragtig, en hadden geern mer ons te doen: twee van de onse gingen tot haar in, maar sy bleven daar aan de schamel-deelen zoo vast aan hangen, dat 'er geen afkomen was. Sy wierden ook terstond van de eigenste natuur, en wroetelden in de aarde. Daar schooten ook wijngaarts ranken uit hare vingers, daar wiesse bladen, klavieren en druiven aan. Wy verlie-ten haar en gaven ons na het schip; daar komende, verhaalden wy onse makkers hoe wy al gevaren waren, en hoe onse twee makkers daar vast bleven &c. - Wy namen eenige tonnen die wy met wijn vulden, en sommige met water, beide uit de rivieren, en bleven des nagts aan de strand.

's Morgens staken wy weder met een koel wintjen af; tegen de middag sagen wy het Eiland niet meer; maar daar ontstond een groote draywint, die het schip rontom draide, en het selve wel dry duysent stadien verre in de logt optrok; dog wy vielen niet weder in de zee, maar hingen tusschen hemel en aarde, evenwel hadden wy de windt in 't zeil, waar door wy al voort voeren. Als wy nu de seven dagen en soo veel nagten in de logt geweest hadden, sagen wy op de agste dag een seker groot stuk aarde in de logt hangen, gelijk als een doorschijnent Eiland, rond, seer helder schijnende. Hier by komende saten wy in de haven, en stapten aan land. Wy ondersogten wat landschap het was, en merckten

dat het bewoont wierde en gebouwt: by dag fagen wy niet, maar by nagte fagen wy dat daar verscheiden andere Eilandjes rontom lagen, die wat grooter waren, en ook eenige kleine die soo ligt waren als vuur. Daar onder was nog een aarde, die eenige steden in sig had, met rivieren, zee'en, bosschen en bergen, welke wy dagten dat de aarde was die wy bewoonden.

Voortgaande quamen wy in handen van de paarde-gieren, welke menschen zijn, die in plaats van paarden op gieren rijden. Dese gieren zijn seer groot, en meestendeel met dry hoofden. Hier uit kan ymant hare grootte afmeten: Yder vleugel is grooter en sterker als de mast van een koopvaardy schip. Dese paarde-gieren hebben last om al de vreemdelingen die sy vinden, by de Koning te brengen. Alwaar wy ook na toe geleit wierden, als hy ons aansag: ik geloof, seide hy, dat gy lieden *Grieken* zijt, 't welk hy uit de kleeding giste. Wy antwoorden van ja: hoe zijt gy lieden hier gekomen, vraagde hy, daar tusschen beiden soo een hooge lugt is? soo verhaalden wy hem de heele saak. Doe begon hy ons ook te vertellen 't geen hem gebeurt was, dat hy een man was genaemt *Endymion*, uit *Grieken-land* geboortig, en daar al slappende was van daan gestolen, en gebragt in dat land daar hy nu regeerde: 't welk die aarde is, seyde hy, die daar onder ons als de maneschynt. Hy gebood ons goeds moeds te zijn, en geen gevaar te vreesen: want gy sult alle

alle nootfakelijkheid krygen. Hy beloofde wanneer hy dese slag gewonnen had, die hy de inwoonders van de Sonne aandeed, wy seer gelukkig met hem leven fouden. Doe vraagden wy wie de vyanden waren, en welk de oorfaak des oorlogs was.

Doe feide hy *Phaeton*, welk Koning in de Son is (want de Son wert ook bewoont als de Maan) die heeft allangen tijd met ons geoorloogt. Hy heeft het om dese reden gedaan, te weten, dat ik eertijds eens al mijn arme inwoonders versamelde, en een Colonie daar van uitzette tot *Lucifer* toe, dat doe ter tijd een wildernisse was van niemant bewoont: hier door wierde *Phaeton* nijdig, en wederhiel haar, deselve met een heirleger van paarde-mieren Ituttende, waar door wy de neerlage kregen, en paken onse biefen daarvan daan, want wy waren niet sterk genoeg. Nu wil ik hem weder den oorlog aandoen, en mijn Colonien uitsenden: soo gy uw felven met my wilt conjungeeren, sal ik u lieden elk met een Koninklijke gier-vogel versien, met al de andere armature die daar toe noddig is. Morgen meinen wy uit te trekken. Wel, seide ik, wy zijn volvaardig, als het uw belieft. Hy fette ons aan zijn maaltijd, en wy bleven by hem, is Morgens opstaande, wierden wy in order gestelt, de Spions bragten ons de weet, dat de vyant naderde. Het leger bestond uit hondert duifent koppen sonder de Infanteri en de Auxiliare troepen, sonder die op de Bagasie pafien, en de wapens

smeeden. Van dese waren t'achentig duisent paarde gieren, maar die van de warmoes vliegers af quamen, waren twintig duisent. Dit is de grootste soort van vogels, welke moeskruiden op het lijf hebben in plaats van veeren. Die nu wat snelder waren, hadden in plaats van vleugels eenige bladen de krop-salade niet ongelijk.

By dese wierden de geers-werpers en de look-vegters gevoeght. Uit het noorden quamen de vloischieters tot hulp ontrent tachtentich duisent, welke met vijftig duisent wint-loopers verselt waren.

Dese vloischieters zijn die op seer groote vloyen sitten, waar van daan sy ook haar naam gekregen hebben: de groote van yder vloy is niet veel kleinder als twaalf Oliphanten. Vorders de wint-loopers zijn voet volk, dese vliegen sonder vleugels door 't midden van de logt. De manier van vliegen is dese. Sy hebben lange kleeden aan, welke sy met wint vullen, gelijk een seil, en gaan dan voort als de schepen. Dese zijn met schilden versien en vermogen in den oorlog seer veel. Men seide dat uit de sterren, die boven *Capadocien* leggen, t'leventig duisent meese-ballen, en vijftig duisent paarde-kraanen quamen: dog dese heb ik niet gesien, om dat sy niet quamen: daarom heb ik haren aart en manieren niet durven schrijven. Daar wierden ongeloofelijke dingen van haar gesegt.

Soodanig dan was het heir van *Endymion*, zy hadden alle eenderlei wapener. De storm-
hoe-

hoeden waren gemaakt uit schorsen van boonen: want de boonen zijn by haar groot en hart. De harnassen waren uit schubben van boxboonen, welke aan malkander genait zijnde, bequaam zijn om harnassen te maken, want sy waren soo hart als hoorn. De schilden en degens waren gelijk als die van de *Grieken*. De Batalje wierd aldus in order gestelt. Aan de regter vleugel waren de paardiegieren, de Koning had de beste tot zijn lijfgarde, onder welke wy ook waren: maar aan de linker-vleugel de warmoes-vliegers, en tusschen beide de auxiliare troepen. De Infanterie waar ses maal hondert duisent koppen sterk. Dese wierden aldus geordineert.

Daar zijn by haar heel veel groote spinnekoppen. Want yder van haar is grooter als een van de *Cycladise* Eilanden: dese wierden belast het midden van de logt van de Maan af tot *Lucifer* toe te beweiven. Dit hebben sy dan meest volvoert, het velt was bespreit, alwaar het voervolk in slagorder gestelt wierde. Hier was *Nycterium* de soon van *Eudianax* velt-heer; over de linker vleugel van de vyandt waren de paarde-mieren, onder welke *Phaeton* was. Het zijn seer groote gevleugelde beesten, van onse mieren seer veel verschelende, de grootste van haar besloeg wel twee gemeten lands. Die daar op saten, streden niet alleen, maar zy vochten ook heftig met haar hoorns, men seide dat zy in getal wel vijftig duisent waren. Aan de linker vleugel waren by na vijftig duisent logtmuggen, zijnde alle schutters op groote muggen sittende. Na

Na die quamen de logt ravens, een seer vaardig voetvolk om te oorloogen. Na dese quamen de logt dansers, die smeten van verre met seer groote radijfen, die het raakte bleef niet lange staan, maar vielen mors doot ter neder, de wonden die stonken. Want haar pijlen waren met fenijn van keesjes bladen bestreken; hier nevens waren de aspergiepaddes stoelen met hare wapenen, dese vochten met wapenen van na by, ontrent tien duisent. Sy werden soo genoemd, om dat hare schilden van padden Stoelen gemaakt zijn, en hare spietfen zijn aspergies.

Na dese stonden de hontsballen, welke van de Ster, genaamt de hond, gefonden waren, zijnde vijftich duisent koppen sterk: de mannen hadden geen mensche, maar honde koppen, vechtende boven op gevleugelde ballen. Sy seiden dat het overloopers waren van de vyant en de auxiliare troepen, die van de witte melks weg uitgefonden waren, te weten wolk-paard-menschen en werpers: maar dese quamen als de slag gedaan was. 't Was te wenschen dat sulx niet gebeurt was. Die nu de slingers gebruikten, quamen niet, men segt dat *Phaeton* daar over verstoort zijnde, haar land in vuur en vlam soude geset hebben.

Als de teikens opgerecht waren soo begon den sy alle met een Esel gekners, 't welk sy in plaats van trompetten gebruiken, en daar mede ging de Bataalje aan: de linker vleugel van de Son stelde het daadelijk op de loop, want

want zy konden het geweld van de paardegie-
ren niet tegen staan: ondertuffchen jaugd in
wy haarna, maar haar linker vleugel kreeg
de overhand, de onse die aan de linker fide
waren, kregen de neerlaag. De logt-muggen
uitkomende, die wierden tot het voetvolk
toe vervolgt. Dese helpende kregen de kous
op de kop, voornamentlijk wanneer fy merk-
ten, dat de hare overrompelt waren. Hier uit
ontftond een groote vlucht, veele zijnder ge-
vangen, en nog meer doot gebleven; de wol-
ken waren foo root als bloed, gelijk als zy by
ons fchijnen, wanneer de Son onder gaat:
my fchoot in gedachten, of diergelijx wel
eertijds mogt gebeurt fijn, wanneer als *Ho-
merus* vermoede dat *Jupiter* bloed-droppels
had laten regenen.

Wederom na huis trekkende, recheden
wy twee victori teikens op: eene in een spinne-
webben, over een veldslag van het voetvolk;
en de ander over de lochtflag, ftelden wy in
de logt.

Dit gedaan zijnde, wert ons van de fpiens
geboodfchapt, dat de wolk-paarde-menfchen
aan quamen, en in 't land vielen. Als dese na-
derden, waren zy een onverwacht en won-
der fpeftakel. Het waren menfchen die met
gevleugelde paarden te doen gehad hadden;
voor foo veel zy menfchen waren geleken zy
de *Coloffen* te *Rhodus* wel, maar het gedeelte
dat paars was, een koopvaardy fchip niet
ongelijk. Haar getal durf ik niet noemen, om
dat het ongelooflijk soude fchijnen. Wy wier-
den

geleit van *Sagittarius*, welke in de *Zodiac* is. als sy merkten dat hare vrienden overwonnen waren, sonden sy na *Phaeton* toe, op dat hy wederom soude komen. Maar sy in slagorder staande, vielen het manvolk aan boord, welke in geen order waren, want zy raakten door het vluchten van de vyand in confusie, dese waren besig om de buyt te deelen: sy joegen ons gansche heir op de vlucht. Sy vervolgden onse Koning tot de Stad toe, en van zijn vogels wierden verscheiden doot geslagen.

Sy wierpen de Victori-teikens om verre, en al de Spinnekops webben. Sy liepen het veld door, en namen my met twee van myne makers mede. Hier was de *Phaëton*, en sy richteden andere Victori-teikens op. Wy gingen de eigenste dag in de Son: onse handen waren met een draat, die de Spinnekoppen gesponnen hadden, op de rugge vast gebonden. Dese wilden geensins de Stad belegeren, wederom keerende, maakten zy een Bollewerk in 't midden van de locht, op dat de Maan niet soude van de Sonne beschenen werden. Dit Bolwerk bestond uit dubbelde wachten, dicht op malkander getast, hier door geschiede een heele Eclips in de Maan, waar door een geduurige nacht veroorzaakt wierd. Hier door was *Endymion* gedwongen, om Ambassadeurs na *Phaeton* te senden, op dat die Bolwerkinge mogte om verre gesmeten werden, dat hy niet langer in den duister mochte wonen. Hy beloofde tribuit te geven, hem een hulp-vriend te zyn, en namaals met hem niet meer

meer oorlogen wilde: daar by gaf hy eenige Oflagiers.

Phaeton liet hier over den Raad tweemaal vergaderen, d'eerste reis volherde hy in zijn roorn: maar daar na veranderde hy van gedachten, soo dat de conditien van de Vrede dusdanig zyn: het verbond van de Son bewoonders, met haar Geallieerde de Maan bewoonders, en haren aanhang, was in deser Articulen begrepen; dat de Son bewoonders die wal souden demolieren, en daar na de Maan geen leed meer souden aandoen: en voor sekere prijs de Oflagiers souden weder gegeven werden: dat de Maan bewoonders de Starren vry souden laten, en tegen de Son bewoonders geen Wapenen meer gebruiken souden, en haar wederom moesten helpen, wanneer zy van vreemde Potentaten aangeraant wierden.

De tol die de Maan bewoonder aan de Son bewoonders jaarlyx aan de Koning moesten betalen, waren tien duisent vaten dauw, met tien duisent Gyselaars van de zyne. Dat de Colonie tot *Lucifer* gemeen sou te zyn. Het verbond wierde geschreven in een barn-steenen Columne, die tusschen de limiten in 't midden van de locht opgericht wert. Die dit verbond maakten waren van de Son bewoonders *Pyronides*, *Therites* en *Phlogius*: van de Maan bewaarders waren *Nyctor*, *Menius* en *Polylampes*. Soo ras de Vrede oordreikent was, wierde die wal gedemolieert, en de gevangenen losgelaten.

Als

Als wy nu weder tot de Maan quamen, ontmoeteden wy onse makkers, onder welke *Endymion* was, dese groeteden ons met tranen in de oogen. Hy rade ons dat wy by hem sou- den blyven, en gemeenschap in dese colonie hebben: dat hy my sijn Soon tot een Vrouw wilde geven: want by haar zijn anders geen Vrouwen. Ik sloeg het t'eenemaal af, en be- geerde weder t'zeil te gaan. Als hy merkte dat hy ons niet konde bepraten, hiel hy ons noch seven dagen aan sijn tafel, en liet ons ten laastten gaan.

Al de nieuwe en ongehoorde dingen, die ik in de Maan zynde, geobserveert heb, sal ik hier ook beschrijven. Vooreerst werden dese niet uit Vrouwen gebooren, maar uit Man- nen. Sy trouwen met Mannen, en weten niet te seggen wat een Vrouw is. Want tot haar vijfentwintigste jaar worden zy als Vrouwen gehouden, maar boven die jaren niet. Sy ont- fangen niet in de Moeder, maar achter in de kuit. Als de vrucht geset is, swelt de kuit, dan snijden zy die op haar tijd open, en halen daar de doode vrucht uit: dan leggen zy die met de mond wijd open tegen de wind, waar door het dan levendig wert, daer schijnt my dat *Griexe* spreek-woort *Gastrocnemia* (dat sijn kuite-buiken) herkomstig van daan te zyn, om dat zy in de kuit, in plaats van in de buik ontfangen.

Ik sal noch wat grooters verhalen. Daar wert een soort van menschen by haar gevon- den, die boomachtige genoemd werden: die
op

op dese maniere wasschen: de balletjes van de mannen werden afgesneden, en in de aarde geplant. Hier uit walt een vleisige boom, seer groot van gedaante, de Mannelyke roeden niet ongelyk, met takken, bladen, en akers, so lang als een eile. Als die rijp geworden zyn, werden se afgeplukt, en tot menschen gesmeet. De mannelijkheden werden daar aangeset, de ryke hebbense van yvoor, maar de armen van hout; hier mede vermengen zy met de Vrouwen. Soo ras als ymandt out wert, sterft hy niet terstont, maar verdwijnt als een rook in de locht. Sy hebben alle een spijs: sy braden de Kikvorschen by het vuur op de kolen. Want daar zyn veel Kikvorschen die rontom in de locht vliegen. Dese gebraden zynde, soo vallen zy in 't rond neder, gelyk als aan een tafel, en zy lekken de uitwasemende rook, die haar voor spijs verstrekt. Haar drank is uitgeperste locht, 't welk een vocht is als dauw, die zy uit bekers drinken. Sy kakken noch pissen niet, sy zyn ook niet doorgaat als wy. De kinderen toonen met haar billen ook geen dertelheden, maar met haar kuiten: aldaar zynse doorgaat. Die kaal en sonder hair is, wert by haar voor schoon gehouden: sy hebben een walg voor de gene die hairlokken hebben. Maar die in de Cometen woonen, werden ter contrarie voor schoon gehouden, wanneer sy hairlokken hebben: want daar warender verscheide die ons hare manieren vertelden. De baart laten zy tot de knyen toe wasschen, aan de voeten hebben sy geen nagels,

gels, maar sy zyn alle van een vinger. Achter aan de billen waft een kool-blad, op de manier als een steert, die altyd groen is, en gebogen zynde, niet en breekt. Haar snot is seer bitteren honing: als sy met werken, of worstelen seer gesweet hebben, wasschen sy haar lichaam met melk, en sy runnen de kaas, wanneer sy een weinig van die honig daar in druppen. Sy persen een seer vette olie uit de Ajuin, welke riekt als balsam. Sy hebben seer veel Wijngaarts, die water voort brengen: de korels van de druiven zyn gelyk als hagels. Ik geloof dat als de wint tegen dese druiven slaat, dat sy gebroken werden, en die hagel-steenen by ons op de aarde neder vallen.

Haar buik is als een sak, want sy werpen daar soo veel in als sy kunnen. Men kan de buik ook open en toe doen, daar sijn geen darmen of lever in, sy is van binnen dicht, met ruige hairen beset, soo dat sy hare kleine kindertjes daar's winters in steken.

Derijke bekleeden sig met glase, en sachte klederen, of andere zyn van massyf gout geweven. Want die plaatsen brengen veel Metalen voort, welke zy weiken, en dan uit pluifen als Wol.

Haar oogen durfik bykans niet beschryven, want om de absurdigheit soude men my dat wel licht voor een leugen toeschrijven: evenwel wil ik het seggen. Sy hebben dan oogen die zy uit kunnen nemen, en in doosjes bewaren, soo lange, tot sy begeeren te sien: welke weder in de ooghollen stekende,

stekende, fiet hy weder. Daar zijnder veele die menigmaals haar eigene verliesen, dan leenen zy die maar van andere, waar door zy dan soo goet sien als door haar eigene.

Hare ooren zyn bladen van boomen, die men *Platanus* noemt, behalven die, welke uit Eekels gevormt werden. Want die hebben alleenig maar houte ooren.

Daarenboven heb ik in het Koninglyk Pa-leis noch iets raars gezien: daar was een teer groote spiegel boven op een put geleit, die niet heel diep was. Soo ymant dan in de put klam, soo kon hy alles hooren wat'er op de aarde by ons gesegt wierde. Maar als men in de Spiegel sag, wierden daar alle Steden, en alle Volken getoont, even als of men daar selver by was. Ook sag ik myn Vaderlant met myn vrienden; of sy my nu ook sagen, kon ik niet wel seggen.

Soo ymant dit ongeloofelyk achte, als hy daar sal gekomen zyn, sal wel bevinden dat ik de waarheit gesegt heb. De Koning nu met sijn Hof-jonkers gegroet hebbende, gaven wy ons weder op de reis. Eer ik vertrok, gaf *Endymion* my eenige geschenken, te weten, een paar glate kleeden, met vyf van koper, en een Wapen-ruffinge van Bocx-boons-schillen: die ik daar na in de Walvisch verlooren heb. Hy sond met ons duisent Paarde-gieren, die ons vyfhondert Stadien verre geleiden. Om-trent die aarde varende, voeren wy verschei-de Provintien verby, wy landen aan *Lucifer*, die nu eerst bewoont wiert, alwaar wy ons

van

van Water ververschten. Hier van daan gingen wy in den *Zodiac*, latende aan de linker zyde de Sonne leggen, varende rontom des selfs cirkel, doch wy traden niet uit op verzoek van onse maats, want de wind hiel ons van Land af, alhoewel wy sagen dat het een vruchtbaar landt moest zijn, dat vet en wel bewaert was. Maar de Wolk-paarde-menschen, die te vooren *Phaeton* in de Krijggedient hadden, verspieden ons van verre, welke na het Schip toe vlogen. Als zy sagen dat wy hare vrienden waren, gingen zy weg: want de Paerde-gieren, die ons uitgelei gedaan hadden, waren al vertrokken.

Als wy soo een nacht met een dag gevaren hadden, quamen wy tot de Lanteern-stad, die alsoo genoemd werd, en onse reis ging wat naar om laag. Dese Stad was tusschen de *Pleiades* en *Hyades* gelegen, veel lager als den *Zodiac*. Uit het Schip klimmende, vonden wy niemant, maar wy sagen verscheide lanteerns gaan en staan, die daar op de Markt en de Haven wandelden; sommige waren klein, en om soo te seggen gebrekkelyk, weinige warender groote en ryke, en die waren dan seer uitstekend van Adel. Elk had sijn eigen huis en lanteern, sy hadden hare namen als de menschen, wy hoorden haar ook spreken: sy deden ons geen quaat, maar noodigden ons in te komen. Doch niemant van de onse durfste by haar eten noch slapen.

Daar was een Paleis in't midden van de Stad gemaakt, alwaar haar Koning des nachts
in

in ſit, die een yder by namen roept. Die dan niet wil compareren, wort al een ſchelm uit het vaandel met de dood geſtraft. Wy ſagen aan al wat'er geſchiede, en hoorde de lantreerns ſpreken, en de oorſaak, waarom zy niet preſent geweest waren, verantwoorden.

Hier kende ik ook onſe lanteern, ik vroeg hem hoe ons volk t'huis al voer: 't welk hy my vertelde, en bleven daar 's nachts. Des anderen daags ſtaken wy weder af, en voeten langs de Wolken.

Doe ſagen wy de Stad *Nephelococcygia*, over welke wy verwonderden, doch de wind liet niet toe, dat wy daar landen: *Coronus*, de Soon van *Cotryphon*, regeert over haar: doe dacht ik om den Poëet *Ariſtophanes*, een Man voorwaar die wijslyk en waarlyk geſchreven heeft, daarom men ſijn dingen wel met opmerkinge dient te leſen.

De derde dag dan, begonnen wy den Ocean klaarlyk te ſien, doch de aarde nergens niet; als eenige vuuren in de locht, welke helder glinſterden. De vierde dag, begon de wint Zuidelyk te wajen, waar door wy ſagjes in de zee neder geſet wierden. Als wy wederom in het Water quamen, waren wy ten hoogſten verblyd, en hielden middagmaal van 't gene wy noch hadden, en ſprongen in de zee, om ons eens te baden; want het was teer ſtil. Maar de veranderinge van beterschap is dikwyls een begin van veel grooter quaad. Want als wy twee dagen voorſpoedig gevaren hadden, ſoo ras de Son aan den derden dag

begon te komen, fagen wy verſcheide monſtreuſe Viſſen, met een Walviſch van onge- loofelyke groote, te weten, van vijf hondert duifent ſtadien lang. Van verre quam hy al gapende, en de zee onſtuimig makende, met veel ſchuim rontom ſich, hy had tanden langer als onſe tuin-ſtaker, en waren ſoo ſcherp als elfens, en witter als yvoor. Wy ſeiden malkander de laaſte adieu, dit gedaan hebbende, ſlokte hy ons met Schip met al door de keel. Wy raakten ſijn tanden niet eens, alhoewel wy door de ſpleetjes van de tanden deur voeren. Binnen in ſijn buik zynde, was het in 't eerſte duifter, zoo dat wy niet een hand voor ons oogen fagen. Maar als hy gaapte, fagen wy ſijn hoogte en laagte, ſoo datm'er wel een Stad ſoude in gebout hebben, van tien duifent menſchen. Daar waren ook verſcheide andere kleine Viſſchen, en andere Dieren, die hy ſtukken gebeeten had, zeilen van Schepen, Ankers, Menſche beenen en Bagagie. In het midden was een aarde, met heuvels en gebergten, en ſoo ik gis uit de ſlyk die hy opgeſlokt hadde, op malkander geſtappelt. Zoo dat hier uit een boſch geſproten was, met alderlei ſoorten van boomen en moes-kruiden begroeit, als of deſelve daar geplant en gezaait waren. De ronte van die aarde was tweehondert en veertig ſtadien.

Daar waren ook Zee-vogels in die Viſch, met Ys-vogeltjes, welke aldaar in de boomen neſtelden. Doe begon den wy hertelyk te ſchreijen. Eindelyk, als ik onſe maats dede opſtaan,

opflaan, soo maakten wy het Schip vast. Wy sloegen uit de steenen vuur, en maakten onse kost vaardig, van 't geen wy noch hadden. Daar was alderlei soort van *Vis*, en hadden ook noch Water dat wy uit *Lucifer* mede gebracht hadden. Als wy de tweede dag opstonden, en de *Visch* gaapte, sagen wy somtijds bergen, somtijds alleenig den hemel, en ook wel Eilanden. Want wy merkten dat hy seer snellyk aan alle deelen des *Oceans* swom.

Als wy nu dese verblyvinge begondden gewent te werden, soo nam ik seven van myn Metgesellen, om het *Bosch* eens te doorwandelen, en doorsichtigen. Wy waren noch geen vijf stadien voortgegaan, of vonden een *Kapelletje*, dat daar ter eeren van *Neptunus* gesticht was, voor soo veel althans, als wy uit het opschrift merkten; een weinig verder, ontmoeteden wy verscheide graven en columnen, die naast een klare fontein opgericht waren: wy hoorden ook dat'er ergens een *Hond* blafte: en sagen rook uit een schoorsteen vliegen, waar uit men giste dat daar een huis moest staan. Wy haasteden ons daar na toe, en vonden een out *Man*, met een *Jongen*, die daar met alle vlijt een groeve maakten, om uit de fontein het Water daar door te leiden. Wy waren hier door verheugt en verschrikt. Zy bleven ook als wy verstomt staan, niet wetende wat dit te seggen was. Eindelyk vraagde dese oude *Man*, wie zyt gy lieden? en hoe bent gy hier gekomen? Zijt gy-lieden *Zee-goden*, of mede ongelukkige *Menschen*

als wy? want wy sijn menschen, op de aarde gebooren en opgevoet, maar nu Zee-menschen, en sijn in dit Monster beslooten, en drijven daar mede gins en weder. Wy meinen te leven, en schijnen te sterven. Doe begon ik te spreken, seggende, lieve Vader, wy sijn hier ook tegenwoordig, luiden die elders van daar gekomen zijn, die met ons heele Scheepjes opgesloopt zyn. Wy komen eens kijken hoe het hier al met het Bosch staat: want het schein ons seer dik bewassen te zijn. Het schijnt dat ons God geleid heeft, om u lieden te sien, op dat wy weten mochten, dat wy in dese Fisch niet alleen besloten waren.

Maar vertelt my eens u fortuin, wie gy zyt, en hoe gy hier gekomen bent. Zoo seide hy, ik sal 't niet seggen, noch gy sult 't niet weten hoe het hier is, voor en aler gy my de eer sult gedaan hebben, om onder mijn dak te komen, en eens met malkander van 't geen wy hebben, vrolijk te zijn. Doe bracht hy ons in sijn huis: als hy dan Moeskruiden, Ekels, en Fisch opgeschapt, en Wijn geschonken had, en versadigt waren, vraagde hy wat ons wederwaardde: welken ik vertelde, soo als het ons gegaan was: te weten, die tempeest, 't geen ons op dat Eilant gebeurt was, het varen in de locht, en den Oorlog die wy daar gehad hadden, en voorts 't geen ons gebeurt was, tot dat wy in die Fisch opgeslorpt wierden. Hy was boven maten verwondert, en verhaalde my ten deele 't geen hem gebeurt was: ik ben geboortig, seide hy, uit het Eilant *Cyprus*, om
met

met mijn Soon , die gy daar fiet , Koopman-
 fchap te drijven , ik voer in een groot Schip ,
 met verſcheide vrienden van my na *Italien* ,
 dat gy miſſchien in de mont van deſe Viſch
 ſtukken geſlagen geſien hebt. Alles ging voor
 de wint , tot *Sicilien* toe , daar raakten wy doe
 met een groote ſtorm van daan , heel in den
Oceaan : doe quam ons deſe Walviſch tegen ,
 welke ons alle met ons Schip opflokte. De
 andere zijn alle geſtorven , en wy ſijn met ons
 beiden alleenig overgebleven. Onſe makkers
 begraven zijnde , hebben wy een Kapelletjen
 ter eeren van *Neptunus* opgericht , en leven
 nu ſoo , als gy hier fiet. Deſe Moes-kruiden
 plukken wy uit de ruïn , vorders generen ons
 met Viſch en Ekels.

Het Boſch is ſeer groot als gy fiet , vol van
 Wijngaarden , uit welke men overvloed van
 ſoete Wijn krijgt , wy hebben ook een ſeer
 ſuivere fontein met koel water , en maken ons
 bed van eenige groene kruiden , wy ontſteken
 groote vuuren : en vangen de Vogels die
 daar vliegen. De Viſch die wy gevangen heb-
 ben , gaat men aan de kuwen van de Walviſch
 waſſen. Daar is ook een Meer met ſout Wa-
 ter , hier niet verre van daan , twintig ſtadien
 in 't rond , daar is alderlei ſoort van Viſch in ,
 hier zwemmen en varen wy met een Schuit-
 jen , dat ik ſelfs gemaakt heb. 't Is al ſeven en
 twintig jaren geleden , dat ik hier alſoo geleeft
 heb. Wy konnen het hier redelijk ſtellen ,
 maar de Inwoonders doen ons ſomtjds eeni-
 ge moeite aan , doch het zijn wilde en wreede

menschen; ei, wat gy legt, antwoord ik, zijn hier noch meer menschen in dese Walvisch? ja, seer veel, seide hy, die van een onmensche-lijke natuur zijn, en leelijk om aan te sien. Want de *Tarichanen* woonen aan 't West-eind van dit Bosch, dit volk hebben oogen als Paling, en haar aansichten zijn als die van Kreeften; sy zijn sterk ten Oorlog, onvertsaagt en vinnig. De *Tritonomendites* woonen aan de rechter zijde van dit Bosch, aan 't bovenste van haar lichaam zijn sy menschen gelijk, maar van onder Katten. Aan de linkerhand woonen de *Carcinochires*, en de *Thynocephali*, dat groote bond-genoten met malkander zijn. In 't midden van dat Land woonen de *Psttopodes*, een volk dat seer snel, en wel ten Oorlog afgericht is. Na het Oosten, by de mont van de Visch, is het onbewoont en wilt, en betalen jaarlijks aan de *Psttopodes* vijfhondert Oesters tot tol. Alsoo is dan dese Land-streek.

Wy moeten eens sien om dit volk meester te werden, op dat men mach in vrede leven, hoe veel zijse wel in sterkte, vraagde ik? meer als d'isent, seide hy. Wat voor armature gebruiken zy? geen, antwoorde hy, als alleenig Visch-graten. Zoo sullen wy lichtelyk de overwinninge krijgen, voornamentlijk, wanneer wy gewapende tegen ongewapende strijden. By aldien wy de Victorie bekomen, leven wy altijd in rust en vree. Dit dan soo vast gestelt hebbende, gingen wy na het Schip om ons te wapenen. De corsrak dan

dan van den Oorlog was, dat de schattingen niet betaalt wierden. Want zy sonden volk die de Schattingen quamen halen: hy antwoorde trots, en vervolgde haar. Vooreerst, waren de *Pfistopodes*, ende *Paguraden* op *Scintharus* (want soo wierde hy genoemd) verstoort, en vielen met een gedruisaan. Wy ondertusschen stonden gewapent, want wy merkten ook dat het op een aanval uitdrajen soude, en hielden met ons vijf en twintigen schiltwacht. Wy hadden geboden dat de Spions, wanneer zy sagen dat de Vyant verby gegaan was, opstaan souden, 't geen sy ook deden: en sloegen haar van achter, maar wy met ons vijf en twintigen (want *Scintharus* en sijn Soon, vochten mede) gingen haar te gemoet, en vochten tegens haar met alle geweld. Sy namen de vlucht, maar wy vervolgdense tot hare holen toe. Daar zijnder hondert en tseventig van de Vyant gebleven, en een van de onse, met de Stuurman, want hy was van achter met de graat van een Barreel dooriteken.

Dit gevecht dan duurde vier en twintig uren: doe richte wy een Victori-teiken op, en daar een dorre graat van den Dolphijn boven op. De volgende dag quamen noch andere, die sich by malkander vereenigt hadden. Aan de rechter vleugel waren de *Tarichanon*, daar *Pelamus* Overste van was; aan de linker waren de *Thynocephali*, en in 't midden de *Carsinochires*. Want de *Tritonomedetes* waren stil, en hielden sich neutraal. Omtrent het

Capelletjen van *Neptunus* wierden wy handgemeen, en schreeuden met heldere keelen, soo dat in dese Walvisch soodanigen echo was, als of er veele spelonken geweest waren. Dese ook in de Bosschen gedreven zijnde, wierden wy Meester van dat Landt; daar na baden zy om haar dooden te begraven, en de pais te maken. Wy wilden geen Vrede noch Pais maken, maar de volgende dag trokken wy uit om haar tot de grondt toe uit te roejen, dat'er noch Hont noch Kat overbleef, behalven de *Tritonomendets*. Want als zy dat sagen, vielen zy van bangigheit door de kuwen van de Walvisch in de zee.

Alsoo kregen wy dese Provintie in volle besit, soo dat men niemant en vreesde; wy oeffenden ons met wortelen, jagen vissen, en andere dingen meer. Wy snoeiden de Wijn-gaarts, en plukten de vruchten van de boomen, en waren als die gene, welke in een eeuwige gevankenisse geslooten zijn, want wy namen ons vermaak en wellust soo seer als menkonde.

Wy bleven daar soo een Jaar en acht Maanden, op de negende Maant, de vijfde dag, omtrent de tweede spleet van de Visch, (want dat dede hy alle Jaren eens, soo dat wy gisten, dat het de vier getijden des Jaats waren) hoorden wy haastelijk een geroep en groot tumult, gelijk als of het van eenige gebiedende Schippers en Roejers was. Wy liepen verbaast na de mont van die Visch, tusschen de tanden staande, sagen het alles aan,

een wonder ſpectakel om te ſien: het waren menſchen, ſonder liegen, ſoo lang als een halve ſtadie, die op groote Eilanden, gelijk als met Schepen, voeren.

Alhoewel ik wel weet dat ik geen waarſchynelikheden verhaale, ſoo wil ik dat nochtans ſeggen. De Eilanden nu waren langwerpig, hoog, in 't ronde ontrent elk van hondert ſtadien. Hier op voeren ontrent acht en twintich mannen. Deſe ſaten aan de ſijden van de Eilanden om te roeyen; de riemen waren groote noortſe ſparre boomen met takken en al. Agter ſtond de Stuur-man op een verheven heuvel, ſtuerende met een koperen roer van een ſtadie lang. Aan de voorſteven waren ontrent veertich gewapende mannen die vogten, 't welk menſchen ſchenen ſonder hair-lokken. De hair-lokken waren niet anders dan vuur, welke brande, ſo dat zy geen ſtorm-hoeden van nooden hadden. In plaats van ſeilen, blies de Wint tegen de boſſchen aan, ſoo dat zy hier door gebragt wierden daar de Stuurman wilde. Daar warender nu ook die de roeyers aanporden, en daar het opſicht over hadden, ſy gingen ſnelder als de Galeien. Eerſt ſagen wy der maar twee of dry, maar daar na wel ſeftig, zy begonden een voor een te vegten. Veele wierden vermorfelt en in de gront geboort. Andere klampten malkander aan boort, vochten dapper, ſoo dat ſy naulijx van elkander konden geraken.

Die aan de voorſteven geſtelt waren om te

vechten, die deden grooten yver om haar partye af te slaan: dog zy koften niemant levendig vangen. In plaats van yfere haken, hadden sy verscheide veel-voet visschen aan malkander vast gemaakt, die sy in de bosschen smytende de Eilanden aanhaalden en vast maakten. Sy smeten ook met Oesters, van welker een, een gantsche wagen vulde: ook met sponsen soo groot als een gemeten lands. Van d'eene party was *Æolocentaurus* overste; en van d'andere *Thalassopota*. 't Scheen dat zy om de buit vochten. Men seide dat *Thalassopotes*, groote menigte van Dolphinen de *Æoloentauren* had, 't welk men hooren kon uit het geen sy malkander verweten. Sy riepen ook de namen van hare Koningen.

Eindelijk wonnen het de *Æoloentauren*, daar verdronken ontrent hondert Eilanden, dry vingen zy met menschen en al. d'Andere raakten op de vlugt. Dese d'andere wat achter volgende, en avont geworden zijnde, keerden sy tot hare schip-breuk, en kregen het hare. Want daar vergingen niet veel minder dan tachtentich Eilanden. Sy maakten victori tekenen van dese Eilands strijd, boven op de kop van dese Walvisch, hangende een Eiland van de vyand op: die nacht bleven zy by dese visch, haar met haken en ankers daar aan vast houdende: want sy hadden seer groote sterke ankers van glas gemaakt. s'Anderen daags deden sy sacrificie boven op de visch, begroeven hare dooden, en gingen verheugt weder heen al zingende. Dit was het dat ik van dese Eilands gevecht te seggen had. LUCI-

82

ve
p
v
d
k
f
n
v
n
v
e
z
f
z
u
P
d
d
r
v
d
r
r
k
k
v
v
h
a
d
v
E

LUCIANI tweede Boek der ware
HISTORIEN.

Dit is een vervolg van de voorige Historie.

ONdertuffchen wierde ons dat leven in de Walvifch verdrietig, en fogten door eenige liit of konft daar uit te geraken: Voor eert docht het ons goet aan de rechter zijde door te graven, om alfoo door dat hol te kunnen weg vluchten. Als wy nu ontrent vijf ftadien diep waren gegraven, en niet vorderden, ftaakten wy het werk. Doe begon den wy het bos in brant te fteken, op dat de Walvifch mochte fterven: 't welk wel gelukkende, fouden men wel haaft daar uit geraken. Wy begon den dan van voren aan te branden en te blaken, dog de eerfte zes feven ertmalen voelde hy nog geen warmte daar van. Vorders op de agfte en negenfte dach, merkten wy dat hy fiek was, want hy kon niet foo een heftigheyt niet meer gapen als te vooren, maar de kuwen vielen terftond weder toe. de tiende en elfde dach ftierf hy, en begon te finken. Op de twaalfde dag merkten wy naulijx, dat wy gevaar liepen om in defe vifch t'eenemaal befloten te worden.

De wijl hy dan noch gaapte ftaaken wy eenige dwershouten tuffchen de tanden op dat fe niet mochten roegeflagen werden. Onder wijlen bouden wy daar een fchip van balken,

en lieten het in't water aflopen, vorders ook alle andere dingen die nootsakelijk waren.

Scintarus vierde Stuurman. Wy trokken het schip uit door de spleten der tanden, in de zee. Wy klommen boven op de rug om het visstorie teiken te sien, en offerden aan *Neptunus*, aldaar bleven wy dan dry dagen (want het was stil weer,) de vierde dach traden wy in het schip, en voeren weg.

Hier ontmoeteden wy veele doode lichamen, die van die Eilandsflach doot gebleven waren, die hier en daar dreven. Wy verwonderden ons over haar groote. Na eenige dagen gevaren te hebben, kreegen wy een getemperde locht: daar na begon de Noorde Wint met een heftige koude te blafen, waart door de heele zee toe yroor, niet alleen effen boven op, maar tot de gront toe, wel dry hondert passen diep, 't welk wy merkten wanneer men op het ys ging.

De wind soo blijvende, konden wy de koude niet langer dulden, soo verzonnen wy yts, welken raad ons *Scintharus* gegeven had. Wy groeven een groot hol op het ys, daar wy ontrent dertich dagen in verbleven, wy stookten daar vuur, en aten gebraden visch: want onder het graven vonden wy der verscheide: als de kost begon op te raken, trokken wy het schip uit het ys, en spanden onse seilen uit, voeren over het ys al voort.

Op de vijfde dag begon het ys door de warmte te smelten, soo dat alles weder in water veranderde. Nu waren wy al ontrent

dry

dry hondert stadien verre gevaren ; wanneer wy eerst een Eiland van matige groote begonden te sien , alwaar wy ons van Water vervingen , want wy hadden gebrek , ook schooten wy daar twee wilde Stieren , met de boog. Dese Stieren hadden hare hoorns niet op haar voorhoofd , maar in de oogen , volgens believen van *Adomiss*.

Een weinig daar na quamen wy weder in een zee , niet van Water , maar van Melk ; alwaar wy een wit Eiland ontdekten , vol van Wijngaarden. Dit Eiland was een seer groote kaas , die soo op malkander gestremt was , 't geen wy daar na bevonden , als men daar van gegeten hadde : het was in 't ronde omtrent van vijfen twintig stadien : dese Wijngaarden nu waren vol druiven , uit welke geen Wijn maar Melk geperst wierde.

In 't midden van 't Eiland was een Tempeltje ter eeren van *Galathea* opgerecht , gelijk als wy uit het opschrift merkten. Zoolange men in dat Eiland was , hadden wy spijs en drank genoeg : en dronken Melk , die versch uit de druif geperst wierde. Men seide dat *Tyro* , de Dochter van *Salmonus* daar regeerde , en van *Neptunus* geëert wierde. Als wy vijf dagen op dit Eiland geweest hadden , gingen wy de sesste dag uit de haven ; de zee was soo stil , dat men 'er niet een pen sou opgeschreven hebben , daar was geen wint aan de locht.

De achtste dag voeren wy niet meer door de Melk , maar in sout en blaau Water , en sa-

gen verscheide menschen op de Zee wandelen, die ons in groote en gestalte gelijk waren, behalven de voeten, die waren kurk, daarom zijn zy ook, mein ik, *Kurk-voeten* genoemd. en verwonderden ons daar grootelijx over, datse soo valt en onbevreesd over de baren heen gingen. Zy quamen by ons, en groetteden beleefdelyk in de *Griexe* taal, sy zeiden dat zy na *Kurk land* gingen, 't geen haar Vaderland was. Zy vergeselschaptten ons een tijd lang, maar daar na keerden zy weder om haar reis te vervorderen, sy wenschten ons een geluk op reis, en behouden haven.

Daar na sagen wy verscheide Eilanden. By na aan de linkerhand van 't *Kurk land*, was een Stad op een groot kurk-gebout: aan de rechterhand waren vijf hooge en groote Eilanden, daar veel vuuren gestookt wierden.

Ook sagen wy van de voorsteven een laag en breed Eiland, omtrent vijf stadien verre. Doe wy daar niet verre van daan waren, quam'er soo een lieffelyke en wel rieken- de locht onstegen, gelijk als *Herodotus* van het gelukkig *Arabiën* schrijft. Dese reuk scheen van eenige Rosen, Tydeloofen, Hyacinthen, Lelien, Violen, Myrthen en Lauwrieren voort te komen, daar wy seer door verquikt wierden. Wy quamen daar aan Lande, en waren verscheide goede havenen, met seer groote stil-vloeyende Rivieren, fraje Beemden, Weiden, Boffchen, singende Vogeltes, sommige aan de strand, en andere op de boommen, die daar saten te quinkeleren; daar was een

een soete en aangename locht, met liefelijke windekens, die uit de Boffchen voort quamen, de Boffchen gaven door de wint een geluit, gelijk als ymant die seer aardig op de pype speelt. Daar was een seer aardig galm, niet confais, maar met order, gelijk Musijk en Cither-spel.

Wy lieten *Scintharus*, met eenige andere Messieurs in het Schip, en gingen door een Weide vol Bloemen, en quamen by de sehiltwachten, die ons met Roose-banden bonden, (dat was by haar de grootste band) en brachten ons by den Koning: uit welke wy verftonden, dat dit de gelukkige E-landen waren, over welke *Creticus Radamantus* regeerde: hier by komende, stonden wy op de vierde order van die geoordeelt souden werden. De eerste saak van wegen *Ajax, Telamius*, of hy in 't getal der Helden mocht wesen of niet: doch hy wiert beschuldigt dat hy sich in een raserny om hals gebracht had. Als *Rhadamantus* een lange reden gevoert hadde, docht hem goet, dat men hem purgeren soude met nies-wortel, en by sijn sinnen gekomen zijnde, hem de Medicus *Hippocrates* van 't Eiland *Cos* geboortig, soude overleveren, en dat men dan met hem daar na de Heldenmaaktijd gingen houden. De tweede verhandeling was van Minne saken, wegens *Theseus* en *Menelaus*, die om die schoone *Helena* streden. Maar *Rhadamantus* gaf *Menelaus* gelijk, om dat hy soo veel gevaars en arbeids om een Huwelijk had uitgestaan. Want *The-*
seus

seus hadde noch andere Vrouwen, als *Amazones*, en de Dochters van *Minos*. Het derde was van de grootste waerdigheid tusschen *Alexander Magnus* en *Hannibal* van *Carthago*. *Alexander* wierde geprefereert, en sijn stoel, is by den *Perstaansen Cyrus* geset. De vierde waren wy, hy vraagde ons hoe het quam, dat wy soo levende lijfs tot dese heilige plaatse quamen. Wy verhaalden hem alles van stuk tot stuk. Doe liet hy ons een weinig weg gaan, en overlei de saak eens by sijn selven, en liet het ons door sijn by-sitters weten. Onder alles sat daar ook dien *Aristides* van *Athenen*, die toegenaamt is *Iustus*, die wilde dat wy straf souden lyden over onse nieuwsgierigheid, na dat wy gestorven waren. Maar nu hadden wy sekere tijd verlof, om by Helden te verkeeren, en dan weg te gaan. De tyt die wy daar mochten verblyven, was niet langer dan seven maanden. Hiervielen doe die Roese-banden van onse handen af, en wierden in de Stad geleid, ter maaltyd van de zalige.

Dese Stad was t'eenemaal van gout, en des selfs muur was van *Smaragd* gebout. Daar waren seven poorten, alle gemaakt uit een heel stuk *Amomum* hout. De Steden nu binnen deselve, was van yvore aarde: de Tempelen van al de Goden waren van *Beryllus* steen: en elke Altaar uit een seer groote *Amethist* steen: op welke zy de Goden offerden: rontom de Stad was een rivier van welriekende salf: der selver breette had hondert Koninklijke

rinklijke ellen: die diepte was foodanig, dat men daar bequameiyk in zwemmen kon. Vorders hare baden en huifen waren van enkele groote glalen: in plaats van Water hadden zy warme dauw, die zy in bekkens bewaarden. Zy gebruiken purpere kleeden, foodun als Spinne-kops webben. Dese hebben geen lichaam, maar zyn ontastelyk en sonder vleis. Zy hebben maar alleen de form en gedaante. Evenwel zyn zy niet onlichemelyk; zy staan, bewegen, verstaan en spreken: hare zielen schijnen om te zwerven, die zoode gedaante van een lichaam aannemen. Zoo ymant die niet aangeraakt heeft, die sou niet gelooven dat zy sonder lichaam waren. Zy zyn als de rechte schaduwen, niet zwart. Daar wert niemant out, maar zy blyven foodout, als zy waren, doe zy daar quamen.

Ook is het daar geen nacht, noch seer heldere dagen, maar gelijk als by ons in de vroegen morgenstond, wanneer de Son opkomt: zy weten maar van een Jaar-gaty. Het is daar altijd Lente, zy kennen ook maar eene wint, die geduurig seer aangenaam van het Westen waait. Het is daar overal met fraje Bloemen, en lieffelyk ruikende Kruiden bewasschen. De Wijngaarts brengen twaalf maal'sjaars vruchten voort, alle maanden eens; de Gramaat-appelen, en an lere Boomvruchten droegen dertig reifen in 't Jaar. De maant die by haar *Minows* genoemd wert, geeft tweemaal's vruchten: het Koorn geeft in plaats van Greinen, heele lekkere toeberzi-

de Brooden, die men soo maar uit de aren heeft te schudden. Daar zyn hondert en vijfen tseftig Water-fonteinen in de Stad, en ook soo veel daar Honig uit vloeit: vijf hondert die welriekende falf geven: doch dese zijn kleinder. Daar zijn zeven Melk-rivieren, en acht met Wijn. De maaltijd werd in de *Eleizese* velden gehouden. Het is een schoone beemd, rontom met Boffchagien van alderlei boomen beplant, waar door dese velden overschaduw't werden. De plaats daar sy gaan eten, bespreiden zy met bloemen. De Winden zyn haar dienaars, en brengen haar alles aan, behalven dat zy de Wijn niet vermengen: want zy die niet van nooden hebben.

Rontom de maaltijd zyn glase boomen, groot en blinkent. Haar vruchten zyn bekers, van alderlei groote, seer aardig gewrocht, soo daar ymant by de maaltyd komt, plukt'er eenige af om op tafel te setten, dese werden dan rontom met Wijn gevult. In plaats van Kroonen, plukken de Nachtegaals en andere zingende Vogeltjes, met haar bekjes, alderlei foort van bloemen uit de naaste velden; welke dan over de maaltijd vliegen, en deselve daar mede bestrooien.

Op dese manier werden zy geslft: sekeredikke wolk suigt de falf uit de Rivieren en Fonteinen, welke dan over de maaltijd eenige droppelen als dauw op hare lichamen uitblaast. Over het Avontmaal hebben zy Musijk. Dewijl nu *Homerus* daar tegenwoordig is, werden ook sijn veersen daar meest gesongen;

gen; hy eet en drinkt met haar, en zijn sit-
plaats is boven *Ulyffes*. Daar zyn ook dans-
reijen van kinderen, soo van Jongetjes als
Meisjes, hier hebben *Eunomus* van *Lo-
cren*, *Arion* van *Lesbus*, *Anacreon* en *Stefi-
chorus* het opzicht over. Want desen heb ik
daar met *Helena* verfoent gezien. Alse dan
moede zijn, en wat rusten, soo komen daar
terstont reijen van Zwanen, Nachtegaals en
Zwaluwen. Als dese hebben beginnen te sin-
gen, begint den echo uit de Bosschen te klin-
ken, waar over de winden presideren. Zy
verheugen haar grootelyks met twee Fontei-
nen: want de eene is vol van lagchen, en
d'ander vol van wellusten. Van dese twee
moeten de gasten in 't begin drinken, waar-
door zy daar na vol van vreugde zyn.

Ik moet ook yts van de uitstekenste mannen
die daar zyn, spreken. Het zijn alle halve
Goden, ook die *Trojaanse* Soldaten geweest
hebben, behalven *Ajax* den *Locrenser*. want
zy seiden dat hy alleen in de plaats der straffe
by de booswichten gepijnigt wierde. Van
de *Barbaren* warender beide *Cyrus*, *Ana-
charstis* van *Scythien*, *Zamolxis* van *Thracien*,
den *Italiaansen* *Numa*, den *Lacedemonischen*
Lycurgus, *Phocio* en *Tellus* van *Athenen*;
vorders sag ik daar al de wijzen, behalven *Pe-
riander*. Ik sag ook *Soerates*, de Soon van *So-
phroniscus*, met *Nestor* en *Palamedes*, die
t'samen spotteden: hier by was *Hyacinthus*
van *Lacedemonien*, met *Narcissus*, *Hylas*, en
andere schoone aansichten. Zy scheenen

Hyacinthus te minnen, en van veele teikenen zijn. Men seide dat *Rhadamantus* op hem verstoort was, en hem dikwyls gedreigt had, indien hy voortging te boerten, hem het Eiland te ontseggen.

Plato was daar alleenig niet, maar men seide dat hy in haar Stad woonde, die zy gebout hadden, alwaar hy het Republijk wetten voorschreef. Vorders waren *Aristippus* en *Epicurus* by haar in grooten aansien, doch zy waren verheugde, blijde, en aardige drinkers. *Aesopus* van *Phrygien* gebruiken zy voor haar gek. *Diogenes* den *Sinopenser* was soo van sijn voorige manieren verandert, dat hy de hoer *Lais* trouwde, en somtijds eens dronken opstond, dat hy op sijn beenen niet staan konde. Daar was niemant van de *Stoici*, doch zy waren noch tot het rechte toppunt van de deugt niet gekomen. Wy hoorden ook seggen dat *Chrysippus* in dit Eilandt niet mochte komen, voor en aleer hy voor de vierde maal met *Helleborus*, dat is Nies-wortel, gepurgeert was. Zy seide dat de *Academici* wel wilden komen, maar dat zy door gedachten gehouden wierden, en niet wel vatten konden, of'er soo een Eiland was of niet. Ik gis dat zy na het oordeel van *Rhadamantus* niet veel gevraagt hebben, om dat zy de Gericht-plaats vernietigt hebben. Alhoewel daar niet weinige door hongers-nood aangeprikkelt zijn geweest, welke de voorgangers volgden, zy bleven door luiheid achter, zoo dat zy niet konden

konden volgen. Het waren gedenkwaardige luiden, die daar by waren. *Achilles* is daar in grootachting, en na hem *Theſeus*.

Wat aangaat het byſlapen, dat werd zoo van Mannen als Vrouwen openbaarlijk gedaan, dat het een yder ſiet, want het is daar geen ſchande. *Socrates* alleen, die zwoer dat hy ongeſchonden onder de jonge luiden verkeerde, alhoewel zy alle wisten dat hy valſchelijk zwoer. Hy loogchende het, niet tegenſtaande *Hyacinthus* en *Narciffus* ſulks getuigden. De Vrouwen zijn yder gemeen, d'een benijdt daar d'ander niet, maar ſy zijn in die ſaak groote *Platoniften*; de kinderen die zijn daar niet tegenſtrevig, maar dieſe hebben wil, kanſe krijgen.

Ik had daar nauwlijx twee of dry dagen geweest, of ging by *Homerus*. Onder allen vraagde ik hem van wat Land hy was, want, ſeide ik, daar werd by ons grootelijks over gedifputeert. Maar hy antwoorde het ſelvs niet te weten. Want ſommige ſeiden van *Chius*, andere van *Smyrnen*, andere van *Colophonien*, doch hy meinde dat hy een *Babylonier* was: want hy van ſijn Lands-luigeen *Homerus* maar *Tigranes* genoemd wierde: doch als hy ſijn pand-maſchapp by de *Grieken* uitgeſtaan had, ſo heeft hy ſijn oude naam verandert. Ik vroeg ook of die veerſen die by ons verworpen wierden, van hem geſchreven waren of niet. Hy antwoorde dat

dat hyse altemaal gedicht hadde. Doe begon ik die slechte redeneringen van die Lettermeesters *Zenodotus* en *Aristarchus*. Als hy hier dan lang genoeg over getwiltredent hadde, vraagde ik wederom, waarom hy zijn Poëzy van de toorn begonnen hadde, ik heb dat soo maar geschreven, seide hy, soo het my eerst in den sin quam. Nu wil ik wel eens weten, of gy uwe *Odyffe* voor de *Ilias* geschreven hebt. Hy seide van neen. Ik sag ook wel dat hy niet blind was, als sommige van hem gevoelen, en daarom hoefde ik hem sulx niet te vragen. Als ik hem ergens na vroeg, gaf hy my vaardig taal en antwoord, voornamentlyk als hy haar proces gewonnen had. want *Thersites* had hem van lasteren beschuldigt, en dat hy hem in zijn dichten eenige schimp-schootten gegeven had. *Homerus* won het, *Uliesses* was Advocaat.

Op die tijd quam ook den sevenmaal hervormden *Pythagoras* van *Samien*, die in soo veel dieren al gewoont had, welke een einde maakte van met zijn ziele om te zwerven. Zyn rechter zyde was van gout, en 't scheen dat hy met haar een en deselfde Republyk hadde. Men twijffelt noch of hy *Pythagoras* of *Euphorbus* moet genoemd werden. Maar *Empedocles* wierde niet ontfangen, want die quam halfgebraden en gesoden; alhoewel hy daar grootelyks om bad.

Eenige tijd daar na, geschiede daar een kamp-vecht, die sy *Thanatusia* noemen. *Achilles* en *Theseus* waren daar opfichters van.

Wat'er

wat'er nu vorder geschiede, is te lang om te verhalen. Evenwel wil ik het selve beknoptelyk vertellen. *Carus* won den worstel-stryd, die aan *Hercules* sijde was, en om de Kroon van *Ulyffes* streed. In 't vuist-vechten was hy kamp op tegen den *Ægyptischen Arius*, die te *Corinthen* begraven leit; en van *Epius*, die met malkander gestreden hadden. Wie het nu met loopen gewonnen heeft, kan ik niet wel seggen. In 't Poëtiseren, alhoewel *Homerus* beter was, nochtans won het *Hesiodes*. Die nu gewonnen had, kreegh een Kroon van Paauwe veeren gevlochten.

Als nu het kamp-vechten gedaan was, wierde gebooden, dat die in de plaats der godloosen gebonden en gepynigt wierden, zouden in de gelukkige Eilanden opkomen. Hare Oversten waren *Phalaris* van *Agrigentinen*, en *Busyris* van *Ægypten*, *Diomedes* den *Thracen*, *Sciron*, en *Pityocampes*. Als *Rhadamanthus* dat sag. *Theseus*, *Achilles* en *Ajax* voerden het heir. Hand-gemeen geworden zijnde, soo wonnen het de Helden, daar *Achilles* sich wonder wel quam te quijten; *Socrates*, die aan de rechter vleugel was, dede ook niet minder, ja vocht heftiger dan by *Delien*. Want als de Vyandt een aanval deede, hiel hy stand, sonder sijn aansicht eens te veranderen, waar over hy ook een geschenk kreeg, te weten, een seer ampele en deftig Hof, in welke hy met een ander disputeerde: welke plaats hy *Necrascade-*

cracademia noemde, die nu noch gebonden waren, wierden vast gehouden, en wederom gesonden, om met grooter straffe gestraft te werden. Dit gevecht heeft *Homerus* beschreven, en gaf my die Boeken in 't weggaan, om die aan onse Menschen mede te deelen. Maar ik heb deselve niet noch verscheide andere dingen verloren. Het begin van de Veersen was byna op de volgende manier: *De Sang-goddin vertelt my een Lied, wegen de verstorvene Helden.* Wanneer zy de Victorie in den Oorlog bekomen hebben, kookten zy boonen, waar mede zy dan groote maaltijden en heilige dagen houden. *Pythagoras* alleen, wilde aan de maaltijd niet gaan zitten, maar sat nuchteren elders in een hoek daar verre van daan, want die heeft een afgrijzen in de boonen.

Als wy daar omtrent acht maanden geweest waren, quam'er een vreemde saak voor om te sien. Want *Cinyrus*, de Soon van *Scintharus*, die was nu al groot en schoon van aansien, en seer op *Helena* versot; en *Helena*, wanneer zy maar van hem hoorde gewag maken, werd rasende van liefde. Sy stonden beide alleenig op, en gingen in de Bosschen dwalen. Door onverdulde liefde, nam *Cinyrus* voor *Helena* te schaken, doch zy consenteerde sulx van selver, en reisden daarom in 't naast-gelegen Eiland *Phello*, of misschien *Tyroeffas* daar toe vervolgden haar dry t'samen-gesworene van onse makkers, en dat van de alder stoutste. Dit seide hy sijn Va-
der

der niet, want hy wift wel dat hy van hem heftig soude bekeven worden. Doe dese nu gelegenheit hadden, bestonden zy af te steken. Als de nacht begon te komen, (was ik 'er by geval niet by, want ik sliep aan de maaltijd) pakten zy haar heimelijk weg, en brachten met'er haast wederom. Maar als *Mene-laus*'s nachts merkte dat zijn Ledekant leeg was, riep hy luids keels, en ging met zijn broeder na het Paleis van *Rhadamanthus*. Vorders als de dag aanquam, seiden de Spions, dat het Schip noch van verre gesien wierde. *Rhadamanthus* dan nam vijftig Helden, met welke hy een *Asphodelisch* Schip van enkel hout gemaakt, monteerde, gebood deselve haar na te volgen. Dese dan wakker roeyende, onderhaalden haar in de Melk-zee, by het Eiland *Tyroessa*: als zy nu het Schip met een Roosketting vast gemaakt hadden, quamen zy wederom. *Helena* schreide, en was schaamroot, daarom zy ook haar aansicht bedekte. Maar *Rhadamanthus* vatte *Cinyrus* eerst by de kladden, en vroeg hem of hier ymant meer van geweten had, hy antwoorde van neen, doe liet by hem by zijn schamel-deelen binden, en eerst wakker met teentjes geesselen, en sond hem soo na de plaats der godloosen.

Sy dwongen ons voor den bestemden tijd uit dit Eiland te vertrekken, soo dat wy binnen vier en twintig uuren onse biesen moesten pakken, ik begon te schreijen en te huilen, om dat ik van soo groot geluk scheidende, weder moest gaan doolen. Doch sy vertroosteden

my, want sy seiden dat ik na weinige dagen weder by haar komen soude. Sy toonden my een plaats die naast de beste soude zijn. Ik ging by *Rhadamanthus*, en bad hem ootmoedelijk dat hy my wilde seggen, wat my noch geschieden soude, en dat hy ons de uitkomst van onser reis wilde seggen. Hy seide dat ik weder in mijn Vaderland soude komen, en noch al veel moeite soude uitstaan. Doch de tijd hoe lange, wilde hy my niet seggen, maar toonende de naaste Eilanden, (want daar warend er vyf, en noch andere ses van verre) dat zijns, seide hy, daar de goddeloosen zijn, alwaar soo veel vuuren gebrant werden. De sesde is de Stad der droomen. Nadat, volgt het Eilandt *Calypsus*, maar dat kond gy noch niet sien. Dese verby gevaren hebbende, komt gy aan dat groote vette Land, 't welk van u bewoont wert. Als gy daar dan lang genoeg, segt hy, onder allerlei volkeren, en natien sult verkeert en gewoont hebben, sult gy eindelijk in een andere aarde komen. Dit gesegt hebbende, trok hy een keesjes blade wortel uit de aarde, en gaf my die, gebiedende dat ik die soude aanbidden als ik in groot gevaar was. Hy vermaande my, soo ik weder in dat Eiland behouden wilde aankomen, dat ik mijn degen in geen vuur soude steken, noch Boks-boonen eten, ook by geen Jongelingen mochte komen van achtiën jaren, soo ik dan dese lesse altijd gedachtig was, dat ik dan goede hoope soude hebben van weder in dat Eiland te komen. Doe rustense het Schip weder uit,

ter goeder tijd at ik noch eens met haar. Doe quam ik by *Homerus*, hem biddende dat hy my een paar veersjes wilde verleenen, welke gemaakt hebbende, schreef ik die op een colonne van *Beryllus* steen, by de have. Het welk aldus was: *Lucianus* vriend der verstorven heiligen, heeft hier alles gesien, en is weder na sijn Vaderland getrokken. Wy vertrokken dan's anderen daags, en de Helden deden ons uitgelei.

Hier quam doe *Ulisses*, sonder weten van *Penelope*, en geeft my een brief, om aan *Calypso* in het Eiland *Ogygio* te brengen. *Rhadamanshus* sond de Schipper *Nauplius* met ons, om soo wy aan de Eilanden quamen, dat niemant de handen aan ons soude slaan; wat voortgegaan zijnde, begon die soere lucht te minderen, en kregen doe een leelijke stank in de neus, gelijk of het van brandende zwavel en pik was. Dese stank was seer zwaar en onverdragelijk, als of daar menschen verbrant wierden. De locht was seer duister en dik, welker dauw pik-droppelen waren. Wy hoorden ook slagen geven, en gehuil van menschen. Aan d'andere Eilanden quamen wy niet: als wy in dit neer geklommen waren, was het t'eenemaal als een Slek-huis rontom nederwaarts gaande, gebrant, met staken en rouwe steenen, daar was niet een eenige boom, noch droppel waters te vinden, wy gingen door steile, doornachtige en distelachtige wegen, en door een vuile stank die op het Land was.

Komende by de boeyen, en de straf-plaats, verwonderden wy om eerst over den aart der plaatse. De aarde bracht anders niet voort als Zweerden, Poken; rontom dese vloten twee fonteynen, d'eene volstrijk, en d'ander vol bloed, dese waren seer groot, en vlociden als water in de Zee. Daar waren ook seer veel visschen in, sommige leken wel brand-houten, andere kolen vuurs die sy *Lychnisci* noemden. Daar was maar een enge doorgang. *Timon* den *Athenienser* was daar Deurwaarder van. Wy volgden *Nauplius* die ons voor ging; doe sagen wy de gene die gepijnigt en gestraft wierden, onder welke verscheide Koningen en andere uitstekende luiden waren: ook kenden wy daar sommige. Wy sagen ook *Cinyrus* die aan sijn schamelheit hangende, met rook gesmoort wierde; die ons geleiden, verhaalden haar leven, en d'oorzaak waarom zy gestraft wierden.

Die in haar leven veele leugens geloogen, en de waarheit niet geschreven hadden, wierden daar alderswaarst gestraft, onder welke dien *Cresias* van *Cnidien* was, met *Herodotus* en ontelbare andere. Als ik dese sag, begon ik goets moets te wesen, wel wetende dat ik noit gelogen had: ons afscheit van *Nauplius* nemende, gingen weder sloop, want wy konden die spektakels niet langer sien.

Een weinig daar na sagen wy het Droom-Eiland, dat seer duister, en naulijx sienlijk was. Het geleck soo al vry wat droomachtig. Het week van ons af, als wy daar by quamen.

nten. Doe wy even wel met groote moeite in de haven, die de *Droom* genoemd wert, gekomen waren, omtrent de yvoore poorten, alwaar de Tempel is, die den Haan toegeheiligt wert, klommen wy in den duisteren avont uit het Schip; als wy voort gingen, sag men verscheide droomen. Doch van de Stad wil ik eerst spreken, om dat daar noch niemand van geschreven heeft: alleenig maakt *Homerus* daar eenige kleine mentie af, doch hy beschrijftse niet naukeurig genoeg. Dese Stad wert rontom met een Bosch omcingelt. De boomen sijn lange en seer hooge slaap-bollen die men Mankoppen noemt, waar onder eenige Mandragers zijn, daar een menigte van Vleer-muisen in nestelen. Dese Vogel nestelt maar alleen in dat Eiland. Daar vliet ook een rivier verby, die van haar *Nyctiporus* genoemd is. Aan de poorten zijn ook twee fonteinen, d'eene hiet *Negretus*, en d'ander *Pannychia*. de muuren van de Stad zijn heel hoog, van kleur als de regen-boogen. Daar zijn geen twee poorten als *Homerus* melt, maar vier: Want twee zijnder, waar door men gaat na de velden der traagheit, d'eene is van yzer, en d'ander van schulpen, men seide dat hier de vreeselijke en schrikkelijke droomen door gelaten wierden. d'Andere twee quamen op de Zee en de Rivier uit, d'eene van hoorn gemaakt, en d'ander, daar wy door gingen, van Elpen-been.

De Stad ingaande, staat aan de rechterhant de Tempel van de *Nachs*, die wert daar

vooreen voorname Goddinne gehouden, als ook de *Hane Tempel*, die aan de have staat. Aan de linkerhand staat het Paleis van de slaap. De slaap is daar Koning, hebbende twee lijf-garden, en soo veel Gouverneurs, te weten, *Taraxion*, Soon van *Mateogenes*, en *Plutocles*, de Soon van *Phantafson*. Op't midden van de markt staat een fontein, *Careotis* genoemd, daar dichte by twee Tempels, d'eene voor de bedriegery gesticht, en d'ander voor de waarheit, in welke geheime plaatsen zijn, alwaar ook orakelen gegeven werden, hier had *Antipho* de Comedi-speelder der droomen het opzicht over, dese eere heeft hy uit de slaap gekregen.

De droomen zijn van natuur en gedaante de selfde niet. Want daar zijnder hooge, schoone, aangename, korte en mismaakte, sommige schijnen ook van gout te zijn: andere wederom vuil en leelijk. Daar warender eenige gevleugelde, en monstreuse: andere wederom, als tot eenige pompe toegetakelt, van Koningen, Goden, of yts diergelijks. Daar warender verscheiden die wy kenden, en wel eertijds by ons verkeert hadden. Sommige groeteden ons vriendelijk, gelijk als of sy groote gemeenschap met ons gehad hadden. Dese tracteerden ons deftig in haar Woonplaatsen; sy beloofden dat zy Koningen en Gouverneurs van ons wilden maken. Verscheide brochten ons in haar eigen Vaderland, toonden ons hare Huis-genooten, en brachten ons weder. Wy sliepen, aten en dronken by

by haar dertig dagen en nachten. Doe wierden wy door een verschrikkelijk donderentgedruis wakker gemaakt, en verschrikt zijnde, paken wy onse biefen ;

Na dry dagen quamen wy in *Oggia*. Hier las ik eerst den opgebroken brief. Den Inhoud was by na aldus :

Ulisses doet Calypso groeten.

Weet, dat soo ras ik van u vertrokken ben, en ons Schip, na dat ik Schip-breuk geleden had, weder vermaakt was, ik nauwlyks van Leucothea, in 't Landt der Pheacen, behouden ben gearriveert, waar van daan ik na huis gesonden ben; t'huis komende, vond ik by mijn Vrouw verscheidene Mede-vryers, die haar omtrent onse saken in wellusten vry wat te buiten ge gaan hadden: dese alle om hals gebracht hebbende, heeft my Telegonus, die my Circe gebaart heeft, gedoot. Nu ben ik in de zalige Eilanden, my grootelyks be droevende over de gemeenszaamheit, die wy met malkander hadden, en de onsterf felijkheit die gy my ontnomen hebt; sooder occasie gegeven wert om te vluchten, sal ik by u komen.

DIt was dan het gene hy geschreven had: behalven datse ons wel tracteeren soude,

ik ging een weinig van de Zee af, alwaar ik een hol vond, gelijk als *Homerus* beschrijft, in welke hy sat te spinnen. Na dat hy de brief gekregen had, begon zy heftig te fchreijen, doe noodigde zy ons om in te komen, en tracteerde ons louter; ondertuffchen vraagde zy veel na *Uliffes*, en wat gedaante *Penelope* had, of fy wel foo kuis en eerlijk was, als *Uliffes* roemde. Wy antwoorden haar weder in fulke termen, als wy dachten, dat haar behagen mochte.

Na het Schip gaande, flieden wy aan de strand. 's Ochtens ftaken wy met een wakker wint in Zee; omtrent dry dagen daar na quamen wy by de *Colocynthopizaten*. Dit zijn feer groote, wilde en woefte menfchen; die de Schepen van de naaft-gelegen Eilanden aanranden. Zy hebben feer groote Schepen van Kauwoerden en Pompoenen gemaakt van zes ellen lang. Als dese droog zijn, hollen zy die uit, en varen daar mede. Hare maffen zijn van riet, ende zeilen zijn Kauwoerdebladen. Sy deden ons geweld aan met twee wel-gemonteerde Vloten, en quetfender veel van de onfe; in plaats van fteenen, wierpen zy met de korrels die in de Kauwoerden wafchen: fy vochten meeft van naby. Van het Zuiden fagen wy dat de *Caryonausen* van achter de *Colocynthopizaten* quamen, doch dese waren vyanden onder malkander, 't geen zy daar na wel toonden. Want als fy merkten dat die quamen, verlieten zy ons, en floegen daar mede.

Wy onderwijlen haalden het zeiltjen weder op, en lieten haar vechten soo zy wilden, en wy gingen strijken. Het schein dat de *Caryonassen* de overhand hadden, want zy waren sterker: hare Schepen waren van basten van Boomen, van halve neute-schulpen die in 't midden uitgeholt waren. De groote van dese noote schulpen waren in de langte omtrent vijftien ellen.

Als wy nu haar uit het gesigt waren, gingen wy onse gequetste verbinden, daar na stonden wy altijd in de Wapenen op schilt-wacht: want wy waren vervaart, of sy ons wederom mochten attacqueren. De Son was nauylx onder, of daar quamen omtrent twintig mannen van seker woest Eilant, op Dolphijnen aanrijden, welke brieften en sprongen als Paerden. Dit waren altemaal roovers, wanneer se dichtte by ons quamen, smeten zy ons met Zee-schuim, en Kreefts-oogen. Maar soo ras wy begonden met pijlen te schieten, durften sy geen stant houden, zy wierden dapper gewont, en vloten weder na de Eilanden toe.

In 't midden van de nacht, de zee stil zijnde, stiet ons Schip tegen een overgroot Ys-vogels nest aan; den omtred daar van was sonder liegen wel seftig stadien. Hier op sat de Ys-vogel *Halcyon* om sijn eyeren te broeden, dese was niet veel grooter als sijn nest selver: in 't weg vliegen, scheeldet weinig, of de wint van sijn vleugels had het Schip wel in de gront gewaait. In 't vluchten, gaf hy een seer schreiende en lamenterende stem van sich. Den

dagaanbrekende, fagen wy het neft, als een groot Schip, van verfcheide boomen op malkander getaft. Elker ei was ruim foo groot als een Oxhoof. De Jongen begonnen al te piepen. Wy braken een van de eijeren, welker naakte jonge grooter was als twintig Giervogels.

Als wy nu omtrent tweehondert ftadien van dit neft afgevaren waren, gebeurden ons feer wonderlijke dingen. De *Cheniscus* die achter op het Schip ftond, begon vleugels te krijgen, en geluid te geven. De Stuurman *Scinthus*, die niet een hair op zijn hoofd hadde, begon hair te krijgen, en't geen alder wonderlijkft is, de maff van't Schip bloeide, zy bracht Takken, Bladen, Vygen, en groote Druiven voort, die noch niet alte rijp waren. Als wy dit fagen, wierden wy feer verbaaft, de Goden biddende, dat fy dit ongewoone fpeftakel van ons wilden weeren.

Wy waren noch geen vijf hondert ftadien verre, of fagen een Bosch met Pijn-boomen of Cyprefle-boomen, en meinden dat het vast Land was, maar alleen een kolk van de Zee, daar geen gront was, daar de boomen fonder wortelen dicht op malkanderen gepakt waren. Evenwel ftonden zy onbeweeglijk met haar toppen om hoog. Als wy dan naderden, twijffelde men water te doen ftond. Want door de boomen heen te varen was feer moeilijk, dewijl fy digt in een gedrongen ftonden: en wederom te keeren, ftond ons ook niet aan. Ik klom dan op een van de hoogfte boomen,

men, en sag hoe 't 'er geschapen stond; ik merkte dat als wy het Bos omtrent vijf hondert stadien doorzeilt hadden, dat'er dan wederom een andere *Oceaan* volgde. Doe beraadslaagden wy het Schip door de toppen van de Boomen, (want onder was het dicht) soo het mogelijk was, heen te voeren, om soo in d'ander *Oceaan* te geraken. Wy klommen op de boomen, en trokken het Schip met een touw boven op de takken, daar zijnde, spanden de zeilen uit, en de wint woei het door de boschen heen. Doe quamen my de veersen van *Antimachus* in den sin. Want hy segt op sekere plaats: *Voor die gene die een bosschagie rein door de blaauwe lucht willen doen.* Dit bosch dan doorvaren hebbende, quamen wy weder in de zee; het Schip uit het bosch nederzettende, voeren wy door een seer helder water, tot dat wy sekere diepe kolk maakte, die daar in het water was, het was op die wyse, even gelijk de aarde door aard-bevingen open gespleten wert, en scheelde weinig, of hadden met ons Schip daar van boven neder in gevallen, doch dat merkende, trokken wy het zeil terstont in. Dit hol gaapte wel duisent stadien verre, doch het water was van een gescheurt. Omziende, sagen wy aan de rechterhand een brug, soo dat men daar over van d'eene zee in d'ander kon komen, wy roeiden daar aan met de riemen, trokken het Schip met groote macht daar over.

Doe voeren wy in een stille zee, en landden aan een Eiland met een goede haven, aldaar

woonden de *Bucephali*, of Koe-koppen, menschen seer woest en wreed van natuur; gehoornt op de kop gelijk de fabulen van *Minotaurne* beschrijven. Uit het Schip klimmende, verversten wy ons van water, en soo het mogelijk was van eenige spijs, want wy leden honger. Wy vonden daar niet verre van daan wat water, en anders was'er niet te bekomen, alleenig hoorden wy van verre eenig groot geloei van Koeyen. Wy meinden dat'er Koeyen waren, maar wat verder komende, vonden wy menschen. Als die ons sagen, wierden van haar vervolgt, en kregen der dry van ons, de rest vluchten na de zee. Wy setten ons wet pijl en boog in de weer, (want wy wilden onse makkers in de pekelniet laten steken) en liepen op de Koei-koppen aan, die besig waren nu het vleis van onse makkers te deelen. Hier door wierden zy verschrikt, wy vervolgden haar tot een toe, daar blevender van hare zyde wel vijf hondert doot; twee kregen wy levendig gevangen, welke wy na het Schip brachten. Wy vonden daar ondertusschen geen leeftocht: sommige van ons keurden goet, dat wy de gevangene souden slachten: 't welk ik evenwel niet wilde toestemmen: maar lietense in de banden, tot dat'er eenige Ambassaden van haar uitgesonden wierden, om te lossen. Want sy schenen uit 't hoofd-buigen, en droevig loejen haar ons te willen onderwerpen. Tot lossinge brochten zy verscheide kafen, en gedroogde vissen, ajuinen, vier harten, die alle maar dry

pooten hadden; twee van achter, want de voorste waren tot een gegroeit. Doe gaven wy de gevangene weder, en na een dag verblyvens, trokken wy van daar.

Doe begon den wy Vissen en Vogelen te sien, 't welk tekenen schenen, als of de aarde naby was. Een weinig daarna sagen wy een nieuwe soort van menschen, die te gelyk Schippers en Schepen waren. Ik moet die manier van varen hier verhalen: Sy leiden met haar rug op het Water, met haar schamel-deelen bloot, en om hoog gestrekt; want die waren seer groot: hier aan spanden sy een zeil, en hielden haar voet met de hand vast; de Wind nu wayende, voeren sy voort. Na dese warender noch andere, die op kurken leiden, waar aan zy twee Dolphynen spanden, met welke sy voortswommen: dese deden geen quaet, noch waren voor ons bang, maar bleven staan, haar verwonderende over de gedaante van ons Schip, 't welk sy rontom bezagen.

Tegen den avond landden wy aan een Eiland, dat niet heel groot was, 't welk, soo wy meinden, van eenige Vrouwen bewoont werd, die Griex spraken: want sy quamen by ons, om te groeten en te ontfangen. Sy waren schoon, en als Hoeren toege akelt. Het Eiland had de naam van *Calabusa*, en de Stad *Hydamardia*. Wy gingen aan Land, en wierden van haar wel onthaalt. Ik stond altoevende; vresende dat dit geen goet werk was; keek eens neerstig om, en sag daar

verscheide menschen-beenen en doots-hoofden leggen. Ik derfde evenwel myn volk niet roepen, om ons in de wapenen te begeven; maar ik nam die keesjes-blade-wortel, en aanbad die ernstelyk, dat die ons uit dit tegenwoordig quaat mogte redden. Een weinig daar na wanneer de Hospita ons diende, sag ik geen vrouwe-been, maar ezels-klauwen: ik trok terstont myn degen uit, en dwong haar te seggen, wat dat was. Sy beleed tegen haar sin, datse Zee-vrouwen waren, *Onoscelea* genoemt, en al de Vreemdelingen die sy kregen, voor spysse gebruikten. Want als wy haar dronken gemaakt hebben, seiden sy, overrompelen wy haar als sy slapen. Als ik dat hoorde, liet ik haar gebonden leggen, klom op het dak, en riep myn makkers. Wanneer deselve gekomen waren, verhaalde ik haar de saak, toonende de menschen-beenen, en brachtse binnen om sulks te wreken, doch de voorseyde Vrouw veranderde terstond in water, en verdweenen. Ik stak myn degen eens in dat water, uit welke veel bloets liep. Wy begaven ons in het Schip, en staken af.

Als den dag begon aan te breken, sagen wy land, agtende dat het onse Waereld mogte zijn. Wy vielen op de knyen, en baden, verwagtede wat dit mogte wesen: sommige wilden in het schip treden, en wederom gaan, andere wilden het schip verlaten, en in 't midden van 't land gaan, om de Inwoonders te bezoeken. Als wy dit onderwylene raad-

raadslaagden, ontstond 'er een sware storm, soodanig, dat het schip tegen het land in splinters geslagen wierde. Wy ontswommen het nog nauwelyks, elk nam sijn wapentuig, en alle andere gereedschap soo veel hy bergen kon, met sig.

Dees en diergelyke dingen heb ik daar geobserveert, eer ik weder de andere Aarde genaakte, te weten, wat my in de Zee, onder het varen, in de Eilanden, in de lugt, daarna in de Walvisch, by de Helden, Droomen, by de Koyekoppen en de Zee-vrouwen wedervaren is. Dat my nu op de Aarde wederom gebeurt, spaar ik tot een ander tyd.

LUCIANI LEXIPHANES.

Lucianus belacht de gene, die haar woorden quansuys met eenige oude en langverstorvene woorden, of nieuwe versierde weten op te pronken, en alsoo hare zaken verduysteren. Hy stelt Lexiphanes hier tot een voorbeeld, die sulken quaden en onbegrijpelyken taal sprak, dat hy niet te verstaan was. De Leser moet weten, dat ik die quade Griekse Taal in 't Duyts soo niet gebragt heb, maar alleen de sin daar van heb willen uiten.

LUCIANUS, LEXIPHANES en SOPOLIUS.

LUCIANUS. **H**Ei! Lexiphanes, die schoone man met sijn boek.

LEXI.

LEXIPHANES. Wel lieve God, *Luciane*, onse schriften komen eerst warm uit den oven.

LUC. Schryft gy ons yts van die vuiligheden?

LEX. Geensins? maar het zyn eenige aardigheden. Ons schrift is wat nieuws. Ik geloof dat gy uw ooren niet gesuivert hebt.

LUC. Vergeeft het my, lieve Vriend; want vuiligheit en warmte hebben groote gemeenschap met malkander. Maar segt my den inhoud van uw schryven eens.

LEX. Ik houw een maaltyd tegen dat van *Ariston*.

LUC. Daar zyn veel *Aristons*: maar soo veel als ik merk, meint gy *Plato*.

LEXIP. Gy segt wel: 't geen vorders gesegtwert, sal voor een ander soo openbaar niet zyn.

LUC. Leest my eens een weinig van dat boek, op dat ik ook wat van die maaltyd kryg. Het schynt dat gy daar een Goden-drink uit drinkt.

LEX. Werpt dien spotter van u op d'aarde meer; maakt uw ooren schoon en suiver, en set alle dwaasheit aan een zyde.

LUC. Spreekt nu vrymoedelijk uit, *Cypelis* nog *Periander* sitten in myn ooren niet.

LEX. Let dan wel op, hoe ik myne Oratie vervolg, of het begin goet is, siet op de welsprekentheit, en de t'samenhang der woorden, die niet en is na de gemeene fleur van spreken.

Kuc.

LUC. Het ſchijnt ſoo wel te weſen, voormentlyk om dat het van u afkomt; begint maar.

LEX. Derhalven ſullen wy daar moeten, ſeit *Callicles*. Dan ſullen wy in den avond in *Eyceum*, volgens gewoonte, wandelen. Nu is het tyd om met olie te ſmeeren, gelyk men op de hitſige middag altyd doet, wanneer men ſig in de ſonne bakert; en gewaſſchen hebbende, is het tyd om broot te eten, ſoo mogen wy nu heen gaan. Geeft my de roſkam, jongen, het leere kleed, het linte, de ſeep, en maakt het bad gereed; op de vloer by het baggetjen leid een braſpenning. Maar wat doet gy *Lexiphanes*? komt gy hier om langer te toeven? Doe ſeide ik: Ik ben hier al lange geweest om te waſſchen. Ik kan nauwlyks gaan; want ik heb een blik-aars, ik ben hier op een muil-ezelinnerje komen rijden. De muildrijver haalte ſich wat, alhoewel hy ſelver kreupel ging. Maar op het land was ik niet ſonder arbeiden. De Boeren die myn vader begraven hadden, hoorde ik een liedje ſingen: ik hielp ook wat ſpitten en delven, en werkte mede aan den dyk, doch verliet haar om de ſtrengte koude. Ik wandelde door het bouwland, alwaar wat look gegroeit was: ik groeſte, met nog eenige andere kruilen, uit de aarde om te eten; daar by kocht ik wat gerſte en waren noch geen druiven op het veld om daart te voet te kunnen deurpasseeren;) ik ging weder op den ezel zitten, waar door ik een blik-aars kreeg; daarom kan ik nu nauwlyks,

als

als met groote pyne , gaan. Ik sweet veel, het lighaam is swakjes, daarom moet ik dikmaals in't water swemmen. Het wasschen verquikt my. Nu sal ik een jongen voor uit senden tot die gene daar ik myn verblyf sal nemen. Maar siet daar komt hy selfs, om brood met bieft gebakken, grys brood, groene ajuin, hasen en koeje-darmen &c. te koopen.

Wel goede Vriend, *Atticion*, gy doet soo wel, dat gy sulck een einde weegs my te gemoed komt, om my wat te verlichten. Ik schrikte als ik uw sag, seide hy; waar hebt gy gister avond gegeten, by *Onomacritus*? Neen, seide ik, maar ik ging na het land omeen dyk aan den oever te leggen. Gy weet wel, dat ik een liefhebber van het land ben, voorts om andere besigheden te bestellen. Ik ben van daar gegaan, om my op 't droog in de sonne te sineeren; en wy, seide *Philinus*, sullen met *Onomarhus* en *Hellanicus* agter na volgen: soo ik op de wijser sie is 't al volle laat, anders moeten wy in dat vuile water met het canailje van volk wasschen. Doe seide *Hellanicus*, mijn gesicht is niet al te wel, het schijnt dat 'er somtijds eenige zwarte wolken en nevelen my voor d'oogen schijnen, ook ben ik gedwongen dikwijls te traan-oogen. Daarom had ik wel d'een of d'ander Medicijn van nooden, die my van dese leepigheid af hielp, en my wat oog-salf gaf.

Dese dan en gene dingen gelegte hebbende, gingen wy van daar. In 't *Gymnasium* ofte oeffen-plaatsen komende, trokken wy onse kleeren

kleeren uit, d'eene worstelde, d'ander vocht met vuisten, een derde smeerde en rolde sich in 't stof: soo dat hier elk het sijne dede. Als wy ook d'een d'ander ter neer gesmeten, ons goeffent, en wederom met warm water afgewasschen hadden, gingen weder weg. De overige haar hoofd in 't kout water gedoopt hebbende, swommen als de Dolphijnen op een wonderlijke manier. Verder gekomen zijnde, deden wy op verscheide plaatsen eenige dingen. Ik bond mijn slippen op, en ros kamde mijn hoofd met een getande roskam, ik was niet als *Cepius*, maar als *Scapius* geschoren, want mijn hoofd en smoel in langen tijd geen beurt gehad hadde. d'Eene dronk water, d'ander deed sijn gevoeg, andere aten gekurven Radijs met vis-sop, of wilde Olyven, of knauwde gerste.

Als't nu tijd was, leiden wy ons op beddekens, om te eten, want daar waren tafelijes en beddekens geset. Het was een collation daar wy aan waren, en was wakker opgedischt, daar waren verscheide spijsen van Varkensvleis toebereid, als Braat-varkens, Saucijzen, Worsten, beulingen, &c. ook verscheide aart van Visschen, gemeste Hoenders, Kapoenen, en een Haan die van krajen ophiel, daar was een Ham, en een heel gebraden Schaap, Roggen-broot en ander gebak, ook Moes-kruiden &c. Wy hadden Wijn die effen van de Moet was afgestoken. De bekers waren van verscheide soort, en Meesters gemaakt. Wy dronken wakker in 't ront, en kregen geen
kleine

kleine roes, alles ging hol over bol. Als wy ons gewasfchen hadden, quamen onte tafelenooden van felver binnen dringen: als *Megalonymus*, de Procureur en Advocaat, de Gout-smit *Charea*, welke een kakel-bonte rug heeft. En *Eudemus Ocataxis*. Ik vroeg haar, hoe zy soo laat quamen? *Charea* teide, ik heb voor mijn Dochter, die de Bruid was, eenige goude vercierfels moeten smeden, en nu kom ik van de Bruiloft by ulieden. Weet, seide *Megalonymus*, dat ik andere affairen gehad heb. 't Is heden geen recht-dag geweest. Maar ik hoorde dat den Velt-heer sich van daag soude laten sien, daar na deed ik kostelijke en suivere kleden aan, met een paar nieuwe schoenen, om hem te sien: doe vond ik dadelijk *Danuthus* en *Hierophantes*, en andere die *Dinia*, met een gedraaide hals voor de Magistraat ontboden, hem aanklagende, dat hy haar genoemthad, als hy dit wift, waren zy sonder naam, en heilig genoemde. Ik weet niet, seide ik, wat *Dinia* gy meint. Hy noemde my by mijn naam. Hy is in de dobbel-tenten, een groot Speelder. Hy is van den kalen Adel overgebleven, met ongekant hair, flordige kleeren, en de kousen op de hielen hangende. wel, seide ik, heeft hy elders straffe om geleden? heeft hy met de hiel geschopt, en wegge-loopen? dien *Megalonymus*, die te vooren onder de fluiters en fangers de baas was, die is nu onbeweeglijk en stil. De Schout heeft hem in de boejen gebracht, en met yfers aan den hals, beenen en handen soo vast geknevelt, dat hy

hy sich nauylyks verroeren kon. Dese bad om vergiffenisse, en wilde het met gelt afkopen.

Eudemus seide, dat hy's ochtens vroeg van *Damasias* uitgehaalt was, die wel eertijds een Wortelaar geweest is, die door ouderdom sig daar moet van afhouden. Gy hebt dat kopere stok-beelt op de markt wel gesien, sommige dingen moesten bepikt, en andere bevlamt werden. Van daag moest hy sijn Dochter, de nieuwe bruid by haar Man brengen, en vercierde nu haar. Onderwijlen quam'er een stok in 't wiel, die de bruiloft opschorte, want sijn Soon *Dion* die heeft sich hier af, (daarom bedroeft zijnde) willen verhangen. Ja, hez scheelde niet een hair, soo ik'er niet tijds genoeg had by geweest, of hy had de adem gegeven; ik snee de strop los, en rolde hem gins en weer, als een kind in de wieg, de hals, armen en beenen vryvende. Het beste hulpmiddel dat ik bybracht, was dat ik hem by de handen trok, en sijn zyde drukte. Meint gy dien *Dion*, seide hy, die Vrouwe gek, dien vuilen Hoere-jager en Bordeel-broks? 't is dien selven, seide hy, dien vraat en flok-op.

Eudemus seide, dat hy sich over de Goddinne verwonderde; want *Diana* staat in 't midden van de zaal, van een deftig konstenaar verbeelt. Hier voor viel *Damasias* met sijn Vrouw dat een out besje was, zy baden ootmoedelijk, om erbarmenisse over haar beider. Welke ook terstond toeknikte. Nu hebben zy den Jongeling *Theodorus*, of liever *Arthemidorus*. hy heiligde hem onder allen ook pijl en boogen,

gen, om dat hy daar vermaak in ſchept, want *Diana* is een ſchietſter, werpſter en oorloogſter. Wy dronken, ſeide *Megalonymus*: ik koom u een geſegelde fles van deſe oude Wijn brengen, met een verſe Kaas, wat Olyven, deſe geelē bekers met eenige andere delicatēſen. Gy jongen ſchenkt daar wat meer Water in, op dat my het hoofd niet ſeer en doe, want ik ben ligt met hoofdpijn gequelt, mijn herſenpan is dik, ſoo dat de dampen daar nauylx kunnen doordringen. Als wy wat gedronken hebben, ſal men aardige diſcourſjes verhalen, om de tijd te paſſeren: ik ſta het toe, ſeide ik, doch wy houden veel van de *Attife* welsprekentheit. Dat is goet, ſeide *Calicles*, ik mag wel ſoo wat ſnaaks voor den dag brengen. 't Is nukout, ſeide *Eudemus*, daarom wil ik ongewaterde wyn drinken; want als ik warm ben, koom ik eerſt op myn dreef, dan hoor ik geern op een phicoltje ſpeelen. Wat ſegt gy, *Eudeme*, ſeide ik, wilt gy hebben dat wy ſtilſwygen, als of wy geen tonge of mond hadden? Ik had op myn tong iets outs voor den dag te brengen, en u-lieder tongen alle te overwinnen. 't Gaat met u ſoo, gelyk of men een ſchip met dry zeilen, met anker touwen, en alderlei ſoort van haken wilde houden: want gy benijd de ſtiligheit. Derhalven vaart en zwemt gy door de woefte Zee-baren. Ik ſal onderwijlen drinkende van de aarde, gelyk als dien *Homeriſchen Jupiter*, of ergens van een klippe, of van den hemel u met het Schip in de baren ſien ſpringen.

LUC. Al genoeg *Lexiphanes*, van dat dronken lefen. Ik schijn u nu dronken en braak : wanneer gy noch langer voort gegaan had, sou ik door al die slechte woorden wel ratend geworden hebben. Alhoewel ik daar in't begin byna om lachte. Maar dewijl al dese dingen de helft waren: erbermden ik over u, want u schrift is soo verwart als een Doolhof, daar men niet kan uitgeraken, het scheen dat u de gal overliep, en raaskalde. Ik denk al by mijn zelfs uit wat out Wijs ipinrok gy sulke onderwette woorden hebt opgefogt: ik weet op al de Werelt niet waar gyse van daan hebt, ik geloof dat gyse uit u duim moec gefogen hebben, maar niet dat gy een familiare vrygebooren Vrient hebt, die eenige gemaniertheit in't spreken heeft, die u vermanende van soo een siekte geholpen hebt. Gy wert niet geacht, en van de Geleerden niet eens aangefien. Ter bequamer tyd sie ik daar *Sopulus* de Medicus. Wy sullen hem eens onderfragen, of hy u van dese quaal niet genesen kan. 't Is een Man van goet verstant, soo dat hy wel half gekke en uitsinnige geholpen heeft. Weest gegroet *Sopoli*, ik wenste dat gy desen *Lexiphanes* by u nam, en genas hem van dese siekte, want hy brengt soo veel vuiligheden voor den dag, dat het niet te verdragen is.

LEX. Gy moet my niet hebben, *Sopoli*, maar desen *Lucianus*, want die is openbaarlyk gek, hy acht dat alle wijse Luiden fotten zijn; hy wil, als de Soon van *Mnesarchus* van *Samiën*, dat wy alle voor hem soudende mont stoppen.

stoppen. Maar lieve *Minerva*, die nooit schaamroot wert en onbevreesd zijt, wy achten hem soo veel als een hair, hy wil my soo wat baloorig maken. Van hem moet gy by *Clinia* gaan, doch sijn Vrouwen is wat onpasselyk.

SOP. Wel *Luciane*, is *Lexiphanes* siek?

LUC. Ja voorseker, hoort gy niet wat praat hy uitstaet: hy brengt ons soo een wilde en vreemde taal voor den dag, die men over twee duisent jaren sprak, en die hy selfs verciert heeft: ook verbaitert hy de gemeene woorden.

SOP. Dit is byna een ongeneselyke siekte, *Luciane*. Wy moeten echter ons best doen, om de Man te cureren. Ik ga na huis om een Medicament toe te bereiden, op dat hy dese rasernie uit mach braken. Dit moet gy drinken *Pexiphanes*, om weder gesont te werden, gy moet my voor al gehoorsamen, soo zult gy dese quade woorden uitgebraakt hebbende, ons soo moeijelyk niet vallen.

LEX. Ik weet niet wat je met my voor hebt, om soo een Medicyne te laten drinken. Ik vrees dat dese reden-drink mijn verderf sal zijn.

LUC. Drinkt het op, toest niet lang, op dat gy wat wijser moogt spreken.

LEX. Ik gehoorsaam dan, en sal drinken. Hei, wat 's dat voor goet? hoe rommelt my de buik? 't schynt dat ik een duivel in 't lijf gedronken heb.

SOP. Begint dan te braken. Hemel! wat een rommelfootje, hier hebje al die quade woorden, dat was d'oorzaak van sijn quaal,
't was

't was geen wonder dat hy van dien euvel siek was. Ik mein dat hy nu wel sal gefuivert zyn, of daar moest elders noch iets in de darmen, of andere schuilhoekjes wat gebleven zijn. Leert hem nu *Luciane*, 't geen behoort.

Luc. Dat sullen wy nu lichtelijk kunnen doen *Sopoli*, nademaal gy ons de weg gebaant hebt. Ik wil u dan vermanen *Lexiphane*, soo gy van de menschen wilt bemint en gepresen zijn, moet gy die woorden vlieden. Als gy een begin maakt van goede Poeten, en die by cenige Meesters leest, gaat dan over tot de Orateurs. Als gy hare redenen als opgesogen hebt, stapt dan in tijds over tot de Schriften van *Thucidides* en *Plato*. Oeffent u selven in treffelijke Comedien en Tragedien. Als gy hier nu de beste bloemtjes uitgeplukt hebt, sult gy bequaam zijn om te spreken; gy waart nu als de Steen-bakkers, welkers vaten van binnen breekzaam en brokkelijk zijn, maar van buiten wat opgepronkt, met verglazing van men of blaauw koleur. Zoogy dat dan wilt betrachten, kan men een Man van u maken, die by yder een het hoofd op mach steken. Nu spreekt gy als een Uitheems Barbaar, en wert van yder een uitgelagchen. Vooral moet gy onthouden dat gy die Sophisten niet na volgt, welke cenige jaren voor onse tijd geweest hebben. Die vuiligheden moet gy onder de voet treden: volgt de oude voorbeelden na. Gebruikt geen Uitheemse woorden, maar alleen die gangbaar zijn, en van ieder een kunnen verstaan werden. Offert voornam-

II. Deel. (F) mentlyk

mentlyk de *Gunst* goddinnen, en de *Doorsichtigheit*: van welke gy meer als te veel achter rugge verlaten zyt. Die hovaardigheid, roemsuchtigheid, die quade manier van schrijven, die insolentie, al te grooten uitbreidinge van woorden &c. moet gy uitdelgen. Ook moet gy een anderschriften niet bitsig bejegenen noch uitlagchen, meinende dat u Haan Koning is. Wie van den gemeinen hoop sal u niet uitlagchen, so een vreemde hoop te berde brengende. Zy komen niet met de *Attise* welsprekenheit overeen. Wy prijzen ook de Poëten niet, die haar Gedichten met ongewoone woorden stofferen. By aldien gy dat dan na volgt, en opmerkt 't geen ik gesegt heb, sult gy met u dingen wel staan. Wanneer gy dan niet opmerkt, en u oude gang gaat: soo heb ik altans mijn plicht gedaan, gy moet het dan u selven wijten, als gy siet qualyk gedaan te hebben.

LUCIANI LEVEN

Van

DEMONAX.

Hy beschrijft het geslachte, leven, bedrijf, geleertheit &c. van den Filosooph-Demonax, soo van 't geen hy privaet, als publyk gedaan heeft, en 't geen hy van andere geleden heeft. Ook sijn Spreuken.

Zijn

Zijn Begraafnis, hoe de Atheners hem eerden en in acht bielden.

't **W**As onbehoorlijk dat onse eeuw ſoo ſoetjes zou verby gaan, ſonder geheugenis na te laten, van dees en gene uitmuntende Mannen, 't zy dat ſe in deſtige daden, of in welgeoeffende wijsheit floureren. Ik zeg dit eensdeels ter eeren van *Sostratus* den *Baoter*, die de *Grieken Hercules* noemen, en ook vattelijk meinden te zyn: anderdeels ter eeren van den Philoſooph *Demonax*: ik heb de eer gehad van haar beide te mogen ſien, over welke ik my ten hoogſten verwonderde. 't Heeft my ook mogen gebeuren, om met deſen *Demonax* ſomtjids een ſoet discours te voeren, het leven van *Sostratus* heb ik elders in een ander boek beſchreven, waar in ik bewezen heb ſijn manhaftigheit en uitſtekende krachten. Daarenboven wat levens-Wet hy op den Berg *Parnaffus* hiel: wat voor een werk hy gedaan heeft, wat koſt hy op den Berg at, en lofwaardige daden verrichte: Wat gevaar hy uitſtond, om alle boeven uit te roejen, en de wegen veilig te maken.

Het dunkt my nu niet onredelijk te zyn, yetwes in 't licht te brengen, om *Demonax* een naam te maken, en dat uit twee inſichten: eensdeels dat de Wijs-geeren deſes tijds hem altijd in gedachten ſouden houden; anderdeels dat de Jongelingen, behalven de oude voorbeelden, ook een ſpiegel en exemplaar van deſe tijd ſouden hebben, om die als een regel

en Wet nate volgen, den welken ik de beste van al de Philosophen gekent hebt.

Demonax was uit het Eilant *Cyprus* geboortig, afkomstig van deftige borgerlijke Ouders, hy overtrefte haar altemaal, hy achte sich capabel om yets deftigs te ondernemen, van selver gaf hy sich tot de studien der Philosophie, en heeft nooit van *Agathobolus* en *Demetrius* aenleiding gehad, die voor hem geweest zyn, noch *Epictetus* heeft hem daar toe aangeraden, maar hy verkeerde met luiden van sulken rang, dat wel meest met *Timocrates*, den *Heracleoter*, dat een voornaam wijs Man was in welsprekentheid en wijsheit, overeen quam.

Den gemelden *Demonax* dan van niemant aangeraden zijnde, maar was met een eigen drift aangeprikkelt, om iets voornaams uit te richten, had als een ingeboren liefde tot de Philosophie; van jonx af aan verachte hy de ordinare menschelijke dingen. Derhalven leide hy sich uit tot de vryheit van spreken, in welke hy stantvastig volherde, hy leefde eerlijk, soo dat daar niets op te seggen was: een yder gaf hy sijn gevoelen te kennen, en de waarheit die in de Philosophie stak: hy stelde sich als een voorbeeld voor andere. Vorders hy ging niet met ongewasschen handen, gelijk men segt, van de welsprekentheid tot de Philosophie over, maar oeffende sich neerstelijk in al de Poëten, verscheidene kon hy van buiten, en de welsprekentheid oeffende hy met geen kleine drift. De Philosophie had hy naukeurig

mige hebben ook wel tegens hem opgestaan, te weten, de *Anysi* en *Melisi*, die een beschuldige tegen *Demonax* brachten, met welke *Socrates* te vooren beschuldigt was, dat men nooit gesien had dat hy offerde. Waar toe hy met groote moed in de volle Vergaderinge antwoorde, met een zijde kleed bekleed zijnde, het ging hem seer aardig, vaerdig, en wat bitser af, als vereischte. Dat hy *Minerva* niet geoffert hadde, defendeerde hy sijn saak aldus: weest niet verwondert gy Mannen van *Athenen*, seide hy, want dewyl zy van u en andere geoffert is, dunkt my dat zy de mijne niet gebrek heeft. Tot de tweede beschuldige, te weten, van de Mysterien, seide hy de oorzaak, waarom hy met haar tot noch toe niet vrolijk geweest waar: dat indien deselve eens qualijk en valsch van haar bevonden wierden, so sou zy, (by die noch nooit begonnen hebben,) niet gezwegen hebben, maar de selfde van de Dans-speelen af keeren: soose goet waren, sou zy die uit liefde van de Menschen wel doen verkondigen.

De *Atheniensers* nu die al steenen in de handen hadden, om hem te steenigen, waren terstont soo gedwee als een Lam. Van die tyd af hielden zy hem in groote eer en estime. Het begin van sijn reden was wat streng: gy Mannen van *Athenen*, segt hy, siet dat ik nu gekroont ben, nu offert gy my, daar gy my te vooren nooit geheiligt hebt. Vorders, 't geen van hem beleefdelyk en scherpsinnig gesegt is, wil ik daar noch by voegen. 't Schijnt seer wel

gedaante zijn, dat ik van *Phavorinus*, en 't geen hy to hem gefegt heeft, een begin make. Want na dat *Phavorinus* verftaan had, dat zijn twift-redenen van *Demonax* bespottewaren, voornamentlijk, over die lekkerheid van leden, die niet genereus, Vrouwachtig en geen Philosophen betamende, waren. Hy ging na *Demonax*, en vraagde, wie hy was, die hem bespottet? 't is een Man, feide hy, wiens ooren niet wel te bedriegen zijn.

Daar quam hem ook een Sophist te ontmoet, die hem vroeg; wat had gy op u reis al mede *Demonax*? wanneer gy van kints-been tot de Philosophie gingt, mijn balletjes, antwoorden hy. Als den felven op een ander tijdeens by hem quam, begeerde hy te weten wat voor een Secte dat *Demonax* volgde: wie heeft u gefegt, feide hy, dat ik Philosopheer & dit gefegt hebbende, ging hy al lagchende weg. d'ander vraagde wederom, waarom hy lachte: het schijnt my seer belagchelijk, antwoorde hy, want gy meint dat men de Philosophen aan de baart moet kennen, daar gyder zelfs geen hebt.

Als den Redenaar *Sidonius* te *Athenen* seer vermaart was, en ter eeren van hem dikwils Lof-dichten gefongen waren, om dat hy in de Philosophie seer ervaren, en daar by met groote welsprekentheit begaafd was. Want, feide hy, indien *Aristoteles* my tot het *Lycetum* roept, ik sal volgen; of *Plato* tot de *Academie* sal komen, of *Zenon* my uit-eist, ik sal niet toeyen; maar soo *Pythagoras* my laat halen,

len, sal ik zwijgen. Doe stont *Demonax* op, in 't midden der toehoorders: hoor hier, seide hy, *Pythagoras* die roept u; vorders was'er eenen *Python*, zijnde een schoone Jongeling uit *Macedonien*, van den hoop die dertig gekleed zijn, dese beschimpre hem wat, en stelde een Sophistische quæstie voor, hem gebiedende die sluit-reden te ontknoopen: een ding, mijn Soon, weet ik, dat gy bepaalt hebt. Dese dit hevig nemende, om de dubbelsinnigheid deser schimp-schoot, dreigde hem, ik salje dadelijk wel een Man toonen, seide hy; hy moest'er om lagchen, en vroeg den Jongeling, wel hebt gy dan een Man?

Op sekeren tijd was'er een worstelaar, die van hem louter bespot wierde, om dat, als hy in 't vechten overwinnaar geweest had, met een sagt, geblomt kleed voor den dag quam, hy sloeg hem met een steen op de kop, soo dat'er bloed na volgde. Die daar present waren, namen dit kwalijk, als of'er een van haren rang beledigt was. Als'er nu geroepen wierde dat men na de Schout soude gaan; neen, riep *Demonax*, maar gaat liever na een Geneesmeester.

Als hy by geval onder het wandelen een goude ring op de weg gevonden had: soo liet hy een briefjen aanslaan, dat den Eigenaar van de ring hem wilde komen halen, en by aldien hy het rechte merk-teiken van de ring wist te seggen, sou hy die wederom krijgen. Daar quam doe een fraai en lieftallig Jongman te voorschijn, welke seide, de selve ver-

looren te hebben : loop heen Jongen , seide hy , bewaart u eigen ring wel : want desen hebt gy niet verlooren.

Seker Raads-heer te *Roomen* ; wanneer hy hem sijn kind had getoont , welke boven maten schoon , en door alderlei lekkernyen bedorven was , seide hy , mijn Soon doet u groeten *Demonax* ; hy is seer schoon , antwoorde hy , een Soon die u waardig is . en sijn Moeder niet ongelijk . Vorders was'er een *Cynisch* Filosooph , die in een Beeren-huid filosofeerde , die noemde hy geen *Onocrates* , gelijk sijn naam was , maar verwaardigde hem met de naam van *Arceflaus* .

Als ymant hem vraagde welk het einde van 't geluk was , antwoorde hy , dat die alleenig gelukkig zijn , die liber en vry waren . Hy seide hem wederom , dat'er veele vrye waren : dan seg ik wederom , antwoorde hy , dat hy alleen gelukkig is , die niet hoopte noch vreesde . Hoe kon dat wesen , seide hy wederom ? want een yder is met die sop overgoten . Zoo gy de menschelijke saken , antwoorde hy ; ter degen doorsichtigt , sult gy bevinden dat die noch hoope noch vrees waardig zijn . Want die leed doen en vermaak bybrengen , hebben beide een einde , en verdwijnen .

Zeker *Peregrinus* ; de Soon van *Protens* ; als die hem bekeef , om dat hy een yder het sijne soo wist te seggen , en de luiden bespotrede , antwoorde *Demonax* , gy leeft niet als een *Cynisch* Filosooph : *Peregrinus* gy leeft niet als een Mensch .

Daar

Daar was ook een natuur-kender die tegen hem van de tegen-voeters sprak; opstaande, bragt hy hem by een put, toonde hem de schaduwe in het Water, doe vraagde hy hem, be- kent gy nu niet dat'er tegen-voeters zijn?

Vorders was'er een die hem voor een Toovenaar uitgaf, seggende, dat hy krachtige veersfen had om wonderlijke dingen uit te regten: dat's geen wonder, seide hy, want ik ben ook van die konst: soo het u belieft, gaat met my nadebakster, ik sal met een Toover-veersje maken, dat zy my een heel broot geeft: meinnende stilswijgens voor sijn gelt, dat alsoo krachtig is als de Tooveryen.

Als *Herodes* seer droevig was over de doot van eenen *Pollux*, die seer haastig gestorven was, willende hem de Wagen smeeren, de Paerden gereet maken, en't Avontmaal bereiden: soo ging *Demonax* by hem: ik breng u een brief, segt hy, van *Pollux*. Als hy nu verblijd was denkende dat hy ook een ander smerte soude zyn, seide hy: wel *Demonax*, wat segt gy van *Pollux*? hy beschuldigt u, antwoorde hy, dat gy soo lang toeft, om by hem te komen.

Hy quam ook by een ander, die over de doot van sijn Soon soo rouwig was, dat men hem niet konde troosten, welke sich altijd in duister hiel: doe stelde hy sich aan als een Waarfegger en Toovenaar, seggende, dat hy het kints geeft weder uit de hel konde roepen, soo hy hem maar dry persoonen noemde, die hy sekerlijk wiste dat niet rouwig over sijn

dood geweest waren. Alshy nu lang by sichselven overpeinsde, en niet een konde te berde brengen: soo sei *Demonax* eindelyk tegen hem: gy sottebol, meint gy dat u dit ongeluk alleenig overkomt, daar gy niemand sonder rouwe vinden kont?

Hy belachte ook menigmaals de gene, die met al te oude en vreemde redenen voor den dag komen. Want als hy ymant op een tijd vraagde, en hy al te seer op de *Attische* manier antwoorde: lieve vriend, seide hy, ik heb u maar simpel gevraagd, en gy antwoordt my als een tweeden *Agamemnon*.

Ymant van sijn vrienden seide, koom *Demonax*, laat ons in den Tempel van *Aesculapius* gaan, om voor mijn Soon te bidden: gy moet meinen, antwoorde hy, dat *Aesculapius* heel doof is, dat hy niet anders soude kunnen hooren als daar.

Wanneer hy dikmaals twee ongeleerde Philosophen overeen saak seer begekkelyk hoorde disputeren, dat d'een absurdigheden voor den dag bracht, en d'ander op de saak nier en antwoorde: wel lieve vrienden, seide hy, schijnt niet een van beiden de bok te melken? en d'ander de seef onder te houden?

Als *Agathocles* den *Peripatericus* sich hoovaerdiglijk aanstelde, en wakker op sijn disputeringen roemde, als of sijn Haan alleen Koning was, en alleen de eerste wilde zijn: wel, seide hy, tegen *Agathocles*, bent gy de eerste, gy zijt het alleen niet: en zyt gy 't alleen, soo zyt gy noch d'eerste niet.

Cethegus, zijnde een persoon uit de regeringe, wanneer hy voor Ambassadeur door *Griekenland* na *Asten* ging, soo seide hy, veele bespottelijke en belagchelijke dingen tegen sijn Vader: als ymant van sijn Vrienden dat hoorde, en seide dat *Cethegus*, een grooten schelm was: lieve *Jupiter*, antwoorde *Demonax*, hy is geen grooten schelm.

Als hy sag dat *Apollonius* den Philosooph, met veele Discipulen weg ging, hy is ter bequamer tijd ontboden, zynde weggegaan, om de Koning te institueren: daar komt *Apollonius* aan, seide hy, en sijn *Argonauta*.

Een ander vraagde hem, of de ziel onsterffelyk was: voorwaar zy is onsterffelyk, gelijk als ook alle andere dingen.

Van *Herodes* seide hy, dat *Plato* de waarheit gesegt had, vast stellende dat de Menschen meer als een ziel hadden. Noch dat *Regilaus* en *Pollux* geen een ziel hadden, om die als levende te gait te nooden, of die gerlyx versorgen.

Hy bestond somtyds de *Atheniensers* in 't publyk te vragen, als de voorreden der heiligheden gehoort was, om wat oorzaak zy de *Barbaren* uitsloten, voornamentlijk door *Eumolpus*, zijnde een *Barbaar* van *Thracien*, haar aan die lustigheit geholpen had.

Als hy daar na, yts te doen hebbende, in de Winter-tyd varen moest, en in het Schip klom, soo segt'er ymant van sijn vrienden: vreesst gy niet *Demonax*, dat gy door Schipbreuk te lijden van de Vissen sult gegeten wer-

den? 't was onbehoorlijk, seide hy, voor de Vissen te vresen, daar ik 'er te vooren selts zoo veel gegeten heb.

Seker Redenaar sijn dingen qualijk doende, rade hem dat hy sich wat beter wilde oeffenen: als hy antwoorde, ik ben altijd by myn selven besig: met recht en reden kond gy niet beter, want gy hebt altijd maar een slecht-hoofd van een toehoorder.

Als hy op een tijd in 't publyk een Waarsegger voor gelt sag waarseggen: ik weet niet, seide hy, waarom gy daar gelt voor neemt. want soo gy hier door wilt verdryven, 't gene van de Spaar-goddinnen soo vast besloten is, zoo is u loon weinig. Zoo nu alleen gebeuren sal, het gene God besloten heeft, wat helpt dan u waarseggen.

Daar wierd hem ook een Romein getoont, die vry corpulent was, welke met groote yver tegen een paal vocht; hy vraagde hem, wel *Demonax*, saagt gy niet wat een yver ik in myn vechten had? ja grootelijx, seide hy: want gy hadde daar een houte vyand.

Vorderstegen de bedrieg-redenen en aardige vragen, was hy seer wel afgerecht. Daar vraagde hem eens ymant spots-gewijs: als ik twintig last hout verbrande, *Demonax*, hoe veel lasten rooks sou daar af komen? weegt dan de affche, seide hy, en 't geen daar minder is, sult gy voor de rook rekenen.

Sekeren *Polybius*, een Man, die seer ongeleert was, doch wonderlijk opgeblasen, hovaerdig en roemsuchtig. De Keiser van Ro-

men heeft my met een burgerschap begon-
tigt, seide hy: och of hy u liever een Griecx
burgerschap, of een Romeins gegeven had,
antwoorde hy.

Wederom sag hy een van die sacht geklede,
met een purperen rok, welke daar op wat te
veel roemde, soo lusterde hy hem in 't oort:
wel, segt hy, dit kleed heeft wel eertijds een
Schaap gedragen, en roemt gy daar soo op?

Eens op een tijd sich badende, wilde hy in
het heete water niet gaan, soo wierd hy van
vreesachtigheid beschuldigt: segt my eens, sei-
de hy, of ik dat voor het Vaderland moeste
lyden?

Ymant vraagde hem, wel *Demonax*, hoe
gaat het in de hel al toe? wacht wat, seide hy,
als ik daar brieven van daan gekregen heb, sal
ik het u laten weten.

By een Poëet komende, *Admetus* ge-
noemt, welke seide, dat hy een veersje ge-
maakt hadde, en door testament begeerde,
op sijn Stok-beelt soude gegraveert werden,
*het lichaam legt hier begraven, maar het lig-
schaam van Admetus is in den hemel*: Doe
kon hy sig niet houden van lagchen, en seide,
wel *Admete*, soo een kostelyk veers.

Als ymant sag dat de aderen van sijn beenen
soo dik gezwollen waren, 't welk de oude
mannen dikmaals gemeen is: doe vraagden
ymant, wel *Demonax*, hoe komt dat? soo sei-
de hy, *Charon* heeft my in 't been gebeten.

Hy sag eens dat een *Lacedemonier* sijn slaaf
wakker afsmeerde: houd op, seide hy, van u
selven uw slaaf gelyk te maken. Als

Als seker Vryster, *Danae* genoemd, haar Broeder voor recht riep: gy sult u Broeder, seide hy, aanklagen. Gy zijt niet *Danaë*, de Dochter van *Acrisius*.

Hy was altijd met grooten haat ingenomen tegen die gene, die niet na de waarheid, maar alleen na de waarschijnlijkheit filosofeerden. Want als hy eens een *Cynicus*, die een mantel met een knap-sak hadde, en voor sijn stok soo hovaerdelijk en opgeblazen boven maten riep; seggende, dat hy *Anthistenes*, *Cratetes* en *Diogenes* gelijk was: hier op schoot hy uit, seggende, liegt niet onvoorsigtelijk: want gy zijt een Discipel van *Hypereidus*.

Als hy eens op een tijd sag dat verscheide Worstelaars sich in 't wapenen niet al te wel droegen, en malkander beten: met recht, seide hy, werden sulke Worstelaars Leeuwen genoemd.

In dit spreek-woord is ook geen minder bytent fout, 't welk hy tegen een onder-Burgermeester seide. Want daar was'er een uit dien hoop, welkers beenen en gantsche lichaam gesmeert was. Vorders was'er een *Cynicus*, welke boven op een steen geklommen zijnde, daar seer heftig op fulmineerde en schimpte, soo dat de onder-Burgermeester daar toornig over was; hy liet desen *Cynicus* by de kop vatten, die hy of uitbannen wilde, of met stokken dootslaan. Maar *Demonax* hier onderwijlen by komende, die bad de onder-Burgermeester, dat hy hem sulx dit-

maal

maal wilde vergeven, want de *Cynici*, die manier hadden van vryborstigheid: waar toe hy aldus antwoorde: voor tegenwoordig sal ik het noch ongestraft laten deur gaan: maar by aldien hy noch eens soo los quam uit te varen, soo sal men hem dan straffen? dan sult gy hem laten smeerem, antwoorde *Demonax*, om in een pik-pleister te rollen.

Daar was oock een ander, aan wie de Koning sijn gantsche Leger en Koninkrijk toevertroude; als dese vraagde hoe hy dat best soude kunnen bedienen: soo gy sonder toorn zijt, antwoorde hy, weinig spreekt, en veel hoort.

Daar vraagde ymant of hy wel Panne-koecken mocht; en gaf haar tot antwoord, seggende, maken de Byen haar was en honig voor de hommels?

By de haven komende, sag hy een stokbeeldt sonder handen, welk met verscheide koleuren geschildert was: De *Atheniensers* segt hy, hebben dese *Cyniger* al te laat met een koper beelt verciert.

Als hy al lange tijd *Rufinus* van *Cyprien*, die kreupele mein ik, met de *Peripatiken* had sien omgaan: daar is niet leelijker, seide hy, als een kreupel *Peripatesicus*.

Als *Epicetus* hem somtijds bekeef, en tegelijk hem raade, dat hy een Vrouw soude trouwen, en Kinderen teelen, want sulks een Philosoph wel betaamde, en een ander in sijn plaats de natuur over te laten: doe antwoorde hy hem seer aardiglijk, geeft my dan

Epelele,

Epictete, een van uwe Dochteren, seide hy.

Dit moet ik ook verhalen, hoe hy *Hermimus* den *Aristotelist* hadde. Dewijl hy wist, dat niet veel goets in hem stak, en ontelbare schelmeryen uitrechte, welke *Aristoteles* met sijn tien *Prædicamenten* of seg-woorden, altijd in de mond had: voorwaar *Hermine*, segt hy, gy zijt de tien seg-woorden waardig, soo my dunkt.

Als de *Atheniensers* tegen de *Corinthers*, door nydigheit t'samen vergadert waren, om een besondere kamp-vecht te maken, ging hy daar by: seggende, besluit daar niet af, gy Mannen van *Athenen*, voor en alicer de offerhande der barmhertigheid weg geweert is.

Als hy in *Olympia* eens was, en de *Heleis* hem een koper Stok-beeldt wilde oprichten: doet dat geensins, seide hy, op dat wy onse Voor-ouders niet beschaamt maken, welke ter eeren van *Socrates* en *Diogenes* geen beeldt opgerecht hebben.

Ik heb hem in tegenwoordigheid van my, tegen een Advocaat hooren seggen, dat de wetten last leden om afgeschafft te werden, want zy tegen goede noch quade gebruikt wierden. Hy had een veersjen van *Homerus* op sijn duimtje: de dappere en trage genieten een noot-lot. *Thersites* prees hy seer, als een *Cynicus* van een vloejende tong. Gevraagd zijnde, wie hy de voornaamste der Philosophen achtete, seide: men moet sich altemaar daar over verwonderen, ik prijs *Socrates*, verwondert my over *Diogenes*, en *Aristippus* heb ik lief.

Hy.

Hy leefde omtrent hondert jaren, fonderling van geen siekte, of bekommernisse wettende. Hy valt nooit ymant luttig, noch riep niemant voor recht. Hy was voor fijn vrienden gediensig, zynde niemant vyandig. De *Athenienfers*, als ook geheel *Griekenlant*, hielden veel van hem; de Magiftraat gaf hem de voorgang; als hy present was, fwegen zy alle ftill.

Als hy ten leften ftok-out geworden was, en by geval een huis ongenoot moest ingaan om te rusten, aldaar at en dronk hy, en fleep daar ter plaatfe. Als hy verby de bakfters ging, trokken zy hem in, en elk wilde dat hy een broot van haar nemen soude, achtende haar leven gelukkig, wanneer hy een brood van haar aannam. De kinderen gaven hem ook wel appels, noemende hem Vader, zijnde een naam van eere.

Als'er dikmaals oneenigheid tuffchen de *Athenienfers* was, ftilde hy haar weder door een verhoog van woorden. Als hy dan zag dat zy berouw hadden, ging hy weg, zonder een woort te zeggen.

Als hy gevoelde dat hy fchielven niet meer kon helpen, fprak hy, 't geen de roepers gewoon zyn: 's *Is nu een eind gefchenken te geven van het kamp-vechten, de tijd vermaant ons niet langer te willen opfchorten.* Zijn afscheit van een yder nemende, ftierf hy met een vrolijk hert. Een weinig voor fijn fterven, vroeg hem ymant yts wegen fijn Begraafplaats? weest daar niet over bekommert, feide hy,

hy, de stank sal my wel doen ruimen. Men antwoorde hem, sou het niet qualijk en onfatsoenlijk zijn, dat men so een Man sijn lichaam voor de Vogels en Honden soude werpen, om verscheurt te werden. Neen, segt hy, soo is het niet onbetamelijk, dat ik de Dieren noch kan dienen tot voedsel.

De *Atheniensers* hebben hem deftig begraven, lang rouw over hem dragende, en baden sijn steene sit-stede aan; daar hy pleeg te sitten, kroonende het selve met kroonen, ter eeren van hem, achtendè dat die steen, daar hy op geseten had, heilig was. Doe het Lijk uitgedragen wierde, was yder een op de been, voornamentlijk de Philosophen, welke de baar op haar schouders namen, en het Lijk alsoo na het graf toe droegen.

Uit veele en verscheide dingen dan, heb ik dit weinige van *Demonax* willen te berde brengen, waar uit den Leser gissinge maken kan, hoedanigen Man het geweest zy.

LUCIANI DROOM,

Ofte

H A A N.

In dese aardige t'zamen-spraak wert Pythagoras als een bedrieger en guichelaar gehouden, welke stelt dat de Geesten van 't eene lichaam in 't andere overgaan.

MICYLLUS,

14
hy.
wo
foe
vo
ver
hei
kar

gra
der
fitt
eer
hy
uit
vo
ba
foe

dit
bre
kar

L

In

MYCILLUS, de HAAN, en SIMON.

MYCILLUS. **D** At u *Iupiter* moet schenden, gy vervloekte Haan, met al u kraaijen en schreeuwen, dat gy my, die nu soo rijk ben, van mijn soeten en aangename slaap, door al u gekakel verstoort: soo dat ik 's nachts mijn armoede om u gekakel niet kan ontvlieden. Want soo ik uit de stilligheid en groote koude verneem, moet het noch geen middernacht zijn. Hy is alleen wakende, van gisteravond af, als of hy het gulde Vlies te bewaren had. Het is niet te vergeefs, ik sal u terstondt straf doen lijden, laat het maar dag zijn, ik meen dat ik u met de stok wel hebben sal.

HAAN. Ik meende Meester *Mycille*, dat ik u daar gunst mede dede, u heel vroeg in de nacht wakker makende, want met vroeg op te staan, kond gy veel werks uitrichten, want dan kond gy de kost al gewonnen hebben, eer de Sonne opgaat. Is't dat het u beliest te slapen, sal ik stilder wesen als de Vissen. Maar siet wel toe, dat gy in u droom rijk zijnde, niet hongerig op en staat.

MYC. Ô *Iupiter*! die afkeer hebt van ver-
vaarlijkheden! Ô quaat verdrijvenden *Hercu-*
les! wat is dit? de *Haan* spreekt met een men-
sche stem.

HAAN. Schijnt het u vervaarlijk, dat ik soo een taal spreek als gy?

MYC. Wel hemel, is dat niet wat onge-
meens

meens? lieve Goden, keer doch dit quaat van ons af.

HAAN. Gy schijnt seer ongelettert te zijn, *Mycille*, hebt gy noit de dichten van *Homerus* gelezen: alwaar het Paert van *Achilles*, *Xanthus* genoemd, door sijn brieffchen adieu seide, en in 't gevecht heele Veersen van buiten seide, niet gelijk ik nu in een onbedwongen taal spreek: maar het kon ook waarzeggen, en Godspraken van toekomstige dingen seggen: echter scheen haar dat niet wonderlijk toe: die dat hoorde riep den quaat verdryver niet als gy doet. Wat soud gy doen, by aldien het Schip, dat *Homerus* den naam van *Argos* heeft, uit de kiel van 't Schip had beginnen te spreken, gelijk ook de boeke-boom, in het *Dodoneische* bosch Oraculen gaf? of als gy de huiden der Beesten saagt loopen, of der selver gekookte en gebrade vleis hoordet loeyen? dewijl ik de bysitter van den seer welsprekenden *Mercurius* ben, en met u lieden leef: het moet u dan geen wonder schijnen dat ik spreken kan. Dat by aldien gy wilt toeluisieren, en verlofgeven om te spreken, sal ik u de ware oorzaak openbaren: waarom ik dese taal kan spreken.

MYC. Dat my het morgen geen droom en zy, dat ik met u spreke, *Haan*: maar segt my, hoe komt gy aan die taal? want als ik stil swijg, en niemandt seg, waar over soud gy dan bekommert zijn?

HAAN. Luyftert toe, want ik weet dat gy een ongehoorde en ongelooflijke saak van my sult hooren. Want ik die nu een *Haan* ben,
ben

ben over weinige tijd een Mensch geweest.

MIC. Diergelijx heb ik wel eertijds van u lieden gehoord, dat'er eens een Jongeling geweest is, welke men *Gallus*, dat is, *Haan* genoemd heeft, die van *Mars* seer bemint was, welker 'zamen dronken, speelden, en in wel lusten leefden. Als nu *Mars* by *Venus* quam, en by haar te bed ging, nam hy *Gallus* met sig, welke vreesde dat de Son hem mocht sien, en van *Vulcanus* betrapt werden, sette hy *Gallus* voor een wacht aan de deur: want dese waarschoude hem altijd, wanneer de Sonne opging. Onderwijlen kreeg *Gallus* de slaap in de oogen, en sliep op schilt-wacht, soo dat de Son buiten sijn weten was opgegaan, en sag, dat *Mars* en *Venus* by malkander sliepen, welke meinden dat *Gallus* haar soude gewaarschouwt hebben. Doe wierd *Vulcanus* van de Son gewaarschouwt, welke haar beide in overspel bevond, leggende in die banden en het net daar hy haer al lange mede gedreigt hadde. Zoo ras als *Mars* hier uitgeraakt was, keef hy tegen *Gallus*, en veranderde hem in een Vogel, met die selfde wapenen die hy op het hoofd hadde, soo dat die Vogel nu in plaets van een stormhoedt, een kan op de kop heeft. Om dese oorzaak verantwoord gy u by *Mars*, soo ras de Son is opgegaan, alhoewel het nu niet noodig is.

HAAN. Dat wert'er wel gesegt *Micylle*: maar dat ik u sal vertellen, is heel wat anders: want het is soo heel lange niet geleden, dat ik in een Haan verandert ben.

MIC. Hoe-dat soo? ik ben verlangende sulx te weten.

HAAN. Hebt gy wel van *Pythagoras* gehoord?

MIC. Meint gy dien roemenden Sophist; welke instelde, dat niemandt vleis of boonen soude eten, dat nochtans mijn beste kost is, gesontst en lichtst vaerdig te maken? ook die begeerde dat de menschen vijf jaar lang soude stil zwijgen?

HAAN. Weet gy niet dat, die te vooren *Pythagoras* was, ook *Euphorbus* geweest is?

MIC. Zy seggen dat het een guigchelaar en wonderlijke konstenaar geweest is.

HAAN. Ik ben dien selven *Pythagoras*. Daarom wacht u van op my te schelden, daar gy niet weet van wat manieren ik ben.

MIC. Dat is noch wonderbaarder: is een Haan een Philosooph? maar vertelt my eens gy Soon van *Muesarchus*, hoe komt het dat gy van een Mensch een Vogel zijt geworden, van een uit *Samien*, een *Tanagreer* zijt. Dat schijnt wat leugenachtig, en niet wel geloofelyk: want ik bevinde twee dingen in u, die van *Pythagoras* vreemt zijn.

HAAN. Welke doch?

MIC. Eensdeels, dat gy snapachtigen kake-lende zyt, daar hy heele vyfuuren, na mijn best onthouden, stil te zwijgen geboden heeft. Anderdeels, dat t'eenemaal tegen sijn Wetten strijd. Want doe ik gister niet had om u te geven, smeet ik u wat boonen voor, als gy weet: soo moet nootsakelijk volgen dat gy geloogen

logen heeft *Pythagoras* te wesen, daar gy maar een Haan zijt: of soo gy *Pythagoras* bent, hebt gy u eigen wet overtreden, en het recht geviolceert, daar gy boonen gegeten hebt, 't welk soo veel is als of gy uw Vaders hoofd gegeten had.

HAAN. Gy weet de oorzaak hier niet van, *Miculle*, noch wat tot elk Dier sijn leven behoort. Doe ter tijd at ik wel geen boonen, om dat ik een Filosooph was: nu sal ik die wel eten, want zy hebben met de Vogelen gemeenschap, en strekken haar tot een goet voedsel. Maar soo het u niet moejelijk is te hooren, sal ik u verhalen 't geen ik van *Pythagoras* tot nu toe ben overgekomen, wat voor manieren van leven ik te vooren geleest heb, en wat nuttigheit ik uit elker hervorminge gekregen heb.

Mic. Vertelt het my doch, sulks is my seer vermakelijk te hooren, want soo my ymant een van beiden liet kiezen, 't geen ik terstont droomde, of 't gene gy verhaalde, ik weet niet wat ik soude kiezen, soo een gemeenschap heeft het met malkander, ik reken u en die droom al in eene graat.

HAAN. Herhaalt gy die droom noch eens, die gy te vooren gedroomt hebt, merkt gy eenige denk-beelden aan, en gelijk de Dichters seggen, gy herdenkt een ydel geluk?

Mic. Ja *Haan*, gy moet weten; my dunkt dat ik die droom noit sal vergeten, soo een honig soeten aardigheit heb ik daar uit geschept: ik kan nauwlijx mijn oog-schellen

open doen, want zy my weder tot die soete slaap trekken. Derhalven, gelijk de pennen eenige kitteling in de ooren maken, alsoo doen deselve ook, die ik gesien heb.

HAEN. Gy verhaalt my een wonderlijke liefde tot die droom: want dewijl zy gevleugelt is; als men segt, en haar sekere gesette eind-paal heeft om te vliegen, schijnt zy deselve overgetreden te hebben, want die noch in d'oogen van de wakende gebleven is, alsoo honig-soet en klaar schijnt die te wesen. Ik wensite wel geern eenste weten, hoe dat die u soo vermaakt.

MIC. Ik sal u deselve geern verhalen, want het kittelt my selfs, daar van yts te mogen verhalen. Maar hoor *Pythagoras*, wanneer sult gy my van u hervorminge wat verhalen?

HAEN. Als gy ophout van droomen, *Mitylle*, en die honig u van voor de oogen is verdwenen. Zegt my eerst eens, of u droom door een yvore, of hoorne poort is komen vliegen.

MIC. Door geen van beiden *Pythagora*.

HAEN. *Homerus* verhaalt van geen andere als van dese beide.

MIC. Laat dien beuselachtigen Dichter maar varen, die van de droomen niet gesegt heeft, de arme droomen gaan misschien door die poorten, gelijk hy sag, alhoewel niet al te scherp, want hy was blind. Dese soete droom scheen my wel door die goude poorten gekomen te zijn: zijnde met gout bekleed, en veel gouts met sich brengende.

HAEN.

HAEN. Zwijg maar stil, gy deftige *Mida*, van het gout te beufelen. Want uit zijn wenschen hebt gy sonder twijffel die droom gekregen. Gy schijnt eenige gout-mijnen gevonden te hebben.

Mic. Ik heb een groote menigte van gout gezien *Pythagora*; wel hoe schoon was het, hoe blonk het? wat segt *Pindarus* tot zijn lof? brengt het een in gedachten, gy weet het wel, wanneer hy segt dat het water seer goet is, daar na verwondert hy sich over het gout, en dat met reden in 't begin van een sijner beste veersen.

HAEN. Meint gy dit? *het water dat is goet, en het gout slikkert, (als een brandent vuur by nachte) onder de hoogmoedige schatten.*

Mic. Dat is 't selts, hy prijtt het gout, even als of hy het in mijn droom gezien had. Luffert toe, hoe die geweest is, gy zeer wijse Haan, 't heugt u wel dat ik gister niet een bete broots in huis hadde: doe quam ik dien rijken *Eucrates* by geval op de markt tegen, en gebied my sijn gast te wesen.

HAEN. Dat weet ik heel wel, want ik moest de heele dag vasten, tot dat gy 's avonts laat, half beschonken zijnde, t' huis quaamt, en my die vijf boonen voorwierpt, 't welk niet al te wel opgedisten maaltijd was voor een *Haan*, die wel eertijds een kamp-vechter geweest is, en in de Olympise spelen sich dapper gequeten heeft.

Mic. Doe ik u die boonen voorgeworpen had, viel ik terstont weder in de slaap: doe

kreeg ik volgens *Homerus*, in de soete stille nacht een goddelijke droom.

HAEN. Vertelt my eerst wat gy by *Encrates* gedaan hebt *Micylle*, wat hy opgeset had, wat'er al gedaan wierde. Gymoogt noch wel eens eten, en't selve met te verhalen eens herkauwen.

MIC. Ik dacht dat ik u soude moejelijk gevallen hebben, wanneer ik u sulks verhaalde: maar wijl gy dat begeert, sal ik dat ook al ophalen. Ik hadde te vooren noit met een rijk man gegeten *Pythagora*, en gister diende my juist het geluk, dat *Encrates* my te gast node. So ras als ik die Heer sag, en volgens gewoonte gegroet had, ging ik wat aan een kant: om hem niet beschaamt te maken, dat ik met mijn gescheurde kleeren naast zijn sijde ging. Hoor *Micylle*, seit hy, 't is heden mijn Dochters jaardag, 'k heb verscheide vrienden te gast genoot: maar wijlder een is die sig om zijn siekte excuseert te komen, soo reinigt u wat, en komt by ons: ten zy mijn gast noch mochte komen, want hy is noch in twijffel. Dit gehoort hebbende, bad ik al de Goden, dat hy mochte een koude koors, sijde-wee, of't podagra krijgen, op dat ik in zijn plaats, in een roskaar mocht gehaalt werden. Onderwijlen was de tijd, eer ik my wafte, wel een heele eeuw. Somtjids sag ik op de wijser hoe laat het was, wanneer zy omtrent gewasschen hadden. Als de tijd gekomen was, ging ik daar spoedig na toe, en deed mijn beste kleeren aan, ik keerde mijn manteltjen om, want

aldaar

aldaar was het schoonst. Ik vond'er seer veele by de deur, onder welke die ook was, (hy wierde van vier mannen gedragen) welker ondergast of substituit ik wesen soude, die men seide siek te zijn: hy suchte swaarlyk, en hoefte seer, gaf somtijds eenige dieptekende rochels op, hy was bleik en dik, omtrent ses-tig jaren out. Het scheen wel een Filosooph te zijn, van de gene, welke by de jonge luiden hare beuselingen snappen. Hy had een wonderlijke Tragedi-bokke-baart, die ongelooflijk lang was. Vorders als een Medicijn hem bekeef, waarom hy soo siek zijnde, daar gekomen was: men moet sijn beloften niet nalaten, seide hy, voornamentlijk, daar ik een Filosooph ben, al waar het sake dat my duisent siekten dwongen, echter soo moet ik mijn beloften voldoen, *Eucrates* soude anders meinen dat ik de gek met hem schoor. Geensins, seide hy, maar hy sou u prijzen, soogy lievert'huis by u selven wildet sterven, dan hier met u roghelen en quylen in 't geselschap te blijven. Hy ondertusschen wilde quansuis mijn woorden niet hooren: daar mede quam *Eucrates*, seggende, wel *The smopilus* (want so was den Filosooph geheten) gy doet seer veel dat gy noch gekomen zijt: alhoewel gy daar niet beter door werden sult; want soo gy daar niet present waart geweest, sou ik u alles gesonden hebben. Dit gesegt zijnde, gaat hy in, de hand aan eenige dienaars gevende, op welke hy leunde. Ik onderwijlen meinde weg ge-gaan te hebben, maar hy keerde sich om, hem

eens bedenkende, en my droevig fiende: gaat gy ook in *Micylle*, seide hy, eet met ons, want ik sal mijn Soon met syn Moeder in de Vrouwe-kamer laten eten, aldaar sal plaats genoeg voor u wesen. Ik onderwylen ging daar in, het scheelde weinig, of ik soude daar weder van daan gegaan hebben als een Wolf, die te vergeefs gaapt; ik trad echter beschaamt daar binnen, want ik sag dat *Euerates* Soontjen van de maaltyd afgehouden wierde. Als het nu tyd was om aan te gaan sitten, heften zy *Thesnopilus* op, om hem aan tafel te setten, niet sonder groote moeite, 't welk door dry sterke Jongmans geschiede, zy leiden hem hoofft kussens achter syn rug, om daar des te makkelyker in te mogen leggen. Als het nu niemant langer harden kon, om by hem aan te sitten, haalden zy my om met haar aan d'eigenste tafel te zyn. Doe saten wy aan de tafel *Pythagora*, daar was louter opgedist in goude en silvere schalen. De bekers waren gout, en de dienaars schoon: daar waren ook Musyk-singers, en die deden lagchen. Kort, het was een seer vernakelyk leven. Een ding was'er in de weg, want *Thesnopilus* raaskalde my te veel van sijn deugden, seggende, dat twee locheningen, een toestemminge maken: ook wanneer het dag was, geen nacht kon zyn, en veel andere dingen meer begeerde hy my te leeren, die ik in 't minste niet van nooden had: hy benam my t'eenemaal myn vermaak, en liet niet toe dat ik op de Cither hoorde spelen. Hier hebt gy 't, lieve *Haen*, van wegen de maaltijd.

HAEN. Die was niet al te vermakelyk, *Micylle*, voornamentlijk, wanneer gy die lotskap van die oude kaal-kop by u kreegt, en by hem moest leggen.

MIC. Hoort nu eens na de droom. My docht dat *Eucrates* sonder kinderen stierf. Want na dat hy my sijn goederen per Testament gemaakt had, quam hy weinig tyds daar nat'overlyden. 't Scheen my doe dat ik de boel aantaste, en heele kisten en kassen vol gout vond, met verscheide meubelen, als kleeren, tafels, bekers, dienars, alles was myns. Ik wierde, op een wit satyne wagentjen, achter over leggende, gevoert; yder sach my aan, en verwonderde sich. Verscheidene reden ontom my te Paert: ik had een groote nasleep. 'k had sijn klederen aangetrokken, en byna wel seftien ringen aan myn handen, ik liet een groote maaltijd bereiden, om mijn vrienden te tracteren, welke daar al present waren: het maal was bereid: de drank wierde na wensck voor gediend. Onder dit maal dan zijnde, en een yder met goude bekers toebrengeude, wierd ik door u schreeuwen wakker gemaakt, als het banquet opgeset wierde. Gy hebt doe al mijn rijkdommen en maaltijden doen verdwijnen; schijn ik dan niet met recht tegen u verstoort te zijn. Ik wenste soo een droom wel dry dagen lang te hebben.

HAEN. Zijt gy soo goutgierig en begeerig na goederen, *Micylle*? daar verwondert gy u alleen over, dat schijnt u het hoogste goet te zyn.

MIC. Waar ik het alleen *Pythagora*: doe gy *Euphorbus* waart, quamt hy ook met gout en silver geborduurd te voorschijn, om tegen de *Achiven* te vechten: alwaar beter een stuk staals in de vuist soude gepast hebben. Gy wildet liever met goudene hair-lokken ten stryde komen. Om die oorzaak geloof ik, dat *Homerus* u hair-lokken onder de gunst-goddinnen vergeleken heeft: om datse met gout en silver opgestrikt wierden. Hier door sichenen sy des te minnelyker en aangenaamer, doch dit is geen nieuws, dat gy 't gout in waarde gehouden hebt, zijnde een Zoon van *Panthis*. Want selfs de Vader van al de Goden en Menschen, welk uit *Saturnus* en *Rhea* gebooren is, als hy die *Argolise* Maagt beminde, en niet vond dat haar lieftalliger was als goud, veranderde hy sich daar in; hier door kon hy ook de schilt-wachten van *Acrisius* beïtbekopen. Gy hebt het buiten twijffel al gehoord, hoe hy door de logie in haar schoot het gout regende, om sijn wil by haar te mogen hebben. Wat gebruiken van het gout sou ik u al niet kunnen verhalen? hoe schoon, wijs, machtig, eersuchtig, roemachtig en heerlijk maakt het ymant? hoe kan het ymand die van slechte afkomst is, terstont de heele werelt door vermaart maken? gy kent mijn gebuur wel, met sijne mede-makker *Simon*, die over weinig tijd, op de dagen van *Saturnus* met my erwten-papat, die ik met een paar worsten gekookt had.

HAEN. Ia, sou ik *Simon*, dat korte kaereltjen

jen niet kennen? hy ontstool my onlangs een potjen, daar wy'er maar een in huys hadden; nam het onder de oxels, en liep'er mede deur: ik heb het selfs gesien, *Micylle*.

MIC. Hy zwoer nochtans by soo veel Goden. Gy moest doe geschreeuwt, en het bekent gemaakt hebben, daar gy saagt dat wy besloten wierden.

HAEN. Ik kraaiden en klokten al, ik kon doe anders niet wel, wat wilde gy van *Simon* seggen?

MIC. Hy had een ryken Neef, *Drimylus* genoemd; soo lang als desen leefden, gaf hy niet een duit aan *Simon*: hoe sou hy het ook al gegeven kunnen hebben, daar hy selfs geen gelt aan raakte? Soo ras als desen gestorven was, kreeg *Simon* wettelijk (die te voren rottige vellen at, en de potten likte) al die rykdommen, welke nu in 't purper gekleed is; hy heeft wagens, knechten, goude bekers, tafels met yvore voeten, en werd van yder een aanbeden, ja wil ons niet eens aansien. Als ik hem onlangs tegen quam, seide ik tot hem: Goeden dag *Simon*, maar hy nam het qualijk van my; segt dien Bedelaar eens aan, gebood hy, dat hy myn naam niet verkleint, ik heet geen *Simon*, maar *Simonides*. Vorders (dat het grootste van allen is) de Vrouwen werden ook op hem verliefte; doch spot met haar, en heeft'er de walg af: echter zijnder sommige die hy vergunt by hem te komen, en vriendelijk onthaalt; die nu dit geluk niet mogen hebben, willen haar selfs om hals

brengen. Siet gy wel wat al gebruiken het goud heeft; want al is't dat ymant te leelyk is om aangefien te werden, werd hy nochtans door het goud t'eenemaal verandert, sy werden schoon en liefstallig, even als dien Poëtischen gordel. Gy hebt wel gehoord wat van de Poëten gesegt is: *O Gout, gelukkige zaak, beste vertooning.* En: *Het Gout is het geen, welk over de gemoederen der menschen regeert.* Maar waarom lacht gy, Haan?

HAAN. Om dat gy ook door uwe onwetentheit en valsche opinie van de ryke, gelyk het gemeen volk, bewogen werd. Maar geloof my, sy leven nog al veel ellendiger dan gy. Ik kan daar van getuigen, die somtijds arm, en somtijds ryk geweest ben: ik heb alderlei form van leven beleeft; na weinig tijds sult gy dat ook wel leeren.

MYC. Nu moet gy my vertellen hoe dat gy soo hervormt zyt, en wat uw in yder soort van leven al wedervaren is.

HAAN. Luistert toe, dit moet ik u voor al vermanen, dat ik niemand in dit leven gelukkiger gesien heb als u.

MYC. Als ik, Haan? Ik wil u dat geluk wel gunnen. Het schynt dat gy my wat wilt uitlagchen. Begint slegts te vertellen, beginnende van *Euphorbus*, hoe gy daar van in *Pythagoras* verandert zyt, alsoo vervolgens tot gy een Haan wierd. 't Is waarschyndelyk dat u al wat vreems in soo veelderley soorten van leven overkomen is.

HAAN. Myn ziel eerst van *Apollo* komende,

de, zweefde over de Aarde, welke doe eerst in een menschen lighaam indrong, om daar eenige straffe in te lyden: dit soude te lang zyn om te vertellen; ook mag het niet gesegt worden, 't is u ook niet geoorloft te hooren, maar als ik *Euphorbus* gemaakt was.

MIC. Maar eer ik die was, die ik nu ben, wat voor een waar ik doe? segt my dat eerst, ben ik ook soo verandert als gy?

HAAN. Sonder twyffel.

MIC. Wie was ik dan? Soo gy my dat kunt seggen, ik ben daar curieus op, om te weten.

HAEN. Gy waart een Indiaanse Mier, van die soort, welk het gout uitgraven.

MIC. Heb ik dan soo verwaarlooft eenige stukjes in dit leven te brengen, daar ik selfs met het gout gevoed ben? Maar seg my, wat ik hier na sal werden, 't is billijk dat gy het ook sult weten: soo het niet wat goets is, verheug ik my wel aan die grendel daar gy op staat.

HAEN. Dat kunt gy nu nog niet weten. Voorders als ik *Euphorbus* was, vogt ik in *Troyen*; na dat ik daar van *Menelaus* dood gesmeeten was, wierd ik weinig tijds daar na in *Pythagoras* verandert: tot soo lange toe was ik onder geen dak, tot dat *Mnesarehus* my een huis bouwde.

MIC. Ik bid u; was dat sonder eten of drinken?

HAEN. Ja, dat heeft men niet van nooden, 't en ware men een lighaam had.

MIC. Segt my eens, 't geen te Troyen uit geregt is, komt dat niet de Schriften van *Homerus* over een?

HAEN. Wat kan hy daar veel af weten, *Mycille*; want als dese slag geschiede, was hy in een *Bactriaanse* Kameel. Maar ik sal u wat boven-natuurlijks vertellen; het was op die tyd soo treffelijk niet als men seide, *Ajax* was niet soo groot, nog *Helenæ* soo schoon, gelyk men meinden: sy was blank, met een lange hals, seer out, by na als *Hecuba*. Dese heeft *Theseus* eerst geschonden, en daar mede in *Aphidnen* gewoont, en ten tyde van *Hercules* geleeft. *Hercules* heeft eerst *Troyen* ingenomen, 't welk nog in de geheugnis van onse Voor-ouders legt, welk doe ter tyd flo-reerden: dit heeft my *Panthus* verhaalt, als hy nog heel jong was, welke *Hercules* gesien had.

MIC. Maar wat was *Achilles*, was hy in alle saken soo uitmuntende, of zyn het alle leugens?

HAEN. Ik heb met hem niet gesproken, ook heb ik weinig kennis hoe het met de Grieken afgeloopen is; ik kan het niet wel weten, daar ik vyant was: maar *Patroclus* sijn vriend doorstak ik met een lance.

MIC. Daar na doode *Menelaus* u met nog minder moeite. Daar is nu genoeg van gepraat: Vervolgt nu van *Pythagoras*?

HAEN. Doe ter tyd was ik een Sophist, *Mycille*, (ik moet de waarheit seggen) anders wel ervaren in saken en eerlyke discipli-nen:

nen: Ik ben na *Ægypten* gereist, om met die Propheten te spreken, en wegens de wijsheit te consuleren. Daar heb ik alle geheimen doorkroopen, en de boeken van *Orus* en *Isis* van buiten geleert. Daar na reisde ik weder in *Italien*, doe ondervees ik de *Grieken*, 't geen ik in *Ægypten* geleert had: ik leide het daar op aan, om van de menschen voor een God aangefien te werden.

MIC. Dat heb ik ook gehoord, men heeft ook geloofd, dat gy gestorven zijnde, weder in het leven zyt gekomen, toonende onderwijlen u goude dye-been. Segt my eens, waarom gy wetten maaktet, dat de menschen geen vleis noch boonen mochten eten.

HAEN. Dat moet gy niet onderzoeken, *Micylte*.

MIC. Waarom dat soo?

HAEN. Ik schaam my daar de waarheit af te seggen.

MIC. Gy moet niet beschaamt zijn voor een vriend, en mede-makker, ik wil niet seggen dat ik u Heer langer ben.

HAEN. Daar stak soo veel niet in; maar het was hier om; als ik maar gewoonelyke dingen verboden had, souden zy sich daar niet over verwondert hebben; want hoe vreemder dat de sake schein, hoe nieuwer deselve was, hier door verwonderden sy des te meerder over my. Ik hadde in den sin yts nieuws voordendag te brengen, welkers oorzaak niet wel uit te leggen was, waar over d'eene dit, en d'ander dat soude seggen: gelijk in duistere saken altijd geschiet.

MIC. Gy schijnt my ook te belagchen, gelijk gy de *Cratoniaten* en *Metaponten* doen, welke uwe heilige insettingen aanbidden, die gy haar nagelaten hebt. Doe gy nu *Pythagoras* geweest waart, wie was gy doe?

HAEN. De *Miletenser* hoer *Aspasia*.

MIC. Hemel wat hoor ik? heeft *Pythagoras* onder allen ook een Vrouw geweest? gy genereuse *Haan*, hebt dan somtyds eijeten gelegd, als gy met *Pericles*, *Aspasia* zijnde, te doen had, alwaar gy zwanger by wierd? ondertusschen spont en weefde gy, daar na pronkte gy u op als een hoer.

HAEN. Dat heb ik alles gedaan, doch niet alleen: maar *Tiresias* en *Caneus* hadden dat te vooren gedaan. Daarom, 't geen gy my verwijt, dat doet gy ook aan haar.

MIC. Welk leven was u aangenaamer doe gy een Man waart, of wanneer gy met *Pericles* te doen had?

HAEN. Weet gy wel watje vraagt? geen *Tiresias* sou het geoorloft zyn, daar op te antwoorden.

MIC. Alhoewel gy dat niet wilt bekennen, nochtans heeft *Euripides* sulx wel geëxplicteert, wanneer hy segt, dat hy liever drymaals wilde onder het schild staan, als eens in barens nood zyn.

HAEN. Ik wil u wel te vooren seggen, dat gy noch een kraam-vrouw werden sult, en lange eeuwen achter een in Vrouwen sult veranderen.

MIC. Gy durft wel openhertig bekennen,
Haan,

Haan, dat al de *Milefiers* en *Samiers* onsterfelyk zyn. Want men legt, dat, doe gy *Pythagoras* waart, (choon van gedaante, dat *Aspasia* dikwyls byden Tyran geweest is. Maar nu *Aspasia*, in wat Man of Vrouw zyt gy doe verindert?

HAEN. Daar na wierd ik *Crates*, een *Cynisch* Filosooph.

MIC. Lieve *Castor* en *Pollux*, hoe ongelijk: van een Hoer een Filosooph?

HAEN. Daar na een Koning: na desen een arm Man, doe weder een Drost: eindelyk in een Paert, Kauwe, Kik-vorsch, en meer andere ontelbare dingen. Ten lesten in een *Haan*, want in die soort van leven had ik vermaak. Ondertuffchen heb ik alderlei soort van leven beleeft, koninklyk, arm, ryk, nu, als gy fiet, leef ik by u. Somtyds lach ik, wanneer ik sie dat gy u armoede beweent, en over de fortuin der ryken u verwondert, want gy weet niet wat quaat daar in steekt. By al dien gy al hare sorgen wist, soud gy daar selver om lagchen, alleenig, dat gy meinde, dat die gelukkig geacht wierden, welk grooter rykdommen hadden.

MIC. Derhalven *Pythagora*, of met wat naam gy lieft wilt genoemt zyn, 't scheelt soo veel niet, of ik u met dese, of met gene noem.

HAEN. 't Is even veel, of ik *Euphorbus*, *Pythagoras*, *Aspasia*, of *Crates* genoemt werde, dewyl alles een persoon is: gy soud noch alderbest doen, dat gy my (gelijk ik tegenwoordig ben) een *Haan* noemde, dat men dese Vo-
gel

gel niet fou schynen te verachten, voornamentlyk, daar hy soo veel zielen in sich heeft.

MIC. Derhalven, *Haan*, wyl gy soo veel-derlei leven beproeft, en alles doorkropen hebt: segt my dan eens de eigenschappen van de ryke en de arme: om eens te weten, of gy de waarheit segt, dat ik gelukkiger ben als de ryke.

HAEN Overlegt het dan eens op dese manier, *Micylle*. Gy hebt niet veel te doen met de sorg van desen oorlog, wanneer een gerugt gaat, dat de Vyant komt, hoeft gy niet bevreesst te zyn, datse u lant en fant sullen plunderen, u Hof-stede en Wyngaarden vernielen, &c. maar als gy nu de trommel en trompetten hoort, siet gy maar voor u selfs om een goet heen komen. Maar die ryke zyn dan om haar selven bekommert, kermen en suchten, wanneer zy hare goederen voor haar oogen sien rooven en heen voeren. Wanneer der wat te schatten of te scheeren valt, komt men haar aan boort: in d'Oorlogen moeten zy dikmaals een Compagnie Soldaten voeden. Gy onder-tusschen hebt maar een teenen borstweering, gy zyt ras en vaardig om u selven te salveren, bereid om victorie te speelen, of te offeren. In Vrede-tyd, wyl gy een van Jan hagel zyt, schelt dan wat op de rijken, waar door zy trillen en beven, en weten u niet ras genoeg met geschenken te payen. Door haar hebt gy Baden, Spelen, Schouw-plaatsen &c. Gy onder-tusschen zyt als Meester en Heer daar over, haar niet eens waardig achtende, om mede te spreken:

ſpreken: als 't u maar in den ſin komt, hagelt gy met dikke ſteenen op haar aan, of gy plondert haar goet. Gy hoeft geen plaimſtrykers, of ſtraatſchenders te lyden, niemand ſal u gout onthalen, op het dak klimmen, en u muuren doorgraven. Gy had geen boek van in en uitgifte, met al deſe ſorgen hebt gy u niet te bekommeren: ſoo ras gy een pantoffel gemaakt, en ſes of acht ſtuivers daar voor gekregen hebt, ſtaat gy 's ochtens met lumieren van den dag uit u bed, en ſoo het u goet dunkt gaat gy u waiſſchen. Dan koopt gy wat Viſch met Ajuin, u ſelven daar mede vermakende, ſomtyds philoſopheert gy al ſingende in u armoede, hierom zyt gy gefont en welvarende, alſo verhare gy tegen de koude. Den arbeit beſchermt u van al die dingen, ſoo dat gy daar als tegen aanvecht, welke andere onwinbaar zyn. Hier door zyt gy van die groote ſiekten vry: wanneer ſomtyds een klein koorsjen komt, daar weet gy met valten terſtond raal voor, dan vlied de koors weg, wanneer hy ſiet dat gy hem niet te veel ſchaffen geeft, en gebied te ſchreijen, dat is weg te gaan. De ryke ter contrarie, koestert de koors en de ſiekten, en worden daar ongelyk langer mede getempert? zy hebben voet-euvel, longe-smeer, teering, 't water &c. Dat hebje van die overdaat te wachten.

Die dan ſich verheffen als eenen *Icarus*, dicht by de Son te vliegen, niet eens denkende dat haar vleugels van waſch t'zamen gevoegt zijn: ſoo hebben zy ſomtjids een groot gebaar.

Maar

Maar die volgens *Dadalus* haar niet te hoog geven, en om laag dicht by de aarde blijven, het wacht somtijds met wat sout nat hout: die vliegen veilig en sonder gevaar.

HAEN. Anderen haar Schip breuken kon men licht beoogen, te weten, wanneer de vleugels van *Crasus* afvielen, 't welk een spot was voor de *Persianen*: of als *Dionysius* van zijn Koninkschap atgefet was, en te *Corinthen* voor een School-meester ageerde, na sulke groote verrichte saken, leerde hy de kindertjes het A, B, C.

MIC. Segt my, *Haan*: doe gy Koning waart, ('t welk ik uit u eigen woorden hoor) hoe stond u dat leven aan? 't is wonder soo gy doe niet gelukkig waart, wyl gy de principaalste van allen waart.

HAEN. Ik mach daar niet eens om denken, *Miculle*: soo ongelukkig was ik doe; uiterlijk scheen ik heel gelukkig: maar van binnen was ik vol van duisentderlei sorgen.

MIC. Wat voor sorgen doch? dat schijnt niet wel geloofelijk te zyn.

HAEN. Ik regeerde over een groot Landschap, *Miculle*, zijnde seer vruchtbaar, volkrijk, met deftige Steden en Rivieren versien, waar by een goede zee-haven was. Daar by een groot heit leger, groot Hof, en aansienlijke Ruitery, ik had ontelbare rijkdommen en schatten, menigte van silvere servijfen, en meer andere gelooflijke dingen. Als ik eens voor den dag quam, wierd als een God aangebeden: elk liep rasser als een ander om my te sien.

sien. Zommige klommen op het dak, haar selven gelukkig achtende, als zy mijn wagen, kleeding, Lakkeijen en Pagies sagen. Ik wist best te seggen wat saken my doe beangstigten: 't was haar dacht my, om hare onwetenheit te vergeven. Ik erbarmde my over mynselfs, zijnde de *Colossen* gelyk, als *Phidias*, *Myron* en *Praxiteles* gemaakt hebben. Die daar buiten aan staan, sien *Neptunus* of *Iupiter*, deftig opgepronkt, van yvoor of gout gemaakt, welke in zijn rechterhand, het weerlicht, blixem, of drytaut, hadde; maar soo gy daar u hoeft in steekt, siet gy niet anders als dwers-boomen, spykers, teenen, met pik be-teert &c. Ik laat noch staan al de Rotten en Muyzen, alsoo is ook een Koninkrijk.

MIC. Noch hebt gy my niet uit gelegt, die spykers, booren &c. die in het Rijk komen, nog die al te grooten mismaaktheit zyn. Want op die manier te rijden, over so veel menschen te regeren, en als een God aangebeden te zyn, dat komt noch al met de *Colossen* overeen, want dat is yts verwonderings en aanmerkens waardig. Legt my nu eens uit, 'tgeen in de *Colosse* te sien is.

HAEN. Wat sal ik u eerst verhalen, *Micylle*? de vrees, groote sorgen, vermoelingen, haat tegens de Koning, en die met hem leven, verraderyen, weinig slaap, tumulten, quade hoop, of liever gebrek van ledigheid, beletselen, vonnissen, geboden, verbonden, consultatien? soo dat gy met duisentderlei affairen afgetrokken werd. Volgens den Poëet: ATRIDES

AGAMEM-

AGAMEMNON kon niet soetelyk slapen, door al te grooten sorge die hem beanghstigde. Als al de andere *Achiven* leiden te slapen dat zy ronkten, doet daar noch by dat die stomme Soon, dien *lyder*, een smerte is, dat *Clearchus* tot *Cyrus* den *Persiaan* overloopt: of een anderen *Dion*, die de *Syracusanners* in d'ooren luistert. Den gepresen *Parmenion* treed een ander dikwyls op de roon, of *Ptolomeus* aan *Perdicca*, *Seleucus* wederom aan *Ptolomeus*. Dese en geene dingen brengen moejelijkheid aan, soode byslaper sijn concubynen niet voldoet: of een afval geschiet, of sommige van de *Officers* conspireren. In vrienden selts mach men niet vertrouwen: d'eene brengt sijn Vader om hals door fenyn: d'ander van sijn lief, en diergelijke dingen meer.

Mic. Hemel! dat zyn vreeselyke en wonderlyke dingen, die gy vertelt. 't Is dan alderbest, my by het Schoen-lappen te houden, als uit goude bekers te drinken, daar het giftige scheerliags-sap onder gemengt is. 't Is my gevaars genoeg, dat ik my somtijds met het snymes in de vinger snee, daar een weinig bloeds na volgt: maar dat zyn doodelijke maaltyden, vol ontelbaar quaat en ondeugt. Zoo zy dan komen te vallen, de *Tragedi-speelders* gelijk, want verscheiden zyn *Cecrops*, *Styphus*, of *Telephus*, welke hoofd-cieraden droegen, dengens met silvere gevesten, het hair laten wajen, klederen met gout doorweeft, dragen. Zoo ymant haar, 't welk dikwyls geschiet, haar van boven het Tooneel siet, souden daar

al

al de fienders om moeten lagchen , te weten , datse daar een fagen , met een stukent hoofcieraat, of de hals gebroken, en met de beenen bloot : behalven dat haar buitenfte kleden ontdekt werden , waar door men de oude gelapten kleren daar onder fiet : of wel de mismaaktheit van de hooge schoenen, die na haar voeten niet gemaakt zijn. Brengt geen meer gelykeniffen by, lieve *Haan* , maar hoe stont u het leven aan van een Paert , Hart , Visch , Kik-vorsch &c.

HAEN. 't Zou te lang zyn alle te verhalen, doch dit eene sal ik in 't generaal seggen , dat ik geen stilder leven ondervonden heb als het menschen leven , dat sijn natuurlijke begeerten en gebruiken heeft , want een tollenaars Paert , een achterklappende Kik-vorsch , een Sophistische Kauwoerd , een voor-drinkende Mug, en een gelubde Haan, &c. die gy-lieden door konst weet te maken , sult gy onder haar niet vinden.

Mic. 't Geen gy segt, ô *Haan!* is misschien waar , ik ben voor u niet schaamachtig te seggen , 't geen my gebeurt is. Ik kan die begeerlykheit niet achterlaten , die ik van jongs aan gehad heb om ryk te werden. De droom schijnt my in d'oogen te sitten , wegen het gout: dien schelmagtigen *Simon* quelt my seer, dat hy onder soo veel goederen sit.

HAAN. Ik sal u van die siekte wel afhelpen, *Micyle* , alhoewel het noch nacht is. Staat op en volgt my, ik sal u by dien *Simon* brengen, en in andere ryke huifen , op dat gy sien

moogt

sien moogt, hoe het met haar saken staat.

MIC. Hoe kan dat geschieden, daar de deuren gesloten zyn? wilt gy dan dat ik door de muuren sal breken?

HAEN. In geenderlei manieren. Maar *Mercurius* die ik toegeheiligt ben, heeft my, daarom wenschende, toegestaan; dat ik een seer langen pluim in myn staart heb, welke om sijn sachtigheit omgebogen wert.

MIC. Zulke twee hebt gy.

HAEN. Wanneer ik de rechter uittrek, en aan ymant geven, die kan alle deuren openen, en alle sien, alhoewel hy selfs on sienlyk is.

MIC. Ik wist niet *Haan* dat gy ook toveren kond. Soogy my dat eens gedaan hebt, sal het schijnen of gy alle *Simons* goederen hier gebracht sult hebben. Want in't wederom komen sal ik se alle mede nemen, dan sal hy weder sijn oude rotte leeren eten en drinken; met welke hy gewoon was schoenen te maken.

HAEN. Dat sou qualijk gedaan zyn, *Mercurius*, heeft my belast, dat ymant myn pen houdende, en diergelyx dede, al roepende den dief soude bekent maken.

MIC. Dat geloof ik niet, sou *Mercurius* niet lyden willen dat een ander wat weg droeg, daar hy selfs een diefis. Laat ons henen gaan, want ik moet wat nemen, als ik maar kan.

HAEN. Trekt dan eerst die veer uit. Wat doet gy? trekt gy se beide uit?

MIC. Dat is alderveiligst, *Haan*, 't soude

de u misstaan , gy moogt kreupel gaan.

HAEN. Wel aan dan, sullen wy eerst na *Simon* gaan, of na een andere rijke ?

MIC. Nergens anders als by *Simon*, welk van twee Letter-grepen, vier gekregen heeft, doe hy rijk was. Nu zijn wy aan de deur, wat sal ik u nu doen ?

HAEN. Steekt de pen in 't slot.

MIC. Siet daar, de deur gaat soo wel open, als met een sleutel.

HAEN. Gaat maar voort , siet gy hem wakende, en rekenende ?

MIC. Lieve doch , dat by soo een duister lampje sonder oly. Hy is bleek, ik weet niet waarom, en is soo vermagerd , uitgedroogt en verteert. Misschien door al de forge, men heeft daar niet afgehoort.

HAEN. Hoort eens wat hy segt , nu siet gy d'oorzaak wel waar door sulx komt.

SIM. Die tseventig talenten sal ik seer veilig onder myn bed-stede begraven, op dat het een ander niet kome te sien. *Sofylus* de pikeur heeft het gesien, dat ik in de stal sestien talenten verborgen heb. Hy is niet seer bekommert , om sorg voor de stalling te dragen , alhoewel hy anders wel werken wil. 't Is gelooflijk , dat hy my al meer ontdragen heeft , want hoe sou *Tibius* hem gister soo een soute Visch te koop gepresenteert hebben? daarenboven segt men dat hy sijn wijf een kostelyk hals-cieraad gekocht heeft; hei my ellendige ! hier gaan al mijn goederen verlooren. Wat sal ik doen , wanneer ik myn bekers niet langer sal kunnen bewaren,

bewaren, daar ik'er soo veele heb? ik vrees dat se mijn muuren sullen doorgraven, en also gestolen werden. Verscheide benijden het my, en leggen my lagen, voornamentlyk, mijn buurman *Micyllus*.

Mic. Voorwaar ik ben u gelyk, en heb de pannen al onder myn aren.

HAEN. Sus, sus, *Micylle*, op dat wy in 't stelen niet betrapt werden.

SIM. 't Is best dat ik daar by waak, ik sal het huis gins en weder doorwandelen: wie is dat? sien ik u niet, gy muur-breker? na dat gy een pilaar geworden zyt. Alles is wel: ik moet mijn begraven gelt al weder eenstellen, op dat ik het niet vergeet. Daar hoor ik weder wat, ik word aan alle kanten verspied, en lagen gelegd. Waar is mijn degen? vind ik ymand, soo doorstoot ik hem, laat ik het geldt liever wederom uitgraven.

HAEN. Alsoo gaat het met *Simon*. Laat ons nu na een ander gaan, dewijl het nog een weinig nacht is.

Mic. Lieve *Jupiter*, wat ellendiger leven heeft die man? men sou het sijn Vyanden niet wenschen rijk te zyn. Ik sal hem een slag voor sijn bakhuis geven, en gaan soo weg.

SIM. Wie koekoek slaat my daar?

Mic. Schreit en waakt, en wert met u geheel lichaam gout, wyl gy daar soo heet op zyt. Laat ons de *Gniphon*, den Woekenaar eens gaan bezoeken, want hy woont hier niet verre van daan, de deuren gaan ons van selver open.

HAEN. Ziet eens hoe hy door al zijn sorgen niet slapen kan, hoe hy befich is met kromme vingers te tellen, welke wel haast dit sal moeten verlaten, en in een Mug of Vlieg verandert werden.

MIC. Ik kan niet sien, dat dien bloet nu veel beter leven leid, als een Mug of vlieg. So is hy door al zijn sorgen vermagert, en uitge-teert. Laat ons nu na een ander gaan.

HAEN. Na uwen *Eucrates* toe. Ziet gy de poort niet open, laat ons ingaan?

MIC. Weinig tyd te vooren was dit alles myn.

HAEN. Droomt gy noch al van rijkdommen? Siet gy dien ouden *Eucrates* wel, met zijn knecht?

MIC. Ik sie het wel dat niet al te mannelyk is, aan d'ander zyde beslaapt de kok zijn wijf.

HAEN. Wel wat dan? soud gy wel willen erfgenaam van *Eucrates* zyn?

MIC. Geensins *Haan*: ik wilde liever van honger sterven, als dat doen; weg met dat gout en maaltyden. Ik houw liever van een braspennig, dan dat ik lyden soude dat myn huis doorgraven worde.

HAEN. Het begint dag te werden, laat ons na huis gaan. Het overige sullen wy op een ander tyd sien.

LUCIANI tweemaal
beschuldigde.

Deſe t'zamen-ſpraak gaat meeft tegen de Philoſophen aan; die by namen genoemt werden. 1. Brengt by de Academie en de dronkenſchap voor den Philoſoph Paſemon, welke ſijn gantſche leven door met dronkenſchap verſleten hebbende, bekeert ſich door het hooren van Xenocrates. 2. De Stoa met de welluſt voor Dionyſius Heracliensis, wegens onrecht: welke de Stoïſe Philoſophie gevolgt hebbende, treed, na groote ſiekte, over, tot de Epicureen. 3. En het lekker leven en de deugt voor Ariſtippus, die te vooren een hoorder van Socrates was, en de deugden navolgde, gaf ſig tot de welluſt al het hoogſte goet. 4. Het wiſſelaarſchap voor Diogenes den Cynicus, welke na dat hy met valsche munte omgegaan had, begon t'Athenen te philoſopheren. 5. De ſchilder-konſt, waar over Pyrrho als een verlater der ſelver beſchuldigt wert, die ſich tot de philoſophie begeeven had.

Jupiter, Mercuris, Gerechtigheit, Pan Athener, een ander, en noch een ander, Academie, Stoa, Epicurus, Deugt, lekker Leven, Diogenes, Spraak-konſt, Syrus, Zamen-ſpraak.

JUPITER. **D** At de Ravens sulke Philosophen schenden, welke seggen dat het geluk alleen by de Goden is. 'k Wenste dat zy eens mochten weten, wat al sorgen wy niet om de menschen hebben, sy souden ons geensints om de Gode-drink en spijs gelukkig achten, zy gelooven alleen dien blinden *Homerus*, dien guichelaar, die ons gelukkig noemt, die onderneemt te verhalen 't geen in den hemel uitgerecht wert, daar hy selfs niet eens kan sien 't geen op d'aarde geschiet. Nu begint de Son eerst met sijn wagen door den hemel uit te rijden, zynde met vuur en blinkende stralen bekleed, die nauwlijx tyd heeft om in sijn ooren te peuteren. Want, komt hy maar een weinig buiten sijn weten te toeven, beginnen de Paerden te hollen, en setten alles in vuur en vlam. De Maan moet 's nachts al wakende rontom loopen, om haar licht te doen schijnen over de gene die te gast gaan, of eenige andere dertelheden uitrechten, om veilig te kunnen t'huis komen. *Apollo* heeft ook een moejelyke konst, 't scheelt weinig of hy is heel doof, soo een menigte schreeuwen tot hem om orakulen te hebben. Nu moet hy te *Delfe* zyn, een weinig daar na, moet hy na *Colophon* toe loopen. Daar na *Xanthum*, *Clarum*, *Delum*, *Branchides &c.* in summa, overal is een uitlegger van sijn Orakulen, na dat ymant van de heilige vocht gedronken, laurier gegeten, en tegen den dryvoet gestooten heeft, gebied hy deselve daar present te zyn, want de wakkere

en ontrage zyn daar noodig. Die de Orakulen weeten t'zamen te knopen, en uit te leggen, 'k wil noch stil zwygen van de lagen die hem wel gelegd werden, om hem te beproeven, wanneer zy hem Schapen en Schilpadde-vleis in eene schotel opdissen, soo hy nu geen scherp-riekende neus had, sou dien *Zyder* weggaande, hem dapper uitlagchen.

ÆSCUL. Wert ook van de sieken schrikkelijk gequelt, hy siet zeer wreet, hy handelt onvermakelyke dingen, en uit een anders quaat, trekt hy sijn eigen moejelykheit. Wat sal ik van de Winden seggen, die de kruiden voordelig zyn, de Schepen doen varen, en het korn wannen? ook van de slaap die tot yder een over vliegt? of van de droomen, die met de slaap overwaakt, en sig als een uitlegger uitgeeft? dit doen de Goden al met een beleeftheit en weldadigheit aan een yder van de menschen. Dese by d'andere besigheden te vergelijken, zyn noch maar matig. Maar ik, die Koning en Vader van alles ben, wat al moejelykheden heb ik niet? wat al saken heb ik te verrichten? ik moet mijn oogen over al d'andere Goden laten gaan, op dat se niet traag of lui werden; dan heb ik door myn selfs ontelbare besigheden, die een ander om haar subtylheit niet en kunnen verstaan. Niet alleen dat ik die algemeene bedieningen heb van te regenen, hagelen, wajen, blixemen, ik heb de tyd noit niet om eens te rusten, maar ik moet ook over yder saak in 't bysonder acht nemen. Ik moet op eene tyd mijn oogen overal laten
gaan,

gaan, gelijk als die Osse drijver in *Nemea*, ik moet passen op de dieven, eed-zwerende, offerende, waar de reuk en rook opklimt, als hier of daar een varende man, of sieke tot my roept, en dat het meest van allen is, moet ik op de selfde tyd in de *Olympus*, by de *Hecatomba* wesen, in *Babylonien* moet ik de krygs-luiden sien, by de *Gezen* te hagelen, en by de *Æthiopen* te gasts te gaan. Evenwel kon ik de berispingen niet ontvlieden, onderwylen leggen de Menschen en de Goden met een Paerde-staart om het hoofd te slapen: en my mach het niet eens gebeuren een uurtje te slapen, als wy maar eens beginnen te knikken, komt dadelijk een *Epicurus*, welk segt, dat by ons geen voorsienigheid over de menschen is. Dit is een groot gevaar, want soo de menschen sulks geloofden, dan souden onse Tempelen ongekroont staan, de straten en wegen sonder reuk, drank, of spijs-offers, daar sou een koude haart-stede zyn, waar door een grooten honger voor de menschen soude veroorzaakt werden, daarom moet ik hier boven, als een Stuurman aan 't roer staan: onderwylen die in het Schip zyn, drinken haar zat, of leggen te slapen en te snorken: ik ondertusschen moet vol sorg en bekommernissen 's nachts waken, en met die naam alleen ge-eert, dat ik Heer van alles ben. Daarom wilde ik die Philosophen wel eens vragen, of de Goden alleenig gelukkig zyn, die zy meinen dat haar alleenig met Gode-drink en spijs vermaken, daar wy nochtens soo veel forge op den hals hebben.

Siet eens hoe veel tegensprekingen wy binnen ons hebben, die al van outs vergadert zyn, ja door al de schimmel en de spinne-koppen bedorven, voornamentlyk die gene, welke eenige konsten en wetenschappen tegen de menschen zyn, en alle van oude tyden seer out zijn. Sy roepen van alle kanten, houden haar qualyk, en nemen alles cuvel, beschuldigen myne traagheit en luiheit: zy hebben een groot vooroordeel, meinende dat wy niet te doen hebben, daarom wy niet een uursjen vry zyn.

MERC. Ik hebbe, lieve *Jupiter*, sulx van de menschen u noit durven bekent maken, hoe zy niet al tegen u vloekten en zweerden, maar wyl gy hier selfs eerst van ophaalt, sal ik vry uit de borst spreken. Sy zijn, Vader, grootelykst' onvreden, en op u verstoort; dewyl zy 't niet opentlyk derven seggen, nogtans mompelen zy het binnen's monds. Daar yder met het lot, welk hy gekregen heeft, hoorde te vreden te zyn.

JUP. Wat dunkt u *Mercur*? willen wy zerftont eens Recht-dag houden? en daar toe een dag beramen?

MERC. Stelt het niet uit, maar laat ons nu beginnen.

Jup. Doet soo, vliegt overal, en roept dat'er een Recht-dag in deser manieren sal gehouden werden. Alle die eenige Recht-saken heeft, en die in geschrift hebben overgelevert, moeten sich heden in de wyk van *Mars* laten vinden; aldaar sal de *Gerechtigheit* een yder
het

het zijne toewijzen. Zoo ymandt dunkt geen goet vonnis gekregen te hebben, is 't hem geoorloft sig op my te beroepen, even a's of zijn zaak te vooren niet uitgesproken was geweest. Sit gy dan Dochter naast de eerbare Goddinnen? deelt het recht by lootinge uit, en verhoort de oordeelders.

GERECHT. Al weder op de aarde, die van haar verworpen ben, sal ik weder uit het leven vlieden? daar ik de uitlagchende ongerechtigheit niet en kan verdragen?

JUP. Hebt maar hoop, want de Philosophen weten wel datse u boven de ongerechtigheit moeten stellen, voornamentlyk de Soon van *Sophonisus*.

GERECHT. Mijne woorden hebben dien, welke gy daar noemt, seer wonderlyk geweest, want hy die elf Hooft-mannen overgelevert, en in 't gevangen-huis geworpen zijnde, heeft desen bloed fenyn gedronken, niet eens een Haan aan *Aesculapius* opofferende. De beschuldigers vermochten so veel, dat sy tegen strydige dingen van de Gerechtigheit redeneerden.

JUP. De wijs-geerte was doe noch onbekent, want daar warender weinig, die deselve oeffenden: soo dat door nood-dwang het regt alleen aan *Anytus* en *Meletus* stond: siet gy nu wel hoe veel mantels, stokken en knapsakken daar in zijn? overal hebben zy een langen baart, met een boek onder haar linker arm. Zy zyn nu alle met u; alle wandel-plaatsen en straten zyn vol met heele troepen: elk

een acht sich een navolger van de deugt te zyn. Veele die haar voorige konst verlaten, en geven sig dadelyk tot een knap-fak en martel, zy maken haar lichaam als de *Æthiopen*, door de Sonne bruin, dan werden sy op staande voet Philosophen; die te vooren dikwyls Schoen-lappers of Baart-schrabbers waren, pryfen van stonden aan de deugt. Als ymand in een Schip viel, sou hy eer geen hout raken, als wanneer men omsiet, geen Philosoph soude zien.

GER. Maar *Jupiter*, die doen my verschrieken, wanneer zy onder malkander kyven en twist-redenen, zy stellen haar quaat-aardig aan, wanneer zy van my spreken. Sommige seggen dat ik in myn spreken geveinst ben, en soo ik by haar deure koom, willen sy my buiten sluiten, want zy hebben al lang te vooren de ongerechtigheit geherbergt.

JUV. Zy zijn alle soo schelmachtig niet. Dochter. Laat het u genoeg zyn, soo gy eenige weinige goeden vint, maar gaat nu heen, op dat'er nog eenige weinige rechts-faken heden afgehandelt werden.

MERC. Laat ons regelrecht na *Sunium* gaan. *Gerechtigheit*: een weinig onder de *Sumetus*, aan de linker-hand, na de *Parnethen* keerende, alwaar die twee uitsteekfels zyn. 't Schijnt dat gy die weg al lang vergeten hebt. Hoe schreit gy soo? hoe zyt gy soo versteurt? vrees niet, de menschelyke faken zyn nu soo niet meer, als wel eertyds, doe de *Scironis*, *Pityocampa*. *Bufridos* en *Phalarides* leefden.

de *Wijshheit*, de *Academie*, en de *Stoa*, hebben het hoekjen te boven gezeilt. Dese soeken u aan alle zyden, sy zyn over u met elkander woort-gemeen, sy haken en verlangen na u als een *Visch* na 't water.

GERECH. Gy kunt my alleen de waarheid seggen, *Mercur*, (want gy dagelyx met haar omgaat in de *Oeffen-plaatsen*, op de *Markten*: want gy weet ook van recht-faken te spreken, ook zyt gy in de openbare aanspraken, haren uitroeper) hoedanig sy tegenwoordig zyn: my dunkt dat ik mijn verblijf nu al by haar heb.

MERC. Ik soude, dunkt my, qualijk doen, dat ik sulx, die myn suster bent, soude verbergen. Veel van de wijs-geeren hebben geen weinige nuttigheit daar uit ontfangen. Want soo zy niets verbetert waren, zyn sy althans so veel verbetert, dat zy nu met grooter schaamte en eerbiedigheit, een weinig zediger sondigen. Gy sult ook al eenige schelmachtige vinden, (want ik moet de waarheit seggen) die maar half geleert, en byna de *Slaven* gelijk zyn, want de *philosophie* heeft haar met een vreemde verwe doordrongen, soo dat zy verbastert zyn. Maar die de verwe wel getroffen heeft, sijn zeer bequaam om u te ontfangen. Die nu half geverft zyn, en de *verf-ketel* van buiten maar eens aangeraakt hebben, meinen al genoeg gekleurt te zyn. Ik weet sekerlyk dat gy met de beste sult verkeren, dewijl wy soo praten, naderen wy al by *Ashenen*, en laten *Sunium* leggen, en gaan nevens dit *Kaf-*

teel. Doch eer wy neder treden, soo fit hier wat neder? na *Pnycen* fiende, en wachte tot dat ik uitgeroepen heb, 't geen *Jupiter* my belast heeft. Ik sal op het Kasteel klimmen, en met mijn stem wel soo verre roepen, dat sy het altemaal zullen hooren.

GER. Gaat niet eer weg *Mercuur*, voor en a leer gy my gelegt hebt, wie dien ge hoornden is, die daar aankomt, met die fluit en ruige beenen.

MERC. Wel kent gy *Pan* niet? die de principaalste drinkebroer van *Bacchi* Dienaars is? desen heeft wel eer op den berg *Parthenium* gewoont: op die tijd wanneer *Datis* met de vloot aanquam, en de *Barbaren* uit *Marathon* gingen, quam hy van sich selfs, om de *Atheners* te helpen, daarom heeft hy die Spelonk onder het Kasteel, tot een vereeringe van sijn verdiensten gekregen. Hy woont een weinig onder *Pelagicum*, als een Tol-meester, tusschen de Vreemde en de Inboorlingen. Het schijnt dat hy nu by ons komt, om te groeten.

PAN. Weest gegroet *Mercuur*, en de *Ge rechtigheit*.

MERC. Gy ook soo *Pan*.

GER. U van gelyken, gy grootste Musikant, de gausste der *Satyrs*, en en manhaftige onder de *Atheners*.

PAN. Wat komt gy hier doen?

MERC. Hy zal u daar wel van onderrichten. Ik ga ondertusschen na het Kasteel, om uit te roepen.

GER. *Jupiter* heeft my gesonden *Pan*,
dat

dat ik alle recht-faken door het lot foude uitdeilen. Hoe gaat het al met u te *Athenen*.

PAN. Ik werde daar niet na verdienften gehandelt, en had het al heel anders gegift, daar ik haar soo een weldaat by de *Barbaren* gedaan heb. Sy klimmen twee of driemaal 's jaars opwaarts, en offeren my een stinkenden geklooten bok: dan eten zy van het vleis, en nodigen my daar ook by, als een geruige van haar blydschap. hoewel ik wat vermaak in haar jagchen en spelen heb.

GER. Zijn zy vorder van de Philosophen in deugden wel wat verbeterd?

PAN. Wat Philosophen segt gy? meint gy die soo wreet zien, droevig van aansicht, en met groote hoopen by malkander staan, die van baart, en veel spreken my niet ongelyk zyn?

GER. Ja, die mein ik.

PAN. Ik weet niet wat zy al seggen, noch wat haar wijsheit is. Want ik ben alleen gewoon op de bergen te zweven, en heb die gemaakte en opgepronkte steedswoorden noit geleert. Hoe sou in *Arcadien* eenig Sophist of Philosoph komen? ik weet maar op de dwarspijp en de fluit te spelen. Vorders ben ik een Herder, Danser, en Krijgsman. Ik hoor haar wel geduurig roepen en schreeuwen, wegens de deugt en denk-beelden, natuur, en sommige onlichamelykheden, die ik noit heb hooren noemen. Eerst spreken zy seer vreedzaam met malkanderen, maar door die woort-twisten wat heftiger werdende, verheffen zy haar stemme met trappen en maten, soo dat het

aansichten de hals root wert, en de ader
 zwellen, gelyk de Pijp-speelders, wanneer zy
 op een naauwe pijp moeten blasen. Als sy dan
 in haar reden verwart zijn, gaan zy weg, mal-
 kander dit en dat verwygende. Strijkende het
 sweet met een omgekromde vinger van haar
 voorhoofden af. Die alderstoutst is, en hartst
 schreeuwt, schijnt overwinnaar te zyn. Dan
 verwondert het volk haar, voornamentlyk die,
 welke daar minst van oordeelen kunnen. Om
 kort te seggen, het schijnen my seer hovaerdige
 menschen, ik was niet wel te vreden om de
 gelijkheit van baart. Of het haar yts vorderlyk
 is in 't schreeuwen, of in 't spreken, weet ik
 niet: ik spreek de waarheit, en winder geen
 doekjes om. 's Avonds sie ik haar menigmaals
 in den donker met heele troepen: want ik
 woon hier op dese rotse, als gy siet, van welke
 ik haar verspieden kan.

GERECH. Hebt gy *Mercurius* daar niet
 hooren roepen *Pan*?

PAN. Ja wel.

MERC. Hoort volk, wy sullen heden den
 sevenden *February*, met goet geluk, een
 Recht-dag houden, die eenigelaken te verrig-
 een hebben; die moeten sich in de buurt van
Mars laten vinden. Aldaar sal de *Gerechtig-*
heit by de *Rechters* sitten, en de looten uitde-
 len, daar sullen *Rechters* uit geheel *Athenen*
 wesen, van yder sal anderhalve draspenning
 gegeven werden. Het getal van de *Rechters*
 sullen zyn na 't gewichte der twist-sake, die nu
 gestorven zyn, eer haar sake uitgesproken is,
 sal

sal *Aacus* weder in het leven senden. Soo ymant meint dat hy in 't recht verongelykt is: sal 't recht wederom, mogen herroepen op *Im-piter*.

PAN. Iemini, wat een geraas, soo schreeuwen zy, hoe loopen zy met alle ernst byeen, loopende gesamentlyk na de Recht-plaats *Areopagus*? *Mercurius* is daar ook selfs, doet gy u best in recht te spreken, en vonnis te wyzen, ik sal den *Esho* dikmaals wat beschimpen, en heb genoeg van al die hooringen en Recht-saken, waneer zy dagelyks op *Areopagus* twisten.

MERC. Wel aan *Gerechtigheit*, laat ons haar roepen.

GERECH. Gy segt wel: sy komen met heele hoopen al rasende en schreeuwende, en ronken als een Bye die om het hoofd vliegt.

ATHEN. Ik heb u gevangen, gy schelm.

ANDER. Gy zijt een bedrieger.

AND. En gy sult straf lyden.

ANDER. Ik sal u overwinnen, dat gy sulke swaarwichtigeschelm-stukken gedaan heb.

AND. Loot eerst voor my.

AND. Volgt my vlegel, na de Rechter toe.

AND. Douwt my de krop niet toe.

GERECH. Weet gy wat wy doen willen *Mercurus*? d'andere geschillen willen wy tot morgen laten, en dese van daag afdoen: brengs my hier de geschillen.

MERC. De dronkenschap tegen de *Academie* voor *Palemon*.

GERECH. Trekt seven.

MERC. *Stoa*. Tegen de wellust, wegens onrecht, om datse haar Vryer *Diogenes* verleid en afgetrokken heeft.

GER. Vijf sullen genoeg zijn.

MERC. Het *Lekker* leven voor *Aristippus* tegen de deugt.

GERECH. Vijf sullen haar ook genoeg zyn.

MERC. De wisselerye tegen *Diogenes*, wegens weg loopen.

GER. Loot dry.

MERC. De Schilder-konst tegen *Pyrrho*, als een verlater des zelfs.

GER. Trekt negen.

MERC. Wilt gy ook dat wy dese looten, *Gerechtigheit*, die twee, welke een weinig te vooren tegen den redenkundige *Ingeltelt* wierd, weetje niet?

GER. De outste sullen wy eerst afdoen, en dan daar toe komen.

MERC. Dese zijn de bovenste gelijk, en 't geen ingebracht wert, 't zy dat het nieuw en versch is, heeft nochtans gemeenschap met die, welke wy terstont geloot hebben, soo dat hier wel een woortje over te seggen soude vallen.

GER. 't Schijnt dat gy de begeerte wel een weinig wilt opvolgen *Mercur*, laat ons evenwel looten soo het u belieft; maar alleenig dese twee, en zijn genoeg voor welke wy geloot hebben. Segt my haar saken.

MERC. De *Reden konst* tegen *Syrus*, wegen quade handeling, en de *Samenspraak* tegen den selven van smaetheit.

GER.

GER. Wie is dien *Syrus*? want zijn naam is niet aangeteikent.

MERC. Loot dan alsoo, tegen den *Redenkunder Syrus*. 't Scheelt weinig, al was 't sonder eigen naam.

GER. Nu sullen wy de vreemdelingen te *Athenen* ook oordeelen, alhoewel het beter o'er den *Euphrates* geweest was. Loot evenwel elf voor een yder saak.

MERC. Weest wat spaarzaam in de schatkist der gehuurde Rechtersuit te putten.

GER. De eerste sieten neder om de *Academie* en de *Dronkenschap* te oordelen. Giet daar water in. Spreekt gy eerst *Dronkenschap*. Wat zwijgt gy al knikkebollende?

MERC. Ik en kan dit niet verbidden, segt zy, soo is haar tong door de *Wijn* belemmerd en gebonden, loo dat zy onder het oordelen niet eens lagchen kan. Zy kan nauwlijx op de voeten staan.

GER. Laat hem dan een voorspraak mede brengen, een van die grootwichtige en aanzienlijke mannen, want daar zijnder die haar om een stuiver wel souden doen bersten.

MERC. Niemand sal openbaarlijk *Advocaat* over de *dronkenschap* willen zijn. Maar dese schijnt billijk te willen wesen.

GER. Wie doch?

MERC. Dese *Academie* is wel afgerecht, om een saak tweefins te verdedigen, want zy oeffent sich daar in, soo dat zy wel weet van tegenstrijdige dingen te spreken. Laat die eerst voor my spreken, segt zy, en dan voor haar selfs.

GER.

GER. Dit is wat nieuws. Maar gy, *Academie*, maakt het eens aan beide zyden goet, dewijl het u licht is.

ACAD. Hoort Mannen, Regters, vooreerst 's geen de *Dronkenschap* voordeelig is. Haar is ongelyk geschiet, en dat seer grootelyx van my die *Academie* hier, door haren slaaf *Polemon*, die dikmaals dertelyk en brootdronken over de Markt ging, met een sangster en danster, van 's morgens tot 's avonds toe dronken zijnde, sijn hoofd met bloemen kroonende. Hier van sijn getuigen al de *Atheniansers*, die *Polemon* noit nugteren gesien hebben. Na dat desen ongelukkigen al etende, en volgens gewoonte weelderig aan de deur van de *Academie* gekomen was: soo is hy als een slaaf gevangen genomen, met geweld uit handen van de *Dronkenschap* gerukt, en by haar t'huis leidende, gaf hem water te drinken zy leerde hem matig zijn, en smect die kroonen van sijn hoofd. Soo dikmaals zy hem te eten of te drinken gaf, doende verscheide woorden by, die vol stofs waren, daar hy te vooren soo rood van koleur was, is hy nu bleek, en krom van lichaam, vergetende die oude gesangetjes, want hy sit menigmaal met honger en dorst tot 's avonds heel laat, al beuselende, gelijk ik *Academie* gewoon ben te leeren. Dat hem het meeste is, hy braakt somwyls eenige schimp-woorden tegen de *Dronkenschap* uit, door my daar toe gebragt zijnde, vertelde verscheide quade dingen van haar. Dit is het dat ik voor de *Dronkenschap* te seggen

gen hebben, nu sal ik voor myn selven spreken.

GER. Wat sal hy hier toe antwoorden, giet daar ook soo veel in.

ACAD. 't Geen den Advocaat voor de *Dronkenschap* gesegt heeft, schijnt niet heel sonder reden te zijn, gy Mannen Rechters. Zoo gy my met d'eigenste goetwilligheid verhoort, sult gy verstaan, dat ik haar geen ongelijk gedaan heb. Want desen *Polemon*, welke zy segt, haren slaaf te zijn, is niet van slaafagtigen afkomst, om de *Dronkenschap* te vertellen, maar hy is my een vriend, en van natuur gelijk, hy is noch heel jong zijnde, gestolen, daar de *Wellust* een medehelpster was, die haar somtijds een hand bied, zy verderft dien bloet, met alle dertele brooddronkenschap, met eten, drinken en hoereren: soo dat'er niet een korrel schaamte in hem was. Daarom het geen sy een weinig voor haar selven meinde te spreken, rekent, dat sulx voor my is. Dien bloetging van 's ochtens vroeg met een dronken hoofd langs de straten, op het hoofd gekroond zijnde, met pijpen en schalmeijen rontom sig, noit niet nuchteren, zijnde dertel en brooddronken tegen alle, 't was een oneer en smaat voor de Ouders, en voor de gantsche Stad, ook een spot voor de Vreemdelingen. Na dat hy by my gekomen is, liet ik hem met opene deuren by sijn vrienden gaan, ik voerde onderwijlen eenige reden van de deugt en matigheid, volgens mijn manier, hy stont daar ondertuschen met sijn fluiten en kroonen by, in 't eerst
riep

riep en schreeuden hy, en meinde ons te vermorwen en te verstooren. Maar daar na op hem niet veel achr gevende, begon hy allenkens (want hy was noch niet al te dronken) by sijn selven te komen, doe smeet hy de kroon af, liet de sleutster swijgen, en wierde schaamroot. 't Scheen of hy uit een diepe slaap ontwaakte, als hy sijn selven aansag, hoe verciert hy was, verachtende sijn voorige leven en manieren, sijn roodigheid die hy uit de dronkenschap gekregen had, verminderde, en verdween: hy schaamde sich over 't gene hy uitgerecht had. Eindelijk van haar weg loopende, quam hy tot my, ongeroepen, noch daar toe gedwongen, van selfs begeerende en willende. Roept hem hier, op dat gy moogt verstaan op wat manier hy van my soo verandert is. Desen heb ik dan, goede Rechters, die al lagchende, spottende, schreuwende, en nauwlyx op sijn beenen staan kon, so nuchteren gemaakt, en uit een slechte slaaf, een man die matig en zedig leeft, en de *Grieken* wel mogen in waarde houden. Daar voor dankt hy my nu, als ook sijn bloed-vrienden, Ik heb 't gesegt, overdenkt nu eens Regters, met wie van beiden sal hy nu best mogen verkeeren?

MERC. Welaan dan, wacht niet, spreekt vonnis, en staat op: want d'andere moeten noch verhoort werden.

GER. De *Academie* heeft al de looten, behalven een.

MERC. Dat is geen wonder, of yts nieuws, dat ymant voor de dronkenschap in staat. Sit

gy lieden, nu, die voor *Stoa* tegen de *Wellust* geloot hebt, om oordeel uit te spreken tegen de *Minnaar*. Daar is water ingegoten, hoe is dat soo van verscheide koleuren? spreekt gy nu.

Stoa. Ik ben wel bewust, lieve *Regters*, dat ik reden voeren sal, tegen soo een schoone tegenpartye. Ik sie dat gy op haar allen het oog hebt, en haar toelagt, en dat ik veracht werde, om dat ik tot de huid toe geschoren ben, en, wat mannelijk, vreesfelijk en droevig sie. Daarom so ik mag verhoort werden, dan sal ik rechtvaardiger spreken, als zy. Dit is het, 't geen ik voor tegenwoordig beschuldige, dat zy gekleed is als een licht *Vrouw-mens*, door haar aantrekkelijk wesen en gelaat, heeft zy mijn vryer die so matig en zedig was, bedrogen, en tot sig getrokken. De saak die te vooren tussende *Academie* en de *Dronkenschap* gevonnist is, schijnt een suster van dese te zyn. Oordeelt tegenwoordig, of wy de wellusten mogen opvolgen, en op d'aarde leggen als *Varkens*, of sal men die verlaten, en de eerlijkheit daarboven verheffen, de kinderen vryelijk doen filosofheren, en dat zy voor geen pijn en schromen: noch 't gene soet en aangenaam is, dat zy sulx als een slaaf achtervolgen, soekende haar geluk in de *Honig* en *Vygen*. Diergelijke aanloksels, brengt hy voor den dag, om sulke luiden te trekken, diese door den arbeid, als door een momaansicht afschrikt: onder welke ook desen hals is, die zy van my afgetrokken heeft, wanneer zy hem, siek zijnde, gade sloeg. Wanneer hy gesont,

en

en welvarende had geweest, sou hy hem niet lichtelyk tot sich getrokken hebben. Ik heb op haar daar over niet eens gestoort geweest, want deselve de Goden niet en spaart, schimpende op hare voorsienigheid? daarom, Rechters, soo gy lieden te degen wijs zyt, sult gy haar, tegen godloosheit straffen. Vorders heb ik gehoord, dat sy geen woorden wil voor den dag brengen, maar dat sy *Epicurus* als voorspraak wil gebruiken. Alsoo spot zy met het recht: maar vraagt dat haar, hoedanig sy meint dat *Herculs* geweest zy, en onsen *Theseus*, of zy den arbeid vliedende, haar alleenig op de wellusten hebben uitgelegt. De werelt soude vol ongerechtigheit geweest hebben, soo zy haar selven van den arbeid onthouden hadden. Dit zy dan soo gesegt, want ik geen vermaken schep in lange redenen te voeren. Soo ik haar yts sal vragen, sal hy geen antwoord geven. Maar gy lieden uw eed gedachtig zynde, oordeelt nu wat recht of onrecht is. *Epicurus* moet gy geloof geven, welke segt, dat de Goden geen acht geven op 't gene van de menschen gedaan wett.

MERC. Gaat daar over staan. Hoor hier *Epicurus*, antwoord voor de *Wellust*.

EPIC. Ik sal weinig woorden by u gebruiken, lieve Rechters, want veel woorden zyn onnodig. Soo de *Wellust* door Tover-konst, of eenige vergiften, desen vryer *Dionysius*, die *Stoa* segt de hare te zyn, gedwongen heeft hem van haar t'onttrekken, om tot haar te komen, sou zy als een Toveres seer onrechtvaardig

dig gedaan hebben. Want foo ymant hier vry in de Stad komt , sonder dat het de wetten gebieden, en de moejelykheden met de bitfigheden die van haar voort komen , haat ; en 't geluk, dat sy seggen daar uit voort te komen, maar voor praatjes acht, soo vluchten zy , als desen , tot de *Wellust* , ontslaande sich van al die war-woorden, maar leert liever mensche-lyke dingen, den quaden arbeid ontvliedende, en liever luttig levende: behoort men die uit te sluiten , welke als uit een Schip-breuk, tot een behoude haven swemt , daar hy tot de *Wellust* , als tot sijn eenigen toevlucht komt vluchten? sou men om dat geluk , dat men eerst na veel jaren arbeids kan krijgen, soo flooven. Wat Rechter salder rechtvaardiger kunnen oordeelen, als die , in welke *Stoa* verkeert: want die kan daar beter afspreken, als een ander: daar hy te vooren alleenig goet achte, 't geen eerlyk was : maar daar na verstaande hoe veel quaats den arbeid by-bracht, heeft hy gekosen 't geen hy van beide best dacht? hy sag misschien die, welke van den arbeid te dragen, veel wisten te seggen, en by haar selven ondertusschen de *Wellusten* oeffenen, welke beschaamt werden , als men haar daar op bevind , zy leven als een *Tantalus* , maar wanneer zy meinen veilig om een hoekjen te zyn, weten zy niet hoe zy haar teelen met *Wellusten* sullen vullen. Wanneer ymand haar den ring van *Chygnus* gaf , op datse die aantrekkende , niet soudén kunnen gesien

gezien werden, of den helm van *Orcus*, ik weet dan wel voorseker, dat zy dien arbeid adieu souden seggen, en geven haar selven tot de wellusten, of volgen *Bacchus* na: welke te vooren eer hy siek wierde, groote hoop had, dat hem die woorden wegens de verdraagsaamheit wel te staar soude gekomen hebben, maar doe hy begon siekelijk en pijnlijk te werden, en de siekte hem begon te treffen, merkte hy dat sijn lichaam met de Stoïse Philosophie niet overeen quam, doe begon hy contrarie dingen vast te stellen, en geloofde aan haar niet meer. Hy dachte, wijl hy een mensch was, dat hy ook een menschen lichaam had. Doe leefden hy, sijn lichaam niet als een stok-beeldt gebruikende, maar wetende, dat die anders seide, en de wellust beschuldigt, sich met woorden vermaakt, maar met het hert daartoe genegen is. Ik heb gesegt: gy lieden moet nu oordeelen.

STOA. Noch niet, maar laat ik eerst noch eenige woorden vragen.

EPIC. Vraagt maar. Ik sal bescheit geven.

STOA. Acht gy den arbeit voor quaat?

EPIC. Ja.

STOA. En de wellust goet?

EPIC. In alle manieren.

STOA. Weet gy welk verscheelt en niet verscheelt, wat goet en verworpelijk is?

EPIC. Grootelyx.

MERC. *Stoa*, de Rechters seggen dat zy niet verstaan kunnen, wat die dubbelde letter-

lettergrepige woorden beduiden : daarom swijgt gy lieden stil, sy zullen vonnis spreken.

STOA. Soo ik hem met noch een derde figuur gevraagd had, ik sou hem gevangen gehad hebben

GER. Wie heeft het gewonnen?

MERC. De wellust met al de loten.

STOA. Ik beroep my op *Iupiter*.

GER. Als 't u belieft, haalt de andere.

MERC. De *Deugt* en het *Lekker Leven* over *Aristippus* twistende. Laat ook *Aristippus* daar selfstegenwoordig zyn.

DEUGT. Ik die de deugt ben, moet eerst spreken. *Aristippus* hoort my toe, 't welk uit sijn woorden en werken blykt.

LEKKER LEVEN. Geensins, maar hy is mijns: Hy is myn Man, 't welk sijn kroonen, purper, en saken genoeg te kennen geven.

GER. Weest soo opgeblasen in 't spreken niet, want men sal de sake opschorten, tot dat *Iupiter* die van *Dionysius* sal uitspreken. Want de saak heeft eenige gelijkheit met malkander. Doch soo het de *Wellust* sal winnen, sal *Lekker leven* ook *Aristippus* hebben. Maar indien het *Stoa* wint, sal hy ook de *Deugt* toegewesen werden. Latender wederom andere komen. Want dese saak blyft ongeoordeelt.

MERC. Zijn die namen dan te vergeefs op soo een hoogte geklommen?

GER. 't Is genoeg als zy een derde deel krijgen. Gaat heen, weest niet verstoort, anders

ders wordtje noch eens veroordeelt.

MERC. Laat *Diogenes* den *Synoponfer* nu komen. Gy *Wisselaarster* spreekt nu.

DIOG. Soo zy ophout my moejelyk te vallen, *Gerechtigheit*, en my niet by den Rechter van weg loopen wil beschuldigen, maar van de groote en diepe wonden, sal ik haar met een stok louter aftouwen.

GER. Wat is dat te seggen? gaat de *Wisselaarster* op de vlucht? hy volgt haar met een stok, het sou haar qualyk bekomen hebben, had zy blyven staan. Roept *Pyrrho*.

MERC. De *Schilder-konst* is hier al lang geweest, *Gerechtigheit*, *Pyrrho* begint niet eens op te klimmen, en schijnt yts te doen.

GER. Hoe soo *Mercur*?

MERC. Om dat hy meint, dat'er geen *Ge-rechts-plaats* goet is.

GER. Daarom sullen zy hem over ver-smaatheid veroordeelen. Roept nu *Syrus*, die welspreker van vloeyende reden, alhoewel al lang sijn saken hier hebben geweest, maar het was niet noodig ons so te haasten, en daar over reden te voeren. Maar soo het u goet dunkt, brengt eerst de saak van de *spraak-konst*. Hemel! wat al volk komt'er om te hooren.

MERC. 't Is niet sonder reden, *Gerechtigheid*. Dese saak en is soo out niet eens, maar eerst van gisteren zijnde, vreemt en nieuw. Sy meinen datse de *spraak-konst*, en de *s'zamen-spraak* malkanderen sullen hooren beschuldigen, en dat *Syrus* beide sal beantwoorden:

maar

maar gy *Spraak konst* begint u reden aan te vangen.

SPRAAK-KONST. Voor eerst bid ik uw Mannen van *Athenen*, gy Goden en Godinnen, dat gy lieden my in dese stryd tegenwoordig soo veel gunstig zyt, als ik dese Stad en u lieden alle gunstig ben. Laat, het gene redelyk en billyk is, van de onsterffelijke Goden in uwe herten gefonden werden; op dat de tegenpartyder mag stil swygen. Laat ik mijn selven, als beslooten is, vry kakelen. Ik kan nauwlyx vast stellen 't gene ik voorgenomen had, wanneer 't geen ik geleden had, my weder te binnen komt; want hy sal woorden tot u spreken, die de myne seergelyk zyn. Gy lieden sult bevinden dat de saak soo ver sijn voortgang neemt, ik sal gedwongen zyn aan te sien, dat niet met wat meerder quaats van hem overrompelt werde. Om nu geen lange Voor-reden te maken, want het water andersuit de tyd-wyser te vergeefs sou loopen, sal ik het poinct van beschuldigen aanvangen.

Ik heb desen, lieve Regters, als hy een jongeling was, en barbarisch sprak, op sijn *Afsyrisch* gekleed, dwalende en dolende by *Ionien* gevonden, niet wetende wat hy soude beginnen, tot my genomen, en opgevoed, dewyl hy my scheen van een seer goeden en vaerdigen aart en verstant, genegen tot leeren, my sterkelyk aansiene, (want hy vreesde en eerde my, en verwonderde sich daar alleen over) verlatende de andere die op

myn bruiloft vlamden, en met my meinden te trouwen, alhoewel sy rijk en van goeden huise waren, en ik verloofden myn selven aan desen armen en onaanfienlyken jongeling, die weinig goed ten houwelyk had, maar in reden seer uitstekende. Daar na bragt ik hem by mijn Vrienden, om hem stillwygens te laten opteikenen, en Burger te maken, op dat die gene, die om my een blaauwe scheen gelooopen hadden, sig souden van nyd verworgen.

Ondertusschen, als het hem goet dogt de waerelt te door-reisen, en over al te toonen hoe gelukkig hy getrouwt was, doe heeft hy my niet agter gelaten, maar ik volgde hem over berg en dal, makende hem vermaart, hem vercierende en aangenaam makende. Het gene nu in *Griekenlandt* en *Ionien* geschiet is, was maar middelmatig: maar na dat hy vast stelde in *Italië* te reisen, ging ik met hem door de *Ionise Zee*, daarom volgde ik hem ook in *Vrankryk*, en maakte hem ryk. Hy gehoorzaamde my seer, en verkeerde met my, versuimde niet eene nacht om by my te slapen. Alshy nu meinde reisgelt genoeg te hebben, als ook faam en eere, agte hy alles wel te zyn, zynde hoveerdig en opgetrokken van wynbrauwen, verliet hy my, niet eens meer na my siende: maar nu heeft de *t'Samen spraak*, die men segt een Soon der Wijskunde te zyn, en veel ouder als hy is, gedurig met hem gemeenschap. Hy schaamt sich niet de vrygheit van myne Oratien te besnoeijen,

inoeijen, en by een te trekken; en in de plaats van die, brengt hy eenige korte en aan een geknoopte spreukjes, die hy als met enkele letter-grepen toe telt; waar door hy weinig gejuig en naam-gerugt sal krygen, maar sal eerder van de toehoorders uitgelachen werden, soodanig nogtans dat hy 't niet en merkt. Dit is het daar door dese genereuse Lief my mede versmaad: men segt dat hy met deselve ook geen huis kan houden, maar tegens hem sich smadelyk aanstelt. Hoe! soude men soodanigen, volgens de wetten, niet voor ondankbaar kunnen houden, die sijn egte vrouw verlaten heeft, door wiens toedoen sijn eer de heele waerelt doorklinkt? maar heeft liever na wat nieuws en vreemds getragt, wanneer andere alleen over my verwonderden, en my als haar Meesteres door schriften erkenden? Ik moet my soo hartnekig tegen soo groot getal van mede-vryers stellen, welke ik niet inlaten nog hooren wil wanneer sy aan de deur kloppen; want sy brengen niet anders mede als roepen en tierren. Dese mynen keert niet meer tot my, maar blyft by sijn makker. Wat goet, ô Goden! is van hem te wachten, die niet heeft als sijn mantel? Dit is dan 't gene ik te seggen had, lieve Rechters; wanneer dese nu sich wil verantwoorden, laat het hem niet toe: 't is onredelyk dat ik myn mes sou wetten, tot mijn eigen verderf. Maar laat de *t'Samen-spraak* antwoord geven, soo hy kan.

MERC. Dat sult gy ons niet kunnen aanra-

den, *Spraak konst*; het kan ook niet geschieden, dat dese na de maniere en faam van de *t'Samen spraak* antwoorde, maar laat hem ook met een vloeiende reden spreken.

SYRUS. Lieve Rechters, ik weet dat onse tegen-partijdster het kwalyk soude nemen, dat ik een lange manier van spreken gebruikte, daarom sal ik alles kort en beknopt seggen; de hoofd-punten alleen te berde brengende, over dewelke ik beschuldigt ben, onderwylen sal ik u-lieden de saak laten oordeelen. Het geen sy derhalven terstont van my verhaalt heeft, is alles de waarheit; want sy heeft my opgevoed, en gevolgt waar ik ging of stond, ja heeft my ook Burger gemaakt; en over dat houwlyk heb ik haar ook te danken. Voorders om wat reden ik haar verliet, en by de *t'Samen-spraak* gewoont heb, sal ik nu seggen. Zyt dan, waarde Rechters, niet verdrierig dit een weinig tijds aan te hooren; weet ook dat ik geen leugens sal te berde brengen. Wanneer ik begon te merken, dat sy niet meer gematigt was, en van de zedigheid afging, met welke sy wel certyds verciert had geweest, en seker *Pæanienser* haar trouwde, zijnde opgetooit met hair-lokken en hoeragtig gewaad, daar en boven geblancket, en het aangesigt beschildert. Ik sweeg stil, en sag waar dit wilde op uit draijen. Van alle de andere dingen sal ik niet eens spreken. Alle nachten was onse steeg vol vryers, die sich dertel en dronken aanstelden, op de deuren klopten, en met geweld daar op stie-

ten: sy dan lagte in haar vuist om die gene die daar voor bevreest waren; en van boven het dak affiende, aanhoorde haar rouwe liefdeliedjes; als sy nu meenden dat ik sulks niet vermerkte, deed sy heimelyk de deur open, stelde haar brooddronken en dertel aan, en boeleerde met haar. 't Welk ik niet konnende verdragen, wilde ik haar echter noch van hoerery niet beschuldigen: daarom ging ik by de *t'Zamenspraak*, die hier in de buurt woonachtig was. Ik vraagde hem of ik wel by hem mogte wonen. Dit is dan, waarde Rechters, het ongelijk dat ik haar heb aangedaan. Al was het sake nochtans dat diergelyks van haar niet uitgerecht was, betaamde 't nu wel een man van dagen geworden zijnde, dat ik my stil hiel van oproeren en Processen te maken, 't was best dat ik de Rechters stil liet, ontvlie-dende de beschuldige der Tyrannen, en de lof der Borgers. Maar ik ging liever met dese *s'Zamen-spraak* in de *Academie* en de *Lyceum*, om daar al wandelende met hem te dispute-ren. Alhoewel ik noch veel te seggen had, lieve Rechters, soo sal ik echter voor tegenwoordig ophouden. 't Komt u lieden nu toe de saak te oordeelen.

GER. Wie van beiden heeft 'et gewonnen?

MERC. *Syrus* heeft het met al de looten gewonnen, behalven een.

GER. 't Schijnt dat hy een *Spraak-konste*-naar geweest zy, om dat hy in tegendeel gele-den heeft. Hoort hier *t'Zamenspraak*, spreekt gy ook by de selve Rechters, blyft gy lieden

daar zitten, om dubbelt gelt voor beide twisten te ontvangen.

SAMENSP. Ik heb niet in den sin, ô Rechters! by u lieden veel woorden op te halen, maar alles sal ik met kortigheid besluiten, volgens mijn gewoonte: ik sal mijn beschuldiging volgens de wetten aanstellen: alhoewel ik in die saken onbedreven en ongeleert ben. Dit zy u lieden dan een begin. 't Geen ik onredelyk en smadelyk van dese geleden heb, is als volgt: want als ik te vooren treffelyk en aansienlyk was, en myn gedachten over de Goden, natuur en 't geheel al liet gaan, en door de locht boven in den hemel, daar dien grooten *Jupiter* op een gevleugelde wagen rijd, verheven was: Heeft hy my daar van afgetrokken, wanneer ik in het top-punt was vliegende, en met gebroken vleugels boven den hemel was, maakte hy my de gemeene menichten gelyk. Hy onttrok my dat Treurspelig en zedig wesen af, en bekleede my met een Bly-speelders en schimp-dichters gewaat, 't welk byna belagchelyk was. Daar na bracht hy my op een plaats, alwaar de *Smaat*, *Iambus* en de *Cynische* dertelheidt met my opgesloten was; daarenboven noch *Eupolis*, en *Aristophanes*, dat seer heftige mannen zyn, om yts gaande te maken, en diergelyks uit te lagchen. Eindelijk wierde *Menippus*, een van die oude bytende en blaffende honden, by my binnen gebracht, welke seer vervaarlyk is, want al lagchende byt hy. Hoe soud ik niet schijnen grooten smaat aangedaan te zyn, die

in mijn gewaat en eigen kleet niet meer gezien werden die de Bly-speelen oeffenen, lagchen veroorzaak, en vreemde dingen verhaandel, als een Comedi-speelder my aanslel? want, dat het alderslimste is, ik ben met een vreemde matigheit gemengt, en ga noch te voet, noch te paert; ik ben als een *Centaurus*, uit twee saken byeen gestelt, en schijn de toehoorders wel een spook te zyn.

MERC. Wat segt gy hier toe, *Syrus*?

SYRUS. Dese twiift, lieve Rechters, is heel onverwacht: ik had noit de gedaante gehad, dat de *t'Zamenspraak* sulx van my soude gesegt hebben. Dese heb ik by my genomen, zijnde wreed van aansien, en door al de vragen en antwoorden hartnekkig, en met die naam vermaart, niet wonder aangenaam: ik heb hem vooreerst, als de menschen, op de aarde doen gaan. Daar na van al die vuiligheden afgewasschen zynde, dwong ik hem te lagchen, waar door hy de aansinders veel aangener en vermakelyker wierde. Voornamentlyk heb ik de Comedie met hem t'zamen gevoegt, en daar door hem in de gunst van 't volk gebracht, die te vooren die doornen, welke in hem waren, vreesden; even als wanneer zy ontvlieden een stekelige Egel in de hand te nemen. Ik weet wel waar over hy sich soo onvergenoegt, te weten, dat ik niet wil by hem sitten, en van die geringe en subtile dingen disputeren: of de ziel onsterfelyk zy, en hoe veel emmers dat God in den beker goot, wanneer hy de wereldt maakte.

om het geheel al te temperen: en dat de *Spraak-konst* een afbeeldsel is van een gedeeltjen der borgerlykheit, en een vierendeel van de plumstrykerijen. In dese diepsinnigheden had hy een groot vermaak te disputeren, even als ymant die schurft is, soekt te krauwen. Hy schept groot vermaak, wanneer ymande segt, dat alle man sulx te diepsinnig is om te verstaan. Diergelyke dingen begeert hy ook van my, hy soekt die vleugels, en siet om hoog: niet eens siende 't geen voor sijn voeten is. Hy heeft my soo seer om andere dingen niet beschuldigt, als dat ik sijn Griecx kleed uittrekende, hem een Barbarisch aangedaan heb, des te meer, om dat ik selfs een Barbaar schijn te zyn. Ik soude onrecht geleden hebben, indien ik de wetten nalatende, sulx omtrent hem begaan had. Ik heb nu geantwoort, Rechters. Oordeelt de saak als te vooren.

MERC. Hemel! gy wint al de tienen, want dese eerste accordeert niet met d'andere. Dit is nagewoonte, en heeft de manier yder een doorgaat lot toe te schikken, en deftige mannen te benyden. Gaat gy lieden nu met goeder geluk henen: morgen sullen wy het overige ondersoeken.

LUCIA-

LUCIANI MEESTER,

Der

SPRAAK-KUNDERS.

Lucianus beschimt de verdorve welsprektheit sijnes tijds, en die gene, die sig aanmatigen Meesters daar in te zijn, die eenige oude woorden te voorschijn brengen, die van niemand verstaan konnen werden, welke zy onder hare Oratiën mengen, welke soort geen weinige, in onse tijd het Professoraal gestoelte beklimmen, dat noch de gewoonte is by de Hoogduitsen en Italianen, die altijd beyveren van niemand te mogen verstaan werden.

GY vraagt my misschien, ô Jongeling! op wat manier gy best een Spraak-kunder sult werden, en die deftige aansienelyke naam van een *Sophist* verkrijgen. Gy segt niet te konnen leven, soo gy die kracht van spreken niet krijgt, om te zijn onwinbaar en onverdraaglijk, en een yder tot verwonderinge en aansienelykheit te strekken, daar en boven de Grieken een saak te zyn van groote faam. Daarom wilt gy de wegen, die uw daar toe leiden, soeken te leeren. Laat alle nyd weg geweert zyn, mijn Soon, voornamentlyk noch een Jongeling zijnde, die het beste begeert,

Geert, niet wetende waar van daan hy sulks al krijgen: laat uw raadslag een heilige zake zyn, gelyk u behoort, die dat begeert.

Hoort en betrouwt dan op my, op dat gy een seer welsprekend man mogt werden, op dat gy alles kunt uitleggen en verstaan, soo gy onderwylen maar gedachtig zyt, het geen gy van ons sult hooren, geduurig daar in arbeiden, en neerstelijk de weg wilt opspeuren, soo sult gy eindelijk tot u gewenschte oogmerk komen. Dese saak is van geen klein belang, nog middelmatige studie, maar daar behoort veel arbeids en nachtwaken toe. Overdenkt eens hoe veel'er zyn geweest die van weinig belang waren, door hare welsprektheit vermaart en rijk zyn geworden.

Vreesst dan niet, wilt ook in dese groote zaak niet wanhopen, denkende dat gy soo grooten arbeid moet ondernemen. Wy sullen u geensins door een ongebaande weg leiden, daar veel vermoetheit en sweets te halen is, en daar ten halven in soud blyven steken, al hoewel wy van andere niets verscheelen, die door de gewoone, lange, moeilijke en ongebaande weg moeten gaan. Maar onse raad bestaat hier meest in, dat wy een seer vermakkelyk, korte en ligte stille weg sullen nemen, in welke wy groote genoegte en vermaak sullen scheppen, wandelende tusschen de gebloemde en schaduwagtige beemden, daar sal geen vermoetheit of sweeten zyn om het toppunt te bereiken, aldaar sult gy gemakkelyk leggen te eten; en de andere die een steile weg

opklimmen, sult gy kunnen sien, die door de ongebaande en slibberige weg somtyds ter neer vallen, en dikwyls daar door wonden in het hoofd krygen. Gy sult na korten in uw droom gekroont werden, en seer gelukkig zyn, ook binnen korten tyd alles verkrygen, 't geen in de Spraak-konst goet is: en dese belofte is seer groot; wanhoopt alleenig niet, wanneer ik u toon en verzeker, dat deselve ligt en vermakelyk zy. Want als *Hesiodus* van den *Helicon* maar eenige bladen genomen had, wierd hy terstond van een Herder een Poët, zynde door de geest der Sang-Godinnen opgetogen, song hy het Geslacht-Register der Goden en Heroiken. Waarom soude het dan onmogelyk zyn, een Spraak-kondige te maken, die ver onder de groot-spreketheit der Poësie is, wanneer ymant een korter en nader weg gebruikt?

Ik sal u een raadslag verhalen van een *Sidoniens* Koopman, 't welk om sijn ongelooflykheit onvølmaakt bleef, en onnut voor den hoorder. *Alexander* nu regeerde over de *Persianen*, na dat hy *Darius* in *Arbelen* overwonnen had, soo was het betamelyk dat door het gantsche gebied boden uitgesonden wierden, die *Alexanders* geboden verkondigden. Daar was nu een seer lange weg tusschen de *Persianen* en de *Ægyptise* Natic; want men moest al de gebergten omgaan, daar na door *Arabiën* na *Babylonien* gaan, en dan quam men door seer groote wildernissen en woeste plaatsen in *Ægypten*. Dit nam

Alexander zeer kwalyk; want hy hoorden dat de *Ægyptenaars* begonden oproer te maken, nog hy wift niet hoe hy ſijn volk beſt ſoude uitsenden om te boodſchappen. Ik, ſeide de Koopman tot den Koning, ſal u een korter weg van *Perſien* in *Ægypten* toonen; want ſoo ymant dat gebergte overklimt, ('t welk in dry dagen tyds kan geſchieden, ſult gy terſtond in *Ægypten* zyn: maar *Alexander* geloofde het niet, maar vermoedde dat de Koopman een bedrieger was. Alſoo ſchynden de beloften ſeer wonderlyk en ongelooflyk. Maar wagt u dat u ſulks niet wedervare; Want gy ſult door ervarentheit bevinden, als gy een Spraak-kunder zyt, dat u eene dag of een gedeelte genoeg zy van *Perſien* in *Ægypten* over het gebergte te reifen.

Ik ſal u dan voor eerſt door reden de ſpraak-konſt afmalen, en toonen, volgens de manier van *Cebes*, bei de wegen. Want daar zijnder twee die ymandt tot de Spraak-konſt leiden, die gy ſo ſeer ſchynt te beminnen: deſe ſit op een hoog verheven ſtoel, ſeer ſchoon en heerlyk van aanſien; in de rechterhant heeftſe de hoorn van *Amalthea*, vol van allerlei vrugten: aan d'ander zyde ſtaan de Rijkdommen, t'eenemaal van gout, die ſeer minnelyk ſcheenen, naaft welke de Roemen de Heftigheid ſtonden: daar was ook ſeer veel lof, zynde kleine Minnaars gelyk, die over al digt by een vliegen, even als de Nyl, ſoo gy die ooyt geſchildert geſien hebt, wanneer hy op een krokodil of Rivier-paart ſit. Maar de kleine

kleine jongetjes die daar rontom speelen, werden *Peches* van de *Ægyptenaars* genoemd: alsoo is ook de lof omtrent de Spraak-konst.

Kunt gy dan Beminner van die kunst zyn; die begeerig zyt het toppunt te beklimmen, op dat die met u in 't opklimmen trouwe, al de rijkdommen, glorie en eer besitte. Het trouwen geschied alles na wetten.

Als gy nu by den berg komt om op te klimmen, sult gy in 't begin byna wanhopen, en de zaak sal u schynen, als den *Aornus* de *Macedoniers*, welke over al zagen dat het steil en ongebaant was, daar de vogels nauwlyx konden over vliegen, waar toe wel een *Dionysius* of een *Hercules* noodig was om te banen. Alsoo dan sal het u in 't eerste toe schynen. Een weinig daar na sult gy twee wegen sien, welkers eene seer eng, doornagtig en rouw is, die den passeerder veel sweets en dorst veroorzaakt, die *Hesiodus* nu al lange te vooren getoont heeft, soo dat gy my daar in niet van nooden hebt.

Maar d'andere is breed, vol bloemen en rivieren, soodanig byna als ik een weinig te vooren zeide. Dit moet ik daar nog by doen, dat die ongebaantheit en sliberigheid, de gaanders menigmaals tegen houd, alhoewel die seer oud is. Door dezelve heb ik, armen bloed! moeten klimmen, soo veel moeite doende, daar het geensins noodig was. Maar de andere is over al gebaant, hebbende niet tegenstrevigs in sich: van langer hand heb ik leeren kennen hoedanig die zy, evenwel heb

ik die niet betreden. Nog een jongeling zyn-
de, zag ik ſoo naauw niet wat my beſt was,
maar ik meinde dat de Poëet de waarheit ſei-
de, ſeggende, *Dat uit den arbeit yts goets
voortkomt*; maar ik bevond het geheel an-
ders.

Ik ſie dat 'er veele zyn, die ſonder grooten
arbeid tot hooge weerdigheid geklommen
zyn, alleenig door een gelukzalige uitkieſin-
ge van wegen en reden. Als gy tot den ingang
komt, ſult gy beginnen te twyſelen, niet we-
tende wat gy ſult inſlaan. Ik ſal u dan een
korte leſſe geven, wat gy doen moet, om lig-
telijk te kunnen opklimmen, gelukkig zyt,
trouwt, en een yder gelukkig ſchijnt. Want
het is genoeg dat ik bedrogen ben, en gear-
beid heb; u ſal alles wedervaren in 't ſajen en
ploegen, als of gy in de eeuw van *Saturnus*
leefdet. Terſtondt ſal u een Man tegen
komen, die ſeer ſterk, en hart is, met een
mannelijke tred en weſen, en die ſeer van
de ſonne gebrant is, ſeer wakker, zynde een
voorganger van deſe ongebaande weg, ſpre-
kende eenige ydele beuſelingen, radende dat
gy hem volgen ſoud, toonende de voetſtap-
pen van *Demöſthenes*, *Plato* en meer andere,
die ſeer groot zyn, dog duifter; en van lan-
ger hand verſleten. Daar by ſal hy ſeggen,
dat gy gelukkig zyt, en met alle regt de ſpraak-
konſt moet trouwen, ſoo gy die weg in ſlaat,
even als die, welke haar tot yts goets geven.
Maar ſoo gy u eenigſins buiten ſpoor geeft, of
een weinig van de weg, dwaalt gy van de
weg

weg die u tot het trouwen leide. Dan sal hy u gebieden de oude na te volgen, stellende u eenige onnutte voorbeelden van redenen voor, die men nauwlyx kan navolgen, welke zijn van een oude t'zamen-stel, van *Hegius*, *Crates* en *Nesotes*, zijnde senuwachtig, hart en wreet, die met alle recht hoorden uitgeboent te werden: vorders, den arbeit, waken, klaar water drinken, bemorstheit, sal hy seggen dat u leer nootzakelijk, en niet te ontvlieden zijn. Ook dat gy sonder deselve, die weg onmogelyk niet kon ten einde brengen. En dat aldermoejelijkt is, soo sal hy u een lange tyd, om die reyze te volvoeren, voorschryven, veele dagen en jaren, soo dat gy wel met twintigen moogt opklimmen, daar gy als moede en mat afgeslooft zijt, segt gy noch dit lang gehoopte geluk goeden dag. Daarenboven eist hy voor dese quade aanwijfinge noch een groote somme gelts: want hy wil geen voorganger zyn, ten zy hy wat veel krijgt. Dit dan sal u waarlyk desen hoveerdigen, en den *Saturniniffchen* man seggen, u voorstellende eenige oude versletene dooden om die na te volgen: u aanradende die laag begravene redenen weder op te graven, als of hy u noch een dienst deed, u gebiedende de Soon van een Swaart-veger na te volgen, of een ander van *Atrometus*, de Letter-kundige: en dit geschiet in vrede, sonder dat *Phillippus* daar over komt, of *Alexander* dwingt, wanneer die soort van woorden gangbaar zyn geweest: niet wetende welke nieuw zijn, de
snel-

ſnelheit, vliedingen van arbeid, en ſeer korte weg tot de Spraak-konſt.

Gy dan moet hem niet gelooven noch na hem luiften, op dat hy u aannemende, niet elders van boven neder ſtoot, of eer gy al dien arbeid uitgeſtaan hebt, gy tot u griſe ouderdom gekomen zijt. Maar, indien gy daar ſoo begeerig toe zijt, en in 't fleurkje van u leven de Spraak-konſt wilt omhelfen, ſoo laat deſen ouden Gryſaart varen, laat hem alleenig opklimmen, en ſoo veel als'er van hem willen bedrogen zyn, op dat zy na haar adem hygende, eindelijk te rugge keeren.

Aan d'andere weg komende, zult gy ook veele andere vinden, onder welke een ſeer uitſtekent geleert Man is, met een ſachte tred, gebroken hals, Vrouwelyk geſicht, lieffelyk van ſtem, ruikende na ſalf, krabbende het hoofd met ſyn nagels, hebbende weinig hair, die een weinig omgekrukt, en hyacynth verwig zyn, zijnde dien lekkeren *Sardanapalus*, *Cynara*, of *Agathon* ſelfsgelyk, dien aardigen Treur-spelige Dichter.

Dit verhaal ik daarom, dat gy hem door die teikenen onderkent, en die Goddelijke ſaak, die *Venus* en de *Gratien* aangenaam is, u geensints onbewuſt zy. Maar, waarom zeg ik, dat? want ſoo gy by een blinde komende, verſtaat wat hy ſpreekt, ſult gy terſtont wel merken, dat hy van ons volk niet is; die van de aard-vruchten leven, maar een vreemde ſpook, die met dauw of Gode-ſpijs gevoed werd. Wanneer gy by die komt, en u ſelven

aan hem over geeft, sult gy terstont een treffelijck en aansienlijk Spraak-kunder zijn, en volgens sijn eigen seggen, Koning in 't spreken, sonder eenige arbeid, werende de vier-span der redenen te matigen. Als hy u sal aannemen, sult gy eerst die dingen leeren: ook sal hy u aanspreken. 't Is belagchelijk, dat ik voor soo grooten Spraak-kunder, een menigte van woorden gebruik: want hier door sou ik wel een Comediant schijnen, vertoonende een groot Heer, die weinig daar na in een Bedelaar verandert.

Hy sal u wel aanspreken, u hairlokken strekende, en met u lagchende, gelyk hy dien Comediantachtigen *Thois*, *Malthace* of *Glycera* gewoon is, welkers woorden hy navolgt. Want het is een boerachtige mannelijkheid, en geensins tot de sachtigheid en strelentheid van een Spraak-kunder bequaam.

Hy sal van sich selfs seer modest spreken: heeft *Pythias* u, goede Jongeling, hier gesonden, gelyk hy *Charephon* toonde, die wel eertyds na een goet man socht, die geleert was? soo gy komt om de glorie, en gehooft hebt, dat al onse dingen verciert en wonderlijk opgetoit zijn, sult gy terstont verstaan; tot wat voor een heilig man gy gekomen zyt. Gy sult verwachten diergelijks niet te sien, of 't een of 't ander aan te nemen: maar by al dien'ereen *Tityus*, *Otus* of *Ephialtes* was, sou die saak u seer groot en wonderlijk boven alle schijnen. Want ghy sult bevinden, dat ik ook in 't spreken, boven

boven alle andere uitmuntent, even als het trompet de fluit, de Krekels de Byen, welke gewoon zijn met reijen te fingen.

Na dat gy dan zelfs wilt een Spraak-kunder werden, en dat van niemant anders lichtelijk kond leeren, foo betracht alleen, gy die de eer beyvert, 't geen ik u zeg, en volgt dat alles na. neemt wel in acht de wetten die ik u voorfchrijf. Komt haastelijk fonder vertoef: verwondert u niet, foo gy voor de Spraak-konft dit eerst niet geleert hebt, die andere vooraf moeten doen, gy hebt fulx niet van nooden, doch komt maar met ongewaffchen voeten, volgens het spreek-woord daar in. Gy fult daarom niet minder wesen, laat u die gemene Spreuk niet fteuren, dat gy geen Letters kond fchrijven: want een Spraak-kunder is heel yts anders.

Vooreerst, fal ik u seggen, wat reis-gelt gy van noden hebt, als gy van huis gaat, en wat leeftocht, om 't felve binnen seer korten tijd te volbrengen. Dan foo fal ik u onderwegen dees en gene toonen, en vermanen: eer de Son fal ondergaan, fult gy een Spraak-kunder wesen, gelijk als ik. Besittende het eerste, middelste, en de laatste, van welke zy foo veel weten te roepen. Brengt dan hier, dat het grootste is, de onwetenheit: daar de lichtveerdigheid, ftoutheit, en onbeschaamtheit: laat de fchaamachtigheid, tamheid, middelmatigheit, en roode wangen t'huis: zy zijn seer onnut, en tot dit werk seer onbequaam. Maar seer groot geschreeuw, leelijk gefang,
en

en een tred als de mijne is, zijn hier seer noodig en alleen genoeg.

De kleeding zy deftig en opgepronkt, van *Tarentijns* werk gemaakt, daar het lichaam door kan gezien werden. U Leersfen moeten op sijn *Attisch* wat Vrouwachtig gemaakt zijn: met *Sicyonise* voetsolen verciert, met witte banden. Gy moet veel navolgers hebben, met een boek onder u arm: dit sal u grootelijks helpen. Vorders op de weg gaande, moet gy sien en hooren.

Nu sal ik u wetten voorstellen, welke, by aldien gy die in 't werk stelt, sal u de Spraa-konst kennen, en by u komen, geensins u smadelijk bejegenende, als of gy niet begonnen had, of der selver geheimen alleen willen doorsien. Sy geeft seer veel acht op de gedaante en kleeding, daarom moet gy u daar wat na aanstellen. Heb dan vijftien of ten hoogsten twintig uitgelesene *Attise* woorden veerdig op de tong, als: gelijk, want, wel, nademaal, derhalven, hoor hier, en diergelijke meer. Mengt deselve als een sauce onder uwe redenen, siet offe geen ander of diergelijke hebben. Laat u purper-rok schoon en gloejende zijn, alhoewel u Mantel van dikke en flechte vellen t'zamen geset is. Eindelijk, als gy soo eenige oude versletene, en van de weinig gebruikte woorden by malkander geraapt hebt, brengt die dan te voorschijn, by die gene, daar gy mede verkeert. Zoo sal dat groote volk u veel achten, en over u verwonderen. Want die leere, die het gemeene begrijp te boven

gaat,

gaat, meinen zy wonderlijk te zyn; somtijds moet gy eenige woorden vercierē, die heel vreemt schijnen. Noemt een Poët een Veersemaker, en diergelijke meer.

Als gy wat Barbarisch spreekt, soo laat de onbeschaamtheit een middel zyn, beroept u dan maar op een Autheur, dieder niet is, noch ooit geweest is: dit gesegt hebbende, sult gy voor een wijs man geacht worden. Verheft u stemme soo hoog als gy kond, leest de oude schriften weinig, 't zy dat'er een beufelaar *Isocrates*, of *Demosthenes* sonder gratie geweest zy, of eenigen kouden *Plato*. Maar liever die Oratien, die eenigen tijd voor onse tijd gemaakt zyn, soo hebt gy yts dat gy by nood kond gebruiken. Wanneer daar een Oratie gedaan wert, en u daar over gevraagt wert, so acht die weinig, als of'er niet mannelijks in was. Wilt niet al te bedacht spreken, maar segt al uit wat u op de tonge komt: bekomert u niet veel, welk gy eerst, tweede of derde spreekt: maar seg alleen dat u eerst voor komt, trekt maar slechts het hemt over de rok, het komt soo nauw niet.

Daarenboven haast u in 't spreken, en knoopt alles welaan malkander: weest niet stilswijgende. Soo gy van een achterklapper of Hoereerder te *Athenen* spreekt, verhaalt dan van *Indien* en *Ecbatanen*, wat daar al geschiet. Laat overal *Cynegirus* en *Mrrathon* zyn, die u doen en laten moet wesen: laat *Athos* altyd varen, als mede den *Hellesponus* te voet gaan, laat

laat de Son van de *Perstaanse* pijlen bescha-
duwt werden, *Xerxes* vluchten, *Leonides*
verwonderen; laten de letters van *Orthrya-*
des gelezen werden, *Salamis*, *Arthemisium*
en *Platea*, dese zijn veel en dik.

Laat over al die weinige woorden ge-
mengt, en als bloemtjes onder gestrooit
worden, houdse nooit uit de mond; al is't
zake dat gy haar niet van doen hebt, want sy
vercieren, al is't datse onnodig uitgesproken
worden. Somtyds moet gy eens singen; is't
zake dat gy niet singen kunt, sult gy luiden
van oordeel prijzen, daarse wel singen kon-
nen. Spreekt dikwyls dat, Hemel wat quaat,
slaat op u kny, spreekt dikwyls in u selven,
en waggelt met uw billen onder het gaan.

Schimpt op haar, wanneer sy u niet prij-
sen: wanneer sy opstaan, en door schaamte
willen weg gaan, gebied haar weder te sitten,
en houd u geaffronteert; dan sal het volk over
verwonderen, wanneer gy verhaalt van de
Trajaanse dingen, of wegen de bruiloft van
Deucalion en *Pyrrha*, want daar zijnder wei-
nig, die sulks verstaan; en die het al weten,
sullen uit goetwilligheid stilswygen; soo zy al
iets seggen, sal het alleen uit nyd geschieden;
maar het volk sal over uwe gedaante, stem,
tred, wandeling, sang en leersen verwonde-
ren. Voorders, als sy u besweet, en na uw
adem hygende zien, sal niemant anders be-
staan te seggen, als dat gy een held in woorden
zyt; want de rassigheit geeft geen kleine be-
scherminge.

Gy ſult van uwe vrienden toegejuigt werden; ſy ſullen voor u de maaltijd betalen, de hand geven, onder het prijſen ſullen ſy u de tyd geven om u te bedenken, op dat gy ſtoffe moogt vinden om te ſpreken. Maakt voor al dat gy volk t'huys hebt, die uw na de mond praten; laat die in't uitgaan agter u zyn.

Als uw ymant tegen komt, die ſal verwonderings waardige dingen van uw verhalen, u met groote lof verheffen, en gy ſult hen zeer aansienlyk ſchynen. Wat komt dien *Paanienser* by my in vergelykinge. Och of ik eens een kampvecht met een van de Ouden had? en diergelyke meer. Derhalven, dat het grootſte is, en tot eenige achtinge ſeer bequaam, heb ik een weinig beſnoeit.

Belacht alles wat'er geſeght werd; en ſoo ymant wel geſproken heeft, ſoo heeft hy het van een ander, en niet van ſijn eigen. Wanneer hy middelmatiglyk tegenſtrevig wil zyn, berispt dan alles.

Daar en boven moet gy in de gehoor-plaatsen gaan, als al het volk in is: dat is wat trefelijks eenige vreemde lof, wanneer ſy alle ſwijgen, op te halen. Yder heeft een walg van veel woorden, ja ſluiten haar ooren daar voor toe. Ondertuſſchen moet gy met uw hand gedurig ſwaaijen; want dat is licht te doen. Rijſt maar eens over einde, of ten hoogſten tweemaal. Schimpt over al op, en toont openbaarlyk dat het u niet behaagt. Alledese bejegeningen ſullen pluimſtrykende ooren maken: in't overige moet gy u trooſten.

Vorders alle leugen, achterklap, nyd en haat, moet gy vaardig van u tonge af laten rollen, als ook meenedigheid, dese sullen uw binnen seer korten tijd seer vermaart maken.

Dit moet alles publykelyk geschieden. Onder den duim kan men ook al wat ongerijmts doen: en is't dat gy het niet doet, nochtans kunt gy daar wel af roemen, als of gy het gedaan had. Toont somtijds eenige brieven van Vrouwen aan u geschreven: door dese middel sullen der veele tot de Spraak-konst neder klimmen; hier door kunt gy in de Vrouwen-huizen vermaart en naamruchtig werden. Vreest dat niet, alhoewel gy van sommige om yts anders schijnt bemint te werden, en dat al gebaart zynde, al waar't gy ook kaal. Laten ook sommige by u zyn, die met u gemeenschap hebben; een slaat is dikmaals genoeg, wanneer der niemand anders is.

Hier uit komen veel nuttigheden tot de Spraak-konst: de onbeschaamtheit en de stoutigheid werden daar door vermeerderd. Gy sult bevinden hoe spraakzaam de vrouwen zyn, en weten de mannen schimpwoorden toe te passen. Soo gy diergelyx ook doet, sult gy andere verre te boven gaan. Weest veerdig een yder sijn bescheit te geven.

Als gy dit, mijn Soon, wel geleert hebt, (want het is u seer licht te doen) verzeker ik u, dat gy binnen korten tyd de beste Spraak-kunder sult kunnen wesen, en onst'eenemaal gelijk. Het gevolg mach ik u niet seggen wat ge-

al goet gy daar uit ſult verkrijgen. Gy weet dat ik van geringe Ouders afkomſtig ben, en niet geheel vry gebooren, zynde boven *Xoin* en *Thmuin* in ſlavernye gebooren; mijn Moeder was een klee-maakſter ergens op een twee-weg; ſelfs ſcheen ik leer fraay van aart te zijn. In 't eerſt door ſchraalheit van leef-tocht, verkeerde ik by een aangename, doch arme Minnaar: wanneer ik begon te ſien, dat die weg ſeer kort was, kwam ik tot het top-punt; doe kreeg ik, ô minnelijke *Adraſtea*, alles het geen ik u verhaalt heb, reisgelt, ftoutheit, onbeschaamtheit, onbedachtsaamheit en onwetentheit. Vooreerſt ſcheen ik niet ſeer aantrekkelijk, maar daar na wierd ik de *Sonen van Iupiter* en *Leda* gelyk.

Daar na had ik met een oud wyf gemeenſchap: eerſt ſimuleerde ik het minnen; want het was een wijf van tſeventig jaar, die nauwlyx een tant in de ſmoel had, en dieſe noch had, waren meeft met goude draatjes aan mal-kander gebonden: evenwel om haar gebrek-lijkheid ſtond ik die ſtrijd uit, en die koude, na het graf ruikende ſoentjes, maakten my ſeer ſoeten honger. 't Scheelde doe weinig, of ik was erfgenaam van al haar goet geworden. Maar die ſchelmachtige ſlaaf brocht het uit, dat ik vergif voor haar gemaakt had.

Ondertuſſchen heb ik niets gebrek, dulda-nig ben ik een *Spraak-kunder* geworden, ik derf my in alle *Rechts-pleitinge* ten toon ſtel-len, en ben niet onbeschaamt de *Rechters* aan te ſpreken; onderwijlen wert mijn deure met
groene

groene palm bekroont. Dese en diergelijke
 aanlofselen gebruik ik tegen de ongelukkige :
 met de vinger achter aangewesen te werden ,
 seggende, dat is die persoon , die een baas is in
 alle giteryen , schein my een groote saak te
 zijn. Observeert dan dese wetten, soo sult gy
 in alle Rechts-plaatsen , en by 't gemeen u
 aangenaam maken : de Spraak-konst sal met u
 trouwen ; 't is geen out wijf van de Come-
 dianten, gelijk u Meester en Wet-gever, maar
 een seer schoone Vrouw, de Spraak-konst
 selfs , soo dat gy met de gevleugelde Wagen
 van *Plato* sult rijden ; het betaamt u , meer
 van u selven te spreken , als hem van *Jupiter*.
 Ik sal (wijlik wat vreesachtig ben) u lieden
 uit de weg gaan , en ophouden op het effen
 plat der Spraak-konst te varen , onwetende
 zijnde , hoe het u lieden met haar sal aflopen.
 Ik hou dan nu liever op ; maar sonder stofs te
 maken , zijn wy tot overwinnaars uitgeroe-
 pen , en verwonderenswaardig : laat ons dit
 alleen onthouden , dat gy lieden door u haaf-
 ten , snelder overwinnaars zijt geworden ,
 maar gy zijt op de makkelijkste weg gegaan.

LUCIANI *Liefhebber*

Der

Leugens ofte Ongeloovige.

Dese twist-reden handelt van de tooveryen,
 II. Deel. (K) *gesichten,*

gesichten, en zielen der dooden, of deselve ook op d'aarde wandelen, en sich yder een vertoonen: doch Lucianus spot met al die dingen.

TYCHIADES EN PHILOELES.

TYCHIADES. **K** Ond gy my wel seggen *Philocles*, waarom sommige soo tot het liegen genegen zijn, sich daar ook mede vermaken, daarse niet een enkel woord spreken dat na waarheit riekt?

PHILOCLES. Daar zijn menigerlei aanleidingen *Tychiades*, die de menschen tot leugenen aanporren, voornamentlijk, wanneer se sien, dat het eenig voordeel en profijt kan bybrengen.

TYCH. Dat komt tot de saak niet: ook vraagde ik na die niet, welke liegen, wanneer het haar gelegen komt. Want soodanige kan men verlosf geven, ja zijn prijsens waardig, die daar door den Vyandt bedrogen hebben, of tot het gemeene welvaren, diergelijke konst gebruikt heeft, wanneer de noot aan de manging, 't welk *Ulysses* gedaan heeft, om sijn selven, en sijn makkers te behouden. Maar mijn meining, goede Heer, is alleenig te vragen na die gene, welke sonder dwang liegen, en de leugen boven de waarheit achten, die sich daar mede vermaken, en deselve sonder de minste nuttigheit bedrijven. Segt my dan om wat reden sommige sulx doen.

PHIL.

PHIL. Hebt gy dan elders eenige gevonden, welke de lust tot liegen ingeboren is.

TYCH. Sulke zijnder al vry veel.

PHIL. Wat sou haar anders nootfaken, als alleen de enkele lotternyc? want sy begeeren een seer quade saak in de plaats van een goede.

TYCH. Dat is niet: want ik kander u veele toonen, die anders seer voorzichtig en wonder geleert zijn: evenwel weet ik niet hoe zy soo verduivelt kunnen zijn, om andere daar door te bedriegen, so dat ik het niet kan verdragen, daar zy in andere saken, seg ik, wel zijn, en nochtans haar selven en andere daar door verleiden. Want die oude, welke u bekender zijn als my, als *Herodotus*, *Ctesias* en *Cnidius*, en meer andere, als *Homerus* zelfs, alle naamruchtige mannen, die hebben hare schriften met leugens gestoffeert en opgepronkt, om niet alleen te bedriegen, van welke sy behoort wierden, maar ook ons, die deselve van hand tot hand zijn overgelevert. Ik ben menigmaals over hare Veerschen schaamroot geworden, wanneer zy de klievinge des hemels, de banden van *Prometheus*, de rebellie der Reusen, en de heele Tragedie der onderaardse geesten ophalen: hoe dat sich *Iupiter* in een Stier, of een Zwaan veranderde, hoe dat een Vrouw in een Vogel of een Beer veranderde: vorders de *Pegasos*, *Chimæros*, *Gorgonas*, *Cyclopes* &c. die onbeschofte vuile fabulen, die de gemoederen der kinderen bederven, en voor een bullebak of bitebouw schrikken: hoewel sulx in 't stuk van Dichten nog al te verdragen

soude zijn : maar heele Steden en Koninkrijben openbaarlijk te liegen , is dat niet belagchelijk? by voorbeeld , de *Cretensers* schamen niet het graf van *Jupiter* te toonen : d' *Atheniensers* seggen dat *Erichthonius* uit de aarde gewasschen is , en dat d'eerste menschen in *Attica* , even als de moes-kruiden plegen te groejen. Dese nochtans zijn veel schaamachtiger als die van *Theben* , welke seggen , dat'er menschen uit de geseide Serpents-tanden zijn voortgekomen : wanneer ymant die nu voor onwaar en belagchelijk houd , die ter degen doorsichtigende , die van eenen *Corabus* of *Margia* bevint te zijn : of dat ymant niet gelooft dat *Triptolemus* met vliegende vleugels door de lucht gevlogen is : of dat eenen *Pan* , uit *Arcadien* in *Marathon* tot hulp soude gekomen zijn : of dat *Orithya* van de noordewint soude vervoert zijn , dese soude wel godloos en dwaas in haar oogen schijnen : want hy sulke waarheden niet gelooft , die soo baarblijkelyk zyn : soo verre is de leugen dan ingewikkelt.

PHIL. Maar die Poëten *Tychiados* , en die Steden was het noch te vergeven : want zy vermengen het vermaak dat uit dese fabulen rijst , onder hare Veersen , 't welk haar meeste werk is , om de toehoorders wat op te houden. Maar de *Atheniensers* , en de *Thebaners* , of so daar noch eenige andere zijn , maken haar Vaderlant , door diergelijke verciersels seer aansienlijk. Dat by aldien ymant de fabulen eens uit *Griekenland* roeide , sou't niet in de weg
zijn ,

zijn, dat hare vertelders door honger zouden vergaan, want daar geen vreemdeling is, die de waarheit voor niet wil hooren. Maar als het uit foodanigen insicht niet geschiet, nochtans verheugen zy sich daar mede, en dese moet men met alle recht voor belagchelijk houden.

TYCH. Gy segt de waarheit: want ik koom soo van dien vermaarden *Eucrates*; alwaar ik, veelderlei ongelooflijke fabulen gehoord hebbe, eer de vertellinge uit was, van daar ging: ik kan sulke ongelooflijke dingen niet langer verdragen, want die *Furien* (of raser-nyen) wanneer ik die wanschapene, en onnatuurlijke dingen hoorde, joegense my daar van daan.

PHIL. *Eucrates* is nochtans een aansienlyk man: soo grooten Filosooph van testig ja- ren, met een lange neerhangenden baart, sou niet lichtelyk kunnen verdragen, dat ymand in sijn tegenwoordigheit leugens sprak, ik laat staan, dat hy se selfs soude ophalen.

TYCH. Gy weet niet mijn vriend, wat hy al vertelde, en met wat vrymoedigheit hy ons die versekerde: hoe hy by sommige dingen zwoer, sijn kinderen daer by roepende: zoo dat, wanneer ik hem aansag, dagt dat hy raas- kalde, en niet wel by sijn sinnen was: somtijts meinde ik, te voren niet geweten te hebben, dat hy een bedrieger was, en soo lange, onder voorgeven van een Leeuwen hoid, den Aap gespeelt had: sulke ongerijmde dingen ver- telde hy.

PHIL. Welke zijn dat, (by de Haart-goden) *Tychiades*? ik ben begeerig te hooren, wat voor guichelryen hy onder soo een baart gedragen heeft?

TYCH. Ik was gewoon hem onder andere vrienden dikwyls te bezoeken, wanneer ik ledige tijd had. Dewyl het dan heden van noden was, sprak ik mijn vrient *Leontichus*, uit de jongen verstaan hebbende; dat hy van den ochtent vroeg hem wilde begroeten, want hy vry wat siekelyk was: soo quam ik dan by beide, niet wetende dat hy siek was. Onderwijlen vond ik daar *Leontichus* niet (want hy een weinig te vooren uitgegaan was) maar eenige andere persoonen, onder welken den *Peripateticus Cleodemus* was, *Dinomachus* den *Stoicus*, met *Ion*, kent gy hem? die mein ik, welke uit de *Platonise* leere, een groote verwonderinge voor sich verwacht, om dat hy meint die Auteurs alleen verstaan te hebben, en sijn Orakulen andere kan vertellen. Ziet gy nu wel wat mannen ik u noem, die alle geleertheit en deugden doorkropen hebben, die het hooft zijn van yder Secte, welke men voorwaar in groote eere moet houden, en seer aansienlijk zijn. De genees-meester *Antigonus* was daar ook gehaalt, misschien om de siekte te genesen. *Eucrates* scheen wat beter te zijn: het was een gemeene quaal met hem, die hy gewoon was: want de suchte ging hem weder inde beenen sitten. *Eucrates* gebod dat ik by hem op het bed soude gaan sitten, doe hy my sag, sprak hy seer flauw, alhoewel ik

ik hier te vooren, doe ik eerst ingelaten wierde, wel hard had hooren roepen en bulderen. Ik versorgde evenwel, dat ik sijn voeten niet aan en raakte, wanneer ik my met die gemene complementen gesuivert hadde, dat ik van sijn siekte niet geweten hadde: en terstont gekomen was, soo ras ik van sijn siekte hoorde; sal ik by hem. Onderwijlen spraken zy van de siekte, dewijl ik daar quam: elk bracht sijn Medicijnen voor den dag. Derhalven segt *Cleodemus*, soo ymant niet sijn linkerhand de tant van een Weseltjen van de aarde opraapt, die soo gedoot is, als ik te vooren gesegt heb, en die in een Leeuwen huid bint, die onlangs afgestroopt is, en deselve om sijn beenen legt, sal de pijn terstont doen verdwijnen. Niet in een Leeuwen huid, segt *Dinomachus*, voorso veel als ik gehoort heb, maar in de huid van een Hert, dat een wijfen is, en noch met geen Mannetje gespeelt heeft: dan is die saak gelooflijker, want sy zyn in't loopen seer snel, en wonderlijk goet tot genesinge der voeten, de Leeuw is wel sterk, met sijn smeer, de rechter poot, en de rechter haren die uit de baart komen, hebben groote kracht, wanneer ymandt deselve met sijn eigen veers weet te gebruiken: maar geensins voor de voeten. Ik ben selfs, seide *Cleodemus* in dat gevoelen wel eertijds geweest, wyl deselve seer snel loopen können. Maar onlangs heb ik een man van *Lybien* gesproken, die sulx tegen my leerde, toonende dat de Leeuwen beter ter been waren als de Hinden: want sy können die niet

in't loopen achterhalen. Die daar by waren presen het, als of dien *Zyber* wel gesegt hadde. Meint gy lieden, seide ik daar op, dat die siekten door tooveryen gestilt werden? of dat die uiterlijke omhanginge yts te wege sal brengen, daar het quaat innerlyk sit? sy lagten om mijne reden, en achten my openbaarlijk voor een dwaas, om dat ik sulke openbare saken niet en wist, welke van niemandt der geleerde tegen gesproken wierde. Maar desen *Medicus Antigonus* scheen sich in mijne vragete vermaken. Ik mein dat hy al lang versuimt was. Wanneer hy aan *Eucrates* eenige dienst soude doen na de konst, gebood hy hem van wijn te onthouden, en sich alleen met Moes-kruiden belijden, en sijn kragten wat bedwingen soude. *Cleodemus* lachte in sijn selven: wat segt gy *Tychiades*, seide hy? schijnt het u wel ongelooflijk, dat uit sulke saken genees-middelen voor de sieken kunnen verschaft werden? het schijnt my soo toe, seide ik: soo ik niet al te snotterig om de neusen, om te gelooven, dat die uiterlijke dingen tot de innerlijke sullen helpen; gy lieden spreekt ook van door woordekens en tooveryen te kunnen werken; en wanneer die om de beleedigde deelen gehangen werden, dat zy de gesontheit wederom kunnen aanbrenge. Dit is een saak die noit geschieden sal, al naade vmant vijfen twintig Welseltjes in een *Nemeise* Leeuwen huid. Ik heb menigmaals een Leeuw, die in sijn heele huid stak, kreupel sien gaan. Gy zijt te grooten weet-nier,

seide

seide *Dinomachus*, gy hebt noit acht gegeven op wat wijze die dingen tegen de siekten gebruikt wierden: gy zijt in de alderbekentbaarste dingen alderonbekentst, voornamentlijk, om de koortsen te verdrijven, die soo nu en dan weder komen; anderdeels ook om de Serpenten te temmen, pest builen te genesen, en andere dingen meer, welke de oude wyven weten: soo dit nu alles geschiet, waarom kunnen dese en diergelijke dingen ook niet geschieden? ik seide, *Dinomache*, gy haakt een veele saken op, en slaat (volgens het spreekwoord) de eene spyker met de ander. Daarom soo gy met geen natuurlijke redenen kond bewijzen, dat eenige koors of gezwel uit de lieffen, door eenige woorden, of binnen 's mondspratingen verdreven kunnen werden, soo seg ik dat alles maar oude wijsfabelen zijn. Het schijnt, seide *Dinomachus*, dewijl gy sulx segt, dat gy ook gelooft, dat'er geen Goden souden zijn: want gy zijt van gevoelen, dat de siekten niet kunnen verdreven werden, door het noemen van heilige namen. Gelieft sulx, lieve Man, niet te seggen, seide ik: want al is 't dat'er Goden zijn, zoo kunnen daarom dese dingen ydel zijn. Ik eerde Goden, en geloof hare genesingen, ende hulp die de siekten daar door toegebracht werden, die alle door genees-middelen, en de konst gehandelt werden. *Æsculapius* selfs, met al sijn navolgers, hebben op die voet gelukkige curen gedaan, maar zy gebruikten geen Leeuwen, noch Weeseltjes. Laat hem

varen, seide *Ion*. Maar ik sal u lieden wat wonderlyx verhalen: ik was noch een Jongeling, van omtrent veertien jaren, wanneer seker persoon by mijn Vader quam, hem boodschappende, dat *Mida*, sijn Wyngaart-snoeyer, dat anders een wakker sterk kaerel was, op de volle markt van een slang gebeten lei, zijn le alreede het vuur in 't been. Want, wanneer hy de Wyngaart opbont, beet hem het beest in de toon van sijn voet. Doe liep hy weer in sijn hol te schuil. Desen nu die huilde, wegen de groote pijn. Terwijl dit gebodschapt wierde, sagen wy dat *Mida* met een draag-stoel t'huis gebracht wierde van sijn mede-slaven, zijnde t'eenemaal opgezwollen, blont en blaauw, van boven uitgeteert, nauylx langer den adem halende. Als myn Vader hier moejelyk over was, seide ymand van de vrienden die daar by stonden: weest goets moets. Ik sal hier een *Chaldeers* man, die men *Babylonier* noemt, terstont brengen, die de man genesen sal, en om niet lang te spreken, siet, daar komt den *Babylonier*, welke *Midam* genas; desen verdreef door eenige tooveryen net sijn uit het lyf, bindende aan de voet een steentjen van een Vryster, welke, die uit de colonne gehouwen had. Maar dit was tot nog toe middelmatig. Doe nam *Midas* sijn beddeken op, daar hy op gelegen had, en vertrok na het Land. Vorders heeft desen *Babylonier* meer andere Goddelyke dingen gedaan. Als hy's ochtens vroeg na het Land vertrokken was, en seven heilige namen uit een out boek

gesproken had, wyede hy de plaats met toort-
 sen en swavel, gaande drymaals in 't rond,
 versamelde hy al de Slangen, die omtrent die
 plaatsen waren, tegen haar wil en dank. Daar
 quamen menichten van alderlei soorten, ge-
 lyk offe door de tooverien by malkander ge-
 trokken wierden, van Adders, Vipers, Dra-
 ken, Water-slangen &c. Daar bleef alleenig
 een Draak, die een jaar out was, achter, mis-
 schien niet wel konnende voortkruipen, wyl
 hy vervelde, dese alleen en gehoorsaamde
 niet. Doe seide de Toovenaar, sy zyn hier
 altemaal niet; terwyl koos hy de jongste van
 de Serpentes, en sond die als een bode na de
 Draak toe: doe quam die ook een weinig daar
 na. Als dese nu daar alle vergadert waren, fluste
 desen *Babylonier* tegen haar. Terstont wier-
 den zy alle door sijn blasen aangehitst, tot
 verwonderinge van ons: ik seide doe, segt
 my *Ion*, dit Serpent, die bode geweest is,
 heeft die de Draak by de hand geleid? of gaf
 hy hem een leun-stok? gy spot met my, ant-
 worde *Cleodemus*: ik selfs, pleeg diergelyks
 niet te gelooven, gelyk als gy, (want ik mein-
 de dat'er geen redenen my sulx konden doen
 gelooven) maar als ik dien vreemden *Bar-
 baar* eerst sag vliegen, (hy was een, seit men
 uit de Noordse quartieren) begon ik het aan-
 te nemen, ik wierde overreden, alhoewel ik
 lange tegenstrevig geweest ben: wat kon ik
 doe meer seggen, daar ik hem voor mijn oo-
 gen in de locht sag vliegen, en dat somtijds,
 ook ging hy op het water, en midden door

het vuur, en dat lankzame lyk? hebt gy, seide ik, een Noorman in de lucht sien vliegen, en op het water wandelen, sonder twijffel, seide hy, hy had een bysondere soort van leerschen aan, die se in dat Land gebruikten, wat hoef ik die heelen omflag te verhalen, van 't geen hy al deed; hoe hy liefde tusschen ymand verwekte, de Nacht-geesten riep, de uitgemergelde dooden weder in het leven bracht, hoe hy *Hecate* in 't openbaar vertoonde, en de maan van den hemel riep.

Ik moet u lieden vertellen, wat ik van hem in *Glauca*, de Soon van *Alexis* gesien hebbe. Als desen *Glauca* onlangs sijn Vaders patrimonie aangeest hadde, was hy verliest op *Chrysis*, de Dochter van *Demenetus*: en hy gebruikte my als sijn meester, soo hem dit vryen van de studien niet had afgetrokken, sou hy de gantsche leere der *Peripatetici* verstaan hebben: want achteen jaren out zynde, had hy de *Analytica* al ten einde gebracht: en de *Physica* was byna volvoert. Overwonnen zynde door liefde, maakte hy my de heele saak bekend. Doe bracht ik, die sijn Meester was, volgens redelijkheid, die Noortsen toovenaar by hem. Ik gaf hem een goede somme gelts in handen, en daar by noch wat, om de offerhanden te bereiden, so hy maken konde, dat hy *Chrysis* tot sijn devotie mochte krijgen. Doe observeerde hy de wassende maan, (want dan werden die offerhanden meest gedaan) maakte hy een kuil in een opene plaats van het huis, onder den blaauwen hemel, on-

trent middernacht, en bragt *Anaxicles* de Vader van *Glaucias* te voorschijn, welke, al seven maanden had doot geweest. Den ouden man was quaat over dese lieven: evenwel stond hy het ten laasten toe, haar te minnen. Daar na vertoonde hy *Hecate*, hebbende by sich den hellhont *Cerberus*: op't laatste bragt hy de maan van den hemel; het was een wonder te sien, dat het een het ander soo vertoonde. Vooreerst had hy de gedaante van een Vrouw, daar na van een Koe, die seer schoon was, daar na in een jong Hondken. Als desen Tovenaar dan een *Cupido* van kleigemaakt hadde, seide hy, gaat henen, en breng dezen tot *Chrysis*. Doe vloog dat slijk terstont weg: en een weinig daar na quam zy, kloppende aan de deure: in huis komende, vloog sy *Glauciam* om den hals, wonderlyk verliest op hem zijnde, en was met haar besig tot de tijd des Hanen gekraai. Doe vloog de Maan na boventoe, en *Hecate* sonk met al de andere geesten in de aarde: en *Chrysis* lieten wy's ochtens vroeg in de schemer-tijd gaan. Soo gy dit gesien had *Tychiades*, gy soud aan't voordeel, dat uit dese Veersen komt, niet meer twijffelen. Gy segt wel, seide ik: ik sou het geloof hebben, wanneer ik sulx gesien had: nu moet men my sulks ten besten houden, wanneer ik die saken soo diep niet kan insien, als gy lieden: vorders die *Chrysis*, daar gy af segt, ken ik, 'tis een Hoer, een lige Vrouw-mensch, ik weet niet waar toe u dese bodje van klei gedient heeft, met desen Noort-

fen Tovenaar en de Maan: dit Vrouw-mens kan ſich heel wel na de Toverye voegen, en heeft yts dat de Spoken tegendeelig is. Want wanneer ſy de klank van koper of yſer hooren, vlieden zy weg, (want dat ſegt gy lieden te vooren) maar als ſy zilver hooren klinken, loopen zy daar na toe. Ik verwonder my ook over den Tovenaar, dat, daar hy ſulke ryke Vrouwen tot het minnen kan aanhitſen, en van haar heele duifent guldens krijgen, hy nochtans, om ſo klein gewin, *Glauca*, ſijn liefde laat boeten. Gy zyt belagchelyk, ſeide *Ion*, dat gy niets en gelooft. Ik ſoude u geern willen vragen, wat u gevoelen is, van die gene, die de beſetene helpen, die ſo openbaarlyk door beuſelingen van Veerten de Spoken verdryven. Ik behoef hier niet van te ſpreken, maar 't is yder een bekend, wat voor een dien *Syrus* uit *Palæſtina* is, zijnde Werkbaas van al deſe konſten, wat al menſchen laat hy niet voor de Maan nedervallen, haar oogen t'onderſte boven drajen, en haren mond met ſchuim vervullen, die hy nochtans opheeft, en gefont van hem laat gaan, winnende daar een onwaardeerlyken ſchat mede. Als hy by de ſieken ſtaat, en vraagt door wat deel des lichaams deſelve zyn ingegaan, ſo zwygt de ſieke ſelſ: maar de quade geest antwoordt, of in 't Griecx, of in eenige andere vreemde taal, waar van daan hy is, op wat manieren, en hoe hy daar ingekomen is. Dan bezweert hy hem, niet ſonder dreigementen, eindelyk wert hy uitgedreven. Ik hebbe daar ſelſ een

duivel

duivel sien uitvliegen, die seer zwart en be-
 rookt was: dat was soo een groote saak niet,
 seide ik tegen *Ion*, aan wie selfs de denk-beel-
 den der saken vertoont werden, welke *Plato*,
 de patroon van u lieder familie, eerst heeft aan
 den dag gebracht, hoe souden wy domme
 ongehefende mensen, soo een dunne en sub-
 tyle stoffe kunnen sien. Ja, seide *Eucrates*,
 heeft *Ion* alleen sulx kunnen sien, hebben
 andere die nacht of dag-geesten niet ont-
 moet? ik heb niet eens, maar wel duisentmaal
 die gesichten gesien: vooreerst wierd ik voor
 deselve vervaart: maar wijl ik nu het selve ge-
 woon ben, is my dat niet nieuw noch ver-
 schrikkelyk, voornamentlijk nu, na dat my
 dien *Arabier* een ring gegeven heeft, die
 van eenig yzer kruis gemaakt is, en seker
 Veers geleert heeft, dat vol namen is: ten zy
 gy my ook niet mocht gelooven, *Tychiades*.
 Hoe kon het geschieden, seide ik, dat ik *Eu-
 crates* niet soude gelooven, zynde de Soon
 van *Dion*, een geleert Man, welke t'huis,
 alles wat hem goet dunkt, seer vry met autho-
 riteit verhaalt? wat het stok-beelt aangaat, dat
 alle nachten, seide *Eucrates*, in ons huis, aan
 de kinders, jonge en oude sich vertoont, dat
 sulx gy niet alleen van my hooren, maar van
 ons allen. Wat stok-beelt, seide ik? hebt gy
 niet gesien, antwoorde hy, als gy in quaamt,
 seker uitgehouwen beelt in 't voorhuis, seer
 konstig van *Demetrius* gemaakt, meint gy dat
 beelt, seide ik, dat sich soo neigt om te wer-
 pen, siende na de gene, die geworpen soude
 werden,

werden, buigende het eene been, die sich met
 de werp schijnt op te rechten? neen; antwoor-
 de hy, die Werper is een werk van *Myron*.
 't Is ook die niet, welke daar naast staat, die
 het hoofd heeft met teenen gebonden, dat
 seer schoone beeld: dat is een werk van *Po-
 lykletus*: maar ik mein die, welke staan aan
 de rechterhand van 't uitgaan, slaat die over,
 onder welke die Tyran vermoorders staan,
 zynde werkstukken van *Critius*. Hebt gy niet
 een, daar het water invloeit, gesien met een
 uitstekende buik, kaal, half bloot, zijnde eeni-
 ge haren uit de baard getrokken, met opge-
 zwolien aderen, het schijnt *Pelichus*, Overste
 der *Corinthians* wel te wesen. Lieve *Jupiter*,
 seide ik, ik hebbe een gesien aan de rechter-
 hand van *Saturnus*, die eenige teenen en ver-
 droogde kroonen had, en op de borst eenige
 vergulde bladen. Die heb ik vergult, seide
Eucrates, als hy my binnen dry dagen van een
 verderffelyke koors genesen had. Was dien
 goeden *Pelichus* ook een Medicyn, vraagde
 ik? ja, maar lacht niet, seide *Eucrates*: of hy
 soude u binnen korten aan boort komen. Ik
 weet de krachten van dat stok-beelt, wat het
 vermacht. Want, meint gy, dat het selve geen
 koortsen ymant soude kunnen op den hals ja-
 gen, daar het deselve kan verdryven? dit beeld
 is my seer gunstig en vreedzaam. Wat hebben
 dan u huis-genooten meer gesien, dat het sel-
 ve aanrechte? als de nacht eerst aankomt, seit
 hy, klimt het van sijn blok af daar het op staat,
 en gaat het heele huis rontom: dan loopt hy
 dikwyls

die wyls een yder tegen, al zingende: niemand
 heeft het ooit beledigt, nochtans moet men weg
 gaan: het gaat nochtans sonder eenig quaad
 te doen. de aansieners voorby, het wakt zich
 dikwyls, en speelt de gantsche nacht daar in,
 't welk men uit het geruis des waters kan hoor-
 ren. Siet dan, seide ik, dat dit stok-beelt *Peli-*
chus misschien niet selver zy, maar liever *Ta-*
lus den *Cretenser*, die men segt dat by *Minoe*
 geweest zy: want hy was een koper-bewaar-
 der van *Candien*: welke, soo die niet van ko-
 per, maar van hout gemaakt was, sou het eer-
 der een werk van *Dadalus*, en niet van *De-*
metrius schijnen: want het selve, volgens uw
 seggen, gaat ook van sijn blok af. Siet wel toe,
 seide hy, *Tychiades*, dat u dese schimp-woor-
 den niet berouwen. Ik weet wat die overge-
 komen is, die de halve braspenningen nam,
 die wy hem op de nieuwe Maan opgeoffert
 hadden. Dat behoorde seer wreed, seide *Ion*,
 uit te vallen: want hy was een Kerk-roover.
 Wel *Eucrates*, hoe heeft hy dan deselve ge-
 wroken? ik ben begeerig te hooren, alhoe wel
Tychiades daar weinig geloof aan geven sal.
 Daar leiden, seide hy, veele halve braspenning-
 gen aan sijn voeten geworpen, met eenige an-
 dere soorteringe van penningen, die aan sijn
 dye-beenen met wasch vast gehecht waren,
 ook eenige silvere platen, 't welk de wenschen
 van een yder waren, of de loon van hare ge-
 nesingen, wanneer ymant van een koors ver-
 lost was. Maar wy hadden een seer schelm-
 achtigen slaaf uit *Lybien*, welke stal-meester

was.

was. Dese stool by nachte al dit gelt en sil-
 ver, wanneer het beelt van sijn blok afgegaan
 was, en liep daar mede henen. Het beeld
 wederkomende, merkte, dat het bestolen
 was. Siet eens hoe hy sich aan hem gewro-
 ken, en desen *Lybischen* dief ontdekt heeft.
 Hy wandelde seer ellendelyk de heele nacht
 door het voorhuis, niet konnende daar uit ko-
 men, dolende even als of hy in een dool-hof
 was geweest; 's ochtens vroeg bevond men
 dat gene by hem, dat hy gestolen had: doe
 wierd hy by de kop gevat, en niet weinig ge-
 geesselt, en een korten tyd daar na is hy seer
 jammerlyk omgekomen. Hy wierd alle nach-
 ten soo gegeesselt, dat men 's anderen daags
 de blaauwe strepen kon sien. Gaat gy nu ook
 henen na *Pelichus* gy *Tychiades*, om hem te
 belagchen, en houd my als een rasende mak-
 ker van *Minoë*. Maat lieve *Eucrates*, seide ik,
 soo lange koper sal koper zyn, en *Demetrius*
 den *Alopecenser* een maker sal zyn, welke
 geen Goden, maar Menschen gewoon is te
 vormen, sal ik het stok-beelt van *Pelichus* noit
 vreesen: want als hy leefde, en my gedreigt
 had, sou ik hem niet wonder seer geschroomt
 hebben. Hier op sprak den *Medicijn Antigo-
 nus*, ik hebbe, lieve *Eucrates*, het beeld van
Hippocrates van koper, de groote byna van
 een elle, welk alleenig, wanneer de kaarse
 uitgeblasen is, rontom het huis gaat, geruis-
 makende, keerende de Medikament-bussen
 om, mengende de genees-middelen, en dra-
 jende de deuren open. Voornamentlyk, wan-
 neer

neer wy de offerhanden verſuimt hebben, die wy hem 's jaarlyx heiligen. 't Is derhalven behoorlijk, ſeide ik, dat men ook den Medicyn *Hippocrates* offere: hy houd ſich qualyk, wanneer men op ſijn rechte tijt de maaltijden en offerhanden niet en doet. Het behoorde wel genomen te werden, ſoo ymant ter eeren van hem eens wyed, of honig-water ſprengt, of het hoofd gekroont heeft. Hoort dan, ſeide *Eucrates*, ik kan dat ook met getuigen beveſtigen, 't geen ik voor vyf jaren geſien heb. Het was omtrent de Wijn-maant: ik, op het Land zijnde, ſond omtrent de middag myn arbeiders in myn Wijngaart, en ſelfs ging ik wat in het boſch, zijnde in diepe gedachten. Zoo ras ik in het boſch gekomen was, hoorde ik het geblaf van honden, en meinde dat het myn Soon *Mnaſon* was, die volgens gewoonte, dikwyls met de Honden op de jacht was, maar de ſake was heel anders gelegen. Want, een weinig daar na geſchiede een aardbevinge, waar uit een donderent geluid veroorzaakt wierde, ik ſie een verſchrikkelijk Vrouws-perſoon aankomen, van omtrent een halve ſtadie lang. In de linkerhant had zy een fakkel, maar in de rechter een zwaert, van omtrent twintig ellen lang. Van onderen had zy Serpentachtige voeten, maar van boven geleeke zy een *Gorgona*, want zy was ſchrikkelijk om aan te ſien; in plaats van hairen, had ſy Draken op het hoofd, ſommige ſlingerden om den hals, en andere om de ſchouders. Siet, ſegt hy, vrienden, hoe verſchrikt

schrikt dat ik onder het vertellen ben: *Eucrates* dit seggerde, roonde al de oprijfende haren van zijn arm, 't welk alleen door vreesfe quam. *Ion* dan, *Dinomachus* en *Cleodemus* luisterden met de mond wijd open, die groote *Colosse* by sich selven aanbidde, soo een Vrouw van een halve stadie lang, schijnende wel een reusachtigen *Mormolycium*. Ik ondertuffchen dacht by myn selven, hoedanig die waren, welke met de Jongelingen op de naam van wijsheid verkeerden, en daar men gemeenlijk sich over verwondert: daar zy alleen met haar gryfheit en baart van de jonge Kinderen verscheelen, ja zijn ook genegender om leugenen te gelooven, als deselve. Derhalven seide *Dinomachus*, segt my *Eucrates*, dese Honden, welke Godinnen waren, wat grootte hadden deselve? sy waren grooter als de *Indiaanse* Oliphanten, ook swart van kleur, en borstelachtig, met vuile bemorste wolle omhangen. Als ik dat sag, stond ik stillen zegelring, die den Arabier my gegeven had, met zijn merk binnen myn hand keerende. *Hecate* dan slaande met de Drake voeten tegen de aarde, maakte een seer wijdgipende kuil, 't welk beter na een hel geleck, als na wat anders: kort daar na sprong zy in deselve. Ik ondertuffchen vol moed zijnde, keek eens in het hol, my aan de naast-staande boom vast houdende, op dat ik geen drajinge in 't hoofd krygende, daar niet in mocht komen te zwijmelen: doe kon ik alles sien, hoe het

het in de helle toeging, het *Pyriphlegethon-*
zise Meer, de helhont *Cerberus*, met de Graf-
goden, ja ik konde ook verscheidene van die
daar waren. Ik sach myn Vader seer klaarlyk,
met d'eigenste kleeren aan daar wy hem me-
de begraven hadden. Wel *Eucrates*, wat
deden de zielen, seide *Ion*? Wat souden zy
anders doen, antwoorde hy, dan dat zy
met heele Legers en Familien met hare vien-
den by malkander verkeeren, sittende op de
velden, daar den *Asphodelus* wast? Laten
de *Epicurei* nu vry dien heiligen *Plato* tegen-
spreken, seide *Ion*, en sijne redenen wegen
de ziel. Socht gy ook *Socrates* en dien *Plato*
onder de Graf-goden? Ik heb *Socrates*,
dunkt my, seide hy, wel gesien, doch ik
twijffele half, om dat hy kaal en dikbuikig
was. *Plato* heb ik niet gekent: want ik
hoef de waarheid by mijn vrienden niet te
sparen. Soo ras ik alles doorsien had, ging
de spleet weder toe: onderwijlen sochten my
eenige Slaven, onder welke desen *Pyrrhias*
was, welke quamen eer de spleet sig t'eene-
maal toegesloten had. Segt my, *Pyrrhia*, is
het de waarheit niet? in alle manieren, ant-
woorde *Pyrrhias*: ik hoorde ook het geblaf
door de spleet; en 't licht van de fakkels glin-
sterde my aan. Ik kon my van lagchen niet
houden wegen de getuige van het vuur en het
geblaf. Dat is geen nieuws, seide *Cleodemus*,
andere hebben 't ook gesien.

Niet lange geleden doe ik siek was,
sag ik diergelyks. Desen *Antigonus* paste my

op, 't was de zevende dag, dat ik, hemel! soo een heftige koors had, vol brand en hitte. Zy verlieten my alle, ende deur toefluitende, gingen zy buiten. Want fulx had gy geboden *Antigone*, om, of ik eenigfins tot slapen kon geraken. Doe stond een Jongeling by my als ik waakte, schoon van gedaante, met witte kleeren verciert. Als defelve my opgewaakt had, bracht hy my door een spleet in de hel, aldaar kende ik *Tantalus*, *Tityus* en *Sisyphus*. Wat fou ik u lieden al veel van de reft vertellen? na dat ik by den Richterftoel gekomen was, (want aldaar waren *Æacus*, *Charon*, *Parca*, en de *Erinnyes*) sag ik ymand als een Koning verciert, ik geloof dat het *Pluto* geweest is, hy fchreef de naamen op, van die gestorven waren. Defen Jongeling bragt my ook by hem. Doe wierd *Pluto* toornig op die gene, welke my daar bracht, fijn webbe is nog niet afgesponnen, feide hy, gaat weder heen, brengt hier *Demylus* de Smit: die leeft langer als fijn tijd is. Ik was bly dat ik weder quam, zijnde van de koors verloft: ik feide doe yder een dat *Demylus* soude fterven, hy woonde in de buurt, en soo ras dit geboodfchapt was, begon hy fiekte werden. Weinig daar na hoorden wy het gehuil van die gene, welke over hem rouwe drogen. Wat wonder is dat? feide *Antigonus*, ik ken ymant, welke, na dat hy twintig dagen had begraven geweest, weder in het leven quam, want ik heb de man, eer hy ftierf, en na dat hy was opgeftaan, dikmaals genesen. Hoe fou het lichaam, feide ik,

in twintig dagen tijds niet uitgeteert, en van
 honger bedorven zijn geweest, ten sy gy eenen
Epimenides genezen had? als wy dit seiden,
 quamen de Soons van *Eucrates* by ons bin-
 nen; komende van het wortelperk. d'Eene
 was al uit sijn kintse jaren, maar d'ander om-
 trent vijftien jaren: zy groeten ons, en gingen
 by de Vader op het bed sitten, doe wierde my
 een zetel gebracht, en wierde *Eucrates* als
 door het sien van sijn Soonen gemaant; wyl ik
 dese nu hier by my mach hebben, seide hy, te
 gelijk leide hy de hand op haar, kan ik u de
 waarheit verhalen. 't Is een yder bekent, hoe
 ik mijn Vrouw zaliger haar Moeder lief gehad
 heb, want door dese saken heb ik getoont, wat
 ik omtrent haar gedaan hebbe, niet alleen in
 haar leven, maar na dat zy gestorven was,
 smeet ik al haar cieraat en klederen, daar zy
 haar mede plegen te vermaken, in het vuur. De
 sevende dag na haar doot, leide ik op het selve
 bed, om die rouwe wat te verdwijnen, die ik
 over haar hadde. Ik las by mijn selven *Platoos*
 boekje, 't welk van de ziel verhandelt. *De-*
menate ondertusschen, komt selfs binnen, en
 sit nevens my, gelijk als desen *Eucrates*, wy-
 sende op sijn jongste Soontjen. Desen begon
 terstont kinderlyk te vreesen, en was al lange
 door dese vertellinge in sijn aansigt bleek
 geweest. Ik, seide *Eucrates*, haar omhelsende,
 begon al hikkende te schreijen. Sy wilde niet
 lijden dat ik schreide, maar beschuldigde my,
 dat ik haar in alle andere dingen wel had ge-
 hoorzaam geweest, maar dat ik een van haar
 goude

goude muilen niet verbrand had, en dat'er noch yts overig was, 't gene onder de kas gevallen lei: want, om dat wy van d'ander niet en vonden, smeeeten wy d'eene maar in 't vuur. Dewyl wy noch woord-gemeen waren, begon myn schelmachtigen Hont, daar ik veel van hiel, te blaffen; op welk geluid zy verdween. Wilt gy dit ook niet gelooven *Tychiades*, dewijl dit soo gemeen is, en dagelijks aangemerkt werd? By *Iupiter*, seide ik, sy zijn waardig dat haar billen, gelijk men de Kinders doet, met geen goude muil geslagen werden, sooder ymand is die sulx niet en geloof, onbeschaamt durft tegengaan. Ondertusschen quam *Arignothus*, den *Pythagorist*, met sijn hair-lokken binnen treden, zijnde seer aansienlijk van wesen. Gy kent hem wel, die door zijn geleertheit naamruchtig is, en de *Heilige* toegenaamt wert. Doe ik hem sach, schepte ik myn adem: ik dacht by myn selven, dat'er een byl gekomen was, om de leugens uit te houwen. Desen wijze Man sal sulke vertelders wel haast de mond stoppen: en t'eenemaal volgens het gemeene seggen, dat my van de fortuin een God toegesonden was. Als desen hier by sat, voor welke *Cleodemus* opgestaan was, vraagde hy eerst na de siekte, daar by doende, dat hy verstaan had, dat het al beter geworden was met *Eucrates*. Maar wat filosofheert gy lieden onder malkanderen, seide hy? want doe ik quam, luisterde ik een weinig, het scheen my een fraye saak te zijn. Wat sou het anders

zijn,

zijn, seide *Eucrates*, dat hy hem met force rāden (my toonende) dat'er geesten zijn, phantasyen, en de geesten der dooden op de aarde wandelen, welke sich aan een yder vertoonen, daar zy aan begeeren? Ik begon root te werden, my voor *Arignotus* schamende. Maar hy seide, *Eucrates*, segt *Tychiades*, dat die met geweld omgekomen zijn, hare zielen souden dwalen, gelijk, als wanneer ymant geworpt, onthooft, of aan een kruis gehangen is: maar die een natuurlijke dood gehad hebben, dat die niet souden dwalen. Want soo hy dat segt, spreekt hy geen ongerijmtheden. By *Jupiter*, segt *Dinomachus*, hy meint dat'er sulke niet en zijn, of gesien werden. Wat segt gy, seide *Arignotus*, siende op my seer wredelyk, meint gy dat daar niets aan is? voornamentlyk, daar yder een, om soo te seggen, het siet; gy moet my vergeven, seide ik, soo ik het niet geloof: maar ik alleen sie het niet, want by aldien ik het sag, sou ik het terstont gelooven, gelijk gy lieden. Maar, seide hy, wanneer gy te *Corinthen* komt, vraagt dan na het huis van *Eubatida*. Als gy het dan sult gevonden hebben, te weten, omtrent de hooftscheel plaats, daar in gaande, soo segt tegen *Tibius*, de Poortier, dat gy wel sien wildet, waar *Arignotus* den *Pythagorist*, de quade geest verdreven, en het huis daar door woonbaar gemaakt heeft. Wat was dat *Arignote*? vraagde *Eucrates*: het was niet te bewoonen, seide hy, om het vreeffelyk gespook dat daar geschiede: want, wanneer

daar ymant in woonde, die wierde verbaast, en vluchte terstont weg, zijnde van een wonder spektakel verschrikt. Het huis begon te vervallen, en't dak viel van boven neder, niemant durste daar in treden. Zoo ras ik dat hoorde, nam ik myn Boecxkens, (want ik heb verscheide soort uit *Aegypten*) en quam omtrent de eerste nachtwake in 't huis, vermanende den Hospes; byna tegen houdende, na dat hy verstaan had waar ik henen wilde gaan, meinde hy dat ik om hals soude raken. Maar ik nam een lanteern, en ging daar alleenig in, settende het licht in een vast voorhuis, waar by ik op de vloer neder, by mijn selven sat te lefen. Doe quam die nacht-geest, meinende met ymant van 't gemeen te spreken, en my, gelijk andere te verschrikken, hy was vuil, rouw, en zwarter als den donker. Desen by my staande, wilde van alle kanten tegen my vechten, hy veranderde dan in een Hont, dan weer in een Leeuw, en dan in een Stier. Ik nam een van de vreeslijkste Veerssen by de hand, de *Aegyptise* spraak navolgende, doe betooverden ik hem daar mede, en dreef hem in een hoek van het huis. Als ik doe gesien had, de plaats daar hy neder gesonken was, hiel ik op. 's Ogtens quam ik buiten alle hoop van d'anderen voor den dag, want zy dogten dat zy my doot souden gevonden hebben; ik ging na *Eubasides* toe, hem boodschappende, dat sijn huis van alle spoken vry was, en daar weder in mocht gaan wonen. Hem dan met verscheide andere by my nemende, (sommige volgden

volgden alleen over verwonderinge van 't gene geschiet was) en tot de plaats brengende, alwaar ik de geest sich had sien verbergen, gebood ik haar met schoppen en spaden de plaats open te graven. Dat gedaan zijnde, wierder een doot lichaam, dat seer uitgeteert was, gevonden; daar de beenen maar even in de gedaante van een mensch aan malkanderen hingen. Wy graafden het uit, en begroeven het, naderhand was het huis van spookeryen t'eenemaal vry. Als *Arignotus* dit vertelt hadde, zijnde een Man van groote geleertheit, en van eenyder geëert, soo was 'er niemandt van alle die daar tegenwoordig waren, welke niet seiden dat ik rasend was, om dat ik niet geloofde, 't gene voornamentlijk van *Arignotus* vertelt wierde. Ik vreesde noch voor sijn hair-lokken, noch voor dat gevoelen, 't geen zy van hem hadden. Wat is dat, seide ik, *Arignote*? waart gy ook so een, in welke ik alleen hope had, vol rook en vergelijkenissen? tusschen ons is gebeurt, 't geen men gewoon is te seggen, daar ik een schat meinde te vinden, krijg ik eikenhouts kolen? maar gy, segt *Arignotus*, soo gy noch my, die dit vertelt hebt, gelooft, nochte *Dinomachus*, *Cleodemus* of *Eucrates* selfs, segt dan eens, wie soud gy in dese saak darven betrouwen, om ons daar in tegen te gaan? Lieve *Jupiter*, seide ik, voornamentlijk, dien wonderbaren *Democritus* van *Abdera* geboortig, welke ontwakende, diergelijks in de natuur te kunnen zijn, want als hy sig in een gedenk-

teiken buiten de Stads Poorten geflooten had, en aldaar nacht en dag fchreef, en sekere Jongelingen hem wilden bespotten, en vervaart maken, zijnde met zwarte kleeden, gelijk als dooden bekleed, met momaansichten aan het hooft, dese gingen by hem staan, en fy sprongen en danften ook dik wyls: deselve vreesden niet voor hare vercierfels, nog wilde haar niet eens aansien, maar onder het fchrijven seide hy, houd op van mallen. Zoo vast geloofde die man, dat de zielen niets en waren, na dat zy uit het lichaam gingen. Segt gy dat, antwoorde *Eucrates*: *Democritus* moet een groote gek geweest hebben, by aldien hy sulx gemeint heeft; ik sal u lieden noch yts anders verhalen, 't geen my selfs gebeurt is, en niet dat ik van een ander gehoord heb: misschien als gy sulx hoort, *Tyehiades*, sult gy door de waarheit wel gedwongen werden.

Wanneer ik een Jongeling zijnde; in *Ægypten* verkeerde, om aldaar, door bevel van mijn Vader, de geleertheden te leeren, zoo begeerden ik na *Coptum* met een Scheepken te reifen, van daar ging ik na *Memnon*, om dat Orakel te hooren, te weten, dat geluit, welke hy geeft, wanneer de Sonne opkomt. Doe hoorde ik hem, niet op de ordinare manier, gelijk de andere een ydel geluit geven, maar *Memnon* selfs gaf my Orakelen, die hy met een volle mond tegen my uitsprak: soo het noodig was, sou ik deselve kunnen verhalen, onder het varen quam'er een *Memphitisch* Man by ons, welke met ons voer, zijnde een

Schrijver

Schrijver van die heiligheden , van groote wijsheit, en welbedreventheit in al de *Ægyptische* geleertheit. Men seide dat hy dryentwintig jaren lang , in eenige verborgene plaatsen der aarde sijn verblijf gehad heeft , en onder ruffchen van *Isis* in de Tover-konst soude afgerecht zijn. Gy meint *Panocrates* mijn Meester, seide *Arignotus*, een heilig Man voorwaar, die geschoren was, met linne bekleed, geleert; sprekende suiver Griecx, lang van stature, met een kamuus neus, neerhangende lippen, en dunne kuiten. Ja segt hy het is *Panocrates* selfs. Eerst wist ik niet wel wie het was: maar daar na heb ik hem gesien, als wy in de haven quamen, doende verscheide andere mirakulen, hy sat op de Krokedillen, en reed daar mede voort, hy verkeerde met de wilde dieren, welke hem eere bewesen, en met de staert streelden. Hier uit merkte ik, dat het een heilig Man moest wesen. Onderwijlen deed ik myn best, om door mijn vriendeljkheit, mijn selfs met hem gemeen te maken, soo dat hy my alle verborgene dingen seide. Eindelijk rade hy my, dat ik, alle slaven in *Mephides* verlatende, hem alleen soude volgen: want wy geen gebrek van dienaars souden hebben: en van die tijt aan leefden wy te gader. Als wy in seker Herbergjen quamen, nam hy het hout van de deur, grendels en klinken, rollende die in sijn kleren, hier op seide hy seker veers, waar door hy maakte dat het wandelde, en aan d'andere een mensch scheen. Dit ging henen, en puttede water,

bereide het Avontmaal, diende alies voor &c. Als dit nu lang genoeg gediend had, gaf hy de grendels en klinken wederom, doe seide hy een ander Veers op. Ik dede mijn uiterste best, om sulx van hem te leeren: want dat benijde hy my, alhoewel hy in andere dingen seer licht was. Maar op sekere tijd was hy heimelijk in een duisteren hoek geschuilt, alwaar ik het van hem gehoord had. Het bestont uit drie begrijp-woorden: als hy nu met het hout van de deur geboden had, 't geen te gebieden was, ging hy na de markt toe. Maar 's anderen daags, als hy op de Markt besig was, en het deur-hout toegeffelt hadde, sprak ik die drie begrijp-woorden op deselve wijze, en gebod water te putten. Als het selve een emmer vol gedragen had, houd op; seide ik, wilt niet meer putten, maar wert weder een deur-hout. Dit en wilde my niet meerder gehooramen, maar putte geduurig water, soo dat het heele huis door het putten vervult wierde. Als ik dan dit niet konde ophouden, vreesde ik dat *Panocrates*, over 't gene geschiet was, sig soude vertoornen, ik nam de bijl by de kop, en hief het in twee stukken. Doe nam elk stuk een emmer, en gingen om water te putten: doe had ik in plaats van een, twee Dienaars. Onderwijlen quam *Panocrates* hier over, en dit verstaan hebbende, deselve veranderde se weder in houten, gelijk zy voor het uitspreken van het Veers geweest waren. Hy liet my doe alleen, niet wetende waar hy sich verbergde. Maar kond-gy nu wel, vraagde *Dinomachus*,

van een deur-hout wederom een mensch maken? ik sou het seker noch wel half en half weten: maar ik kon het selve soo niet weder in sijn oude stand brengen, wanneer het selve eens een waterdrager is geworden, want wy souden het huis vol water zijnde, moeten verlaten. Gy oude grijse Mannen, seide ik, sulke gy noch niet ophouden, sulke wanschapene redenen te verhalen? schort dese ongelooflijke en verschrikkelijke fabulen liever tot een ander tijd op, en dat om dese Jongelingen wille, op dat zy niet heimelijk met dese vervaarlijke en onnatuurlijke beuselingen versadigt werden. Men hoorde sulx voor haar te verbergen, op datse niet gewoon werden sulx te hooren, en deselve haar gantsche tijd lang verschrikkelijk doen leven: en op het minste geruis vreesachtig werden, na dat zy met die bygeloovigheid vervult zijn geworden. Gy vermaant my wel te recht, seide *Eucrater*, wijl gy het een bygeloovigheid noemt. Want wat dunkt u *Tychiades* van diergelijke dingen, ik spreek van de Orakulen en Waarseggingen, 't geen sommige door een Goddelijkheit angeblasen zijnde, uitroepen, en uit onderaardsche holen voortkomt? of als een Wellprekend in getallen, toekomende dingen voorlegt, en van de ring, welke ik heb, vertoonende op het zegel het beelt van *Apollo Pythius*, dat desen *Apollo* met my spreekt wil ik niet seggen, op dat ik niet schijne tot mijne roem, u ongelooflijke dingen te verhalen. Vorders dat ik by *Amphiloehus* in *Mallo* gehoord heb, daar een

Helt noch lange met my twiftede, raadslaande over mijne faken, nu, 't geen ik felts gezien heb, wil ik alleen verhalen: daar na ook 't geen ik ordentelijk in *Pergamen* gezien, en in *Pataren* gehoord heb. Derhalven, doe ik uit *Aegypten* weder t'huis quam, hoorde ik die waarfegginge, welke in *Mallo* gefchied was, die feer baarblijkelijk en waaragtig was, nochtans op die voet Orakulen te geven, datfe beantwoorden, 't geen de Propheten in een briefjen gefchreven hadden, soo docht my feer wel te doen, dat, dewijl ik daar verby voer, het Orakel eens beproefde, en dien God van toekomende dingen raadflaagde.

Als *Eucrates* dit feide, en fiende hoe ver dese faak soude ftrekken, en geen kort Treurfpel van dit Orakel begonnen had, vond ik dat het niet voordeelig soude zijn, dat ik alle tegenfprak, verlatende hem, uit *Aegypten* in *Mallum* varende, want ik merkte dat mijne tegenwoordigheid haar moejelijk viel, om dat ik hare leugenen tegenftrevig was. Ik ga henen, feide ik, om *Leontichus* op te zoeken: want ik moet hem nootfakelijk fpreken. Maar gy lieden, de menfchelijke dingen niet genoeg achtende, verciert ook fabulen en beufelingen van de Goden. Dit gefegt hebbende, ging ik henen. 't Is te gelooven, dat, doe ik weg was, en haar vrijgheit hebbende, zy malkanderen wakker getracteert, en met leugenen vermaakt hebben. Dese en diergelijke dingen by *Eucrates* gehoord hebbende, kom ik, lieve *Iupiter*, met een opgespannen buik,

buik, even als die met Most vervult zijn, gedwongen zijn te braken. Ik wenste wel een medikament te mogen hebben, en dat voor groot gelt, dat my kan doen vergeten, 't geen ik daar gehoort heb, op dat de geheugenis der selver my niet mocht schaden: te weten, die Wan-schepsels, Nacht-geesten, en die Hecates.

PHIL. Diergelijks komt my ook uit die redenen over, *Tychiades*: men segt datse niet alleen rasen, en het water vreesen, die van een dollen Hont gebeten zijn, maar soo deselve mensch een ander bijt, dat die deselfde siekte krijgt. Want gy, die by *Eucrates* gebeten zijt, schijnt my die selve beet aan te vrijven, soo hebt gy mijn ziel met helsche geesten vervult.

TYCH. Laten wy wel te vreden zyn, want wy hebben een seer groote remedie daar tegen, te weten, de waarheid, en de rechte redenen in alle dingen: soo wy deselve gebruiken, sullen wy door sulke ydele en vercierte leugenen niet afgeschrikt werden.

LUCIANI HIPPIAS,

Ofte B A D.

Hy beschrijft het Bad van Hippia, en met eenen prijs by des selfs maker.

IK ben van gevoelen, dat de wijze en geleerde luiden prijsens waardig zijn, die de Oratien niet alleen sorgvuldiglijk bewerken, en alle saken, door haar schrijven de nakomelingen nalaten, maar met deftige werkstukken, die de oratien wijd en zijds beloven, bebolwerken. Een sieke, soo hy wel by zijn sinnen is, sal geen Medicus ontbieden, die louter kan disputeren, maar liever ymant die in de konst ervaren is. Men moet hem voor grooter Meester houden, die alle gesangen kan singen en spelen, als die alleenig de manier en klank kan oordeelen.

Waar toe is het van nooden, dat ik uw allevelt-oversten soude ophalen, die geensins te smaden zijn, en van het volk voor goet gekeurt werden, om dat hare deugden uitmuntten, om de militie te oeffenen, deselve in slagorder te stellen, en haar door een aanspraak weten aan te moedigen; en niet die meerder eere waardig zijn, en sig in het vegten wel dragen, soo met de hand als met de tonge vaardig zijnde, en deftige daden gedaan hebben. Gelijk als van de ouden geweest heeft *Agamemnon* en *Achilles*, en uit die wat jonger zijn *Alexander* en *Pyrthus*.
 Waarom heb ik sulx opgehaalt? niet dat ik op een andere wijze een historie begeer te schrijven, om dat ik daar gewag van maak, maar dat ik voor goet keur dat sommige van de konstige werk-basen gepresen en geëert werden, welke haren naam door hare stukken.

ken roembaar gemaakt hebben, en met eenen na haar doot eenige konst-werken nagelaten hebben: al hoe wel die, welke sig alleen op de Oratien uitgeven, beterde naam van Sophisten als van Wijse verdienen. Wy hebben hooren seggen dat *Archimedes* en dien *Cnidianischen Sofrates* aldus geweest hebben. Welke een overwinninge van *Ptolomeus* bekomen heeft, en *Memphis* sonder belegeringe, alleen met doorsnydinge van de rivier: d'ander heeft des vyants schepen, door sekere konst in de brant gestoken. Voor dese was ook *Thales Milesius*, welke aan *Cresus* Koning van *Lydien* beloofde het heir droog-voets in de tijd van eene nagt over de riviere *Alys* te voeren, al hoe wel hy geen werk-baas en was, so had hy nogtans een groot en diepsinnig verstant. Maar 't gene van *Epeus* verhaalt wert, is maar een out versiersel. Die de *Asbiven* een houten paart soude gemaakt hebben, en daar in was gaan sitten met de principaalste der *Griexse* helden.

Tusschen dese, en dien *Hippias* die in onse tijd geleefd heeft, is het waardig te herdenken van soo een man, zijnde in spreken en in studien seer wel geoefent, soo dat hy genoegsaem naast de Ouden mäg gestelt werden. Voornamentlijk, wijl hy door sijn verstant, en scherpsinnigheit boven andere uitstak, en in het uitleggen der saken alles seer naaktelijk vertoonde. Vorders was sijn werk uitstekender als sijn oratien: en 't geen hy beloofde door konst te sullen doen, betoonde

hy metter daat: niet alleen ook in sulke dingen, heeft hy boven andere, die voor hem geweest zyn uitgestoken, maar hy wist alles na de meetkonst af te beelden. Hy was in de meetkonst ervaren, als ook in de musyken was hy niet vreemt: eenyder stuk, heeft hy seer aardig weten te vertoonen na die manier, als of hy sig daar alleen op uit gelegd hadde.

Daar soude veel tijds mede heen loopen, om sijn neerftigheid van den wederom slag der stralen, en der spiegels te pryfen. Ook hocdanig hy in de kennisse der sterren heeft uitgemaakt; daar hy betoont, dat al die voor hem geweest zyn, maar kinderen geweest hebben.

Ik moet hier een stuk-werk, 't geen ik onlangs van hem gesien heb, en my daar grootelijx over verwonderde, voor tegenwoordig te berde brengen. 't Is een gemeen argument, en dikmaals in onse memorie, het bouwen van een bad, maar de aardigheid en de besondere neerftigheid wert in dit gemeene argument beschout. Het was een plaatszjinde seer mismaakt door haar ongelijke plat, hoog en steil, welke hy nam, wesende aan beide sijden seer laag, hy maakte het beider zijds even hoog, met de gront gelijk. En tegen het toekomende werk seer sterk, met een goet fundament: de top seer steil, en om sterker t'samenvoeginge, tegen malkander aan, vorders dat daar onder gestelt was, was niet veel grooter als de plaats, maar seer over een komende met het gebouw, hebbende

van alle zijden het ligt. De hoogte van de poorten, hadden groote opgangen, meer agter over als regt, gemaakt tot accommoditeit der ingaanders. Men ging terftont in een gemeen huis, zijnde groot genoeg voor de lakkeien en dienaars om te wandelen. Aan de linkerhand waren kamers tot welluft. Vorders zijn dese in het bad te observeren: dat het gemakkelijke en ligte plaatsen zijn: daar en boven het huis, 't welk te moy is, om voor een wasch plaats te verftrekken, nogtans nootfakelijk voor adelijke en treffelijke personagien. Na dese komt aan beide zijden een plaats om sig te ontkleeden, en de selve daar te laten verblijven. In 't midden van het huis is een seer hooge top seer gemakelijk door dat ligt dat daar door geschept wert, hebbende binnen sig dry koude vyvers, van *Lacanishe* steen gemaakt. In de selve zijn ook twee beelden van witte steen geset, zijnde een seer out werk, het eene van de *gesontheit*, en het ander van *Æsculapius*. Die daar uit gaan werden in een huis ontfangen, dat allenkens met zangenamigheid verwarmt: 't welk in 't lange is, en by na ront. Na dese is aan de rechterhand een seer fraye en gemakelijke wooning, alwaar men met salven en olien strijkt, hebbende aan beide zijden twee uit en ingangen uit *Phrygise* steen seer sierlijk gehouwen, alwaar men van het worstel perk in koomt. De wooninge die daar aan volgt overtreft al d'andere in schoonigheit, seer bequaam om te staan en te sitten, ook niet hinderlijk om lang

in te blijven; om te wentelen seer nuttig, blinkende van onder tot boven van *Phrigise* steen.

De plaats tot het bad, is van *Nomadische* steen gebouwt. Maar het binnenste vertrek is seer vermakelijk en deftig, blinkende van bloemen en sierlijkheden, als van purper. Dese vertoont dry bakken van de baden. Vorkers is het de gewassene niet geoorloft wederom door de eigenste vertrecken te gaan, maar door die welke na het koude gaat, door de wasem-plaats, die met een aangename lauwigheid verwarmt, moet men wederom keeren. Dese hebben alle ook veel licht. Vorders de opgevels haare breeten quamen met hare lengten wel overeen: soo dat deselve overal vol licht en helderheit is, want volgens dien deftigen *Pindarus* moet een werk-stuk voor de beginnende seer deftig met licht versien, gevonden werden; 't welk voornamentlijk in dit huis is aan te merken.

Want gelijk als desen *Hippias* seer wijs geweest zy, heeft hy een vertrek gemaakt voor een kout Bad, tegen het Noorden, 't welk nochtans de Zuider locht niet heeft te ontbreken, maar de andere, alwaar veel warmte en hitte van noden was, heeft hy tegen het Zuiden, Oosten en Westen gestelt. Wat hoef ik hier de worstel-plaatsen te verhalen, en de gemeene, daar men de kleden bewaart; zijnde korte wegen na het bad, van groote nuttigheit, om alle ongemak te vlieden? Niemand heeft te meinen, dat ik maar een gemein ge-
bouw

bouw voorftel, en dat om een deel vercierte woorden op te pronken. Want in gene faken, als ook private, nieuwe aanmerkingen van fchoonheid te bedenken, dunkt my geen bewijs te zijn van kleine of geringe wijsheid, Onder welke dit werk van dien voortreffelijken *Hippias* te houden is, vertoonende ons al de deugden van een Bad, als ook het nut, gebruik, klaarheid, mate, bequaamheid en veiligheid der plaats om te waffen. Vorders met alle andere behoeftheden, met twee wegen, dubbelde omgangen, en opene deuren gemaakt. Hy heeft hetselve ook met twee uurwijfers verciert, d'ene gaar met het water, en d'ander door de Son. Dit gefien hebbende, kon ik foodanigen werk niet genoegzaam prijzen; ik soude nijdig en seer ondankbaar fchijnen, dat ik den Architekt en het Werk, door mijn fchrijven niet en soude verheffen, en een eeuwige naam nalaten. Ik twijffel niet, of God fal de andere, die daar om te waffen komen, ontfteken met een yver, om met my den felven van foo een werk dank te weten.

LUCIANI *Macrobij,*

Ofte

LANG-LEVERS.

Hy verhaalt hier een heele Catalogus van Perfoonen die lange geleeft hebben.

Ik

IK breng uw, seer vermaerde *Quintille*, een droom in plaats van een geschenk; op uw verzoek offer ik uw deselang-levers op: een droom seg ik, die ik wel eertijds heb gezien, en mijne vrienden vertelt, op de selve dag wanneer gy uw soontjen sijn naam gaat. Wanneer ik door geenderlei giffinge kon agtervolgen, welke lang-levende God my door dese droom aan uw gebod, dat ik uw opdragen soude, dog ik had de Goden op die tijd gebeden, dat gy met uw kinderen lange mogtet leven, agtende dat het gantsche menschelijke geslagt soude nuttig zijn, voornamentlijk aan my en de mijne; 't schijnt dat God hier door myn yts gelukkig heeft willen voorseggen.

By mijn selven overwegende, quam myn in den sin dat het een persoon was, die in de vrye konsten opgetrokken is, van God geboden wierde, dat ik een geleert schrift komende uit een goet verltant, u soude toebrengen.

Dese dag dan agt ik alderbequaamst om dese geboorte geschenkjes op te offeren. Dit schenk ik uw dan, waer in gy kont bemerken dat verscheide tot een hooge ouderdom zijn opgeklommen. Misschien dat gy uit het lesen des selfden wel tweederlei nuttigheit sult trekken: het eene dienende van lang en vermakelijk te leven: d'ander, dat gy een onderwijs uit de exempelen haalt, kennende wie seer sorgvuldigh geweest hebben over haar
sel-

selven, soo over het lighaam als ziele, en een hoogen ouderdom sonder eenig ongemakkelijk leven, bekomen hebben.

Homerus segt dat *Nestor* de wijste der *Achyven* zijn leven tot dry eeuwen toe verlengt heeft, welke segt, dat hy na het lighaam en ziele ge oefent was. Men verhaalt dat *Tiresias* den Tragedi schrijver ses maal langer geleeft heeft als een ordinaar mensch, 't is geloofelijk, dat een man die de onsterfelijke Goden toegewijd is, welke een gematigt leven heeft, dat die ook een langh leven heeft kunnen genieten. Men bevind ook dat alle natien die een goede levens Wet onderhouden, lang levende blijven: gelijk de *Egyptise* heilige schryvers, en by de *Assyriërs* en *Arabiers*, de tolken der fabulen, als ook by de *Indianen*, de *Brachmannen*, die sig t'eenemaal op de Wijsgeerte uitgeven.

Vorders ook diese *Magi* ofte toovenaars noemen, zijnde een geslagt dat waarlegt, en de Goden toegeheiligt is. Daar en boven de *Persianen*, *Parthers*, *Bactrianen*, *Chorasmanen*, *Sacen*, *Meders* en andere *Barbarische* volkeren, die van een vaste gesontheit zijn, en seer langduurig, eensdeels door de tooverkonst die sy oefenen, anderdeels, dat sy een goede dieet houden. De volkeren die alderlangst leven, zijn voornamentlijk de *Seres*, want, de spraak is datse wel dry hondert jaren lang leven: de reden hier van schrijven sommige
de

de gematigde lucht, sommige de natuur der aarde, en andere de levens-wet toe. Want men zegt, dat al die Natiën alleenig water drinken. Men bevind ook dat de *Athoren* tot hondert en dertig jaar leven, en de *Chaldeen* tot over de hondert jaren, want zy leven by Gersten-brood, als wesende een Medicijn om scherp te sien: daarom meint men dat zy ook scherpsinniger zijn als andere menschen.

Dit is dan het gene, waarom men zegt, dat sommige Natiën en Volken lange leven: sommige om de plaatsing der aarde, andere om de getempertheit des lochts, eenige om de spijs, of dikwyls door alle beide. Ik sal u met alle recht en reden een veel beter hoope van levens toonen, wanneer ik bewijs, dat de menschen in alle plaatsen der aarden en Natiën, en onder alderlei locht, tot hooge ouderdom, door bequame oeffeningen, en goede manier van eten, geraken:

Ik sal een splitsinge van dese vertellinge maken, eerst aanteikenende de studien, in 't begin sal ik van Koningen, en die in 't bevel hebben uitmunten, verhalen: waarom de rechtvaerdigheit der groote Gods-dienst, de weg wijfende tot een seer volmaakte reecx, heeft haar bevel en de aarde, met groote weldaden gezegent; op de selfde wijze merkt gy de Fortuin, en de natuur van de langlevende menschen aan, waar door gy des te vaardiger hoep krijgt, om een gesonde en lange ouderdom te krijgen: op de selve wijze haar nabootsende,

fende, foud gy uſelven een ſeer langen en hoogen ouderdom konnen maken.

Numa Pompilius, d'aldergelukkigſte Koning der Romeinen, en d'alderyverigſte tot den dienſt der Goden, ſegt men dat over de tachtentig jaren geleefd heeft.

Ook *Servius Tullius*, Roomsſch Koning, foudedeſgelijks ſijn ouderdom over de tachtentig jaren uitgeſtrekt hebben.

Der Romeinen laaſte Koning *Tarquinius*, zijnde te *Cumen* in ballingſchap, wiens jaren over de tachtentig waren, alle ſeer geſondelyk doorbrengende.

Dat zijn *Romeinſe* Koningen geweest, by dewelke ik de andere voegen ſal, die tot ſeer hooge jaren gekomen zijn, daar by voegende hare oefſeningen. Aan het eind ſal ik de groote ouderdommen van d'andere Romeinen daar ook by hangen, als ook andere *Italiaanſe* Volkeren, die lang in de werelt geweest hebben. Die met een enkele Hiſtorie onſe lucht beſchimpen, konnen met geſonde redenen, wel dapper afgekaatſt werden, ſoo dat het geoorlooft is beter hoop te hebben, om een volmaakte wensch te achtervolgen: en een ſeer lang en bequamen ouderdom, ſoo te Land als te Water beheerſchende, welke in hare plaatſen regeert en veroudert, verkrijgen.

Arganthonius, Koning der *Tartefers*, meint men wel hondert en vijftig jaren geleefd te hebben, 't welk getuigt wert van den Daden ſchrijver *Herodoorus*, en den Lierdiger *Anacreon*: alhoewel het ſommige leugenachtig ſchijnt.

Agathe

Agathocles Siciliaans Tyran, sou in sijn vijf en negentigste jaar gestorven zijn, zijnde *Demochares* en *Timaeus*, Schrift-getuigen.

Den *Syracusaner* dwinglant *Hieron*, door siekte afgemat, gaf het leven in sijn twee en negentigste jaar, na dat hy tseventig jaren sijn regeeringe gehandhaaft hadde, volgens de schriften van *Demetrius Callistianus*, en andere.

Anteas, Koning der *Scythen*, welke met *Philippus* by de Riviere *Istrum* in de Velt-slag geslagen bleef, was over de negentig jaren.

Bardalis, Koning van *Illyrien*, die in den Oorlog op het Paart tegen *Philippus* vocht, gaf den geest, zijnde over de negentig.

Teres, Koning der *Drysen*, soo men *Theopompus* mach gelooven, stierf in 't twee en negentigste jaar sijnes ouderdoms.

Dien Scheel-sienden *Antigonus*, Soou van *Philippus*, Koning der *Macedoniers*, veggende in *Phrygien*, met *Seleucus* en *Lysimachus*, viel, na dat hy veel wonden gekregen had, ter neder, eindigende sijn leven met het een en tachtigste sijnes ouderdoms, zijnde *Hieronimus* oog-getuige, die met hem de Militie gevolgt heeft.

Vorders *Lysimachus*, zijnde ook selfs Koning van *Macedonien*, wierde in sijn tagchen-tigste jaar, in de slag tegen *Seleucus* ter neer gevelt, volgens het getuigenis van *Hieronimus*.

Antigonus de Soou van *Demetrius*, Neef van *Antigonus Luseus* heeft vier en veertig jaren

jaren over *Macedenien* geregeert: welke ge-
leeft had taggentig jaren, soo *Medius* en an-
dere fchryvers te gelooven zijn.

Van gelijken ook *Antipater*, geboren
van *Iolaus*, ondersteunt zijnde van een groo-
te magt, hebbende het voogdyschap van veel
Macedonifche Koningen gehad, ftierf over
de taggentig jaren zijnde.

Ptolomeus, wiens Vades *Lagus* was, de
gelukkigfte onder alle Koningen dooreigen
fortune, heeft tot zijn taggentigfte jaar over
Egypten geheerft. By zijn leven, gaf hy het
rijk twee jaren voor zijn doot aan zijn Soon
Ptolomeus over, die toegenaamt was *Phila-
delphus*, welke ook het vaderlijke rijk van
zijn broeders toegelent is.

Phileterus die het eerfte gebied gehad
heeft om ontrent *Pergamen* te bouwen, die
het felve kreeg, zijnde een befmedene, dese
ftierf in het taggentigfte jaar zijnes ouder-
doms.

Attalus, die toegenaamt was *Philadelphus*
is ook Koning van *Pergamen* geweest, by
welke ook *Scipio* veltneer der *Romeinen* quam,
gaf den adem in 't twee en taggentigfte jaar
zijnes levens.

Mithridates zijnde ook *Kuiftes* genaamt,
Koning van *Pontus*, vlugtende voor *Anti-
genus Lufcus*, is in *Pontus* gestorven zijnde,
vier en taggentig jaren out, volgens het ge-
tuigeniffe van *Hieronimus* en andere fchrij-
vers.

Ariarathes Koning van *Capadocien* was,
na

na het seggen dat *Hieronimus* na gelaten heeft, twee en tachtentig jaar wanneer hy overleed; sonder twijfel soude hy tot hoogen ouderdom opgeklommen hebben, soo hy in de slag van *Perdicca* niet levendig gevangen en aan een kruis gehegt waar geweest.

Cyrus de Koning der *Perfiaanse* volken, is tot leer hooge ouderdom geklommen, gelijk de historien der *Persien* en *Affyriers* melden, met welke *Onesicritus* over een stemt, die de daden van den grooten *Alexander* te boek geset heeft: dese hondert jaren hebbende, riep een yder van sijn vrienden, van welker hy bevont dat verscheide door sijn Soon *Cambyses* om hals geraakt waren, en *Cambyses* belede dat niet sonder sijn kennis gedaan te hebben, was cendeels ontroert door de smaet die hem sijn Soon aandeet, die soo wreedelijk gehandelt hadde, anderdeels sijn selven beschuldigende als een schender der wetten en gerechtigheit, heeft met groote droefheit sijn leven geëindigt.

Artaxerxes toegenaemt *Mnemon*, tegen welke sijn broeder *Cyrus* wilde oorlogen, hebbende het *Perfiaanse* rijk, stierf door siekte, zijnde ses en tachtentig jaren out, maar volgens *Dion* in het vier en tnegentigste.

De andere *Artaxerxes* Koning der *Persien*, welken *Isidorus Characenus* de histori schryver segt, sijn voor vader geheugt te hebben dat hy regeerde, zijnde dry en tnegentig jaren out, welke nog door verraderie van sijn broeder *Gofeshra* omgekomen is.

Sinarthocles, Koning der *Parthæen*, zijnde negentig jaar, is uit zijn ballingschap van de *Sacaurasche Scythen* gebracht, en regeerde noch-leven jaren.

Tigranes, Koning van *Armeniën*, tegens welke *Lucullus* gestreden heeft, is in zijn vijf en taghentigste jaar door siekte overleden.

Spasines, Koning der *Characenen*, en die plaatsen omtrent de roode Zee, stierf in 't vijf en taghentigste jaar met siekte bevangen zijnde.

Tereus, de derde na *Spasines*, Koning der selver plaatsen, is door siekte gestorven, geleefd hebbende twee en negentig jaar.

Artabazus, die de sevende na *Tereus* het *Characenische* Rijk gehad heeft, heeft ses en taghentig jaren, van de *Parthers* uit zijn ballingschap gevoert zijnde, geregeert.

En *Mnaseires*, Koning der *Parthyaen*, heeft ses en negentig jaren geleefd.

Masinissa, Koning van *Mauritaniën*, stierf negentig jaren zijnde.

Maar *Asandrus* van *Divus Augustus*, in de plaats van *Etnarchus*, voor Koning van *Bosphorus* verklaart, heeft men gezien, dat in zijn negentigste jaar, soo te Voet als te Paert, met geen minder manhaftigheid vocht dan de beste. Welke, als hy gemerkt hadde dat de militaire saken aan *Scribonius* overgedragen waren, onthief sich van spijse, en stierf, dry en negentig jaren uitgeleefd hebbende.

Goasus, na het seggen van *Isidorus*, heeft het rijk *Characene* gehad, op welke tijd *Mano*
over

overde Arabiers regeerde, stierf door eenige siekte in't hondert en vijftiende jaar sijnes ouderdoms. Soo veel oude Koningen zijnder dan geweest, daar onse voor ouders gewag van gemaakt hebben. Hier kan men de Philosophen gevoegelijk by stellen, en alle die in verstant en geleertheit uitmuntende geweest zijn, welke voor haar selven sorg dragende, tot de uiterste ouderdom gekomen zijn. Ik sal alleen die beschrijven, die ik by geloofwaardige schrijvers gevonden heb, en voor eerst de Philosophen, van welke *Democritus Abderitas*, hondert en vier jaren zijnde, door onthoudinge van spijs gestorven is.

Den Musicant *Xenophiles*, na de getuygenisse van *Aristoxenus*, studeerende in de Philosophie van *Pythagoras*, heeft langer dan hondert en vijf jaren te *Athenen* geleefd.

Solon Thales, en *Pittacus*, welke uit het getal der seven wijse waren, hebben elk hondert jaren geleefd.

Zenon den Autheur, en Prins der *Stoische* Philosophen, heeft agt en t'negentig jaren geleefd: desen segt men, wanneer hy in een vergaderinge quam, en sijn voet stootende, soude uitgeroepen hebben: wat roept gy my? en t'huys komende door hongersnood sijn leven soude geëindigt hebben.

Cleanthes, een discipel van *Zenon*, die ook des selfs plaats vervult heeft, leefde negen en t'negentig jaren, en had een geswelletjen aan de lippen. Als desen besloten had sijn leven

door

door hongers nood te eindigen, wierden hem eenige brieven van zijn vrienden toegebracht: terftont na dat hy eten genoten had, en den eifch zijner vrienden voldaan hebbende, ontbiel hy fig weder van fpijfe, en ftierf.

Xenophanes wiens vader *Dexinus* was, een toehoorder van den natuurkender *Archolaus* heeft een en tnegentig jaren gehad.

Xenocrates, een discipel van *Plato* leefde vier en taggentig jaar.

Carneades den grontlegger der nieuwe *Academie*, quam tot vijf en taggentig jaar.

Diogenes Seleucus van *Tigren*, wijsgeeder der *Stoifche* fekte, was agt en taggentig jaar.

Posidonius Apanea uit *Syrien* gesprooten, maar een wettig *Philosooph* van *Rhodien*, van gelijken een hiftori-fchrijver, was vier en taggentig jaar out.

Den *Paeipateticus Critolaus* quam over de twee en taggentig.

Plato de heiligfte van al de *Philosofhen*, was een en taggentig.

Athenodorus Sandonis van *Tarsen* geboortig, de meester van den Keifer *Augustus*, door wiens gebeden de ftad *Tarsis* van fchattinge verlost wierde, is in zijn vaderland gestorven twee en taggentig jaren zijnde. Waar over de *Tarsensers* jaarlijks hem eenige gewoone eere aan doen, als of hy een held geweest ware.

Den *Stoicus Nestor*, die ook van *Tarsen* gesproten was, de meester van de Keifer *Tiberius*, leefde twee en tnegentig jaar.

Xenophon de Soon van *Geryllus* was over

de tnegentig eer hy stierf. Dit zijn dan vermaarde Philosophen geweest.

Uit de histori schrijvers, was *Ctesibius*, dese stierf onder het wandelen, als hy over de hondert vier en twintig jaren out was, volgens het getuigenisse dat *Apellodorus* in sijn Chronijk daar van aangeteikent heeft.

Hieronimus, die veel in den oorlog verkeert had, zijnde door veel arbeids en wonden afgemat, leefde tot sijn hondert en vierde jaar, 't welk verhaalt wert van *Agatharchides* in 't negende boek van sijn *Asiatische* historien: desen verwondert niet weinig over die man dat hy tot het uiterste toe in 't spreken, en uiterlijke sinnen met gesontheit volhert heeft.

Hellanicus Lesbicus leefde vijfen taggentig jaar; van gelijke ook *Phonocydes* den *Syrier*. *Timaeus Tauromenites* heeft ses en tnegentig jaaren volbragt.

Aristobulus Cassandrens, segt men over de tnegentig jaren geleest te hebben: welke sijn historie, gaande in sijn vier en taggentigste jaar, begon te schrijven, 't welk hy selfs in 't begin van sijn werk getuigt.

Polybius, welkers vader *Lycorta* geweest is een *Megalopolitaan*, wedcrom na sijn land gaande, is van het paart gevallen, door welker val hier siek wierde, en is in het twee en taggentigste jaar sijn levens gestorven.

Vorders den histori schrijver *Hypsocrates Amisenus*, een man over al in geoeffent, die leefde twee en tnegentig jaar.

Uit de Spraak-kunders is *Gorgias* geweest, die sommige een Sophist noemen, is door hongers-noot, in het hondert en achtste jaaf sijns ouderdoms overleden. Als men hem vroeg de oorzaak sijner lang leventheit, en zijn volle vigueur, segt men dat tot antwoode gaf, dat hy sich van vreemde gasternijen afgehouden had.

Socrates, wanneer hy tnegentig jaren out was, schreef hy zijn *Panegyricum*. Als hy negen en negentig jaren had, dat de *Athenienfers* in de slag by *Charonea* van *Philippus* waren omgekomen, soo paste hy het Veersjen van *Euripides* op sich selven: *CADMUS* verliet eertijds de hooge muuren van de Stad *SIDON*. By welk hy seide, dat *Griekenland* in flavernie soude vervallen, doe scheidde hy uit het leven.

De Redenaar *Apollodorus* van *Pergamen*, meester van *Cesar Augustus*, die onder de Goden gecanoniseert is, en te gelijk met *Athenodorus* van *Tarsen* in goede disciplinen opgebracht is, heeft ook gelijk *Athenodorus*, twee en taghentig jaren geleest.

Potamon, een leer vermaart Redenaar, leefde tot de tnegentig jaren.

Sophocles, den Treur speligen Poëet, stikte in een korrel van een druif, zijnde negen en tnegentig jaren out. Dese van zijn Soon *Iophon* omtrent het eind van zijn leven van kintsheit beichuldigt zijnde, soo seide hy de Rechters het *Colonaise OEdipus* van buiten op deselve uitleggende, waar door hy betoonde

genoegzaam by zijn sinnen te zijn, welken de Rechters verhoort hebbende, verwonderden over zijn verstand, en veroordeelden de Soon als rasende.

Den Bly-spel-Schrijver *Cratinus*, leefde seven en negentig jaar, en, wanneer hy op het eind van zijn ouderdom de fabel van *Pytine* geleert had, en daar overwinnaar in geweest was, is hy niet lang daar na gestorven.

Van gelijken ook den Comedie-schrijver *Philemon*, gaande in zijn seven en negentigste jaar, leide op syn bed te rusten, welke, wanneer hy sag dat den Ezel syn bereide vygen op at, lachte hy, en zijn Dienaars roepende, begeerde hy met een groote lag, dat men den Ezel sterke wyn te drinken soude geven, alsoo smoorde hy onder het lagchen.

Epicharmus, den Comediant, legt men dat ook seven en negentig jaren geleefd heeft.

Den Lier-Poët *Anacreon*, was vyf en taghentig jaren out, eer hy stierf; den Lier-dichter *Stesichorus*, was ook van den selfden ouderdom: maar *Simonides* van *Chius*, was over de negentig jaren.

Maar uit de Letter-kundige leefde *Eratosthenes Cyrenaus*, de Soon van *Aglauus*, twee en negentig jaren, die men ook met alle regt, een Poët, Wys-geer, en Land-meter mochte noemen.

Tot vyf en taghentig jaren toe leefde ook den *Lacedemonischen* Wet-gever *Lycurgus*.

Soo veel Koningen en geleerde Mannen, heb ik voor tegenwoordig kunnen opnemen,

men, om dat ik beloofd had eenige langgeleefde *Romeinen* en *Italianente* berde te brengen: die sullen wy, met God, voordeftige *quintile*; in het gedenk-boek toonen.

LUCIANUS van het Huis.

Hier wert een Huis geprefen, welkers stand, gestel, dak, en andere verciersets des selfs beschreven werden; ten laastten ook de beschilderde muuren &c. by welke somtijds eenige vergelykinge komen.

A *Alexander* fiende dat de riviere *Cydnus* een goet water was, heeft begeert daar in te baden, ook merkte hy dat hy van veilige diepte was, sagjes vlietende, en somers redelijk koue was, soodanig, dat al was het dat hy de siekte, welke hy daar uit kreeg, voor geweten had, sich daar niet van konde onthouden hebben.

Sooymant een seer groot huis fiet, uitmuntent van gedaante, wonderlijk licht, met gout geciert, en uitstekende wel beschildert, sal die niet soeken hier over een *Oratie*, als een getuige des selfs, daar van na te laten, voornamentlyk; wanneer hy sich op die studie uitgeeft, sou hy niet genegen zyn't selve te befaamen, ruchtbaar en lang geheugelyk te maken, daar het hem geoorloft zy, daar hy ook een gedeelte is van des selfs schoonheit? Maar

doorkeken, en sich over verwondert heeft, daar weder van daan gaat, stom zijnde, 't selve sonder Oratie daar over te doen, verlatende, sonder een woort te seggen, gelijk als ymandt die geen tong heeft, of die door nijd voor- genomen heeft niet te spreken?

Dit is voorwaar geen plicht van een eerlyk en yverig perloon, of van die gene welke ver- maak heeft in deftige dingen, maar het is be- ter een Boersche onwetenheit, daarenboven ongerymt en Barbarisch sig selven als een die het onwaardig is, van deftige dingen sich als in ballingschap te werpen, niet willende ver- staan dat de weet-nieten en ongeletterde sulx omtrent de besichtigingen niet verboden is. Maar zy hebben alleen genoeg in het sien, en haar oogen eens rontom te wenden, en het dak om hoog te beschouwen, haar hand op te heffen, en stilswijgsaam haar lust te boeten, vreesende dat hy yts qualyks mochte voor den dag brengen, dat niet te passe quam.

Maar die met een goet oordeel en wijsheid besichtigt 't gene schoon is, die sal niet alleen met het gesicht te vreden zijn, mein ik, om die schoonheit eens uiterlyk te beoogen: maar hy sal sijn best doen, soo veel in hem is, en daar op aanstaan, en van het selve een Oratie maken. Vorders dese vergeldinge is geen lof van het huis, (want dat paste beter dien Ei- landschen Jongeling) te weten, om het Huis van *Menelaus* met verwonderinge te be- schouwen, en met die dingen die in den he- mel schoon zijn, des selfs elpenbeen en gout

te vergelijken, als of hy op de aarde niet schoonder gezien had) maar daar over te spreken, de bette byeen roepende, een soort van Oratien te vertoonen, dat ook een gedeelte van pryfen is.

My dunkt dat het een voortreffelyke saak is, dit over een Huis te doen dat seer schoon is, om daar over te harangeren, vol van lofen eere, en de stem wederom doet klinken, even als de spelonken, en te beantwoorden 't gene gesegt wert, 't selve verlengende, en aan de laatste woorden blyvende, even als een leerende toehoorder gewoon is, 't geen gesegt is, noch eens herdenkt, en die spreekt, onderwijlen pryft, geen veranderingen ('t welk de *Musen* ongewoon is) met de selve makende: 't welk ook gebeurt op de rotsen der Herderen, want wanneer zy singen of op de fluis spelen, klinken deselve wederom.

De weet-nieten en ongeleerde meinen dat'er een Maagt is, die de singende of roepende op die wyse beantwoordt, welke in 't midden der ongankbare rotsen soude wonen, en daar van daan antwoorden. Hier wert ook met de treffelykheit en kostelykheit van soo een Huis, het gemoet van den gewagmaker opgeheven, en daar toe opgewekt, aan wie het gesicht yts aandient en onderwerpt. Want daar schijnt byna yts schoons door de oogen tot het hert toe binnen te dringen, na welke hy een welvercierde en t'zamengestelde Oratie te voorschijn brengt.

Sullen wy *Achilles* geloof geven, welken

het gezicht der wapenen hem tegen de *Trojanen* aanhitte, en na dat hy het selve eens om te beproeven gedaan hadde, sou hy in een hoogte als opgenomen zyn gewest door begeerte van den Oorlog; sou dan de yver van welsprekentheit ook ymand in soo schoone saken niet ontsteken? Het was *Socrates* genoeg, den aardigen *Platanus* boom, het groene kruit, en de heldere fontein, niet verre van *Ilissus*: aldaar sat hy, wanneer hy dien *Phedrus* van *Myrrhinusien*, met woorden bespottede, en de Oratie van *Lysia*, de Soon van *Cephalus* wederleide, doe liep hy de sanggodinnen aan, meinende dat die daar in de cennigheit soude komen, en hem helpen, om de liefde die hy tot die Oratie had. Dien ouden Grysaart schaamde sich niet, maagden by hem te roepen, om de liefde der Mannen te verstaan. Souden wy niet denken, dat hy in soo schoonen plaats niet wel ongeroepen soude komen? maar voorwaar niet alleen onder de schaduwe, of dien schoonen *Platanus* boom soude haar intrek wesen, nochte die schoonheit aan den *Ilissus* latende, sult gy het selve vergelyken by het goude huis des Konings. Want syn verwonderinge bestond alleen in treffelykheid en kostelykheid, maar met de konst, schoonheit, vermaak of frajigheit der deelen, behoorlyke geschiktheit, was hy niet bekommert: het was niet met gout hier en daar matelyk verciert, maar het was t'eene-maal een Barbarisch spektakel, niet anders dan met rykdommen opgevult, gehaat van de
sien.

sienders, en roeminge van 't geluk, de gene die sulx besaten: maar om yts waarlyx te pryfen, was'er niet voor hem. Noch daar was geen reden wegen den schoonen *Arfacides*, noch syn vertooningen deden niets tot de wellusten, nochte versorgden niets, of de sienders die souden het pryfen, of niet, maar dat was'er alleen, datse 't met verbaaftheit souden beschouwen. Want de *Barbaren* zyn niet beminnende, 't geen eerlyk is, maar seer yverig tot rykdommen.

De schoonheit deses Huisfes, is niet gemaakt na de oogen der *Barbaren*, noch na de hoverdy der *Persianen*, of na de Koninklyke roem: hier hoeft geen arme siender, maar een verstandige, die niet alleen door het gesicht oordeelt, maar door een overweginge en agtinge de woorden volgen. Want 't geen siet op het schoonste van den dag, 't is het beste gedeelte, het minnelijkste, en het begin, en na de Sonne siet, zynde vol licht, 't selve met opendeuren ontfangende, volgens de oude, die ook hare Tempelen tegen het opgaan der Sonne lieten sien: vorders dat de langte met de breedte, en dese beide wederom met de hoogte wel overeen komen, de vensters ook vry, en nergens van daan belet zyn, en na yder tyd van 't jaar wel geplaatst zyn, hoe sou dit, seg ik, niet vermakelyk zyn, en ten hoogsten lofwaardig?

Ondertusschen sal ook ymant over het dak verwonderen, dat'er in soo een schoon gebouw niet overvloedigh is, en in soo een

ſchoon werck niet te berispen valt, alwaar
 het gout geplaatſt is, dat men het daar niet on-
 matelijk opgehoopt en ſiet, maar even als
 een ſchoon en gematigt vrou-menſch, is het
 genoeg om een goede vercierring te hebben,
 een hals cieraat om te hangen, een ring aan
 de vinger, of pendants aan de ooren, om
 yts in de hair-ſnoer, met welke het hair opge-
 bonden is, welke ſoo veel tot ſchoonheit
 geven, als het purper tot de kleedinge. Maar
 de hoeren, voornamentlijk die wat leelijk en
 onbeſneden van troni zijn, behangen haar
 overvloedig met purper, en maken haar hals
 vol gout, meinende door hare onmatige klee-
 ren en goude verciereels ſig ſchoon van ge-
 daante te maken en daar by minnelijk: want
 't geen aan haar eigene ſchoonheit ontbreekt,
 ſoeken ſy met uiterlijke verciereels op te quik-
 ken. Sy beelden haar in, dat hare ſchouders
 door het blinkende gout meerder ſullen ver-
 ciert werden: ook dat de dikte en ongelijk-
 heit harer voeten onder de goudene pantof-
 fels ſullen bedekt werden: ſy hebben ook die
 meininge dat haar aanſigt door het oppron-
 ken, meer gelieftalt ſal zijn.

Maar een ſedige vrouw, gebruikt het gout,
 daar ſy het van nooden heeft matelijk: deſe en
 vreeft ook niet haar aanſigt naakt te toonen;
 even ſoo gaat het ook met het dak van dat huis,
 ja liever met het hoofd, 't welk wel ſeer ſchoon
 by ſig ſelven is, en ſoo veel met gout verciert,
 als de ſterren in den hemel 's nagts met wij-
 digheden van elkander ſtaan, welke ſig ver-

tooncn als vuuren die hier en daar uitblinken, maar soo het eenst'eenemaal vuurig scheen, souw het niet schoon maar vreselijk sijn.

Vorders sietmen, dat het gout hier niet ledig is, om sig daar maar alleen in te vermaken, tusschen het andere werk ingevoegt is, maar het geeft ook geen onvermakelijke glans van sig, en vervult het geheele huis met sijn roodigheid. Want wanneer het ligt van den dag tegen het goud weder afsteut, worthet het licht met die roode blinkentheit gemengt.

't Gene nu gaat na het opperste van het huis, is soodanig, datse *Homerus* tot een prijsster van nooden hebben, die de selve een hoogdag, gelijk de slaap-kamer van *Helena*, of seer blinkende als den *Olympus* noemt. De andere vercierfels, als beschilderde muuren, schoonigheit der verwen, yders uitstekentheit, neerstigheit, en waarheit, kan men vergelijken by de blijde en bloem-dragende weyen in de lente tijd: behalven dat die ook ontbloemt werden, verwelken, verandert werden, en hare schoonigheit afleggen: maar dit is een geduurige lente, en een wei die noit verwelkt, hebbende een ontterfelijke bloem, welke alleenig toelagt, en de aangenamegheit doet afplukken. Wie soude in dees en diergelijke dingen niet vermaakt werden? of wie sou niet, al was het boven sijn magt, daar een oratie van willen hebben? daar hy weet dat het vry leelijk is van die welke met laggen bevat werden, overwonnen en agtergelaten werden?

Het aansien van schoonigheden heeft een seer groote aanlokkinge, niet alleen onder de menschen, maar ik mein ook dat de paarden, liever door gebloemde velden rijden, welke aangenaam en sagt zijn, daar zy sig nergens aan stooten. Want hy gebruikt dan de volle loop, en geeft sig op de snelligheit uit, en twist met de schoonheit des velts.

Als een pauw in 't begin der lente op een velt komende, en de bloemen beginnen voort te komen, die seer minnelijk en bloemelijk zijn, en met volle koleuren verciert: hy gaat dan selts met uitgestrekte veeren, heffende sijn steert op, vertoonende die aen de Son, hy vertoont ook d'essels bloemen en de lente in sijn veeren, even als of hy het veld trotseren wilde: hy keert en drait sig om, en maakt als een heele pompe van sijn schoonheit, wanneer hy nog schoonder siet door de glans van de Sonne, wanneer haar de koleuren van d'een in d'ander veranderen, die elk om een schoonst is. 't Welk meest in 't opperste van hare vleugels geschiet, want elk vertoont sig als een hemelsche regenboog; die te voren koperig schein, neigt sig een weynig en siet als gout: en 't geen in de Sonne blauw schynt is in de schaduwe groen; alsoo wert na de verscheidenheit des ligts ook de koleuren der veeren verandert.

Want hoe de stille zee ymant kan uiteiffen: en tot begeerte aanlokken, weet gy lieden; al is 't dat ymant verre van de zee afwoont, en in zee saken seer onkundig is, sal hy nogtans be-

begeerig zijn daer in te varen, en verre van land gevoert te werden, voornamentlijk wanneer hy voor de wint heeft, en het Scheepjen fchijnt niet gaan. Om dese oorfake dan, is de fchoonheit van dat Huis bequaam genoeg, om het felve door Oratien vermaart te maken, en de uitsprekers op te wekken. Daarom geloof ik zulx wel, en ben daar toe aangeraden, en in het Huis gegaan om te fpreken, als door een Speel-rad of firene getrokken zynde, geen kleine hoope hebbende, alhoewel myne Oratien voor defen mismaakt en onaardig waren, en fcheenen maar alleen fchoon en fraai te zyn, even offe maar met cierlyke kleeding opgepronkt waren.

Vorders lekere andere Oratie, niet wonderbaarlyk traag, maar feer moedig, gelyk men fegt, fprak my tegen in het feggen, en wilde myn aanspraak breken, en na dat ik een eind van fpreken gemaakt hadde, feide, dat ik de waarheid niet gefegt hadde: maar fich verwonderde, dat ik feide 't felve tot Oratien uit te werken, bequaam te zyn, te weten, dit Huis met gout en fchilderingen verciert. Maar dat het heel anders was. Derhalven, foo hee u lieden goet dunkt, fal de Oratie hier als by haar Rechters fpreken, voor foo veel die denkt dat een enkel en mismaakt huis voor den Redenaar beter is.

My hebt gy lieden nu gehoord, met myne Oratie: derhalven is het onnodig, over een faak tweemaal te fpreken: laat hy hier dan by komen en feggen, ik fal ftilfwijgen, en eenigfins wyken.

Derhalven, gy Mannen, Rechters, segt *Oratio*, desen Orateur, die daar terstont gesproken heeft, prees dat Huis wonderbaarlyk, en vercierde dat met sijne Oratie. Het zy verre van my dat ik dat berispen wil, of veragten. Maar ik wil daar liever by voegen 't geen hy achter gelaten heeft, want hoe schoonder die u lieden sal schynen, soo wort die betoont meer contrarie te zyn, tot gemakkelykheit en gebruik van den Segger.

Vooreerst, eer dat hy gewach maakte van het Vrouwen-ciersel en het gout, sult gy lieden my toelaten, bid ik, diergelyke exempelen te gebruiken. Want ik segge, dat de schoone Vrouwen niet alleen iet toebrengen, om de schoonheit te vermeerren, maar in tegendeel daar van af te schrikken, wanneer die gene die haar by geval aansien, haar over die kostelijke gesteenten, en dat gout verbaast staat, daar hy behoorde de koleur, hals-armen en vingers te pryzen, maar hy verslaat dese, en treed over tot de steenen *Sardix*, of *Smaragd*, of hy siet op de hals en arm-cieraden, soo dat gy met recht veronachtsaamt zynde, smierte aangedaan wert.

't Is nootzakelyk dat hem ook sulx geschiede, die onder soo schoone werken een Oratie wil opseggen; want het schuilt tusschen de grooten, van deftige zaken, 't geen gesegt is, het wert verduistert, en als weg gehaalt; even, als of ymand een lanteern die daar gebracht was, op een groot Lyk-vuur sette, of een met by een grooten Oliphant liet sien. Derhal-

ven

ven moet den Segger sich daar voor wachten. Ook verbyftert hy de stem, welke in soo een klinkent en weergalmig Huis spreekt. Want hy antwoordt, en die klimt wederom, en spreekt tegen, ja versmoort en overstelpt de stem des Sprekers, gelyk het Trompet omtrent de Fluit, soo men te gelyk op deselve blaast, of als de roeiers, die op het geluit van de zee met haar riemen roejen. De groote van de stem overwint de kleine.

Nu't geen onse tegenpartyder gesegt heeft, dat de schoonheid van dat Huis den Spreker opwekt, en vaardiger maakt, 't welk na myn gevoelen op verscheide wysen kan genomen werden. Het maakt verbaast en verschrikt die gene, welke denkt dat alderschandelykst is, dat in een schoone en deftige plaats geen heerlijke Oratie kan gehoord werden. Want die aanwijfer is alderbaarblykelykst, gelyk als wanneer ymant een schoon Krijgs-kleed aan doet, en dan voor de andere gaat vluchten, daar hy nobelder is, door dien hy met uitstekende Wapenen verciert is: het schijnt my dat dien Orateur by *Homerus*, dat ook overwoogen heeft, en daarom minst op de schoonheid toegesien heeft, maar liever sich by een onervaren mensch vergeleek, waar door sijn Oratie des te heerlyker soude schynen, verge lykende die by de mismaaktheit, voornamentlyk daar sulx nootsakelyk zy, dat des Sprekers geeft omtrent het gesicht wert vast geknevelt, en de neerstigheid en sorge omtrent het overdenken verzwakt, niet toelatende sich op de

Oratie uit te leggen. Wat is'er dan nog overig, waarom ymant yts gering er soude konnen seggen, als hy met lijf en ziele geduurig op die lof besig is? want ik sla over te seggen, dat die tegenwoordig zyn, na dat zy by soo een Huis quamen, werden zy van hoorders, sienders: het is nu geen *Demodocus*, *Phemius*, *Thamyris*, *Amphion*, of een *Orpheus*, die een Oratie doet, welke de gedachten van het sien konden afrekken: maar soo ras ymant over den druppel is getreden, wert hy over die heerlyke schoonheidt verset, waar door hy niet eens het begin van al die woorden schijnt te hooren: maar hy is alleen besich om te sien, ten zy ymandt t'eenemaal blindt mocht zyn, of by nacht was, gelyck den Raadt in de buurt van *Mars*, aldaar om te hooren quam.

De kracht der woorden is veel geringer dan deselve met het gesicht soude strijden, 't welk de fabel der *Syrenen*, vergeleken met de *Gorgonen*, lichtelyk kan leeren. Want zy streelden en lokten de Schippers aan, al singende en flatterende met liederen, welke deselve een tyd lang by sich houden: in 't kort, de saak selfs, heeft eenig uitstel van nooden, ondertusschen als yemandt die verby gevaren heeft, en wilde het Lied met toegeslooten ooren niet hooren, : maar de schoonheidt der *Gargonen*, welke seer vreedt is, die ook verkeert omtrent de quetsende deelen der zielen, want de aansinders werden terstondt verbaast en

verftomt, of volgens het behagen der fabulen, gefegt werdt, werden zy terftondt door de groote verwonderinge in fteenen verandert. Daarom, 't gene terftont van de Pauw gefegt is, dunkt my tot myn voordeel gefegt te zyn. Want haar fchoonheid beftaat in 't aanfien, maar niet in de ftem: want zooy mant by defelve een Nachtegaal en een Zwaan ftelde, en die liet fingen, maar onder het fingen een leggende Paauw toonde, foo weet ik wel dat hy fijn oogen hier na wenden foude, en leggen de fingende vogels goeden dag.

Soo onwederftrijdelyk fchijnen die vermakken te zyn, welke door het oog bevat werden. En foo het u lieden belieft, fal ik een geleert Mantot getuige bybrengen, die my terftont daar in dienen fal, dat, die door het geficht bevat werden, veel meer bevat werden dan door het gehoor. Hoor hier Roeper, brengt my hier *Horodotus*, de Soon van *Lyxus*, item *Halicarnaffenfes*, omdat nu wel gedaan, en gehoorlaamt heeft, laat hem hier brengen, en getuigeniffe geven; hoort gy lieden hem dan in de *Ionifche* taal fpreken, even als of het hem gewoon was. Gy Rechters, defe Oratie fal u lieden de waarheit feggen, geloof haar, 't geen fy hier van feggen fal, dat men het gefigt boven 't gehoor behoort te ftellen, want de ooren zyn minder geloofwaardig als de oogen. Hoort gy lieden de getuige wathy fegt, hoe hy de oogen daar in prijft, en dat met recht,
want

want daar zyn wel woorden opgehaakt, welke verdwijnen, en soo ras weg vliegen, als die gesproken zyn.

Maar het vermaak, 't welk in 't sien bestaat, blyft tegenwoordig bestendig, en lokt den beschouwer altyd na sich. Derhalven hoe sou soo een schoon huis vöör den segger niet swaar en moeyelijk zyn, dat van alle kanten sigbaar is? ik heb het grootste nog niet gesegt. Want gy lieden zijt regters, en terwijl wy spreken, siet gy lieden om hooge na het dak toe, en verwondert uw over de muuren; gy besiet ook de Schilderagien van stuk tot stuk, gy lieden hebt niets aangesien of geschroomt:

't Is niet sonder verlosf soo uw yts mensche lijks wedervaren is, voornamentlijk ontrent sulke fraye en verscheide voorwerpen. Want de nuttigheit der oude historien en de neerstigheit der konste, hebben een aanlokkende kragt, en vereiffen geleerde toehoorders. En op dat gy niet t'eenemaal met de oogen afgekeert zijt, ons verlatende, wel aan, ik sal die met een oratie, voor soo veel in my is, afpenceelen. Wy sullen hoop ik de toehoorders ook vermaken, soo wy hooren die dingen, met welke wy ons door de oogen vermaken. En daarom sal ik misschien prijsens waardig zyn, en daar door boven mijn tegenpartijdige gestelt werden, op dat ik sulx self toone, en u lieden tweederlei wellust vertoone.

Vorders siet gy lieden de moeyelijkheid van die

die genegentheit, te weten hoe swaar die is sonder koleuren, of figuren en plaats, soo veel beelden by een te schikken. Want het is t'eememaal een kleine afschilderinge van woorden. Als men aan de regterhant in gaat is dat *Ethiopische* quaat tusschen de *Argolische* fabulen gemengt. *Persens* verlaat het zee monster, en helpt *Andromeda*; een weinig daarna trouwt hy met de selve, en gaat met haar na huis toe. Het is daar buiten de gemeene egels gestelt, daar hy na de *Gorgonen* vliegt.

Die kunstenaar heeft in een klein begriip, met groote navolginge gestelt de beschaamtheit en vreesse van een maagt; want sy liet van een hooge rotse een gevegt. en de stoute minne van een vryer, met het vreeselijk gesigt van een monster: dese komt seer schrikkelijk met een opene-sperrenden mont. Maar *Persens* vertoont in sijn linkerhand de *Gorgona*, en met de regterhant slaat hy het sweert. Wederom, voor soo veel als dit monster *Medusa* aansag, veranderde het in steen: maar het overige dat nog gesielt is, wert met een kromme houwer geslagen.

Na dit beest, was een ander seer regtveerdig beelt geschildert, welker principaal de schilder van *Euripides* en *Sophocles* schijnt ontleent te hebben, daar soodanigen beeltenisse van gepenceelt is: twee jongelingen, dat makkers zijn, te weten *Pylades* van *Phocensen*, en *Orestes*, wanneer sy doot zijn, sig agter het Koninklijk huis verbergende, en hei-

melijk opstaande, slaan sy beide *Ægysthum* doot: *Clymnestra* is nu doot gesmeten, en leid half naakt in haar bed. Over welke daat de heele familie verbaast stond, sommige wilden op de vlugt.

De schilder heeft yts eerlijks uitgevonden, welke 't gene oneerlijk in dese sake was, dat toont hy alleen, en stelt het als gedaan: de jongelingen laat hy nog in de dootslag van den overspeelder.

Na dese is een schoone God, en seer schoonen jongeling, 't schijnt wel een minne-spel: te weten *Branchus* die op de rotse sit, hebbende een haas, met welke hy tegen de hont speelt, dese schijnt hem van hoog aan te springen, *Apollo* daar by staande, lagt: hy vermaakt sig met de spelende jongen, en met de springende hond.

Dan soo volgt *Persesus*, bestaande dat van het monster; afslaande het hoofd van *Medusa*; en *Minerva* die *Persesus* overdekt: dese heeft nu die daat bestaande, de selve nog niet in sijn schild gesien; te weten, de beekenisse van *Gorgon*: want hy heeft de straffe gesien van het ware afbeeldsel.

In 't midden van de muur over de deur, is het huisjen van *Minerva*, en de Goddinne selfs uit witte marnier gehouwen: haat kleed is niet op sijn oorloogs, maar als wanneer de Goddinne vrede maakt. Hier na volgt nog een ander *Minerva*; niet wel uit marnier, maar wederom een schilderie, welk den minnenden *Vulcanus* agtervolgt, sy dan vlugt, en

na die vervolginge wert *Erichthonius* voortgebragt. Dan komter weder een andere oude schilderie: *Orion* draagt *Cedalion*, blind zijnde: dewijl hy soo gedragen wert, geeft hy hem de weg na het licht te kennen. De opkomende *Son* geneest zijn blindheit. *Vulcanus* besiet dit werk van *Lemnus* af.

Na dese volgt den rasenden *Ulyffus*, wanneer hy met de *Atriden* niet wilde uittrekken. Daar zijn nu Ambassadeurs die hem roepen. Alle die dingen welke tot de veinsinge behoorden, waren alle probabel, te weten de wagen, de strijd en onbehoorlijke t'samen voeg, en de onwetentheit, van het gene gedaan wierde: maar hy wert tegen ge gaan, door het veroonen van het kind. Want *Palamedes*, de Soon van *Nauplius*, de saak verstaande, kreeg *Telemachus* by de vodden, en dreigde hem te vermoorden, hebbende de bloote degen in de hand, gelyk desen een rasernye verciert, soo houd hy hem ook als of hy toornig was. Maar *Ulyffes* begon door vreesse weder bedaat te werden, hy wert Vader, en legt zijn geveinstheit af.

Op het laatste is *Medea* geschildert, volnyd en jaloersheid brandende, de jongens aansfiende, en yts groots bedenkende, sy heeft een swert, die arme bloeds staan daar al laggende by, niet wetende wat 'er gebeuren soude, aansfiende het swaert in de handen van hare moeder.

Siet gy nu niet mannen regters, hoe dit alles

les den hoorder aftrekt, en tot het gefigt laten warden? fy laten den fpreker alleen; ik heb dat met woorden agtervolgt, niet als een tegenpartyder, hem voor ftout en ligtveerdig houdende, om dat hy fig in fulke moeyelikheden al willens gefteken heeft, beftraft hem, haat hem, en laat hem met zijne oratien alleen; maar op dat gy hem meer in zijn vaarwater moogt fitten, en foo veel het mogelijk is door de vingeren kijkt; hoort die dingen maar die gefegt werden, by uw felven de moeyelijkheid der fake overwegende. Ik kan u lieden niet voor regters maar voor medehelpers gebruiken, 't welk de kostelijkheid van dit huis niet onwaardig fal fchijnen. Wilt uw niet verwonderen, dat ik dit voor mijn tegen-partijder bidde. Want ik bemin dat huis, en die daar in fpreekt, het fy wie hy is, ik wense dat hy mogte vermaart werden.

L U C I A N I

Jupiter tegen gefprooken.

Het begrijp defer t'samen-fpraak is, dat foo wanneer alles door het nootlot en noot-fakelijkheid geregeert wert, te vergeefs is de Goden te vieren, te offeren, en goddelijke eer aan te doen: ja dat zy niet beter fouden zyn dan de menfchen, maar dat ze
dan

dan alleen dienaars waren van het nootlot, en nootsakelykheit, want soo alles door haar bestiert wierde, dat de quaden dan souden gestraft werden, en de onschuldige niet lyden souden.

CYNISCUS en JUPITER.

CYNISCUS. **L**ieve *Jupiter*, ik hoop nooit sulke sinnen te krijgen, dat ik ooit eenig gout of silver van u sal behoeven te eischen, gelyk als sommige doen, die gy niet en hoort. Maar dit eene wilde ik wel dat my gebeurde.

JUPITER. Wat is dat *Cynisce*? gy hebt weinig gebrek.

CYN. Antwoort my op dese moejelyke vraag.

JUP. Vraagt wat gy wilt.

CYN. Dewyl gy *Homerus* en *Hesiodus* wel gelezen hebt, segt my eens of het waar is, 't geen zy van het noodlot, en de schik-goddinnen gesongen hebben, en of men dat niet eenigfins soude kunnen ontvlieden.

JUP. Ja zy: alle menschelyke dingen werden door haar bestiert. Al wat onder haar spin-rok is, heeft sijn besluit.

CYN. Zullen wy dan seggen dat *Homerus* jukt, als hy segt: dat zy niet sonder wil der schik-goddinnen in het onderaardsche Rijk komen.

JUP. Grootelyks, daar geschiet niet buiten hare

hare wet en haar linie. Als de Poëten door aanblasen der *Musen* zingen. zyR sy geloofwaardig, anders niet.

CYN. Zynder dan geen dry Schik-Godinnen, *Cloto*, *Lachesis* en *Atropos*?

JUP. Ia.

CYN. Dewyl dan het Noodlot en de Noodzakelijkheid Godinnen zyn, hoe zyn sy dan, of wat macht hebben sy? hebben sy een gelijke lot met de Schik-Godinnen, of zyn sy meerder van magt? Ik hoor welsomtyds dat de Fortuin en het Noodlot de machtigste zyn.

JUP. 't Is niet geoorloft u alles te seggen. Waarvoert u dat aangaande de Spaar-Godinnen?

CYN. Segt my eerst of sy over u gebieden, en gy-lieden van haren draad afhangt.

JUP. Uit nooddwang, *Cynisce*. Waarom lagt gy?

CYN. Die veersjes van *Homerus* quamen my in den sin, daar hy u al rede-voerende inbrengt, wanneer gy dreigt de Aarde en de Zee by een goude ketting op te halen. Ik schrikte over uwe sterkte, als ik dat las; maar gy hangt met al u dreygementen en sarring, dunkt my, aan een fyn draatje. Ik meen dat het *Clotho* dan beter past te roemen, wanneer sy u van haar spinrok liet hangen, gelijk een visch aan den angel. Als wy en gy-lieden dan van haar afhangen, waarom offeren dan de menschen aan u-lieden? ik sie daar dan geen nuttigheit ter werelt in.

JUP.

IUP. Dese vragen komen u van de Sophisten, denkrik, die leggen, dat de menschelijke dingen sonder voorfienigheit beffiert worden; maar sy sullen haar straf nog wel krygen.

CYN. Daar komt het niet van daan, maar ik sal u nog met een woortje moeijelyk vallen, fiet dat gy voorzigtig antwoordt. Segt gy niet dat alles door 't goet-vinden der Schik-Godinnen geschied?

IUP. Ja.

CYN. En dat gy-lieden de magt hebt, te veranderen en 'onthaspelen.

IUP. Neen.

CYN. Wilt gy dan dat ik het gevolg segge, 't zy dat het wel of qualyk is?

IUP. Het is wel. De offerhanden zyn niet gedwongen, maar sy doen dat, als of sy het goede van ons wagten.

CYN. Is dat genoeg dat gy legt, dat sy sulks uit eigen wille doen. Dat het een Sophist was, hy sou terstond het onderscheit tusschen de Goden en Menschen vragen, wyl wy alle met de Goden van de Schik-Godinnen afhangen. Misschien sult gy antwoorden, om dat sy onsterffelyk zyn; maar daarom zyn sy te ongelukkiger: want de menschen raken door de dood noch eens vry, maar gy-lieden hebt dese ongemakkelykheit eeuwig.

IUP. Dat is nochtans ons geluk, dat wy altyd leven.

CYN. Gy-lieden hebt niet alle een geluk, dewyl het ongelyk gedeelt is; alhoewel gy

de gelukkigste van allen zyt: die de Aarde en de Zee by een ketting ophalen kon: maar *Vulcanus* gaat mank; *Promotheus* is aan 't kruis gehecht. Wat sal ik ook van uw Vader seggen, die met helsche banden gebonden is? Gy-lieden zyt hoeren jagers; en werd gewond. Gy kunt niet loochenen dat *Apollo* by den Koning *Admetus* in slavernye geweest is. Somtyds worden uwe Tempels ook wel bestoolen: sommige van u-lieden beelden zyn van gout, silver, koper, steen of hout, soo dat dit geluk al vry wat ongelijk gedeelt is.

IUP. Braakt niet al te veel boose woorden tegen ons uit, *Cynisce*, of 't soude u qualyk bekomen.

CYN. Dreigt soo niet, *Jupiter*, wyl'er nie sonder het besluit der Schik-Godinnen geschied. Schelmen en vagebonden rakender wel ongestraft door.

IUP. Wist ik het niet dat'er ymant soude zijn, die de voorsienigheid der Goden te niet soude doen?

CYN. Gy vreeft haar, *Jupiter*, en ik weet niet waarom. Waar is dan u-lieder voorsienigheid, is't ymand uit de Schik-Godinnen, of nog een hooger?

IUP. Ik heb te vooren gesegt, dat gy sulks niet moogt weten; ik sie wel waar gy op uit wilt draaijen, te weten, of'er eenige voorsienigheid van ons over de menschen is.

CYN. Gy hebt terstond selfs bekend dat'er Schik-Godinnen zyn, en dat alles door haar geregeert word; of gy moest uw woorden

weder willen herroepen.

IUP. Geensins.

CYN. Dan zyt gy-lieden de dienaars en slaven van haar: sy voorfien alles, maar gy-lieden zyt de instrumenten waar door.

IUP. Hoe dat?

CYN. Soodanig, de boor en de schaaft die de Timmerman gebruikt, sal niemand de Werkbaas noemen: nog dat het schip een werk is van de schaaft of boor, maar van den maker; even soo gaat het met u-lieden ook. De menschen hoorden dan het Nood-lot te offeren, en van haar alles goets te eiffchen. En dewyl sy alles beslooten hebben, het gaat dan soo het gaat, of wy offeren of niet, alles gaat na het besluit.

IUP. Gy wilt die Schik-Godinnen ook die eer onttrekken, dunkt my. Wy behoorden ge-offert te worden om de voorseggingen en orakelen die van ons geschieden.

CYN. Die voorwetentheit kan ons geen nut doen, wyl niemand de besluiten ontwyken kan: ook zyn de orakelen dubbelsinnig, soo dat sy altyd op het besluit uitdraijen.

IUP. Dat doet *Apollo* uit eenig insigt.

CYN. Dewyl hy een God is, hoorde hy niet toornig te werden; maar het Nood-lot had het misschien soo beslooten, dat dien *Zyden* sou bedroogen worden: derhalven hangen u-lieder waarseggingen al van de Schik-Godinnen af.

IUP. Gy schynt'er ons heel uit te willen boenen, ons vergelykende by schaven en boonen.

ren. Weet gy niet dat ik met de blixem werpen kan?

CYN. Werpt maar, indien het soo beslooten is, ik sal u daarom niet voor recht roepen, maar liever *Clotho*, die my door u slaat. Maar antwoord my eens; waarom laat gy soo veel schelmen en boeven vry, sonder de minste schoot van uw blixem uit te spatten? daar men ziet dat een onnoosel Reiser geslagen werd; waarom swygt gy, of mag ik dat ook niet weten?

JUP. 't Is zeker onredelijk dat gy sulks onderzoekt: gy maakt my baloorig met al u doorsnuffelen.

CYN. Derhalven mag men dat ook al niet niet onderzoeken, te weten van u, het Noodlot en de Voorzienigheit; waarom dien heiligen en rechtveerdigen man *Phocion* in sulken armoede gestorven is; als ook *Aristoteles*; maar die twee Neven, *Callias* en *Alcibiades*, die soo ongeregelt leefden, met dien schelmagtigen *Midias*, en dien wyfagtigen *Charops* van *Aegineten*, die syn Moeder door honger heeft laten sterven, dese laat men loopen. *Socrates* is aen de elf mannen overgelevert, en *Melytus* niet. *Sardanapalus* laat soo veel regtvaerdige mannen kruicigen, het sou te lang vallen alles op te halen.

JUP. Weer gy wel, dat die na de dood sullen gestraft werden, en de regtvaerdige daar en tegen gelukkig zyn?

CYN. Gy spreekt van de hel, *Tityei* en *Tantali*; of'er sulks is, sal ik best na de doot gewaar worden.

JUP.

IUP. Meint gy dat 'er geen straf nog beloning van 't goede te wagten is?

CYN. Men segt dat *Minos* van *Creta* die veroordeek heeft. Maar seg eens, is dat uw Soon?

IUP. Waarom?

CYN. Wie straft hy meest?

IUP. De quade, gelyk als Vader-moorders en kerk-roovers.

CYN. Wie brengt hy dan in 't gebied der Helden?

IUP. De rechtvaardige.

CYN. Waarom dat?

IUP. Om dat d'eene straf, en d'andere eere waardig zyn.

CYN. Soo ymant tegen sijn wil quaat doet, sal hy dan ook straf verdienen?

IUP. Geensins.

CYN. Soo ymant dan tegen sijn wil goet doet, sal hy dan ook geloont worden?

IUP. Neen voorwaar.

CYN. Dan moet 'er niemant gestraft, noch geloont worden.

IUP. Hoe dat?

CYN. Om dat alles door het Nood-lot geschied, soo gy anders de waarheit gesproken hebt; te weten, dat de Schik-Godin d'oorzaak van alles is. Is het dat d'een den ander dood slaat, soo heeft sy de schuld: werd 'er kerk-roverye gedaan, soo is 't haar te wyten. Daarom so *Minos* regt sou willen oordeelen, moest het Nood-lot voor *Sisyphus* lyden, en de Schik-Godin voor *Tantalus*. Want wat quaat heb-

hebben sy gedaan, wanneer sy het besluit voldoen?

JUP. Gy zyt niet waardig dat ik je meer bescheit geve, gy zyt stout en doorsleepen; ik ga weg.

CYN. Ik wenste u nog wel gevraagd te hebben waar sy waren, en hoe sy alles soo sorgvuldig konden bestieren. Sy zyn onder een quaat noodlot ter waerelt gebragt, vermids sy dooral dit bestuuren een moeyelyk leven hebben: ik sou niet gern myn leven met het hare ruilen. Dewyl ik uw niet meer durf vergen, *Jupiter*, sullen wy ons voor dese reis te vreden houden: 't is misschien in 't noodlot niet, dat wy meerder mogen hooren.

LUCIANI VLUGTELINGEN.

Wederom gaat hy hier tegen de Philosophen aan, scheldende haer uit voor dwazen, leue buiken, en weet-nieten.

Apollo, Jupiter, Philosophia, Hercules, Mercurius, Mannen, Heer, Orpheus, Vluchteling, getrouwt Man, Scarabeus.

APOLLO. | S het waar, Vader, dat een ouden Grysaart sig in de Olympien in 't vuur heeft laten vallen; want de Maan, die ons sulks vertelde, segt het zelfs gesien te hebben.

JUP.

20

he

de

se

ga

be

vu

qu

de

be

ru

7a

he

da

E

M

A

A

vu

or

be

JUP. 't Is meer dan waar genoeg tot onleedwefen.

APOL. Was het dan foo een waardig Mans om behouden te blyven?

JUP. Ja: maar de reuk fit my daar nog van in de neus, die van fijn gebraden fchouderen uitwafemde, want die ftonk dat het niet te harden was. En had ik my niet flux na *Arabien* gegeven, ik fou door ftank gefikt hebben, en walg als ik'er om denk.

APOL. Wat had hy hier mede voor?

JUP. Hebt gy niet gefien dat *Empedocles* dit ook in *Cicilien* gedaan heeft?

APOL. 't Is een raferny; maar waarom doch?

JUP. Ik falje wel verhalen wat hy daar van in fijn Oratie melt. Maar wat Vrouw komt daar al huilende aan? fy fchijnt grootelyks verongelykt te zyn. Het is de *Philosophie*, zy roept my aan: wat fchreit gy *Dochter*? of waarom verlaat gy u leven? hebben u de weetnieten wederom leed gedaan?

PHILOSOPHIE. Neen vader: want die prijzen my grootelyks, alhoewel zy niet verftaan wat ik zeg: maar de andere die met haar naam pronken, hebben my niet weinig verongelykt.

JUP. Wie verraat u, de *Philosophen*?

PHIL. Neen Vader: maar zy doen my ongelijk, want daar is een middelflag van *Philosophen*, welke roemen onfe *discipulen* en navolgerste zyn. Maar zyn van leven godloos, onwetent, luije buiken, dertele venus gasten.

en slampampers. Dese zijn het, die my soo veel hartzeer aandoen.

JUP. Maar wat hebben zy u gedaan?

PHIL. Dit is 't Vader: gy hebt my op d'aarde gefonden, om die onverftandige woefte en ontaarde menschen wat beters te leeren. Sooging ik dan niet terftont tot de *Grieken*, maar tot de wilde *Barbaren*, en *Indianen*, aan welke meest te leeren was, denkende dat ik de *Grieken* wel haast onder myn gefag sou krijgen.

JUP. Gy hebt by de *Gymnosophisten*, denk ik; geweest, alwaar sy boven op de Lijk-ftapel klimmen, om sich te laten verbranden, gelijk ik onlangs in de *Olympien*, van een out Man gezien heb, daar gy hoordet by geweest te hebben.

PHIL. Ik ben op de *Olympia* niet geklommen, Vader, uitvreesse van die vervloektelingen die ik sei. Van de *Indianen* gaf ik my na *Æthiopien* en *Ægypten*, sprekende met hare Propheten en Priesters, die in Goddelyke zaken onderrecht hebbende, ging ik de *Babyloniërs* en *Chaldeërs* bezoeken. Daar na quam ik in *Scythien* en *Thracien*, alwaar ik met *Eumolpus* en *Orpheus* gesproken heb, die ik ook gefonden heb, om de *Grieken* te onderrechten: doch de *Grieken* namen my niet aan, maar verachten my t'eenemaal. Allenkens begon ik my met haar gemeen te maken, tot dat ik seven discipulen kreeg: tegen welke die waanwijse Sophiiten begonden aan te gaan, soo dat ik my haar gemeenschap socht te ont-

onttrekken: *Antisthenes* nogtans, *Diogenes*, *Crates* en *Menippus*, rieden my daar noch wat te verblyven, 't welk ik wenste dat niet ge daan had.

JUP. Gy komt noch niet op u stuk van ongelijk te vertellen.

PHIL. Luistert dan toe; daar is een seker soort van slaafachtig volk, die gewoon zijn een penninkjen daags te verdienen, dese siende dat ik van andere soo geëert wierde, begonden daar jaloers over te werden. Sy lieten de baart ook lang wassen, hadden een gelapte Mantel om, met een stok in de vuist, gevende sich voor Philosophen uit, die alleen de uiterlijke swier hadden, even als den Ezel by *Aesopus*, die een Leeuwen-huid om deed, en soo met sijn uiterlyk habijt de andere vervaart maakte. Sy ontliepen hare Heeren, makende sich selven vry, die haar vatten wilden, kregen van den opslag met haar stok. Sy hadden niet langer een luttel meels, noch dunne koekjes, noch magere sop of uyjen, maar zy hadden nu vleis en lieffelyke wijn, en goudts genoeg. Want de ronde doende, halen zy tribuiten op, of als zy seggen, zy bescheeren de kudde, 't welk haar gegeven wert uit verbaarheid van haar kleed, want men kon uiterlyk niet sien wie zy waren, soo lang men haar niet hoorde disputeren. Als men haar voorwerpt hoe zy soo schielijk aan dat gewaat komen, dan schelden en blixemen zy met hare bitstige woorden, en hebben haren stok gereed om te slaan. Hier van is de Stad nu vol, sich voor-

geven onder de naam van *Diogenes*, *Antisthenes*, *Crates*, en het Honden gefellchap. Zy bootsen de natuur van de Honden geweldig na, in fcherpsprekentheit, gulfigheit, rooveryen, streelingen, en Venuslusten. Dit alle de Werk-gefellen fiende, die nauwlyz aan de kost konden komen, dachten dat dit de gulde eeuw van *Saturnus* was, en dat haar de Honig van selver in de mond soude komen vlieten, deden sulx ook. Onderwijlen hielden zy fig uiterlijk kuifch en rein, alhoewel zy heimelyk met haar Waardinnen boeleerden, en met de felfe weg trokken, en dat op de naam van haar te leeren philofophieren. Al hare ftaaltjes op te halen, soude te lang zyn van hare gierigheit, dronkenschap, brafferyen, en hoereryen. Sy zijn quanfuis met een penninxken te vieden op eenen dag, maar fy doen haar best om een fchat te vergaderen, om Landen, Huifen, fachte Klederen, en fraye Slaven te koopen. Sy seggen dan de knap-fak van *Crates*, de lap-mantel van *Antisthenes*, en de ton van *Diogenes* goeden dag. Als dit dan de Idioten en Weet-nieten sien, meinen zy dat al de Philofophen foo zijn. Dit is het daar ik my over gefteurt houde, *Iupiter*.

IUP. Lieve Goden, wat heeft de Philofophie van die vervloekelingen moeten lijden? hier dient men den Raad over te vergaderen. Ik falfem met de hagel en blixem ftaan, dat'er niet een van over blyft.

APOLLO. Sy zijn niet waardig Vader, dat zy van u geftraft werden; laat liever *Mercurius* haar veroordelen.

IUP.

IUP. Gy segt wel. Gaat gy henen *Hercules* met de *Philosophie*, en wied samen aldit onkruid uit.

HERC. Ik wilde liever *Auzie* stal ruimen, Vader, dan myn handen aan sulc een volk leggen. Laat onseven wel gaan.

PHIL. 't Istegen dank, doch men moet gehoorsamen.

MERC. Wy sullen heden niet weinig van haar om hals brengen. Brengt ons *Philosophie* waar zy zijn, gy weet het best.

PHIL. Daar zijnder weinig goede: maar wy moeten zoeken daar veel geldt en goets is.

MERC. Sullen wy niet metter haast na *Thracien* gaan?

HERC. Daar weet ik de weg alderbest. Siet gy lieden daar die groote schoone bergen niet? de grootste is *Hemus*, en d'andere *Rhodope*; daar zijn seer schoone Landeryen en Valleijen by.

MERC. Ia: ik sie daar ook een klare rivier doorvloeyen.

HERC. 't Is den *Helrus*, en die Stad is een gesticht van *Philippus*. Laten wy ons selven in een volk wentelende, na beneden dalen.

MERC. Fiat. Wat sullen wy doen om dese beesten op te speuren?

HERC. Dat is u werk *Mercur*, gy zijt roeper. Roept eens uit.

MERC. Ia. Maar ik weet haar namen niet. Noemt gy haar op sijn *Philosoophs*.

PHIL. Ik ken niemandt by de naam, wijt ik met haar niet verkeer. Laten wy haar slegts, om dat zy veel besitten, besitters, Paerde-roem- en veel-besitters &c. noemen.

MERC. Wat is dat voor volk, dat daar aankomt. Sy schijnen wel te willen spreken.

MAN. Kond gy ons wel seggen vrienden, of gy lieden daar drie guiggelaars gesien hebt, met een mannelijk Vrouw-mensch, op sijn *Laeonisch* gekleed?

PHIL. Hemel! zy soeken ons.

MAN. Hoe, u lieden? want sy zijn alle vluchtelingen. Wy missen een Vrouw die sy voor een Slavinne hebben mede genomen. Gy sult verstaan waarom wy haar soeken.

MERC. Laat ons dan gesamentlijk uitroepen. Heeft ymant een Paphlagoonse Slaaf, uit de *Sinopenser* Barbaren, met een naam, gelijk hy van de besitters genoemt wert, bleek van aansicht, rouw van baart, met een knapsak, en een reis-mantel om d'ooren, boos, ongeleert, met een quade mond, levende onder een ingebeelde vryheit, gesien?

HEER. Ik ken hem, hoor hier, wat slaaf segt gy? sijn naam is by my altyd *Scarabens* genoemt geweest, zijnde kaal, die altijd by sijn baard trek, en mijn konst verfont.

PHIL. Die Slaaf is nu een Philosooph gelijk.

HEER. Wat stoutigheit is dat? is *Scarabens* een Philosooph?

MAN. Maar van u lieden is geen praat.

MERC. Wy sullense alle wel vinden; want

fy

gy slapen sonder uitkiefinge by alle Vrouwen.

PH. Wie is dat met zijn *Cithar*?

HERC. 't Is *Orpheus* die met my na *Argos* voer, de vermakelijkste van al de Schippers. Weest gegroet welklinkende *Orpheus*.

ORPH. Ik hoorde wel een geschenk van u lieden te hebben: want ik kan toonen wat gy zoekt.

MERC. Kond gy ons *Calliope* toonen? wijl gy wijs zijt, mein ik niet dat gy yts gebrekt hebt.

ORPH. Gy segt wel, ik sal u zijn Huis wel toonen, maar hem niet, hy is een overgevenschelm.

MERC. Doet dat.

ORPH. Siet daar naast.

MERC. Luistert, is het niet een Vrouwestem, die soo wat van *Homerus* brabbelt?

PHIL. Ia, maar laat ons hooren wat hy segt.

VLUCHTELINGEN. Hy is my geen minder vyand als de deur van *Pluto*: het goud met het hert bequinnende, en met woorden veragende.

MERC. Haat gy dan *Cantharus* niet, welke een gast zijnde, quaat deed, alhoewel hy sich voor zijn vriend veinsde.

GETROUWT MAN. Dat raakt mijn, wiens huysvrouw hy mede nam doe hy vluchte, die ik vriendelijk had onthaalt.

VLUCHT. Ik ben *Thersites*, dronken, met een hontsbakkes, maar een Herten hart, traag

in raad, en noch trager in de Wapenen: de beste Exter van allen, die gewoon is met Koningen te snappen.

HEER. Die woorden moeten vervloekt zijn.

VLUCHT. Van vooren een Hond, van achteren een Leeuw, in't midden een wan-gedrocht, blasende het geweld uit van een wilde Hond.

GETR. M. Lieve Vrouw, wat hebt gy van soo veel handen geleden? men segt ook dat gy daar uit beswangert zijt geweest.

MERC. Sy sal u een *Cerberus*, of een *Geryon* baren, dese sullen *Hercules* weder wat werks geven. Sy komen onstegen, wy hoeven aan de deur niet te kloppen.

HEER. Heb ik u vast *Scarabee*? laat eens sien of gy geen Bock-boonen, of beschimmelt brood in u knap-sak hebt.

MERC. Hy heeft een gouden gordel.

HERC. Men sal hem noch by de baart ophangen.

HEER. Zijt gy mijn vaatjen niet gy schelm? ja gy zijt het. Filosofheert mijn vaatjen ook?

MERC. Mist desen derden sijn Heer?

HEER. Neen: Maar ik heb hem verloorren.

MERC. Hoe dat?

HEER. Om dat hy geweldigh stinkt, daarom heb ik hem den reuk-gever genoemd.

MERC. Gy quaat verdrijver *Hercules*, hoorc

gy niet? daar na de knap-fak en de stok, en neemt gy u Vrouw.

GETR. M. Geenfins: Ik sou haar niet aannemen, al had zy een boek der ouden in haar buik.

MERC. Hoe, een boek?

MAN. 't Is yts, goede man, een dryhoofdig boek.

MERC. 't Is niet qualijk, al was het uit de Comedi-fchrijvers een dubbelt gehelmden.

HERC. Gy moet oordeelen.

MERC. Ik zeg dan dat dese geen wanschepsel baart, en weder by haar Man keert. dat dese Vluchtelingen haar Heeren gegeven werden, dat dien stinkert gegeeffelt, en aan den berg Hæmus gehangen werd.

SCAR. Hemel help, help, help.

HEER. Dit zijn droef-speelders woorden. Gaat na de Vissers, maar trekt eerst u Leeuwenhuid uit, op dat men u voor een Ezel kenne.

LUCIA:

LUCIANI dood van PEREGRINUS.

Hy vervolgt hier weder de opgeblasene glorie der Philosophen, nemende tot een voorbeeld de dood van Peregrinus.

Lucianus wenscht Saturnus veel heils.

Dien *Peregrinus* (of soo gy hem liefst wilt genoemd hebben, *Proteus*,) steekt in een quaat perket, lydende 't geen dien *Proteus* van *Homerus* over quam, welke alles om glorie deed, zynde in een oneindelyke veranderingen herschept, is hy op 't laatste nog tot vuur geworden. Desen is dan nu na *Empedocles* in d'assche geraakt: alleenig dat desen sig van boven neder op de roosters sprong, maar desen is in 't vuur gesprongen in 't bywesen van een algemeene *Griekse* Volkvergaderinge, doende eerst eenige aenspraken tot het volk. My dunkt dat ik u schyne desen man sijn sotte opgeblasentheit al te veel te belachgen, of liever uit te roepen, gelyk als het u betaamde te doen. O onwysselyke dwaasheit! ô ellendige glorie, &c. ik heb my niet geschaamt sulks omtrent het lyk-vuur uit te schreeuwen, alhoewel het sommige euvel namen; nochtans warender met my die dese sotte daad belachten. Ik wierde byna van de *Cynici* verscheurt, gelyk een *Aleion* van de hon-

honden, of als *Pentheus* van de *Manaden*. Gy kent hem seer wel, en wat Tragedien hy gemaakt heeft. Soo ras ik in *Elin* quam, (want ik was beluft haar woorden-stryden te hooren) soo begon daarterstond een *Cynicus* van sijn oude deugden te rallen en op te halen, welkers geroep met *Protens* eindigde.

Durft ymant seggen, segt hy, dat *Protens* ydelwetend is? die in *Syrien* gebonden is geweest; die vyf duisent talenten in sijn Vaderland gelaten heeft; die uit *Romen* gebotft is; die men weet dat helderder is dan de *Son*; die berucht is, dat in d'Olympien durft vechten. Om dat hy sig door't vuur verteert heeft, achten sy hem ydel-roemig te wesen. Zyn niet *Hercules*, *Aesculapius*, *Dionysius* *Empedocles* &c. door het vuur of blixem verteert? Hy brak veel woorden den hals over dese *Prorens*. Onse eeuw, segt hy, heeft twee schoone dingen gesien, *Iovem Olympium* en *Proteum*, van welke d'een *Phidias* den Werkbaas is, en van d'ander de natuur. Het beeld sal door menschen bedrieff ten Hemel gaan, maar d'ander sal sig in't vuur werpende, ons als weesen nalaten. Als hy dit met groot sweeten uitgebaldert had, heeft hy seer belachelijk geschreit, trekkende het hayr uit de kop. Daar na wierd hy van eenige *Cynici* weggebragt, die hem vertroosteden. Na desen quam'er weer een ander, die vry uit de borst scheen te lachgen, soo dat wy ook alle moesten lachgen. Daar na het lachgen een eind

geno-

genomen hebbende , quam hy weder by zijn
 felven : Wat fouden wy beter doen dan lach-
 gen , zegt hy , daar wy fulke belachgelyke
 Oratien hooren , daar wy sien dat fulke be-
 daagde mannen uit enkele glorie daar in het
 midden danffen ? Hooft my , op dat gy weet
 welke ftatue door het vuur fal vernielt wor-
 den ; ik weet zijn meening , en hebbe veel
 uit de Burgers gehoord : want dit natuurlyk
 werktuk is een regel van *Polydorus* , wanneer
 hy een jongen begon te werden , vele vrouw-
 tjes in *Armenien* gefchonden hebbende , kreeg
 hy veel flagen : daar na zijn billen vol radys ge-
 geten hebbende , brak hy boven uit een dak ,
 en gaf fich op de vlucht ; hy gaf een goede
 fomme gelds aan eenige geringe luidjes , van
 welkers huis hy ymand gefchonden had , om
 datfe hem aan de Schout niet en fouden aan-
 klagen : hy heeft ook een man verworpt , die
 meer dan feftig jaren oud was ; foo dat hy daar
 na zijn felven heeft geftraft : gelijk de muggen ,
 die foo lang om de kaers vliegen , tot fy haar
 zelfs verbranden .

Hy was overal geroemt , zynde een Philo-
 fooph , wel afgericht in 't fpreken . Eens uit
 de Stad verbannen zijnde , had hy gemeen-
 fchap met *Mufonius* , *Dion* en *Epictetus* . Voor
 het laafte ging hy na Griekenland , en hitte
 de *Grieken* op , om de wapenen tegen de
Romeinen in de hand te nemen . Hy fchold
 een treffelyk man jammerlyk uit , defelve
 fcheen hem aan de *Grieken* wat te veel goets
 gedaan te hebben , om dat hy het water tot
 de

de *Olympia* gebracht had, en dat hy het volck tot het Feest komende, haar dorst gelaast hadde, hierom braakte hy heele Karren met scheld-woorden tegen hem uit. Sy hoorden den Drost te leeren verdragen, seide hy: alhoewelder verscheide sterven. En selfs dronk hy soo veel, datte hem, soo hy tot het beeld van *Jupiter* niet gevloeden had, haast souden door gesteenigt hebben. Vier jaren daar na had hy in de *Olympien* een deftige Oratie voor de *Grieken* gedaan, hoe hy het water daar gebracht had, en de verdedinge van het vlugten, dat hy dede. Doch hy was niet meer in soo een waerde als te voren, want het waren al oude grollen, die hy voor den dag bracht.

Hy vercierde dit stout bestaan van het vuur, het was doe misschien sijn tijd om te sterven. Het ging daar mede als met de Koe van *Phalaris*. Men segt, dat'er geen doot is die minder pijnre aanbrenge als het vuur. Want als men de mont maar op hout, soo vliegt'er de ziel uit. Hy meinde misschien daar soo een groote saak uit te richten, dat hy op so heiligen plaats stierf, daar andere niet en mochten begraven werden. Hy heeft, hebje 't wel gehoort, al lang glorieus geweest, om een naam na sijn doot na te laten. Als hy daar toe geen beter gelegentheit sag, stak hy den Tempel van de *Epheser Diana* in de brand. Maar men segt: dat hy de menschen daar door heeft willen leeren, hoe zy de dood souden versmaden. Ik moet u lieden vragen, ofje niet alle wensten dat sijn Discipulen sulke smaders des doods waren?

waren? ik weet wel datje daar op meer foudet antwoorden. Kerk-roovers, en Ouders vermoorders werden met recht door het vuur geftraft. *Hercules* heeft het gedaan om aan *Jupiter* te toonen, dat hy alles verdragen kon, even als de *Indiaanfe Brak mannen*, welke na dat het vuur ontfteken is, laten fich van naby al levende gaar braden, maar de booswichtige werden terftont van het vuur verflint. Deze meinen dat hy in d'andere waerelt weder een nieuw lichaam fal krijgen, 't welk de oorfaak is, dat fy foo ftantvastig fich laten braden. Ik mein niet dat ymant van de Goden hier over verftoort is, dat *Peregrinus* gestorven is. 'k Heb dikwijls gehoord, dat hy niet geern *Proteus* genoemt wierde, maar hoorde liever de naam van de *Indiaanfe Vogel Phenix*, die fig, out geworden zijnde, in 't vuur verbrand, uit welkers affche wederom jonge voortkomen, alhoewel dit niet anders dan groote fabulen zijn. Men verciert eenige leugenen en oraculen, als of hy een God geworden was, die een opfichter was van de nacht. Hy hoopte dat men hem ook na fijn dood goude gefchenken fonde brengen, en op Altaren offeren. Daar wierden ook fulke malle gekken gevonden, welke seggen, dat hy van de vierdendaagse koors geneeft, en 's nachts tegen fijn Nacht-geeft liepen. Miffchien dat fijn Discipulen wel eenige orakulen fullen uitgeven van hem.

Buiten alle twijffel fal men hem ook Priesters maken van het geeffelen, brand-ftigten,

en andere waarschijnlijkheden: als ook een Nacht-feest, tereeren van hem. *Theagenes* zegt dat de *Sibyllen* verscheide dingen van hem hebben voortegt, alhoewel hy het liegt. De Oraculen die *Bacis* daar over gegeven heeft, stooten de anderen heel om verre. Nu is het tijd die admirabele discipulen van *Proteus* te besien, hoe zy haar in de locht suiveren, 't welk zy branden noemen. Als dit gesegt was, wierder van de omstanders geroepen, dat men, die het waardig waren, terstont verbranden sou. Als hy in het vuur ging, riep met luider stemme. Maar ik ging om de kamp-vegters te sien, doch het waste laat. In *Olympia* komende, was'er een groote menigte volks meer, die *Proteus* beschuldigden, dan die hem presen, doch zy wierden soo heftig in woorden, dat se hand-gemeen raakten.

Het worstelen achterlatende, wierden daar eenige vertoogen van woorden door hem gedaan, van welke ik maar sommige dingen hoorde. Ik ging uit dit gedrang van volk, latende het varen, die sijn eigen uitvaarts woorden sprak. Ik hoorde dat hy gesegt had, dat hy dit goude leven met een gout einde wilde bekroonen. Dat het betamelijk was voor die het leven van *Hercules* geleid had, ook als een *Hercules* sterven moeten. Dit doe ik, seide hy, om de menschen te toonen, hoe men met een volständigkeit de bittere dood kan verfoeijen: andere flauwhartige weenden om hem; die wat volständiger waren, riepen, behoud u om der Grieken wil: volbrengt het
geen

gene nochte doen staat. Hy meende hier door dat men hem tegen soude houden, om niet in 't vuur te springen. Hy begon bleik en bevende te werden, wanneer hy daar in sou gaan. Ik kon my naauwlyks onthouden van lachgen; want ik achte dat soo een glorieuse gek geen commiseratie waardig was. Hy itelde dit soo lange uit, tot de Maan begon op te komen, welke dit speetakel ook sien most: doe quam hy met sijn swier van *Cynise* Discipelen, met sijn Mantel en Herkels staf; hy trok sijn bovenkleederen uit, soo dat hy in sijn gescheurde onderkleederen stond: doe smeet hy wierook op het vuur, en sprak de volgende reden: O myn Vaderlyke en Moederlyke Goden! weest my gunstig: dit gesegt hebbende, sprong hy in het vuur, en is terstond verteert.

Wanneer hy die woorden sprak, dagt ik om sijn Vader-moort, waar over ik in lagchen uitbarste. Wyders, die om het lyk-vuur stonden, schreiden niet, maar bleven daar soo lang by staan, tot dat hy begon te stinken, laat ons henen gaan, seide ik, want hier is weinig vermaak te sien aan een gebraden grysaart, voornamentlyk daar hy soo schrikkelyk stinkt. Wilt gy soo lange wachten tot u een Schilder komt uitschilderen, gelyk aan de makkers van *Socrates* in 't gevangenhuis geschiede? Doe begonden sy op my te rasen en te bulderen, ja onder haar begon het te komen tot vuistslaans toe. Hier begon men te versieren, dat 'er een Arent gevlogen was, gelyk
men

men wel verhaalt van *Proteus*. Nu was de questie, of hy uit het vuur voortgekomen was, of elders van daan. Men segt dat zy alle wijd-luftige Steden eenige testaments wetten verschaft heeft, door brieven van wegen sijn ster-ven en doot. Dit is dan het eind van dien on-lukkigen en roemsuchtigen *Proteus*. Alles wat hy deed was maar om eer en roem. Hier heb-je dan die man, welke soo veel gedaan heeft. Ik soude noch wel een heel boek van hem kunnen schrijven, wat hy in sijn leven gedaan heeft, al te maal leugens en boerteryen. Maar ik mein dat hier stofs genoeg is om hem uit te lagchen, lacht dan mijn vriend, luids keels, al schetterende, soo menig reis als gy een ander daar over hoort verwonderen.

LUCIANI DIPSAS,

Ofte

Dorstende Slange.

*Hy betoont hier den yver omtrent sijn toe-
hoorders, 't zymet wie hy ook verkeert
mocht hebben, vergelykende die by de
Slangen, Dipsas genaamt, want die
van deselve gestoken zijn, kunnen haar
ook niet genoeg van drinken versadigen.*

Dat

Dat gedeelte van *Libyen*, na het Zuiden leggende, is vol sand, seer diep om te gaan, en de aarde is van de hittige sonne verbrand, woest voor het meerder gedeelte, t'eenemaal onvruchtbaar, sonder geboomte, gras, hooi, of andere groente, doch alles sonder water, ten zy omtrent eenige diepe hollen der aarde yts te vinden was, 't welk daar van eenige slag-regenen overblijven kan, 't geen dan noch dik is, vol quade stank, en en voor een dorstig mensche niet drinkelyk. Hierom is het dan ook onbewoont. Want hoe soude ymandt op een plaats kunnen woonen, dat hart, sandig, droog, sonder boomen, kruiden of vruchten is, daar ook de locht soo vuurig en heet is? Vorders het heete en gloeyende sant is d'oorzaak dat men daar niet welkomen kan. De *Garamanten* alleen, zijn Land-paalders en gebuuren van dese plaats, een volk dat licht en eerlijk zy, woonende iu tenten, dese leven meest op de jacht, en de Jagers komen dikwijls in onse plaats, omtrent de Winterse Sonne-stond, wanneer het veel regent, en de meeste hitte der Sonne gedaalt en verdooft is, want dan is het sant nat en gangbaar.

Het Wilt dat zy vangen, zijn wilde Ezels, en groote Struis-vogels, die langs de aarde vliegen, voornamentlyk Apen, en somtijds ook wel Oliphanten. Dese Beeften alleen, kunnen lange tegen den dorst volherden, als ook in de groote en onverdragelyke hitte der Sonne.

De *Garamantes* nu, wanneer sy al haar leef-
tocht opgegeten hebben, die sy meden emen-
gaan sy wederom tot de hare, vresende dat
het sant wederom mochte hitfig worden, en
haar mochte besluiten, of ten minsten moei-
jelyker weg maken; want dan souden sy, als
in de netten geslooten zynde, met alle haar
buit daar moeten omkomen; want alle magt,
om dien dans te ontspringen, is dan verke-
ken, wanneer de Son het zant verdroogt, en
de vochtigheit daar uit getrokken hebbende,
op nieuws met sijn stralen begint te branden;
want sy voed het vuur.

Alle die dingen die my heden gesegt zyn, de
hitte, dorst, eenigheit, onvrugtbaarheit,
sullen u lieden niet swaar schynen by het gene
ik seggen zal: daarom moet men sig in alle
manieren van dat land onthouden. Het sel-
ve brengt alderlei slag van Slangen voort, seer
groot en verscheiden; ontelbaar in menigte,
vervaarlyk van gestalte, en onoverwinnelyk,
van een dadelyk-tegenwoordig fenyn, die
ten deele in de onderaardsche holligheden sig
onthouden, en in de ongangbare zandkuilen
verschuilen, ten deelen ook op de vlakke krui-
pen: *Physallen*, *Aspiden*, *Vipers*, *Cerasten*,
Bupresten, *Pyl-slangen*, *Amphisbenen*,
Draken, en tweederley slag van *Scorpioe-*
nen, d'eene van de aarde, dewelke seer groot
is, en op voeten gaat, door veel t'samen-
settingen van leden kennelyk; d'andere van
de lucht en geveugelt met dunne vlerken,

bynagelyk de sprinkhanen en vleermuisen hebben, welke aldaar veel om her vliegende, dat gedeelte van *Libien* ontoegankelyk maken.

Vorders, het aldersnoodste Serpent dat gants *Lybien* voortbrengt, is de *Dipsas*, een diertjen niet wonder groot, hebbende de gedaante van een Viper, seer wredelyk, stekende met dik fenyn, dat terstond een ondraaglyke pijn verwekt: hier uit komen onuitblusfchelyke verhittingen en verrottingen, waar door het gantsche lichaam als verbrand werd. Die daar van gebeten zyn, schreeuwen even als die in 't vuur gesmeten zyn. 't Geen haar aldermeest pynigt en quelt, is het gene dat met de naam van het dier over een komt; want na deffels bete volgt een onverzadelyke dorst, die met geen vogt te lesschen is: en dat het wonderbaarlykste is, hoe meer sy drinken, hoe meer sy drinken willen; want de dorst vermeerdert daar door. Sy kunnen hare dorst niet blutsen, al gaaft gy haar de gantsche *Nyl* of den *Donaum* uit te drinken; want den dorst werd daar door vermeerdert: even als wanneer men het vuur met olie wil blutsen.

De Medicyns leggen de ongeneesselyke oorzaak deser siekte aldus uit: het fenyn van den *Dipsas*, wyl het gemeenlyk dik is, wert, na dat het met water besproeit is, meerder beweegt, verspreit, aangestoken, vloeiender gemaakt, en door al de leden heen gebragt.

bragt. Ik heb nooyt ymant met dusdanigen siekte gesien; en de Goden geven, dat ik nooyt dusdanigen mag sien: want ik heb nooit in *Lybiën* geweest, en my dunkt seer wel gedaan te hebben. Vorders heb ik een opschrift gesien, 't welk ymant van mijn familiare Vrienden my voor de waarheit vertelt heeft, gelezen te hebben aan een stokbeeld, van een persoon die aan zoo een ziekte overleeden was; welke, zoo hy verhaalde, na *Ægypten* reisende, ging de groote *Syrten* voorby; want daar geen andere weg is. Als hy omtrent de strand by het graf quam, digt aan den oever, sag hy een opgerecht beeld, welke de manier van sijn dood door letteren te kennen gaf; boven op was 'er een mensch gehouwen, gelijk men *Tantalus* verbeeld, 't welk in 't midden van een waterloop stond, en het water schepte, even als of hy dronk; maar het beesjen *Dipsas* beet hem onderwylen in de voet: doen waren daar eenige vrouwtjes die water droegen, begietende hem daar met eenen mede. Daar beneeven siet men ook eenige eijeren leggen, gelijk als die van de Struis-vogels, welke ik boven gezegt heb, dat de *Garamanten* jagen. Het opschrift luid aldus, 't welk niet vreemd is hier te verhalen;

*Dees Tantels ſwart fenyn, kon 't water
nimmer leſſen:*

*Danaï Dogters ook vervullen nooyt haar
fleſſen.*

Daar waren ook noch vier veerſen van de eijeren, hoe dat hy die oprapende, van een *Dipsas* geſtoken wierd; dog die heb ik in mijn memorie niet onthouden: derhalven ſoo vergaderen ſy de eijeren, welke de naaſtgelegen Volkeren neerſtelijk opzoeken, niet juist om te eten, maar die geledigt hebbende, om vaten en andere inſtrumenten te maken, die ſy meeft tot haar drinkvaten gebruiken: want om de zandige aarde, weten ſy met de pottbakkerien niet om te gaan. Vorders ſeer groote en wijde gevonden hebbende, maken ſy daar hoofd-cieraden van, gemeenlyk uit elk ei twee: want yder helft van een ei is bequaam om het hoofd te dekken. De *Dipsades* houden nu omtrent deſe eijeren de wagt; als 'er dan ymant by de ſelve nadert om op te nemen, ſpringen ſy uit het zant, en byten de ſelve. Die van deſe ſteek gebeten is, moet ſoo ellendig ſterven, als hier vooren geſegt is, zeer dorſtig zynde, de ſelve niet konnende laven, daarse nochtans niet kan geleſt werden. Dit zy evenwel niet ambitieus gezeght, om my tegen *Nicander* aan te kanten, of om u lieden te willen wijs maken, dat men de natuur der *Libyſcher*
Ser-

Serpenten niet en soude ondersoeken, die eere komt meest de Medicijns toe, die dat behooren te weten, op datse, volgens hare konst, de lyders mogen helpen.

Maar ik schijne (doch neem het niet kwalijk, bid ik *Phidias*, soo dit een beestagtige gelijkensise zy) omtrent u lieden te lieden, gelyk als zy seer swaarlyk lieden, welke van den *Dipsas* gestoken zijn. Want hoe dikwyls ik by u lieden gewoon ben te komen, soo veel te meerder begeerte krijg ik daar na, en werde by na door een onlydelyke dorst als gerooft, en schynt van die begeerte nooyt te kunnen verzadight werden: en dat niet zonder reden. Waar kan men zoo klaren en helderen water krygen? Daarom vergeef het my, soo ik, gewond zynde aan mijn ziele, door dese vermakelyke en zeer gezonde bete my overvloedelyk vervulle, met het hoeft t'eenemaal in de fontein duikelende, soo lange tot de baren van u lieden invlietende, my niet en ontbreken, noch door den grooten yver en drift om te hooren, my die al smakende dorst verlaat: want wat de dorst belangt die ik tegen u lieden heb, sal niet tegen houden onderwylen eenste drinken: doch volgens de wijse man *Plato*, is men in schoone dingen nooit verzadigt.

LUCIANI DISPUTATIE

met

HESIODUS.

Hier is een twist-reden met Poëten; onder allen werd Hesiodus van ydelheit en leugenen beschuldigt, welke geroemt hadde, van de Musen gebaart te zijn, en dat hy de voorgaande en toekomende dingen soude singen.

LUCIANUS, HESIODUS.

LUCIANUS. **D** At gy eengoet Poëet zyt, *Hesiodo*, en dat selve met de laurier-krans van de *Musen* hebt ontfangen, 't welk gy blykbaar genoeg gemaakt hebt door uwe schriften, (want die zyn Goddelyk en vol verwonderinge) dat selve hebben wy altydt vastelijk geloofd. Met recht behoeven wy daar niet over te twyfelen, op wat manier die aan u voorseggt zyn, als of gy (omdat goddelyk Lied van de Godinnen) ontfangen had, de macht om voorgaande en toekomende dingen te seggen. Want het eene hebt gy wonderlijk wel verheven, ophalende de Geslagt-Registers der Goden, brengende die alstot de eerste dingen, de *Chaos*, de Aarde,
He-

Hemel, en de Liefde: vorders de deugden van deftige Vrouwen, en den Landbouw, nevens de opkomst en ondergang der Regenterren, de tyd van ploegen, oogften en voeren, hebt gy alles kort en fraay by een geftekt: maar het andere, dat met een groote tuffchen-tijd bequaam en nuttig was voor het menschen leven, en over een komende met de mildigheid der Goden, ik seg van de voorfegginge der toekomstige dingen, aldaar hebt gy het begin niet eens aangeraakt, maar hebt het felve met ftilfwygentheyt vergeten; gy hebt met uwe poëfie noch *Chalcas*, *Telephus*, *Polydus*, of *Phineus* nagevolgt: welke alhoewel fy de ervarentheit in 't waarfeggen van de Sang-Godinnen niet en hebben verkregen, zoo hebben fy nochtans al veel dingen voorfegt; het heeft haar ook niet verdrooten de gebrekkelyke te antwoorden. Het is dan gelooffelyk dat een van die drie faken u belet hebben; want of gy hebt geloogen, ('t welk wat straf is te seggen) dat de Sang-Godinnen u fouden beloofte hebben macht te geven om toekomstige dingen te zeggen; ofte fy volgens haar beloften, hebben u die macht gegeven; maar gy nydig zynde, hebt het gefchenk, dat u de Maagden gegeven hebben, verborgen, 't felve in uw boefem bewarende, niet willende yts daar van mede deilen aan de gene, die daar gebrek by leden, of gy hebt daar veel van gefchreven, fynde nog in 't licht niet gebracht, niet wetende waarom gy deffelfs gebruik foo lange uit ftelt. Dat derf-ik in geen-

derlei maniere seggen, dat de *Musen* u tweederlei dingen beloovende, het eene soude geven, en het andere weder na sich trekken. Ik zegge de kennisse van toekomende dingen, voornamenlyk, 't geen het principaalste van de belofte is. Derhalven moet ymand die dingen van een ander, en niet van u halen, *Hesiodo*. Het behoort, dat dewyl de Goden gevers van het goet zyn, wy onse vrienden, en uwe discipulen, waarheit en sekerheid daar van geven, en deselve van alle vertwijfeling bevryden.

HESIODUS. Ik konde op yder stuk dat gy my gevraagd hebt, wel vaardig en bescheidenlyk antwoorden; te weten, dat de roem van mijne veersen, niet van my afkomstig is, maar van de *Musen*. En het was billyk dat gy reden van de woorden, en van het overgeslagene vraagde. Maar ik kan in die dingen welk ik privaet wete, en ondervonden heb, (ik mein van het vee te weiden en te regeeren, uit de Stadt te dryven, te melken, en wat meer soude können zyn, belangende de plicht van een Herder) alles wel sien: vorders hebben de Goddinnen my met die geschenken vereert, daar zy mede gewoon zijn ymant te begunstigen. My dunkt niet dat men van de Poëten alle kleine dingen na het leven moet afvorderen, als of alle dingen met syllaben en woorden behoorde geschreven te zijn. En sooder door de loop der Poëzy yts met onvoorsigtigheid ingesloopen is, en tot de geheugenisse des Dichters niet accordeert, dat is wat strafjes

strafjes te overwegen. Men moet weten dat men de Poeten yts moet toegeven, want 'zy menig reis daar yts overvloedigs tuffen vocgen. Sommige klanken in de veersen, zijn effen en polyt, ik weet niet hoe die noch aangenomen werden. Maar gy berooft ons goet met geweld, te weten, van onse vryheit, en de macht die wy gebruiken in yts te vercierren. d'Andere vercierfelen van dese Dichten siet gy niet, welke fraaitjes opgepronkt zyn: gy plukt daar de doornen en het kaf uit, en doet u best om een venster tot achterklap open te setten. Dit beyvert gy alleen niet, ik ben ook de eenigste niet die gy vervolgt, maar daar zijn ook andere, niet weinige, die tegen mijn mede-makker *Homerus* uitbulderen, en schelt-woorden geven, en dat om kleine dingetjes, daar niet aan gelegen was. Leest mijn Werk eens van mijn werken en dagen, hier uit sult gy merken of ik niet Prophetisch gesproken heb, toonende het succes van 't geene wel en op sijn behoorlyke tijd geschiede, en het verlies van het overgeslagene: en dit

*Gy sult de vruchten van dit Land,
In uwe schuur met volle mand
Gaan dragen, maar daar weinig mensch.
De tarw verwacht niet sonder wensch,*

Vorders, wat sy al krijgen die het Land en Akkers op haar behoorlyke tijd bouwen, en dat wert voor het aldernuttigste van al de waarseggingen geacht.

LUCIANUS. Maar dat is, ô wonderlijken *Hesiodus!* op sijn Herders, en gy schijnt een gantsche aanblafinge der *Musen* te verhalen, want gy u veersfen niet anders kond aansien. Wy hebben dusdanigen voorlegginge noch van u, noch van de *Musen* verwacht, om dat onse Boeren sulx al veel beter weten, als sy ons daar van voorsegt hebben, te weten, dat soo *Iupiter*, het Land met veel regen besproeit, het koorn overvloedig soude voortkomen: en soo de Son het Sand uitdroogt, en het koorn versengt, dat'er dan hongers-nood sou volgen. Ook dat men in 't midden van de Somer het Land niet moet beploegen, want het in 't zaijen geen nut kan doen. Dat men de airen niet groen moet afmayen, want de Boeren dan geen koorn souden vinden. Dit ruikt ook weinig na een waarsegginge, dat, wanneer gy zaait, 't selve met een egge moet onder de aarde helpen, op dat de Vogeltjes daar niet aan en komen, en geen schrale ooght mocht krijgen. Soo ymand segt dat dit aanmaningen en leeringen voor de Boeren zyn, sal met de waarheit stemmen: Vorders zyn sy seer verre in 't stuk van voorseggen, welke duister en moejelijk te verstaan zijn; by voorbeeld, 't gene *Minois* voorsegt is, dat sijn Soon in een Honig-vat soude versmooren. En ook aan de voornaamste der *Achiven*, dat de oorfaak van *Apolloos* toorn voorbeduiden soude, dat *Ilium* van de *Danaen* ingenomen zijnde, onder de voet gehaalt soude werden. Dit zijn beoorlijke plich-

plichten van een voorzegginge : Maar soo gy de uwe daar voor uit wilt geven , kan ik ook wel voor een waarsegger passeren : want ik sal voorseggen en waarseggen sonder Lauwrier of Castaliaans water , ik heb ook geen *Delfse* dryvoet van doen , dat soo ymant eens in de winterse Vorst , met hagel en regen vermengt , en het naakte lyf wandelde : die soude niet weinig verftijft werden , en dat de eerste sekerheit van het waarseggen overtreft , zijnde warmten die daar na volgen : en meer andere dingen , alle te belagchelijk om op te halen . Daarom laat die verantwoordigen en waarseggingen vry varen : 't geen gy in 't begin gesegt hebt , is misschien niet onwaardig om aan te nemen : dat gy die dingen , welke van u gesegt zijn , niet en kent of weet , maar gy hebt die door een goddelyke aanblasinge geschreven , niet van u selven wetende . Want verscheide beloften werden niet voldaan , en sommige zijn onvolmaakt gebleven .

LUCIANI CHARIDEMUS.

Hier wert beschreven de lof der schoonheid.

HERMIPPUS EN CHARIDEMUS.

HERMIPPUS. **G**isteren wandelde ik een weinig buiten de Stad, eensdeels om my wat te vermaken, anderdeels om wat te mediteren. Onderstuchen quam my *Proxenus*, de Soon van *Epicrates* te gemoet: ik vroeg hem waar van daan, en waar na toe hy ging. Hy seide, dat hy wat ging wandelen tot sijn vermaak. Ook seide hy te komen van een treffelyke maaltijd, die in *Pireo* by *Androcles*, de Soon van *Epicharis* geweest was, welke hy om de victorie, die hy verkregen had, *Mercurio* tocheiligde: hy verhaalde ook verscheide bejegeningen, die daar geschiet waren, onder allen de lof der schoonheit, en meer andere dingen, die ik u wel verhalen soude, ten ware gy daar selfs niet geweest waart.

CH. 't Is soo geschiet als gy segt, *Hermippe*. Het soude my swaar zijn alles op te halen, vermids men door het veel spreken niet verstaan kon, dat eensdeels van de Gasten, anderdeels van de Dienaars quam. Doch om u eenigen

eenigen dienst daar mede te kunnen doen, sal ik u verhalen, 't geen ik heb onthouden.

HER. Gy sult by my groote dank be-
gaan, soo gy my van 't begin alles wilt
verhalen.

CH. *Androcles* dan had een boek, 't welk
hy las, genoemd de lof van *Hercules*, dat hy
uit zijn droom, soo hy sei, gemaakt had.

HER. Wat boek was het?

CH. De lof van *Castor* en *Pollux*. Want
hy seide dat hy door haar uit groot gevaar be-
houden was, willende haar als een dankseg-
ginge bewijzen. Onder de maaltijd waren ee-
nige bloed-verwanten, en sommige goede
bekenden, welke ook fraye dingen verhaal-
den, wegen de lot der schoonheid, d'eene was
Philo, de Soon van *Dinia*, de tweede *Aris-
tippus*, *Agastennus* Soon, en de derde was ik
selds: dien schoonen *Cleonymus* was'er ook,
de Neef van *Androcles*, een seer tenger Jong-
man, goet van verstand, welke seer nauw
luisterden wat wy seiden: *Philo* begon
eerst als volgt, van de schoonheit op te halen.

HER. Maar segt my eerst d'oorzaak hoe zy
tot dit gesprek quamen.

CH. Gy houd ons maar op. Desen schoo-
nen *Cleonymus* was daar de oorzaak van; wane
dewijl hy tusschen my en zijn Neef *Andro-
cles* sat, welkers Neef hy was, wisten de
weet-nieten veel van hem te spreken, die
over zijn schoonheit verbaast stonden. Want
yder een had spraak van zijn schoonheit,

foo dat het ons verwonderden over de woorden die zy daar van voerden, derhalven dacht het ons redelyk, dat wy daar ook af spraken: beginnende dan aldus.

PHILO dan begon eerst: hoe onredelyk is het, seide hy, dat men alle dingen, die wy dagelijks doen, op sijn schoonst loeken op te pronken: en van de schoonheit selfs werd by ons geen reden gevoert; van alle beuselingen maakt men gewag, en van dat geen, 't welk het schoonste is, swijgt men stil. Derhalven is mijn voornemen daar van kortelyk te spreken. Elk wil schoonder zyn als een ander, weinige nochtans die daar toe gekomen zyn. Die nu dat lot te beurt gevallen is, hebben sich seer gelukkig geacht, en zyn van Goden en Menschen ge-eert. Want die van haar onder de Goden gekanoniseert zyn, als *Hercules*, *Dioscurus* en *Helena*; zyn kinderen van *Iupiter*: d'eene heeft die eer om sijn sterckte, en d'ander om sijn schoonheit gekregen, welke sich in een Goddin veranderde: want geen van de menschen die eenige bequaamheit had, mogt sich gemeen maken, als alleen die schoon was. Want daarom heeft *Pelops* met de Goden gegeten, en *Ganymedes* heeft om sijn schoonheit *Iupiter* de wijn moeten schenken, welke *Iupiter* van *Ida*; alwaar hy de kudde weide, afhaalde.

Iupiter was niet alleen te vreden met die in den hemel te sien, maar klom selfs daar uit neder, en besliep de schoone Vrouwen, sich menigmaals in een Swaan, Stier of ander Schep-

fel veranderende, waar uit verscheide Goden zijn voortgekomen. Desen *Jupiter* toonde sich meenigmaals soo wreed tegen de Goden, wanneer hy een verhoog van woorden dede, dat *Inno* met al de Goden voor hem verschrikten, als hy sprak: maar soo dikwils hy met schoone aansichten te doen had, dan maakte hy sig liefstellig en vermakelik om haar niet verbaast te maken. Soo veel eere dede hy de schoonheit aan. Niet alleen is *Jupiter* daarmede vermaakt geweest, maar ook al de Goden. Want *Neptunus* verliefde op de schoonheit van *Pelops*: *Apollo* op *Hyacinthus*, en *Mercurius* op *Kadmus*. Sels zijn de Godinnen daar op verlieft geworden: want zy onder elkander wel woord-gemeen geweest zijn, wie by de schoonste geslapen had. d'Eene meent dikwils ook schoonder te zijn dan d'ander, waar over *Paris*, de Soon van *Priamus*, scheidsman heeft moeten zijn. Dit sprak dan *Philo*, welke sich in woorden wel wederhad ingelaten, maar het paste op een maaltyd niet.

Na desen begon *Aristippus* te spreken, van *Androcles* daar te vooren toe genoodigt zijnde. Hy begon aldus: de menschen spreken dikwils veel dingen die weinig nuttigheden bybrengen, en 't geen haar eenig voordeel kan doen, versuimen zy: welke de toehoorders alleen met woorden ophouden: derhalven dese fouten wetende, sullen wy soeken die t'ontvlieden: 't is waar dat de schoonheit van de Goden geduurig bemint is, en

en van de menschen al voor yts Goddelyks ge-eert, soo is het selve van alle, als voor een def-tig versiersel gerekent. Die de schoonheit hebben, werden van een yder ge-eert en ge-mint; maar die deselve mist, werd in tegen-deel gehaat, en zyn naauwlyks waardig aan-gesien te werden. Wie heeft soo een soet-vloeyjende tong, die dat met behooren sal kun-nen verhandelen? Maar wyl de selve niet ge-noeg geprefen werd, en niet wel na behooren kan verhandelt werden, zoo zal het niet on-betamelyk zyn, dat wy daar ook wat van spre-ken, alhoewel wy schreumig zyn na *Philo* daar yts van op te halen.

Soo daar yts eenige eere waardig is, soo is de schoonheit voornamentlyk yts goddelyks; want het is bekent, wat een eere de Goden aan de schoone bewesen hebben. In oude tijden is *Helena* uit *Iupiter* gebooren, welke in sulk een verwonderinge by den menschen was, dat, eerse noch geen vryster was, *Theseus* om eenige oorzaak na *Peloponnesus* trok, over haar soo verwonderde, dat, wyl hy het Ryk veilig gemaakt, en vol groote glorie was, niet en konde sonder haar leven: ja achte boven alle andere gelukkig te wesen, soo hy alleen by haar wonen mocht. Dese man, alhoe-wel hy hoogmoedig was, wanhoopte noch-tans om haar van haar Vader af te krijgen, en om hare kindsche jaren konse noch niet ten houwlyk gegeven worden. Sijn genegentheit was ondertusschen soo groot, dat hy *Pirithous* ten hulp nam, en haar schaakte, en brachtse

te *Aphidna*, een Stad in *Attica*, waar voor hy *Pirithous* om zijn hulpe soo bedankte, dat de liefde die tusschen haar beiden was, tot een exempel van anderen gestrekt heeft, ja bleef hem getrouw tot 'er dood toe: alhoewel andere schoone, van goede Ouders gebooren, voor oogen gebracht wierden, konden sy het nochtans by *Helena* niet houden. Hierom wierden groote oorlogen gevoert, en menig duyent mensch om 't leven gebracht. Sy zyn alle daar van verfteken geweest, uitgenomen *Menelaus*.

Daar na quam 'er een sryd van schoonheit tusschen de Godinnen, welke *Paris*, de Soon van *Priamus*, moeste scheiden: deselve sochten hem met geschenken om te kopen; *Iuno* bood hem het gebied van *Asien* aan: *Minerva* wilde hem sterk en kloek maken in den oorlog, en *Venus* beloofde hem de bruiloft van *Helena*, welke trouw hy boven al d'andere estimeerden. Daar begon men de *Trojanen* te beoorlogen, en *Europa* stont tegen *Asien* op. De Goden wetende dat hare kinderen in den oorlog konden omkomen, hebben niet geschroomt deselve daarin toe te laten, wanneer het om de schoonheit van *Helena* te doen was.

Wat sal men zeggen van de Goden kinderen, daar de Goden selfs even heftig in het sryden zyn geweest, als de Reusen, die den Hemel bestormden. Sal men dan niet door 't getuigenis der Goden, de schoonheit voor het dechtigste ding van de waerelt achten? want

fy hebben om andere dingen nooyt soo hevig in woorden-ftryd geraakt geweest, dan om de schoonheit.

Nu sal ik spreken van *Hippodaunia*, de Dochter van *Oenomaus* den *Arcader*, hoe veel zijn om harent wille door de dood gesnevelt? want doe sy vryster begon te werden, zag de Vader dat sy alle andere in schoonheit overtrof, begon hy daar selfs op te verlieven; een teiken dat sy meer als gemeen heeft uitgesteeken, daar de Vaders selfs, die op haar versot was, ook op verliefde. Ondertusschen behield hysse alleen tot sijn eigen gebruik, voorgevende dat hysse uithylik sou aan soo een persoon, die daar toe waardig was. Hy stelt een wagen-ftryd in 't werk, met snelle *Arcadische* Paarden, welke daar in overwinnaar soude zijn, sou haar ten houwlyk krijgen; maar die het verloor, sou sijn hoeft verliefen. Hy gebod haar ook op een wagen te klimmen, op dat den Ridder met haar aan te sien, zich in 't rijden vergeten zoude. Als den eersten geen goet succes gehadt hadde, en niet alleen van de Maagt, maar ook van sijn leven verfteken was, ging het alsoo ook met de anderen, die dikwils met malkander twisteden of jokten; soo dat sy het van *Oenomaus* niet winnen konde; want dit duurde soo lang, tot dat 'er dertien Jongelingen om 't leven geraakten. De Goden hier over verstoort zijnde, en deernis met de Jongelingen hebbende, gaven *Pelops* een cierlyke Wagen, met onsterffelyke Paarden, en maakten hem over-

win-

winnaar, soo dat hy sijn Schoon-Vader door sijn overwinninge moest doodden. Alsoo schynt de schoonheit yts goddelyks in zich te begrypen, welke van Goden en Menschen in eeren gehouden werd. Dus eindigde *Aristippus* sijne reden.

HER. Gy *Charidene* maakt gy nu, al een besluit van dese schoonheit, een reden daar van.

CH. Laat my niet verder gaan, bid ik; dit sal genoeg gesegt zyn, want ik alles niet onthouden heb.

HER. De woorden van een ander vermaaken my soo niet, als wel de uwe, daarom wilt my daar van niet versteeken; herhaalt my eens van't begin af al het gene gy my vertelt hebt.

CH. Het was genoeg: doch ik sal u noch gehoorsamen. Veel voor-redenen te gebruiken, dunkt my niet van nooden te zijn, vermits andere daar genoeg in gedaan hebben. Die schoon zijn, werden dikwijls van ons om hare schoonheit benyd, en wanneer wy haar aansien, werden wy daar op verliest, en onse minne ist tot haar noch meer dan ordinaris; ja sy krijgt soo verre' plaats, dat wy ons haar onderwerpen om te dienen. Ymand sal lichtelyker een schoonen, wanneer hy gebied, konnen gehoorsamen, dan ymand die leelyk is. Een schoone sal meer dienst gedaan worden, dan een leelyke. Wy konnen van eenige goederen verzaad werden, maar van de schoonheit nooit: maar alhoewel wy de Soons

van *Aglaiä*, of *Hyacinthus* of *Narcissus* in schoonheit overtreffen, nochtans kunnen wy ons niet vergenoegen, maar altyd vreesen wy, dat wy de nakomelingen niet en schijnen van andere overteft te zijn. De schoonheit schijnt een gemeen voorbeeld te zijn van al het gene gedaan werd. De Veld-Oversten sullen hare Legers altyd schoon en heerlijk doen schynen: de Orateuren, Schilders, en Beeldhouwers, sullen hare dingen zoeken op te pronken. En wat hoef ik alles over te halen, welkers einde de schoonheit is? Alles 't geen wy dagelijks gebruiken, trachten wy schoon te doen schijnen. De kostelijke opgeciede huizen maken de aanschouwers verbaast; want *Ulysses* na sijn Vader soekende, was soo verwondert over het huys van *Menelaus*, dat hy het by het huis van *Jupiter* vergeleek. De Vader van dese Jongeling wilde om geen andere oorzak sijn Schip gemeni geverwt hebben, wanneer hy met de Grieken na *Trojen* trok. Yder konst werd ook op het schoonste opgedaan, soo dat 'er in de waerelt niets beter te vinden is, dan de schoonheit: want al wat niet schoon is, noemen wy verachtelyk. Dit zy dan weinig, doch genoege, van de schoonheit gezegt.

HER. Gy lieden waart gelukkig, die d'eer had van aan soo een hoog geselschap by te re wesen: doch door u ben ik niet minder daar door vermaakt, dan ghy door dat Geselschap zyt vermaakt.

LUCIANI Scheep-Vaart,

ofte

W E N S C H.

Lucianus *beklaagt de begeerlykheden en sotte wenschen der menschen, welke het selve dikwils voor het hoogste goed achten en begeeren, welke verkregen hebbende, maar een last is, volmoeyelykheden onderhevig.*

LYCINUS, TIMOLAUS, SAMIPUS, en ADIMANTUS.

LYCINUS. **H**Eb ik het niet gezegt, dat de Ravens eerder een dood lichaam, op een opene weg, verborgen souden houden, dan eenig nieuw en buyten gissing komende spektakel voor *Timolaus*, al hoewel hy, sonder eens adem te scheppen, na *Corinthen* behoorde te loopen. Hoe zyt gy zoo vuurig om diergelyks te zien, en zoo ontraag daar toe?

TIMOLAUS. Wat behoorde men anderste doen, *Lycine*, daar ik ledige tyd had, en hoorde dat 'er een extraordinaar groot Schip in de haven van *Piraeum* gekomen was, een van die gene, met welke het koorn gemeenlyk uit *Egypten* in *Italien* gebracht werd? Soo myn mee-

meening my niet bedriegt, geloof ik dat gy beide, u seg ik met *Samippus*, om geen ander oorzaak hier gekomen zyt, als om dit Schip te sien.

LYC. By *Jupiter*, seg ik, ook is *Adimantus* den *Myrrhinenfer* te gelyk by ons: waar hy nu is, weet ik niet; misschien dwaalt hy ergens onder het volk: want wy zyn te gelyk by het Schip gekomen, klimmende in het selve; ik mein dat gy *Samippe* voor gingt, soo volgde *Adimantus*, en ik na hem, den selven met beide handen omvattende: hy voerde my langs de ladder by de hand, hebbende laerzen aan, doch ik was geschoeit: maar daarna zag ik hem niet meer, nog binnen het schip, nog daar buiten, doe wy uit gingen.

SAM. Weet gy *Lycine* waar hy ons gelaten heeft? dat die schoonen Jongeling binnen uit het Schip quam, met een suiver sneeuw wit kleedjen om, de hair-lokken achter gebonden, en uit het voorhoofd gestreken. Derhalven soo ik *Adimantus* wel ken, heeft hy, verlatende dat schoone spectakel, en de *Aegyptise* Bouw-meester goeden dag seggende, rontom het Schip gegaan, en volgens gewoonte geschreit, want in liefde-zaken is de Man tot schreijen seer genegen.

LYC. Die Jongeling schein my evenwel soo schoon niet in 't oog, *Samippe*, dat *Adimantus* daar over verbaast zoude staan, die te *Athenen* van soo veel Schoone gevolgt werd, zijnde vrygeboren, welsprekende, genegen tot worstelen, daar hy nochtans niet over weent.

weent. Behalven noch dat desen bruin is, heeft hy neêrhangende lippen, en dunne kuitten, hy spreekt ook verwart onder een, 't is wel Griecx, maar het helt wat na sijn Vaderland, het hair hangt hem achter op de rugge in een verwart, een teiken van geen vrygeboren aart.

TIM. Dese maniere van 't hair, *Lycine*, is in *Ægypten* een teiken van Adel: het is haar by een gerolt, tot datse uit haar jonge jaren komen: gelijk onse Voor-ouders in *Pallena*, welke het voor moi achteden, datse het hair lang lieten wassen, 't welk netjes opgebonden was.

SAMIP. Wel aan *Timolae*, gy vermaant ons yts uit de schriften van *Thucydides*, 't geen hy in sijn Voor-reden van onse oude overdadigheid spreekt, segt hy tegen de *Ioners*, wanneer zy te gelijk met de andere in een colonie waren uitgesonden.

TIMOL. Het schiet my nu eerst in den sin, *Samippe*, waar wy *Adimantus* gelaten hebben. Wanneer wy na om hooge siende, een tyd lang by de mast stonden, tellende de leeren, die d'een boven d'ander gestelt waren, ons verwonderende dat de Schipper soo ras op de touwen liep, daar na de spriet seer veilig loopende, vattende de hoornen.

SAM. Gy segt wel: wat behoorden wy te doen? sal men hem wachten? of wilt gy dat ik weder na het Schip gaa?

TIM. Geensins: laat ons voortgaan, want ik soude voor het naaste gelooven, dat hy ons

al is voorby gegaan, sich na de Stad gevende, na dat hy ons niet langer vinden kon. Soo niet, is hem niet onbekent: wy hoeven niet te vresen, dat, wanneer hy achter gelaten is, van ons bedrogen sal werden.

LYC. Siet toe, dat het niet al te onbeleefz zy, soo een vriend achter te laten. Maar laat ons gaan, wanneer het *Samippus* goet keure.

SAM. Ik stem het toe, soo wy het worstelperk noch open kunnen vinden. Maar dewyl wy ondertusschen praten, hoe grooten Schip is dat? zijde hondert en twintig ellen lang, welkers vierde deel met de breette ruim uit quam: en van de opperste folderinge, tot de kiel toe, was negen en twintig ellen hoog. Vorders wat een Mast, en Spriet? hoe groot moeten de kabeltouwen zijn? hoe de achtersteven allengskens opgaat, ombuigende, met een gout gansje daar boven op staande, daar tegen over was ook de voorsteven na proportie, sittende voor uit, hebbende aan beide sijden de naam van de Goddinne *Isis*, want de andere ciersels, gelijk de schilderinge, en de vlammige koleur des selfs, met die van *Parthasius*, en hier voor de Ankers, Draai-boomen, en die huisjes omtrent de achtersteven, waren verwonderens waart te sien. Nu de menigte der Schippers, kon men by een Leger vergelijken. Men seide dat'er soo veel koorn in gevoert wierde, als tot een rond jaar leeftocht voor *Attica* genoeg was. Dit bestierde alles een seer klein out Mannetjen, die met een klein hout het gantsche Roer bestierde. Hy had

had krisp hair, en kaal op het hoofd, ik mein dat zijn naam *Heron* is.

TIM. De konst is seer wonderlyk; alle die met hem voeren, zeiden dat hy in zee-zaken geleerder was als *Protus*. Ghy lieden hebt wel gehoord hoe dit Schip hier aangekomen is; wat de Bootsgefallen is overgekomen, of hoe haar de Sterre bewaart heeft?

LYC. Ik heb het noch niet gehoord, *Timolae*, maar wy willen dat van u verwachten.

TIM. De Stuurman selfs, zijnde een degelijk man, heeft my vertelt, dat, wanneer hy van *Pharen* aftak, omtrent tot zeven dagen toe goede wind hadden, eer sy *Acaman-ten* sagen: daar na de weste wind haar tegen loopende, zetten sy het dwers na *Sidon* toe; aldaar groote stormen uitstaande, quamen sy op den tienden dag door de engten te *Chelidonien*, aldaar gingen de baren zeer hoog; de wind, *Africus* genoemd, woei vry styf, wanneer hy wat zuidelijk liep; want aldaar scheid de *Pamphylische Zee* van de *Lycise*, alwaar de golven tegen de klippen ook als gescheiden zijn; (het zijn seer steile, scherpe, en door het water uitgemergelde klippen:) sy maken seer groote storm-winden, en geen kleingeruis. Sulks seide de Stuurman ook ondervonden te hebben, en dat in de duistere nare nacht. Vorders als de Goden over haar gewezen beweegt wierden, zagen sy een vuur uit *Lycien*, soo dat sy die plaats openbaarlyk

kenden, met zekere blinkende Sterre, te weten, eene van de *Dioscuren*, die boven op de mast zat, en het Schip aan de linker zyde om hooge trok, wanneer het aan d'ander zyde tegen de klippen aan quam. Van die tyd voeren sy regelrecht door de *Ægaische Zee*: op de t'zeventigste dag na sy uit *Ægypten* getrokken waren, sloegen sy tegen *Etesia* van ter zyden aan, en zijn gister in *Piræum* angekommen, zijnde soo verre afgekomen na beneden, latende *Creta* aan de regterhand, houdende hare koers na *Malea*, souden sy in *Italien* komen.

LYC. Lieve *Iupiter*, gy spreekt van een wonderlyke Stuurman, te weten dien *Heron*, of liever de Landsman van *Nereus*, dat hy zo ver van de weg is afgedwaalt. Maar wat is dat, is het niet dien *Adimantus*?

TIM. Ja zeker, het is *Adimantus* selfs: laat ons hem roepen. *Adimante*, u meen ik den *Myrrhinenser*, de soon van *Strobichus*.

LYC. Een van beiden sult gy aan hem bevinden: of hy zal op ons quaat zijn, of niet hooren. Het is *Adimantus*, en niemand anders: want ik ken hem wel aan sijn kleed en sijn gang; ook de manier van scheeren na het leven maakt hem kenbaar. Laten wy wat ras voortstappen om hem te achterhalen. Wel *Adimante*, soo ik u niet by het kleed vattende u omgekeert had, souden wy ons eerder te barsten geschreeuw hebben, dan wy

wy u tot hooren konden brengen. Gy schynt in u selfs te mymeren; ik weet niet wat groots, dat misschien niet te verachten is, 't welk gy al gaande overweegr.

ADIMANTUS. 't Zijn geen groote swaarwichtige zaken, *Lycine*; maar daar quam my eenige nieuwe bedenkinge te binnen, 't welk de oorzaak is dat ik u lieden niet heb hooren roepen, wyl mijn gedachten daar soo vast op waren.

LYC. Wat is dat? wilt het voor ons niet verbergen, ten zy het geheelijk een *Arca-num* mochte zijn: wy kunnen ook wel yts stil swijgen, want wy daar toe oud genoeg zijn.

AD. Gy valt my al te moejelijk *Lycine*, ik schaam my sulks te vertellen, de gedachten zijn seer wonderlijk en variabel: ik achte dat het best is sulks stil te zwijgen, want het is al te kinderlijk, en soude met reden mogen belagchen werden, wanneer ik sulke bespottelyke dingen te berde bracht; het soude wel zyn, wanneer ik het u sei, en dat het by u bleef, maar als gy het weet, ben ik versekere dat gy het aan klok-reep, en alle man aan de neus sult hangen.

LYC. Is het van de minne? dat sult gy by geen vreemde vertellen, maar gy sult met een lichtende fakkel komen, by die gewijd en al begonnen hebben.

ADIM. Neen, het is sulks niet, mijn vriend, maar ik versierde my zekere rijkdommen, die

men gemeenlijk een ydele blijdschap noemt; maar doe ik in het punt van al die goederen en vreugde was, quaaamt gy lieden my steuren.

LYC. 't Geen op de baan is, is de gemeene *Mercurius*, segt men: brengt hier die goederen voor onze oogen; 't is billijk dat wy alle gemeene vreugde hebben, dewyl wy vrienden zijn.

ADIM. Ik ben van u lieden in het begin achter gelaten, doe wy eerst in het Schip quamen, wanneer ik u veilig gestelt hadde; want doe ik de grootte van het Anker mat, wist ik niet waar gy beiden bleeft: wanneer ik alles wel bekeeken had, vroeg ik ymant van de Schippers, wat intresten de Heer van dat Schip jaarlijks wel hebben kon? Over de veertien duisent guldens, seide hy, en dat op het alderminste gerekent. Daar van daan komende, was ik by mijn selven in gedachten, dat ymant van de Goden my soo gelukkig maakte, dat ik heer van soo een Schip wierde; hoe gelukkig soude ik dan wesen? dan soude ik mijn vrienden wel doen, en selfs soude ik daar in varen: somtyds soude ik ook mijne Slaven uitsenden; en uit die veertien duisent guldens soude ik een huis bouwen, en dat op de alderbequaamste plaats van de waerelt, een weinig boven de geschilderde wandel-plaats, verlatende mijn patrimonie, die ik by *Ilissum* heb. Ik soude Slaven kopen, kleeren, wagens en paerden; dan soude

ik ook varen, en van al die in 't Schip quamen, voor gelukkig geacht zijn: de Schippers fouden my eeren, en als een Koninkjen achten. Onderwijlen met sulks in 't Schip befig zijnde, en de Haven omtrent fiende, komt gy *Lycine*, en slaat my die rijkdommen ter neder, en gy stoot het Schip, voor de wind zeilende, om verre.

Lyc. Brengt my liever, ô genereuse man, by den Rechter, en beklaagt my als een Zee-Rover, om ten minsten voor een, die het Schip heb in de gront geboort, en oorzaak ben van schip-breuk, en dat selfs op de aarde, te weten, op die weg, daar men uit *Pireum* na de Stadt gaat. Maar siet dan toe op wat wijze ik u dan vertroosten sal. Want maakt dat gy vyf Schepen besit, die alle grooter zyn als dit *Ægyptise*, en dat het voornaamste zy, zoodanig, datse na de gront niet kunnen gaan. Laatse u dan vyfmaals op een jaar koorn brengen. Siet dan eens hoe onverdragelyk gy voor ons soud zyn. Want doe gy Heer waart van dit eene Schip, wildet gy niet hooren roepen, wat soudet gy dan doen, wanneer gyder noch vyf besat, met dry zeilen versien, en onwrikbaar tegen alle storm? gy soud u vrienden niet eens willen aansien. Vaart gy lieve vriend eens ten tweede maal, wy sullen in 't *Piræum* sitten, en vragen die gene, welke uit *Ægypten*, of *Italien* varen, of zy elders dat groote Schip van *Adamanthus*, te weten, het Schip den *Isis*, niet gesien hebben.

ADIM. Siet gy wel, dit is het, waarom ik swarigheid vond, in het u lieden te vertellen, voorwetende, dat gy met my lagchen en spotten soud. Wanneer ik hier nog wat blyf staan, en gy lieden onderwijlen voort gegaan zyt, sal ik wederom alhier met myn Schip varen: want het is my genoeglyker met de Schippers te spreken, als van u lieden uitgela-chen te werden.

LYC. Geensins, maar laat ons te gelyk met u in dat Schip klimmen.

ADIM. Maar ik sal de ladders na my halen, op dat gy daar niet moogt komen.

LYC. Derhalven sullen wy u al zwem-mende volgen. Gy moet weten dat het geen lichte sake zy, sulke groote Schepen te besit-ten, daar gy deselve noch gebouwt hebt: wy willen van de Goden niet begeeren, ettelijke Stadien u te kunnen nazwemmen. Gy weet vooreerst, dat gy te *Ægina* op *Dianaas* feest, met ons in een klein vaartuijgen voor twee of dry stuivers overvoerdet, nochtans naamt gy het niet euvel, dat wy met u voeren. Nu zyt gy nydig, dat wy met u eens in het Schip klimmen. Gy zyt doorvloejent van rijkdommen, *Adimante*, en spuwt niet in u tasse, noch en kent u selven niet, die dit Schip be-stuurt. Soo hoog heeft u dat huis verheven, gebouwt op so deftigen plaats van de Stad, en over u veelheit van Slaven. Vermaarde man, ik bid u by *Isis*, onthout dat gy die dunne soute Vis uit de *Nyl*, de salf van *Canopen*, of de

Memphidifchen Ibis mede brengt : en foo het Schip groot genoeg is, moogt gy daar een van de Pyramiden in laden.

TIM. Alle gekken op een ftokje, *Lycine*. als het jok op fijn hoogfte gekomen is, legt het gemeene spreek-woord, is het hoog tijd om uit te fcheiden, want het gekken dat werd anders in ernst verandert, foo dat het nu al overftroomt werd, 't welk niet meer kan tegen gehouden werden, dewyl wy noeh een goet einde van de Stad zyn, laat ons de weg in vieren deilen, en voor yder een Stadie nemen, foo fal yder eiffchen van de Goden dat hem goet dunkt. Dan fal ons de weg niet lang vallen, en zullen defelve met vreugdeten einde brengen, het fal ons goet doen, en vermakelyk wesen, even als een foete droom, daar men uit opgewekt werd. By yder fal de maat van fijn wensch zyn, de Goden fullen ons helpen, alhoewel de dingen ongelooflyk fullen fchynen. Dat het grootfte is, dese faak fal een vertooninge zyn, van die, welke de rykdommen en wenschen alderbeft gebruiken kan. Want uit elk fal blyken, wat voor een hy fal werden, wanneer hem fulke rykdommen mochten gebeuren.

SAMIP. Dat is heel goet *Timolae*, ik wil u geern gehoorfamen, als het myn beurt zal wesen, fal ik wenschen 't geen u goet dunken fal. Want indien *Adimantus* wil, heef men het niet eenste vragen, die het eene been al

In 't Schip heeft. *Lycinus* behoorde ook mede te stemmen.

LYC. Laat ons dan rijk werden, indien ik de gemeene fortuin niet en schijn te benyden.

ADIM. Wie sal eerst beginnen?

LYC. Gy *Adimante*, tentweeden *Samippus*, en daar na *Timolans*. Ik sal, een weinig eer wy by *Dipylum* komen, omtrent het uiterste van een halve stadie, mynen wensch beginnen, en kortelijk doorloopen.

ADIM. Ik wil dan nu niet van het Schip afwyken, maar soo het geoorloft zy, noch yts by die wensch doen; laat dien gewin brengenden *Mercurius* een yder toeknikken. Laat het geheele Schip, en alles wat daar in is, met pak en sak, Koopluyden, Vrouwen, Schippers, en fooder yts anders van de goederen zy, dat fraai is, myne zyn.

SAM. Gy hebt u selven in het Schip vergeten.

ADIM. Meint gy dien gehairlokten jongen, *Samippe*? laat die ook al mijne zyn: maar laat al het getal des koorns in gemunt gout veranderen.

LYC. Wat is dat *Adimante*? sal u het Schip te gronde gaan: want het koorn en het gout verschelen in gewichten.

ADIM. Ik bid u benijd het my niet *Lycine*, maar, na dat den wensch tot u sal gekomen zyn, soo maakt, indien het u beliest, een heelen berg *Parnethe* tot gout, ik sal dan voor u stil swijgen.

LYC.

LYC. En ik seide sulx, op dat gy des te veiliger moocht varen, en niet alle met het goud om quaamt. maar voorsoo veel het tot u lieder sake strekt, was daar klein gevaar van te wachten. Den schoonen Jongeling soude moeten verdrinken, indien hy niet swimmen kon.

TIM. Zijt wel te vreden *Lycine*, want de Dolphijnen sullen hem op de rugge nemen, en aan Land brengen. Meint gy dat seker Snaar-speelder, om sijn lieffelyke Gedichten daar door behouden zy: en dan noch een andere jongen dood zynde, in de *Isthmus* gebracht wierd: of dat dese nieuwe Slaaf van *Adimantus* niet een minnelyke Dolphijn souw hebben?

ADIM. Gy *Timolae* volgt ook desen *Lycinus* na, en brengt ook al schelt-woorden voor den dag, daar gy selfs hoeft en voorganger zyt.

TIM. 't Was beter dat gy u wat waarschynelickers vercierde, en liever onder u bedstede een schat uitgraafde, op dat u geen moeijelijkheid aangedaan werde, om het goud uit het Schip in de Stad te brengen.

ADIM. Gy segt wel, laat'er een schat van onder dien Marmersteen *Mercurius* uytgegraven werden, die wy in de saal hebben, te weten duisent maten met geslagen goud. Dan soud ik vooreerst, volgens *Hesiodus* in een groot magnificq huis wonen, en alles kopen, wat rontom de Stad was, behalven

'tgeen in den *Isthmus*, te *Delfe* en te *Eleufene* is. Vorders dat aan de Zee leit, en eenige dingen ontrent den *Isthmus*, om te kamp veygen, wanneer ik daar omtrent wilde na toe reifen, als ook wat van het *Sicyonifche* veld: in 't kort, al het gene in *Griekenland* was, met boffchafien geplant, fonteinen besproeit, ofte vrugtbaar, laat *Adimantus* dit alles binnen korten tijd hebben. Laat uw fware fchotels en bekers daar van smeden om uit te eten en te drinken, niet ligt gelijk als die van *Echebrates*, maar elk ten minften van twee talenten.

LYC. Hoe fal den Schenker u soo fwaren beker voorbrengen? of hoe fult gy die van hem ontfangen; als met feer groote moeite, gy foud niet een *Scyphus* ofte beker, maar liever het gewichte van een *Sifiphum* opbeuren?

ADIM. Lieve man, wilt my van die wensch niet afschrikken. Ik soude ook heele tafels en bed-fteeden van gout maken; en soo gy niet gefwegen had, ook zelfs mijn Dienaars.

LYC. Siet toe, dat het u niet gaat als *Mida*, welkers eten en drinken in gout veranderden, en gy rijk zijnde, door dien koftelyken honger om hals raakte. Wat voordeel foud het u kunnen doen, soo gy de heele waerelt vol goud haddet, en gy niet eten of drinken kondet, want dat is het meefte vermaak dat'er ymant op der aarden dagelyks beleeft,

foud

sout en broodt overtreft alle schatten in hongers-noot.

ADIM. Ik geloof dat gy het al veel beter sult maken, *Lysine*, wanneer het u beurt sal zijn om te wenschen. Vorder sal ik ook een purper kleed dragen, en ik sal seer delicate spys eten; mijn slaap is so soet als het immers wesen kon: van mijn vrienden sal ik gegroet en begeert werden. En gelijk het gemene-lijk geschied, sy souden my alle vreesen en aanbidden; sommige sullen's morgens vroeg op de trappen aan de deur op en neder wandelen, en onder haar *Cleanetus* en *Democrates* voornamentlyk; als sy toetreden, en de voorgang willen hebben, sullen sy van seven Deurwachters, groote *Barbaren*, de deur tegen de kop krijgen, gelijk sy nu andere doen. Als het dan my sal goet dunken, uitkykende als de Son, sal ik sommige van haar niet eens willen aansien: maar wanneer der een armen bloed komt, die soo is als ik voor die rijkdommen ben geweest, die sal ik by my laten komen, en gewassen zynde, het avondmaal met my laten eten. Laten die ryken vry barsten van nyd, wanneer sy mijne wagenen, paerden, en twee duisent schoone jongelingen, die in 't beste van haar jaren zijn, sullen sien. Vorders, dat het eten alles in goude vaten opgediit werde, (het silver sal dan slecht zijn, 't welk met onse fortune niet eens overeen komt;) mijn soute visch en olie sal ik uit *Spanjen* krijgen, de wijn uit

Italien, en nieuwen honig van de onse, die noch aan 't vuur niet is geweest. De toespysen sullen my overal toegebracht werden, te weren, hazen, en alderlei gevogelte, de hoenders uit *Phasiden*, de pauwen uit *Indien*, en de hanen uit *Numidien*. Die dit bereiden, sullen alle Sophisten zijn, die sich alleen op de smaken uitleggen, en op het suiker-gebak. Soo ik het onder het drinken brenge, en hy drinke, sal, sijn beker uitgedronken hebbende, die by sig steken, en nemen die na hem. Die nu by my rijk schijnen, sullen by my, die nu arm ben, gebrekkelyk geacht werden. Noch *Dionicius* sal die silvere schale in eenige pompe niet meerten toon stellen, voornamentlyk wanneer hy siet, dat mijn Slaven zoveel silver hebben. Dese sullen boven alle andere in de Stad uitmunten. Aan yder Burger sal ik 's maandts hondert Realen uitdeilen, en aan de huislieden yder vyftig. Tot versiersel der Steden sal ik publyke Schou-speelen aanrechten, en baden opbouwen; die sal ik tot den *Dipylus* laten inloopen, en aldaar een Haven laten maken: het water hier in door een sloot geleid zijnde, sal men mijn Schip uit *Ceramicum* kunnen sien. Aan *Samippus* sal ik een en twintigh hondert en sestig pont geslagen gout geven door mijn dispensier. Aan *Timolaus* over de twee hondert, doch *Lycinus*, om dat hy soo vol praats is, en mijnen wensch bespot, sal hy vry wat minder hebben. Soodanig wilde ik

ik noch wel leven, dat ik boven maten rijk was, levende lekkerlyk, overvloedig in wellusten. Nu is 't een anders beurt te spreken: Ik wensch dat *Mercurius* my sulks mach beschikken, en daar toe brengen.

Lyc. Weet gy wel, *Adimante*, dat u uit dit kleine inweeffel, dit jongetjen *Plusus* opgehangen zy, en is als geborsten, ja dat alles sal verdwijnen, en gy koolen, in plaats van een schat sult vinden?

ADIM. Hoe segt gy dat *Lycine*?

Lyc. Het is onzeker, lieve vriend, hoe lange gy leven sult. Wie weet of gy wel eens van het geen op die vergulde tafel staat, nuttigen sult, en daar eenige hand aan steken, 't zy aan een Kapoen, Paauw of Haan; kon uw zieltjen niet wel eerst weg vliegen, en u gantse lichaam voor de Arenden en de Ravens sult gelaten werden? wil ik u eenige ophalen, welke eer zy rijk wierden, het bestorven; en andere noch levend zijnde, van hare goederen door eenig noodlot, berooft wierden? hebt gy ooit gehoord dat *Crasus* en *Polycrates*, die veel rijcker waren als gy, in soo korten tydt van al haar goederen berooft zyn geworden? maar om dit te laten varen: meint gy dan soo vast en gesont te leven? merkt gy niet dat'er soo veel rijke ongelukkiger leven, en met alle pyn en smerte gequelt werden, sommige kunnen niet gesont zijn, andere zijn blind, of hebben eenige uiterlijke qualen, ik weet wel dat

gy geen dubbelde rijkdom soudet begeeren, en lyden 't geen *Phanomachus*, dien rykaart geleden heeft, of ook soo Vrouwachtigh zijn: alhoewel gy daar selfs niet van en spreekt. Ik swijg noch al de verraderyen, die omtrent de ryke luiden zyn, als ook roovers, doodtslagen en haat, welke gemeenlyk by het gepeupel is: nu siet gy wat voordeel gy by die schat soudet hebben.

ADIM. Gy zyt my altijd tegenstreevig, *Lycine*: daarom sult gy ook niet met allen krygen, om dat gy het altyd op myn Wens versien hebt.

Lyc. Gy doet als de ryken, die haar beloften niet voldoen. Wenscht gy nu eens *Samippus*.

SAMIPPUS. Ik ben een *Arkader* van *Mantineia*, op het vaste Landt gebooren, ik sal niet kunnen wenschen een Schip te mogen hebben, het welk ik myne Borgeren niet en soude kunnen roonen. Noch ick en wil ook niet onveilig met de Goden te rede gaan, begeerende een schat, en het goud met maten ophopende. Maar (want de Goden konnen alles te wege brengen, ja ook de aldergrootste dingen, en de wet van *Timolaus*: gebied niet te vreesen om te eiffchen, even of sy noch altydts yts gaven) ik wenste wel een Koning te zijn, niet gelijk *Alexander*, de Soon van *Philippus*, of als *Ptolemæus*, of *Mithridates*, of als eenige

eenige andere die het gebied van ſijn Vader gekreegen heeft: maar ik wilde het begin hier van maken door geduurigh rooven en plonderen, waar toe ik omtrent dertig getrouwe en stoute makkers moefte hebben: een weinig daar na dry hondert, d'een na hondert: dan weder duifent, en kort daar aan duifent; eindelyk, de heele ſomme by vyftig duifent gewapende mannen. Laat de Ruitery vyftig Compagnien, elk van hondert koppen, ſterk zyn. Dan zal ik ſchynen de Overſte en opperſte van dit gantſche Heir te zyn, ik zal haar voorgaan, en alles uitwerken. Hier in wilde ik wel grooter zyn, als al de andere Koningen, om dat ik in deugden boven alle andere uitſteek, en over zoo veel mannen gebiede, die niet door nalatinge van mijn Ouders het Rijk verkregen heb; want dat ſoude de ſchat van *Adimantus* niet ongelyk zyn: de zaak ſelfs en ſchynt niet aangenaam noch vermakelyk, ten zy hy het gebied door eigen macht verkregen heeft.

Lyc. Wel, wat hoor ik daar *Samippe*? gy wensch geen kleintjen, maar gy wilt alleen het hoofd van alles goets zyn; want gy de beſte gekeurt te zyn van vyftig duifent Man. Soodanigen verwonderings waardigen Man heeft ons *Mantineia* ſonder ymands weten uitgelevert. Regeert dan, gaat u Soldaten voor, verciert de Ruiterye, als ook de Schilt-dragers. Ik ben beluſt te weten,

weten, van waar *Arcadien* soo een hoop volks soude leveren, of wat arme bloeds zy den Oorlog soude komen aandoen.

SAMIPPUS. Hoort *Lycine*; of soo het u beliest, volgt ons na, ik sal uw Overste maken, van de vleugel van vijf duisent Ruiters.

LYCINE. Heer Koning, ik dank uw voor de eer die gy my aan presenteert, ik sal te voet vallende, uw op de Persiaansche maniere aanbidden, met de handen op de rug, eerende dat opstaande hoofd-cieraat. Neemt liever een Overste van de sterkste uit uw Ruiterye, want ik ben in die saken heel vreemt, ik heb te vooren geen Paert bereeden. Ik soude vreesen, dat, als den allarm geblasen wierde, ik van boven neder, van het Paert vallende, van de andere vertreden soude werden; of wanneer het Paert te wild was, mocht het aan 't hollen raken, en my midden onder de Vyant voeren, of zy moesten my aan de sadel vast binden, als ik daar op sou blyven sitten, en de toom houden.

ADIMANTUS. Ik sal de Ruiterye wel leiden, *Samippe*, laat *Lycinus* aande rechter vleugel staan. Ik verdien het, wyl ik de grootste eere van uw genieten sal, want ik u soo veel duisenden aan gout toegelegd heb.

SAM. Laat ons de Ruiters ſelver vragen, *Adimante*, of zy u voor haren Overſten willen erkennen. Welke van de Ruiters *Adimantus* tot ſijn Overſte begeert te hebben, die heffe ſijn hand op. Siet gy wel dat zy alle *Adimantus* begeeren. Derhalven ſult gy Overſte der Ruiters het opſicht hebben, en *Lycinus* ſal de Rechter-vleugel regeeren. Laat *Timolaus* aan de linker zyn. Ik ſal my in het midden ſtellen, gelyk het de Perſiaanſe Koningen toekomt, wanneer zy begeeren dat verſcheide by haar ſitten. Maar laten wy regelrecht na *Corinthen* gaan, over het gebergte, biddende den Koninkliken *Jupiter*. Want na dat die, welke onder *Griekenland* hoore, onder onſe macht gebracht zyn, want daar is niemant die ons derft tegenſtaan, of de Wapenen ſal derven roeren, dewyl wy in ſoo grooten getal aankomen, wy ſullen haar ſonder ſtof of zweect overwinnen) ſtappende op de Galeijen, met de Ruiterye, (alle proviande is in *Cenchreen*, als Kooren, Scheepen en Ammonitie) laat ons dan door de *Ægeiſche Zee* na *Ionien* over varen, en aldaar *Diana* geoffert, en de Steden ſonder tegenſtand verwonnen, als mede Gouverneurs geſtelt hebbende, na *Syrien* voortgaan, eerſt door *Carien*, dan door *Lycia*, *Pamphilia*, *Pifiden*, en de Zee met de Berg-ſtranden van *Cilicien*, tot dat wy by den *Euphrates* komen.

Lyc. Laat ik, ô Koning! een Drofffaarts-ampt onder de Grieken bedienen. Ik ben wat vreesachtig, daarom durf ik niet verre van huys gaan, want het schijnt dat gy het Leger ook tegen de *Armeniers*, en *Parthers* wilt voeren, 't welke Volkeren zyn, deftig in alle Oorloghs-zaken afgericht. Betrout liever ymand anders de rechter vleugel: laat my een *Antipater* in *Griekenland*, dat men my niet met een pyl doorschiet, voornamentlyk aan dat deel daar ik naakt ben, 't zy omtrent *Susa* of *Bactren*, daar zyn wel beter manhaftige Mannen, om in myn plaats te schikken: ik ben de stilte gewent, nooit te doen gehad hebbende met eenige woeddende Oorlooghs-knechten. Dat de noot aan de Man ging, was 't een andere zaak, maar nu kan men Volk genoeg krijgen, derhalven verfoek ik dat my sulks niet te laste gelegd werde.

SAM. Gy loopt weg, *Lycine*, en verlaat door vreesse uwe order: de Wetten gebiedden soo een het hoeft af te houwen, wanneer men bevind dat hy sijn order verlaat. Maar dewyl wy aan den *Euphrates* zyn, welke een brug heeft, en 't geen wy achter gelaten hebben, veilig is, zijnde daar Oversten onder ontslagh, die ik over yder Natie geset heb, maar andere zijn weg gegaan, om *Phanicien*, *Palestina* en *Aegypten* daar by te voegen: Gaat gy eerst over *Lycine*, hebbende opzicht over den rechter-vleugel,
daar

daar na fal ik volgen, en na my dien *Timolaeus*, en gy de laatste zijnde, *Adimante*, sult over de Ruiterye commanderen. Door *Mesopotamien* gaande, hebben wy geen Vyand vernomen, maar de menschen hebben sich met hare Kasteelen van selver overgegeven, ja ook doe wy voor *Babylon* quamen, gingen wy sonder vrees, en buiten meininge in de Stad. De Koning ons by *Ctesiphon* wachtende, ontving ons. Daarna na *Seleucien* gaande, vergelykt en monstert hy het heyr, halende de Ruiterye van alle zyden by een, ook de boog-schutters, en werpers. De verspieters boodschappen, dat'er by hondert duisenden bequame Mannen waren, en daar van twintigh duisent, die te Paert met de boog schieten. Noch was daar dien *Armenier*, als ook die aan de *Caspise Zee* woonen, niet by, noch ook de *Bactrianen*, maar alleenig hare geburen en te gelyk alle de Koninkrijken die onder de Stad behoorden. Soo licht kon hy etelyke duisenden byeen vergaderen: 't is nu tyd te gaan, om te sien wat wy doen sullen.

ADIM. My dunkt dat gy lieden met het Voet-volk na *Ctesiphon* behoordet te trekken: maar wy sullen met de Ruitery *Babylonien* bewaren.

SAM. Zijt gy ook al angstig *Adimante*, nu dat het gevaar aan de Man gaat? maar wat dunkt u *Timolae*.

TIM.

TIMOLAUS. Men hoorde met al de troepen den Vyand tegen te gaan, en niet te wachten, tot zy haar in postuur gestelt hebben, of wanneer zy van alle kanten hulp fouden krygen, laat ons den Vyandt overrompelen, dewyl zy op gaande weg zyn.

SAM. Gy segt wel. Wat dunkt uw *Lycine*?

LYCINE. Ik sal het u seggen. Dewyl wy moede zyn van twiften, en van het geduurig reifen afgemat: als wy dan morgen in *Piraum* komen, en nu omtrent dertig stadien voortgegaan zyn, ten anderen ook de geduurige hitte van de Son (want het is nu al omtrent middag) hier omtrent de Moes-kruiden, sullen wy boven op dese Columnne met hare opschriften wat rusten. Daar na opstaande, sullen wy al weder voortgaan, en ons na de Stad begeven.

SAM. wel lieve Man, meint gy te *Athenen* te zyn, welke in het Veldt omtrent *Babylon* over de Soldaten sit te delibereeren.

Lyc. Gy vermaant wel. Ik meinde dat ik nuchteren was; maar gy zijt besich om de saak aan den dag te brengen.

SAMIPPUS. Wel aan dan, soo ghy het goet vind. Doet als Mannen die in gevaar gestelt zyn, verraat uw Vaderlijke krachten niet. Sa, sa, louter Mannen, gy die altyd soo manhaftigh hebt kunnen roemen van uw daden, waar zyt gy lieden

nu,

nu, toont warje bent; laat ons niet in de pekelt steken. Het sal beginnen tijd te worden, dat de Vyant sal komen aan te marcheeren, en sich tegen ons involle postuur te stellen, soo dat wy ons nu niet hoeven te vertragen, repje wat. Laat *Enyalius* voor een Veld-teiken verstreken. Als nu alles in volkomen order gebracht is, en de Trompetten den allarm sullen geblasen hebben: soo begint met een helder geschreeuw, de Vyand op het lyf te vallen, slaat op de Schilden met uwe Spiessen, om een gevaarlyk gebaar te kunnen maken: hier door werdt menigmaals de Vyandt verbaast gemaakt, en op de vlucht gedreven: gelijk als *Manades* van *Bacchus*, wanneer als zy *d'Indianen* op den hals quamen, en noch meer andere Historien, te lang om hier alles te bewaarden. Vecht van dichte by, hand aan hand, blijft onder het pyl-geweer stille staan, op dat gy niet gewont werd, terwijl wy haar plaats geven, om van verre te werpen. Dewyl nu het gevecht hantgemeen geworden is, heeft *Timolaus* met de linker-vleugel de *Meders*, en andere, met welke zy vochten, op de vlucht gedreven. Het midden van het leger, en 't gene omtrent my is, speelt ook kamp op, het zyn *Persianen*, onder welke ook den Koningh is. De gantsche
Ruitery

Ruiterye van de *Barbaren*, viel op onze rechter Vleugelaan : daarom zyt ghy ook een kloek Man , *Lycine*, want gy kond de gene die by u zyn, dapper aanmoedigen.

LYCINE. Ô Fortuyn ! al de Ruiterye is tegen my , haar schijn ik daar alleen toe bequaam om aan te vaarden. Ik schyn, soo zy eenig geweld doen, over te sul-len loopen , gevende my na het Wor-stel-perk , latende u-lieden alleen Oor-loogen.

SAMIPPUS. Geensins: ghy wint het voor een gedeelte. Ik sal, gelyk als ghy siet, in een besonder gevecht met de Koning stryden, want hy eischt my uit, en sulks te weigeren soude schande zyn.

LYCINE. Lieve *Jupiter*, ghy sult ter-stond van hem gewond werden. Want dat is Konincklyk gequetst te worden, als men om het Rijk vecht.

SAMIPPUS. Gy seght seer wel. Dat is een lichte wond , die nauwlyks door het opperste van de huid geraakt, ook niet in een sienlyk deel des ligchaams, soo dat'er geen quaad lyk-teiken sal behoeven na te blijven. Vorders siet ghy, hoe ick hem met sijn Paert in eenen steek ter neder geveld heb. Daar na het hoofd afslaande, en sijn Koninklyk hoofd-cieraat afnemende, ben ik Koning geworden, daarom word ik nu van een yder aanbeden ?

Laten

Laten nu de *Barbaren* ons gaan aanbid- den , ik zal volgens de Griekſche Wetten regeeren, en alleen Heerſcher genaamt wer- den. Na deſen , ſoo gedenkt , dat gy vee- le Steeden na myn Naame ſult bouwen , en hoe veele daar ſullen vernielt worden , ſoo- der yts onbehoorlijks mocht komen te ge- ſchieden. Voornamentlyk , ſal ik dien rijken *Cydia* vervolgen , welke mijn ge- buur zijnde , my den Akker verbood , ſich allengskens binnen de Land-palen wikke- jende.

LYCINE. Houd eindelijk op , *Samip- pe*. Want het is tijd , dat gy ſoo grooten overwonnen ſtrijd , te *Babel* een Gaſt- maal houd over de Victorie , (ick meinde dat uw gebied nu al buiten de voorchre- vene eind-palen komt te ſtrekken) laat *Timolaus* onderwijlen wenschen wat hy be- geert.

SAMIPPUS. Wat dan *Lycine* ? wat dunkt uw van myn eiſch ?

LYCINE. Het zijn , deſtighſte der Ko- ningen , ſeer groote en krachtige werken doende , beter als die van *Adimanthus* : want dewijl hy ſin heeft in de lekkernyen , en de Drinkers bekera geeft van twee ta- lenten zwaar , maar gy wierd in een ſon- derlinge ſtrijd gewond , gy vreesde by nachts en by dag . Gy hoefde de Vyand alleen niet te vreeſen , maar duisentderlei lagen-
leg-

leggingen, de nyd van u Volk, de haat en pluimstrykeryen. Gy hebt niet een goeden vriend, maar zy doen uw goet uit vreesse, of ophope. Gy hebt ter waereld geen vermaak, maar alleenig glorie, een purper kleed met gout gestikt, een witte band om het voor-hoofst, en verscheide Pagien die voor uw gaan. Vorders ondragelyken arbeid, en groote strengigheid; of men moet de Vyand antwoorden, of recht uitspreken, of tot de Onderdanen senden. Daar is dan een Volk afgefallen, of daar werd een inval van de Vyand gedaan. Alles moet gevreesst en omsichtig gehandelt werden. Kort, gy werd meer van andere, als van u eigen selven gelukkig gegaacht. Is dat ook niet slecht en gering, dat gy ook de selfde siekten onderworpen zyt, als het gemeene Volk; de koors en schroomt u niet, noch de dood is niet beschaamt om uw Lijf-gaarde aan te tasten, hy komt als het hem wel gelegen dunkt, hy maakt uw aan het huilen, en vreesst ook uw hooft-cieraat niet; ghy dan van om hoog vallende, werd uit uw Koninklijke stoel genomen: ghy gaat ook de eigenste weg met het gemeene Volk, en verkeert met de selfde aansienlykheid onder de Dooden. Gy hebt een opgeheven Graf boven de aarde, met een lange Columne, of een Pyramide, net, recht-hoekig opgaande, die alle na uw doot komen,

komen , welke onfienelyke befchouw-
 ſtukken ſyn van uwe magnificentie. Uwe
 ſtokbeelden en tempels die de ſteden op-
 regten werden in eeren gehouden , maar
 ten laaſten verdwynen al die namen en
 werden verſuimt. Welke ſoo ſy al ſeer
 lang duurden , wat nut hebt gy daar dan
 af , dewyl gy daar geen bemerkingen van en
 hebt? nu ſie je wat al werk gy by uw leven-
 de lyf ſoud hebben , met vreeſen en wer-
 ken , gelyk als die na eenige veranderin-
 ge volgen. En nu is het uw beurte te wen-
 ſchen *Timolae* : ſiet dat gy die overwint,
 gelyk een wys en verſtandig man betaamt.

TIMOLAUS. Letter op *Lycine*, ſal ik iets
 wenſchen 't welk met regt van een ander
 kan berispt werden. Want gout , ſchatten ,
 duifenden van ſtukken gelts, Koninkryken,
 oorloogen en vreeſe voor het gebied , die
 gy niet ſonder reden beſpot hebt , ſal ik
 geenſins begeeren. Dat ſyn al verganke-
 lyke dingen , die duifent ongelegentheden
 onderworpen ſyn : daar is meer moyelyk-
 heit in , dan ſoetigheid. Ik wenſte dat
Mercurius my tegen komende, eenige ringen
 gaf , van wonderlyke kragten : voorcerſt
 ik altijd welvarende en geſont van lighaam
 mag ſyn, en ook dat ik niet kan gewont wer-
 den , nog eenige perykelen onderworpen
 ben. Ten tweeden , dat die niet kan geſien
 werden , welke de ſelve aan de vinger ge-
 daan heeft , gelyk als dien *Gygis* geweest is.
 Ten anderen ook , dat ik'er nog een heb,

daar ik tien duifent mannen mede overwinnen kan , ook dat ik mogte eenige fwaarte die tien duifent mannen niet verroeren konnen , makkelijk op myn fchou- ders mogte nemen. Daar en boven wil- de ik nog wel feer hooge in de logt vlie- gen , 't welk ook door een ring moefte gefchieden. In myn flAAP moefte ik ook kon- nen openen 't welk ik wilde, dat alle deuren voor my open gingen , dat de ring het flot en de grendel kon openen. Dat noch het grootfte is , laat'erymant fijn die boven alle andere uitmunt in aangenaamheit , die my minnelijk maakt , hebbende rontom fich fchone jongelingen, vrouwen, en heele vol- keren, laat niemant fonder liefde ingenomen fijn , dewelke feer aantrekkelijk fchyne , en my altyd, gelijk men fegt, in de mont heeft, foo dat veele Vrouwen , die van liefde niet konnen harden , haar felven byna verhan- gen, en de jongelingen op my als dol en vergekt werden: foo dat fy haar gelukkig mogen agten , als ik haar maar eens aan- fag : of foo ik haar veragtede , dat fy ook van droefheit ftierven: ik moeft boven *Hyacinthus* , *Syla* , ofte dien *Phaon* van *Chius* wesen. Dit alles moeft ik niet hebben voor een kortetijd en dan terftont fterven , gelyk de menfchen , maar meer als duifent jaren , foo dat de eene jongeling uit de andere mag waffchen , en om het feventiende jaar haar huid verwiffelen gelijk de ferpenten doen. Ik fal niet gebrek hebben als ik dat heb.

heb , want al wat andere hebben fullen 't myne werden, voor foo veel ik de deuren kan open doen , ende wagters in de slaap helpen, en dan daar in gaande dat ik niet kan gefien werden. Dat , by aldien dit eene fpectakel by de *Indiaanen* en *Hyperboreen* aldus was, het van groote nieuwigheit en wonderlykheit, of eenige kostelijke en aangename fake gehouden werden , dan fouw ik niet behoeven vreesagtig te fijn om myn felven daar na toe te geven en mijn lust daar mede te boeten , dewyl de *gryps* een gevleugelt dier is , of de vogel *Phaenix* by de *Indiaanen* van de andere niet kan gefien werden, foo fou ik die nogtans fien. Ik foude alleen de fonteinen van de *Nyl* weten, en al wat op de aarde onbewoont is , en of er eenige tegenvoeters onder ons aangingen , woonende op de helft van de zuideraarde. Vorders ook de natuur der fterren , als ook van fon en maan fou ik ligtelyk kennen , dewyl ik van haar vuur niet en kan befchadigt werden. En dat het alderaangenaamfte van allen is , kan ik in eenen dag te *Babylon* boodfchappen , wie overwinnaar in de *Olympife* fpielen geweest zy: wanneer ik in *Syrien* had middagmaal gehouden , fou ik het avontmaal in *Italien* doen. Wanneer ymant myn een vyant was, zoude ik hem wonden , werpende hem een groote fteen op de kop elders uit een hoek , foo dat hem de herfenen fouden verpletteren : myn Vrienden konde ik

goet doen , brengende haar gelt en schatten in haren schoot. Maar soo ymant hovaerdig ryk en gierig, of een tyran was, smadelijk sou ik hem twintig stadien hoog op nemen, en smytē hem van boven neer. Met de dwergen soude ik vry kunnen verkeerē, want sy konden my niet sien , ik sou de selve alle doen slapen , behalven haar alleen. Hoe sou ik dan de oorlogers en de velt-slaggen van om hooge komen sien ? en soo het my goet docht , kon ik my by de overwonnene voegen , de overwinnaars in de slaap wiegen , en geven de victorie aan de vlugtelingen. Om kort te maken , het leven van den mensch soude my een spot wesen, alles soude myne wesen , en d'andere sou ik een God schynen. Dit is dan het hoogste goet , 't welk nog vergaan nog gerooft kan werden , voornamentlyk met een goede welvaertheit al myn leven lang. Wat hebt gy nu op dese wenschen te seggen *Lycine* ?

Lyc. Ik heb daar niet tegen *Timolae*, het is niet veilig een gevleugelt man tegen te spreken , die door syn kragt soo veel duisenden van menschen op mag. Maar dit sal ik uw vragen , of gy niet een ander schynt onder soo veel volk , dewelke gy al vliegende gesien hebt, synde een out man die al kinds begint te werden , welke met een klein ring en gevoert wert, die met syn vingeren sulke bergen kan bewegen, en van een yder bemint is, nu gy kaal sijt, en een plat-neus hebt? antwoort my ook hier

hierop : waarom kan een ring uw dit alles niet uitwerken , maar gy hebt er foo veel verscheidene , uw linker hand is vol van alle ringen ? daar kunnen der niet meer aan , foo dat uw regter nu die last moet dragen. Een ding is nog seer noodig , welke uw van alle geckernijen doet ophouden , want gy syt snotterig om de neus : dit kan de nieswortel wel uit regten , wanneer gy daar wat meer als ordinaar van drinkt ?

T I M. Gy moet nu eens wenschen, *Lycine*, op dat wy mogen hooren wat uwe wensch mag wesen : te weten , dingen die onbevat- telijk syn , die niet kunnen beschuldigt werden , alhoewel gy al de andere berispt.

L Y C. Ik en behoef niet te wenschen Wy sijn nu by *Dipylus* gekomen , en desen deftigen *Samippus* , wyl hy by *Babylonien* een bysonder gevegt heeft , en gy *Timolae* , terwyl gy in *Syria* het middag maal houdt , en in *Italien* het avontmaal , bemoit gy uw ook met die dingen vvelke my raken ? gy doet seer vvel , daar gy niet binnen korten tyd als met een vwindagtige rykdom ryk en vveinig daar na bedroeft vvert , vvanneer ik eenseen klonte broots sal mogen eten : 't sal niet lange lyden of uvv sal diergelyks over komen , na dat dit geluk en al die andere rykdommen sullen verdvynen , gy lieden sult van dese schatten en Koninklyke hoeft ciraden als uit een soete droom vvakergemaakt vverden , en t' huis komende alles heel anders vinden , gelyk de Comedi

speelders die voor Koningē en Prinſen ageeren , vvelke van het Schouburg gaande, te huis half van honger ſterven, daar ſy te voren *Agamemmons*, of *Creons* ſchenē te ſijn, ſitten bedrukt met de handen in het hair gelyk het betaamt , ſult gy ook tegen vvil en dank ſulkt 't huis vinden , voornamentlyk gy *Timolae*, vvanneer het noodig ſal ſijn dat uvv over komt als vvel eer dien *Icarus* , vvelkers vleugels af ſmolten , en doe op de aarde moeſte vallen , verlieſende alle die ringen , die van ſelver van uvv vingers vallen. Het ſal my ten vollengenoege ſyn , dat ik voor al die ſchatten , en voor *Babylon* ſelfs, vvelk gy lieden gevenſt heb , hertelyk mag laggen , te vveten ſulke deſtige dingen , het is te vervvonderen , daar gy lieden dan noch de *Philosophie* pryſt.

L U C I A N I ongeleerde met veel Boeken.

Het ſchijnt dat hy ymant van de ſijne die rijk was , ſeer bitſig belagt , om dat hy ongeleert was en veel boeken kopt. Hy toont dat niet de menigte van boeken , maar groote neerſtigheit ymant geleert maakt.

G Elooft my vryelyk , gy ſult niet bekomen , 't geen gy voor hebt. Gy meint om dat gy veel boeken koopt , uw doot

onder de geleerde gerekent te werden: maar het sal heel anders uitvallen, vwant hieraan fiet men uvve onvvetentheit en leuigheid. Gy en fiet de Boeken niet na die gy koopt, maar gy betrouwt daar op, vvanneer sy alleen van de Boek-verkoopers geprefen vverden: die u fulx dan van die en diergelijke Boeken voorliegen, maken uvv een roof, en gy deilt soo al fraitjes uvve fchat onder fulke uit. Hoe foud gy kunnen onderscheidē de deftige oude Boeken van de flechte en verfletene? ten sy gy het mogt oordeelen datse van de Muisen beknabbelt, en van de Motten en Wormen doorgeten fijn. Hoe kan ik aannemen dat gy fulx kont fien? en om uvv de kenniffe te geeven van te oordeelen, en te houden 't geen *Callinus* feer fray gedaan heeft, of dat dien niet genoeg geprefen *Atticus* met groote neirftigheid gefchreeven hebben, vvat profijt hebt gy daar af, gy fmimfte die over aarde gaat? die de foort van fchryvers niet en overvveegt, die daar geen meer onderscheit in vveet, als de blinde van de koleuren. gy fiet de Boeken met opene oogen, en lieve God, ja tot vvalgens toe, gy doorfiet het eens met vvat haaftig telesen, hoe dat de mond dikmaals de oogen verblind. Maar dat is niet genoeg, ten sy gy de deugt en de fouten van een Oratic vveet, de meininge des Schryvers verftaat, vvat de ftellinge der vvoorden fijn, hoe net en aardig fulx gefchreven is, terftond moet gy de dubbelfinnigheit verftaan: Wat

antvvoort gy my nu? hoe kont gy dit vve-
 ten daar gy het nooit geleert hebt? hebt gy,
 als eertyds van dien Herder, een goude tak
 van de *Musen* gekregen? gy hebt den *Helicon*,
 daar de felve vvoonen nog niet beklommen:
 't heeft haar niet gefchaamt, met een
 rouven en van de fon verbranden Herder
 daar op te klimmen: maar vvat fyt gy voor
 een (ik bid uvv by *Libanitis*, laat my dat
 toe, dat ik fommige van uve ftucken niet
 op en hale) foo een kan het aanfien vveet
 ik vvel niet lyden, maar fy fouden hem
 liever met een Myrrentak of Kaesjes bladen
 fruik al flande vvegjagen, eer hy den
Olmeus ofte de piarde fontein befmette, uit
 vvelke de Kudde en hare Herders toegela-
 ten is te drinken. Ik mein niet dat gy
 foo fvvak fyt, devvyl gy in die andere
 dingen foo fterk fyt, om te confirmeren
 dat gy de goede letteren foudet hebben
 doordrongen om goede Boeken te kennen,
 gy kont geen meefter vvyfen by vvien gy
 foud ondervvefen fijn. Nu meint gy dat
 alles te verkrygen, vvanneer gy een onge-
 meen getal van Boeken hebt. Soo gy foo
 van fins fyt, leeft eens 't geen den Orator
Demafthenes met fijn eigen hand gefchre-
 ven heeft: daar na de Historie van *Thucydides*
 die agtmaal van defen orateur gefchreven
 is. Wanneer gy nu foo veel Boeken had
 als *Sylla* van *Athenen* na *Italien* bragt, en daar
 op fliept, en uvv oogen daar geduurig op
 had, foud gy daarom vvel een hair te vvyfer
 fyn?

syn? het spreekvvoort is, een aap blijft een aap, al had hy een goude kleed om 't lyf. Gy hebt ook altijd een Boek in de hand, altijd leest gy vvat, daar gy nogtans niets af verstaat, maar den esel beweegt sijn ooren om de lier te hooren spelen. Als den overvloed van Boeken ymant geleert maakt, soo vvas het een kostelijke saak, en u lieden die ryk vvaart alken eigen: de Boekverkoopers, die soo een menigte van Boeken hebben, sou die niet met geleertheit en vvetenschap een ander op mogen? en als men de saak infiet, syn sy niet veel beter als gy: sy spreken boersche taal, sonder verstand, gelijk als die gene met regt syn, vvelke nog eerlyk nog schandelyk gesien hebben. Gy gaat noit uit of gy hebt het een of het ander Boek gekocht, ghy hebt het nacht en dagh in u handen. Wat nuttigheit vragt gy daar uit? of vvaarom schynen uvv de Boek-winkels ook niet geleert, in vvelke veel oude geschriften gevonden vverden? Wel aan dan, soo het uvv niet moeyelyk is, antvvoort een vveinig, of dat vvel mogelyk is, knikt my maar toe of schud het hoofd op het geen ik vragen sal.

Ik bid uw, wanneer der ymand was die op de fluit niet speelen kon, en by geval de fluten van *Timotheus*, of die *Asmenias* te *Corinthen* voor seven talenten gekocht heeft, sou hy daar wel na de konst op blasen? gy schud het hoofd met regt. Want sy sullen niet doen 't geen *Marshyas* en

Olympus gefongen hebben , om yts aardigs te fleuten , die het noit geleert hebben. Maar foo ymant de boog van *Hercules* had , en *Philoctetes* niet en fy , die de felve alleen heeft kunnen uit spannen , hoe fou hy fchieten ? wat dunkt uw daaraf ? fchynt het een faak die een fchutter waardig is ? dat loochent gy ook. Even is het ook met een die een fchip niet weet te ftieren , nog een paart te beryden ; hoe fal die weten in een ftorm het felve te regeeren , of een paart dat wat wilt en woëft is onder fijn gefag te brengen , fal hy niet van een ander belachen werden ? knikt gy toe ? ik bid uw geeft my ook gelyk , foo een ongeleerde , als gy fyt , ontelbare Boeken koft , meint gy dat yts anders foude fyn als een lag en een spot voor de geleerde ? waarom knikt gy niet toe ? de faak is klaar genoeg , die dat fien , roepen dat gemeene woort buiten twyfel : wat heeft een hond met het bad te doen ?

Niet lang geleden was 'er een zeer ryk man in *Afen* , de welke , om dat hy door de sneuw moest reifen zyn voeten door de groote koude doot vrooren. Hy , foo jammerlyken fortuin overwonnen hebbende , begeerde dat fyn ongeluk vertrooft wierde , foo maakte hy aan de overige ftompen eenige houte voeten , over welke hy koufen trok , daar na leunde hy op fyn flaven , en ging daar hy wilde. Als hy defe belaggelykheit verfonnen had , droeg hy forg van al-

tyd

tyd nieuwe en fraije leersent te koopen, soo dat het door syn houtene voeten eenige uitnemenheit mogte krygen. Doet gy niet diergelyks? gy die met u v verstant wankelende sijt, en van een slegt oordeel, koopt vergulde sacken, met welke naulyx een regt gaander, mede kan voortgaan. Dewyl gy onder al uw Boeken de dicht-konst van *Homerus* soo menigmaals hebt, en ymant een Boek nemende sijn *Iliaden* uw voorleest, soo wagt u daar van yts te overdenken: want het raakt uw niet, die alleenig een belaggelyk mensch bent, met een verminkten wanschapen lighaam, die aldaar spreekt. Hy is *Thersites*. Als desen de wapenen van *Achilles* gekregen had, meent gy daarom dat hy soo sterk soude syn, dat hy ook de riviere soude over springen, en de gragt des doot-slayers met *Phrygisch* bloed ontreinigt. Sal *Hector* sterven en na hem *Lycæon Asteropæus*, om dat hy 't gewigt van *Melia* niet kan dragen? gy sult dat misschien niet toestaan, en misschien seggen, dat hy achter de schilt mank ging, en agter de wapenen leide, konnende de swaarte niet dragen: wanneer hy sijn hoest uitstak en buiten den helm keek, toonde hy sijn verdraide oogen; en doe sijn pansier, 't welk hoog verheven was door een bult, kruipende op sijn laersfen: dit seggende moest yder een laggen, het soude eerst den werk-baas van de wapen-rusting en dan den Heer een schande sijn. Siet gy niet dat uw dietgelyx over-

komt , als gy met een Boek in de handen gaat , sijnde met rood leer gebonden , en goude platen beslagen , gy leeft daar in barbarisch sprekende , en ontwaerdigt de waerdigheid des schryvers als sy uw dit sien doen , laggen niet allen de geleerde daar mede , maar ook uw mede gesellen , sy sien uw met de nek aan , en berstentegens u van aggen uyt.

Ik moet uw yets verhalen , dat men van de *Pythij* segt. Seker edel persoon *Euangelus* genoemd van *Taranten* , begeerde *Pythia* te overmeesteren. Als hy by die naakte campvegters quam , merkte hy dat hy geen sterkte had , nog ras genoeg loopen kon. maar dat hy met het cither-spel , en te digten de baas van allen soude sijn , dat raden hem die pestagtige pluimstrijkers , die hy by hem had , die hem op het minste geruis van zingen presen. derhalven quam hy te *Delfus* met goud bekleed , hebbende een kroone op van goude laurierbladen , verciert met smaragdine bakelaar daar aan. Maar de cither , een wonder om te sien , was seer kostelijk , gemaakt uit louter gout , met ringen en gesteenten opgepronkt , op welke de sanggoddinnen , *Apollo* en *Orpheus* gegraveert waren , 't welk de sienders verbaast maakte. Het was nu de dag om op het *Schouburg* te komen. daar quamen dry *Centauri* ; het viel *Euangelus* te beurte dat hy de tweede sou zingen. Hy komt na *Thespis* den *Thebaner* , die sijn dingen seer wel gemaakt had-

hadde, blinkende van gout, smaragden, beryllen, hyacinthen, en purpere kleeden met gout gestikt, het kleed scheen wonder watte wesen. Met welke hy haar verbaast gemaakt hebbende, de sienders met een ongelooflyke nieuwe hoop vervult had, en noodig was dat hy moest spelen, soo speelt hy een rouw, en qualyk klinkend boere-lied: Ondertusschen wyl hy wat harder speelt, breken hem dry snaren. Dit slegte gefang wierde van yder een belaggen: ook wierden de Overste van de spelen hier over verstoort, en joegen hem met sweepen uit de Schouw-plaats. Dese *Euangelus* was dan daar een vermakelyk spectakel, dewyl hy van die hem sloegen door het midden der Speelplaats weg getrocken wierde, hy huilde, sijn beenen waren bebloed, ondertusschen vergadert hy de afgevalle ringen, terwijl de ander al staat.

Een weinig tyds daar na komt'er eenen *Euangelus* van *Eleen*, brengende een seer oude Cither met sig, welkers klawieren van hout waren. Dese had een slegt kleeden aan. Maar hy speelde deftig alles volgens de Konst. Want hy wierde overwinnaar verklaart door den roeper, belaggende *Euangelus*, die te vergeefs al sijn ringen met sijn Cither gebragt had. Men segt dat hy aldus soude gesproken hebben: gy hebt een goude Kroone op, en waarom niet? Gy sijt rijk, maar ik ben arm, en moet my op sijn *Delfts* behelpen. Maar dat gemak heeft

uwe vercieringe u toegebracht , dat dewijl niemand over u erbarmt , foò haten fy alle uwe overvloedige fchatten. Gy fchijnt wel met defen *Euangelus* over een te komen , want gy toeft niet op de fienders haar laggen.

My dunkt het niet ontydelyk te fyn , dat ik u de fabel van *Lesbus* verhaale. Als de Vrouwen van *Thracien* *Orpheus* omgebragt hadden , fegt men , dat foò ras fijn hoofd met de Lier in den *Hebrus* gefmeten waren , in den fwarten *Pontus* fouden gekomen fijn , en heeft aldaar fijn hoofd en Lier vertoont : fingende een rouw-dicht over de doot van *Orpheus* , de Snaren wierden door de wint beweegt , en gaven een goede melodie tot de felve te *Lesbus* aanquamen. Doe namen de Inwoonders het hoofd en begraafden 't , en de Lier hingen fy in de Tempel van *Apollo*. Als die daar een ruimen tijd gehangen had , quam eenige jaren daar na *Neanthus* , de Soon van den Tyran *Pittacus* , welke hoorende fulx van de Liere feggen , dat *Orpheus* de Beesten daar mede temmen kon , de klippen verfette , en de Boomen van fijn plaats beweegde , en dat hy doot fijnde , de felve nogtans door de Zee drijvende , een aangename klank gaf , hy wert op de felve onverduldiglyk verlieft. Daarom focht hy de Priester met een feer groote fomme gelts om te koopen , om de Lier van *Orpheus* , in welkers plaatfe hy een ander foude Stellen : welke gekregen hebben-

de ,

de, dagt hem niet veilig daar mede in de Stad te spelen. Maar by nagte verborg hy de selve in zijn boesem, en speelde in de Voorstad. Daar komende, begon hy te spelen, en ontstelt de Snaren; desen onervaren Jongeling dagt, dat de klank yts goddelijks soude schijnen, waar door hy een yder bewegen soude, en sulke bewegingen in de Dieren maken kon, die hy wilde, en door die naam meende hy heilig geagt te sullen werden, zijnde erfgenaam van de sang van *Orpheus*. Terwijl hy dit doet, komender eenige honden, van die daar ontrent waren, hoorende dit geluid, beginnen t'samen te rotten, en verscheuren dien ellendigen Speelder: 't welk hy alleen met *Orpheus* gemeen gehad heeft, na de honden daar by quamen. Door dit exempel, wort seer klaar getoont, dat het de Lier niet en is geweest, die de menschen en beesten speelden, maar de Konst en het lied, 't welk *Orpheus* van zijn Moeder had. Wat doet het tot de saak dat gy *Orpheus* of *Neanthus* te berde brengt? Daar binnen onse tijd, soo ik mein, nog ymant is geweest, die voor de steene Lamp van den *Stoischen Epictetus* nog wel sestig guldens gaf: hopende, dat wanneer hy daar by nagte by studeerde, de wysheit van *Epictetus* soude verkrijgen, en dien ouden Mangelijk sou werden.

Een ander onlangs, gaf voor de stok, die den *Cynischen* Filosooph *Proteus*, als hy

op het vuur gefet wierde, naargelaten had; een talent, die hy onder fijn beste rarigheden houd, en vertoont het als de *Tegeaten* het vel van het *Caledonifche* Wilde Swijn: en de *Thebani* de beenen van *Geryon*, en de *Memphiten* de hairen van *Isis*. Den befitter van dese goederen, heeft hem ook in dwaasheit en geckernije te boven gegaan. Siet gy nu niet wat quade faken gy hebt? En dat uw kop wel een ftok van doen heeft? *Dionysius* heeft wel eertijds ook een Tragedie gefchreven, maar belaggelijk en onverciert: welke als hy die te lezen gegeven had aan *Philoxenus*, en dewyl hy niet Pluimftryken kon, maar gaf den fchryver fchimpwoorden, is menig reis in fteen-kuilen gefmeten. Als nu *Dionysius* vernam dat het veragt wierde, en het felve voor een fabel agte, heeft hy geen werk nog moeite gefpaart, om de Boekjes van *Aefchilus* te krijgen, uit welke hy fijne gedigten gewoon waste fchryven; die gekregen hebbende, maakten hy het nog duifentmaal erger alste vooren. Dat paf niet weinig op uw, en daarom moest gy het Was vergulden. Want, bid ik, wat hoop iffer dat gy de Boeken fiet, herfiet en by een vergadert? Dat niet goet is, snyt gy fe af, foo fchildert gy met Saffraan, en glad met Cederhout, gy bekleets fe met Leer, en beflaats fe met Platen? Dit doet gy alles, of daar eenig nut uit te verwagten was, gy fijt door die koop al veel beter geworden, om dat gy

foo spreekt, dog gy fyt stommer als de Vifchen. 't Is fchande te seggen hoe gy leeft: men segt dat uwe onbetamelijkheit van de heele werelt gehaat wert. foo het de fchulte was van de boeken, behoorde men daar feer verre van daar te vlieden. Dewijlder nu twee dingen fijn dat gy van d'oude begeert, te weten, de deugt in 't fpreken, en de manier om eerlyk te leven: dat gy het goede navolgt, en het quade vlied: dewijl gy die beide befchout hebt, wat fullen wy seggen dat gy anders verkregen hebt, dan een fchool voor de Mufen, een woonplaats voor de motten; en by aldien de flaven wat onagtfaam fyn geweest om de Boeken te verfien, hun flagen te geven.

Ik weet niet of het geen ik nu seggen fal, uw een groote oneere fal veroorfaken, dat foo uw ymant by geval, gelijk het dagelijx gebeurt, uw met een Boek in de handen fiet, en uw vraagt, wat auteur het is, en gy hem volgens de tytel genoemt hebt, maar daar na, gelyk het gebeurt, den auteur prijft of laakt, en gy niet weet te antwoorden: foud gy dan niet liever willen dat de aarde open fcheude, om dat gy tot uw verderf dat Boek mede genomen hebt, gelyk *Bellerophontes*?

Als *Demetrius Cynicus* te *Corinthen* een ongeleerde gefien had, die in een fchoon Boek las, in *Bacchis* denk ik de plaats van *Euripides*, alwaar de bode het nood-lot van *Pentheus* verhaalt. en de daat *Agaves*, nam het Boek en fcheurde het ftucken:

't is beter, seide hy, dat het eens van my, dan van uw soo dikwyls gescheurt wert. Ik wilde geern weten ('t welk ik geensins met myn verstand kan agtervolgen) om wat reden gy u daar over soo beyvert. Niemant kan denken dat gy daar eenig nut of profijt van hebt; voornamentlyk van die gene welke u wel kennen: 't is even als een kam voor een kaalkop, en een spiegel voor een blinde, of een fleut voor den doove, een hoer voor een gelubde, een schip voor ymant die niet by de zee woont; of een schipper een ploeg. Hier door roemt gy misschien op uwe goederen, openbaar makende dat gy geen kosten spaart aan dingen die uw niet te passe komen. Maar hoe veel ondervindinge heb ik wel die een *Syrier* ben, wanneer gy van die rijken man soo veel niet gekregen had, gy soud uw Boeken lang verkogt gehad hebben, en licht van honger vergaan zijn. Maar het kan geschieden, dat daarom misschien soo veel Boeken van by een haalt, dat gy uw Pluimstrijkers geloof geeft, die uw dagelyx pryfen, dat gy niet allen een fray en minnelyk redenaar sijt, maar dat gy ook wys sijt en een histori schryver, wiens gelyk niet meer te vinden is.

Men segt ook dat gy eenige oratien in de maaltijden soudet uit-gesproken hebben, en die als de dorstende aard-kik-vorschen uitschreudet, nog niet drinken ten sy eerst van roepen soude bersten. Het is niet wonder

der fwaar uw te bedriegen , daar gy alles geloof geeft , gelijk als wanneer ik uw gifter by een Koning vergeleek , even als een valschen *Alexander* en valschen *Philippus*, en weinig jaren te vooren *Pseudonorus*, of fooder eenige andere op die wyse gelogen hebben. 'tIs geen wonder dat gy plompert en fout-fak fo gehandelt wert, u in een roosbaar laat dragen , gaande als een Koning, volgende het aanzigt , gewaad , en het heele gedoente na , gy sijt verblijt wanneer gy by soo een vergeleken wert. Wel is dat soo veel seg ik, den Zee roover *Pyrrhus*, die anders een deftig heer was , wierde ook door zijn Pluimstrykers bedorven , dat hy meinde *Alexander* gelykte zijn , alhoewel zijn Kerk-rooverien over al bekend waren ? want de beelden van *Pyrrhus* vond men hier en daar , evenwel beelde hy sig vastelyk in, dat hy *Alexander* seer gelyk was.

Tot nog toe heb ik *Pyrrhus* gesmaat, dat ik hem by uw vergeleken heb : maar dat ik nu seggen sal , komt seer wel met uw beiden overeen: want na dat *Pyrrhus* sig sulx ingebeelt had, so vond men niemant die anders durfte gevoelen of hem tegente spreken, tot dat seker out wyf in *Larissa* zijn rasernie bedwong. *Pyrrhus* vertoonde haar de beelden van *Philippus*, *Perdicca*, *Alexander*, *Cassander*, en andere *Macedonise* Koningen , hy vraagde haar wie van allen hy gelyk was , agtende voor vast dat sy *Alexander* soude noemen. Sy sweeg eerst een tijd lang stille , eindelijk

lyk feide fy van *Batrachion*, want daar was in de stad een kok die *Batrachion* heete, welke *Pyrrhus* seer gelyk was.

Ik soude uw nog wel by eenige Comedi-
danfers kunnen vergelijken, maar het is
best te swijgen: maar 't geen van yder een
gesegt wert, dat gy een groote rasernie hebt,
meinende dat uw dat beeltenis toekomt.
Derhalven is het geen nieuw, dat gy in de
konst der schilders niet en sijt, nogtans gy
met de geleerde wilt gelyk sijn, die geloo-
vende, welke uw daar in pryfen. Waar toe
dese beuselingen, dewijl de oorzaak haast te
weten is, waarom gy soo veel Boeken ver-
samelt? alhoewel ik het nu met verbaastheit
eerst gehoord heb. Want 't geen gy denkt,
hebt gy voorfigtiglijk aangelegt, daarom
hebt gy groote hope, een verstandig Ko-
ning, die de wijse mint, na dat hy sal ver-
staan hebben wat een maete gy doet in Boe-
ken te koopen. Maar hoor hier sagte boter,
meint gy dat de Koninklyke oogen vol slaap
sijn, wanneer hy sulx hoort, ook niet ver-
staan heeft wat uw dagelijx leven zy, wat
maaltijden, wat magten, met wie dat gy
gemeenschap hebt? weet gy niet dat de
Koningen veel ooren en oogen hebben?
't geen gy doet is voor niemant verborgen,
't is de dooven en blinde genoeg bekend. Ach
of wy hem konden hooren spreken, en
men hem mogt sien wassen: want dewijl
gy anders meint, soo raakt het niet dat wy
uw int gemeen met uitgetrokke kleederen
sien.

sien. nog uwe slaven fullen niet stil swygen, wat schelm-stukken gy by nagte uitregt. Antwoort my hier ook op: wanneer eens onsen Sophist *Bassus*, of *Batalus* de pijper, of *Hemitheon* den *Sybaritischen* danscher, welke ons die voortreffelijke wetten gegeven heeft, hoe dat men behoorde te raaskallen, het hair uit te trekken, te lyden en die dingen te doen: soo ymant nu eens quam met een leuwen huid om het lyf, en een knodse in sijn hand, wel, meint gy dat het daarom *Herculus* soude sijn? ik geloof niet, dat sy uw door potten fullen blindhokken. Want daar synder seftig die sig tegen stellen: De gang, 't gesigt, scheeven hals, verscheide blanketsel, salf, &c: en geheelijk volgens het spreekwoort, gy soud eer seven Oliphanten onder uw vleugels verbergen, als een Comedi danser. Dewijl hy nu onder den Leuwen huid sig niet kan verbergen, meint gy dan onder soo een Boeksken te kunnen schuilen? maar het kan niet geschieden of alle uwe andere hoedanigheden verraden uw. In kort te seggen, ik sie dat gy onkundig sijt, dat een goede en treffelijke naam, niet van de Boek-verkoopers, maar van uw selfs, en uit uw dagelijx goet leven voort moest komen. Meint gy dat de Boekverkooper *Atticus* en *Callinus* u v advocaten en getuigen van uwe eerbaarheid fullen sijn? Wagt uw van sulx te gelooven, want soo het de goden toelieten, sy souden uw tot de uitsterfte

armoede brengen. Op dese twee hebt gy te veel vertrouwen gehad, om deftige boeken te hebben, en treffelijke sterke Jongelingen te koopen. Overweegt eens wat een goude fake het is, raad te volgen. Want na mijn oordeel agt ik het alderbest, dat gy die dingen achter laat, die uw minst raken, en die andere siekte cureert, en voor dienaars (foo nochtans, dat door geduurig koopen uw huifelijke faken niet in de grond raken) eenige wel opgevoede hebt, welke het niet veilig is wanneer sy van uw gaan, ten sy gy haar door gelt weder inkoopt: Sy spreken dikmaals seer quade vuile dingen van uw, gelijk onlangs van uw sekeren dwerg openbaarlijk verhaalde, toonde de teikenen van schelmstucken. Ik laat getuigen sijn, die daar doe by waren, hoe qualyk ik het nam, ik kon naulyx myn handen bedwingen, foo vertoornt was ik om uwent wille, vornaamentlyk wanneer hy een of twee bybragt om sijn saak te bevestigen. Spaart uw gelt, goede Man, op dat gy t' huis sulx veilig kont doen. Want wie sal u van die gy gewoon sijn nu aftrekken? De hond houd niet licht op het leer te knagen, 't geen hy begonnen heeft. Maar Boeken te koopen, sult gy lichtelyk kunnen laten. Gy sijn geleert, gy sijn wys. Al wat out is, dat hebt gy niet alleen op uwe lippen sitten. Gy weet alle Historien, alle Konst van oratien, de deugden, fauten, 't gebruik van welsprekende manieren: Gy sijn t'eenemaal aardig, en de eerste in alle

wetenschappen, om de veelheit van uwe Boeken. Waarom sal ik mijn tijd niet over uw verslijten, daar gy wilt bedrogen zijn? Ik wenste wel groote sekerheit van uw te hebben, dewyl gy soo veel Boeken hebt, met welke gy uw besig houdt, van *Plato*, *Antisthenes*, *Antilochus*, *Hipponactes*? Of dese een walg sijnde, hebt gy misschien redenaars in de hand, en de Oratie van *Aeschines* tegens *Timarchus*? Soo gy haar grondig verstaat, waarom leeft gy de selfde? Gy sijt t'eenemaal in *Aristophanes* en *Eupolides* aangericht? kent gy de *Bapten*? hebt gy de heele fabel doorlesen? Heeft uw den Poëet een steek gegeven, schaamde gy het uw doe gy het merkte? hier verwonderen wy ons al weder, met wat gemoet, en met wat voor handen gy in de Boeken besig sijt; wanneer? by dag? dat noit ymant gesien heeft. Maar s'nachts sijt gy met die andere doende: of durft gy die niet aanboord, die niet anders dan met duisterheit over de aarde beswagtelt is? Laat de Boeken varen, en versorgt liever uw eigen saken, al hoe wel sulx onwaerdig is, gy behoorde ten minsten de *Phædra* van *Euripides* te vreesen, welke op de Vrouwen verstoort is, seggende:

*Niemand die is bevreesd, voor sware duist're nagten,
Door 't nare hol-geroep, zy haar te bersten lagten.*

Soo gy t'eenemaal hebt voorgenomen uw siekte te laten streelen, wel gaat dan henen en koopt Boeken, sluitse 't huis op, geniet
de

de glorie van uw goederen, zijnde daar mede te vreden: Wagt uw van die aan te raken, of die om te lefen te openen, hebt niet in de mondt een oratie van de Oude, of gedigt. Ik ben bewust, dat ik te vergeefs over uw twist-reden: en alleenlijk beufelingen zijn, volgens het spreekwoort, wegen het *Moriaan-schueren*. Want gy kont niet ophouden Boekente koopen, al stonder een Mes op uw keel, al hoe wel gy van de geleerde belachen wert, welke niet en sien of de Boeken blinken, gepalyft en heerlyk zijn, maar dat sy nuttig in woorden en sententien mogen wesen. Meent gy door die opinie dat uw ongeleertheit verborgen sal blijven, en het gemeen op de Boeken fiet? Weet gy niet dat de onervarene Medicyns sulx ook doen, welke Yvoors, silver en goude Instrumenten hebben om een Ader te laten, 't welk alleen tot de pronk is: maar als het tot de sake komt, kunnen sy die naaulijx in de handen vatten: maar een ander komt dikmaals met een half verroeft Laatyfer, en nogtans seer scherp, die kan de sieke terstont verligtinge by brengen. Maar om met uwe sake deste beter te laggen, soo fiet op dese mijn Baart-schrabbers, onder welke gy vinden sult die haar Konst wel verstaan, die alleen maar een mes, tonge, en andere weinige werktuigen hebben. Maar die menigmaals van veel Instrumenten voorzien syn, bevint men menigmaals de schlechts te wesen. Hier komt noch by dat belag-

ge-

gelyk is, dat sommige by haar naaste schee-
ren, en voor haar Spiegels het hair lam-
men. Gy kunt een ander een Boek leeren,
daar gy zelfs geen gebruik af hebt: al hoe
wel gy het noit gedaan hebt, gy doet als de
Hond die in de kribbe met de gerste leit,
die de selve niet en at, nog het paart niet wil-
de toelaten te eten.

LUCIANI Vergaderinge der Goden.

*Al wederom bespot Lucianus de Heidense
Goden, na syngeuoonte: by beschimpt al
sagjes de bygeloovighit der menschen,
welke groot gevoelen daar van hebben.*

JUPITER, MERCURIUS en MOMUS.

JUPITER. **W**ilt niet heimelyk tegen mal-
kander praten, ô Goden!
spreekt niet met malkanderen in't oor, en dat
in de een of d'ander hoek niet wel te vreden
synde, dat sommige onse disgenoten syn:
Maar na dat de vergaderinge by een geroe-
pen is, soo mag yder het syne seggen, en
beschuldigen 't geen behoorlijk is. Voor-
ders *Mercur*, gy sult met luider stemme
volgens de Wetten uitroepen.

MERCURIUS. Luistert al te male toe,
swijgt stille: Wie van de volmaakte Goden
heeft lust eenige woorden in de vergaderin-

ge te spreken? daar fal een deliberatie van de vreemdelingen en inwoonders geschieden.

M O M U S. Ik, die *Momus* hiet, *ô Jupiter*, soo gy my toelaat te spreken.

J U P. Doorden uitroep hebt gy vryheit gekregen: Derhalven hoef ik nu geen verlof te geven.

M O M. Ik seg dan dat sommige van ons seer qualyk doen, die het niet genoeg is dat sy van menschen Goden syn geworden, want sy willen dat hare Dienaren en Kamenieren ook ons gelyk syn. In welke saak sy niet meinen yts groots of jonge luiden agtig gedaan te hebben. Ik wil dan *Jupiter*, dat ik openhertig mag spreken, op dat ik niet anders segge als ik gevoele. Ik ben van yder bekent, wat voor een vry welsprekende God ik ben, en niet gewoon ben te swygen, 'tgeene eenige onbetamelykheit mogte hebben. Want op alles heb ik wat te seggen, en dat opentlijk, 't sy 'tgeen wel of qualyk gedaan is, niet vreesende ymants aansienelykheit, nog ik verberg door schaamte mijn meininge niet. Daarom schyn ik by sommige lastig, en van naturen agterklappig, dewyl ik een algemeene beschuldiger van een yder genoemd werde. Maar nadat 'er nu uitgeroepen, en vryheit gegeven is van spreken, fal ik niets agterlaten. Daar synder veele die niet te vreden syn, datse mede in de vergaderinge der Goden komen, en onse vrientschap deelagtig sijn, by ons eten en drinken, daar sommige nog
maar

maar halve menschen syn , en willen ook haar Dienaren aangefchreven hebben, gelyk het aan twee gebeurt is: Nu hebben sy even grooten lot met de andere, synde deelagtig de Sacrificien , nog sy betalen haar pensioen niet.

JUP. Dat gy niet duister spreekt , *Mome* , maar klaar en verstandelijk uit , spreekt wat gy gevoelt, en doet daar de namen by. Uwe reden is in het midden neer gesmeten, dat wy veel in vermoedinge trekken, en een ander op een ander manier door uwe woorden schuldig maken. Een oprechtige openhartige spreker , moet niets uit vreesse verfwygen.

MOM. Wel aan *Jupiter* , dewyl gy my aanmaant tot vryheit van spreken , sulks is voorwaar t'eenemaal Koninklyk en deftig gedaan: Ik sal desulke dan ook volgens uw gebot met namen opnoemen. Dien genereusen *Dionysius* , synde half mensch , en geen Griek van syn Moeders afkomste, maar een *Syrphœniciers* Koopmans Soon , de Neef van *Kadmus* , na dat hy met onsterfelykheit is begifrigt ; hoedanig hy sy , fwyg ik stil , ik wil syn Miter , dronkenschap , nog syn dwalende gang niet benyden. Ik mein dat gy alle wel sien kont hoe dertel en vrouwagtig hy is , half rasend , 's ogtens vroeg na de Wyn dorstende. Hy heeft hier myn Broeders Wyf gebragt , en is tegenwoordig by het heele Choor , hy heeft *Tan* , *Silenus* , de *Satyr*s , sommige wilde,

en Geite - menfchen , die wanfchapen van gedaante fyn , voor Goden verklaart: Van welke defen hoorns draagt, fynde aan de helft van fyn lighaam een Geit, met een lange baart, weinig verfchelende van een Bok: Een ander out Man is gryns en met en platneus mismaaft, veelyds op een Efel rydende, geboortig uit *Lydien*. Vorders de *Satyr*s hebben fcherp opgaande ooren, fy fyn kaal en hoornsdragende, gelyk als de Geiten die eerst hoorns krygen, fynde uit *Phrygien*, fy hebben alle ftaerten. Siet eens wat voor Goden hy ons maakt. Ik fwyg nog te feggen dat hy hier twee Vrouwen gebragt heeft, d'eene is *Ariadne* fyn Vryfter, welkers Kroon hy ook onder de Sterren heeft doen ftellen: d'ander is een Boere Dogter van *Icarus*. En dat het alderbelaggenlykfte is, ô Goden! hy heeft ook den Hond *Erigones* medegebragt, op dat het Meisjen fig vermaken foude met het hondeken, dat fy minde. Schynt dat ons niet fmadelyk te fyn, dat vol rafernie en laggen is? Hoort eens de andere.

J u p. Waght uw *Mome* dat gy geen quaat van *Aesculapius* of *Hercules* fegt. Ik ken uw heftigheit in redenen wel. D'eene is een genees-meester die de fieken geneeft, en boven alle andere te verheffen is. En *Hercules* die myn Soon is, heeft met groote moyte fyn onfterfelykheit gekregen. Daarom waght uw van hem al te ligt te befchuldigen.

M o m. Ik fal om uwent wille fwygen,
Jupi-

Jupiter, al hoe wel ik al vry veel te seggen had, sy hebben nog de brand-teikens in haar lighaam. Ist dat het my geoorlooft was vryborstig tegen uw uit te spreken, ik soude veel te seggen hebben.

J. u. p. 't Is uw geoorlooft tegen my vryborstig uyt te spreken, of wilt gy my ook als een vreemden God voor Regt roepen?

M. o. m. Dat en hoort men niet alleen in *Creta*: maar sy spreken nog al anders van uw, en vertoonen uw Graf-steden aan de vreemdelingen. My aangaande, ik geloof haar weinig, nog uit het getal der *Achiven* geloof ik de *Aeginesen*, welke seggen dat hy het niet en is. 't Gene dan dat berispelyk is, sal ik hier ophalen. Het begin dan van dese overtredingen, ende inbrenginge van dese valsche menigte, syt gy geweest *Jupiter*, te doen hebbende met sterfelyke vroulieden, en dat in een vreemde gedaante, somtyds uit den Hemel neder klimmende. Derhalven syn wy dikwijls in vrees, dat uw ymant mogte opofferen, wanneer gy uw in een Stier veranderde: of u ymant van de Gout-smeden t' samen smeltende, omhals soude brengen, soo menig reis gy de gedaante van gout aanneemt, en ons in plaats van *Jupiter* een goude Plaat, arm-ciraat of oor-hangfels mogt werden. Gy hebt den ganichen Hemel met dese half-goden vervult: ik kan het niet anders seggen. 't Is een seer absurde saak, dat ymant onverfiens kome te hooren dat *Hercules* onder het

getal der Goden is aangenomen , en dat *Euryftheus* die over hem regeerde, gestorven fy. Men fiet den Tempel van *Hercules* die een dienaar was, met het graf, van *Euryftheus* fijn heer. Uyt de *Thebaners* is *Dionysus* tot een God gemaakt: en fyn neven, als *Pentheus*, *actæon*, *Learcbus* fyn feer ongelukkige menfchen geweest. Na dat gy *Iupiter* haar eens die deur geopent en met de sterfelyke menfchen gemeenfchap gehad hebt, hebben fy uw alle gevolgt: en dat doen niet alleen de Goden, maar ook de Godinnen. Wie kent *Anchifes*, *Tithonus*, *Endymion*, *Iafon* en andere niet? derhalven wil ik dit laten varen, daar soude veel moyte aan fyn om dat van ftuk tot ftuk te berifpen.

IUP. Siet toe, *Mome*, dat gy van *Ganymedes* niet en spreekt, ik soude het qualijk nemen, foo gy de jongeling door woorden verftomde, of hem fmadelijk bejegende.

MOM. Dan fal ik ook van de Arent fwygen, dat hy in den Hemel verkeert, fittende op den Koninklijken Scepter, 'tis wonder dat hy niet op uw hoofd en neftelt, hem inbeeldende dat hy Koning is: fullen wy dan dat ook niet om *Ganymedes* op halen? maar, *Iupiter*, waar komen *Attis*, *Corybas* en *Sabazius* van daan? als ook *Mithres* den *Meder*, die in 't Perfiaans gekleed is met een Miter op het hoofd, die geen Griecx kan; ja wanneer hem ymant een beker met Gode drank toe brengt, verftaat hy niet watfe
feg-

seggen ? derhalven de *Scythen* en de *Geten* sulcx fiende , laten ons varen , sy maken de menschen selfs onsterfelyk , en scheppen Goden na haar wel gevallen , gelyk als *Zamolxis* , die van slaafagtige afkomste is , heeft de Goddelykheit verkregen ; ik en weet niet hoe die aangenomen is . Dit syn nog al middelmatige dingen , o Goden , en eenigfins te verdragen : maar gy *Ægyptisch* honde bakkes , met een fijn linnen kleed bekleed , wie meint gy te syn , of hoe sult gy door uw geblaf bewyfen een God te syn ? Wat wilt dien kakel-bonten Stier van *Memphis* , die ootmoedelyk ter neder valt , antwoord door oraculen , en heeft Profeten ? ik schaam my Oyevaars , apen , bokken en meer andere slegte dingen op te halen , ik weet niet hoe die uit *Ægypten* in den Hemel hebben konnen opklimmen . Hoe kont gy dat verdragen , die de selve eer aangedaan werden als gy lieden ? of gy *Iupiter* , hoe lyd gy dit , dat gy ramme hoorns krygt .

JUP. 't Syn schandelijke dingen , dat gy van *Ægypten* segt : dog het syn raadfels die yts verborgens in sig begrypen , die van den gemeene man niet moeten uitgelaggen nog bespot werden .

MOM. Wy hebben wel sulke raadfels van noode , op dat wy kennen dat de Goden , Goden sijn , en die honde koppen hebben , dat het honden syn .

IOP. Swygt tegenwoordig van *Ægypten* , by gelegentheit fullen wy daar van handelen .

Haalt ons nu van de andere op, soo der meer te seggen valt.

M o m. *Trophonius*, o *Jupiter*, die my voor-
 namentlijk in de keel steekt, dien *Amphi-
 lochus*, de soon van een vagebond en moe-
 der ombrenger, die profeteert in *Cilicien*,
 liegende veele dingen onbeschaamdelyk, en
 om een stuiver of twee guichelt hy voor de
 menschen. Gy *Apollo* sult geheellyk uit het
 credyt raken met uw waarseggen, maar
 elke steen, en elke altaar geeft oraculen,
 wanneer sy maar met Olie syn bestreken,
 en gekroont, en een guichelaar hebben,
 gelyk'er nu veele gevonden werden. Het
 stok-beelt van *Polydamontes* den worstelaar
 geneest de koors aan die in *Olympia* wer-
 ken, en *Theagenes* in *Thaso*. Sy doen aan
Hector offerande in *Ilium*, als ook in *Chersonesus*
 aan *Protesilaus*. Wy syn in groot getal aange-
 wassen, het is gebruiklyk meineedig te syn,
 de kerk te rooven, en ons die wel doen te ver-
 agten. Dit heb ik dan willé seggen van de baf-
 tert en aangenome Goden. Wanneer ik ver-
 scheidde vreemde namen van *Jupiter* hoorde
 noemen, van die by ons niet en wonen, of ook
 niet kunnen, daar lag ik om. Maar ter werelt is
 de deugt op so veelderlei manieren geroemt
 geweest, de natuur, nood-lot, fortuin, syn het
 niet onverdragelyke en ydele woorden, die
 van die beuselagtige Philosophen versonnen
 werden? Welke, dewyl het haare versierfels
 syn, soo hebben sy nogtans de enkelherti-
 ge verkeert, en geraden dat sy ons niet meer
 sou-

fouden offeren : meinende dat, alwierdende^r heele hondert Ossen gelyk geoffert , de fortuin nogtans niet meer soude doen , dan door het nood-lot befloten was , en dat een yder van 't begin was toegeleid. Ik had uw geern gebeden, lieve *Jupiter*, waar uw dagt te fynde deugt , natuur , en noodlot? ik weet dat gy fulx al menigmaals onder het disputeeren der Philosophen gehoort hebt, ten sy ymant mogt doof geweest hebben dat hy de selve niet en had kunnen hooren roepen.

Daar syn nog veel dingen over te seggen, maar ik salder nu uitscheiden : want ik sie datter verscheide over myn woorden verstoort syn , en by sig selven mompelen, voornamentlyk die wat lang van tong syn. Derhalven om myn reden te sluiten , *Jupiter*, sal ik een besluit van haar voorlesen.

I u p. Lees op , hebt alles niet te vergeefs berispt. Daar moet ook in tegen gegaan werden, op dat de saak niet te groot en loope.

LUCIANI Besluit ter goeder Fortuine.

MOMUS en JUPITER.

MOMUS. **D**E Raad wettelyk by een geroepen synde , den sevenden des maands , wanneer *Jupiter* Raad hield: *Neptunus* was preses, en *Apollo* overste : *Momus* be-

(R 5) kleede

kleede s'nags het fchryvers ampt , de *flaap* sprak het vonnis: dewyl de verscheide vande vreemdegeen *Grieken* , maar *Barbaren* syn, en geenfins waerdig geagt mogen werden om met ons in den hemel gemeenschap te hebben , soo weet ik niet hoe fy seggen Godente zijn , en den Hemel aan alle fijden vervullen ; de Maaltijd is altijd van alderlei gewoel en verscheide taalen : daar is nugebrek van Goode drank en Goode spijs , soo dat ik wel een heele emmer van doen heb, om de menigte van de drinkers te helpen : men fiet dagelyx de stoutigheid en onmatigheit , want fy stooten de regte Goden uit haar plaats en fitten vooraan de tafel, 't welk seer onbeschoft is ; op de aarde willen fy ook voor andere geëert zyn. Het heeft den Raad en het volk goet gedagt , datter tegen den een en twintigsten September een Vergaderingefoude zyn op den *Olympus*. en dat daar seven der volmaakste Goden uitgekosen worden ; dry uit den ouden Raad , die ten tijde van *Saturnus* was ; en dan vier uit de twaalve , onder welke *Jupiter* moet zijn. Vorders , de goede mannen die uitgekosen zijn , laten die fitten om de saak te verstaan, eerst wettelijk haar eed doende , te weten by de riviere *Styx*. Maar *Mercurius* sal door sijn uit-roepen de heele Vergaderinge by een roepen : welke wettelijk onder de Goden behooren te fitten. Laten fy dan komen met haar gefwore getuigen , ende vonnissen van sekere soort. Laten fy dan op eene plaats

plaats te samen komen ; dan soo fullen de goede mannen oordeelen of het Goden zijn of niet , of dat sy weder na hare graven en tomben harer voorouderen fullen gevonden werden. Soo der dan ymant van die , die niet voor goet gekeurt is , weder in den Hemel klimt , sal hol over bol van boven neder gestooten werden. Vorders , een yder sal syn eigen werk doen ; *Minerva* sal sig niet op de genees-middelen uitleggen , nog *Aesculapius* sal oraculen geven , nog *Apollo* sal so veel alleen doen , maar het een of het ander uitkiezen , 't zy het waarzeggerschap , of het cither-spelen , of dat hy een geneesmeester zy. Ook sal men de Philosophen seggen , dat sy ondertusschen geen nieuwe namen versinnen , noch geen leugenen digten van daar sy geen verstant af hebben. Tot welkers eere eenige tempelen opgerecht zyn , fullen hare beelden omgestooten werden ; en in de plaats sal men setten die van *Jupiter* , *Iuno* , *Apollo* , of ymant anders. De stad sal haar onder de aarde begraven , en in de plaats van een altaar een stokbeeld setten. Soo dan ymant na desen uitroep niet wil luisteren , en sig onder de goede mannen niet en wil geven , die sal gestraft werden.

JUPITER. 't Is een seer regtvaerdig besluit ; *Mome* , die het selve toestemt , laat die syn hand uitsteken : laat het dan alsoo geschieden. Ik weet dat'er veele fullen syn die hare stem daar niet toe geven fullen.

Gaat gy lieden dan voortegenwoordig henen. Vorders, die *Mercurius* tot de vergaderinge geroepen heeft, die kome, elk brenge klare kennisse, en openbare goetkeuringen, de vaders en moeders naam, en waar hy geboortig zy: ook hoe hy aan de goddelykheit komt, en meer daar van afhingende hoedanigheden. Die niet tegenwoordig sal syn, sal weinig na de goede mannen vragen, dewyl hy op de aarde een tempel heeft, en van de menschen voor een God geagt wert.

LUCIANI SATURNALIA.

De Saturnalia waren by ouds eenige Feesten die te Romen ter eeren van Saturnus ingestelt waren. Op die tyd oorloogde men niet, nog de quaatdoenders wierden niet gestraft, maar de slaven mogten met honden op het hoofd ('t welk een teiken van vryheit was) door de Stad loopen, dubbelen, en met hare Heeren eten. De arme wierden van de ryke te gast genood, en geschenken gegeven: maar dewyl dese manier allenxkens afging, neemt Lucianus oorzaak om sig daar tegen aan te kanten.

DE PRIESTER EN SATURNUS.

PRIESTER. **S**Egt my eens Saturne, wanneer schynt gy nu te regeren, gy zyt van ons geoffert en gewyd; wat fullen

wy nu best voor dese offerhanden van uw verwerven of eischen?

SATURNUS. Dat moet gy zelfs denken wat uw best iste wenschen: want die de voornaamste is, wilt gy hebben dat die ook waarseggt, op dat sy weten wat gy liefts begeert. My aangaande, ik sal, voor soo veel in mijn macht is, uwen wensch niet afflaan.

PRIES. Ik heb dat al lange by mijn selven overwogen en gedagt; ik begeer de gemeene dingen, die overal bekend sijn, te weten de rijkdommen, veel gout, dat ik over mannen regeer en veel slaven besitte, deftige sagte klederen, elpenbeen bedsteden, en 'tgeen vorders kostelijk is. Geeft my die goederen *Saturne*, op dat ik ook eenige nuttigheit uit uwe regeringe mag bekomen, en in mijn leven niet alleen van dese noch andere dingen ontbloot zy.

SAT. Gy eist dat ik uw niet geven kan: 't is my niet toegelaten sulx uit te deilen. Daarom neemt het niet qualyk, dat gy niet verkrygt 't geen gy begeert: die dingen moet gy van *Jupiter* wenschen, dewyl het Rijk tot hem gekomen is. Want ik moet nu selve op sekere voorwaarden myn bedieninge van hem ontfangen; het heele gebied staat aan my maar seven dagen; en als die over zyn, leef ik weder in't verborgengelyk alseen van 't gemeen. En in die seven dagen kan ik niet ernstigs of publyks doen, maar dan moet men drinken, dronken

dagen uit, in welke ik de Regeeringe weder aanneme, om de memorie der menſchen eenſte doen herdenken, wat dagen het te mynen tyde ſijn geweest, wanneer alles ſonder ſaijen en ploegen voortquam. Daar was doen geen Koorn, maar het broot was bereid, het vleis vaerdig, en de Wyn vloei- de als de Rivieren, daar waren Fonteinén van Melk en Honig, want de menſchen waren in die gulde euw veel beter als nu. Dit is dan de oorſaak, waarom ik eenige weinige dagen regeer: dan ſynder hand-klappen, ſingen, ſpelen, de ſlaven en vrygeborene ſyn in eene ſtaat. Doe ik regeerde was'er niemant ſlaaf.

PRIES. Ik vergeleek dit, *Saturne*, by de ſlaven en Kinder-meesters, dat gy de be- leeftheit uit deſe fabel ſchepte, om te geden- ken dat gy ook als ſlaaf gediend, en voet- yfers gedragen had, en haar daar door groot maakte, die de ſelve fortuin onderworpen waren.

SAT. Houd gy nog niet op van ſulke beufelen te ſpreken?

PRIEST. Gy ſegt wel, ik houde op. Maar ſegt my eens, was het al by uwen tyd in 't gebruik, met dobbel-ſteenen te ſpelen?

SAT. Ja het, maar niet by heele duifent guldens, gelyk gy lieden nu doet, maar meeſten tyd met Neuten: op dat de over- wonnene niet misnoegt ofte huilen ſoude, ſeggende dat hy alles quyt was, en niet te eten had.

PRIES.

PRIES. Dat was heel wel, want waar fouden fy anders om gespeelt hebben, daar fy felver Gout waren? Dewyl gy dat segt, komt my yts diergelyks in den fin, soo eens ymant van die Goude mannen in onse eeuw quam, wat soude hem gebeuren? Sy fouden hem immers in stukken scheuren, weet ik wel, en daar na toe loopen als de *Mænades* tegen *Pentheus*, of de *Thracifche Vrouwen* tegen *Orpheus*, of de honden tegen *Actæon*, en alfoo onder malkanderen vegten, om het beste deel daar af te krygen, want in het Feeft te houden, fouden fy evenwel tot winfte genegen fyn. Sommige offeren uw de eerste vruchten op, en berooven hare vrienden. Andere schimpen op uw, de faak niet eens rakende, fy verbreken de dobbel-steen, even als of het haar soude toegerekent werden, dat fy van haar felven doen. Maar segt my nu ook, wat oorfaak was'er, dat gy een God fynde soo out en grys, en daar by nog fwak, soo een onvermakelyken tyd hebt uitgekofen, want het is nu overal met sneeuw bedekt, en bevroren, ook blaast de Noorde-wint seer kout. De Boomen fyn dor sonder bladen, de Velden vuil en sonder Bloemen, de menfchen gaan krom en bukkende, als of fy in haar uiterfte ouderdom waren, en fitten by den haart, ondertuffchen houd gy feeft-dag? 't Is geen bequame tijd voor oude luiden, ofte die haar vermaken willen.

SAT. Maar hoor, gy vraagt my veel dingen,

gen, daar gy in plaats hoordet te drinken. Gy hebt my een gedeelte van myn Feest-tijd doen versuimen, tervvyl gy sulke beufelingen met my Philosopheert. Laat dit varen, laat ons vrolyk en lustig leven. De neuten willen wy na de oude maniere laten varen, en met dobbelsteenen spelen vwie dat Koning sal zyn, en ons haar van selven onderwerpen. Wy moeten het spreekwoord waar maken, dat oude luiden weder kints werden.

PRIES. Die sulx niet aan en staat *Saturne*, laat hy ook niet drinken voor den dorst. Laat ons dan drinken, want gy op d'eerste samen-spraak wel geantwoort hebt. Derhalven schijn ik vvel te sullen doen, dat het geen ik gevraagt, en gy geantwoort hebt, beschryve, en op dat andere goede vrienden, soo daar vvat vvaardigs insteekt, vvat goets uit halen.

LUCIANI CRONOSOLON, ofte Wetgever van Saturnus Feest.

Dit is een vervolg van de vorige samen spraak.

DIt segt de Priester *Cronosolon*, die ook Propheet is van *Saturnus*, en des selfs wetgever van het Feest. Wat de arme behooren te doen heb ik in een ander Boek beschreven. Ik twyfel daar niet aan of sy onderhou-

houden die wetten , anders fouden fy moeten geftraft werden , want fy fyn vry fwaar ingeftelt , tegen die gene welke haar niet onderhouden. Gy die ryk fyt fiet toe dat gy defe geboden niet overtreed of verfuimt: want die anders fal gedaan hebben , fal weten dat ik niet alleen Wetgever ben , maar als *Saturnus* felfs , die my daar toe verkoren heeft. Ik heb hem niet in den droom gefien , maar onlangs int openbaar met hem gefproken. Hy had geen voet yfers aan de beenen , nog hy was befchimmelt , gelijk de fchilders hem uitbeelden , nemende het voorbeeld van de uitfynnige digters , maar hy had een feer fcherpe feifem , voorders was hy vrolyk , fterk , en Koninklyk. 't Geen hy fprak was Goddelyk , en 'tgeen waerdig is fal ik voor- eerst verhalen , want als hy my droevig daar heen fag wandelen , foo verftond die God terftond wat de oorfaak daar van was , dat ik mijn armoede niet kon verdragen , en op defe tijd niet een goet kleed aan had , fynde in de winter , vorftig , gefweuwt , en een Noorde Wind &c. Voornamentlyk daar het Fceft voorhanden was , fynde daar toe niet aangedaan. Soo komt hy van agter entrekt my by het oor , want op die wyfe is hy gewoon my te vertoonen. Wat wil dit , fegt hy , *Cronofolon* ? my dunkt dat gy bekommert fyt. Heb ik het qualyk voor myn Heer , daar ik fie dat quade en fchelmagtige menfchen vol rykdommen fyn , om alleen lekker te leven : ik en meer geleerde moeten in de grootfte

ar-

armoede van de waerelt leven? Myn Heer gy maakt daar geen einde van , ten minften dat de faak gelyk wert. Doe feide hy: de andere dingen fyn moeylyk te verbidden, welke ulieden van *Clothus* en de *Parcen* toegefallen fyn: maar ik fal defe armoede verbeteren, voor foo veel het Feefityd belangt. Gaat dan henen *Cronofolon*, en fchrijft my eenige wetten , waar door verthoont wert wat men op de Hoogdagen houden moet , en dat de ryke niet by elkander fullen feefthouden , maar u alle hare goederen verfehaffen. Ik heb geen verftand, feide ik, van Wetten nog van fchryven. Ik fal het uw leeren, antwoorde hy: enterftond inkomende, leerde hy't my ordentelyk. Als ik nu alles had verftaan: segt dat haar, feide hy, by aldien fy die overtreden, fal ik met myn Seifem rontom maijen. Anders foude ik belaggelyk wesen, dat ik myn Vader *Caelum* ontmant he benede , die ryken niet en foude konnen lubben, die myne Wetten foo mishandelen ; laten defe ontmande fig dan by de Moeder *Cybele* met haar Pijpen en Cymbels voegen. Dit was het gene hy dreigde. Daarom gy fult wel doen foo gy die Wetten behoorlyk onderhoud.

De *Eerfte Wet* is , dat niemant yts in de Feeftdagen doet, 't fy publyk of privaat, als die alleenig behooren tot fpelen, welluft, en alle vermaak. De Suiker , en Paftei-bakkers met de Koks fullen, alleen haar werk mogen doen. d'Eene menfch fal niet minder

der syn als de andere , de flaven , vrygeborene , arme en ryken sullen eene staat hebben. Niemand sy geoorlooft toornig te syn, te dreigen , of sig qualyk te houden. Niemand sal sig bekommeren met die de saken van het feest versorgen. Niemand sal gelt uitsetten of inmanen , of in de Lombert fetten. niemand mag in Boeken studeren, of oratien seggen , als alleen 't geen eenig vermaak, jokkernyen en aardigheid heeft.

De *Tweed Wet* , eenige dagen voor het Feest sullen de namen van de vrienden der ryken in tafeltjes geschreven werden. Sy sullen gereet gelt hebben , tot het tiende van hare inkomsten. Vorders de kleeding belangende, en al te groot is na de staat : daar by geen kleine somme gelds toe moet hebben. Dese sullen alle by der hand syn. Op de Hoogtyd salder een Verkjen omgeleid werden: alle huisen werden gereinigt en schoongemaakt: ook alle gierigheid, gewin , en meer andere van die soort welke de rijken gemeen syn. Als het huis nu gereinigt is , laten sy daar haar Gods-dienst plegen aan *Iupiter* den gever van alle rijkdommen, aan *Mercurius* den gewinbrenger , en aan *Apollo* die dingen schenkt. Laat dan s'avonts die tafelkens met de ingeschreven namen gelesen werden: en een yder na weerdigheid geschenken gegeven , en voor het ondergaan van de sonne uitgedeilt werden. Vorders, die het brengen , laten die niet meer dan dry of vier syn , en dat van de getrouwste dienaar uit de Familie,

milie, die out genoeg syn. Laat ook beschreven werden 't geen gefonden wert, hoe veel, op dat men op de brengers geen quaat vermoeden hebbe. Yder dienaar sal dan een beker uigedronken hebbende weder na huis keeren, en niet meer te eiffchen hebben. De gelcerde sullen alles dubbelt ontfangen, want het redelyk is dat sy alle dubbelt deel hebben. Van de geschenken sal men weinig woorden maken, nog yts met aansienelykheit beschryven, of hatelyk pryfen, 't geen gefonden wert. d' Eene rijke sal d' andere niets senden. Nog niemant sal op dit Feest syns gelijke noodigen; op dat'er niet overblijft 't geen gefonden soude werden. Niemant hebbe berouw van syn geschenk. Soo ymant het voorige jaar buitens Lands had geweest, en geen geschenken gekregen had, sal die nog verwagten. De ryke sullen ook de schult van de arme vrienden betalen: ook de huur van hare huizen. In 't kort sy sullen onderzoeken, vwie 't meest van noden heeft.

Wederom die yts krijgen, sullen van de kleinte der geschenken niet te klagen hebben: en houden het voorgoet, al het geen gefonden wert. Een vat Wyn, een Haas, of vette Vogel worden onder dese geschenken niet gerekent. De *Saturnalische* geschenken laaten die niet belaggen werden. De armen sal weder de ryke wat senden. Is ymant geleert, laat hem een out Boek senden, of soo hy yts aardigs geschreven heeft, dat het

Feeft kan vermaken ; dat fal de ryke ook feer blydelyk moeten aannemen , en het gefchenk t'eenemaal doorlefen. Soo hy het weigert , en verwerpt , moet hy weten dat hy tegen de wetten gefondigt heeft , alhoewel hy fend dat anders te fenden was.

Andere wederom fullen kroonen, en ftukken wierooks fenden. Wanneer een arme eenige kleederen , filyer of gout boven fyne magt aan den ryke fend , foo fal het publyk wiefen , en by de fchatten van *Saturnus* gebracht werden : defen armen dan fal s'anderen daags van den ryken niet minder dan twee hondert en vyftig hand-flagen krygen.

Volgen de Wetten van het Feeft. Men fal fig waffen wanneer de linie op fesvoeten staat. Voor het vvaffen fal men met neuten en dobbelsteen en fpelen. Alwaar de plaats ymant fal welgevallen kan hy eten. De weerdigheid , geflagt , of rykdom fullen weinig geagt werden om voor aan te fitten. Sy zullen alle van eene wijn drinken. De rijke hoeft niet beters te drinken dan de gemene , wanneer hy van maag of hooftpyn klaagt. Elk moet even veel vleis hebben. De dienaars fullen niemant yts uit faueur of gunfte geven. Sy fullen haar niet vertragen in 't opnemen. Elk fy even veel opgedift , d'een niet meerder dan d'ander ; d'een geen heupe , noch d'ander een kinnebak van het verken , maar elk fy even veel. De Schenker fal yder met fcherpe oogen

milie, die out genoeg syn. Laat ook beschreven werden 't geen gefonden wert, hoe veel, op dat men op de bringers geen quaat vermoeden hebbe. Yder dienaar sal dan een beker uigedronken hebbende weder na huis keeren, en niet meer te eiffchen hebben. De gelcerde fullen alles dubbelt ontfangen, want het redelyk is dat sy alle dubbelt deel hebben. Van de geschenken sal men weinig woorden maken, nog yts met aansienelykheit beschryven, of hatelyk pryfen, 't geen gefonden wert. d' Eene rijke sal d' andere niets fenden. Nog niemant sal op dit Feest syns gelijke noodigen; op dat'er niet overblijft 't geen gefonden soude werden. Niemant hebbe berouw van syn geschenk. Soo ymant het voorige jaar buitens Lands had geweest, en geen geschenken gekregen had, sal die nog verwagten. De ryke fullen ook de schult van de arme vrienden betalen: ook de huur van hare huifen. In 't kort sy fullen onderzoeken, vwie 't meest van noden heeft.

Wederom die yts krijgen, fullen van de kleinte der geschenken niet te klagen hebben: en houden het voorgoet, al het geen gefonden wert. Een vat Wyn, een Haas, of vette Vogel worden onder dese geschenken niet gerekent. De *Saturnalifche* geschenken laaten die niet belaggen werden. De armen sal weder de ryke wat fenden. Is ymant geleert, laat hem een out Boek fenden, of soo hy yts aardigs geschreven heeft, dat het

Feest kan vermaken ; dat sal de ryke ook feer blydelyk moeten aannemen , en het geschenk t'eenemaal doorlefen. Soo hy het weigert , en verwerpt , moet hy weten dat hy tegen de wetten gefondigt heeft , alhoewel hy fend dat anders te fenden was.

Andere wederom fullen kroonen, en stukken wierooks fenden. Wanneer een arme eenige kleederen , filyer of gout boven fyne magt aan den ryke fend , soo sal het publyk wesen , en by de schatten van *Saturnus* gebracht werden ; desen armen dan sal s'anderen daags van den ryken niet minder dan twee hondert en vyftig hand-flagen krygen.

Volgen de Wetten van het Feest. Men sal sig wassen wanneer de linie op sesvoeten staat. Voor het vwassen sal men met neuten en dobbelsteen en spelen. Alwaar de plaats ymant sal welgevallen kan hy eten. De weerdigheid , geslagt , of rykdom fullen weinig geagt werden om voor aan te fitten. Sy zullen alle van eene wijn drinken. De rijke hoeft niet beterste drinken dan de gemene , wanneer hy van maag of hooftpyn klaagt. Elk moet even veel vleis hebben. De dienaars fullen niemant yts uit faueur of gunste geven. Sy fullen haar niet vertragen in 't opnemen. Elk fy even veel opgedist , d'een niet meerder dan d'ander ; d'een geen heupe , noch d'ander een kinnebak van het verken , maar elk fy even veel. De Schenker sal yder met scherpe oogen

gade slaan , dog alderminst ſijn Heer ; dog nog ſnelder hooren. De Bekers ſyn alderlei ſoorten. 't Is billijk ymant tot drinken te nooden. d'Eene ſal het de ander voorbrengen , wanneer de rijke voorgedronken heeft. Niemant ſal de andere die het niet verdragen kan tot drinken perſen. Daar ſal geen danſer of ſpeelder binnen gebragt werden , als die onlangs heeft beginnen te leeren. 't Is yder een geoorlooft ſpot-woorden te gebruiken : maar laat'er maat gehouden werden op dat'er niets te grof gaat. Voor al ſal men in plaats van neuten met dobbelſteenen ſpeelen. Wanneer ymand gelt te pand ſettende dobbelt , ſal tot s'anderen daags vaſten. Yder ſal blijven en weggaan, ſoo het hem gevalt. Vorders als een rijken ſyn dienaars te gaſt heeft , ſullen ſyn vrienden te gelijk met hem dienen. Yder ryke ſal deſe wetten op een koperen pylaar geſchreven in 't binnenſte van ſyn ſale hebben , om geleſen te worden. En dit moet men weten , ſoo lange die Columne daar ſal blyven, geen honger, peſtilentie, brand of eenige andere quade plaag daar ſal huisveſten : maar wanneer die ſal weggenomen zijn , 't welk de Goden willen verhoeden, ſullen dan vreeſſelyke dingen over dat huis gebeuren.

LUCIANI Saturnale Brieven.

SATURNO *sy heil en welvaren.*

Niet lang geleden heb ik uw geschreven de gelegenheit myner welvaren, en hoe ik door myn armoede gevaar liep, dat ik alleenig van dese hoogdagen soude afblyven, die gy geboden hebt. Ik doe daar nog by ('t geen my in den fin schiet) dat het alderongeregelste is, soo sommige van ons grooten overvloed hebben van rykdommen en lekkernijen, niets gevende aan de arme, andere van honger souden uitteeren: en dat wel als de Hoogtyd aanstaande vvas. Maar dewyl gy doe op myn brief niet geantwoort hebt, heb ik goet gedagt, uw wederom de memorie eens te ververschen. 't Is dan uw pligt, goede *Saturnus*, dat gy dese ongelijkheit wegneemt, alle goederen gemeen maakt, en alsoo het Feest doet vieren. De saken schelen als een Mier by een Kameel, als men segt; of gelijk de Speelers van de Treurspelen, die aan het eene been hoog geschoit zijn, en aan het ander been niets hebben: wanneer desen dan komt te gaan, sult gy sien dat hy ongelijk gaat, met het eene been hoog en het andere laag, na dat hy het eene of het andere been voortset. Geen minder ongelijkheit isser in ons leven, terwijl sommige met hooge schoenen gaan, en een treurspel over ons

gade slaan , dog alderminst sijn Heer ; dog nog snelder hooren. De Bekers sijn alderlei soorten. 't Is billijk ymant tot drinken te nooden. d'Eene sal het de ander voorbrengen , wanneer de rijke voorgedronken heeft. Niemant sal de andere die het niet verdragen kan tot drinken persen. Daar sal geen danfer of speelder binnen gebragt werden , als die onlangs heeft beginnen te leeren. 't Is yder een geoorlooft spotwoorden te gebruiken : maar laat'er maat gehouden werden op dat'er niets te grof gaat. Voor al sal men in plaats van neuten met dobbelsteenen speelen. Wanneer ymand gelt te pand settende dobbelt , sal tot s'anderen daags vasten. Yder sal blijven en weggaan, soo het hem gebeurt. Vorders als een rijken sijn dienaars te gast heeft , sullen sijn vrienden te gelijk met hem dienen. Yder ryke sal dese wetten op een koperen pylaar geschreven in 't binnenste van sijn sale hebben , om gelesen te worden. En dit moet men weten , soo lange die Columne daar sal blyven , geen honger , pestilentie , brand of eenige andere quade plaag daar sal huisvesten : maar wanneer die sal weggenomen zijn , 't welk de Goden willen verhoeden , sullen dan vreeslyke dingen over dat huis gebeuren.

LUCIANI Saturnale

Brieven.

SATURNO *sy heil en welvaren.*

Niet lang geleden heb ik uw geschreven de gelegenheit myner welvaren, en hoe ik door myn armoede gevaar liep, dat ik alleenig van dese hoogdagen soude afblyven, die gy geboden hebt. Ik doe daar nog by ('tgeen my in den sin schiet) dat het alderongeregelste is, soo sommige van ons grooten overvloed hebben van rykdommen en lekkernijen, niets gevende aan de arme, andere van honger souden uitteeren: en dat wel als de Hoogtyd aanstaande was. Maar dewyl gy doe op myn brief niet geantwoort hebt, heb ik goet gedagt, uw wederom de memorie eens te ververschen. 't Is dan uw pligt, goede *Saturnus*, dat gy dese ongelijkheit wegneemt, alle goederen gemeen maakt, en alsoo het Feest doet vieren. De saken schelen als een Mier by een Kameel, als men segt; of gelijk de Speelers van de Treurspelen, die aan het eene been hoog geschoit zijn, en aan het ander been niets hebben: wanneer desen dan komt te gaan, sult gy sien dat hy ongelijk gaat, met het eene been hoog en het andere laag, na dat hy het eene of het andere been voortset. Geen minder ongelijkheit isser in ons leven, terwijl sommige met hooge schoenen gaan, en een treurspel over ons

leven maken ; wy ter contrarie hebben wederom lager schoenen daar wy mede over de aarde gaan. Uit de Poëten verstaan ik dat alles by outs in uwe regeringe soo niet geweest is , maar dat de aarde sonder saijen of ploegen alles voortbragt , het eten was altijd bereid , tot vergenoegte toe : en de Rivieren overvloeyden van wyn , melk en honig. En dat het voornaamste is , men segt dat de menschen van gout syn geweest , en van geen armoede geweten hebben : wy ter contrarie syn nauylks waardig om voor loot aangesien te werden , of ook van slegter soort , die de kost met werken moeten soeken , overal is armoede , gebrek , wanhope &c. och ! och ! waar sal ik het nog van daan halen ? ô fortuin ! en meer andere dingen : by ons zijn de arme in overvloed : al hoewel wy ons daar minst overpynigen , maar wy moeten sien dat de ryke soo braveren en uitspatten , die hebben soo veel gouts en silvers in hoeken en holen verborgen , sy hebben soo veel kleederen , slaven , wagens , familien , akkers , en meer andere magt , evenwel geven sy ons niet met al , en agten sich niet waerdig de gemeene luiden aante sien. Dit is het , *Saturne* , dat ons soo quelt , 't welk byna onverdragelyk is : sy sitten met purper aan de tafel , en overvloedig van rykdommen , ondertusschen uitrustende , met gejuyg van hare vrienden , die altyd heilige dag houden ; my en myns gelyke laten sy met
 look ,

look, ajuin, tuinkers, &c. te vreden zijn. Gy moet dit leven even gelyk maken, *Saturne*, en veranderen het; of gebied de ryke dat sy niet alleen vrolyk zyn, maar laat haar fomtyds een oft twee stukken gouts aan ons uitdeilen; soo der eenige kleederen van de motten gegeten zyn, die konnen sy sonder haar schade aan ons geven, liever dan die in kisten en kaffen van de weegluiften en wormen verteert worden. Als sy eten, laten sy vier of vyf arme by sig hebben: niet wel op die wyse als wy hier Feest houden, maar op de gemeene wyse, op dat een yder even grooten deel hebbe: niet dat desen sig van spysse vol propt, en de dieenaar wagt tot syn meester in een brok komt te stikken. Maar als de schotel by ons komt, en wy nauwelyks de hand daar in gesteken hebben, wort sy al weder voort geschoven, even als of sy maar eens getoont wierden; of soo der yts over is van de Kookken, dat wort ons gegeven. Laat het Braatverkjen soo niet omgedeilt werden dat de Heer de helft heeft, en de andere een deel overdekte beenen: laat de Schenkers niet uitscheiden tot wy elk seven maal gedronken hebben: laat yder even groote beker hebben, ook een de selve wyn. Iffer wel oit een wet gemaakt, dat d'eene een welriekende aangename wyn sal drinken, en d'andere suire krygt, welke nalyks harden kan van pyne in de buik? Soo gy dit alles verbetert en vernieuwt *Saturne*, sult gy maken dat het

leven wederom een waarlijk leven is. Soo niet, fullen sy eten, en wy fullen al sittende, dat soo ras sy van het wasschen komen de Jongen een drinkschaal mag breken, de Kok de soppeaanbrand, of door vergiffing de pekels van de visch in de erwten giet: of dat'er een hont inloopt terwijl de Koks besig zijn en de pense op-eet, met een halve Koek: en dat het Braadverken, de haas of het hert onder het braden sulx doen, gelyk *Homerus* van de Son-offen verhaalt: ja datse niet voortkruipen, maar met de speten in 't lijf op de bergen vlugten, als ook de vette vogels; dat de Indische mieren het gout uit de hoeken halen, en by nagte in 't publyk brengen, dat hare kleederen van de muisen en rotten gegeten werden, soo datse een Visschers Net gelijken; dat haar schoone gehairlokke Jongetjes (die *Hyacinthus*, *Achilles*, of *Narcissus* noemen) onder het schenken kaal werden: datse een scherpe baart krijgen, gelyk in de Comedien die beitel-baarden genoemd werden, die van het spijsen des beitels haar naam voeren: laat de kruine van het hooft met borstelig en stekelig hair bewasschen werden, en de rest bloot zijn. Dese en diergelijke dingen bidden wy haar, ten sy sy ophouden haar eigen voordeel te soeken, hare goederen gemeen te maken, en een yder even veel geven.

LUCIANI Saturnale Brieven.

Saturnus wenscht syn grooten Vriend veel
Heyls.

W At voor beufelingen van sulke gemeene saken schrijft gy tot my ? gy begeert dat ik op nieuws een verdeeling van goederen sal maken : dat is een andermans werk, by welke nu het gebied is. Ik verwonder my over uw , dat gy onkundig syt , niet wetende dat ik in het ryk myne kinders uitgedeilt heb , onder welke *Jupiter* de voor naamste is, en ik nu al verborgen ben. Myn gebied strekt niet verder als tot de dobbelsteenen, dan singen , en dronkenschap hebben, en dat niet langer als seven dagen. Wat angaat die groote saken daar gy van schryft, om die ongelykheit der saken weg te nemen , op datse alle of te gelyk ryk of arm worden ; *Jupiter* sal uwe saak by der hand nemen. Soo der yets wat onbehoorlyk geschiet aangaande dit Feest, of ymant door bedrog wat ontvreemt vierde, of te veel gegeven werde , dat sal ik oordeelen. Ik schrijf nu de rijken wegen de avontmalen , van de goutmate, kleeden , en om ulieden yt tot het Feest te versorgen. Alhoewel alles gelyk is, moeten sy evenwel doen als gy lieden bid , ten sy datse daar behoorlyk konden op antwoorden. Om kort te wesen , soo moet gy arme dat vreten , dat gy lieden

dwaalt , en qualyk van de ryke oordeelt. Gy meint dat sy ryk sijn , en alleen lekker leven , om dat sy rykelyk eten , aangename vviijn drinken , schoone vrouwen en kinders hebben , en sagte klederen gebruiken. Gy lieden kent nog dat geluk niet : want het geeft haar groote bekommernissen , ja kunnen 's nagts niet slapen , denkende dat het haar ymant mogt ontvreemden , dat de wyn sou suur werden , in 't koorn wormen komen , de dief geen bekers stele , het volk de achterklappers gehoor geven , soo sy seggen dat sy na het ryk staan. Wat synder , lieven vrintd , niet al veel die sig daar over bekommeren ! Soo gy wist wat al sorg en vreesse sy hebben , gy soud na de rykdom niet verlangen. Neemt een voorbeeld van my , wanneer de rykdom en regeeringe soo grooten saak was , sou ik dat dan afleggen , en stellen een ander in myn plaats ? my dunkt daar wysselyk in gedaante hebben ; want dat geen gy nu by my beschreide en klaagde , dat sy haar met wilde swynen en koeken vulden ; en gy lieden daar en tegen keesjens bladen , look of ajuin moest eten op de Hoogtyd , in plaats van wat anders : moet gy eens te degen overwegen , en of het haar loet en niet lastig is. Maar dit sal wel eens omkeeren : als gy s' morgens vroeg op staat hoeft gy niet te klagen van hoeft pyn wegen uw dronkenschap , gelyk als sy ; noch door uw al te veel eten sult gy niet oprupsen of uw aasem stinken. Die vruch-

vruchten genieten sy daar af. En om dat sy s'nachts veel byflapen hebben, krygen sy dikwils een teeringe, vvaterfucht, hoeft of yts diergelyks. Kent gy wel een toornigen die niet bleek of blauw om het hoofd fiet? wanneer sy out werden kunnen sy wel op haar beenen staan, moeten sy niet van diy of vier begraven werden? van buiten schynen sy wel heel van gout, van binnen verrot en overgelapt, gelyk de treurpelige klederen, die van slegte lappen t'famen genait werden. 't Is uw moeyelyk dat gy van haar visch niet en moogt proeven, en gy honger moet lyden: wederom en denkt gy niet, dat gy sonder voet-euvel, hoeft, of andere ongemakken zyt. 't Is haar ook soo soet niet, alle dagen sig tot de krop toe te vullen: gy syt soo begeerig niet na hasen en wiltverken vleis, als sy na moes en boxboonen zyn: ik swygnog andere dingen die haar quellen, te weten wanneer de Soon baldadig is, syn huisvrouw bemint, of van een slaaf bemint wert, dikwyls meer uit dwang als uit liefde by hem slaapt: daar zyn duisentderlei dingen die gy niet en weet, want gy beschoot uiterlyk het purper met het hart. Ook als sy met een witte wagen ryden, soo gaapt en ruikt gy alle. Wanneer gy haar veragtede en versuimde, nog uw oogen op die silvere wagen wendet, of onder het spraken op de smaragd die in de ring staat, of uw over de kleederen verwondert, maar haar alleen in haar wesen

liet, soo soudet niet lange duuren, of sy fouden uw van felver te gast nooden, om alsoo hare kostelykheden te toonen: want die dingen doen haar geen nut, wanneer sy die hebben sonder getuigen: want sy hebben die dingen soo seer niet om haar eigen wille, als om dat gy u daar over verwonderen soudet. Dit schrijf ik dan om u te vertroosten, die nu weet wat in beider leven steekt. De Hoogtyd behoort soodanig gehouden te zijn, dat gy gedagtig zyt haastelyk uit dit leven te fullen schelden, sy verlatende hare rykdommen, en gy uw armoede. Ik sal haar ook schryven als ik belooft heb. Ik weet dat sy myne Brieven in agt fullen nemen.

LUCIANI Saturnale Brieven.

Saturnus groet de Rijken.

DE armen hebben onlangs aan my geschreven, dat gy haar niets mede deilt, van de goederen die gyl. besit: Haar verzoek is dat ik alle goederen soude aan allen gemeen maken, soo dat een yder even veel soude hebben. Dat dese even gelykheit bilyk soude syn, en onredelyk is dat d'eene overvloed heeft van wellusten, en d'ander niet als armoede. Ik heb haar geantwoort, dat *Jupiter* daar sorg voor dragen sal. Ik seide my alleen genoeg te syn te gebieden

over de onregeltheden die'er op dese Feest-dagen geschieden. Ik heb beloofd aan u lieden te willen schryven. 't Dunkt my geen onredelyke saken te syn die sy eiffen. Want waarom, seggen sy, sullen sy soo veel koude en honger lijden, waanneer wy Feest-dag moeten houden? daarom ik wilde wel dat sy gemeenschap hadden aan het Feest, sy verstaan u lieden te willen dwingen, dat gy haar wat van uw kleederen geeft, met eenige drupjes gout. Soo gy fulks doet seggen, soo sal der geen twist meer van u lieden by *Jupiter* gehoort werden. Soo niet, beroepen sy haar op een nieuwe deilinge van goederen, soo ras *Jupiter* op de Richter-stoel sal sitten. Dit sal u lieden niet swaar kunnen vallen, dat haar wat van die groote goederen gegeven werde. Ia sy wilden ook met uw avontmaal houden, in 't openbaar, gelyk gy nu doet, met gesloten deuren: Dit soude wel mogelyk syn, en geen wellust, ook soude daar veel dingen geschieden die sy voor smaat souden opnemen: ook seggen sy, datse niet van de selde Wyn drinken. Lieve God, hoe gierig! Sy syn seker waerdig om selfs beschuldigt te werden, die niet willen opstaan, en laten u lieden met vrede eten. Sy seggen ook dat sy sich niet en kunnen sat drinken, van die Wyn. Om dat de Schenkers de ooren met Wasch gestopt hebben, gelyk wel eertyds de makkers van *Ulysses* deden. Vorders, de rest is schandelyk

lykte zeggen, wat sy al begeeren van het Vleis, en van de dienaars, die ulieden dienen, tot dat gy meer als genoeg gegeten hebt, haar verby gaan, en meer andere dingen niet waerdig om op te halen, voor vry geboren perfoonen. Derhalven de gelykheit is een aangename faak, en met de maaltyden over een komende. Daarom hebt gy dien even-deeligen deilder aan de maalyd, op dat een yder gelyke portie hebbe. Siet toe datse uw hier na niet meer beschuldigen. Maar uw liever eeren en beminnen, soo gy haar een weinig geeft, sonder u groote schade. Want gy kont het gemeene beste niet bedienen, soo gy de armen niet en hebt, en uw geluk op duifent middelen helpen. Gy foud ook niemant hebben die hen over uwe schatten verwonderden, soo gy op gefloten alleen by uw felven welluftig leefden? Laat het gemeene volk het sien, en fich verwonderen over uw tafels, en het silver, en hoe gy de gasten nood om te drinken, dan besien sy onder het drinken den Beker rontom: hem in de hand wegende hoe fwaar hy is, anderdeels ook de aardigheit van het uitsnydfel: als ook over het Gout en de Konftenaar. Dan fult gy lieden niet alleen gefegt werden, goede Mannen te fyn, maar gy fult alle nyd ontvlieden. Want wie fal een mildadigen gever nydig fyn? Sal hy niet wenschen dat gy lang in voorfpoed leeft? Nu is uw geluk sonder oog-getuige,

uwe rykdommen werden benyd, en uw leven is onaangenaam, 't Is, mein ik niet al even veel, of ymant sich alleen verfaad, gelyk de Leeuwen en sommige Wolven doen, dan met eenige vermakelyke menschen, en van elk begunstigt te werden; dese laten niet toe, dat men op de maaltyd stom of doof sal syn, maar brengen eenige fabeltjes en vertelletjes, die aangenaam syn, voor den dag, tot niemants last, waar door detyd met geneugten passeert. Dat behaagt de Wyn-god, de Min-god, en de Gunst-goddinnen. Daar na bewyfen sy uw alle goetwilligheid. Dit alles soud gy anders duur moeten koopen. Want dit sal ik ulieden vragen, neemt eens, dat de arme weggingen, sou uw dat niet moeyelyk syn, niemant hebbende, aan welke gy uw Purper, Goudt en Ringen toonden? gy soud een grooten haat op uw hals halen, wanneer gy alleen by uw selven het vermaak haddet: Want sy brengen verschrikelyke dingen voor ulieden te berde, de Goden wederhouden haar, dat het daar noit toe kome: Want indien het geschiede, soud gy noit geen Pense of Koeken eten, ten sy de Hond wat overgelaten had; uw Erwete-sap soude vol Pekel syn: Uw Herten en Hasen souden aan het Spit bradende, mede op de Bergen vlieden; uw vette Vogels souden by de arme loopen. Uwe Schenkers souden terstont kaal op het hoofd werden, en de Bekers breken. Neemt dit eens in gedach-

dachten , en verligt haar wat in haar armoe-
de , door weinig gifte , sult gy haar tot
groote vrienden maken.

LUCIANI Saturnale

Brieven.

De Rijken wenschen Saturno alles goets.

MEint gy *Saturne* , dat de arme alleen aan
uw geschreven hebben van die faken?
Sy hebben *Jupiter* byna doof gemaakt door
al haar geroep , dewyl sy altyt een de selfde
dingen roepen , en begeeren een nieuwe
deeling van goederen ; te gelyk beschul-
digen sy het noodlot , dat het niet even ge-
lyk uitgedeilt wert. Ende ons , dat wy haar
niet en willen geven. Maar dus grooten
Jupiter is niet onbewust wie schuldig is ,
daarom zyn som wijls doof. Niet te min sul-
len wy ons by uw verontschuldigen , de-
wyl gy in desetyd onse Prins syt. 't geen gy
onschryft , hebben wy altyd voor oogen,
niet onwetende synde , dat het cerlyk is ,
van onse groote goederen hulp te bieden ,
aan de gebrekkigen : hoe vermakelyk het
is by de arme te verteren , en te eten , wy
doen sulx altyd , soo dat wy in manier van
leven altyd gelyk syn , soo dat wy daar
over niet kunnen beschuldigt werden.
Voor-eerst seggen sy , datse met weinig te
vreden syn : als wy haar dan eens de deur
open

open gelaten hebben, houden sy noit op 't eene na het ander te eiffchen. Als sy dan niet alles krygen, 't geen sy eiffchen, dan komt'er haat, fchimpwoorden, ja felf ook leugenen. Diefte dan hooren fpreken, gelooven haar, meinende dat sy eerlyk fyn, om dat sy dagelyx met ons verkeeren. Geven wy haar niet, fyn wy vyanden: Confulmeren wy alles aan haar, komen wy terftond ook in het arme Gilt. Het andere is nog eenigfins te lyden: onder het avontmaal konnen sy haar niet genoeg verfadingen, en flokken de fpys ongekauwt door de keel. Wanneer sy nu genoeg gedronken hebben, kittelen sy de hand van de Schenker, willende by haar flapen, of dikwyls komen zy onze Vrouwen aan boort. Als sy dan door dronkenschap over het maal geboert hebben, foo beliegen sy ons noch s'anderen daags, feggende, dat sy hongereg en dorftig aan de tafel hebben moeten fitten. Gy weet wel hoe die Panneleker *Ixion*, fyndetot het maal toegelaten, *Juno* aan boort quam, als hy fyn gat vol gefopen had. Dese en diergelyke dingen fluiten haar uit onze huifen, op dat wy veilig mogen woonen. Wel fo sy alles middelmatig eiffen met fatfoen, fouden wy haar aan onfe tafel dulden; en haar van onfe kleederen fenden, en van het gout foo veel in onfe magt was geven. Somma, wy willen van onfe fchuldige pligt niet afflaan, is 't dat sy betamelyk met ons willen leven,

en in plaats van pluimstrykers en pannelekkers, vrienden hebben: het sal aan ons niet ontbreken, wanneer sy haar schuldige pligt doen.

LUCIANI Offerhanden.

Lucianus bespot de Offerhanden en alle andere plegtigheden die omtrent de Goden gebruikt werden. Hy verhaalt eenige haar afkomst en waar van daan. En toont de dwaasheit van het gemeene volk.

D At ymant eens ophalen wilde wat be-
gekkelyke dingen de menschen ontrent
het offeren doen op de Feest-dagen, in't
groeten van de Goden, wanneer sy yts van
haar begeeren, wenschen, in't geen sy van
haar gevoelen, en vast stellen: Souder wel
ymant soo bedroeft en van sorgen afgetrok-
ken zyn, die hier niet om laggen soude,
wanneer hy eens overpeinst de sotternyen
en onredelykheit deser sake: en of dese
menschen niet wel beter godloos kunnen ge-
noemt werden, ofter contrarie vyanden der
Goden, ongelukkige, quade geesten, die de
goddelykheit soo slegt en weinig agten, als
of de selve soude willen gediend werden door
menschelyke stellingen en gehoorzaam-
heit: en soo de selve versuimt wierde, quan-
suis vertoornen soude: want sy seggen dat
die *Aetolische* plaag, de jammer der *Cale-*
do-

doniers , soo veel menschen ombrengen , daar by de doot van *Meleager* , door *Diana* soude gekomen zyn , qualyk nemende , datse niet van *Oeneus* by de offerhanden gebragt was : Soo diep was dese smerte in haar gemoed gedrukt , datse aan de heilige maaltyd was vergeten. My dunkt dat ik haar in den Hemel alleen sie sitten te schreijen en te huilen , dat sy van *Oeneus* Feest vergeten is. Daar en tegen sal weder ymant seggen , dat de *Æthiopen* gelukkig zyn , en in alle manieren voorspoedig , als *Jupiter* haar maar bedankte voor de beleeftheit die hy in 't begin van de *Homerische* Versen hen getoont hadden , noodigende hen twaalf dagen op haar maaltyd , en dat wanneer hy daar met al de Goden quam. 't Schynt dan dat al wat sy doen , niet vergeefs is : maar sy verkoopen hare goederen aan de menschen : en 't is geoorlooft van haar alleste koopen , te weten de gesontheit voor een koeitjen , de rykdom voor vier ossen , een Koninkryk voor hondert ossen : die van *Trojen* in *Pylum* komt negen stieren : nu van *Aulis* na *Ilium* , om over te varen voor de Koninx Dogter hondert ossen. Een ander , op dat de stad niet soude ingenomen werden , kocht twaalf ossen van *Minerva* , met een fluijer. 't Is waarschynelyk dat men het met een haan , kroon , of wierook wel soude kunnen affien.

Dewyl desen *Chryses* dat wel wiste , wyl hy een Priester was , een out man , en in de
God-

Goddelyke dingen feer ervaren, nadat hy onverrigter faken weder in *Aegypten* gekeert was, van *Agamemnon*, even als of hy daags te vooren een vveldaat aan *Apollo* verleent had, foo eist hy dat wederom, byna in defer manieren: deftige *Apollo*, devvyl uvve Tempel op die tyd onge kroont vvas, heb ik die menigmaals met kroonen verciert; ook heb ik uw foo menigen heupe van een ftier op de altaren aangefteken, als niet minder van geiten: gy daar en tegen verfuimt my, want ik lyde foo veel ongelyk; het fchynt dat gy een man die veel verdient heeft niet en agt. Door welker reden hy befchaamt zynde, hy terftont fyn boog nam, en fig boven de vloot fchepen ftellende, maakte hy dat de Pelt onder de Griekfe Troepen quam, de Muil-efels en Honden wierden zelfs niet gefpaart.

Maar dewylk van *Apollo* spreek, fal ik nog yts ftellen, dat de Geleerde van hem feggen: niet dat hy foo ongelukkig minde: nog de doodflag van *Hyacinthus*, nogte de hovaerdigheit van *Daphnes*: maar hoe hy veroordeelt is, en hoe hy om de neerlaag der *Cyclophen* in ballingschap is geraakt. Hier door quam het dat hy uit den Hemel op de Aarde is gefonden, hebbende lot met de menfchen gekregen, zynde het quaat en ongemak onderworpen als wy. Daar en boven heeft hy in *Theffalien* koophandel gedreven by *Admetus*, ook in *Phrygia* by *Laomedon*: en by hem niet alleen, maar met *Neptunus*,
want

want hy daar tichelen maakten , en de muren van de Stad bouwden. Sy kregen nog de volle fomme van dien *Phryger* niet, maar hy was haar nog fchuldig , teggen fy, de fomme van dertig realen *Trojaans* gelt. Wat dan? zyn defe fabulen niet altereeren van de Goden? daar zynder nog veel goddelyker van *Neptunus* , *Prometheus* , *Saturnus* , *Rhea* , en vorders van de gansche Familie van *Jupiter* , en dat in 't begin der Digten, fonder de Sanggoddinnen te roeren : van welke fy als aangeblafen zijn. Sy fingen eenige dingen van *Saturnus* , hoe hy fyn vader *Caelum* ontmande en felfs regeerde, daar na fyn kinderen opat , gelyk fy feggen van dien *Thyestes* den *Argiver* : en hoe *Jupiter* heimelyk van *Rhea* verborgen wierde, een fteen leide in de plaats van het kint, dat doe het kint na *Orete* gefonden wierde, en van een geitjen is gevoed : gelyk *Telephus* van een hinde. *Cyrus* den *Persiaan* , die eerft geregeert heeft , fegt men dat van een hond foude opgevóed zyn. Maar daar na fyn vader uit het ryk dryvende , en hem in de hagen werpende , ging hy felfs het Ryk by der hand nemen. Hy hadde veel andere Vrouwen , maar *Juno* was fyn eigen , volgens de infettingen der *Persen* en *Assyriers*. Dewyl hy nu feer verliefte was heeft hy ligtelyk den Hemel met kinderen kunnen vullen. Door welke hy weder andere uit de Goddinnen van fynen rang geteelt heeft, veele bastaarts heeft uit het aardfche menfche-

fehelyke geflagte gehad, want hy veranderden fig dikmaals in gout, in een ftier, fwaan of een arent; hy nam meergedaantens aan als *Prometheus*. *Minerva* heeft hy uit fyn eigen hoofd geteelt. *Bacchus* liet hy uit fyn moeder *Semele* snyden, welke in het vuur brande, en naide hem in fyn dyebeen: en als het kint ryp genoeg was, sneed hy hem der weder uit: van *Juno* fpreken fy ook diergelyks, dat *Vulkanus* fonder by een man te flapen foude voort-gebragt zyn, welke daarom niet feer gelukkig foude zyn, en overfulx maar een Werk-baas is, die altyd by den oven en rook verkeert; dat hy foo kreupel gaat, is door een val, wanneer hy van boven uit den Hemel van *Jupiter* gefchopt wierde. Soo die van *Lemnos* hem uit goedigheit in haar armen niet onfangen hadden, foude *Vulkanus* doot gevallen zyn, gelyk *Aftyanax* die uit de toorn viel. alhoewel het geen men van *Vulkanus* verhaalt nog verdragelyk is: vorders *Prometheus*, die t wel heugt wat wreede dingen hy geleden heeft, om dat hy boven maten de menfchen minde. Defen liet *Jupiter* in *Scythien* aan den *Caucasus* hangen, met welkers lever de arent gevoed wierde. Dese droeg dusdanig ftraffe.

Vorders *Rhea* (want ik moet dat ook verhalen) doet die ook niet onbetamelyk en onwaardig? zynde een out wyf en uitgeleeft, en by gevolg onbequaam, die moeder is van foo veel Goden, wyl fy haar kin-

kinderen nog bemint, en op haar jaloers is; en dewyl sy *Attis* op leeuwen laat ryden, voornamentlyk daar hy nu niet nuttig kan zyn? Wie fal men het daar na voor fout rekenen, *Venus* om dat sy overspeelt, of *Diana*, om datse dikwyls uit het midden van haar loop ter syden tot *Endymion* neerklimt?

Maar laat ons dese fabulen laten varen: en boven in den Hemel klimmen, vliegende als de Poëten: te weten door de weg die *Hesiodus* en *Homerus* aanwyfen, eens befienende hoe dat alles daar in order is: vooreerst dat de selve buiten van yfer is, hebben wy gehoord dat *Homerus*, die voor onse tyden geleeft heeft soude gefegt hebben, foo gy met uw hoofd dan wat opwaarts fiet, dan komt gy als op de rug, alwaar het ligt helderder is als de Sonne, en blinkender dan de sterren, overal is dag, en de aarde gout. Daar men eerst optreed wonen de *Hore*, welke de deuren bewaren. Na dese *Iris* en *Mercurius*: welke dienaars en boden van *Jupiter* zyn. Daar na de Smidse van *Vulcaan*, vol van alderlei gereetschap. Eindelyk het Huis der Goden en het Koninkryk van *Iupiter*: welk *Vulcanus* na de konst heeft uitgewerkt. De Goden nu die naast *Iupiter* fiten (want het is behoorlyk mein ik, dat men in die hooge fitplaatsen met een groot gedruis en hoogmoed leeft) sien na de aarde toe, en draijen het hoofd gins en weder, of sy in de logt eenig opvliegent vuur, of

op-

opwemelende rook sien. Soo der dan ymant offert, vervullen sy sig alle met de rook, en suigen, als de vliegē, het bloed op, dat op den altaar uitgegoten is. Anders als sy t'huis eten, nuttigen sy gode drank en gode spys. Want de menschen zyn wel certyds haar disgenooten geweest, en hebben met haar gedronken, te weten *Ixion*, en *Tantalus*: maar om dat sy vrouweschen-derijen wilden aanregten, en te veel snapten en klaptē, daarom lyden sy nu straffe. Maar voor andere menschen is den Hemel ongangbaar en verborgen. alsoo leven dan de Goden.

Derhalven doen de menschen yts dat de Goden behaagt. Vooreerst hebben sy haar bossen, bergen, vogelen, en boomen toegewyd. Dit gedaan zynde, zyn sy door de landschappen verdeilt, en ontfangen die als in hare stad, te weten *Apollo* te *Delft*, *Minerva* te *Athenen*, van de Grieken *Athena* gesegt, die door de gemeenschap van de naam, ook familiaar met dat Republyk is. De *Argiven* hebben *Iuno*: de *Mygdonii*, *Rhea*: *Venus* is weder te *Paphos*. De *Cretensers* seggen dat *Iupiter* by haar niet alleen is opgevoed, maar sy toonen ook syn graf.

Wy zyn van soo veel euwen af bedrogen, meinende dat *Iupiter* dondert, regent, en alle andere dingen verrigt: Daar wy alreets weten dat hy over lange gestorven is, en in *Creta* begraven. Daar na zynder Tempels ter eeren haar opgereggt, op datse geen

Huis-

Huisgoden fouden gebrek hebben, *Praxiteles*, *Polycletus*, en *Phidias* vertoonen hare gedaanten. Maar ik weet niet waar dese Konftenaars hare gedaanten gefien hebben. Sy maken *Iupiter* altyd met een baart, en *Apollo* als een Jongen, *Mercurius* als een Jongeling, wiens Baart eerst begint uit te kruipen; *Neptunus* met kort hair; *Minerva* met blauwe oogen. Die nu in de Tempelen gaan, meinen daar geen elpen-been uit *Indien*, of gegraven gout uit *Thracien* te sien: maar de Soon van *Saturnus* en *Rhea*, zelfs van *Phidias* uitgehouwen, die door hem hier op de aarde is gebragt, die geboden is fyn ogen het land der *Pifanen* te laten gaan: zynde met die premie te vreden, dat hem ymant alle vyf jaren, als men op de *Olympia* het Feest houd, hem fomtyds eens offert, dat men hem fchoone vaten geeft, altaren ftelt, dat de Boer een Ploeg os, een Schaapherder een fchaap, de Geiteharder een geit offert; dat ymant wierook, of een koek bren t. En foo een *Kallis* fal offeren, die heeft maar fyn regterhand te kuffen.

Als fy hem nu fullen offeren, (want ik keer my weder tot haar) bekroonen zy de beesten met kroonen, en belaften hem lange van te vooren, of hy wettelyken daar toe bequaam is, op dat fy niet en slagten, dat de Godheit tegenftrijd. Dan leiden fy hem tot den Altaar, en keelen hem voor de oogen van dien God, die dan een fchreijend

jend geluid uitgeeft, dat, by giffing, een goet teiken is, daar na met een ligter ftem, overeen komende met de fleut van het Heilige. Wie fou niet ligtelyk kunnen gelooven, dat de Goden blyde zyn, wanneer fy fulx sien? dan iffer een voorschrift, dat niemant ontrent de reine vaten komt met onreine handen. Dan is de Priester bekleed, even als de *Cyclops* die een beest flagtede, hy haalt de darmen uit, met het hert, en giet het bloed rontom den altaar: en wat doet hy nog niet al mede, dat tot de regtveerdigheid en de heilige conftuime behoort? Dit gedaan zynde, ontsteekt hy vuur, en legt daar de geit met fyn huid boven op: ook het fchaap met fyn wol. Ondertuffchen gaat de geur met de rook na boventoe, en verfpread fig tot boven in den Hemel.

Maar de *Scythen*, alle andere ceremonien overflaande, fynde flegt en gering in haar oogen, die flagten menschenter eeren van *Diana*, en alfoo verfoenen fy hare Goddinne.

Dat fchynen miffchien nog zedige dingen, by die dat de *Affyriers*, *Phrygers*, en *Lyders* doen: maar foo gy in *Ægypten* komt, fult gy nog al religieufere dingen sien, die t'eenemaals Hemels fchijnen: te weten *Iupiter* met het aanzigt van een ram: *Mercurius* met een hontsbakkes, en *Pan* als een heele bok. Sommige als de vogel *Ibis*, krodil of aap. foo gy al defe dingen leeren wilt, fult gy veele Sophiften moeten hoo-

ren,

ren, als ook Schrift-geleerden en Propheten met een geschore kin, die uw fullen vertellen (maar gelyk men gewoon is te seggen, fluit de deuren toe gy leek) hoe men door dien oproer ontstelt was, die de Vyant en de Reufen maakten, hoe sy in *Aegypten* quamen, om aldaar van de vyant bevryd te zyn; en om die oorfake d'een de gedaante van een Bok aannam, en d'ander van een Ram, te weten door vreesse wiert d'een een wilt dier, en d'ander een vogel. Hier door komt het dat die Goden ook fulke gedaanten behouden hebben, die sy doen tertyd aannamen: Want dat is neirstelyk opgeschreven, meer als tien duisent jaar geleden, 't welk in hare geheimen bewaart wert. Maar sy hebben by na al de selfde manier van offeren als de onse, als alleen dat sy de offerhande beweenen, en slaan op 't gene geslagt is.

Daar synder die het begraven, na dat sy het gedoot hebben: Want dien *Apis*, die by haar wel de grootste God is, wanneer die sterft, sou ymant syn hairlokken soo veel agten, dat hy die niet sou afsnyden, al had hy de purpere hairlokken van *Nisus*? Dese *Apis* is een God, wel eertyds door keurstemmen uit een drift beesten genomen, want hy is veel schoonder, en destiger als alle de andere besondere offen.

Dewyl nu dese dingen dusdanig zyn, en van het gemeen voor ware en ernstige dingen geloofd werden, soo vereist hier niet ymant om te stoffen, maar liever eenen

Heraclytus of *Democritus*: welker eene haar gekkernijen belagt, en d'ander hare onwetenheit beschreit.

L U C I A N I Leven - Verkoopinge.

Hy belagt al de Philosophen, ophalende alle haar Secten, en bespottende al wat in de Secten belaggetlijk is. Hy stelt se quansuis te koop, welke, om dat sy weinig gelden, van hem weinig geagt werden.

JUPITER, MERKURIUS, KOOPMAN, PYTHAGORAS, DIOGENES, DEMOCRITUS, HERACLITUS, SOCRATES, CHRYSIPPUS, PHILOSOOPH.

JUPITER. **S** Telt de tafels en banken in order, tegen de aankomelingen: Brengt hier de levens (dat is de Secten der Philosophen) en stelt die op ordre: verciert eerst de selve, dat sy wat schoon geuyken, en de Koopers aanlokken. Gy dan *Mercur*, wilt met goeder geluk uitroepen, op dat de koopers aan de deur komen. Wy sullen alderlei soorten van Filosoophse levens en der selver seden uitroepen. Die tegenwoordig niet betalen kan, sal een borge stellen, om op jaar en dag te betalen.

M E R C. Daar komender veele, daarom moeten wy haast beginnen.

JUP.

JUP. Laat ons dan verkoopen.

MERC. Wie wilt gy eerst hebben?

JUP. Dien *Joner*, met syn aanfienelykheit.

MERC. Koom hier *Pythagore*, klim neder, laat uw sien aan de Kooplui.

JUP. Roep uit.

MERC. Koop een goet en eerfaam leven. Wie fal het koopen? Wie wilder grooterzyn als een mensch? Wie wil de saken en t'samen-ftel van het geheel-al weten? Wie wil wederom leven?

KOOPMAN. Hy fchynt van een vryen aart: maar wat weet hy meest?

MERC. De Cyfer-konst, Sterre-konst, de wetenschap van geluk en ongeluk, Lantmeting, Mufyk, de Guichel-konst: gy fiet daar een groot Propheet.

KOOPM. Mag men hem wel eens vragen?

MERC. Vraagt maar.

KOOPM. Wat Landsman zyt gy?

PYTHAGORAS. Van *Samos*.

KOOPM. Waar hebt gy gestudeert?

PYTH. By de Wyfen in *Aegypten*.

KOOPM. Als ik uw koop, wat fult gy my leeren?

PYTH. Ik fal uw niet leeren, maar vermanen.

KOOPM. Hoe?

PYTH. Vooreerst fal ik uw ziel fuisveren van alle vuiligheit daarse nu in verdronken leid.

Heraclytus of *Democritus*: welke eene haar gekkernijen belagt, en d'ander hare onwetenschap beschreit.

L U C I A N I Leven-Verkoopinge.

Hy belagt al de Philosophen, ophalende alle haar Secten, en bespottende al wat in de Secten belaggelyk is. Hy stelt se quansuis te koop, welke, om dat sy weinig gelden, van hem weinig geagt werden.

JUPITER, MERKURIUS, KOOPMAN, PYTHAGORAS, DIOGENES, DEMOCRITUS, HERACLYTUS, SOCRATES, CHRYSIPPUS, PHILOSOOPH.

JUPITER. **S** Telt de tafels en banken in order, tegen de aankomelingen: Brengt hier de levens (dat is de Secten der Philosophen) en stelt die op ordre: verciert eerst de selve, dat sy wat schoon gedyken, en de Koopers aanlokken. Gy dan *Mercur*, wilt met goeder geluk uitroepen, op dat de koopers aan de deur komen. Wy sullen alderlei soorten van Philosophische levens en der selver seden uitroepen. Die tegenwoordig niet betalen kan, sal een borge stellen, om op jaar en dag te betalen.

MERC. Daar komender veele, daarom moeten wy haast beginnen.

JUP.

JUP. Laat ons dan verkoopen.

MERC. Wie wilt gy eerst hebben?

JUP. Dien *Joner*, met syn aansienelykheit.

MERC. Koom hier *Pythagore*, klim neder, laat uw sien aan de Kooplui.

JUP. Roep uit.

MERC. Koop een goet en eerzaam leven! Wie sal het koopen? Wie wilder grooter zyn als een mensch? Wie wil de saken en t'samen-stel van het geheel-al weten? Wie wil wederom leven?

KOOPMAN. Hy schynt van een vryen aart: maar wat weet hy meest?

MERC. De Cyfer-konst, Sterre-konst, de wetenschap van geluk en ongeluk, Lant-meting, Musyk, de Guichel-konst: gy fiet daar een groot Propheet.

KOOPM. Mag men hem wel eens vragen?

MERC. Vraagt maar.

KOOPM. Wat Landsman zyt gy?

PYTHAGORAS. Van *Samos*.

KOOPM. Waar hebt gy gestudeert?

PYTH. By de Wyfen in *Aegypten*.

KOOPM. Als ik uw koop, wat sult gy my leeren?

PYTH. Ik sal uw niet leeren, maar vermanen.

KOOPM. Hoe?

PYTH. Voor eerst sal ik uw ziel suiveren van alle vuiligheit daarse nu in verdronken leid.

KOOPM. Neemt eens dat ik nu *juiver* was, wat manier is het van vermanen?

PYTH. Het begin is een lange ruste en stilswygzaamheit, gy moet in geheele vyf jaren niet spreken.

KOOPM. Dan moet gy de Soon van *Cresus* onderwyfen, ik moet spreken, ik wil geen *stok-beelt* zyn. Wat geschiet na die stilswygzaamheit en die vyf jaren?

PYTH. Dan wert gy in de Mufyk en Landmetry geoeffent.

KOOPM. Daar spreekt gy na myn fin, dat ik een snaren speelder mag zyn eer ik wys werde.

PYTH. Daar na sult gy leeren tellen.

KOOPM. Ik kan nu ook wel tellen.

PYTH. Hoetelt gy?

KOOPM. Een, twee, dry, vier.

PYTH. Siet gy nu wel dat het tien zyn, die gy meint vier te wesen, en een volmaakte dryhoek, welke onse eed is?

KOOPM. By de grootste eed viere, ik heb noit Goddelyker en heiliger woorden gehoord.

PYTH. Na dese myn vriend, sult gy leeren de aarde, logt, water en vuur, wat kragt sy hebben, wat gedaante, en hoe sy bewegen.

KOOPM. Heeft de logt, water en vuur gedaantens?

PYTH. Ia wel baarblykelyke, want sy kunnen niet sonder soort en gedaante bewegen.

Koop.

KOOPM. Gy spreekt wonderlyke dingen.

PYTH. Gy sult schynen ook maar een te wesen, nog aangefiente werden voor de gene die gy zyt.

KOOPM. Wat segt gy? ben ik dan een ander, en niet die, welke met uw spreekt?

PYTH. Nu zyt gy die wel, maar hier na sult gy een ander lighaam en naam hebben.

KOOPM. Wat gy seght, soo sal ik onsterffelyk zyn, dan het een en dan het ander lighaam aan doende? hier van voor dese tyd genoeg. Wat eet gy?

PYTH. Ik eet geen gedierte, anders eet ik alles behalven boonen.

KOOPM. Waarom haat gy de boonen?

PYTH. Ik heb'er geen haat tegen, maar om dat sy heilig zyn, en om dat sy een wonderlyke natuur hebben; en zyn t'eenemaal geneerachtig: en soo gy een groene boon uitdropt, sult gy bevinden dat sy van natuur zyn als de mannelykheit: soo gy se gekookt weg set eenige nagten lang, veranderen sy in bloed; en dat nog meer is, 't is een *Atheense* Wet de Magistraat door Boonen te verkiesen.

KOOPM. Gy segt alles deftig en Godsdienstig. Schut uw kleeren uit, want ik wil uw naakt sien. Lieve *Hercules*, hy heeft een goude dye. Het schynt wel een God, maar geen mensch. Ik moet hem koopen. Wat gelt hy?

MERC. Tien realen.

KOOPM. 'tIs gedaan.

JUP. Schryft de naam van de kooper op, waar hy woont.

MERC. Hy fchynt wel uit dat gedeelte van *Italien*; omtrent *Croton* en *Taranten*, en daar omtrent *Griekenland*. Daar fouden niet een, maar wel byna dry hondert met mal-kanderen gekogt hebben.

JUP. Neemt hem weg, breng een ander op.

MERC. Wilt gy dien vuilen uit *Pontus*?

JUP. Ja.

MERC. Hoor hier gy met uw knapfak op de rug, kom hier, en gaat eens rontom het volk: ik verkoop uw een mannelyk leven, een feer goet, genereus en vry geboren aart: vwie fal het koopen?

KOOPM. Voor hoe veel roeper, verkoopt gy een vry geboren mensch?

MERC. In alle manieren.

KOOPM. Vreeft gy niet datse uw be-schuldigen fullen van een mensche te ver-koopen, en u voor het Regt fullen roepen?

MERC. Hy vraagt daar weinig na die verkogt wert; hy weet wel dat hy een vry-geboren is.

KOOPM. Wat gebruik heeft men van foo een vuilyk? ten fy men daar een gra-ver of foetelaar wilde van maken.

MERC. Als gy hem uw huis betrouwt, fal hy trouwer zyn als een hond; want hy wert ook een hond genoemd.

KOOPM.

KOOPM. Waar is hy van daan? of vvat konst weet hy?

MERC. Vraagt hem, hy sal u vvel antwoorden.

KOOPM. Ik vrees voor syn bakkes, soo vvreed en droevig is het: hy mogt men aanblassende byten. Siet gy niet hoe hy dat hout draagt, en hoe boosaardig hy die vvybrauwen toetrekt?

MERC. Vreest niet, hy istam.

KOOPM. Wel goede man, vvaar zyt gy van daan?

DI OG. Waar van daan vvilt gy?

KOOPM. Hoe segt gy?

DI OG. Gy ziet een borger van de vvaerelt.

KOOPM. Wie volgt gy na?

DI OG. *Hercules.*

KOOPM. Waarom hebt gy dan geen leuwenhuid om het lyf? Uw stok gelykt'er wel na.

DI OG. Dit manteltjen is in plaats van den leuwen huid: ik vegt, gelijk als hy, tegen de wellusten aan: en dat van selver, sonder dat het ymant gebied: want alsoo heb ik mijn leven willen suiveren.

KOOPM. Dat is heerlyk: Wat kunt gy? wat hebt gy geleert?

DI OG. Ik maak vrye menschen, en genees hare genegentheden: ik wil ook een Propheet zijn van de waarheit en vrymoedigheid.

KOOPMAN. Wel Propheet, indien ik

uw koop, waar in sult gy my oeffenen?

DIOG. Als ik uw kryg, sal ik uw alle lekkernijen uitschudden, een manteltjen aandoen, en in armoede opsluiten: daar na doen werken: gy sult op de aarde slapen: water drinken, en uw laten eten 't geen voorvalt. Soo gy gelt hebt, sult gy dat na myn raad in de zee smyten; gy moet geen forge stellen in vrouw, kinderen, of vaderland: gy moet dat maar voor beuselingen agten: verlaat uw vaderland en huis, en gaat in een spelonk, verlaten toorn, of in een ton woonen. Gy sult een staf met boxboonen, en boeken die agter-op beschreven zyn hebben: Dan sult gy gelukkiger zyn als de grootste Koning. Als gy geslagen en van ymant gequelt wort, dat moet gy niet achten.

KOOPM. Sou ik, geslagen zynde, geen pyne hebben? ik heb geen huid van een Schilt-pad of Zee-sprinkhaan.

DIOG. Gy moet dat van *Euripides* navolgen, en alleen een weinig veranderen.

KOOPM. Wat is dat?

DIOG. *Het gemoed sy vol van pyn, maar de trony ongevoelig.* Dit moet gy voor alles hebben en onbeschaamt zyn, en een yder sonder verkiezinge 't sy Koningen of gemeene perfoonen, uitschelden. Dan sal yder een de oogen op uw slaan, en uw voor een sterk man agten. Spreekt Barbarisch en weent, gelyk een hont betaamt. Uw aansigt sy aanmerkent, en uw gang na de sel-

ve manier. Om kort te zyn, gy moet onbeschaamt en beestig leven, alle schaamte, betamelykheit en zedigheit sy verre van uw. Gy moet niet schaamroot werden. Gaat op de vermaarste plaatsen daar de meeste menschen wonen, sit daar sonder yets te doen, sonder vriend of kennis aan te spreken. want hier door sal uw het Ryk ontbonden werden. Doet in 't aansien van allen andere stoutelyk, dat een ander in 't heimelyk niet soude durven doen: verkiest 't geen ontrent het byslapen alderbelagge-lykst is. Ten lesten, neemt een veel-voet, of een zee-kat, en eet die rouw op. Dit is het geluk, dat wy uw beloven.

K O O P M. Weg, weg, dat syn schelm-agtige en onmenschelyke dingen.

D I O G. Maar hoor, dat is licht om doen. Om een naam te krygen hoeft geen geleert-heit, of oration, of dese beuselingen; maar daar is een korter weg. Al waart gy een weet-niet uit het gemeen, Schoen lapper, Sout-fak, Smit of Ring-maker, soo kon-nen sy nochtans haar wel over uw verwon-deren: wanneer gy maar boven maten onbeschaamt en stout zyt, en tegen een yder kont schelden.

K O O P M. Hier in heb ik uw konst niet van doen. Gy zyt bequaam om een Schip-per of Hovenier te werden. Ik geef een bras-pennig voor hem,

M E R C. 't Is gedaan: wy zijn geern van hem verloft, want hy maakt ons door syn

roepen baloorig , do ende ons groote fmaat
aan.

JUP. Roept een ander. Roept dien ge-
purperden *Cyreen* met fyn kroonen op het
hoofd.

MERC. Luifert toe , een kostelyke faak,
waar toe ryke van nooden zyn. Dit is een
leven feer vermakelyk , een leven dry dub-
belt gelukkig. Wie heeft'er fin in lekker-
nijen? wie fal dese lekkeren koopen?

KOOPM. Koomt hier , en segt wat gy
weet : ik fal uw koopen indien gy nuttig
zyt.

MERC. Stoort hem niet , hy is dronken :
hy kan niet fpreeken , fyn tonge ftamert.

KOOPM. Wie van goet verftand , fal foo
een onmatigen bedorven flaaft koopen , die
na foo veelderlei falven riekt? hoe flibberig
en gekkelyk gaat hy? wat weet hy al *Mer-
cuur*?

MERC. Hy is een wakkeren eter en
groote drinker; hy kan aardig dansen , en
bequaam voor een Heer die mint. Hy is
bequaam om fuiker gebak te maken , en
feer wel afgerigt om fpyfen te bereiden.
In't kort , hy is een konftenaar in alle wel-
lusten : hy heeft te *Athenen* geftudeert , en
de *Siciliaanfche* Tyrannen gediend , by wel-
ke hy in groote eere is geweest : fyn leere is
alles te veragten , alles te gebruiken , en de
wellusten over alte focken.

KOOPM. 't Is dan tyd dat gy een ander
en ryker koopman opfpeurt , die veel gelts
en

en goeds heeft , ik ben niet bequaam genoeg om soo blyen leven te koopen. !

MERC. My dunkt *Jupiter* dat dese niet aan de man wil.

JUP. Neemt hem dan weg , en brengt liever dien *Abderites* den lagger ; en dien *Ephesus* den schreijer , die t'lamen moeten verkogt werden.

MERC. Klimt neder. Ik verkoop seer goede levens , ik roep de alderwyste van allen uit.

KOOPM. O *Jupiter* , wat een verschil ! d'eene houd niet op van laggen , en d'ander van schreijen : hoor hier wat wil dat laggen ?

DEM. Vraagt gy dat , om dat gy lieden en 'tgeen van ulieden gedaan wert , my alles belaggelyk schynt ?

KOOPM. Wat segt gy , belagt gy ons alle ? agt gy onse besigheden niets ?

DEM. Soo is 't. Daar is niet deftigs of aardigs in : 't is alles rasernie , 't is een op-hooping van ondeelen en oneindheden.

KOOPM. Geenfins. Gy zyt ydel en sonder ervarentheit. ô smaatheit ! houd gy nog niet op van laggen ? Wat schreit gy soo goede man ? 't is beter mein ik met uw te spreken dan met *Democrites*.

HERACLITUS. Myn goede Heer , my dunkt dat alle menschelyke saken te beschrijven zyn : en dat alles het noodlot onderhavig is. daarom rouwt het my daar over , en ik beschrei de selve. Ik agt niet

veel het tegenwoordige, en 't geen voorhanden is, is maar elende: ik zeg de ontstekingen, enden jammer. Dat syn se die ik beschreije, dat'er niet vast is, maar alles eenigfins als in een verwarring omgedraait wert; dat eene saak vermaak en onlust aanbrengt: dat de kennisse onwetenheit is, en groot, klein is: dat alles om hoog en om laag gevoert wert, en sig alles verandert in dese eeuw.

K O O P M. Wat is eeuw?

H E R. Een kint dat met koten speelt.

K O O P M. Wat syn de menschen?

H E R. Sterfely e Goden.

K O O P M. Wat syn Goden?

H E R. Onsterfelyke menschen.

K O O P M. Spreekt gy raadsfels? gy gelykt *Apollo* wel, die niet uitlegt.

H E R. Ik agt u lieden niet.

K O O P M. Geen verstandig man sal uw dan koopen.

H E R. Ik gebiede van de kinderen af, dat sy alle schreijen, die my koopen of niet.

M E R C. Die moeten ook by ons blyven, dewyl sy niet kunnen verkogt werden.

J U P. Roept een ander.

M E R C. Wilt gy dien welsprekende *Athenienser*?

J U P. Ja.

M E R C. Hem, hoor hier. Wy roepen een goet en voorzigtig leven uit. Wie sal der desen heiligen man koopen?

K O O P M. Wat konst hebt gy geleert?

SOCRATES. Ik bemin de kinderen , en ben zeer voorzigtig in dingen die de minne aangaan.

KOOPM. Voor hoe veel te koop ? ik heb wel een kindermeeſter van nooden voor myn jongetjen.

SOCR. Wie is'er dan beter als ik , om met dat fraije jongetjen te verkeeren ? ik bemin de lichamen niet : want ik agt dat de zielen ſchoon zyn : en alhoewel ſy onder het eigenſte manteltjen by my ſlapen , lyden ſy nogtans geen quaat van my.

KOOPM. Ik kan het niet aannemen 't geen gy ſegt , dewyl gy de kinderen mint , dat gy uw alleen over de ziel bekomert , voornamentlyk daar ſe onder uw kleed leggen.

SOCR. Ik ſweer uw by den Hond , en den *Platanus* Boom , dat de ſaak ſoo is.

KOOPM. Lieve *Hercules* , watte abſurdigheit van de Goden.

SOC. Wat ſegt gy ? dunkt uw dat de Hond geen God is ? kent gy den *Anubis* in *Aegypten* wel , het geſternte *Syrius* aan den hemel , en *Cerberus* in de hel ?

KOOPM. Gy hebt gelyk : gy moet het my ten beſten houden. Maar wat leven voert gy ?

SOC. Ik maak my een ſtad : ik heb een vreemde Borger-regeeringe , en nieuwe wetten.

KOOPM. Ik wilde wel een van uw voorſtellen hooren.

Soc.

Soc. Hoort dan dit grootste, in welke mijn gevoelen van de Vrouwen besloten is. My dunkt dat niemand een eige moet hebben, maar dat yder een die mag gebruiken, die hy begeert.

KOOPM. Wat segt gy? moeten dan de Wetten afgeschafft worden, wegen het overspel.

Soc. Ja, niet alleendie, maar ook al die andere beufelingen.

KOOPM. Wat dunkt uw dan van de manbare jongens?

Soc. Dese fullen een premie wesen voor de voornaamste Burgers, wanneer sy haar dingen wel gedaan hebben, om bemint te werden.

KOOPM. Hemel, wat een vryigheit en wysheit. Wat is het kort begryp, dan van uwe Leere?

Soc. De schetsen, en voorbeelden. Want het geen gy fiet, selfs de aarde, en wat daar boven is, de Hemel, Zee, en al hare beeldfels syn duister, buiten het geheel al.

KOOPM. Waar syn die dan?

Soc. Nergens. Want soo sy ergens waren, waren sy niet.

KOOPM. Ik fie die voorbeeldfels niet, die gy segt.

Soc. Ik geloof het wel: het oog van uwe ziel is blind. Ik fie alle beeldfels wel, uw die schuult, en my die een ander is. Ik fie alles dubbelt.

K O O P M. Ik moet u dan koopen , dewyl gy wys fyt , en foo fcherp fiet , wat moet hy gelden ?

M E R C. Geeft twee talenten.

K O O P M. 't Is gedaan. Ik fal u hier na gelt tellen.

M E R C. Hoe is uw naam ?

K O O P M. Dion den *Syracuser*.

M E R C. Gy moet daar geluk mede hebben , neemt hem weg. Nu roep ik u *Epicurus*. Wie fal defen koopen ? hy is een discipel van dien Lagger , en ook van die daar terftont dronken was en opgeroepen wierde , zy hebben eenderlei kenniffe , en is godloofer als een van de vorige. Vorders is hy aardig , en fyn keel beminnende.

K O O P M. Wat moet hy kosten ?

M E R C. Twee minen gelt.

K O O P M. Hou daar : Maar wat eet hy liefst ? hy eet foete gehonighde kost , voornamentlyk fuiker.

K O O P M. 't Is goet ; ik fal hem heelé korven met vygen koopen.

J u p. Roept een ander , die foo droevigh fiet , dien wreeden uit de Stoa.

M E R C. Seer goet , 't fchynt dat daar veel volks op wagt. Ik verkoop de deugt , een feer volmaakt leven. Wie wil alles alleen weten ?

K o o p m. Wat fegt gy ?

M E R C. Om dat hy alleen wys , goet , regtvaardig , fterk , koning , redenaar , ryk wetgever en meer andere dingen is.

K O O P M. Wat is die bedekte reden , wat is die *Electra*?

C H R I S. Ik mein die *Electra* van *Agamemnon*, die vermaart is, en een en de zelfde reden weet, en niet en weet, als *Orestes* sonder weten by haar staat, weet sy nogtans dat *Orestes* haar broeder is, maar dat die *Orestes* is, weet sy niet. Wederom dat verborge, en daarom wonderlyk: kent gy uw vader wel?

K O O P. In alle manieren.

C H R Y S. Soo ik ymant bedekt by uw bragt, en ik vroeg of gy hem wel kende, wat soud gy seggen?

K O O P. Dat ik hem niet en kende.

C H R Y S. Evenwel was het uw vader, hoewel gy hem niet gekent hebt, is't openbaar dat gy uw vader niet en kende.

K O O P M. Geenfins, maar ik soude dat kleed afnemen, besien wie hy was. Wat is het eind van uwe wysheit? of wat sult gy eindelyk doen, wanneer gy op het punt der deugt gekomen zyt?

C H R Y S. Ik sal verkeerē in de eerste dingen der natuur, ik segge in de rykdom, gesontheit, en diergelyke. Voor-eerst moet men veel arbeids doen, men moet boeken lesen met kleine letteren geschreven, de verklaringen by een halen, deselve met gemeene spreek-woorden en onnutte woorden vervullen; derhalven behoort niemant wyste werden, eer hy drymaals de nieswortel gedronken heeft.

K O O P.

K O O P M. Dit zyn deſtige dingen en een wys man betamende , maar een gierigen vvoekenaar te ſyn (vvant dat bemerk ik in uvv) komt een man toe die de niesvvortel gedronken heeft, en niet tot de deugt bequaam is ?

C H R Y S. Voorſeker, de vvyſe mag alleen vvoekeren, vvant het is hem eigen met Sluitredenen te beſluiten, de inkomſten te verſamelen, de vvoeker te tellen, ende met ſluit-redenen te verſamelen, maakt vveinig onderſcheit, gelyk dat alleen tot een ſtudent behoort; alſoo dit ook: 't en paſt ook niet dat hy maar ſimpelyk vvoekert, gelyk andere gevvoon ſyn, maar ook vvoeker van vvoeker, ten ſy gy niet en vvift, dat een ander vvoeker is het eerſte, en een ander het tvveede, gelyk als een voortſetſel daar van; gy hoort dagelyks van ſluit-redenen ſpreken: ſoo hy het eerſte vveder ontſange, krygt hy ook het tvveede.

K o o p m. Segt ook diergelyke van het ſchool-gelt, 't vveldk gy van de kinderen krygt, welke gy leert? dewyl het blykt, dat die Studenten alleen loon van de deugt ſullen krygen?

C H R Y S. Gy leert, ik neem het ſoo ſeer niet om mynent wille, maar om die gene, welke het geeft. Want als d'een uitgieter, moet 't een ander ontſangen, en ik maak d'ontfanger te weſen, en myn discipel den uitgieter.

K o o p m. Gy ſpreekt u ſelven tegen, dat de

de jongeling den ontfanger is , en gy die alleen ryk zyt , den uitgieter.

CHRYS. Wel hoe , fcheert gy my , fiet toe dat ik uw met geen fluit-reden verfhrikke.

KOOPM. Wat quaat foude daar af komen ?

CHRYS. Twiftingen en ftilfwygentheit , daar en boven een omkeer van de fiel en verftand ? en dat het grootste is , foo ik wii , ik foud' uw in een fteen veranderen.

KOOPM. Hoe , foude ik in een fteen veranderen ? gy fchynt my *Perfeus* niet te welen.

CHRYS. Op deze wyfe , een fteen is een lighaam.

KOOPM. Dat is feker.

CHRYS. Wel is een dier geen lighaam ?

KOOPM. Grootelyx.

CHRYS. En gy fyt een dier.

KOOPM. Soo is 't.

CHRYS. Soo fyt gy een fteen , dewyl gy een lighaam hebt.

KOOPM. Geensins , maar ik bid u by *Jupiter* , ontbind my weder van defe knoop.

CHRYS. Dat is ligt te doen. Segt my eens , fyn alle lighamen dieren ?

KOOPM. Neen.

CHRYS. Is een fteen dan een dier ?

KOOPM. Neen.

CHRYS. Syt gy niet een lighaam ?

KOOPM. Ja.

CHRYS. Dewyl gy een lighaam hebt , fyt gy een dier.

KOOPM.

K O O P M. Daar hebt ghy 't weder, ik vreesse dat myn beenen als die van *Niobe* souden kout werden, en in een steen veranderren, maar ik sal uw koopen, hoe veel?

M E R C. Twaalf minen gelt.

K O O P M. Hou daar.

M E R C. Hebt gy hem alleen gekogt?

K O O P M. Neen, maar die alle, welke gy siet.

M E R C. Daar sinder voorwaar seer veel die sterke schouders hebben, en waardig syn om met redente verstriken.

J U P. Wat wagt gy? Haalt weder een ander.

M E R C. Ik breng hier een *peripateticus*, een eerlyk en ryk man, hy is bequaam om verkogt te werden, om dat hy alles weet.

K O O P M. Wat is het voor een?

M E R C. Modest, redelyk, van een goet leven: en dat het meeste is, hy is dubbelt.

K O O P M. Hoe segt gy dat?

M E R C. Hy is een man buiten als binnen, soog y hem koopt, onthout dan dat gy hem een uiterlyke en innerlyke moet noemen.

K O O P M. Wat kan hy doen?

M E R C. Hy kan drierley goet, te weten van de siel, lighaam, en van de saken die daar buiten syn.

K O O P M. Hy heeft menschelyke wysheyt, hoe veel kost hy?

M E R C. Twintig minen gelts.

K O O P M. 't Is seker te veel.

M E R C.

MERC. 't En doet niet, want hy fchynt felfgelt te hebben, gy hoeft niet te haastig te fyn om hem te koopen, want gy fult daar na leeren, hoe lang een mug leeft, en hoe diep de Son fyn ftralen in de zee werpt; ook wat voor een ziel de oesters hebben.

Koop. Lieve *Hercules*, wat een loosheit?

MERC. Soo gy eens wat meerder dingen van hem hoordet die wat diepfinniger waren, van het faad, de voortteeling, het eerfte nieuwe t'samenfetsfel der dieren in de moeder, en hoe de menfchen lagchen, en de efel waarom hy niet lagchen kan, nog bouwen nog varen?

Koop M. 't Syn wonderlyke dingen die ik hoor, en feer nutte faken. Ik fal hem voor die prys koopen.

MERC. Wie is'er nog? dien *Scepticus*: hoor hier *Pyrrhia*, gy fult terftont uitgeroepen werden: het meefte volk is al weg gegaan, maar wie fal hem dog koopen?

Koop M. Ik, maar wat kan hy dog?

PHIL. Niets.

Koop M. Hoe dat?

PHIL. Om dat'er geheelyk niets en fchynt te fyn.

Koop M. Syn wy dan felfs niet.

PHIL. Dat weet ik ook niet.

Koop M. Syt gy dan niet.

PHIL. Dat weet ik nog veel minder.

Koop M. O onwetentheit. Maar wat willen defe balancen?

PHIL.

PHIL. Daar weeg ik de redenen op, en verdeil die in gelykigheid: als fy nu al even gelyk syn, en even wigtig, weet ik nog niet wie de waarste is.

KOOPM. Wat fyt gy gewoon in andere faken te doen?

PHIL. Ik doe alles, behalven dat ik de vlugtelingen niet agtervolg.

KOOPM. Wat! is uw dat onmogelyk?

PHIL. Om dat ik niet bevat.

KOOPM. Met regt fyt gy traag en lam. Maar welk is het eind van uwe wysheit?

PHIL. De onwetentheit, en niets te hooren of te sien.

KOOPM. Syt gy dan blind en doof?

PHIL. Ik heb geen fins-bevat, nog oordeel. In 't kort, ik scheel niets van een worm.

KOOPM. Daarom moet ik uw koopen. Hoe veel?

MERC. Agtien-de-halve Keifers guldens.

KOOPM. Ha daar. Wel wat segt gy nu? Ik heb uw gekogt.

PHIL. 't Is niet seker.

KOOP. Niet? ik heb uw gekogt en myn gelt daar voor neder gelegd.

PHIL. Dat denk en overweeg ik.

KOOP. Volgt my nu als een slaaf.

PHIL. Wie weet of het waar is dat gy segt?

KOOP. Den uitroeper, het gelt dat ik daar

daar voor getelt heb, met de omstaanders.

PHIL. Synder ook eenige by ons?

KOOPM. Ik fal u dadelyk wel in een rosmolen brengen, en volgens het quade woord fal ik uw wel doen gelooven dat ik uw Heer ben.

PHIL. Daar overpeins ik nu over.

KOOPM. Ik heb nu uit gesproken, en gevonnist.

MERC. Houd op van uw tegens hem aan te kanten, en volgt hem, want hy heeft uw gekogt. Morgen ontrent desetyd fullen wy weder koopdag houden over de Weet-nieten, Ambags-luiden, en siegte levens.

LUCIANI VISSCHER,

ofte wederom Levende.

Dese t'samenspraak is als een verantwoordinge van de voorgaande, voor soo veel de persoon van Lucianus belangt; hy segt de oorzaak waarom hy de Philosophie soo dikwils in't vaarwater sit: om datse sig als ware uitgeven, en in der daat valsch syn, en meer de winst als de deugt zoeken.

SOCRATES, PLATO, EMPEDOCLES, LUCIANUS,
 SOCRATES, PHILOSOPHIA, Waarheit, ARISTO-
 TELES, Weder Levende, DIOGENES,
 Deugt, PARRHISIADEN, Sluit-reden, PY-
 THAGORICUS, STOICUS PERIPATETI-
 CUS, EPICUREUS, ACADEMICUS,
 PRIESTER, Vryheit, Weder-
 legginge, CHRYSIPPUS.

SOCRATES. § Myt louter, smyt heftig
 steenen op dien vervloek-
 ten schelm: goit hem met kluiten, en scher-
 ven, en slaat dien lasteraar met kluppels,
 teistert hem wakker af. Sie toe dat hy 't niet
 ontvlucht; gy *Plato* en *Chrysippus* steenigt hem
 vry doot: wapent u alle tegen hem, d'eene
 stok helpt de ander, en d'eene knapsak d'an-
 der. Hy is een algemeene vyant, hy heeft ons
 alle leet aangedaan. Gy *Diogenes*, hebt gy oit
 uw stok gebruikt, soo gebruikt hem nu: straf
 hem dapper met uw schelt woorden. Lieve
 god, *Aristippe*, sult gy noit moede zyn?
 wanneer het minst behoorde: weest wys,
 weest dese heftige toorn gedagtig: komt
 hier *Aristoteles*, haast uw wat; 't is goet, het
 beest is gevangen! sijt gy schelm nu gevat?
 Gy sult terstont verstaan, wat voor mannen
 gy met uw quaatwillige woorden hebt ge-
 sient: maar wat nootlot hangt hem bo-
 ven 't hoofd? Wy moeten over hem een
 wonderlyke doot bedenken, ja die vry wat
 wreet is.

PLATO. Laten wy hem de oogen uitsteeken, ooren, en tonge affnyden, en wakker gegeeffelt zijnde, aan een kruis hechten. Wat dunkt u *Empedocles* van dit vonnis?

EMPEDOCLES. Smijt hem flegts op de roofers van den berg *Ætna*, op dat hy ons niet meer beschimpe.

PLATO. Het soude best zijn dat hy als eenen *Pentheus* of *Orpheus*, tusschen de steenen doot gevonden wierde, soo dat een yder voorby gaande, daar mogt een stukjen afnemen tot gedagtenis.

LUCIANUS. Doet sulkstoch niet, maar spaart my nog wat.

SOCRAT. Bint hem te degen vast, anders sult gy niet weg gaan. Weet gy wel wat *Homerus* segt:

*Op mensch nog leeuw vertrouwt,
Eer dat het uw berouwt.*

Luc. Ik bid u alle by *Homerus*, misschien sult gy sijne gedigten eeren, en een die veersen spreekt, niet veragten:

*Vangt my die goedig ben; neemt dees geschenken aan,
Want koper, silver, gout, de wyse niet versmaân.*

PLATO, Wy kunnen uw daar wel op antwoorden, luiffert maar toe:

*Terwyl gy nu daar binnen vast
Gebonden legt, met koorden,
Raakt gy niet los, door mynen last,
Al spraakt gy goude woorden.*

L u c. Hemelwat quaat tog, *Homerus* heeft ons al te seer bedrogen! daarom keer ik my tot *Euripides*, welke my misschien groeten sal.

*Die sig vernedert in den noot,
Geen straf verdient heeft tot'er doot.*

PLATO, Dit zyn ook de woorden van *Euripides*:

*De man die quade feiten doet,
Syn regte straf niet schromen moet.*

L u c. Dieshalven wilt gy my volgens die woorden dooden?

PLATO, Met alle regten reden segt hy:

*Een ongebonden mond,
En soetheit sonder toom,
Is dikwyls op een stond
Een ongelukke stroom.*

Luc. Dewyl gy lieden hebt vast gestelt my ter doot te brengen, en ik geen uitvlugt en weet, so vraag ik nog dit, wie gy zyt, die sulken quaat van ons geleden hebt, dat gy soo onverdragelyk verstoort zyt, en my ter doot wilt brengen?

PLATO, Dat weet gy zelfs best, gy onbeschofte, daar ghy de Philosophie uitgescholden hebt, gy hebt ons ongelijk aangedaan, dat gy sulke wyse mannen hebt te koop gestelt, voornamelijk daar wy vrygeborene zyn: hier over sijn wy al vry wat verstoort, om uwent wille sijn wy uit de helle gekomen, desen *Chrysippus*, *Epicurus*, ik *Plato*, den swijgenden *Pythagoras*, en *Diogenes*, welken gy alle hebt gediffameert.

LUC. Och! Ik kryg wat adem, gy sult my niet dooden, wanneer gy sult verstaan hebben, hoe ik my tegens u gedragen heb, daarom smyt de steenen uit uw handen, want sy souden vergeefs gebruikt vverden.

PLATO. Gy spreekt niet veel, maar sult van daag om den hals komen: en om die schelmerijen sullen wy uw digt met steenen bekleeden.

LUC. Myn goede mannen, dien gy alleen hoordet te pryfen, uven vriend, goetvillig, en met uvv overeen komende (soo het uvv niet verveelt dat ik voor-redenen gebruik) die u een neerstige versorger ben, sult gy my dooden die soo veel voor u gedaan, en soo veel honger en kommer voor u geleden heb? siet toe dat gy niet en doet na de manier van de hedendaagsche Philosophen, om niet tegen een goet man ondankbaar, boos, en ontrouvv schynente sijn.

PLATO. Wel wat een stoutigheit, sullen wy uw die schimp-woorden nog dank weten? ik geloof hy meint dat hy met slaven te doen gehad heeft, en voor sijn schelt-
woor-

woorden en quade feiten nog dank te behalen.

L u c. Wat ongelyk heb ik u aangedaan, die my altyd over de Philosophie heb verwondert, vvelke uvv lof met uvv spreekvoorden altyd verbreid heb? 't geen ik tot een voor-reden gebruik, vvaar heb ik dat anders van daan dan van uvv, vvelke ik als een Bye uitgepikt heb, en de menschen toonde; Sy pryfen, yeder weet de bloem vvaar de selve van gehaalt is, en pryfen my door Oratien om die bloem-oegft: maar beter u, en uve seer vermakelyke bloemige beemden, die fulke verscheide veelvervigheden voortgebracht hebt, vvelke sooy mant die te regt vvil scheiden, t'samen voegen, en vvel vveet op te pronken, soodat het eene van het ander in 't minste niet verscheelt: is 't dan quaat, die dit alles van uvv geleert heb, fulke mannen tegen te spreken, door vvelkers gunste sy geagt vverden? 't en zy ymant van die natuur mochte zijn gelyk *Thamyris* of *Eurytus*, die de *Musen*, daarse de sang-konst, of *Apollo*, daarse de schiet-konst van geleert hadden, derfden uit-eiffchen.

P L A T O. Ghy genereuse man, dat hebt gy alles na de redenaars manier gesegt, en meest tegenstrydige dingen: Sy betconen uw dertele stoutigheit, en hebben by sig een baarblykelyke onregtvaardigheit en ondankbaarheit, soo gy (volgens uvv seggen) selfs de pylen van ons gekregen hebt, dat

gy die tegen ons niet schiet, dit eenig oogmerk beoogende om ons met vvoorden te beschimpen, diergelyke gunst krygen vvy van uvv, om dat vvy die gebloemde beemden voor uvv bevwaren, en uvv noit verboden hebben, de selve oit te plukken, daarom moet gy sterven.

L u c. Siet, gy vvikkelt uvv in de toorn, sonder eens t'overvvegen vvat regt is. Ik dagte dat *Plato*, *Chrysippus*, *Aristoteles* en andere, noit konden op my vertoornt vverden, maar het schynt daar verre van daan te zyn. Wilt my dog niet sonder reden te hooren, straffen, om niet te schynen, dat gy heftigen geweldig vvaart: met regt moeten de geschillen ontbonden worden, en daar reden af gevende, ook die bedriegen, een regter uitkiezen, my ofte gelyk alle te beschuldigen, of uit te kiezen die dat uit de naam van allen doet. Ik ben gereet op het tegenwoordige te antwoorden, en soo ik getoont werde qualyk in eenige saken gedaante hebben, wil ik de regtvaerdige straffe afwagten, maar gy sult niet doen 't geen onredelyk is. Wanneer ik onnoosel en sonder schult bevonden werde, fullen de regters my weder op vrye voeten stellen, maar uwe toorn sal keeren tegen die gene die uw bedrogen hebben.

PLATO. Dit gaat hier, *het paart haalt gy uit de wey, om de regters te bedriegen*. Want sy seggen dat gy een redenaar, en een heftige Advocaat syt, uitstekende in alle reden-oeffen-

ningen; derhalven, wie wilt gy hier tot rigter over verkiefen? Want daar is niemant van allen die gy met gefchenken kunt omkoopen.

LUC. Vertrouwt vry dat ik geen fcheidsmā van doen heb, die myn faken ſuspect, twyfelachtig, of onregtvaerdig moet oordeelen: en op dat gy dat ſekerder moogt weten, ik verkies met uw allen de Philoſophie.

P.L. Wie ſal beſchuldigen; als wy het oordeel vellen?

LUC. Beſchuldigt en oordeelt gy: ik ben daar weinig in bekommert, want ik weet dat ik met een rechtvaerdige ſaak het hoekje te boven ſal komen, ſoo ik maar vrymoedig kan antwoorden.

P.L. Wat ſullen wy doen *Pythagoras* en *Socrates*? dewyl deſe man vonnis van ſyn ſaak begeert, hy heeft het ſoo quaat niet voor.

SOCR. Wy moeten dan, tot het oordeel komende, met ons nemen de Philoſophie, laat ons hooren wat de ſelve ſal antwoorden, want ſonder kenniſſe yers poogen om te doen, komt ons niet toe, maar paſt beter vertrouwde mannen, en die de Juſtitie in handen hebben; want wy ſouden oorſake geven, van tegengeſproken te worden, ſoo wy hem ſteenigden, en niet voor ſig ſelf liet antwoorden, want ſoo ſouden wy de regtvaerdigheid geen plaats geven: wat ſoud ik myne beſchuldigers *Anytus* en *Melitus* antwoorden, of de regters die my doen oor-

deelden, soo desen ongehoort gestorven was, sonder sig te verdedigen?

PL. Gy vermaant seer wel *Socrates*, laat ons na de Philosophie gaan: op dat het selve geoordeelt werde, en wy fullen te vrede zyn, met het gene sy fullen besluiten.

Luc. Wel aan dan gy wyse en regtvaerdige mannen, dat is beter en regtvaerdiger: bewaart liever de steenen, want gy sult die terkont in't gerigt van doen hebben: maar waar sal ymaant de Philosophie vinden? ik weet niet waar de selve woont, alhoewel ik daar lange na gesogt hebbe, ik heb haar woonplaats noit kunnen vinden, eindelyk quam ik by sommige met vuile kleederen bekleed, die lange baarden hadden, welke, als sy seiden datse tot de selve gingen, soo vraagde ik haar daar na. Maar, sy wisten het nog veel minder, soo dat sy van hare onweetenheit niet konden afgetrokken worden, want sy antwoorden niet, of sy toonden de eene deur voor de andere. Ik heb het huistot nog toe niet kunnen krygen, somtyds hoopten ik het selve gevondente hebben, 't selve giffende uit de menigte van de uit en ingangers, die alle een aansienelykheit schenen te hebben: sy waren van eerlyke gedaante, en vol gedagten: dese heb ik gevolgt, ik sag daar een managtige vrouw, slegt en leelyk opgetoit, maar soo ras als ik bevond, dat sy haar neerhangende hair-lokken niet aardig op en bond, en weinig op haar kleeding paste: en alhoewel sy
met

met fraije vrouwen-cieraat opgetoet was •
 foo veinsde sy nogtans uit eerbaarheid. Daar
 was ook eenig blanketfel en aanloksel, en de
 woorden gingen haar seer hoerachtig af. Sy
 was seer blyde wanneer sy van haar min-
 naars geprefen wierde; wanneer haar ymant
 iets gaf, nam sy dat seer beleefdelyk aan:
 de rykste stelde sy naast haar zyde, maar de
 arme wilde sy niet eens aansien: als sy sig
 somwyls by geval naaktelyk ontblood had,
 sag ik goude ketenen dikker als een aal om
 haar lijf. Dit siende, liep ik al myn best weg,
 en erbarmde my grootelyks, niet over dese
 ongelukkige die met haar neusen, maar die
 daar met haar baarden komen, even als *Ixion*,
 die in plaats van *Juno*, een houten beeld be-
 sliep.

P L. Dit is wel geségt, yder een is die
 deur niet bekend, 't sal ook niet nodig syn
 tot des selfs huis te treden. Wy sullen haar
 hier in *Ceramico* wagten: terstont komt sy
 hier uit de *Academie*, om in *Pacilote* wan-
 delen: 't welk haar dagelykse gewoonte
 is, nu is sy daar al, fiet gy haar eerbare ge-
 daante wel, met haar stemmigheit, en dat
 sy soo bedachtsaam gaat?

L u c. Ik sie dat wel, veel met sodanigen
 wesen, gang, en kleeding: en onder dese
 alle, is maar een de ware *Philosophie*.

P L. Gy segt wel, als sy alleen sal spreken,
 sal men wel bevinden wat zy is.

PHILOSOPHIA, Wel wat segt gy *Plato*,
Chrysippus en *Aristoteles*, en alle d'andere hoof-

den van myne leertugt by de opper-goden ? hoe al weder in het leven ? gy fchynt wel verftoort te fyn , wie hebt gy hier gebonden ; is het een dief , doot-flager , of kerk-roover ?

PL. O ja : 't Is de aldervuilste kerk-roover van de geheele weerelt , die uw alderheiligste hebt uitgefcholden , en ons alle die uwe difcipulen fyn.

PHILoS. Sullen wy ons qualyk houden als ymant fchelt , daar gy wel weet wat ik van *Comedia* op het *Bacchus* feeft moet hooren ? nogtans is fy myn vriendinne , ik roep haar noit voor regt , of befchuldigfen niet , maar ik laat haar doen 't geen betamelyk is , en met het feeft overeen komt. Door fcheldt-woorden wert de faak niet quader , maar dat goet is , blinkt beter dan goud : ik weet niet hoe gy foo met toorn ingenomen fyt. Waarom wilt gy hem verworgen ?

PL. Wy hebben eenen dag verlof , om eens uit de hel te komen , op dat defen om fyn fchelt-woorden ftraffe lyden fal. Wy weten het gerugt van hem wel , vvat quaat hy in 't gemeen geftigt heeft.

PHIL. Sult gy hem dan onveroordeelt en onverhoort ftraffen ? Eij hoort , 't fchynt dat hy yts vvil feggen.

PL. Gecefins , maar vvy vwillen u de faak bevelen , om vonnis uit te fpreken.

PHIL. Wat hebt gy te feggen ?

LUC. 't Geen gy fegt , myn Juffrouw , want gy kunt alleen na de waarheit onder-

vinding doen: ik heb naauwelyks met duifent woorden kunnen verfoeken, dat de fake uw mogt opgedragen worden.

P L. Gy vervloekten schelm, spreekt gy haar nu foo aan, daar gy terftont feide, dat de Philosophie 't alder noodigfte was, wanneer gy op een groot theater ons alle voor een ftuiver of twee te koop fteldet?

P H I L. Dese heeft het foo veel tegen de Philosophie niet gehad, als tegen de gene die onwetende zyn, en onder u dekmantel fchuilen.

L u c. Ik fal 't u alles feggen, foo gy maar een weinig na my luifteen wilt, laten wy in *arrium pagum* gaan, of liever op het kasteel felfs, op dat alles, 't geen in de ftad is, als in een fpiegel klaar getoont werde.

P H I L. Gaat gy foo lang wat in *pæcilo* op de haven wandelen, als het geoordeelt fal zyn, mein ik u daar by te komen.

L u c. Wat fyn dat voor vrouwen? fy fyn alle opgepronkt.

P H I L. Dit is de mannelyke *deugt*, gene de *zedigheit*, by welke de gerechtigheit is, met de voorgaande leertugt, met die twyfelagtige koleur, die men naauwelyks fien kan, is de waarheit.

L u c. Ik fie niet van wie gy fegt?

P H I L. Siet gy die onvercierde niet, die maakte, altyd vliedende?

L u c. Ik kanfe naulyx fien: waarom hebt gy die niet by uw, op dat de vergaderinge vervult fy? want in 't gerigt wil ik by

de waarheit en by de befcherminge zyn.

PHIL. Laat ons haar volgen, 't fal haar niet moeiljk fyn, vonniste wyfen, voor- namentlyk in onfe faken.

WAARHEIT. Gaat gy henen? 'k be- hoef die dingen niet om niette hooren, die ik al voor henen weet.

LUC. O lieve waarheit, daar is ons vry veel aan gelegen, daarom wilt alles eens te degen infien.

PHIL. Sal ik ook defen hoop volx met my nemen?

LUC. Ja, in alle manieren, die gy wilt.

PHIL. Volgt myn vrymoedigheid, fpraak- faamheit, dat wy defen onfen minnaar van alle fwarigheit behouden, blyft gy daar We- derlegginge.

LUC. Geenfins, myn Juffrouw, laat hy ook komen, of foo daar nog ymant anders is, 't is niet nodig dat ik tegen de beeften, die my by geval ontmoeten, tegen ftelle; maar met de opgeblasene, de onwederfprekelyke menfchen, die altyd eenige uytvlugten we- ten, daar is de Wederlegginge goet toe.

PHIL. Het foude ook feer gevoegelyk fyn, dat men de *betooningen* mede nam.

WAARH. Volgt al te maal, want wy moeten dog voor het gerigte komen.

ARISTOTELES, Siet gy wel *Philofophia*, hoe hy om onfent wille de *Waarheit* ftreelt?

PHIL. Zyt gy *Plato*, *Chryfippe*, en *Aristo- teles* fchroomagtig dat fyn faak de waarheit fou zyn?

PLATO. Dat is 't niet: maar hy is seer loos en streelent, soo dat hy haar wel sal kunnen bepraten.

PHIL. Betrouwt maar, by de gerechtigheit is 'er niets ongeregelts: laat ons dan henen gaan. Maar hoe is uw naam?

LUC. Myn naam? *Parrhisiades van Alethion Elexicleus.*

PHIL. Welk is uw vaderlant?

LUC. *Syrien*, by de riviere *Euphrates*. maar wat is dat? ik ken eenige van myn tegenpartyders, dat ook barbaren van af komste zyn als ik, dog van manieren en discipline geen *Solensers*, *Cypesen*, *Babyloniens* of *Stagyriten*, dog het is uw geen verscheel, of het een barbaar is, als hy maar regtsinnig gevoelt.

PHIL. Gy segt wel: maar wat konst hebt ghy geleert? want dat wilde ik wel weten.

LUC. Ik ben een hater van opgeblasentheit, leugen en moetwilligheit, als ook alle die sulx doen; want daar van zynder seer veel.

PHIL. Hemel, gy hebt een heele konst vol haats.

LUC. Soo is't, nu fiet gy wie ik hatig ben, en hoe ik daar gevaar lyde; maar ik kan nog een heele andere konst, die mein ik dat een begin maakt van minnen. Ik ben een minnaar van de waarheit, als ook van eerlykheit, suiverheit, en alle andere dingen die op het minnen sien, maar daar syn der weinig soo een konst waerdig: die daar

tegen aan syn gestelt , en met de haat gemeenzyn , sal men oneindige vinden. Ik lyde gevaar dese door traagheit te verleeren , en gene al te veel te kunnen.

PHIL. Dat behoorde soo niet , want dese en gene segt men soo te zyn , dat de konst ondeelbaar is. Sy is een alleen , alhoewel sy dubbelt schynt.

Luc. Gy weet dat alderbest *Philosophie* , ik haat de quade , en de goede min ik.

PHIL. Wel aan , wy zyn tot onse behoorlyke plaats gekomen , wy fullen in het voorhuis van *Minerva* oordeelen : hoor hier Priester , set de sitfels , wy fullen de goddinnen onderwylen aanbidden.

Luc. Ik bid uw *Pallas* helpt my ontrent de hovaerdige , en gedenkt het ongeluk dat ik daar dagelyks mede doe ; gy fiet alleenig als een verspiester wat'er gedaan word , 't is tyd om haar te wreken : soo gy my overwonnen fiet , en dat de swarten de overhand hebben , soo bewaart my.

PHIL. Wy sitten nu om uw klagen te hooren , kiest ymant uit den hoop , die wel kan beschuldigen en argueren , want het is onmogelyk dat gy alle te gelyk spreekt , gy *Parrhisiades* sultterstont antwoorden.

WEDERLEVENDE. Wie is nu de bequaamste van ons allen in dese saak ; gy *Plato* , gy zyt in voorsigtigheid wonderlyk , vol van welsprekentheit , en aardig ter taal , de kennisse , nieuwsgierigheit , en de tydige inbrengingen der vertoogingen hebt gy van

natuuren : en spreekt voor andere 't geen waerdig is : gy sult dat alles onthouden, brengt hier alles by 't geen tegen *Gorgia*, *Polus* of *Prodicus* of *Hippias* van uw geseft is, dese is strenger: ontdekt dan de manieren van spreken, de aardigheid, en al die overvloedige fraijgheden, gy sult nog wel eens overwinnaar zyn, *Jupiter* vvil daar syn segentoe geven.

P L. My niet, maar soekt liever nog een strenger, desen *Diogenes*, *Anthistenes* of *Crates*, of uvv *Chryssippe*, 't en is geen tyd van gepolyste schoonheit, nog scherpsinnige schriften, of afgerigtheit in regt saken: vvant *Parrhisiades* is een redenaar.

D I O G. Ik sal selfs beschuldigen, ik mein dat men niet veel vvoorden van noden heeft, daar komt ook nog by, dat ik aldermeest van hem geleden heb, te vveten, dat hy my voor soo geringen prys verkogt heeft.

P L. *Diogenes*, lieve *Philosophie*, sult gy 't vvoord voor ons doen, vveet, dat het in dese verhandeling uvv niet alleen sal gelden; maar ook het gemeene beste, soo vvy elders een vveinig in verschillen, sulks sult gy niet naauvv onderzoeken, maar devvyl de *Philosophie* onregt is aangedaan, en een quade naam heeft, vvegens de redenen van *Parrhisiades*, sult gy uvv verontvvaardigen? de opinien daar vvy niet in accorderen, laat die varen: voor het gemeen sullen vvy vv el een harnas om aantrekken; uvv hebben vvy als hoeft geseft, op uvv steunt al onse sorge.

DIOG. Vertrouwt het my toe: vvy fullen niets agterlaten: ik sal het woort voor allen doen, alhoevvel de *Philosophie* (door zyn redenen beveegt zynde, vvant hy is tam en sagt) besloten heeft, hem op vrije voeten te stellen, ik sal evenvvel het hagje niet laten fakken, ik vvil hem toonen, dat vvy niet te vergeefs stikken dragen.

PHIL. Soo niet, gaat met reden te vverk, 't is beter met de tong, dan met de Stok zyn saken afte doen, vvilt niet vvagten: nu is het vvater uitgegoten, en de vergaderinge heeft de oogen op uvv.

LUC. De andere sitten ook al *Philosophie*, en veroordeelen uvv: *Diogenes* beschuldigt alleen.

PHIL. Vreest gy niet dat sy tegen uvv fullen aangaan?

LUC. Geenfins niet, ik vvilder al meer overvvinnen.

PHIL. Dat syn vvoorden van mannen, sit neêr, en spreekt gy *Diogenes*.

DIOG. Wat vvy al ons leven gevveest hebben, vveet gy *Philosophie*, en daar behoest men geen vvater om vuil te maken: vvant om van myn selven te svvygen, vvie vveet niet vvat goedè dingen dat *Pythagoras*, *Plato*, *Aristoteles*, *Chrysippus* en andere in haar leven uitgeverkt hebben? maar desen *Parrhisiades* dien schelmagtigen vlegel, heeft ons geweldig uitgescholden, als hy een reddenaar gevveest vvas, gelyk men segt, verliet hy de markt; 't gene hy nu hadde van eenige

ge doordringentheit , dat heeft hy t'eene-
maal tegen ons uitgebraakt , daarom ge-
bruikt hy soo veel schelt en schimp-vvoor-
den , noemende ons guichelaars en bedrie-
gers: hy raad het volk aan om ons uit te
laggen , als of vvy nul en van geender vvaer-
den vwaren: hy heeft gemaakt dat vvy van
velen gehaat vverden , als ook uvy *Philoso-*
phie: hy noemt uvy leugens en beufelingen ,
en beschimpt het gene gy ons geleert hebt ,
soo dat de aansinders het hooren , en toe-
juichen ; ondervvülen verdragen vvy het.
't Volk is gemeenlyk van die natuur , datse
vermaak hebben in een saak daar op ge-
schimpt en gesproken vwort , voornament-
lyk als die dingen , vvelke aldervolmaaktst
schenen , by de mouvv gevat vverden : ge-
lyk vvel eer onlangs , vvanneer *Aristophanes*
en *Eupolis* , om te lagchen , *Socrates* op het
Toonneel gebragt hadden , en verscheide
onbetamelyke komedien daar over maak-
ten , dit hebben sy tegen eenen man durven
bestaan te doen , en dat op het *Bacchus* feest:
vvanneer het geoorloft is sulke aardige
schimp-vvoorden voor den dag te brengen ,
dan vermaakt hem ook die God , als'er
ymant seer aardig is ; maar desen komt met
voorbedachtheit , sig daar op toeleggende ,
om tegen goede mannen aan te kanten : hy
heeft een heel boek vol lasteringen geschre-
ven , hy spreekt van *Plato* , *Pythagoras* , *Aristo-*
teles , *Chrysippus* en van my seer groot quaat.
Kort , hy gaat tegen een yder aan , alhoevvel

de gevoegelykheit niet toe en laat, nog hy is van ons in 't befonder niet befchadigt: men behoorde fig van hem af te houden, wanneer hy fulx met tegen te gaan, en niet voor den dag brengende, dede. Het grootfte is dan nog, *Philosophie*, dat hy fulx onder uwen naam doet; en met een gebruikt hy onfen vriend de *Samenspraak*, tot een behulp tegens ons; ook heeft hy *Menippus*, onfen fonderlingen vriend, aangeraden, dat hy hem met fyn spot-woorden wilde byftaan, die daar alleen niet en is, nog met ons, maar befchuldigt fyn maatschap, waar voor hy ftraffe verdient heeft. Wat kan hy daar tegen feggen, daar hy de alderbefte, ontrent foo veel volx heeft durven befporten? tot welker nut dit ook tea- overvloed fal fyn, foo fy hem fullen sien ftraffe lyden. Niemand fal de *Philosophie* dan foo ligtelyk der- ven tegen gaan: daar in ftil te fyn, onregt aan- doende, verdragende, foude een teiken fyn van de grootfte flappigheit en fottigheit van de werelt: maar voor wie istog 't laafte te verdragen? hy brengt ons als flaven te koop, en laat ons door een roeper uitroepen, fom- mige voor groot gelt, een ander voor ach- tien en een halve Caroli guldens, en my voor een braspenning, waar over de om- ftanders moeften laggen. Hier over fyn wy gebelgt, daarom flaan wy de handen aan hem, en bidden uw hertelyk, dat gy de fmaat, die ons van hem is aangedaan, tog wilt wreken.

WEDERLEVENDE. Gy hebt seer wel voor alle gebeden.

PHILOS. Houd maar op van pryfen, giet voor den antwoorder in; gaat gy voort te spreken *Parrhisiades*: het water begint te loopen, wilt niet toeven.

PARRHISIADES. O lieve Philosophie, *Diogenes* heeft in syn beschuldige nog niet alles opgehaalt, maar 't principaalste is, ik weet niet om wat reden hy 't agter gehouden heeft. Ik behoef niet te loochenen sulx gesegt te hebben met eenige voordacht, nu kont gy wel verstaan wat voor Hovaerdige guigelaars ik met schelt-woorden getergt heb: siet nu eens of ik niet overal in de waarheit gesegt hebbe. Soo de oratie eenige lasteringen mogte in hebben, soo moet men my niet tegen spreken, maar liever (soo ik mein) die gene, welke sulx doen, beschuldigen. Soo haast als ik begon te merken, dat de redenaar met soo veel ongemakken vermoort wierde, te weten, met veel bedriegerien, leugenen, ligtvaerdigheid, geroep, oncindelyke verdrukkingen, &c. dese dingen heb ik alles ontvlugt, en op uw goede hoop gehad. Soo veel leven my nog overig was, heb ik my als uit een groote storm en onweder, onder uwe vleugelen in ruste gegeven, en als ik tot uw gekomen was, verwonderde ik my over uw en alle de andere, dat goede onderwyfers waren, even als wanneer sy de hand geven, aan de gene die by haar komen, tot
goe-

goede en nuttige dingen vermanen, wanneer ymant die niet verfuimt, of overtreden hadde, maar de voorgeschrevene regelen neirftig befpiegelt, en fyn leven daar na aangestelt had, 't welk onder u weinige gewoon fyn te doen. Wanneer ik fag, dat er weinige in de liefde der *Philosophie* opgenomen waren, maar om des zelfs grond alleen, foo hebben fy alle die gemeene en ligte dingen vast gestelt, als de beste; met haar leven, gang, en kleeedinge, tegente fpreken, ende waardigheit te bederven: ik was hier over verftoort, en de faak fcheen my wel op een treurfpeligen hypocryt, die lekker en vrouwagtig is, en dat die voor *Achilles*, *Thesens* of *Hercules* soude spelen, daar hy ging alseen held, en nog foodanig fprak, maar altyd onder fulk een perfoon speelde, foo dat fy nog *Helena* nog *Polyxena* (dewyl fulx met hare fedigheit niet over een en quam) konden verdragen. Ik fwyg van *Hercules Callinicus*, welke, foo 't my fchijnt, foo ras hy fig omkeerde, foodanig een met fyn knodie floeg, dat die speelder, die foo vrouwagtig voor hem speelde, bedorven was. Als ik fag dat gy fulx van haar verdroeg, heb ik dese geveinfde ftoutigheit niet geleden; welke daar fy open waren, de gedaanten van fulke helden aannamen; of fy fouden dien Cumaansen esel wel navolgen, die bekleed was met een Leeuwen-huid, wilde ook voor een Leeuw aangefien werden, tot dat hy tegen de *Cumensers* (hier van onbewust

wuft fynde) feer yffelyk en lelyk kryfelde, tot dat fyn hofpes hem geen Leeuw bevond, maar een ezel, hem met woorden tegen ging, en wakker met een stok affmeerde. Derhalven dat my alder onverdragelykft fcheen, was dit: foo ymant van haar allen fchelmagtig was, foo beschuldigde hy terftont de *Philosophie*, *Plato*, *Pythagoras*, of ymant anders, wiens foorte hy gevolgt had: en dewyl hy qualyk leefde, foo hebben de quade menfchen, die over veel eeuwen geleeft hebben gemeint (want in uw leven fogt men daar niet na, maar na de doot) als fy die openbaarlyk fagen, wat moeilijkheden en onbefchaamtheden hy dede, foo hebben fy u ook foo veroordeelt en gelastert; dit konde ik niet verdragen, maar ik fprak haar tegen, fcheidende die van u, hier over roept gy my voor regt. Soo ymant die eerft begon, de geheimen der goden voor den dag bragt, en de verborgentheden fprak, fouw ik daarom geraakt fyn, en godloos wesen? dat fouw niet goet fyn, alhoewel de overfte der kampvechters de speelders fomtyts afflaat, die voor *Pallas*, *Neptunus*, of *Jupiter* ageren, nogtans niet met regt, nog door begeerte der goden, en wierden fy op haar verftoort, foo fy de fwepers, die op fyn speelders verciert waren, gebod te flaan, maar fy pryfen die gemeenelyk, want een flAAF of een bode te vertoonen, is, mein ik, een geheime faak; maar voor *Jupiter* of *Hercules* te ageeren na vereifch, is wat onge-

gemeens. Dit is 't alderleelykste : dat'er veel sijn, die hare sijn-spreuken van buiten kunnen, sijn leven nogtans foodanig, als of sijn die gelesen hadden, en onverdagt om ymant te kunnen tegen spreken. Al wat sijn seggen, is veragtinge van gelt en glorie, agtende dat eerlykheit alleen goet is, dat men ook alle heerlykheit moet veragten, gemeenschap van goederen : eerlykheden sijn wonderlyk vol wysheit en waarheit, maar die dat voor loon doen, en over de ryke verwonderen, die na 't gelt haken, sijn quader als de hontjes, vreesagtiger dan de hansen, streeleender dan de apen, dertelder dan de esels, roofagtiger dan de katten, en twistiger dan de hanen : die foodanig gefint sijn, die sijn belaggelyk, malkander tegen de ryken haardeuren stootende, begeerende verscheide avontmalen ; daar pryfen sijn dan tot een walg, dan eten sijn ongeregelt, alles berispende, sprekende onder de bekers alle ongerymheden, konnende den wyn niet verdragen : de weetnieten die daar dan ook te gast sijn, die laggen daar om, en gaan tegen de *Philosophie* aan, om dat sijn fulke monsters voortbrengt. Dit is het alderslimste, als ymant segt dat hy niet behoefstig is, en schreeuwt dat de wyse alleen ryk sijn, een weinig daar na komt hy en eist, en, soo hy niet verkrygt, houd hy sig qualyk, even als ymant die koninklyk opgeschikt was, een recht opstaande Miter droeg, met een koninklyk hooft-cieraat, en andere konink-

lyke ciercelen , en nogtans eenige geringe dingen beedelt ; derhalven als fy iets sullen ontfangen , willen fy alle goederen gemeen hebben , en dat het gout en silver geagt werde , als de steentjes aan de strant. Maar als'er een goede vriend komt , die arm is , en om hulpe bid , en maar een weinig van syn groote rykdom begeert , dan hebje stilswygentheit , ongeleertheit , koekoeks-sang , verscheide woorden van vrientschap , ook de eerlykheit en deugt , dog waar toe , weet ik niet , dit syn seker gevleugelde woorden , die terstont vervliegten , die sy dagelyks in hare woorden gebruikten. Soo verre is ymant haar vriend , wanneer men van geen gout , silver , of eenige nuttigheit spreekt ; want soo ymant maar een stuiver vertoonde , souw alles in rep en roere staan : de boeken vallen daar neder , en de deugt vliet weg : gelyk het de honden gebeurt , wanneer ymant haar een been voorwerpt , soo loopden sy na malkander , en d'een byt d'ander , die dan het been eerst vat , die blaffen sy toe.

Men segt dat seker Ægyptise Koning eenige apen leerde dansen , dese dieren nu , dewyl sy seer aardig syn in menschelyke dingen na te apen , en aardig op het tooneel konnen spelen , sulks het een saak was waardig aante schouwen. Als'er ymant uit de stad quam om te sien , en eenige neuten uit syn sak haalde , en deselve op 't tooneel smeed , de apen dit siende vergaten haren dans , en wierden

den apen (gelyk fy waren) in plaats van dansers; de komedi kleederen scheurden fy, en vogten met malkander om de neuten, so dat de heele order in verwarringeraakte, en de toefienders hier over lagten. Soodanig zyn ook die gene, die ik beschimpt heb, die ik altyd meine tegen te spreken, en bly-spelige byt-woorden toe te kaatsen, maar ik ben soomal niet, dat ik tegen uw, of des selfs navolgers (want daar fynder die ook de ware *Philosophie* belyden) eenige laster-woorden soude uitbraken, en alles verkeerdelyk opnemen; want al waar 't dat ik yts te seggen had, soude my dat in myn leven niet toegerekent werden? Ik agte het grootelyx een goede daat te syn, die groot-sprekers en die vyanden van de goden syn, scherpeelyk te agtervolgen. Derhalven gy *Pythagoras*, *Plato*, *Chrysippus* en *Aristoteles*, segt men wel dat sulx in uw leven, met uw leven gemein is geweest? ja by *Iupiter* seggen fy, *Hercules* en de aap, om dat fy een langen baart hadden, wataansienlyk scheenen, en de *Philosophie* schenen te oeffenen, souden fy daarom uw gelyk wesen? ik souw het verdragen wanneer fy tot navolginge bequaam waren: eerder souw een Gier de nagtegaal na doen als de Philosophen. Ik heb nu gesproken 't geen ik konde, getuigt gy nu *Waarheit* wat redelyk fy.

PHIL. Gaat hier wat van daan *Parrhifade*, wat sult gy nu doen? wat dunkt uw van syn redenen?

DEUGT. Ik, lieve *Philosophie*, terwyl hy sprak, wenschte ik in d'aarde te sinken: soo heeft hy de waarheit in alles opgebiegt, hoo- rende een yder die sulx dede, soo kende ik het. Ondertuffchen sprak ik eenige woor- den tegen defen, en eenige tegen hem, die fwaarwigtige dingen uitgerigt hadde; on- derwylen heeft hy die mannen in een schil- derie afgebeeld, niet alleen hare lighamen, maar hy wist ook hare fielen feer aardig af te penceelen.

PHIL. Ik ben ook, lieve Deugt, feer fchaamroot geworden?

WEDERL. Wat willen wy anders doen, als hem voor een goet vriend houden, en in onse maagfchap aannemen? het gaat met ons als met de *Ilienfens*, welke defen als een treur- fpeelder, tegens ons heeft aangehitst, om den *Phrygifchen* jammer te fingen, en de vyan- den der goden treurfpelig te beroeren.

DIOG. Ik pryfe de man ook grootelyx *Phi- losophie*, en vervloekte al 't gene ik hem tegen geworpen heb, dewyl hy ook feer genereus is, fo maak ik hem ook myn mede-makker.

PHIL. Wel aan *Parrhifades*, dewyl gy nu alles overwonnnen hebt, fteflen wy uw van defe befchuldigen op vrije voeten; en van defe tyd af fullen wy uw toegedaan zyn.

PARRH. Dese heb ik aldereerft aangebe- den. My dunkt dat ik nog een ander treur- fpelig werk over hebbe: want gy, ô eerbare *Overwinninge*, brengt my in grooten aanfien! en kroont my dagelyx.

DEUGT. Sullen wy haar dan wederroepen, en van de tweede beginnen? op dat sy gestraft werden voor het ongelyk dat sy ons aangedaan hebben: *Parrhisiades* sal een yder beschuldigen.

PARRH. Ghy hebt seer wel gesproken Deugt: hoor hier *Sluit-reden* onse dienaar, gaat haastig na de Stad, en roept al de Philosophen by ons.

SLUIT-REDEN. Hoort, en swygt, ik roep de Philosophen dat sy op het kasteel komen, en van de Deugt, Philosophie en Gerechtigheit reden geven.

PARRH. Siet gy het wel? daar sijnder weinig die op het roepen aankomen: sommige vreesen voor het vonnis: sommige sijn niet ledig, want sy verkeeren by de rijken, so gy begeert dat sy alle fullen komen, soo maakt daar van een uit-roep *Sluyt-reden*.

PHIL. Geensins, maar roept gy haar *Parrhisiade* nauw believen.

PARRH. Dat is seer ligt te doen, hoort, swijgt, die de naam van Philosophen willen dragen, die moeten komen tot de uitdeelingen op het slot; yder sal vijf en dertig guldens ontfangen met eenige koeken: die dan een langen baart heeft, sal een korf met vygen krijgen. Niemand sal de sedigheid, gerechtigheit en onthoudentheit mede brengen: want als sy daar niet en sijn, soo sijn sy minst noodig. Een yder sal nog vijf *sluit-reden* by brengen: 't is niet redelyk, sonder die wys te sijn. Daar fullen ook twee talenten gouts sijn om haar te vereeren. *Die*

Die met woorden alle man,
Wel te regt bestryen kan.

Wel wat gy zegt: wat al volk is daar, en dat om soo weinig gelts, sy komen van alle plaatsen van daan, als van *Pelasgicum*, den tempel van *Aesculapius*, van ontrent *Arium pagum*, sommige van het graf van *Talus*, sommige klimmen met ladders door den tempel van *Gemini*: en dat met hoopen, om straffete lijden. Hier veel, ginder ontelbare: ja meer als'er bloeffemen en bladen in de Lente groeijen. Het Kasteel is vol: over al fiet men gebaarde mannen met knapsakken, pluimstrykers, onbeschroomtheit, stokken, gulfigheit, sluit-reden, gierigheit. Die weinige, welke op het eerste geroep quamen, die fiet men niet onder dien grooten hoop: sy sijn verborgen onder een andere gedaante. Dit is ô Philosophie het aldermoeyjelykste, over welke uw ymant aldermeest kan by de kladden vatten, om dat gy haar geen kenbaarteiken gegeven hebt. Want die guigelaars sijn dikwils bequamer om yts aan te raden, als die in der waarheit regte Philosophen sijn.

PHIL. Dat sal daar na geschieden, maar laat ons nu opmerken.

PLATO. Wy moeten eerst de navolgers van *Plato* ontfangen.

PYTHAGORICUS. Geen sijn, maar wy die discipulen van *Pythagoras* sijn. Want *Pythagoras* was eerst. (X 2) STOI.

STOICUS. Gy dwaalt, wy zijn beter als die van de haven komen.

PERIPATETICUS. Wy die wandelaars zijn, gaan voor alle andere.

EPICUREUS. Ons de *Epicureers*, zijn de koeken en de vyg-korven ten deelen geworden: maar na het gelt fullen wy wagten, tot dat de laatste het krygen.

ACAD. Waar zijn de twee talenten? wy *Academici* fullen toonen, hoe veel beter dat wy, als andere, kunnen twist-redenen.

STOIC. Niet sy, maar wy *Stoici*.

PHIL. Houd op van twisten. Gy *Cynici*, wilt malkander niet met stokken slaan: gy zijt om andere dingen geroepen. Ik, de Philosophie sal met de Deugt en Waarheit oordeelen, welke regte Philosophen zijn: die dan na onse regelen leven, die fullen gelukkig zijn, en voor goet geoordeelt worden. Maar, die bedriegers, die tot onsen rang niet behooren, sal het qualyk vergaan. Wat is dat, vlugt gy? ja seker. Sy loopen alle deur, soo dat het Kasteel vry wat geleeft is, behalven weinige, die het regt willen uitstaan. Gy dienaars roept die wandel-stok op, welchen dien *Cyniculus* in 't vlugten heeft weg gesmeten. Maar, wat is daar in verborgen? zynder box-boonen, boeken, of gerooft brood in?

PARRH. O neen. Het is gout, salf, een offer-mes, een spiegel, en dobbel-steenen.

PHIL. Komt hier gy genereuse, is dit het reis-gelt van uwe oeffeninge, met haar alle te schimpen, en andere te leeren?

PARRH. Soodanige zyn wy, maar gy moet confidereren, hoe dat men dese dwaalinge afschaffen, en de felve kenbaar maken fal: wie dat goet of quaat is. Onderfoekt gy de Waarheit: daar is uw aan gelegen, daarom onderfoekt gy, die de Waarheit zijt, op dat de leugen de overhand niet en kryge, en dat de goede niet onder de quade verborgen blyven.

WAARHEIT. Wy fullen dit aan het believen van *Parrhifades* laten, om dat hy regtvaerdig, en ons genegen, en over uw Philofophie meest verwondert is, laat hy de Wederlegginge met fignemen, en al de gene die wettelyk philofopheren, en een voedsterkint der Philofophie is, laat die met een olijkroon gekroont worden: en roept hem in het *Prytaneum*, en foo hy een (gelyk'er veele zyn) valsch Philofoph op de weg vind, die fal hy fijn klederen verfcheuren, en fijn baart uit trekken. Laat hy de felve met een treurfpelig fcheermes afschrabben, en in 't midden van 't voorhoofd een brantmerk fetten. Laat hem de wynbraauwen afgeschroeit werden: en het teken van het merk, dat is, een vos en een aap.

PHIL. Welaan Waarheit, dewyl de Wederlegginge foodanig is *Parrhifades*, gelyk de jonge Arenden, die tegen de fonne aanfien, en door des felfs glants geprobeert worden, alfoo moet tegen haar het gout, glorie een welluft wesen: want als fy die fien, dat fy daar geenfins door bew. egt wer-

den, en die sal het zijn, welke met een olyf-kroone moet gekroont werden: maar die de handen daar na uitsteken, sult gy brantmerken, wanneer haar baart is afgeschoren.

PARRH. Dit sal soo na uw believen geschieden Philosophie: niet weinige sullen met een aap of vos geteikent werden, maar een kleinen hoop met kroonen. Daarom soo het uw belieft, sal ik'er uw hier eenige van brengen.

PHIL. Wat segt gy? wilt gy de vlugtelingen wederom halen?

PARRH. Ja tog, soo de Priester my het touw en de angel wil leenen, die de visscher op de haven geheiligt heeft.

PRIESTER. Hou daar, daar hebt gy het riet met sijn toebehooren.

PARRH. Wilt gy my wat vygen en wat gouts geven Priester?

PRIEST. Hou daar, daar is van elks wat.

PHIL. Wat wil desen man hier uitgrigten?

PARRH. Ik sal met koeken en groote visschen op het opperste des muurs sitten, en de selve in de stad werpen.

PHIL. Wat doet gy *Parrhisiade*, wilt gy uit *Pelagicum* steenen visschen?

PARRH. Swijgt, ô Philosophie, verwacht ubeurt. Gy *Neptunus* den vanger, en gy goede *Amphitrite*, send ons verscheide visschen. Ik sie daar een groote snoek, my dunkt dat hy vergalt is.

V R Y H E Y T. 't En is geen snoek, maar een heije: hy schynt al gapende na den angel te swimmen. Hy mikt het gout: hy is'eraan: hy is gevangen.

P A R R H. Gy *Wederlegginge*, neemt ook den angel, en helpt trekken. Laat ons dog eensrecht besien wat vooreen visch dat het is. Hy gaapt, lieve *Hercules*, wat groote tanden heeft hy: wat wil dit wesen, zyt gy gevangen, terwijl gy rontom de klippen gingt wandelen? daar gy wilde vangen, zyt gy gevangen geworden. Wy sulen uw by de kuwen ophangen, en aan een yder laten sien. Wy suilen't aas met de angel ophalen. Siet de angel is ledig. De koek met gout heeft hy al in de maag.

D I O G. Hy heeft'et weder uitgebraakt, waar mede wy wederom andere kunnen visschen.

P A R R H. 't Is goet, wat segt gy *Diogenes*, weet gy wel wat desen sal wesen, hoort hy uw toe?

D I O G. Myn niet.

P A R R. Hoe hoog sal men hem dan weerderen? ik heb hem terstont op een braspenning geschat.

D I O G. 't Iste veel, want hy is sagt, lelyk, kyfagtig en traag: stoot hem met de kop van boven neder op de klippen, en trekt weder een ander met uw angel op. Siet wel toe dat gy uw riet niet en breekt.

P A R R H. 't Heeft geen noot, sy zijn kleinder als een spiering.

DI OG. Sy zijn seker heel ligt: haaltse maar op?

PARRH. Wat is dat voor een breede half deurgesnede visch? 't is een breed-visch, hy is al gevangen.

DI OG. Haal op: wat is 't?

PARRH. 't Is een van *Plato*.

PLATO. Gy vervloekten schelm, komt gy ook al na het gout?

PARRH. Wat segt gy, van *Plato*? wat fullen wy met hem doen.

PL. Smyt hem ook van boven neder op de klippen.

DI OG. Vangt al weder een ander.

PARRH. Ik sie daar al weder een fraije visch aanfwemmen. Het schynt dat hy verscheide koleuren heeft, en eenige goude hairsnoeren op de schouders. Siet gy hem Wederlegginge? dit raakt *Aristoteles*. Hy komt: hy is al weder weg. Hy meint hem seer neirstig: hy komt weder: hy heeft het geproeft, hy is gevangen. Haal op. Kent gy *Aristoteles* wel?

ARIST. Vraagt my niet na hem *Parrhiade*: ik weet niet wie hy is.

PARRH. Sullen wy hem ook van boven neder werpen?

ARIST. Ja, gewisselyk.

DI OG. Maar ik sie daar verscheide vischen van eenderlei koleur, maar 't zijn groote stekels, boven op het lyf seer ruig. Wy hebben hier een visschers net van nooden: 't is ons genoeg dat wy een alleen uit
den

den hoop hebben , de wreedsle van allen komt aan den angel.

W E D E R L E G G I N G E. Maar wilt de draat met een yfertjen vast maken , op dat sy die niet met haar tanden af halen , en het gout opflokken.

P A R R H. Sit neder. Gy *Neptunus* geeft ons een goede vangst. Wel wat segt gy ? sy vegten om het aas , sy knagen rontom de vygen altermaalaf : sommige zijn ontrent het gout befig. 't Is wel : daar komt een heele sterke visch. Hoe is uw naam ? ik ben ook belaggens waardig , dat ik een visch wil doen spreken : sy zijn alle stom ; gy *Wederlegginge* , segt eens wat meester hebben sy gehad ?

W E D E R L. *Chrysiippus*.

P A R R H. Ik verita 't nu wel , om dat het gout met syn naam over een komt. Maar gy , *Chrysiippe* , kent gy die mannen wel ? leert gy haar sulx doen ?

C H R Y S. Gy vraagt my dat vry wat smadelyk , als of wy eenige gelykenisse met haar souden hebben.

P A R R H. O neen ! Gy zyt edelmoedig *Chrysiippe* , dierhalven sal dese met de andere hol over bol van boven neder gestooten worden , 't iste vreesen , soo hy van ymant gegeten wert , dat hy door al syn vinnen in de keel sal blyven steken.

P H I L. 't Is nu al genoeg gevischt *Parrbiade* , op datter niemand (volgens het spreekwoort) het gout en de angel af bytende , dan

weër heen gaat, en de Priester 't selve van uw wederom mogt komen te eiffchen. Laat ons wat wandelen: 't istydt dat gy weder gaat, daar gy van daan gekomen zyt, om ons niet langer buiten gewoonten op te houden; maar gy *Parrhisiade* en *Wederlegginge*, gaat nu weder eens in 't rond by yder een, en kroont haar, ofte brantmerkt haar.

PARRH. Het sal soo geschieden Philo-
sophie. Vaart wel goede mannen: laat ons
gaan *Wederlegginge*, en onse boodschap vol-
voeren: maar waar sullen wy eerst na toe,
in de *Academie* of in *Stoa*? laat ons van *Ly-
ceum* nu eenseen begin maken: daar is wei-
nig aan gelegen: maar dat weet ik, alwaar
wy komen, datter weinig kroonen sullen
gedeilt, maar veel brandmerken gegeven
worden.

LUCIANI HERODOTUS, of ÆTIO.

Lucianus toont met het exempel van Hero-
dotus, en daar na van *Ætione* de Schil-
der, dat hy in de vergaderinge van Ma-
cedonien een preuve van hem wilde ge-
ven: want dit was een korter weg om ver-
maart te werden, dan van stad tot stad te
reizen.

Och of ik de deugden van *Herodotus* mog-
te navolgen, maar niet wel in alle, daar
in

in hy feer uitgesteken heeft (want dat was nog grooter wensch) maar een uit alle, te weten de aardigheid van sijne oration, of van hare ontelbare wel-geschiktheden, of in de eige en natuurlyke *Ionische* taal, of in de aansienlykheit der spreuken, alle dese hoedanigheden heeft hy in een klein buffeltje by malkander gebonden, welke alle onnavolglyk zijn. Vorders de boeken die hy geschreven heeft, hoe hy in korten tyd door heel *Grieken-lant* bekend is geworden; 't welk ik, gy, en andere nu ligt kunnen navolgen.

Uit *Carien* sijn vaderlant varende, quam hy regelregt in *Griekenland*, onderwylen dacht hy by sijn selven, hoe hy best met kleine moeite bekend soude werden. Want als hy somtyts een oratie by de *Atheniensers*, *Corinthers*, *Argivers*, of *Lacedemoniers* soude doen, duurden 'teen langen tyd, daarom segt hy, dit alles korter te maken, en 't selve niet meer stuksgewyste doen. Hy nam sijn tyd waar, wanneer alle *Grieken* by malkander vergadert waren, het bequaamste was de aanstaande *Olympien*.

Herodotus dacht dan dat hem dit alleen een goede occasie was, waar toe hy groote begeerte had; observeerde alle de spelen: als nu alle *Grieksche* Oversten vergadert waren, ging hy in *Opisthodomum*, niet als een siender, maar als een mede-twister, singende de historien die hy van buiten kon,

ftreelende de ooren van die daar tegenwoordig waren, tot dat al fijn Mufyk-boeken, welke negen waren, vermaart wierden. Hier uit leerden fy hem alle kennen, beter als de Olympifche Stryd-overwinnaars: elk kende de naam van *Herodotus* die fy van d'Olympiers gehoord hadden: sommige die uit de fpelen wederkeerden, vernamen na hem: als hy dit foo publykelyk gedaan hadde, toonde men hem met de vingers, feggende: dit is dien *Herodotus*, die de *Persiaanfche* Veltflagen in de *Ionifche* taal befchreven, en onfe oude victorien gefongen heeft. In defe gantsche *Griekfche* vergaderinge, is hy de geheele weerelt overbekent geworden. Soo haalt dit andere bemerkten, dat het op fulken wyfe een korter weg was, foo hebben *Hippias* den *Sophift*, van die natie; *Prodicus* van *Cius*, en *Anaximenes* van *Cbius*, als mede *Polus* den *Arragontier* en andere meer, hare oratien altyd in de publyke fpelen gedaan, waar door fy binnen korten tyd bekent wierden.

Waarom haal ik die oude Sophiften, Hiftori-fchryvers, en Orateuren op, die onder de oude plaats hebben. Men fegt dat *Ætion* den Conterfeit-Schilder, als hy de fchilderyen van *Alexander* en *Rhoxane* gefchildert hadde, en in de *Olympia* bragt om befien te worden; dat eenen fekeren *Proxenides*, die de *Grieken* tot rigters over de ftryden gefteft hadden, hier over vermaakt zijnde,

Ætion

Ætion voor zijn schoonfoon aan nam. Maar ymant mogte vragen wat mirakel dat in die schilderrie stak, dat *Proxenides* aan dien vremen *Ætion* zijn dogter uit huwelykte? Daar is seker beeld in *Italien*, dat ik selfs gesien heb, soo dat ik van de waarheit oog-getuige kan zyn, daar is een slaap-kamer, die uittermaten schoon is, en een bed met brui-lofts kleederen bespreid. Hier nevens leit een jonge maagt, genaamt *Rhoxane*, uitste-kent schoon van lighaam en aanzigt, heel zediglyk ter aarden nederfiende, eerende de tegenwoordigheit van *Alexander*, ondertusschen zijnder ook eenige laggende *Cupidoosjes*, de eene neemt haar van achteren 't hooft-cieraat af, en toont den Bruidgom *Rhoxanes* hooft: de ander trekt seer gedienstig de muil van de voet om neder te leggen: de derde trekt *Alexander* by zijn krijgs-kleed na *Rhoxane* toe, houdende hem daar seer vast aan. De Koning geeft onderwyl en de Bruid *Rhoxane* een kroon. Ondertusschen was *Hephestion* aldaar, die de Bruid geleide; dragende een brandende fakkel in de hand, leunende op een schoonen jongeling. Ik meinde dat het *Hymenæus* geweest was: want de naam en front'er niet by geschreven. Aan de andere syde van 't schildery sag men eenige andere *Cupidoos* die met de wapenen van *Alexander* speelden: twee *Cupidoos* droegen syn piek, even als die gene, de welke eenige last aandragen: twee andere droegen ymant op een schild als een

Koning: en een leider op den rug, als of hy verspiede, om haar schielyk verveert te maken. Dit en is geen kinder-spel, in welke *Ætion* te vergeefs soo grooten werk soude uitgerigt hebben, maar hy heeft hier door *Alexanders* liefde tot den oorlog willen te kennen geven, en dat hy met eenen op de selve wyse over *Rhoxane*, van liefde gebrand heeft, en nogtans de sorg der wapenen niet vergat: alhoewel'er yts anders trouweloos onder dat beelt verborgen lag, te weten dat de dogter van *Proxenides* te vooren met *Ætion* was verlooft geweest, en haar trouwende, weder t'huis bragt, bedriegende alsoo de Bruiloft van *Alexander*, vertoonende hier mede sijn eigen trouw.

Alsoo heeft *Herodotus* de Olympise speelen goet genoeg geagt, om te doen gelooven, dat hy geen onwaerdige *Grieks* schryver was, die de *Griekse* daden song, gelyk hy gewoon was. Hy seide: ik bid uw by *Jupiters Philius*, dat gy niet en meint dat ik raafse, of dat ik het myne by het sijne wil vergelyken, in 't minste niet. Die man sy my gunstig, maar dat heeft eenige schyn met hem. Want doen ik eerst als vreemdeling in *Macedonien* quam reisen, soo bedagt ik by myn selven ook een vond om kortelyk aan allen bekent te werden, want als ik van stad tot stad ging, soud ik out zyn eer ik bekent was, maar als'er een algemeene vergaderinge was, en dat ik daar een oratie dede, dan soude myn naam door de geheele

le weerelt rugtbaar worden. Die vergaderinge is geweest in een van uwe voornaamste steden, met de welke *Pisa* niet te vergelyken is, want daar is sulken engigheid niet, nog sulke tenten, nog verstikkingende by-een-komste bestaat daar uit geen gemein volk, die daar maar komen om de vegters te sien, te weten sulken een volk, die na *Herodotus* niet luisteren; maar het bestont uit Redenaars, schrijvers, en vermaarde Sophisten: soo dat ik niet kon sien waarom dat myne dingen minder souden vermaart werden, als die wel eer op de Olympise speelen verscheenen.

Vorders, soo gy my met *Polydamantes*, *Glaucus*, of *Milo* besiet, soo schyn ik uw een heel stout persoon te zyn. Indien uw memorie van die geheel afgeweken is, en dat gy op desen alleen uw oogwit hebt laten gaan, soo sal ik niet schynen een geesseling verdient te hebben, maar dat my dit in sulken een loopbaan genoeg sal zyn.

LUCIANI EERSTE BOEK,

VAN PHALARIS.

Phalaris Tyran der Agrigentiners, wierde van een sekere smit Perillus, een kopere Koe gebragt, om de verooreelde menschen daar in te verbranden, welke onder

bes

het branden een geluit soude geven als een koe. Hy versiert dat dese Koe te Delft aan Apollo vereert, om in den tempel by de andere geschenken geset te werden, wyl dat desen voor een grooten moorddadigen Tyran gehouden wiert; en daarom vreesde, dat die van Delft, dit geschenk, 't welk van sulken godt loosen afkomstig was, souden verwerpen: soo defendert hy sig door Ambassadeurs.

O Nsen Koning Phalaris, ô volkeren van Delft, heeft ons hier als Ambassadeurs gesonden, om dese kopere Koe Apollo op te offeren, soo wilden wy wel eenige woorden over onsen Koning en ons geschenk spreken. Dit is dan het gene waarom wy hier gekomen zyn, en ons belast is. Ik, segt hy, ô Delftse volkeren, wenschten wel dat ik by de Grieken geacht wierde, voor 't geen ik in der daat ben: en niet gelyk den moetwilligen en leugenachtigen haat die agter myn rugge gelogen wert. Ik wenschte dat by u soodanige meininge was, welke in heiligheit van leven, alle de andere te boven ging, dat gy bysitters van Pythius zyt, en huisselyke gemeenschap hebt met dien god. Ik acht het seer geraatzaam dat ik my tegen uw verontschuldige, en dat het enkele leugen is de suspicie van myne wreedheit.

Ik roep hare god tot getuige, die niet be-
dro-

drogen kan werden, gelyk de menſchen. Ik ben uit de *Agragantiners* geboortig, van deſtigen huife: en ſoo veel als ymant van goede afkomſtig, wel opgevoed, gemaniert, en wel geſchikt, ik heb hem altijd erkent tegen die gene, welke met my regeerden, ik heb my redelyk en gefeggelyk altyd gehouden. Niemand heeft my met recht kunnen beſchuldigen van wreedheit, ſmaat, ofte haſtigen oordeel, &c. Als'er ſommige waren, die qualyk regeerden, na myn leven ſtonden, oproer en burgerlyken oorlog verwekten, heb ik de ſorgvuldigheid alleen tot myn behulp in ſoo groote ſaken gevonden, als ook het behoud van de ſtad, wanneer ik hare wreedheit temde, als de ſtad overrompelt was, en hare verraderien ſtilde. Veele Patriotten en liefhebbers des Vaderlants, en mannen die voorſigtig zyn, preſen my, dat ik ſulks gedaan hadde. Alles ging naar wenſch, wanneer ik hare raad en arbeid gebruikte: naderhant hebben ſy altyd in ſtilte en vrede geleeft, myn geboden gehooraſamende. Als ik de regeeringe kreeg, was de ſtad ſonder vryheit: vorders doodſlagen, agtervolgingen, en ballingschappen, heb ik noit gebruikt tegens de gene die my ſogten te dooden. 't Was noodſakelyk ſulx te beſtaan.

Door myn beleeftheit, vriendelykheit, en gedweheit, als ook door gelykheit van eere en weerdigheit, kreeg ik wonderlyke hoope, om haar tot myn gehooraſamheit te

te krygen: en alle jaloersheit afgeleit zyn-
de, leefde ik met myn vorige vyanden in
groote geruftheit en eendragt; en ik gebruik-
te haar in raad te vragen, en was met haar
feer gemeinfaam.

Als ik fag dat de ftad door verfuim der
Magiftraten verdorven was, en dat alle pu-
blyke goederen gerooft wierden: foo heb
ik de waterleidingen laten vermaken, en de
huizen kostelyk doen verciereren, en de ftad
met een muur becingelen: de inkomsten
der Magiftraten zijn jaarlyx vermeerdert.
Ik heb groote forg gedragen om de jonkheit
wel op te voeden: en de ouden hield ik in
groote eere. 't Volk verbond ik my door
fchoufpelen, giften, folemniteiten en pu-
blyke maaltijden, ik had foodanigen walg
tegen de ontbloeminge der vryfters, en meer
andere diergelyke fchelmftukken, dat ik
fulks niet wilde gehoort hebben, ook heb
ik geraadflaagt om mijn bevel-hebben en
dienft af te leggen, op dat ik eenig, en fon-
der forge zynde, myn leven met vermaak
mogte eindigen. Want ik achte het een ha-
telyke faak te zyn daar vry wat werks in
ftak, en niet fonder nijd en konde gedaan
worden: hier over ben ik nog doende. Maar
de burgers begonden hier over oproerig te
worden, om my lagen te leggen; en had-
den met malkanderen heimelyk gefworen
om my te dooden. Sy namen dan de wape-
nen by de hand, fy handelden het gelt, en
fonden tot de naafte fteden om hulp tot den
oor-

oorlog, als ook in geheel *Griekenlant*, *Lacedemoniers* en *Atheniensers*; sy hadden besloten, my ergens over te beschuldigen, en dreigden my met een sware doot te straffen. Ik moet het de onsterffelijke goden danken, dat sy de handen aan my niet gelegd en hebben: door welkers openbaringe my hare raadslagen zyn bekend geworden: en meest van allen dank ik daar *Pythius* voor, die my alles door een droom heeft bekend gemaakt, welke my fulks toegesonden heeft, waar door ik al den raadslag ontdekte. Gy ô *Delftse* volkeren, kunt ligtelyk uit myn reden afmeten, in wat angst en vreesse dat ik was: ik verfoek dat gy my met raadslaan behulpe-lyk zijt. Gaat na *Acraganten*, verneemt na de dreigementen en segt my wat'er te doen staat, of men beleeftheit tegen haar sal gebruiken, of dat men hare quade feiten door de vingeren sal sien? het paste beter, dat ik naaktelyk van de burgers om hals geraakte, en die my lief hadden, my wreedelyk in 't openbaar sagen ombrengen? of soud' het beter zyn dat ik haar alle in mijn toorn strafte, op dat ik daar na te geruster soude mogen leven? ik mein dat gy my dat wel raden soud. Wat heb ik daar na gedaan, doen ik de schuldige ontbood, en haar vry liet spreken: en na dat ik haar scherpe-lyk ondersogt hadde, soo heb ik haar in mynen toorn, na verdienste gestraft, niet om datse my hadden willen verraden, maar om datse my in myn voornemen niet en lieten

voortgaan. Hierom heb ik my geduurig met ſchildwagten laten bewaren : en die vorder zyn handen aan my ſoekt te leggen , vaar ik voort om te ſtraffen.

En dit is de oorſaak , waarom de luiden my van wreedheit betigten : niet eens overwegende van wie dit quaat eerſt geſproten is : als de eene burger de andere eenig leed aandoet , ſoo weten ſy malkander wel voor regt te roepen om ſulke te laten ſtraffen , 't is even of een Kerkroover die boven van een klip neêr geſtooten was , vorders 't ſchelmſtuk dat hy gedaan had , niet onderſogt , hoe hy 's nagts in den tempel ging , al de vaten nam , en de goden ontreinigde , heb ik reden uw van groote wreedheit te beſchuldigen : daar gy , *Grieken* zynde , voor godtsdienſtig gehouden wert , en als een Grieks perſoon by den Tempel veroordeelt. Want men ſegt dat niet verre van de ſtad , een ſteene klip is , die daar toe geordineert ſoude zyn , ik mein dat gy ſulk een man ſoud beſlaggen en beſpotten : en andere wederom , ſouden uw pryſen.

In 't kort , het volk overweegt niet wie het is , die geſag heeft over alles , of hy regtvaerdig of onregtvaerdig is ; ſy noemen hem maar een Tyran , en zyn ſeer op hem verſtoort , als of er een *Æakus* , *Minos* of *Rhadamantus* régeerde , die ſy alle gelykerhand ſochten om hals te brengen : vervolgende alſoo de onnoſele.

Vorders hoor ik dat veele wyſe Tyran-
nen

nen uw gunstgenooten geweest hebben, die onder die quade naam sig wel gedragen hebben: van welken sommige oratiën met hare stok-beelden en geschenken in den tempel van Pythius bewaart werden. Ondertussen wy die Tyrannen zyn, zyn genoodsaakt over de andere te heersen, die de eigenste gewoonten hebben van hatiglyk te myden en te dooden, daar wy geen nut gevoelden, maar daar onse heele saak is als een fabel, die men van de *Hydra* verhaalt, hoe meer wy gedoot hebben, hoe veel te meer oorsaken van te straffen ryfen daar uit. Wy moeten sulx verdragen, en weder oprijfende hoofden afhouden; en na de infettinge van *Iolaus* met vuur verbranden, soo wy willen in rust en vrede leven. Als ymant dat door noodzakelykheit treft, soo moet hy die stoffe gelyk zyn, of de schelmachtige burgers sparende, sig selven om hals soude brengen.

Wie soude soo onmenschelyk kunnen zyn in wreedheit, welke lust soude hebben om andere te geesselen, pijnigen, en op de vleis-bank te leggen? 't en zy hy daar groote reden toe had? hoe menigmaal hebben my de tranen over de wangen gerolt, als andere geslagen wierden? hoe dikwyls beklag ik myn fortuin, ik die nog grooter straf verdrage? want een man die van naturen goet is, en gedwongen wert wreed te zyn, is 't soo swaar niet sig selfs, dan een ander te straffen. Soo ik myn gevoelen
regt

regt uit mag spreken, en my 't selve in de keurgeftelt wierde, eenige onnoofele om hals te brengen, of liever zelfs te fterven, foo foud ik liever willen fterven, dan onverdiende te ftraffen.

Ymant mogt seggen, wilt gy liever *Phalaris* onregtvaerdig fterven, dan regtvaerdig uwe verraders ftraffen? ja feker, ik roep uwe burgers van *Delft* weder tot raads-luiden, om te vragen welk beter was, onregtvaerdig te fterven, of onregtvaerdig quaat pardon te geven, van die my hebben willen verraden? Niemant fal foo dwaas zyn, die niet liever foud willen leven, dan fijn vyanden in 't leven behouden, en zelfs om te komen. Hoe veel heb ik'er niet wel in 't leven behouden die haar handen aan my wilden fteken, onder welke zyn *Acanthus*, *Timocrates* en *Leogora*, en dat om de gemeenfchap die ik met haar pleeg te hebben? foo gy nu nog nader na my wilt vernemen, foo vraag het de gene die geduurig te *Acraganten* komen: die weten beft hoe ik met haar om ga. De wyfte der *Grieken* komen om my te spreken. 't Is niet lang geleden dat dien wyfen *Pythagoras* by my geweest is: de welke feer quade dingen van my had hooren spreken, maar heel anders bevindende, prees hy my, en feide: die de vreemden fulken goet doet, foud die fijn inboorlingen sonder reden ftraffen?

Deze dingen dan zyn waar en regtvaerdig, waar door ik my foeke te verontfchuldigen.

digen : en zyn meer pryfens, dunkt my, dan hatens waardig. Het is nu dan tyd , om van 't gefondene gefchenk te fpreken, op dat gy weet, hoe ik daar aan gekomen ben. Ik ben foo dwaas niet , dat ik fulke befittingen voor my foudde begeeren. Maar daar waseenen *Perilaus*, en van onfe lantsluiden, een deftigen en kunftigen meefter, maar van natuuren quaataardig en boos , defe meinde een plas-dank by my te behalen , wanneer hy een nieuwe vond van ftraffen uitgevonden had , als of het ftraffen myn aldergraagfte vermaak had geweest. Welke een Koe gemaakt hebbende,bragt hy die tot my,zynde feer wel gevormt en geproportioneert ; had hy konnen loeijen , foo foud men de felve als voor een levende koe aangefien hebben. Ik , dit gefchenk fiende, begon terftont te fchreeuwen : feggende , dat men dit aan *Pythius* moefte vereeren. *Perilaus* daar by ftaande , feide : dat ik uw 't gebruik defer koeye eens leerde , en waar toe hy gemaakt is ? doe dede hy de felve boven op den rugge open. Soo gy nu ymant begeert te pijnigen fegt hy , foo werpt hem hier in ; en toefluitende , foo doet die fluiten aan den neus van de felve koe : gebied dan daar vuur onder te ftoeken , foo fal den ingeflotenen een jammerlyk gehuil en gekrijt , door defe fluiten maken , en feer droevig loeyen : waar door gy grootelyks fult vermaakt werden. Dit hoorende , kreeg ik een afkeer van fulk een wreed instrument , en heb hem na verdienft

ste gestraft. Want ik seide *Perilae*, dewyl gy hier soo van stoft en roemt, is het oorbaar dat gy ons hier zelfs een preuve van geeft; *Perilaus* gehoorzaamde my terstont, als hy daar in was, sloot ik hem daar in, en gebood daar vuur onder te leggen. Dit was doen sijn eigen loon, dat hy, meester van de musijk zynde, voor song. Als hy nog half levend was, gebood ik, hem daar uit te nemen, op dat hy door sijn dood dit instrument niet en soude ontheiligen.

Dese Koe dan gesuivert zynde, heb ik dien de god *Apollo* willen senden: en de Historie daar van, heb ik met myn naam, als ook de afkomst van *Perilaus* den konstenaar, met des zelfs straffe daar op laten schryven. Gy sult wel doen, soo gy voor my en myne ambassadeurs sult offeren, en dese Koe in den Tempel brengt, op dat een yder kan sien van wat gevoelen ik nu ben in 't straffen.

Dit heb ik dan voor tegenwoordig dien god willen op-offeren. Ik sal hem nog meer giften geven, soo ik door sijn gunste, geen straf tegen de schuldige behoef te gebruiken. Dit is dan van *Phalaris* gedaan, wy hebben 't alles op het allerwaaragtigste verhaalt. Wy zyn dan voor regtvaerdig te houden, uw versekerende, dat wy de waarheit aan hem beproeft hebben: want van die faken wetende, hebben wy geen oorzaak om te liegen: soo wy hem qualyk gehandelt hebben, want sommige meinen dat hy
het

het uit een goeden yver tegen alle booswigten soude gedaan hebben: soo bidden wy *Acragantiners* uw, die ook *Grieken* zijn, en *Doren* van outs, dat wy dien man door uw beleeftheit omhelsen; welke vrientſchap ſoekt te maken, alſeen die met lyfen ziel 't gemeene beſte ſoekt goet te doen.

Neemt gy dan de ſtier, offert hem aan uw God, biddende voor de *Acraganters*, en *Phalaris*, dat hy dit geſchenk niet wederom wil ſenden, nog ſmaatheit aandoen, en dien God met dit deſtige en regtvaerdig geſchenk ontrooven.

LUCIANI TWEEDE BOEK, van PHALARIS.

Ymant van de Delftſe Priesters, raad dat men het geſchenk, daar hier te voren van gehandelt is, inden tempel gebragt, en den God toegewyt werde.

DE wyl ik noit te voren, gy mannen van *Delft*, eenige gemeenſchap met de *Acragantiners* gehad, nog eenige vrientſchap met *Phalaris* ſelfs gehouden heb, maar alleen ſijne Ambaſſadeurs gehoort heb, die niet anders begeerden, als 't geene redelyk was, ſoo heb ik altyd toegelien, wat van uw regtvaerdiglyk geſchieden konde, wat het gemeene beſte vorderlyk en betameelyk was: doen ſtond ik op, om myne reden te

laten hooren, om uw te vermanen dat men sulc een Prins, die redelyk wilde handelen, geen smaats aandoen soude: nog ook het geschenk, dat de God toegelegd was, niet en mogte vervreemt werden: want het is een gedenk-teiken van dry dingen, van een grote konst, van seer wreede gedagten, en regtvaerdige straffe.

Derhalven 'tgeen gy twyfelt wat men hier in doen sal, 't welk de Magistraat aan uw oordeel gelaten heeft, of men het geschenk sal aannemen, of dat men 't wederom sal senden; 't welk my seer absurd sou schynen, anders sult gy geen maat voor de onregtvaerdigheid laten: 't welk niet anders soude zijn dan een kerk-rooverie, dat sijn schadelykheit boven alle andere schelmerien soude uitsteken. Het soude niet minder schandelyk zyn, het weigeren van een die yts wil toewyden, als den tempel van zyn geschenken te berooven.

Ik bidde uw, dewyl ik een man ben van *Delft*, en deelagtig van de publyke glorie. Indien'er yts quaats begaan is, soo wilt de tempel voor religieuse en godsdienstige niet toefluiten, wilt onse stad niet tentoon stellen, als of men met de giften de gek schoor. Niemand sou hier nageen giften meer willen senden, wanneer sy weten, dat de god geen goetwillig geschenk wil aannemen, 't en sy die van *Delft* sulx eerst geapproveert hadden: het geschenk staat *Pythius* wel aan. Soo hy *Phalaris* hatede, of zyn geschenk ver-

veragtede, soo fou hy fulx seer ligt in de Ionische zee, met syn schip en al hebben laten vergaan: maar in 't tegendeel heeft hy haar moy weêr gegeven en behouden in *Cirra* gebragt. Derhalven moet gy van Godts wegen dit geschenk by de andere brengen, die in den tempel zyn: het soude onredelyk syn, den tempel van fulk een geschenk te versteken; 't was smadelyk voor dien Heer, dat hy niet waerdig geagt en wierde, God een geschenk te komen opofferen. Vorders de welke een heel ander gevoelen heeft als ik, gelyk hy uit *Acraganten* hier gebragt is, heeft eenige dootslagen, onregt, rooverien van den tyran moeten verdragen, die hy met een nare treurspelige stemme uitriep: seggende dat het hem by na alles voor ooggen quam, welke wy weten dat niet eens tot de haven gekomen is. 't Is geoorloft haar in sommige dingen te gelooven, dat sy fulx uitgestaan hebben; alhoewel wy niet weten of sy de waarheit seggen, evenwel kunnen wy haar niet veroordeelen. Soo fulx ook in *Sicilien* gebeurt is, wat behoeven daarom die van *Delft* soo kurieus daar over te zyn, 't en zy dat sy Regters, in plaats van Priesters wilden zyn? Nu is 't behoorlyk dat wy offeren, en boven alle dien God eeren. 't Is ook onse pligt, hem die geschenken toe te eigenen. Past het ons te onderzoeken, of die daar over *Ionien* op het vaste land woenen, wel of qualyk regeeren? Wy bemoeijen ons maar met onse dingen, hoe het

gegaan heeft, en nog gaan sal. Dat wy op harde en hooge klippen woonen, behoeft *Homerus* ons niet te seggen, want wy sulx voor ons oogen sien: ook weten wy wel op wat oorden wy woonen, en wat voor een diepe haven wy hebben. Vorders den tempel selfs, *Pythius*, het orakel, de offerande, en die de werken van barmhertigheid dienen, dat zyn de beemden en velden van *Delft*, met hare opkomsten: daar hebben wy overvloedige leeftogt van.

't Is redelyk, dat ik niet verswyge ontrent u, 't geen de vvaarheit is, en 't geen van de Poëten gesegt wert: sonder saijen of ploegen komt het ons alles voort. Want wy hebben niet alleen onse inkomsten, maar soo daar yts raars by de *Phrygers*, *Lyders*, *Perssen*, *Assyriërs*, *Phœniciërs*, *Italianen*, of selfs by de *Hyperboreen* is, dat wert alles te *Delft* gebragt. Wy werden ook naast God ge-eert, wy leven daar door gelukkig, niets gebrek hebbende, 't welk u wel bekend is: vvant tegenvvoordig moeten vvy ons best doen, om in die levens-manier te blyven: ik en vveet niet dat het ymants memorie mag heugen, dat eenig geschen: gevveigert is: hierom mein ik dat de tempel van *Apollo* soo vervult is van geschenken; derhalven moeten vvy nu geen nieuwve vvetten maken. Wy moeten ten aansien van de liefde, de geschenken niet oordeelen; nog van vvaar, of van vvie sy komen. De geschenken moeten sonder kurieusheit op-geoffert vver-

vverden, en met handen en voeten moeten vvy God, en die hier uit godsdienstigheid komen, dienen.

Gy sult seer vvel doen, dat gy vveet van vvat dingen gy raadslaagt. Voor eerst, over God en sijn tempel, van de offerhanden, geschenken, de plegtigheden, vvetten, en roem van vvaari leggen: daar en boven over de heele stad, soo van publyke, als heime-lyke dingen. Dit vvel overvvegende, sult gy geen quade naam by alle natien krygen, of om glorie te genieten of om infamie te verdragen: niet grooter als dat soo gy u vvel versint.

't Geen daar vvy nu over raadslaan, is niet alleen over *Phalaris*, de Koe, of het Koper, maar over alle Koningen en Princen, die desen tempel gebruiken. Daar en boven komt'er veel gout, silver, en verscheide andere kostelykheden, die de God dikvvyls opgedragen vverden. Want vvaarom sullen vvy onse oude gevvoonten niet volgen in 't opofferen der geschenken? vvat behoeven vvy sulke nieuuvigheden opté halen? Soo lange als vvy dese stad bevvoont hebben, *Pythius* orakulen gegeven heeft, en de Priesters met goddelykheit aangeblasen zyn, hebben vvy sulx niet gedaan: derhalven en zyn vvy niet genootlaakt te ondersoeken vwie die geschenken send. Wy souden groot gevaar lyden, soo vvy de selve niet aan en namen.

L U C I A N U S

voor die sig onder het groeten versproken had.

Hy verantwoord hier een sekere fout, die ymant onder het groeten ontvallen was, wanneer hy's morgens, in plaats van weest gegroet, gesege hadde, vaart wel. Hy bekent daar een fout in begaan te hebben, dog ontschuldigt sig, toonende dat de Ouden het woort weest gegroet, niet alleen in 't begin, maar ook in 't eind gebruikt hebben, en van veelen ook het woort vaart wel.

DE wyl gy een mensch zyt, soo is het moeilijk de aanporringen en kragt van eenig god te ontvlieden: en nog moeilijker is het, de bescherminge van die dwalinge te vinden; daar ymant buiten gissinge, of door een eenige goddelykheit aangeport zynde, gesondigt heeft, 't welk my beide overgekomen is. Wanneer ik na oude gewoonten's morgens tot uw quam, en uw groetede, soo behoorde ik het gemeene woort van groeten gebruikt te hebben: ik dien gulden man, ik weet niet hoe ik sulks vergeten had, ik gebood u *welvarend* te zyn, 't was wel geen quaat woort, dog ontydelyk gesproken, en 't verscheelde soo veel, als den avond van den morgen-stond.

Het ſweet brak my terſfont uit, en ik begon ſchaamroot te worden, niet wetende wat ik doen ſoude. Sommige meinden dat het een fout in 't ſpreken was, en by ongeluk ontvallen: andere, dat ik uit ouderdom kints was: andere, dat ik 's morgens dronken geweest was, en nog niet uitgeſlapen had: alhoewel gy 't my ten beſten afnaamt, agtende het voor een misſpreken. Ik vond derhalven niet ongeraden, my te vertrooſten, en 't ſelve niet ſonderling euvel te nemen. Ik agte het niet onverdragelyk, dat ik een out man zynde, ontrent ſoo veel getuigen, van 't geen behoorlyk was, afdwaalde.

Wat de tong aangaat, dunkt my geen verdedinge van nooden te hebben, voornamentlyk daar 't ſelve in ſoo goeden en gelukkigigen bede, al dwalende geſchiet is: als ik begon, ſcheen ik in ſeer gevarelyke twiſt-ſtryd te geraken: maar een weinig voortgaande, warender verſcheide dingen, die ſeer bequamilyk konden geſegt werden, die ik niet eer in 't licht ſal brengen, voor dat ik van het woord *groeten*, *weldoen*, en *welvaren*, behoorlyk geſproken heb.

Het woord *groeten* dan, is een ſeer out woord; en in manieren van groeten van outs gebruikelyk, niet alleen 's morgens, of in de eerſte aanſpraak alleen, maar ook als men malkanderen noit geſien heeft, is men gewoon dat woort te gebruiken, gelyk als, Weeft gegroet gy Koning van het landſchap *Tirynthium*: en na de maaltyd, als

men tot het praten gekomen is, gelyk by *Homerus*, weest gegroet *Achilles*, gy sult na gelyke avontmaal geen gebrek hebben. Het welke ook *Ulyffes* gebruikt heeft, wanneer hy in Ambassade gefonden was, soo volvoerde hy alles op fijn Orateurs: als fy nu van haar felven wilden afscheit nemen, hebben fy het selfde gebruikt: weest gegroet, kent my voor een onsterffelyken God. Hy heeft geen bestemde tyd van groeten gehad, nog het wierde's morgens niet gebruikt als nu; alhoewel het van sommige in ongelukkige en verschrikkelyke saken in 't gebruik fomtyds gevonden wert: gelyk als *Polynices* by *Euripides* als hy sterven soude, seide: Weest gegroet, want de duisternisse omvat my. Dog fijn vrienden trokken haar dit niet aan, maar het was gemunt op die gene, welke op hem verstoort vwaren, daar door betekenende, dat hy noit meer gemeenschap met haar hebben soude; want als men malkanderen een lange groetenisse doet, soo willen fy daar door te kennen geven, dat fy over malkanders saken niet meer bekommert sullen zijn.

Dit woord heeft eerst *Philippides* gebruikt, welke men segt, dat op eenen dag uit *Marathon* aan de Magistraat te *Atheenen* de victorie heeft komen boodschappen, als ook waar het leger was: weest gegroet, seide hy, wy hebben de overwinninge. Dit gezegt hebbende, viel hy terstont voor doot neder, als hy fijn boodschap volvoert hadde.

Cleon

Cleon Velt-overste der *Atheniensers* sette ook aldus in 't begin van een brief, wanneer hy uit *Sphactiria* schreef, te weten om de victorie die hy daar verkregen had: en dat hy de Spartanen t'onder gebragt hadde.

Als nu den oversten *Nicias* uit *Sicilien* schreef, wilde hy de oude trant van brieven schryven, beginnende terstont van de sake selfs. Dien wonderlyken *Plato*, een geloofwaardig man, en wet-gever van sulke dingen, gebod het woord *groeten* t'eenemaal te laten varen, niet voor goet keurende, als of het yts quaats, en niet goets in sig had: maar brengt het woord *weldoen* daar voor als een spreek-woord, dat voor lighaam en ziel goet is. Als hy aan *Dionysius* brieven sond, wierd hy daar over bestraft. Wanneer hy de god *Apollo* eenige versen gesongen had, gebod hy hem te groeten, 't welk voor *Pythius* onbetamelyk was: en dat niet alleen de goden, maar ook de menschen die wat meer als gemeen zyn.

Dien goddelyken *Pythagoras* alhoewel hy ons in sijn schriften niets heeft willen nalaten, evenwel, voor soo veel men uit *Ocellus*, *Lucanus*, *Archytas*, en meer andere van sijn discipulen kan oordeelen, soo heeft hy noit het woord *weldoen* in 't begin van sijn brieven gebruikt. Maar wilde dat men van het woord *welvaren* soude beginnen. Alle die sijn leere sijn nagevolgt, wanneer sy aan malkanderen schreven daar aan gelegen was, hadden in 't begin, *welvaren* of *gesont*

zijn: zijnde goet voor ziel en lighaam, en begrypende al het goet des menſchen. Ook haren drydubbelden dryhoek by een gevoegt, maakte de figuur van een vyfhoek: dit was een teiken voor haar die van die profeſſie waren, en de ſelfde leere volgden, dat hier de welvarentheit door beteikent wierde: en dit gebruikten hy voor het woord *welvaren*: nu *weldo*en, of *groeten*, zijn eenderlei met *welvaren*. Daar zijnder die een vierhoek voor haar grootſte eed gebruiken; of ſy noemen ſulks het volmaaktſte getal: andere noemen het een begin van welvarentheit ofte behoud; onder welke *Philolaus* is geweest. Wat behoef ik veel oude ſchryvers op te halen, daar *Epicurus* vermaak had in het woord van *groeten* of *blyzijn* 't ſelve beminde, en de welluſt boven alle andere dingen ſtelde, dat ook in de brieven, die hy van grootwigtige ſaken ſchreef (welke weinig zyn, en alleenig aan voorname vrienden) die gebod ook in 't begin, wel te varen.

't Is ook in alle de Comœdien en Tragedien gebruikelijk, want in de oude ſult gy het in 't begin geſtelt vinden, als, vaart wel, en zijt my veel gegroet: 't is nog een geleerder en voorſigtiger woord van welvaren, het woord *God bewaar uw*, of *zijt behouden*, heeft hy daar voor opgeſtelt. Maar *Alexis*, ô Heer; weeft welvarend (ſegt hy) hoe traag komt gy aan? en *Archæus* ſeid: Ik koom als een ſware ſaak afgedaan is,
 maar

maar vaart my wel. En *Philemon*, eerst (seggt hy) begeer ik wel te varen, en daar na wel te doen: ten derden behouden te zijn, en ten laastten, niets te moeten. Want die dat Feest-digt gemaakt heeft, van welke *Plato* geheugt: seggt hy niet, derhalven dit oordeel ik eerst, wel te varen, daarna schoon te schijnen, en ten laastten ryk te zijn? maar van het woord *behouden te zijn*: of *God bewaar uw*, doet hy geen blyk, en om die seer wel bekende uw te seggen: de gesontheit is het outste der goden: 't geen overig is, is geoorlooft met wel te leven. Derhalven soo de outste groet, ofte vvelvarentheit sijn vverk met regt is, dat is vvelvaren, behouden en gesont zijn, is 't selve boven alle andere te stellen. Ik soude uvv een oneindig getal uit de Poëten, uit Histori-schryvers en Philosophen kunnen ophalen, daar het vvoord *vvelvaren* boven alle andere gestelt vvert, maar om kort te gaan, vvilten vvy het alles niet ophalen; maar ik ben gesint hier eenige oude dingen, die tot de sake dienen, in 't ligt te brengen.

Als *Alexander* de groote een slag by den *Issum* soude ondernemen, gelyk als *Eumenes* den *Sardianer* in sekeren brief aan *Antipater* geschreven, verhaalt, ende *Hephestion* des morgens in syn tente komende, 't sy dat hy syn selven vergifte, of opgenomen van sinnen was, gelyk als ik, of dat hem eenige goddelykheit daar toe aandreef, seide hy even als ik: Syt vvelvarend Koning, 't is

tyd dat het volk uittrekke. De andere byftanders waren ontroert over defe ongewoone en nieuwe manier van groeten, foo dat *Hepheftion* door vreefe byna ftierf. Maar *Alexander* antwoorde en feide: Ik neem dit beduid-teiken aan. Want dit teiken beduid dat wy weder behouden van de ftryd fullen t' huis komen.

Antiochus toegenaamt *Soter*, wanneer hy met de *Fransen* foudede ftryden, fag hy *Alexander* in de flaap by hem ftaan, gebiedende dat het Woord voor de flag aan de foldaten foudede gegeven worden, te vveten *wel varen*: en even daar na is een deftige victorie gevolgt.

Daar en boven ook *Ptolomeus*, de foon van *Lagus*, als hy brieven aan *Seleucus* fchreef, heeft hy de heele order omgeftooten: en in 't begin noemt hy hem *wel varen*, en in 't einde *weeft gegroet*; gelyk *Dionysodorus* verhaalt, die des zelfs brieven heeft vergadert.

't En is niet onredelyk van *Pyrrhus* den *Epiroter* gevvagte maken, die naaft *Alexander de Groote* vvel mag gefteft vverden, en verfcheide dingen onderfogt heeft. Als defen de goden dagelyks met bidden, offeren en gefchenken vereerde, foo heeft hy noit magt, rykdommen, of glorie begeert; maar alleen het *wel varen* en gefont te zyn: meinende als hy dat hadde, het andere dan wel volgen foudede: en dat niet fonder reden.

Hier nu genoeg van. Maar, ymant mogt
seg-

gen, al is 't dat gy niet anders gefegt hebt, foo moet gy om de verkeerde order geftraft werden, want het is of ymant een stormhoed aan de beenen, en leersen aan fijn hoofd begon te binden. Maar, goede vriend (ik foud hem wel antwoorden) gy fegt dat niet fonder reden, foo daar yts in de gansche tyd was, dat het geen behoud of gefontheit van nooden hadde. Maar nu hebben wy fulx 's morgens, 's middags, en des nagts van doen, voornamentlyk de Overften die veel te doen hebben. Dit groeten is anders niet dan een voorwenfen of groeteniffe: maar die gebied wel te varen, doet yts nuttigs tot de gefontheit en behout. Hy wenfcht het ook niet alleen, maar hy boodfchapt en gebied het ook. Wat dan? in de brieven des Konings handelende van de geboden en bezigheden, is daar het verfor-gen der gefontheit, het eerfte niet? niet fonder reden; want gy foud anders geen nut tot uw dingen uit te rigten hebben, foo gy niet gefont waart. Maar ook gy (foo ik ook maar wat roomfch kan fpreken) als gy malkanderen met woorden groet, foo antwoord gy haar uit de naam der gefontheit.

Dit alles heb ik gefegt, niet moetwillens het eene woort voor het andere te gebruiken, maar om dat het tegen myn wil gefchiet is. Want hoe foud ik niet belagchelyk zyn, wannecr ik een wreede taal voerde, en de tyden van groeten omkeerde? Ik dank de Goden, dat my dese dwaling, in

een veel gunstiger woord verkeert is, en zelfs in beter al dwalende gevallen ben. By aldien het ymant door de voorsienigheid des *gesontheits* of *Aesculapii* geschiet was, die uw door myn gesontheit en behoud heeft willen belasten? want hoe soud ik diergelyken kunnen beloven, 't en sy ik van de goden aangedreven wierde, die te vooren myn leven lang soo verbaast nog ontroert ben geweest? soo men een menschelyke verdedinge hier voor mogte inbrengen. Soude het niet nieuw of vreemt zyn, wanneer ik myn best daar in dede, dat ik u, soo veel als 't mogelyk was, bekent wierde, daaren boven uit de groote begeerlykheit en haastigheit in een verslagentheit van sinnen viel. Men sou ligtelyk een hoop soldaten verslagen maken, als men haar tegen ging, en de order van groeten belettede. Ik weet dat gy het in enkelmoedigheit hebt opgenomen, alhoewel het andere voor sotternie, onwetenheit en dwaasheit hebben geagt, sonder agterdocht van loosheit of bedriegerie te hebben. Ik heb selven gewenscht noit in sulck een geval te mogen dwalen: en soo 't gebeurde, het altyd ten besten mogte genomen werden.

Ten tyde van den eersten *Augustus* is ook diergelyks gebeurt. Want als het syn beurt was om over eenig vonnis te sitten, en de saak te regt oordeelende, een persoon die valschelyk beschuldigt was, op vrye voeten stelde: dese nu willende hem danken,

riep

riep met luider ſtemme, en ſeide; ik dank u grootelyks velt-heer, dat gy qualyk en onregtvaerdelyk hebt geoordeelt. *Augustus* nu en al die by hem ſaten, wierden hier over verſtoort, en wilden hem verſcheuren: ſoo ſeide hy; houd op van verſtoort te zyn, want men moet de tonge niet beſien, maar het herte; ſoo gy het herte wilt beſien, ſult gy het goet bevinden, en de tonge heeft niet quaats geſegt.

Op deſe plaats zynde, moet ik yts anders vreeſen, ſoo dat niemant behoeft te denken dat ik moetwillens gedwaalt heb, om deſe verantwoordinge te mogen ſchryven. Och lieve *Aeſculapi*, laat myne reden aldus niet ſchynen, maar alleen een occaſie om te ſchryven.

L U C I A N I S T E R R E - K O N S T.

Hy prijft de Sterre-konſt, wegens hare waerdigheid en deſtigheit der gener, die de ſelve eerſt gevonden hebben, waar uit ook veele fabulen der Grieken gereſen zijn. Eindelyk brengt hy ook de nuttigheit der ſelver konſte op.

ONs voornemen is niet om te ſpreken van de Sterren ſelfs, nog van den hemel, maar van hare waarſegginge en waarheit, die van haar tot nut der menſchen dienen;
nog

nog onse meininge en is niet een boek te fchryven, nog te leeren hoedanig men uit haar waarzeggen fal : maar ik klaag dat de wyfen fig over al in oeffenen, en alleen de Sterre-konft weinig agten.

Dit is een feer oude leere, die by ons niet nieuw is, maar een vond van de oude Konningen, die van de goden bemint wierden. Edog de menschen die nu leven, verfuimen het felve, en hebben daar een heel ander gevoelen van. Wanneer fy ymant onkundige valsche dingen hooren fpreken, soo beschuldigen fy de Sterre-konft, dat de felve valsch, onwaar en ydel soude zyn. Men moet de konft niet beschuldigen om de onervarentheit van de meester, nog de mufyk, om dat ymant qualyk fingt. Een yder konft is door fyn eige natuure aardig. De *Aethiopers* hebben dit eerst den menschen geleert: eenfdeels uit oorfaak van haar verftand, daar fy andere menschen verre in te boven gaan; anderdeels door de bequaamheit van het land daar fy in woonen, want fy hebben altyd fchoon weder, en geen veranderinge van hemel nog temperament.

Als fy den Maan geduurig fagen veranderen, nu dus, en dan weer anders, soo begonden fy daar over te fpeculeren: en de reden daar van uitgevonden hebbende, dachten fy dat de felve geen eigen ligt had, maar het felve van de Sonne ontleende. Sy vonden ook de bewegingen van de dwaal-sterren, hare natuur, kragt, werkinge en be-
na-

namingen, om de selve in haar memorien te onthouden: terstond hebben de *Ægyptenaars* dese onvolmaakte konst van haar geleert. Dese hebben de selve nog volmaakter gemaakt, want sy vonden de mate van hare bewegingen, als ook 't getal der jaren, maanden en uren. De maanden rekenden sy na den loop des Maans, en de jaren met de Sonne uit des hemels-loop, en de dwaalsterren hebben sy in twaalf deelen gedeelt, elk hebben sy namen van aard en zee-dieren gegeven, als van menschen, visschen, gevogelte en vee: daarom zyn de *Ægyptische* heiligheden ook verscheiden, want d'eene gebruikten andere afdeelingen als de ander: die na *Aries* of de Ram Leiden, deden hem ook eere aan, sy eten geen visschen die daar onder dat teiken woonden. Die onder *Capricornus* woonden, slagteden geen bokken: alsoo hadden sy alle verscheidene, na dat sy woonden. De stier eeren sy om de hemelstier, want *Apis* is by haar een seer groote heilige stak, want die daar onder woenen, vragen hare orakulen daar na, zynde een waarseggent teiken, die sy van de hemelsche stier krygen.

Daar na hebben die van *Lybien* die konst gehandhaaft; want het orakel van *Ammon* komt uit den hemel, alwaar sy *Ammon* afgebeeld hebben in de manier van een Ram.

Dit hebben de *Babyloniers* ook al geweten, welke seggen dat sy de eerste zyn, die daar in kundig zyn geweest. Maar ik mein dat

dat fy die wetenschap al lange daar na gekregen hebben.

De *Grieken* dan hebben de Sterre-kunft nog van de *Æthiopers*, nog van de *Ægyptenaars* geleent: maar *Orpheus*, de soon van *Æger* en *Calliope*, heeft sulx daar eerst getoont. Dog in 't eerst niet heel klaar, maar hy hield de selve door eenige verborgentheden bedekt. Want als de Lier gemaakt was, soo stelden hy de Gode-feesten in, met de heilige sängen. Als de Liere seven snaren had, toonden hy daar door het getal der seven planeten. De *Grieken* hebben hem daarom een plaats aan den hemel gegeven, want daar zijn verscheide sterretjes die de lier van *Orpheus* beteikenen. Als men *Orpheus* uitgehouwen of geschildert fiet, soo sit hy in 't midden als een die singt, met de lier in sijn hand, en een groote menigte van dieren, de mensch, stier, leeuw, &c. rontom sig. Dit siende, soo let eens hoe de dieren alle na sijn sang luisteren. Soogy de oorsake hier af verstaat, soud gy die alle in den hemel kunnen sien.

Men segt dat *Tiresia* een *Bæoter* in 't stuk van waarzeggen seer vermaart geweest is. Dese souden eenige van de dwaal-sterren mannetjes, en eenige vrouwtjes genoemt hebben, die nogtans niet en konden voortteelen: hier uit gist men dat hy somtyts een man, en somtyt een vrouw soude geweest hebben.

Voorders, als *Atreus* en *Thyestes* om haar

vaders ryk twisteden, is't bekend, dat doe de Sterre-konst in Grieken-land bloeide: Want de *Argiven* stemden met een algemeene stemming toe, dat wie in die konst van beiden best ervaren was, regeeren soude. *Thyestes* heeft haar doe de ram aan den hemel getoont, hier van daan komt het dat men meint dat *Thyestes* een goude ram soude geweest zyn. Maar *Atreus* sprak van de Son en haar verscheide opkomsten, toonende dat de Son en de weereit, een contrarie koers hadden, en dat nu de ondergang schynt, daar het de ondergang van de weereit is, sou de opkomst van de Son zyn. Deseu maakten de *Argiven* tot Koning, en hy hadde grooten lof van syn spreken.

Van *Bellerephon* ben ik ook in dat gevoelen, want ik geloof niet dat hy een gevleugelt paart gesien heeft. Ik mein als hy dese secte volgden, en dese hooge dingen overdogt, met syn ziel, dog sonder paart in den hemel gevlogen is.

't Selfde sou ik ook gevoelen van *Phrixus*, de soon van *Athamantes*, die sy seggen dat met een goude ram door de logt soude gevlogen zyn. Alsook van *Dædalus* den *Athenienser*, alhoewel het een ongehoorde saak is, nogtans sou ik agten dat hy in de Sterre-konst wel ervaren is geweest; dewyl hy die seer dikwyls gebruikte, heeft hy die syn soon geleert. Maar *Icarus* jong en onwetendzynde, ondersogt niet 't geen behoorede

de, maar gaf sig te hoog, daarom viel hy ook mede in een seer diepe zee: waarom een sekere zee de naam draagt van de *Icarise* zee. 't Kan ook wel zyn dat *Pasiphaë*, hebbende uit *Dædalus* van de stier behoort, die onder de sterren verscheen, en op de Sterrekunst verliest is geworden: hier uit oordeelen sy, dat *Dædalus* haar met de stier verknogt heeft.

Daar zynder die de wetenschap verdeilt hebben, en elk deel dan nog bearbeiten, sommige 't geen aan de Maan, *Iupiter* of de Son behoort, als ook haren loop, beweginge en kragten. *Erdymion* heeft reden van de Maan gegeven, *Phaëton* heeft de Sonneloop gevonden, maar niet volkomentlyk, want hy stierf te vroeg. Die dit niet en weten, meinen dat *Phaëton* de soon is van de Son, en daar hangen sy nog een fabel by, dat hy by sijn vader de Son soude gegaan zyn, en hem gevraagd hebben om de wagen des ligts te mogen wennen, 't welk hem soude toegestaan zyn; en hem vermaant hebben hoe hy de selve moeste voeren. Maar als *Phaëton* op de wagen klom, reed hy, 't sy door jonkheit of onverstand, somtyds dicht aan de aarde, en somtyds heel hoog, soo dat de menschen, dan eens van hitte versmagteden, en somtyds door de koude vervroren. JUPITER hier over seer verstoort zynde, heeft hem door syn blixem vernielt: als hy nedergevallen was, stonden syn susters met een groot geweën by

by het doode lighaam, welke in populier-boomen veranderden, en in plaats van tranen, geduurig barnsteen uitsweetten. Dog dese faak is niet waar, 't is qualyk gedaan, dat men sulx gelooven soude. Hy is de soon niet geweest van de Son, nog syn soon is niet gestorven.

De Grieken verhalen nog al meer fabulen, die ik niet al te wel geloof. Want hoe kan men gelooven dat *Aereas*, de soon van *Venus* is, of *Minoa* van *Iupiter*, *Ascalaphus* van *Mars*, of *Autolicus* van *Mercurius*? alle die godsdienstige luiden syn de goden aangenaam geweest, als sy op quamen, sag de eene na *Venus*, de andere na *Iupiter*, en de derde na *Mars*. Die de huis-vaders van de menschen zyn in dese soort van voortteelen: die brengen als ouders gelyke dingen voort, als koleur, gedaante, daden, verstand. De Koning *Minos* is gebooren door begeerte van *Iupiter*, den schoonen *Aeneas*, door gunste van *Venus*, en de dief *Autolykus*, door *Mercurus*, van welken hy ook syn diefagtigheid heeft. *Iupiter* heeft ook *Saturnus* niet in banden gebonden, nog van boven neder in de hel gestooten, nog al die andere dingen daar de menschen hier van spreken. Maar *Saturnus* wert de alderhoogste beweegt, welke seer verre van ons is. Hy beweegt seer traag, en kan van de menschen naulykx gemerkt werden; en daarom meinen sy dat hy staat, even als of hy gebroken was. Vorders de groote menigte des logts wert de

Tar-

Tartarus of de hel genoemt, men kan uit de Poëfie van *Homerus* en *Hesiodus* ligtelyk verstaan, dat de oude fabulen met de Sterre-konst overeen komen. Want als hy van *Jupiters* ketting verhaalt, en de pylen der *Son* (welke ik gis dat de uitgeschotene stralen zyn) met de steden die *Vulcanus* op syn schilt gesmeet had, daar en boven de reijen met de wyngaart: en 't geen hy segt wegens het overspei van *Mars* en *Venus*, en des selfs ontdekkinge, is nergens anders dan uit die wetenschap geschiet: want de samenkomst van *Venus* en *Mars*, geven stoffe voor *Homerus* om te singen. In andere gedigten heeft hy verscheide werkingen der selver beschreven. Van *Venus* segt hy: gy *Venus* maakt een vermakelyke houwelyks-band. En wat aangaat de oorlogs-saken, laat *Mars* en *Minerva* al die dingen versorgen. Als de ouden dit verston den, hebben sy hier uit grootelyx begonnen te waarzeggen, want als sy een stad bouwden, trouwden of dooden, &c. soo vraagden sy altyd hare Priesters daar over. Want de oraculen der goden waren van de Sterre-konst niet heel vreemt: maar tot *Delft* weet de Maagt toekomende dingen te seggen, en den Draak spreekt van onder den dryftap, om dat den draak onder de sterren gesien wert. In *Didymen* is de tempel van *Apollo*, en soo het my toefchynt, uit dese *didymen*, dat is: tweelingen, syn de tweelingen, die in den hemel zyn, genaamt.

De waarzegginge is soodanigen heiligen
saak

faak geweest, dat *Ulyffes* moede zynde, door het dwalen ter hellen neder-klom, niet om de fchaduwten of een onvermakelyke plaats te sien, maar om met *Tirefia* te fpreken, welke foo haast hy op de plaats gekomen was, die hem *Circe* toonde; groef hy een hol, en flagte fchape: Als daar nu veel fchaduwten waren, en onder andere fijn moeders, die het bloed wilde drinken, foo heeft hy niet eerder ymant toegelaten, ja zelfs fyn moeder niet, voordat *Tirefia* eerst geproeft had, en dwong hem te moeten waarzeggen. Ondertuffchen kon hy fijn moeders fchaduwe dorft sien lyden.

Lycurgus regeerde de *Lacedemoniërs* van den hemel af, en gaf haar wetten, dat fy niet voor de volle Maan in den oorlog fouden treden. Want hy agte dat de bediening des republyks niet eerder was in de waf-fende, en in de afgaande Maan, om dat alles van haar geregeert wierde. De *Arcades* alleen hebben dat niet aangenomen, nog de Sterre-konst weinig geagt, want door hare onwetenheit en gekheit, zeggen fy ouder te zyn dan de Maan.

Derhalven, wyl onfe voor-ouders foo ge-yvert hebben in de Sterre-konst, foo zeggen de hedendaagfe menfchen dat het niet we-fen kan, dat'er een eind gevonden werde in de wetenfchap van waarzeggen, om dat fe niet feker, nog waar is: nog dat *Mars* of *Iupiter* niet om onfent wille in den hemel omdraijen, nog de menfchelyke dingen ver-

verforgen, maar alleenlyk om haar eigen nootfakelykheit rontom gedrait werden: fommige feggen wel dat de Sterre-konft niet geheel leugenagtig is, maar onnut. Want 't geen beflooten is, kan door 't waarfeggen niet verandert werden.

Ik kan op beide antwoorden, dat de fterren in den hemel bewegen, en vorders de uitwerkingen tot ons komen. Wilt gy als een paart loopt, en de hennen of de menfchen over hoop leggen, de fteenen op-fpringen, en de ftroo-halmen door de wint gedreven, die daar van veroorzaakt wert, en dat dat door de beweginge der Sterren niet foude gefchieden? van een klein vuurtje komt de warmte tot ons; fou ons dan van de Sterren niet yts toevlocien. 't Kan niet zyn, dat wy uit 't quade, goede maken, nog yts veranderen van dat geene, dat van haar tot ons gekomen is: maar de konft brengt defe nuttigheit voor den genen, die de felve wel gebruiken. Het goede vermaakt die gene lang van te vooren, de welke weten dat het komen moet: en het quade wert ligt verdragen, wanneer 't de voorfigtige overkomt. Sy overvallen haar niet, want om dat fy met voorbedagtheit verwagt wierden, fyn fy ligt en fagt, dit is dan myn uitspraak wegens de Sterre-konft.

LUCIANI

BEELDEN.

Lucianus verfiert een vrouws-perfoon, die aan alle gedeelten van het lighaam feer ſchoon is, met alle eigenschappen en manieren, die een volmaakte Juffrouw toekomen.

LUCIANUS, POLYSTRATUS.

LUC. **V**oorwaar ſy zyn foodanig omgekomen, even als die het aanzigt van *Gorgon* gezien hebben: alſoo verſcheelde het terſtont met my niet veel *Polystrate*, wanneer ik daar een ſekere ſchoone vrouw ſag: en gelyk de fabel verhaalt, ik had by na ook in een ſteen verandert; ſoo wonderlyk ſcheen my dat ſpectakel.

POLIST. Hemel! wat verhaalt gy my een wonderlyke en vreemde ſaak, dat *Lucianus* om een vrouwtje ſoo verbaast was! dat gebeurt uw aldikwyls, als gy fulke jonge luiden fiet, ſoo dat ymant eerder den heelen *Sipylus* van ſyn plaats ſoude ſtooten, dan u van die een weinig ſchoon ſyn: die niet alleen gewoon zyt met een gapende mond daar by te ſtaan; maar 't is u manier daar by te ſchreijen, en gelyk als van die dogter van *Tantalus*. Maar wat is dat voor een ſteemakende *Medusa*? van wat geſlagt is hy, op dat wy haar ook mogen ſien? Ik mein niet dat zy ons het ſien ſal weigeren, of uit ja-

loersheit daarom siek werden , alhoewel wy haar siende , ook mogten verstyft worden.

L u c. Dat behoorde gy wel te weten , want soo gy haar maar eens van een hooge steen-klip gesien had , gy soud terstont soo styf werden als een deur , en het is nog gering't geen ik gesegt heb , by het geen ik nog seggen sal. Sy sou u met een haastige wonde quetsen , soo gy by haar stont , en haar aanfaagt. Wanneer sy u van ter zyden aansiet , wat soud gy kunnen doen om uw van haar te onttrekken ? u gebonden hebbende , sou sy u trekken daar het haar geliefde ; even als men segt dat de Magnect het yser trekt.

P o l. Houd op van soo een vervarelyken en wanschapen schoonheit te versieren. Maar segt my eens , wat is dat voor een vrouw-mensch geweest.

L u c. Meint gy dat ik hare gedaante met woorden kan vertoonem ? welke als gy haar gesien had , sou seggen dat ikse al te min gepresen had ? ik ben niet bequaam genoeg om de selve af te malen. Daar was by haar een seer groote oeffeninge , alles was op syn best. Sy had een groot gedeelte besnedene by haar , met een groote pompe van tengere meisjes ; alles was pompeuser , dan 't voor gemeene burgers paste.

P o l. Kent gy haar niet by de naam ?

L u c. Neen , maar sy is geboortig uit *Ionien*. Want ymant seide , dat zyn de *Smyr-*
ni-

nise schoonigheden. 't Is geen wonder dat een van de schoonste *Ionische* steden, een schoon vrouwenfch soude voortbrengen. 't Schynt dat hy meinde, dat ik van *Smyrna* was, om dat ik daar soo stout op antwoorde.

P O L. Gy zyten houte Klaas, dat gy die man van *Smyrna* niet eens vraagde, wat voor een fatsoentje dat het was; verhaalt my haar gedaante eens, misschien dat ik haar dan nog wel kennen sal.

L u c. Kyk eens wat een faak gy van my begeert. Ik ben soo kragtig van woorden niet om soo een tronie af te beelden; nog *Apelles*, *Zeuxis*, *Parrhasius*, fouden die kunnen afschilderen, nog *Phidias* of *Alcarnenes* uithouwen.

P O L. Segt dan maar soo goet als gy kont. Die stoutigheid sal niet gevaarlyk zijn, soo gy u beste vriend foodanigen wesen afmaalt.

L u c. 't Sal best zijn dat ik my die oude vverk-bafen hier ontbie, om dat gedaante op sijn aardigst te vertoonen.

P O L. Waarom segt gy dat? hoe kunnen sy komen, die soo veel eeuwen doot geweest zyn?

L u c. Seer ligt, soo het u niet verdrietig valt op het begeerde te antwoorden.

P O L. Vraagt wat gy wilt.

L u c. Hebt gy noit na *Cnidien* gereist?

P O L. Ja.

L u c. Soo hebt gy voor al hare *Venus* wel gezien?

P O L. Ja voorwaar. 't Is een uitstekent vverk van *Praxiteles*. (Z 2) L u c.

L u c. Hebt gy geen fabel van de inwoonders daar van hooren verhalen, hoe dat ymant met een onuitsprekelyke liefde op dat Beeld versot was, en 's nagts in den tempel gesloten zynde, daar mede te doen had? maar dit op een ander tijd: dit Beeld hebt gy dan gesien. Hebt gy dan ook het selve in den tuin van *Alcámenes* te *Athenen* niet gesien.

P o l. Ik sou seer onbedreven schynen, *Luciane*, soo ik dat Beeld van *Alcámenes* niet beschout had.

L u c. Ik sal u dat niet vragen *Polystrate*, of gy dikwyls op het kasteel zyt geweest, en de *Sofandra* van *Calamis* gesien hebt.

P o l. Ik heb die seer dikwyls gesien.

L u c. Dat is genoeg. Wat soud gy best prijzen van de werken van *Phidias*?

P o l. Welke anders als die van *Lemnos*? als ook die *Amazoon* die op een piek leunt.

L u c. Dat zyn seer schoone Beelden: derhalven hebt gy geen andere werk-basen van nooden. Van alle dese dan sal ik een Beelt formeren, dat het geen ik gesien heb, gelijk is.

P o l. Hoe kan dat geschieden?

L u c. Seer ligt. Soo wy van elk Beelt het bequaamste deel nemen, en dan door onse reden daar een uit maken.

P o l. Goet: laat het soo geschieden. Ik wilde weleens sien hoe of dat toegaan sal.

L u c. Gy sult het soo bevinden. Neemt al-

alleen het hoofd van *Venus* uit *Cnidien*. Wat aangaat de hair-lokken en aanzigt, en de fraije wijnbrauven, laten die soo blyven als *Praxiteles* die gemaakt heeft, als ook die aardige beweeglykheit der oogen, de minnelyke vrientichap, laat die ook volgens het goetduncken van *Praxiteles* blyven. Vorders de borsten en bovenste deelen des aangesigts, sullen wy ontleenen van de *Venus* in den Hof van *Alcarnenes*, als ook de tedere handen, gewrigten, vingeren, en des selfs kleine rondigheit: maar ontrent de lineamenten des aangesigts, de sagte en teedere wangen met de neus sullen wy uit die van *Lemnos* nemen: maar de aardige mont en witte hals, van de *Amazoon*. Vorders *Sofandra* en *Calamis* sullen haar met schaamte vercierren. Het soet lagchen dat de sienders oogen bedriegt, toonende een vrolykheit des herten en monts, sal zyn als de hare gewoon is te wesen. Haar reine kleedinge sal sy van *Sofandra* ontleenen. De maat van ouderdom na die van *Cnidus*. Ik sie dat *Praxiteles* dit wonder wel heeft afgemeten. Wel wat dunkt u *Polystrate*, sal dit niet een fray af-beeltsel zyn, na dat het volmaakt sal wesen?

P O L. Maar een ding hebt gy nog vergeten.

L U C. 't Geen gy segt is wel groot, maar 't is seer klein by het geen nog overig is: want alles behoort syn volle koleuren te

hebben, het ſwart en wit moeten op hare behoorlyke plaatſen geplaatſt werden, en het root daar het beſt behoort. Wy zyn nog in gevaar, dewyl het voornaamſte nog ontbreekt. Waar ſullen wy dat van daan halen, uit de beſte en voornaamſte ſchilders? dan moeten wy *Polygnotus*, *Euphanor*, *Apelles* en *Ætio* hebben. *Euphanor* ſal de hairlokken ſchilderen, gelyk als die van *Juno*. *Polygnotus* de wymbrauwen met de roode wangen, gelyk als die van *Cassandra* te *Delft*. De kleedinge zy ſeer dun, en los om het lyf neerhangende. Het overige lyf ſal *Apelles* voltoijen na het beeldſel van *Pacata*, ja ſoodanig, dat hy daar niet te veel wit, nog te veel rood onder mengt. De lippen moeten zyn, als *Ætio* aan *Rhoxana* ſchilderde: of laten wy liever *Homerus*, *Apelles*, en *Euphranor* (verſuimende) aan nemen om te volvoeren? Gelyk als hy een koleur gaf aan de ſchenkelen van *Menelaus*, vergelykende die by Elpenbeën, dat met de purper-gevende oeſter beſchildert is, laat alſoo het gansche lighaam beſchildert zyn. Derhalven laat hem ſelfs ſchilderen met koe-oogen, dat is: met ſeer fraije en aardige oogen. Laat dien *Thebaner* Poët ook komen, om hem in de wymbrauwen te helpen, om de wymbrauwen met een aardigheit uit te drukken: *Homerus* ſal haar al lagchende maken, met witte ſchouders, en rooſen roode vingers. Vorders ſal hy de gouden *Venus* beter gelyken

ken als de dogter van *Briseus*. Dit sullen dan de Beelthouwers, Schilders en Poëten doen, dat sy seer minnelyk schynen, dat sal de pligt van *Gratia* zyn, of liever van al de *Gratien* en *Cupidoos*. Wie kan sulkeen beelt maken?

P O L. Dit is een godlyk werk, *Luciane*, dat *Iupiter* van den hemel heeft afgesonden, dat buiten alle twyfel by de goden volmaakt schynt. Wat hebt gy gezien dat sy deden?

L U C. Sy had eenige Koninklyke brieven in de hand, die aan beide zyden toegewouwen waren: d'een had sy gelesn, en d'ander schein sy nog te sullen lesen: en onder het gaan sprak sy eenige, ik weet niet wat voor woorden, tegen hare kamenieren, die ik niet verstaan en konde: onder het lagchen sag ik haar tanden, de welke seer wit waren, en aardig t'samen-gevoegt. 't Was of gy een peerelsnoer saagt, soo digt en fray waren sy in haar order gestelt; daar by quam ook nog de schoonheit van de roode lippen: 't was of het vers gesaagt elpenbeen van *Homerus* was. De eene was niet breeder nog hooger als de ander. Somma het was verwonderens aan te sien, gaande alle menschelyke schoonigheden te boven.

P O L. Rust een weinig. Ik weet, ik weet, wat voor een vrouw gy meint, om dat gy haar vaderlant segt, met de besnedene, en daar by ook soldaten. 't Is de Konings

vrouw, myn lieve man, die met soo veel namen bekend is.

L u c. Hoe is haar naam?

P o l. Die is seer foet en genoegelyk, ook in alle manieren minnelyk. Sy heeft de naam van dat schoone vrouw mens van *Abradates*. Ik meingy hebt *Xenophon* daar menigmaals van hooren roemen.

L u c. 't Is of sy voor myn oogen geschildert staat, soo menigmaals als ik die plaats van *Xenophon* door-lesse; soo ik haar maar niet hoor spreken, terwyl sy verhaalt wat'er geschiet is, hoe sy haar man in de wapenen brengt, en na de kryg send.

P o l. Gy hebt haar maar eens als een blixem gezien: ik weet niet hoe gy haar gedaante soo afmalen kont, hoe dat sy met redenen, aardigheid en minnelykheit begaaft, daar by de goddinnen by na overtreft. Ik weet van al dit doen, die haar landsman ben, en dikmaals in gesprek met haar geweest heb, gy weet dat myn gewoonte is, de aangenaamheit der manieren, beleeftheit, groothertigheid, zedigheid en schaamte, boven de schoonheit te stellen. 't Is een saak die waardig is boven alle andere gaven des lichaams geagt te mogen worden. Want het soude belagchelyk zyn, dat ymant de kleedinge boven het lighaam soude agten. Dit schynt my een schoonheit, die alle andere te boven gaat, wanneer de ziel met groote deugden verciert, en het lighaam een onberispelyke gedaante heeft. Ik weet-

'er

'er verscheide die in uiterlyke en lighame-lyke frajgheden uitstekende zyn; maar wederom ter contrarie in goede deugden. De sulke dunkt my, zyn de tempels van *Aegypten* gelyk, welke van binnen seer heerlyk en kostelyk met gesteenten verciert zyn: maar soo gy van binnen ter degen infiet, sult gy een aap vinden, oyevaar, een bok, of een kat. Alsoo gaat het ook met de vrouw-lyden: Want de frajgheit des lighaams en doet niemant uitmunten, maar de treffelyke deugden des gemoëds. Ik seg niet datse alleen met purpere kleding, gout of gesteenten verciert is, maar ook met alderlei deugden, gematigheit, billykheit en meer andere.

LUC. Gy sult uwe reden met de maat betalen, of liever wat milder, want gy kunt het wel, en gy sult ons een geschaduwte beelt des gemoëts toonen, op dat wy ons niet over de helft verwonderen.

POL. Gy begeert een groote saak van my, en niet seer ligt om die niet redenen uit te drukken. Om soo een Beelt af te maken, heb ik niet alleen de Beelthouwers of Schilders van doen, maar ook de Philosophen; om wegens hare regulen soo een beelt te voltoojen, en 't selve na de oude wyse te formeeren. Maar laat ons tot de sake komen. Laatse eerst een soete reden konnen bybrengen, op dat hare honigsoete taal beter ten monde uitvloeit, als *Homerus* gesegt heeft van sekeren ouden *Pylus*. Al de

klank van de woorden moeten seer lieftaallig en aangenaam zyn , en niet hart als die van de mannen : ook niet al te klein of gebroken , gelyk de half ontmande : maar gelyk als die van de jongetjes , wanneer sy nog niet manbaar zyn , soet , aangenaam , en in 't hooren vriendelyk . Als sy ophoud met spreken , dat de stem nog als in d'ooren klinkt : dat'er als een echo by kome , om de stemme te verlengen , hare woorden zyn ook vol raad en daat voor de aanhoorders . Als sy dan met die klinkende stemme begint te singen , voornamelyk voor de Cither , dan is het tyd , gelykerhand te swygen : alle andere gefangen van Ys-vogels , Krekels en swanen , die sullen daar niet by kunnen houden . De Nagtegaal , zynde de Dogter van *Pandion* , soude daar niet by halen , alhoewel sy vry wel singen kan . *Orpheus* en *Amphion* (welke men segt dat de gemoederen wonderlyk konden opwekken , die de boschen en steenen agter haar konde doen volgen) haar gehoort hebbende , souden hare Cither verflaan , en na hare soete fangen kuisteren . Want de over-een-komst der stemmen , dat de selve niet te hoog nog te laag gaan , de slag der vingeren , en bevinge der deelen , waar sou dat dien *Thracer* van daan hebben , en die in *Citheron* de offen weid ? als gy haar hebt hooren singen , *Luciane* , soo behoeft gy voor geen wanfchappen *Gorgona* te vreesen , maar gy sult de deugt der *Sirenen* hooren . Gy sult daar soo op versot werden ,
dat

dat gy uw vaderlant, en al uw vrienden vergeten sult: ja al had gy u ooren met was toegestopt, soo sou de klank daar nog door gehoord worden. Sy maakt sulc een vermaak met haar stem, dat gy sou seggen dat het *Terpsichores*, *Melpomenes*, of *Calliopes* door haar lieffelykheit waren. Ik weet, om met een woort te seggen, dat'er soo een stemme noit te voren meer gehoord is, als door die lippen en tanden komt bersten, soo een hebt gy gesien als ik seg: denkt ook dat gy haar gehoord hebt. Maar ook een suivere en volmaakte *Ionische* suiverheit en taal, en vlugge woorden in 't spreken, opgetoit met kloeke pronk-woorden, 't is niet genoeg te verwonderen. Dat is by haar als ingebooren, want 't en paste in dese reise niet anders. Sy vermaakt haar grootelyks in Poëten te lesen, dewyl sy geboren is in de Stad, daar men segt dat *Homerus* geboren is. Hier hebt gy nu een middelmatig beelt, *Luciane*, laat ons nu voort gaan. Ik wil geen een maken uit veelderlei, als gy (want dat is te gering) maar laat een beelt met alle deugden afgeschildert werden, volgende de faam van het principaal.

LUC. Ik verlang daar na, als of gy my te bruiloft genood had: gy sult my met een veel grooter mate toe-meten. Ga maar voort.

POL. Om dat de kennis van alle eerlyke en betamelyke disciplinen noodzakelyk zyn, voornamentlyk die uit gebruik en

overleg bestaan; wel aan laat ons die dan veelvoudig stellen, op dat wy niet minder zyn als gy. Sy wert dan soo afgemaakt, als een die alles goetste gelyk heeft, van welken *Helicon* overvloed van heeft. Geenfins als *Clio*, *Polymnia*, *Calliope*, of andere, die elk maar in eene sake uitmunten: maar onse fy in alles uitstekende en wetent. Derhalven moet fy soo wel de gaven hebben van *Mercur* als van *Apollo*: 't geen de Poëten hebben verciert, of naamrugtige Autheuren geschreven, en Philosophen geprefen, daar mede fy dat Beelt verciert hebben. Niet alleen met een penceel gekoleurt, maar t'eenemaal met verf doordrongen. 't Is my te vergeven, dat ik hier niet een principaal van toonen kan, want geen der Oude hebben daar gewag van gemaakt. Laat dan dit heilige Beeld de Goden opgeoffert werden: soo my denkt, is daar niet op te seggen.

L u c. Dit hebt gy seer wel geklaart *Polystrate*.

P o l. Na desen moet ook het Beeld van verstand en wysheit afgebeeld werden, hier toe hebben wy soo veel exempelen van nooden, voornamentlyk oude, en dat eenige van *Ionien*. De Schilders en konstenaars sullen zyn *Aeschines* de vriend van *Socrates*, die in het naa-bootsen syn meester niet en vond: die wel eertyds met eenige gracie en aardigheit yts afgemaakt hebben. Vorders *Aspasia* den *Mileser*, door welke de seer wonderlyken *Olympus* selfs bewaart is, geen onbillyk ex-

em-

empel van verstand voorstellende, wat ervarenheit in saken, wat een doordringentheit in burgerlyke saken, wat neerstigheid, dat sullen wy alle tot ons beeld brengen, om 't selve onberispelyk te maken. Alhoewel sy klein afgebeeld is, soo behoeft sy voor een *Colosse* niet te wyken.

L u c. Waarom segt gy dat?

P o l. Om dat de beelden ook niet alle even gelyk zyn in grootte. Het out Republyk van *Athenen*, is niet als de tegenwoordige Roomsche magt. En alhoewel die al gelyk waren, soo is die nogtans grooter, zynde geschildert op een groot panneel. Laat ons het tweede en derde exempel voor den dag brengen, te weten *Theano*, en de Verse maakster *Lesbia* met *Diotima*. *Theano* sal de groothertigheid by brengen, *Sappho* een vermakelykheit van een wel opgevoed leven, en *Diotima* alle goede gaven van een wel afgerigt en geschaaft verstand. Hangt dit op-geofferde Beelt vry op *Luciane*.

L u c. Ik moet het bekennen *Polystrate*, het is seer wonderlyk. Ga maar voort de andere deugden op te halen.

P o l. Laatse by *Theanes*, de vrouw van *Antenor* vergeleken werden, ook by *Areta* en haar dogter *Nausicaa*, of wie daar nog meer overvloedige sedigheit hebben. Laat hy haar nog gevoegt werden de sedigheit die *Homerus* de dogter van *Icarus* toeschrijft. Soodanigen beelt heeft hy van *Penelope* gemaakt, als ook om de gemeenszaamheit van

naam : de vrouw van *Abdarata* daar wy terfont van spraken.

L u c. Gy hebt het onverbeterlyk geklaart *Polystrate* , gy zyt by na al op het eind.

P o l. Nog is 't niet altemaal opgehaalt , 't principaalste hoofd-stuk is nog agter : dewyl sy nu in soo een fortune is , moet sy niet te seer opgeblasen zyn dat het een ander moeiljelyk valt , maar haar middelmatig houden , en tegen de aankomende vriendelyk en liefstallig : even als ymant die syn eigen magt niet en gebruikt , de behulpige een hand bied , die sy dan seer gelukkig , welke alleen de nyd kan ontvlieden. Niet volgens de *Homerise Ate* , die over de menschen hoofden gaat , en de selve vertreed ; 't welk die menigmaals geschiet , die gering van aart zyn ; en door de fortune te seer verheven : welke haar eigen meester niet zynde , een Karos met Paarden dienen te houden , om 't seiltjen in top te setten , niet denkende dat haar de vleugels kunnen smelten als die van *Icarus* , en van boven neder in de zee vallen. Maar die 't exempel van *Dædalus* navolgen , en de middelmaate houden , die blyven behouden.

L u c. Soo moet het zyn *Polystrate* : de schoonheit des lighaams als die van *Helena* , moeten niet alleene zyn , maar ook de gaven die van binnen komen. Waardig soo grooten Koning , die dat onder de waardigste schatten van syn andere geluk moet re-
ke-

kenen. 't Is feker geen vrouw van een klein geluk, op welke dat van *Homerus* wel gepast werden, datse in schoonheit met den gouden *Venus* kon twisten, en in deugden sig naast *Minerva* mogt setten. In alle stukken kan sy met geen vroumens op de weereelt in gelykenisse komen, volgens de selve *Homerus*.

P O L. Gy segt de waarheit, *Luciane*; laat ons 't geen ik toegebracht heb na het lichaam, en gy na de deugden by een smelten, en een beeld daar af maken; sullen wy dan niet yts wonderlyks vertoonen, soo wel die heden by de goden komen, als ook die na ons sullen komen. Dit mein ik, sal lange stand houden, al eenig van *Apelles*, *Parrhasius*, of *Polygnotus*? Dit sal dan het volmaaktste beeld zyn, niet uit hout of steen gemaakt, maar van de Sang-godinnen selfs na de konst gevormt.

L U C I A N U S

van de Beelden.

Dit is een verantwoordinge tegen die gene, die hier boven te grooten cier van de Beelden maakten.

P O L Y S T R A T U S en L U C I A N U S.

P O L. O Nder allen segt het vrouwmens, *Luciane*, ik hebbe uwe genegentheit

heit t'mywaarts bevonden: als ook de eere die gy my seer treffelyk door dat Boek, het welk gy uitgegeven hebt, gelieft hebt aan te doen. Niemant soude my soo overvloedig pryfen, 'ten ware hy my seer genegen was. Maar op dat gy weten moogt hoe ik te moede ben, soo wilt dit van my oordeelen. Ik heb anders weinig vermaak in luiden die geleert zyn in 't pluimstryken, want dat schynen my bedriegende guigelaars te zyn, daar geen goeden aart in is. Want als my ymant boven maten seer verheft, werde ik beschaamt, het scheelt my dan seer weinig of ik stop myn ooren toe, welke saak my dan belagchelyk schynt. De pryfingen zyn te verdragen, voor soo verre, als ymant die gepresen wert, bewust is dat het soo is, waar over hy gepresen wort. 't Geen dat de maat te boven gaat, is vol bedriegerien en pluimstrykerien: sommige zyn daar mede vermaakt: het gaat even als of men oude luiden om haar jonkheit prees: of die mismaakt van ligham zyn, by de schoonheit van *Nireus* of *Phaones* vergeleek. Want die meinen dat sy door dat pryfen des te beter sullen werden, en een out man weder jong sal werden. Ik weet dat *Pelia* van die opinie is geweest; dat het pryfen gout waardig sou zyn, wanneer het daar mede te doen was. Het is als of ymant die een leelyk aanzigt had, een moy moemaanzigt aan dede, en sig met die schoonheit ten hoogsten vermaakte; voornamentlyk wanneer hy dat

selfs

zelfs kon afleggen, en van een ander vermindert werden: hy sou feer belagchelyk zyn, dat hy syn leelyk aanzigt met een aangenomen form bedekte, of dat ymant klein zynde, met hooge schoenen ging, en tegen ymant in gróote wilde twisten, die een elle grooter was. Daar is een seker vrouw-mensch van de Poëten beroemt, die feer klein van stature was, welke geroemt is datse verstandig en lang van lighaam was: hier over was sy feer verblyd, als of door dit streelent gedigt, yts tot haar grootte gedaan wierde: van blydſchap sloeg sy haar handen te ſamen. Dit ſong de Digter haar dik wyls voor, als hy ſag dat sy daar door vermaakt wierd, tot dat hem ymant in het oor luisterende, ſeide: houd op myn vriend, op dat gy het vrouwmensch ook niet doet opstaan. *Stratonice* de huisvrouw van *Seleucus* is ook diergelyks feer belagchelyks gebeurt, die wilde de Poëten een talent aan gemunt gelt geven, die van haar allen de beste van hare hairlokken konde pryſen: want sy was by na heel kaal op 't hooft. Dewyl sy nu alle wisten dat sy kaal was, ſoo ſeiden sy onder malkanderen dat haar hair door ſiekte uitgevallen was. Niet te min ſongen die vervloekte pluimſtrykende Poëten, dat sy ſchoon *Hyacynthen* hair had, 't welk haar om het hooft krulde. Dit alles belagten sy, ſiende dat het ſtoffe was om te ſtreelen: want sy pryſen 't niet alleen, maar sy vonden vorder occasie, om hare pluimſtrykerien op de

koleuren vorder in het werk te stellen. De menschen hebben vermaak, seide sy in schilderijen, voornamentlyk in die, in welke sy wat mogen afgemaalt zyn. Want daar zyn der die seggen tegen de kunstenaars, dat het geen haar misstaat in 't aanzigt, een weinig streelen moeten; en alsoo bedriegen sy haar selven en een ander. Sy kon niet lyden dat gy haar by *Iuno* en *Venus* vergeleekt. Want die gaan my en de menschelyke natuur verrete boven. Ik heb sulx*noit gedacht, my te vergelyken by *Penelope*, *Oreta*, en *Theanes*: ik laat staan by de goddinnen. Ik houw my seer afgekeert en eerbiedig ontrent de Godden. Dierhalven is'er gevaar van de *Nereiden* alleen in form, *Iuno* en *Venus* heeft sy in groote waarde gehouden. Gy sult dat moeten herschryven *Luciane*, of sy sal de Godden getuigen, dat gy sulx tegen haar wil geschreven hebt. 't Is haar leet dat het Boek publyk is uitgegeven. 't Sou dogt haar, voor een fout gerekent werden, soo sy daar by bleef, dat sy *Venus* van *Gnidien*, of die in de tuin, gelyk was. Sy heeft my belast uw te vermanen van 't geen sy op het cierlykft hebt gelieven van haar te schryven, dat sy niet en wilde boven de menschheit geprefen werden. Maar gy verheft haar boven de Hemelen, haar by de goddinnen vergelykende. Sy begeert dat gy sult weten, dat sy niet onbedagtsamer is als *Alexander de Groot*, welke een Architekt had, die beloofde den Berg *Atho* de gelykenisse van *Alexanders* wesen

fente geven, welke de fteden in fyn beide handen had, maar hy dagte dat het werk van den bouw-meefter grooter was, dan des zelfs kragten vermogten, en bedwong des felven mans ligtvaardige onderneming; niet vermaakt zynde met foo een ftatie als een *Koloffe*. Hy wil dat *Atho* op fyn plaats foude blyven, en foo grooten berg na dusdanigen lighaam niet wilde formeeren. Hy prees *Alexander*, om fyn groote moedigheid, feggende dat hy op foo een manier grooter ftokbeelt in de gemoederen der menfchen foude verwekken als *Atho* zelfs, by welke fyn geheugeniffe noit fterven en foude. Hy was van geen kleine of geringen aart om foo een ampele en ongewoone eer te veragten. Sy prees ook u maakfel, en verwonderde haar over de neirftigheid: dog willende de gelykeniffe niet aannemen. Want fy fig foodanige niet waardig agtede. Derhalven verfoekt fy dat men haar met menfchelyke kleuren af schildert, en hare deugden ophaalt, laat de fchoen niet grooter zyn als de voet, op dat my de mond niet geflopt werde. Ik hoor, zegt fy, dat veele verkeeren (waar van gy wyfe mannen de waarheit weet) dat de Olympife overwinnaars geen beelt mogen hebben dat grooter is als haar lighaam. maar dat de Griekfe Regter daar op pafte, dat niemant ligtvaerdelyk boven de waarheit gaa; want alles wert naauwkeurig afgemeten na de groote des lighaams, want anders foude 't felve afgekeurt werde

de

den. Denkt dit dan *Luciane*: voor eerft, hoe gy u boek verandert, en 't felve op een andere manier verciert, op dat gy niet tegen de goden en fondigt. Sy heeft het feer qua-lyk genomen, en kreeg onder het lezen daar een fchrik van, en bad de goddinnen dat fy haar wilden gunftig zyn. Het is haar te ver-geven foo fy qua-lyk gedaan heeft. En om de waarheit te feggen, ik getuige fulx felfs. fag ik het ook niet, hebbende myn oogen alleen op het fchrift. Maar foo ras als fy my daar kennis van deed, moest ik dat felfs be-kennen. Als wy yts van feer digte by sien, fullen wy het menigmaals niet kunnen sien; maar foo daar fpacie genoeg tuffchen beiden is, foo fullen wy het alles van deel tot deel wel kunnen sien. Nu dewyl fy een mensch zijnde, by *Iuno* en *Venus* vergeleken wert, wat is dat anders, dan de godinnen hare agtinge tegenftrevelyk te verheffen? want in fulke vergelykinge wiert het gene dat matig be-hoorde te zyn, te groot: en 't gene groot was, te klein. By exempel, foo daar eens twee met malkander gingen, d'eene was feer groot van lighaam, en d'ander buiten ge-meen klein, foo men die moefte gelyk ma-ken, fou d'eene d'ander niet in groote te boven gaan? ja al was het dat hy op fyn toonen ging staan: maar foo het nog al moefte gefchieden; moest de grootfte fyn hoofd buigen, en fig lager toonen. Even gefchiet het in de Beelden; want de deug-den van een mensch nemen foo veel niet

toe, als de goden in dat kas vermindert wierden. Wanneer het een flegt mensch gedaan had, soo sou daar soo naauvv niet op gelet geworden hebben, dat het door godloosheit gefchiet vvas. Gy vwort niet genootfaakt, devvyl'er soo veel fchoone vrouwen zyn, u toevlugt tot *Iuno* en *Venuste* nemen. Siet dan toe *Luciane*, dat gy die Nyd van u en hare fchouders fchut. 't Komt met u manier niet over een, want gy zyt niet ligt genegen yts te pryfen: ik weet niet hoe koekkoek dat gy soo ligt van finnen verandert zyt, gaande nog de maat te buiten. Die eertydts daar soo fpaarfaam in waart, zyt gy nu de aldermildelykfte van allen. 't En fal u geen fchande zyn, dat, het gene gy uitgegeven hebt, eens met een vvat verbetert, gelyk *Phydias* dede, wanneer hy by de *Eleën*, *Iupiter* gemaakt had. Want hy ftond agter de deur, wanneer hy fyn vverk de menfchen eerft toonde, om te hooren vvat de menfchen daar af feggen fouden: de fouten dan die daar van gefegt wierden, verbeterden hy terftont als het volk weg gegaan was: hy agte dat soo veel oogen meer fien konden dan tvvee; alhoevvel hy zelfs vvel vvift dat hy *Phydias* was. Dit feg ik u dan van haar en myneent vvegen, en ik rade u fulkste doen.

Luc. Ik heb noit geweten *Polystrate*, dat gy fo een redenaar vvaart. Met die lange woordreden hebt gy myn Boek verfocit, en geeft my geen hoop om my te verantvvoorden: gy hebt het regt verongelijkt, myn Boek ver-

veroordeelende sonder Advocaat. 't Is ligt overwinnaar te zijn als men alleen loopt. 't Is niet te verwonderen dat ik een gevangen man ben: daar is geen waterlooper geweest, nog tyd om te antwoorden. Gy hebt seer qualyk gedaan, dat gy te gelyk hebt beschuldiger en regter geweest. Wat wilt gy, dat ik my op de sake verlaat die den raad besloten heeft, of volgens *Himeræus* myn oude deuntjen singen? of geeft gy my tyd tot een ander oordeel?

POL. Ja, soogy wat hebt, om wel op 't stuk te passen. Dan sullen uwe partyders niet (gelyk gy segt) daar over sitten, maar uw vrienden. Ik ben te vreden, om met u over het vonnis te sitten.

LUC. Het schynt dat ik my moet verdedigen sonder haar tegenwoordigheid: maar het sal nog al voor 't beste zyn; dewyl het my geboden is, moet ik my tegen wil en dank verantwoorden. Maar soo gy belooft had, dat gy dusdanige bode by haar waart, als de hare by my, ik derf het wagen.

POL. Weest goets moets *Luciane*, ik sal u in 't antwoorden niet seer hart vallen, segt maar met korte vvoorden, om het best te kunnen onthouden.

LUC. Ik had vvel een lange vvoort-reden van doen, om soo een scherpe beschuldiging tegen te gaan. Om uvent vville sal ik de selve nogtans seer verkorten. Dierhalven sult gy haar dit boodschappen.

POL. Geensins, *Luciane*, maar gy sult spre-

fprenken als of fy daar by was : en dan fal ik fulx by haar na leggen.

LUC. Als het u belieft *Polystrate* ; fy is tegenwoordig, en heeft te voren gefegt, het geen gy van haar aan my geboodfchapt hebt. Onfe tweede reden fullen wy dan nu beginnen. Ik en wil niet dat gy openbaar maakt, 't geen my wedervaren is. Gy hebt my een beving op den hals gejaagt ! ik fweet van bangigheid. Schep moet, ik fal evenwel beginnen : daar is geen uitvlugt, alhoewel fy present is.

POL. Lieve *Iupiter*, fy fiet feer vriendelyk. Aanschout haar lieffelyk gefigt eens ! daarom begint met vrymoedigheid te fprenken.

LUC. Gy, fchoonfte der vrouwen, welke foo gy meint, boven maten verheven zyt, kan niet bevinden dat ik uwe deugden te veel geprefen heb ; u gelykende by de goddinnen, want dat is wel het principaalfte daar ik van gefproken heb. Ik bid u dat gy my fulx vergeeft, 't is de fchult van onkundigheid. Ik had noit een ander voor defe foo afgemaalt : my dunkt dat ik na de vvaardigheid nog te weinig gefproken heb. Gedenkt eens, wat groote lof ik nog agter gelaten heb, als ook van het goede leven. Want die de goden neerftelyk eert, die zijn onder de menfchen de befte te rekenen : foo ik fulx op een nieuw moest maken, en een ander beelt hervormen, fou ik daar niets van derven afdoen, maar dat fou ik daar nog
by

by doen, als het hooft van alles. 't Is een teiken van een moderaat gemoet, te seggen, dat ik u boven maten geprefen heb, hier toont gy u des te waerdiger, om met overvloedige lof uitgebreit te werden. Uwe faak gaat volgens het spreekwoort van *Diogenes*, welke gevraagt zynde hoe men best glorie kon verkrygen, als men feide dat hy de glorie veragt. Ik mogt ook foo wel seggen, als my ymant vraagde? die lof waerdig zyn, zyn dese, die minst willen geprefen werden: dog dit komt niet tot de faak. 't Geen ik te antwoorden heb, is dit: dat ik u vergeleken heb by *Venus* van *Cnidien* en by die in de tuin, ook by *Juno* en *Minerva*, dit fchynt u buiten de maaten regel te zyn; maar gy moet weten dat men de Schilders en Poeten wat toe geven moet. Ik agte dat de prysfende meerder eere toekomt, alhoewel onse redenen wat flegjes, en met geen digjes opgetoit zyn. Het prysfen is een vrye faak, welkers maat niet en kan bepaalt werden: maar hy legt fig daar op uit, om, die geprefen wert, op het hoogfte te prysen. Ik fal dat niet doen, om niet onvoorfigtig te fchynen. Gy weet dat ik een prys-reden voor had, en die men pryst, moet men dan vergelyken by Beelden en andere exempelen. Het principaalste bestaat hier in, om yts welaf te fchetfen. Men kan het niet voor goet oordeelen, wanneer men gelyke, of flegter gelykeniffen daar toe gebruikt; maar alleen, vvanneer

yts alreede in eftime is. By voorbeelt, foo
 ymant een hont soude pryfen, om dat hy
 grooter was als een vos of een kat, fou dat
 een faak zyn om te pryfen? geenfins. Maar
 foo hy by een Leeuw in fterkte en kragten
 vergeleken wert, gelyk de Poëet fingt we-
 gens de hont van *Orion*, welke fegt dat hy
 de Leeuw-verflager is. Wederom foo men
Milo van Oraton of *Glaucus van Caryften* wilde
 pryfen, en men feide dat hy fterker was als
 een vrouw, foude dat niet met regt belagge-
 lyk zyn? met wat lof heeft dien deftigen
 Poëet dese *Glaucus* niet verheven, was het
 wel by de fterkte van *Pollux*, of dien yfer-
 hertigen foon van *Alcmena*? neen: maar
 hy vergeleek hem by de goden, en hare
 afbeeldfels. Nogtans heeft *Glaucus* fulx niet
 qualyk genomen. Ook hebben de goden
 dat op *Glaucus* of op den Poëet gewroken,
 als of het godloos waar gedaan geweest.
 Maar fy zyn beide in groote eftime by de
 Grieken gehouden geweest: *Glaucus* om fijn
 fterkte, en de Poëet om fijn groote uitfte-
 kende geleertheit. Derhalven neemt niet
 qualyk, dat ik in myne reden een hooger
 voorbeelt gebruikt heb.

Daar na fpreekt gy van pluimftryken, feg-
 gende: dat gy die ftreelende luiden hatig
 zyt: daar prys ik u in, gelyk het behoort:
 maar ik wil het wek van een pryfer en
 pluimftryker bepalen. Want een pluimftry-
 ker die om fijn eigen profyt prys, neemt
 dat hy fonder de waarheit alles boven ma-

ten pryft. Liegende feer onbefchaamdelyk, *Thersites* voor feer lelyk uitmakende, en *Achilles* voor feer fchoon: en dat *Nestor* de jongfte was van allen die van *Troien* quamen. Hy fou wel heilig fweeren, dat de foon van *Cræfus* beter kan hooren als *Melampodes*, en *Iphnea* fcherper kan zien als *Lynceus*, wanneer hy met liegen maar een weinig winfte kan doen. Maar de pryfer liegt niet, nog hy doet daar niet by, of het komt te paffe. Maar het goede dat in de natuur is, al hoewel het niet groot is, vergelykt hy by het gene grooter is. Hy fou wel feggen als hy een paart wilde pryfen, dat het van natuur ligt en wel in 't loopen was.

Het paard vloog door het gras, en 't wyd befaide land.

De halmen onbefchaad, liet hy in volle stand.

Wederom fchaamde hy niet te feggen, de fnelfte der paarden.

Soo wederom een kostelyk huis moest geprefen werden, fou hy fonder fchroom feggen:

Het was een zaal, gelyk

Als die van 't Hemelryk.

Sulks foude een pluimftryker wel op een verkens-kot derven paffen, wanneer hy maar een gefchenkje daar voor te verwagten had. Gelyk dien pluimftryker van *Demetrius Polior-*

liorceta, als hy sag dat fy aller wegen om te pluimstryken aangewent hadde, was hy gewoon *Demetrius* te pryfen, die dikwyls met een moeiljelyke hoeft gequelt was, te weten dat hy een aangenaam geluit door het hoefsten gaf.

Behalven dit kenteiken, gebruiken de pluimstrykers al te grooten overvloed in het pryfen: maar die waarlyk alleen pryfen, gebruiken de middelmaat, en blyven binnen de palen. Dit is dan genoeg tot onderscheit, waar door gy de goede met de quade niet behoeft te beschuldigen. Vergelykt dan eens het myne by de pluimstryker en de pryfer, op dat gy sien moogt wie ik ben, en wat ik gedaan heb. Soo ik dan yts onge rijmts by het Beelt dat te *Cnidien* is, vergeleken heb, sou ik met regt veragt werden, en ook groeter pluimstryker zijn als *Cymethus*. Gy moogt seggen 't geen de schoonheit belangt, kan ik toestaan dat gy pryft; maar ik (ik kan dog niet swygen) heb u, ô schoonste der vrouwen, daar noit by geleken, maar alleen by de Beelden van steen, koper, hout, elpenbeen, &c. die van die deftige werkbafen gemaakt zijn. Dat ik menschen vergelyk by het gene van menschen gemaakt is, is niet godloos, dunkt my, 't en zy gy vermoede *Minerva* te zyn, welkers Beeld *Phidias* gemaakt heeft, ofte *Venus* te *Cnidien*, dat *Praxiteles* geschildert heeft. Gy moet sulx van de goddinnen niet vermoeden, welkers beeltenissen van geen men-

fchen kunnen nagebootft vverden: en vvan-
neer ik fulx algedaan had, foude dat myn
vond niet zyn; maar verfcheide Poëten,
voornamentlyk *Homerus*, u mede-burger
(die ik om my te helpen, uit de hel fal op-
roepen) hebben my daar in voor gegaan: gy
hebt hem zelfs menigmaals gelefen. Wat
dunkt u vvanneer hy van de *Erifeife* gevan-
geniffe fpreekt, vvelke de goude *Venus* ge-
lyk vvas, befchrijende de verflagenen *Pa-
troclus*? en een vveinig daar na, als of het
weinig was dat fy *Venus* gelyk was in fchoon-
te, foo doet hy daar nog by

*Dit fchreijend vrouw-menfch is gelyk,
De Goden in 't JUPYNSCHE ryk.*

Hoe dikwyls heeft hy dit vvel gefegt? fou
men hem daarom moeten haten, of het
Boek uit de handen vverpen? of fal men
hem die vryigheit toelaten? alhoewel gy
het hem niet toe en ftond, foo heeft hy nog-
tans de autoriteit al van foo veel jaren ge-
kregen: niemant heeft hem daar oit in te-
gen gefproken of beftraft. Hy leit fulx van
een Barbarifch vrou-menfch, hoe veel te
meer komt het u toe (ik fal hier niet veel
pryfen) die blyd, foet, en vriendelyk zijt,
te mogen vergeleken worden, 't geen gy
met de goddianen gemeen hebt? Leeft eens
't geen hy van *Memnon* fchryft; yder van fy-
ne deelen vergelykt hy by de goden, en met
de oogen en het hoofd by *Jupiter*, de gordel
by

by *Mars*, en de borst by *Neptuun*. Wederom is hy den dootslaanden *Mars* gelyk, dan gelykt hy hem by d'eene, en dan eens by de andere God. Den mismaakten *Phryger* by de soon van *Priamus*? en *Pelida* is dikvvyls een God gelyk.

Gy hebt hem misschien wel elders hooren seggen: dit schoone vrouw-mensch is *VENUS* en *DIANA* gelyk. Hy vergelykt de menschen niet alleen by de Goden, maar ook selfs by de hairlokken van *Euphorbus*, en by de gratien, 't welk nogtans bloedig was en vuil van stof. Somma, daar is hoopgoet by *Homeris* genoeg; soo dat'er niet een veers is, of daar sijn goddelyke vercierselen in. Derhalven moeten of dese schriften uitgeschrabt, of de myne moeten voor goet gekeurt vverden. De Poëten hebben ook sulke een vryheit, dat gelyk *Homerus* de Goden ook by de aardfche dingen vergelykt, als hy seit dat *Iuno* Koeije oogen soude hebben: een ander segt dat *Venus* wijmbrauwen heeft als de violen, en *Aurora* by den *Rhodaëctulus*. Aangaande de gedaante, my dunkt dat ymant seer moderaat is, soo hy ymant by de Goden vergelykt. Onder wat getal sal men die dan begrijpen, welke de namen der Goden navolgen, zijnde na *Dionysius*, *Hephestion*, *Zenon*; *Neptunus* en *Mercurius* genoemt? Daar is een *Latona* geweest, de huisvrouw van *Euagoras* Koning van *Cyprus*: de goddinne heeft het nogtans niet qualijk genomen, alhoewel sy de selve als *Niobe* een

steen had kunnen veranderen, om de *Aegyptenaars* voorby te gaan, die de alderongeluk-
kigste Goden van allen, uit alle andere na-
tien hebben, soo gebruiken fy de heilige
namen in overvloed. De meeste nemen fy
uit den hemel.

Weest dan hier over geruft, sonder de wre-
kinge der Goden te vreesen. Want by aldien
daar yts tegen de Goden gefondigt is, soo
zijt gy buiten schult, 't en fy gy dagt, dat'er
eenige feit stak in het aanhooren. De wra-
ke Gods sal my wel vinden, wanneer *Ho-
merus* en al die andere Poëten zijn voor ge-
gaan. De voornaamste der Philosophen is
noit gestraft, welke segt dat de mensch God
gelijk is. Daar vvas nog veel te seggen, maar
om alles in de geheugenisse beter te houden,
sal ik om *Polystrati* wille af-breken.

P O L. Ik weet of ik sulx al veerdig ge-
noeg sal kunnen doen *Luciane*, soo woort-
ryk zijt gy geweest met spreken, buiten
het loopen van 't water. Ik sal 't onthouden
soo veel ik kan: engelyk gy fiet, ik poog
't selve met gestopte ooren tot haar over te
brengen, op dat ik niet wat vergetende in
confusie raak, en van 't gemeene volk lee-
lyk uitgelaggen werd.

L U C. Gy moet nu sorg dragen *Polystrate*,
dat gy wel weet te antwoorden. Ik beveel
u dan de saak. Als de regters het oordeel
spreken, sal ik hier maken op sijn tyd te
zijn.

steer
tenac
kigf
rien
nam
uit d
W
king
daar
zigt g
eeni
ke G
meru
gaan
noit
gelij
om a
fal ik
P
noeg
ryk
het l
foo
't fel
bren
cont
lyk
L
dat
u da
spre
zijn

LUCIANIESE L,
ofte LUCIUS.

Dit is een vermakelyke en versierde vertellinge, hoe hy in Theffalien reisde, en daar de toover-kunst wilde leeren; dewyl hy hier een preuve van nemen wil, wert hy in plaats van in een Vogel, in een Ezel veranderd, in welke staat hy verscheide fortuimen heeft gehad, welke daar na openbaarlyk op het Theater door het roosen eeten, in een mensch veranderde.

NA Theffalien reisende, had ik daar eenige besoinjes met een man, van wegen myn vaders goet, ondertusschen kreeg ik eenige Theffalische metgesellen, die na Hypata een stad, die aldaar lag, wilden reisen. Ik eenige pakken by my hebbende, reed te paard, daar by had ik nog een slaaf die te voet ging. Onder het reisen waren onse discoursen hier en daar van, gelyk het dan toegaat: soo quamen wy allengskens by de stad. Ik vroeg aan haar of zy daar een burger kenden Hipparchus genoemd. Ik hadde eenige brieven aan hem, en met eenen wilde ik by hem logeeren. Sy seiden my dat sy den man wel kenden, en seiden daar by dat hy ryk en gierig was, houdende huis met een vrouw en meit: sy wesen my ook in wat oort van de stad hy woonde, zijnde syn huis in een tuin: ik nam dan myn afscheit

scheit van haar, en ging daar na toe. Ik klop-
te sagjes aan de deur, sijn vrouw quam voor,
ik vraagden haar of haar man t'huis was,
sy vroeg wie dat ik was, en wat ik begeer-
de, ik seide brieven te hebben van *Decianus*
den *Patarenser* Sophist. Sy seide, dat ik wat
wagten sou, en sloot de deure toe: een wei-
nig daar na gebied sy my in te komen. In-
komende, groete ik hem, en gaf hem de
brieven over. Hy had begonnen avontmaal
te houden, sittende met sijn vrouw op een
klein beddetjen, en de tafel sonder spijs.
De brief gelezen hebbende, seide hy: De-
sen *Decianus* is myn grootste vriend, en de
beste van gantsch *Griekenland*, hy doet seer
wel dat hy eens aan sijn vrienden schryft. Gy
siet *Luciane*, dat dese woonplaats klein is,
maar bequaam om te woonen, evenwel soo
gy te vreden wilt zijn, sal het groot ge-
noeg wesen. Sijn meit *Palestra* geroepen
hebbende, seide hy: geeft die man een rok,
en legt sijn reisgoet aan een zyde; en brengt
hem na het bad, 't welk hier al een goet
eind van daan is. Ik ging met *Palestra*, die
my een kostelyk huis toonde: daar sult gy
te nacht in slapen seide sy, en uwe jongen
sal ik ookeen bed en kussens geven. Als sy
my dit gesegt hadde, gaf ik de meit gerste,
tot voeder van myn paard. Ik ging dan na
het bad toe: en my gewasschen hebbende,
ontsing *Hipparchus* my seer vriendelyk, en
gebood my naast hem te sitten.

Het maal was kostelyk, de wijn aange-
naam

naam en out. Na het eeten dronken wy, en spraken met malkander, daar na gingen wy te slapen. Des anderen daags vraagde *Hipparchus* my, waar ik henenging, en hoe lang ik by hem blyven soude. Ik ga na *Larissa*, seide ik; maar ik mein hier nog vyf dagen te blyven. Dog ik seide dat niet met meining, want ik wilde daar een tyd lang blyven, om daar wat groots te ondervinden; door welkers tooverkunsten ik yts vreemts mogte sien: het zy een vliegent mensch, of die in steen veranderde. Hier curieus op zijnde, wandelde ik de stad deur: niet wetende hoe ik hier agter soude komen.

Ondertusschen komt'er een vrouws-perfoon by my, zijnde jong en ryk: met gebloemde kleederen verciert, sy had veel slaven en gout, die sprak my aan, en seide: ik ben *Abraa*, een leer groote vriendin van uw moeder, welkers kinderen ik bemin als myn eigen; daarom bid ik koopt tot mynent logeeren. Ik seide: Lieve moeder, ik dank u daar grootelyks voor. Ik wilde geern by u zyn, maar ik soude schynen een goede vriend te laken, soo ik sijn huis verliet, ik ben met hert en ziel by u. Zy vraagden my, zijt gy gelogeert by dien gierigen *Hipparchus*. Wilt sulx niet seggen moeder, seide ik: hy is tegen my heel welen tractabel geweest. Sy lagten eens, en my by de hand trekkende, bragt sy my alleen: en seide: wagt u in alle manieren van sijn vrou,

want het is een groote tooveresse, die de man-
nē op een wonderlyke wyse kan na haar trek-
ken: wanneer sy haar oogen op jongmans
staat, en sy haar niet gehoorfamen, soo wreekt
sy haar met alle magt, 't zy dat sy haar doot-
staat, of in beesten verandert. En gy mijn
jongeling zyt schoon van aangesigt, gy soud-
ligtelijk dat vrouw-mensch behagen, daar
en boven een uitlander en vreemdeling,
welke meesten tijd veragt werden.

Merkende dan t'huis te hebben daar ik soo
lange na gesogt had, verliet ik het vrouw-
mensch, en sprak by mijn selven op de weg:
hebt moed, seide ik, die soo lange verlangt
hebt om die konst te leeren: vvekt u selven
op, loertse, dan kunt gy hebben wat gy
begeert. En soo het niet geoorloft is de
vrouwv daar over aan te spreken, soo rant de
meit *Palestria* daar over aan, en maakt haar
te vriend te hebben. Want soo gy haar te
wil hebt, soo sult gy weten vvat gy begeert:
vvant de slaven vveten goet en quaat van
haar volk.

Dit gesegt hebbende quam ik in huis, en
Hipparchus nog sijn vrouw vindende: maar
Palestra sat by den haart, bereidende het
avont-maal voor ons. Doe seide ik straks:
ō schoone *Palestra*, wat schoone billen draagt
gy met die pot. Doe seide zy, de lendenen
zijn my wat vogtig, hy sal gelukkig zijn
die daar in doopt. Sy was seer dertel, en
vriendelyk van wesen: gaat henen jonge-
ling, seide sy, wilt gy wijs zijn, of't en zy
gy

gy u leven wilt quyt zijn; vlied liever de plaats en die vol rooks en vuurs zijn. Want by aldien gy my aanraakt, sult gy een vuurige wond krygen, dat gy by my sterft. Dan sal u nog God nog menſchen kunnen helpen: want ik sal uw met branden groote ſmerte aandoen, vvelkers geneſinge gy niet wel sult kunnen verdragen: vwant met ſteenen geſlagen zijnde, sult gy deſe ſoete pyn niet ontvlieden. Wat, lagt gy na een menſchen-kookſter, die niet alleen vveet deſe gemeene ſpijſe te bereiden, maar ook menſchen vveet te keelen, haar de huid over het hoofd te ſtroopen, in ſtukken te deelen, de ingevvanden en de herten in ſtukken te houven? dat hebt gy vvel geſegt ſeide ik: vwant alhoevvel ik verre van u ben, hebt gy my niet alleen verhit, maar gy hebt het vuur ſelfs tot in mijn ingevvand toe laten kruipen. Derhalven bid ik u, brengt my behouden door deſe pynelyke en ſoete geneesmiddelen, en doot my na myn believen. Sy lagte om deſe vvoorden! als zy my genegender gevonden vvas, ſoo beloofden zy my als haar volk na bed vvas gegaan, by my te ſlapen.

Ondertuſſchen komt *Hipparchus*, en vvy gevvaſſchen zynde, gingen aan de tafel; onder het eeten dronken vvy veel: ik hielt my als of ik ſlaperig vvas, en ging na bed. Doen vond ik binnen alles vvel geprepareert. Het bed van de ſlaaf vvas buiten de kamer. Voor myn bed ſtont een tafel, op vvelke een be-

ker met vryn gefet vvas; en voorts kout en heet vwater, dat *Palestra* daar gefet hadde: fy had ook het bed met roofen bespreit, en daar over een roofe-krans gehangen. Dit Kollation fag ik daar gereet, verwagtede mijn mede-drinkfter. Soo haast haar volk te bedde was, quam fy terftont by my. Daar was groote blijdfchap by ons, ook drank en kusjes, die ons tegen de nagt dies te bequamer maakte. Doe feide fy, jongeling gy moet voor al gedagtig zyn, dat gy met een worftelareffe te doen hebt: doet nu uw devoir of gy onder de jongelingen moogt gerekent worden of niet. Ik fla dat niet af, feide ik, want ik wil wel eens worftelen. Ik wil dat gy my gehoorfaamt, feide fy: ik als een opperfte defes worftelspels, fal u de namen voorfchrijven: gy moet toelufferen. Ik feide, belaft wat u belieft: maar weet dat onfe worftelinge aardig met vogtigheit gefchieden fal. Sy bloot zijnde, feide tot hem; maakt u naakt Jongeling, smeert u met falve, en komt tegens my aan. d'Eene dye met d'ander gevoegt hebbende, smijt my dan agter over, fit boven op my, myn beenen in de lugt ftekende, valt op mijn dye, en flaat over al wonden, flaat met de pijl tot gy moede zijt, en de lendenen den oorlog uitgevoert hebben. De pijl daar uit rukkende, fteekt dat tuffchen de lieffchen, flaat wakker, en houd aan tot dat gy uvv partie aan de wand gefmeten hebt. Maar als gy gevallen zijt, foo helpt u zelfs een weinig

op, maar haast niet na dat gy redelyke overwinninge gehad hebt.

Als ik dan hare geboden nagevolgt had, soo quam het eind van onse stryd: doen greep ik haar, en seide: meesteres, nu heb ik u in alles gehoorfaamt. Maar let wel of ik het al wel gedaan heb; verandert dese worstel-maniem en gebied een andere. Sy sloeg my in het aansigt, en seide: wat leerling heb ik daar? Soo gy my niet beter gehoorfaamt, sult gy geslagen worden. Doe stond sy op, en maakte haar vaerdig tot een nieuw worstelspel, en seide: toont nu uw kragten soo gy een man, en in dit knie-geworstel ervaren zijt. Doe leide sy voor over op haar knien in het bed; en seide: gy veger, neemt my nu midden by het lijf, en schud my louter, en steekt de wonde diep. Gy fiet my nu naakt. Werpt de pijl vaerdig binnen, buigt hem, hem van binnen heel verbergende: maakt ook niet lange futsel-tyd tusschen beide in 't strijden. Wagt u van eerder de pijl daar uit te trekken als ik 't u seg; maar buigende sult gy uw partye volgen: en als gy de selve neder-geworpen hebt, soo sult gy weder strijden, tot dat gy moede en mat zyt, en van sweet weg drijft. Ik begon te lagchen, en seide: Meesteres, ik sal u ook eenige woorden seggen, welke ik wil dat gy ook gehoorsamen sult. Rijst op, sit agter over, geeft my u regter-hand, en versoent u met my: 't is nu tyd om te slapen.

De nagt nu met dit vermaak deurgebragt zijnde, wierd de reise na *Lariffa* vergeten. Als my nu in den fin schoot't geen ik wilde leeren: ik feide, ô myn soete *Palestra*, ik bid u, maakt dat uw Juffrouw haar door tooverkunt eens in een ander gedaante verandert. Ik ben begeerig om sulc een wonderlyk spektakel te sien! maar voornamentlyk van u; soo gy het weet, ik wil daar geenfins aan twifelen. Ik kan dat van niemant beter leeren als van u mijn sieltje. Ik die te vooren als een steenen hart hadde, en heb noit op ymant myn oogen laten gaan om te minnen; en gy hebt my door uw minnelykheit, tot uw slaaf gemaakt. Gy spot met my, feide *Palestra*. Wie kan met fingen de liefde overwinnen, die daar meester is van die konst? Ik sweer u by mijn hooft, en het goede hert dat ik u toe-drage, dat ik my daar t'eenemaal vry van kenne; maar wagt tot dat'er gelegenheit gegeven wert. Ik sal mijn best doen, dat gy mijn Juffrouw in een ander gedaante fiet. Hier op gaan vvy slapen. Weinig dagen daar na soo boodschapt my *Palestra*, dat haar Juffrouw in een vogel verandert sou werden, om by haar minnaarte vliegen. Dan is het tyd, feide ik, om onse begeerte te kunnen voldoen. Sijt wel te vreden segt sy. Als nu de nagt begon te naderen, bragt sy my by de deur van het huis, en gebied my door een spleet te sien, om te besigtigen wat daar omging. Doe sag ik haar sonder kleederen naakt. Daar

was

een lantearn ontsteken, hebbende twee stukken in de hand, 't eene van wierook dat al brandende in de lantearn geset wierde, doe sprak sy veel tegen het licht. Het ander was een groot kisje dat sy opende, daar verscheidene doosjes in waren. Sy kreeg'er een uit, maar wat'er in was en weet ik niet: dog naar ik gissen kon, was het vol olie. Hier mede bestreek sy haar gansche lighaam, van boven tot beneden toe, doe kreeg sy terstont vleugels, met een kromme bek, en wiert t'eenemaal als een Nagt-rave. Sy begon te vliegen, en te schreeuwen, gelyk die vogels gewoon zijn, en vloog door de deur.

't Scheen my wel een droom te zijn, ik taste na myn oogen, die naulyks geloof gevende dat ik sulks gesien had; denkende dat ik eerst uit de slaap quam. Doe ik merkte dat ik niet en sliep, vraagde ik *Palestra*, of ik ook in een vogel soude veranderen, wanneer ik met die olie besmeert was. Want ik wilde wel eens onderwinden, of ik uit een mensch wel een vogel konde werden. Sy doet de deur open, en haalt het doosje voor den dag; ik kleede my uit, en smeerde my met'er haast: ik armen bloed veranderde in geen vogel, maar ik begon een steert te krygen, ik weet niet waar mijn vingers bleven, mijn nagels wierden vier klauwen, ik kreeg pooten, mijn ooren die wierden lang, en het hoofd neerhangende; als ik my wel besag, bevond ik een Esel te
zijn.

zijn. De spraak ontbrak my om te klagen; ik dede foo veel weer als ik kon, datse my in plaats van in een Vogel, in een Efel verandert had. Sy kittelde en streelde my wat om 't hooft; hemel; seide sy, wat heb ik gedaan! onder het haasten heeft de gelykheit van de doosjes my bedrogen; maar gy myn Engeltje weest goets moets; dit kan ligt verbeterd worden. Want foo gy roofen eet, salt gy weder in een mensch veranderen. Derhalven sal ik u ook roofen brengen. Dit seggende streelden sy my ongemeen.

Ik was met het lighaam een Efel, en na de ziel een mensch. Ik klaagden seer by myn selven over dese *Palestra*, ik beet op myn lippen, en ging na myn paart toe, en na den waren Efel van *Hipparchus*. Welke als sy my sagen inkomen, vreesde dat ik haar hoy soude op eten: sy lieten haar ooren hangen, en waren gereet om my te schoppen: 't welk ik verstaande, ging ik verre van de stal weg, in myn selven lagchende! maar het lagchen was krijfelen. Ondertusschen dagt ik by my, foo daar eens een Wolf by ons quam, of eenig ander Dier, tegen myn ellendigen bloed! door dese forge vreesden ik dat my yts quaats mogte over komen. Het was diep in de nagt, en seer stil; somtyds hoorde ik een geruis, als of'er eenige dieven doorbraken: het gat was alsoo groot, dat'er een mensch konde deur kruipen. Ondertusschen gingen'er al veel gewapende binnen. Sy bonden *Hipparchum*,

chum, *Paleſtra* en de Slaaf: en beroofden al wat'er in huis was. Sy namen my met myn Paart, en den anderen Efel mede: de ſware laſt-leiden ſy op ons, ſy dreven ons met een ſtok, en ſy vloden boven op de bergen. Wy waren onder onſe Efels niet gewoon ſoo te dragen, voornamentlyk ik, die geen hoefyfers aan en had, en op de ſcherpe ſteenen moeſten gaan: ik bleef er ſomtyds by na onder leggen; maar de man die my volgde, ſloeg my geduurig met een ſtok. Als ik my dikwyls op de Keiſer wilde beroepen, ſoo kryffelde ik in plaats van ſpreken. Alleen Ouitbrengende met een groote ſtem: maar het woort Keiſer wilde niet volgen: en daarom wierde ik des te meer geſlagen, miſſchien om dat ik door dit gekryffel de nagt-dieven verradede. Ik met het kryffellen niets uitregtende, beſloot ik, om geen ſlagen te krygen, liever te ſwygen. Het was nu al dag, en wy hadden al verſcheide bergen over gegaan: onſe ſmoelen waren gebonden, om onder wegen niet te eten, en geen tyd te laten verlooren gaan.

Ontrent de middag quamen wy by eenige Struik-roovers, die ons volk wel kenden, 't welk men uit het groeten en uit de oogten wel kon merken. Sy gebieden de pakken af te leggen, en het middagmaal te houden. Wy kregen wat Gerſte onder onſe Beeſten: terwyl de andere aten, was ik onderwylen ſeer hongerig (want ik was ſulke koſt niet gewoon) denkende wat ik
eten

eten soude , ik sag daar een Tuintjen agter de Herberg , vol moeskruiden , onder welke Roofen scheenen te syn. Terwyl sy het druk met eten hadden , gaa ik na den Hof om wat groen kruid te eten , ook om Roofen te plukken , hopende weder in een mensch te veranderen. In 't Tuintjen gaande , at ik myn buik vol Radys , Salaat , en Sellerie : dog daar varen geen Roofen , maar wel de bloemen van de wilde Laurier. De Laurier seggen de menschen quaat te syn voor de Esels , en goet voor de Paarden , want de Esels die gegeten hebbende terstont sterven.

Dit dan sag den Hovenier , welke my met den stok daar uitjoeg , myn billen nog rug niet sparende , even als de vertoornde Heeren tegen de gekregene dieven aangaan , myn oren en myn ganse kop smeet hy byna in stukken. Ik verdroeg dese slagen , en vertrad het moeskruid met myn agterste pooten , en nam de vlugt elders op de Bergen : Hy dit siende , sette de Honden agter my na. Ik was doe bevreesst datse my verscheuren souden , want het waren Honden bequaam genoeg om Beeren aan te randen : Soo agt ik best te syn t' huis te blyven. De Honden hielden sy doe stil , en rusten niet eer met slaan , tot ik door pyn die moestkruiden weder uitscheet. Het begon weder tyd te werden om weg te gaan , en die sware pakken op een te laden , die sy gestolen hadden. Ik door al die slagen en last

te

te dragen, vermoeit fynde, befloot op de weg te blyven leggen, al was het dat fy my doot floegen. Want ik dagt dat fy dan door nootfakelykheit gedwongen fouden fyn, om myn pak voor het Paart en den anderen Efel te deilen, en my voor de Wolven als een doot-eter agter te laten. Maar ik weet niet wat Duivel my foo misgunstig is geweest, want myn raadflagen vielen heel contrarie uit. Het fchynt dat den anderen Efel het selve moet gedacht hebben, die bleef op de weg leggen, die fy feer elendelik met houten afteifterden, dog het hielp niet, andere trokken hem by de fteert, en andere by de ooren om hem op te helpen. Dewijl fy niet vorderen konden, en te vergeefs arbeiden (bleef hy leggen als een fteen) fy ondertuffchen die het op de vlugt wilden ftellen, en haar felven fpoeden, namen fy het pak van hem af, en fetten het op my en het Paart. Sy fmeden hem doe de pooten af, en lieten hem fterven, en foo maakte hy een eind van fijn werken. Ik fag waar myn raad op uit gedrait was, en befloot myn pak geduldig te dragen, hoopende nog wel elders roofen te krygen, om weder in mijn menfchelyke ftaat te komen, voornamentlyk wanneer ik uit de roovers verftont, dat'er nog weinig wegs was te reifen, meenende myn felven dan uit te ruften.

Voor den avont quamen wy t'huis. Daar fat een out wyf by den haart. Sy de bagagie in huis gebragt hebbende, vraagden haar
waar-

waarom dat fy daar fat, en het middag-maal niet gereet maakte. Sy seide daar toe gereed te zijn, en haar wyn, brood, en wilt vleis op te diffen. Sy prelen doe het wyf, gingen by den haart sitten, en haar selven met olie smeeren. Daar was een vat vol heet water, daar fy haar selven mede wieschen.

Een weinig daar na quamen eenige jonge quanten in met gout, silver, kleederen, vrouwen en mannen versiersels, 't welk alle gemeene buid was: als fy het binnen gebragt hadden, gingen fy haar selven ook wasschen. Sy deden een goet middag-maal met malkander, ondertusschen sprak men veel van dootslagen. Het out wijf gaf my en het Paart wat gerste. Het Paart at lustig, vreesende dat ik hem te kort soude doen; maar doe het wyf te rug gekeert was, at ik van het brood dat daar lag. 's Anderen daags was'er een jongeling by het out wyf alleen gelaten, die elk haar werk dede. Als ik sag dat ik toesienders op my had, soo fugte ik in mijn selven. Het wyf agten ik niet veel; want ik kon uit haar gesigt ligtelijk ontkomen. Maar de jongeling met sijn rappier op zy, vreesde ik meest, want hy bewaarde de deur.

's Anderen daags na de middag quamen de dieven wederom, dog fy bragten geen gout of silver, maar een schoone maagt, welke dapper hilde: het hair hing haar by het hoofd neêr, en de kleederen waren gescheurt. Dese setten fy in het stroo, en gebooden

den haar geruſt te zijn , gebiedende het oude wyf dat ſy altijd ſoude t' huis weſen , en neerſtig op deſe maagt paſſen. Deſe wilde eten nog drinken , altijd weenende , en haar ſelven by het hair trekkende : Ik vvas over haar ſeer beweegt , en ſoude vvel met haar gehuilt hebben. Onderwyl en aten deſe dieven buiten het huis in de galderie.

Ondertuſſchen komt'er een van de verſpieders , vvelke ſegt dat'er een vreemdeling met veel goet dien dag ſoude door-reiſen. Sy, ſoo gevvapent als ſy vwaren, ſtonden op , en namen my met het Paart mede. Ik armen hals en vvift niet dat ik na de Krijg ſoude gaan ; vvant ik vvat te traag gaande , floegen ſy my met een ſtok. Na dat vvij tot de plaats gekomen waren van waar deſe vreemdeling ſoude van daan vertrekken , randen ſy de wagen aan, en floegen de voerman met ſijn volk doot : het koſtelykſte goet leiden ſy op my en het Paart , en de reſt verbergden ſy in het boſch , tot dat ſy vvederkeerden. Als ik verſcheide ſtokſlagen gekregen had , ſtruikelden ik over een ſteen ; vvaar uit ik een groote vvond kreeg , en de heele vveg moeſt mank gaan. Doe ſeiden ſy : wat ſullen vvij die manken Eſel de koſt geven ? Laat ons hem van boven neder ſtooten , 't is een onnut beeiſt. Devvyl ſy my dreigden ſulx te doen , en devvyl ik alles vvel verſtond , en vvift hoe veel vveg wy nog reiſen moeſten , vergat ik myn wond , en ging vvat beter ; vvant ik vveeiſde voor de doot.

Als

Als vvy vveder tot de Herberg quamen, ontladen fy ons, en fy gingen aan het avontmaal. Als de nagt begon aan te komen, gingen fy na het bosch, om het andere goet te halen: dog een van haar seide, laten wy dien armen Efel t'huis laten, want hy niet gaan en kan van sijn wonde. 't Gene daar nog is, fullen vvy met het Paart vvel dragen. Dit gesegt hebbende, gingen fy met het Paart henen.

De Maan's nagts schijnende, seide ik by myn selven: wat sal ik ellendigen bloed hier langer blyven om een aas voor de vogels te zyn, en om myn vel afgestroopt te werden? vveet gy niet vvat fy tegen u hebben uitgesproken? wilt gy van boven neder gestooten zyn? 't is maanligt, de dieven zyn vveggegaan: vlied vveg van die dootflagers. Dit by myn selven overdenkende, bevond ik los te zyn, en bereid om te vlieden. Uit het huis gaande, begaf ik my op de vlugt. Als dit het oude vvyf sag, hieltse my by de staart vast; ik liep met het vvyf voort: fy riep de maagt die by haar vvas tot hulp. De maagt quam, en bestont seker een deftige daat. Want fy klom op my, en vlugtte vveg. Ik genegen om te vlugten, ging hart loopen, latende het oude vvyf agter ons. Dese maagt bad de Goden om behoudenisse, en seide tegen my: soogy my aan myn vaders huis brengt, sult gy niet meer werken, en dagelyks een goede mate gerste hebben. Ik om de moordenaars te ontvlicden, en om

de woorden van dese Dogter, dagt ik om geen wond, maar ik liep al mijn best. Onder tusschen als wy aan een dry-weg quamen, soo quamen die moordenaars wederom, want sy konden ons door het Maan-licht, sien, derhalven genoodsaakt weder in hare handen te vallen.

Als sy een gevangen hadden, wende sy haar tot de Maagt, wel lieve Maagt seiden sy, lieve schaap, wat dwaalt gy door onbekende wegen? vreesst gy de Duivels niet, gaat wederom. Want wy sullen uw de uwe weder geven. 't Welk als sy al laggende gesegt hadden, stieten sy my wederom, en ik op mijn wonde denkende, begon weder te hinken. Sy seiden doe, nu hy weder gevangen is, gaat hy weder hinkende: en onder het vlugten schein hy wel, doe kon men niet eens sien dat hy qualijk ging, hy was snelder als het Paart, of den Vogel.

Onderwylen sloegen sy my soo, dat het heele agterlyf my swoer. t' Huis komende, vonden sy dat het out Wyf haar selven verhangen had; vreesfende voor dese straat-schenders, om dat de Maagt met my weggevlugt was; sy sneden haar los, en verwonderden haar daar over. Doe bonden sy de Maagt vast, en gingen het avontmaal opnemen: terwyl sy van de Maagt spraken, dronken sy een halve roes. Wat sullen wy met dese vlugster doen, seide een van haar? Want sy heeft ons gelt willen afne-

nemen, en ons verklappen. Want foo fy by haar volk had gekomen, in wat gevaar hadden wy geweest, want fy fouden van stonden aan de Herberg beset hebben. Laten wy dan ons aan haar wreeken, die ons meende te verspieden: Wy moeten haar een lange en pynelyke doot aan doen.

Terwyl fy praten wat doot fy haar aan fouden doen, seidense, laat ons den Efel daar by doden, want hy gaat altijd kreupel en loom, foo dat hy ons geen nut en kan doen: niet te min heeft hy haar in't vlugten geholpen, en voordeelig geweest. Laat ons desen Efel den buik open snyden, het ingewant daar uit halen, en haar daar in steken, alleenig dat het hoeft daar buiten fy, op dat fy niet terstont versmoore: dan wel toegenait synde, sullen fy aas voor de Ravens syn. Let op dese manier, bid ik van pyningen. Want eerst soude fy levendig in den dooden Efel gesteken werden, en als de Sonne brande, in des selfs buik gaar gekookt werden: Daar en boven sal fy van honger moeten sterven, en haar selven niet kunnen ombrengen; vorders sal fy in die stinkende krenge vol wormen leggen: dan sullen de Ravens, het doode lighaam haar, nog levendig sijnde, verslinden. Dit behoort hebbende, vonden fy dien raad alle seergoet. Ik beschreide my selfs, als een die terstont sterven sou, evenwel over my soo veel niet, als wel over die onnoofele Maagt, die geen quaat gedaan had.

Het was nu in de schemertijd, dat eenige Soldaten quamen, om de vagebonden te vangen: welke alle gebonden zijnde, na de Opperfchout gebragt wierden.

Onder dese Soldaten was ook die genen, vvelke met de maagt verlooft was, en dese Struikroovers opgefogt hadde; hy sette syn Bruid op mijn rug, en bragt my na zijn wooning: als de Familie ons sag, 't welk sy kenbaar wierden door mijn gekrijgffel, soo quamen sy van verre onste gemoed, en bragten ons in huis. Dese Maagt gedagtig zijnde, dat ik haar in 't vlugten behulpzaam had geweest, en te gelyk met haar tot de doot veroordeelt, belaste aan haar volk forge voor my te dragen, en dagelyks een mate gerfte te geven, en soo veel hoy als een Kameel van nooden heeft.

Ik sag daar de honden in dat huis soo deftig eten geven; ik vervloekte die *Palestra*, dat sy my in een Esel, en niet in een hond verandert had. Weinig dagen na de bruiloft, begeerde sy van haar vader, dat ik vry van alle arbeit mogte wesen; 't welk hy toestont: hy liet my vry en vrank by zijn Paarden loopen; 't welk een goede saak sou geweest hebben, soo het zijn voortgang genomen had. Hy beval aan de knegt, die op de Paarden paste, dat hy my vry soude laten, om geen pakken te dragen. Hy bragt my by de Paarden, my nevens haar eten gevende: het ging doen met my als wel eertyds met *Candaulis*. Maar het viel anders

uit als ik dacht: want die de Beesten-hoeder was, liet my t' huis by sijn wijf. Dese liet my koorn en gerste malen. Dit was een kleinen arbeid voor een dankbaren Esel, soo veel te malen als voor sijn Heer genoeg was: maar dit wyf was genegen om eenige winst te doen, want ik moest ook malen voor die gene, die in den akkerbouw waren. Onder tusschen kreeg ik ook mijn behoorlyke gerste niet die ik behoorden te hebben, maar sy liet my die malen, en bakten daar koeken van: en in plaats van gerste, gaven sy my semelen. Wanneer de Paarde-voeder quam om het vee te sien, en voeder te geven, kreeg ik als een die vreemt was, somtyds schoppen en stooten, soo dat ik dese nijd niet en konde ontlyeden. Ik wierde binnen korten tyd mager en onsfienlyk, te huis geduurig arbeidende, sonder op het Land gevoed te werden, alwaar ik niet vry was van vervolginge der Paarden. Ik moest somtyds van de Bergen hout dragen, 't welk my het alderswaarste van allen was. Want eerst moest ik de Bergen opklimmen, die steenagtig en seer hart waren (want ik had geen hoef-yfers aan) ook wierd ik van een slegte jongen geleit, die my op een heel andere manier quelde. Dese sloeg my niet alleen met een hout, maar het was vol splinters en doorns, soo dat myn billen vol gaten en quetsuuren waren; want hy sloeg my altyd op een plaats. Hy leide my daaren-boven een last op, soo swaar als een Elephant.

phapt. Alhoewel den Berg feer steil was , evenwel floeg hy my geduurig.

Als het pak aan d'eene zyde meer helde als op d'ander zyde, soo nam hy het hout niet van de fware zyde en leide het op de ligfte ; maar de ligfte zyde fwaarde hy met fteenen , op dat het pak gelyk soude hangen ; alfoo moest ik ellendige met het hout en de onnutte fteenen gaan. In het gaan moesten wy door een riviere paffeeren , dan foo ging hy agter op myn gat zitten , om fijn fchoenen niet natte maken ; als ik door de groote vermoeitheit ter neder viel , dan was het feer qualijk met my gefchapen , dan foo hielt hy niet op , maar hy floeg my aan de kop , de ooren , en het lyf , dat ik gedwongen was weder op te staan.

Nog een ander quaat heb ik uitgestaan : hy hing my eenige distelen agter aan de ftaart , om my in de benen te fteken , waar door ik ras moeste loopen : dit quaat kon ik niet tegen gaan : want foo ik nog al wat trager ging , wierd ik geduurig met een hout afgeflagen : als ik niet vvilde geflagen zijn , en raffer liep , dan foo ftaken die ftekels nog meer. Het fcheen dat die Efel-drijver my vvilde verderven. Als ik hem eens fchopte , foo vergat hy dat niet ligt. Als hem geboden vvas vverk of grof vlas van d'eene Provincie in de anderte brengen , leide hy dat op myn rugge , en bonde dat daar vast op , het fcheen dat hy my daar door vvilde om hals hebben ; als ik een vveinig

voortgegaan was, nam hy een brandhout uit het vuur, en bergde dat agter het werk: welke aan de brand gaande, begon ik de hitte te voelen, en ging my terstont in een staande water wentelen, tot dat het vuur uitgebluft was, alsoo volbragt ik de overige weg met groot gevaar, want hy het werk niet meer ontsteken kon, zijnde vol water en slijk. Desen schelmagtigen Eseldrijver als hy t' huis quam, seide hy dat het mijn schult was, en van mijn zelfs in het vuur liep.

De andere jongen bedagt ook een groufaam quaat tegen my: want als hy my met een swaar pak houts tot aan den berg gebragt had, verkogt hy de houten aan de naast-gelegenen Boer: t' huis komende, beschuldigde hy my, dat ik onnut was, seggende: wat voed gy desen tragen Esel? hoort eens wat hy doet; wanneer hy een moy meisjen aansiet, soo begint hy te schoppen en te stampen, en loopt na haar toe, gelyk de menschen die op ymant verliest zijn, en wil haar al bytende soenen, waar uit uw veel moeijelykheden soude kunnen ontstaan. Want als hy hout droeg, en een schoone Maagt sag, smet hy het hout van sijn rugge af, en vloog na haar toe als of hy haar wilde ontmaagden, hadden andere haar niet uit dese schoone minnaars oogen getrokken, wie weet hoe het hadde afgelopen. De Patroon geloofden dit, en seide: als desen Esel soo leu is, en niet dragen wil,

wil, daar-en-boven de vrouwluiden aanvliegt, foo doot hem: geeft fijn ingewant aan de vogels, en fijn vleis is goet voor de werk-luiden. Als u ymant vraagt hoe hy om hals geraakt is, foo fegt dat de Wolven hem verflonden hebben. Dese onbefchorten jongen was hier over verblyd, en bereide fig om my om hals te brengen.

Ondertuffchen quam'er een Boer, die my nog van de doot bevryde, die nog yet fwaarders tegen my bedagt, ftaat hem niet doot, feide hy, want hy is goet voor de rosmoulen, om die te draijen, en om laften te dragen: dat en is foo een grooten faak niet, dat hy op vrouwluiden verliest. Lubt hem, dan fal hy ook vet worden, en bequamer om goede pakken te dragen. Soo gy niet en weet hoe men lubt, fal ik u over een dag dry of vier wel een man befchikken die het doen kan. Alle die daar by ftonden, agten dat dese raad feer goet was. Als ik fulkx hoorde, begon ik te fchreijen, als een man die in een Efel fterven foude. Ik wilde liever fterven, dan gelubt te leven. Ik foude liever van honger geflorven hebben, of my ergens van boven neder laten vallen, om dit ellendig leven te ontvlieden.

Ondertuffchen komt'er een Pöde, boodfchappende, dat de man van die Juffrouw, die onlangs gerooft had geweest, aan de zee-kant verdronken was. 't Schijnt dat de Slaven den brui hadden van langer te dienen, fy namen alles wat fy befteten konden, en

leiden het op my en op de Paarden, en gingen deur. Ik nam het qualijk dat ik een pak moest dragen dat een Efel niet toe en quam; niettemin was ik blyde, dat ik dese lubbinge ontgaan was. Wy reisden de heele nacht, op den derden dag quamen wy te *Berreen*, een stad in *Macedonien*, die vry groot was, in welke hy meinde te wonen die my leide, en het goet te verkoopen. De roeper stond op de markt, en de koopers keken ons in de smoel, om onsen ouderdom te sien, sy koften al het vee, dog ik wierde op het laatste gelaten, soo dat de roeper gebood, dat ik weder t' huis gebragt sou werden, seggende dat niemant sin had om my te kopen. Hy kon geen kooper vinden, alhoewel hy my dikmaal afgeroepen had. Eindelijk was'er een out mannetje, zijnde een vrouwe-gek, een van die gene, die de *Syrische* Goddin het land op en neer dragen, en die om een penninkje laten besien; aan dese wierd ik voor dertig schellingen, seer duur verkogt: als wy by het huis van *Philebus* quamen (alfoo was de Koopmans naam) riep hy met luider stemme aan de deur *Corasia* segt hy, ik heb u soo grooten en fraijen slaaf gekogt, zynde van *Capadocien* geboortig; dese *Corasia* waren een heelen troep vrouw-gekken, die *Philebus* hielpen: dese hem geloovende, meinden dat hy de waarheit seide: als sy den Efel sagen, bekeven sy *Philebus*, die niet een slaaf, maar een Bruidgom, waardig op sijn bruiloft, mede gebragt

bragt had, om diergelyke jongen te teelen. Hier over lagten fy alle, elk bezig zynde met fyn werk: fetteude doe de Goddinne boven op my. De Stadingaande, en het vaderland doorreisende, quamen wy in een Boeren-huis, alwaar ik, de Goddin op mijn rug hebbende, stille stond. Die hier opligt over had, was als van goddelijkheit vol, en sprak eenige woorden; de andere smecten de Miter van het hoofd, bonden het hoofd onder de keel, fy sloegen met degens, en elk snede over sijn tonge, soo dat terstont alles bebloed was.

Hier was ik grootelyks bevreesd, dat ook de Goddinne geen Esels bloed van nooden hadde. Als fy dan soo eenig bloed uitgeblood hadden, kregen fy eenige schellingen en stuivers van de omstanders. Sommige gaven vygen, kaas en wijn. Andere tarwe en gerst voor den Esel. Hier uit kregen fy de kost, en offerden de Goddinne.

Als fy somtijds sekere Hoeven deurwandelden, vingen fy een jongeling, die fy mede in haar Logement sleepten. Met hem deden fy op sijn vrouws, gelyk die wyfgeken gewoon zijn: Ik beklaagde my dat ik in een Esel verandert was, vwant ik sulck een schelmstuk niet en kon verdragen: als ik vvilde uitroepen, ô schelmen, soo gaf ik een groot gekrijfel van my, 't vveldk gehoord zijnde, gingen fy binnens huis; vwant ik lang gefogt vvas. Als fy gevonden vwaren, gingen fy met groot gelag uit het huis,

en maakten de schelmstukken van dese Priesters het geheele land door bekend. Sy om haar schelmstukken bevreesst zijnde, paktten des nagts haar biefen.

Als sy op een eenige plaats gekomen vwaren, bulderden sy louter tegen my, dat ik haar aan den dag gebragt hadde. Het vvas verdragelijk kyven te hooren, dog daar na kreeg ik vvakker slagen. Sy setten de Goddinne van my af, en bonden my aan een sterke boom, en vvilden my louter geeffelen tot der doot toe, op dat ik daar na soude stil svvijingen. Na al 't slaan vonden sy goet my te keelen, om datse door my verraden vwaren, vvant sy door my haar gevvoone vvinste niet en konden doen. Maar door hulpe van de Goddinne die daar ter neder lag, ben ik behouden, want daar was niemant die haar anders dragen wilde. Na dat ik veel slagen gekregen had, setten sy de Goddinne op my, en wy vvingen weder onse reise aan.

's Avonts quamen wy op het land van een seer rijk man, die ons seer mildadig trakteeerde, en gaf offerhande aan de Goddinne. Hier was ik ook in groot gevaar. Want sekeren vriend van onsen Huis-waart, hadde hem een stuk vleis gefonden van een wilden Esel, 't welk door versuim van de Kok, van de honden opgegeten was. Desen was voor sijn Heer seer bange, meinende tot der doot toe geslagen te werden, dog hy ontging het door een vrouw, dewelke seide: Volgt myn raad, en gy sult behouden worden. Dese vreem-

vreemde luiden hebben een Efel, ſoo brengt die in het Boſch, en ſlagt de ſelve, neemt daar dan weder ſoo een ſtuk uit, en bereid dat voor uw Heer: en laat de reſt leggen: want ſy ſullen meinen dat den Efel weggevlugt is, en die men niet meer vinden kan. Want deſen Efel is vet, en een wilde ſeer gelyk.

Deſe nam de raad aan, en ging na my toe om ſulx te verrigten, agtende hier door de toorn van ſyn Heerte te ontgaan. Ik ondertuſſchen ſag wat van my werden ſoude, ſoo dagt men geraadſaamt dit gevaar te ontwyken. Ik brak over al deur, en ging by myn volk in de Kamer, en quam by de Tafel en het ligt; agtende hier door te konnen behouden, en op deſe wiſe op een veiliger plaatſe opgeſloten te werden: maar dit dede my byna de doot, want ſy meinden alle dat ik dol was, en ſtaken na my met Degens, Houwers, en ſmeten my met ſteenen en houten, om my om den hals te brengen: dit ſiende, ging ik binnen daar ons volk ſouden ſlapen. Sy deden de deur van buiten toe.

's Morgens vroeg quamen die ſchelmen by my, en ſetten de Goddinne op myn rug, en bragten my na een andere ryke Stad, alwaar weder een nieuw Schouſpel gebeurde. Want de Goddinne wilde daar in geen ſlegt huis geſet werden, maar in de beſte Tempel dier ſtede. De Burgers waren ſeer genegen om de Goddinne naaſt haren

God te plaatfen : Ons gaven fy een klein arm verblyf-plaatsjen. Hier bleven fy verſcheide dagen. Als fy wilden vertrekken, gingen fy in den Tempel, om de Goddinne te halen: Maar deſe diefagtige ſielten ſtolen een goude Phiool uit de Tempel, die fy onder de Goddinne verbereden; de Burgers vervolgden ons, en vingden ons volk, haar godloofe Tempel-ſchenders noemende: fy beſogten alles neerſtig deur, en vonden de ſelve onder de Goddinne verborgen. Waar over fy de Vrou-gekken bonden, en in de Stad gevangen bragten: en ſetten de Goddinne in een andere Tempel, gevende de Phiool weder aan haar eigen God.

Doe wiert ik verkogt aan een Bakker die buiten op het Lant woonde, welke tien maten Tarwe op myn rug ſette, die ik door een ſeer moejelyke weg moeſte t'huis brengen. T'huis had hy nog verſcheide Molen-beeften, die hem Meel maalden: maar my lieten fy als een nieuweling die dag uitruſten. Maar 's anderen daags blinden fy my, en lieten my ook in de Molen loopen. Ik kon dit ambagt al, want ik het wel meer gedaan had: Maar ik hield my als daar niet van wetende, om te mogen ruſten. Maar daar quam'er my een onverſiens, (want ik kon niet ſien) met een ſtok louter afſmeeren, dat de Meulen omging als een rad. Doe leerde ik dat een Knecht veerdig moeſt ſyn om 't geen te doen was, en de hand van de Meester niet hoefde te wagen.

Door

Door defen arbeid wierd ik feer mager en fwak , daarom verkogt hy my aan een Hovenier , om fyn Tuin te pløegen. Dese liet my het groente dikwyls op de Markt brengen , fynde onderwylen befig met het Lant te befaijen , en te beplanten , ik was ondertuffchen ledig ; maar dewyl het Winter was , moest ik groote koude lyden , want de Tuin-man had naauwelyx een Bed voor hem felfs , ik laat staan voor my. Ik moest my op de vogtige en harde aarde behelpen. Ik moest harde en bittere Slac en Koolftrui-ken eten.

Het gebeurde eens op een tyd dat wy een Militair perfoon op de weg ontmoeteden : die de Tuin-man eerst int Italiaans aansprak , vragende hem waar hy met den Efel na toe ging. Dese hem niet verftaande , antwoorde niet. De Soldaat meinde dat hy fulx tot fyn fmaat dede , welke de Tuin-man floeg: defen wierp de Soldaat tegen de grond aan , hem louter wat affmeerende. Den Soldaat fig weerende , riep , foo hy weder op quam , hem met den Degen wilde doorfpitten : de Boer hoorende wat hem gefchapen stond , trok de Degen uit de fcheede , en wierp hem elders weg , gevende hem fyn baft vol flagen. Den Soldaat hield fig of hy doot was. De Tuin-man liet hem leggen , en ging fo na de Stad met de Degen : De Boer gaf ondertuffchen een ander fyn Tuin om te bouwen , vreesende 't geen hy gedaan had , hy verbergde fig met my , en floot fig door raad

van syn makker, in een kist: en sy setten my boven op de folder.

De Soldaat stond onderwyl en op, konnende naauwelyx door al de slagen gaan, dese ging na de Stad toe, om het syn makkerste klagen, die hem ondertusschen tegen quamen. Dese wetende waar wy waren, klaagden het aan de Overigheid, die ons door een Dief-leider uit den huise deden halen. Dewyl nu de Tuin-man sig verborgen had, zeiden de Soldaten, dat hy en den Efel binnen waren: Die nu in het huis waren, zeiden dat'er niemant anders t'huis was, als sy, en geen Efel nog de Boer t'huis waren. Als'er nu een groot geroep in sook kleinen plaats was gemaakt, was ik benieuvt vvat'er mogt sijn; ik stak mijn kop eens door een klein venstertjen; doe sagen sy my, en maakten het volk dat in huis vvas leugenagtig. Doe doorkeken sy alles naukeurig, en vonden de Boer in de kist leggen. Sy trokken hem daar uit, en leverden hem den Regter over, om gestraft te vverden. My lieten sy vveer neder, en gaven my aan de Soldaten. Sy lagten alle om my, dat ik myn Meeſter verraden had: vvaar uit dat spreek-vvoort eerst in de Waerelt quam, *den Efel gesien hebbende*. Hoe het verder met de Boer ging, vveet ik niet.

Ik vvierde aan een Soldaat verkogt, die de knegt vvas van een groot Heer in *Theſſalien*. Dese vvas Kok, en bereide de spyen, by hem vvoonde syn Broeder, de Paster en

Koeke-bakker: Dese gebruikten eenderlei vaten tot haar vverk. Dese herbergden my daar het overgeschote eten van de Tafel gefet vvierde, van de eene vifch en vleefch, en van d'ander koecken; hier flo-ten fy my in, tervvyl fy haar gingen waf- fchen. Ik liet daar de Gerfte staan, en vul- de myn buik met menfche fpyfen: weder- om komende, merkten fy niet eens door al de overvloed der fpyfen dat ik'er van ge- geten had, vvant ik nam van elx maar een weinig. Merkende nu dat fy fulx niet ge- waar wierden, vulde ik myn balg met wat beter brokken. Eindelyk als fy het be- gonnen te merken, meinden zy dat d'eene makker d'ander beftoolen had, en durften het uit fchaamte niet feggen. Op 't laaft, fy be- onnen de ftukken en brokken te tellen. Ondertuffchen my in fulke fpijfe verma- kende, wierde ik wat vetter van lyf, foo dat het hair op myn huid begon te blin- ken. Sy, fiende dat ik vetter wierde, en de Gerfte weinig minderde, begonnen quaat vermoeden van my te krygen: fy deden de deur toe, en ftelden fig aan als of fy haar wilden waffchen; doe fagen fy door de spleeten wat ik dede. Ik hier niet van wetende, begon weder myn oude mid- dagmaal te houden. Sy begonnden daar eerft over te laggen, om dat de Efel een fpyfe at, die hem ongewoon was. Sy riepen hare an- dere mede-flaven tot getuigen, en begon- den alle hard op te laggen, en te fchetteren,

foo dat de Heer vraagde wat'er te doen was. Dese de faak gehoort hebbende, stont op, en sag het selfde; wanneer ik aan een stuk van een wild Varken doende was, komt hy al laggende binnen. Ik was doen beschaamt dat ik in dieverije en gulfigheit bevonden was, hy gebied my binnen aan syn eigen Tafel te brengen, en liet my een Tafel toerigten van spyse, die geen andere Esel eten soude. De Oesters waren rauw, en de Visch met Pekel-sous, Olie en Mostert bereit. Dit geluk was my seer aangenaam, denkende door dit jok myn selven te mesten en te behouden; aan de Tafel staande, so nam ik het middagmaal op: waar door het heele gefelschap vermaakt wierde. Als'er iemand seide, sou desen Esel met myn drinken, als men hem schenkt? soo gebod de Heer dat men het my presentee-ren soude; als men dit sag, gaf hy den eigenaar dubbelt gelt voor my, en gaf my aan een syner vry-gelatene, om op te voeden en te leeren, 'tgeen hy vvilde. Hy kon my ligt leeren, die hem geern gehoorfaamde, en alles na deede, dat hy my voordeed. Eerst leerde hy my de kniejen te buigen op het bed, gelyk een mensch, dan met hem speelen, singen, staande op de agterste pooten, en op syn woort knikken en toeknikken: ik aapte alles na, wat ik kon.

Het wierde nu rugtbaar door de stad, dat'er een Esel was die wyn dronk, speelde,
dan-

danste, en dat nog wonderlyker was, de stem van een mensch gehoorzaamde. Als ik wilde drinken, wist ik met wenken van de oogen de dienaar te vermanen. Hier over kon niemant sig genoeg verwonderen, niet wetende dat'er een mensch in den Efel stak. Ik verblyde my over hare sotternie: ik leerde wandelen, myn Meester dragen, en te loopen sonder moeijelykheit van die daar op sat. Ik had seer kostelijke klederen aan 't lijf, van zyde en purper, de toom was met gout en silver geborduurt. Daar nevens hingen eenige soetluidende bellerjes.

Onsen Patroon *Menecles* ging na *Theffalonica* toe, om eenige schoufpelen, die hy het Vaderlandt beloofd had, te toonen, welke om te vegten gereed zynde, zyn wy des morgens vertrokken. Ik droeg onse Heer over een quade en moeijelyke weg. Als wy te *Theffalonica* quamen, liep het volk tot het schouw-spel, voornamentlyk om my te sien. Want het gerugt was van my het geheele land deur. Onsen Patroon na dat hy wel gedronken had met sijn mede-burgers, (welke Edelen waren) gebod hy in 't Avontmaal myne kunsten te doen.

De vry-gelatene die 't gefag over my had, besloot my, en liet my, en myne kunsten voor gelt sien. Elk bragt wat mede, 't welk geen spijs was voor een Efel om te proeven.

Sy maakten my heel vet en groot. Daar quam een seker vrouwtjen van buiten, om my te sien eten. Soo ras als sy my sag, kreeg sy

fy my uittermaten lief, eenfdeels door des
 Esels gedaante, anderdeels door des Esels
 konften. Dese maakte door groot gelt, dat
 fy eene nagt mogt by my blyven, en na het
 avontmaal bragt hy my by haar in huis. Al-
 daar ging de vrou te bed. Daar waren kuf-
 fens, klederen en dekens genoeg. De flaven
 gingen ondertuffchen weg om te flapen:
 fy bragt een groot licht binnen, het fcheen
 wel een heel vuur: haar ontkleed hebben-
 de, ftond fy naakt by het licht: doe bragt
 fy eenige falve uit een alabaster fleffche, en
 befmeerde haar, de neus daar vol van fte-
 kende: daar na kufte fy my, fprekende woor-
 den als minnende luiden doen. Sy trok my
 met het touw op de deken. Hier toe had ik
 geen aanporder toe van doen, ik volgde
 haar fagjes, te vooren had ik myn pens lou-
 ter met goede vryn-vogt geladen, en aange-
 hitft door de reuk der falve, als ook over de
 fchoonheit van het vrouwmensch, foo boog
 ik my, qualijk wetende hoe ik my moefte
 nederleggen, vwant foo lang als ik een Efel
 had gevveeft, vviift ik naulyks hoe een Efel
 doen moeft. Ik vvas in groote vreefe en
 angft, dat ik het vrouwmensch in 't byfla-
 pen, eenig ongemak mogt aandoen, en daar
 na als een dootilager gerekent vverden. Maar
 dit vvas te vergeefs gedagt, alles ging vvel,
 vwant fy kufte en foenden my, en ik tot het
 vwerk gereed zijnde, trok fy my by myn &c.
 daar na omhelfde fy my als een mensch. Als
 ik my een vveinig vvilde mijden, trok fy
 my

my naar haar toe, seggende: vvaar loopt gy? vattende my nog veel vaster om den hals: ik merkende dat myn huisraadje niet onbequaam vvas om dit vrouwmensch haar lust te doen boeten, kreeg couragie, agtende dat myn overspel niet slimmer vvas, als die van *Pasiphaë*. Dese heele nagt vvierde in *Venus* lust toe gebragt.

Als den dag quam, ging het vrouwmens henen om myn op-passer te spreken, en versogt nog een nagt te mogen blyven voor gelt en goede woorden. Dese gelt-gierig zijnde, diende het sijn Heer aan, en liet my nog een nagt by haar: welke haar oude doelwit beoogende, weêr voldoening van haar lusten kreeg.

Dese vrygelatene toonde ondertusschen sijn Heer wat ik met het vrouwmensch uitrigtede door de spleet van de deur. Sijn Heer hier door vermaakt zijnde, wilde niet dat het bekent soude worden, maar wilde my ter speeltijd op het schouspel brengen, op dat ik mogte gesien werden, als sekere misdadige vrouw door wilde beesten soude verscheurt werden.

Als de vrouw by my gebragt was, gebooden sy, dat sy my soude streelen, en op my leunen, op dat wy t'samen op die dag tot het schouspel souden gebragt worden; het welk van een yder konde gesien werden.

Daar was een bedsteede gemaakt, die van Indiaans Schild-pad en gout verciert was: Daar stelden sy my in met dese vrouw; hier
wierd

wierd een bed op gelegd, waar over een groot geroep van het volk was, die alle dapper in de handen klaptten. Daar stond ook een tafel met veelderlei geregten, op dat ik het avondmaal in tegenwoordigheid van alle soude eten.

Daar waren ook fraije jongens om wyn te schenken. Mijn opfigter by my staande, gebod my te eten. Ik was beschaamt om op soo een vol Theater te eten, vreesende dat'er een Leeuvv of Beer ergens uit een hoek mogt springen om my te verscheuren. Daar waren ook verscheide bloemen gestroit; onder allen ook roosen. Sy meinden alle dat ik opstond, om een openbare dans voor haar te doen, als ik dat sag, stont ik haastig van het bedde op, en ging na de roosen toe om die op te schaffen. Dit dagt een yder wonder te zijn. Ik veranderde myn beestelijke gedaante van een Esel, en wiert weder den eigensten *Lucius* die ik te voren was, en ging naakt voor haar henen. Over dit onverwagte gefigt, was het volk verbaast en verstomt. Daar outstond een groote murmureringe, sy wisten niet wat sy seggen souden. Sommige seiden dat ik een tooveenaar was, en terstont moeste verbrand werden. Andere wilden my eerst hooren spreken, en daar na vonnis wyfen. Maar ik ging na de Gouverneur van de stad, die ook op de Schouwburg was, tegen welken ik seide, dat ik van een groote *Theffalische* meit met sekere salf gestreken was, waar door sy my

in

in een Efel verandert had: ik verfogt hem dat hy my wilde opfluiten, foo lange tot hy na de waarheit vernomen had. Hy feide tegen my, noemt my uw ouders en geboorte-ftad: ik feide, dat myn Vader *Lucius* genaamt was, gelykals ik, en myn broeder *Cajus*. Dat ik verfcheide Historien en andere dingen gefchreven had, dat myn broeder een Poët en voorfegger was. Myn geboorte-ftad was *Patras* in *Achajen*.

Als defen Heer dit hoorde, foo feide hy: gy zijt de foon van een feer wel bekend vrient van my, die my in fijn huis menigmaal onthaalt, en gefchenken vereert heeft. Ik weet dat gy de waarheit gefproken hebt: hy uit fijn draag-ftoel nederklimmende, omhelsde en kuste my.

Ondertuffchen quam myn broeder, om my gelt en andere dingen te brengen. Als defen Heer my dan op vrye voeten had gefteft, gingen wy na de Zee, alwaar een fchip gereet lag om af te varen. Dog eer ik de reis aanving, ging ik dat vrouwenfch eens befoeken, die te voren op my had verlieft geweest, want ik dagte dat fy my doe des te meer beminnen foude, nu ik een menfch geworden was. Daar komende, was fy feer blyde, en wilde dat ik met haar eten, drinken en flapen foude, meinende nu van my nog meer welluftigheden te genieten.

Als wy 't avontmaal hielden, wiert ik met falf befmeert: fy fetten my ook een roofekrans (om dat ik daar door een menfch geworden

worden was) op het hoofd. Als 't nu tyd was om te slapen, kleeden ik my naakt uit, om haar daar door quansuis te vermaken, want sy had nu een man voor een Esel. Maar als sy my naakt sag, en alles nauw besigtigende, bespoog sy my, want sy sag doe dat ik een mensch was, en seide: fluks hier van daan, pakt u weg, gaat by een ander slapen. Ik vraagde haar waarom sy sulks seide? sy antvvoorde my, om dat ik niet u, maar een Esel bemint heb; ik heb by hem, maar niet by uvv geslapen. Ik dagt dat gy alleen de soort van een Esel had afgedaan: en behouden dat ik bemint hadde. Gy hebt niet meer 't geen in den Esel behagelyk en aantrekelyk vvas. Sy gebood haar volk dat sy my naakt uit het huis souden jagen.

Ik buiten 't huis naakt, gekroont, en gesmeert zijnde, leide my op de grond neder. 's Morgens vroeg na de zee siende, verhaalde ik mijn broeder mijn avontuur, 't vvelk niet sonder lagchen geschiede.

De vvint begon vvel te vvajen, en vvy raakten binnen vveinig dagen in ons vaderland; alvvaar ik de Goden offerde, zijnde oorsaken van mijn behoud, ook hing ik eenige geschenken in den Tempel op, niet omdat ik uit een honts-aars (gelyk men segt) maar uit een Esel behouden ben gebleven.

LUCIANI JUPITER.

De Treur-speelder.

Deze t'samenspraak is by na van de selfde inhoud, als de voorige, als dat hier een Epicureer ingevoert wert, die de wesentheit der Goden loochent, seggende, dat alles sonder voorsienigheit, by geval bestiert werden. Ondertusschen werden daar eenige verscheide persoonen tusschen gevoegt. In 't begin hoort Jupiter de twist-reden van Timocles en Damis den Epicureer, en wert dapper ontsteken. Hier over wert een heele Gods-vergaderinge gehouden, in welke Jupiter de uitspraak geeft.

MERCURIUS, MINERVA, JUPITER, JUNO,
NEPTUNUS, VENUS, COLOSSUS, MOMUS,
APOLLO, HERCULES, HERMAGORAS,
TIMOCLES, DAMIS.

MERCURIUS. **L**ieve Jupiter, wat mompelt en spreekt gy by uw selven, hoe fiet gy soo bleek en soo natuurkenders agtig? Segt het my, houd voor my niet verborgen, ik sal uw goede raad geven: Wilt uw Knechts beuselingen niet versmaden.

MINERVA. O groote voort-brenger van menschen en van Goden, ik bid uw,
fiet

fiet uwen *Tritonia Pallas* met haar blaauw oogen eens aan; spreekt dan, verbergt niets, op dat wy kennis mogen dragen: hoe fyt gy soo droefgeestig? hoe fugt gy soo? hoe fyt gy soo stillfwygent en bleek om het hooft?

JUPITER. Sulkeen gewigtige faak kan met geen tonge uitgedrukt werden. Geen droefheit of pyn, nog ook geen ellende kan soo treurig of boos fyn, die met de hemelsche droefheit te vergelyken is.

MIN. O *Phæbe*, wat een voor-reeden gebruikt hy?

JUP. Gy flimfte booswigt der menschen *Prometheu*. Wat hert-wee hebt gy my aangedaan?

MIN. Wat ist? fwygt het voor uw eigen disgenooten niet.

JUPIT. O groot gedruis des donder-krakenden blixems, wat nut fyt gy my?

MIN. Bedwingt uw gramichap, vvant wy uw in treurige grootspreekentheit niet wel kunnen gelyk fyn. Wy hebben den heelen *Euripides* niet opgeflokt, dat wy uw met digt-woorden fouden kunnen dienen.

JUNO. Meint gy dat wy de oorfaak uwer treurigheid niet en weten?

JUP. Gy weet'er niet af, al loyde gy als een Koe.

JUNO. Ik weet het voor feker, al ist dat ik niet en roep, of myn oude fang fing.
Want

Want ik heb dikwyls fulke smaat om uwent wille moeten uitstaan. Ik mein dat het elders is om eenige minne liefde over *Danaë*, *Semeles*, of *Europa*: en in een andere gedaante veranderende u tot een Stier, Satyr, of in een gouderegen, die door de Logie in de schoot van een jonge Maagt valt. Dit syn uw tranen, sugten en kermen. Daar en boven is die bleekigheid geen ander bewys dan van minnen.

JUP. Ay myn lieve schaap, die onse saken in soo een staat meint te syn?

JUNO. Wat is het ander dog?

JUP. Onse saken syn in het uitterste gevaar, ô *Juno*, en volgens het spreek-woort, sy syn in het uitterste van de fikkel om afgesneden te werden, de menschen willen ons niet meer eere aandoen, nog offeren, wy sullen veragt, en niet geagt werden.

JUNO. Heeft de aard-kloot dan weder reusen voortgebracht? Of sijn de *Titans* uit de banden gebroken, en willen die weder tegen ons de wapenen en geweld gebruiken?

JUP. Dat kan de hemelingen geen schade doen.

JUNO. Wat isser dan voor een gewigtige saak? Ik weet niet waar over gy droevig syt, gy schynt ons wel *Polus* of *Aristodemus* in plaats van *Jupiter*.

JUP. Gisteren waren *Timocles* den *Stoischen* Wysgeer, en *Damis* den *Epicureer* te samen in een reden-twist, wegen de voor-
sieu-

fienigheid, in een volle vergaderinge van meſchen: dit iſt dat my het herte ſoobange maakt. *Damis* ſeit dat'er geen goden ſyn, en 't geen op 't aardryk geſchiet, door haar voorſienigheid niet beſtiert wert: Dit durſte hy onbeſchamdelyk ſtaande houden: vorders deed *Timocles* ſyn beſt om ons te verdedigen, en onſe weſentheit te beveſtigen; onderwyl en quam'er een groote toeloop van volk, dog deſe reden-ſtryd nam nog geen eind: maar ſy iſt tot 's anderen daags opgeſchort, om de ſaak wat naaukeuriger te betaſten. Hier iſt een yder nu nieuwsgierig na, om te hooren wiens haan Koning ſal ſyn. Nu ſiet gy het gevaar daar onſe ſaak tot de hals toe inſteekt. Het hangt aan eene man, en een van beiden moet overwinnaar ſyn. Of wy ſullen te niet geraken, en niet meer geloofſt werden, of ſoo *Timocles* het wint, ſullen ſy weder ons eeren, alſtevooren.

JUNO. Dit iſt een groot-wigtige halsſaak, 'tis geen wonder dat gy ſoo treurig ſiet.

JUP. Gy meinde dat ik de gedagten van *Danaë* of *Antiope* hadde, wanneer gy my ſoo ſlauehertig ſag, dog het iſt daar verre van daan. Wat ſullen wy nu doen *Mercurus*, *Juno*, en *Minerva*? Geeft my met'er haalt een goeden raad.

MERCURIUS. My dunkt dat men hier een heele Gods-vergaderinge hoorde over te houden.

JUNO. Dat stem ik ook toe.

MINERVA. Ik soude heel anders van gevoelen fyn, Vader, want den ganschen Hemel mogt eens in oproer komen, ook sou het openbaar werden, dat gy soo flauw-hertig waart. Laat het heimelyk geschieden, raadslaagt by uw selven. Maakt dat *Timocles* overwinninge krygt, en *Damis* deerlyk uitgelaggen werde.

MERC. Dat kan soo niet verborgen blyven *Jupiter*, want dit woord-gevegt tusschen dese Philosophen sal int openbaar geschieden. Gy soud wel een Tyran gelyken, wanneer gy sulke swaarwigtige dingen de Schare niet en hebt bekend gemaakt.

JUP. Roept de vergaderinge terstond by een.

MERC. Seer goet? Hoort gy goden allen, daar wort van hoogerhand bevolen, dat gy terstond by een sult vergaderen: wilt niet toeven, want daar leit grootelyx aan gelegen.

JUP. Gy bekleed uvv Roepers ampt met sulke naakte en enkele vvoorden, voornamentlyk daar gy haar t' famen roept om sulke svvaarvigtige faken?

MERC. Hoe begeert gy het anders, *Jupiter*?

JUP. Vraagt gy dat nog? ik agt het biljk te sijn, dat gy uvven uitroept met eenige veersjes, en Digters grootspreekentheit oppotst, op dat zy daar door aangedrongen zijnde, des te eerder komen.

MERC. Maar dat is de pligt van Rymers en Digt-fchryvers. Ik ben soo een Verfemaker, dat daar door den uitroep veel bederven soude, soo ik die op veersen song. Yder soude my belaggen, om dese vvanfchapen t'samenstel der digten. Want ik sie dat *Apollo* int geen de God-spraken belangt uitgelaggen vvert, devvyl hy de selve met duistere vvoorden benevelt.

JUP. Gebruikt dan eenige veersjes van *Homerus*, met vvelke hy gevvoon vvas ons te roepen. Ik tvvijffel niet, of gy sult 'er veel eenige onthouden hebben.

MERC. Niet seer veel, ik sal nogtans eens verfoeken.

*Laat yder een by tyts van Goden en Goddinnen,
Des grooten Oceaans Rivieren, tred al bin-
nen*

*Gy Nymphen, in het huis van Jupiter
gestigt;
Vergadert daar terstont, op order na uw
pligt.*

JUP. Gy hebt uvv uitroep nu seer veel geklaart, fiet hoe kómen sy nu van alle kanten loopen. Set haar nu volgens haren rang in order, elk na syn vvaardigheid. De goudene set die op de eerste plaats, daar na de silvere, en de elpenbeene, dan de kope- re en steene. En onder die, moeten de vverken van *Phidias*, *Alcamenis*, van *Myron*, *Euphranor*, en diergelyke de voorfittinge heb-

hebben. Die andere gemeene sal men ergens in een hoek opsluiten, en flilswijgens voorby gaan, dat alleen maar ja-seggers fullen zijn.

M E R C. 't Is wel, het sal volgens u bevel geschieden; yder sal sijn sit-plaats hebben. Men kan niet ligt weten wie dat van gout is, of het meeste daar in weegt, of welk werk voor aan sal staan, van *Myron*, *Polycle-tus*, *Phidias*, of van *Alcamenes*?

J U P. De goude moeten voorgaan.

M E R C. Ik versta 't. Te weten, men sal de rykste uitkiezen, en niet de voornaamste. Daarom komt gy goudene voor aan. Maar *Iupiter*, gy siet nu dat de Barbaren voor aan sitten. Gy siet wat de *Grieken* zijn, sy hebben groote aardigheid en schoonheit door de werk-meesters gekregen, dog zijn van steen, of koper: of die uit haar de voornaamste zijn, en op het alderkostelykft gewerkt, sy zijn van elpenbeen, hebbende eenige glans van het gout dat daar door schittert, vorders van binnen zijn sy van hout, vol worm en vlieg-gaten. Vorders *Bendis* *Anu-bis*, *Attis* en *Mithres* zijn van suiver sijn gout gemaakt.

N E P T. Kont gy dat lijden, *Mercur*, dat gy dien *Aegyptischen* hont voor ons laat, voornamentlyk voor my die *Neptunus* ben?

M E R C. Gy hebt gelijk: maar *Lysippus* heeft u van koper gemaakt, want de *Corinthers* hadden nog geen gout. Desen *Anybis* is swaar van gout geladen. Derhalven moet

gy dit geduldig dragen: weest niet verstoort om dat ymant met soo een gouden neus voor u staat.

V E N U S. Brengt my dan by de goude Goden *Mercur*, want ik ben van gout.

M E R C. Geensins *Venus*, voor soo veel ik sien kan. Ik mein dat gy uit witte steen gehouwen zyt, die uit de Berg *Pentelus* komt. Want het heeft *Praxiteles* goet gedagt, u uit foodanigen stoffe voor de *Cnidiers* te maken.

V E N U S. Ik sal u dat uit den geloofwaardigen *Homerus* bewijsen, die my in al syn gedigten de goude *Venus* noemt.

M E R C. Hy seit ook dat *Apollo* seer ryk is, en veel goed heeft, evenwel fit hy daar ergens in een hoek, en wert van eenige boeven smaat aangedaan, zynde van sijn gesnaarde *Cyther* ontblood. Daarom neemt gy het ook niet qualyk, wanneer gy onder dese algemeene vergaderinge in een verschoven hoek u als een slaaf moet belyden.

C O L O S. Wie is soo stout om tegen my aan te kanten, daar gy fiet dat ik de Son ben, en soo grooten aansienlijken lighaam heb? Vorders alhoewel die van *Rhodus* my met de aldergrootste konst en aardigheit niet gelieft heeft uit te houwen: nochtans hebben sy seshien goude Goden na onse afbeeldsels gemaakt; waarom ik de voorste van die heele rey behoorde te zijn: want de naukeurige konst wort door mijn grootte overtroffen.

MERC. Wat fullen wy doen *Iupiter*? want dit is geen kleine twist. Wanneer ik mijn oogentot de stoffe wende, is hy t'eenemaal van koper: maar als ik by mijn selven overdenk, uit hoe veel talenten dat hy t'samengeklonken is, soo soude hy, behalven dat het Paart aangaat, wel vijf hondert maten vullen.

JUP. Wat behoeft hy ook in de vergaderinge; wy die soo klein zyn, souden hem tot een spot strekken, en 't sou sonder twisten niet afloopen om de beste plaats in te nemen? daarom gy deftigste der *Rhodens*, alhoewel gy grootelyks boven al de Goden te plaatsen zyt, hoe soud gy kunnen voorsitten, 't en zy al d'anderen eerst opstian en buiten gaan, op dat er voor uw alleen plaats genoeg zy, want u eene bil, sou de gansche plaats wel vervullen? daarom sult gy best doen, dat gy al staande in de vergaderinge zyt, alleen 't hoeft daar maar by stekende.

MERC. Maar ik heb nog een andere moeilijkheit in het onderkennen. Gy zijt beide van Koper, en van een Meester in *Lysippi* winkel gevormt. In adeldom behoeft ook d'een den anderen niet te wyken; want *Dionysus* en *Hercules* zyn beide *Iupiters* kinderen. Wie van beide sal men nu boven stellen? want syt twisten beide om de plaats.

JUP. Wy toeven al te lang *Mercurus*: de vergaderinge behoorden al lange geschiet te zyn. Lateen yder voor tegenvoordig sitten, daar het hem vvel gevalt, daar is

ten haast by: daar na sal ik veel order geven.

MERC. Hemel hoe raast en schreeuvt het volk. Waar is de Goden drank? en d'overgebleven Gode-spijs? vvaar zijn de offerhanden?

JUP. Doet haar swygen *Mercur*, laat haar hooren en verstaan, waarom ik haar by een geroepen heb.

MERC. Sy verstaan alle geen Griex *Jupiter*: ook kan ik soo veel verscheide talen niet, dat ik die aan de *Scythen*, *Perstianen*, *Thracers* en *Celten* kenbaar soude maken. Het sal best zijn, dunkt my, dat men haar alleen een wenk met de hand geeft.

JUP. Wel doet het dan?

MERC. Siet, sy zijn nu stilswijgender als de discipulen van *Pythagoras*, 't is nu tyd de saak te kennen te geven. Siet gy niet hoe sy u alle aankijken, vervvagtende vvat gy seggen sult?

JUP. Waarom soude ik niet te kennen geven *Mercur*, het geen my scheelt, daar gy mijn eigen soon zijt? ik geloof dat het uvv niet onbekent is, hoe stout en grootsprekend ik in de vergaderinge geuvoor ben mijn aanspraak te doen.

MERC. Ik vveet het seer veel, ik heb daar menig reis seer verschrikt en verbaast overgeveest, vvanneer ik u hoorde, vvoormentlyk als hy dreigde de aarde uit hare grontsteunfels te rukken, en de Zee met al de Goden by een goude ketting vvilde om hoog trekken.

JUP.

JUP. Maar nu myn lieve soon, ik weet niet hoe ik het heb, of het is over de groote gevaren die ons over 't hooft hangen, of om de menigte, die tegenwoordig vergadert is, ik weet het niet: ik ben nogtans seer ontroert van hertstogten; ik sit en beef, de tong is my belemmert: en dat het meeste is, mijn voor-reden die ik gemaakt hadde, is my vergeten: die anders seer wydloopig was.

MERC. Gy hebt het alles verbruit *Jupiter*: sy sullen door uwe stilswygentheit in quaat vermoeden geraken: agtende yts te hooren, waar in seer groot gevaar steekt; om dat gy soo lang vertoeft, en traag om te spreken toe treed.

JUP. Wil ik haar de voor-reden van *Homerus* voorzingen, *Mercur*?

MERC. Welke?

JUP. O Goden, neemt onse woorden ter herten.

MERC. Weg, weg; gy hebt ons in 't begin al smaat genoeg aan gedaan; 't is 't geraadzaamste, dat gy die haatdragende *Versen* agter laat. Gy kunt wel eenige voor-reden van *Demosthenes* ontleenen, alleen dat gy daar maar yts in verandert. Gy sult dat dan doen volgens de redenaars, die sulx gewoon zijn.

JUP. Gy hebt het wel voor, wy sullen eenige stukken en brokken van reden-voeringet 'samen knoopen, die soo wat duister, en niet ligt te verstaan zijn. Ik sal dan beginnen. Gy soud om groot gelt wenschen, ô

mannen Goden, te weten, de reden waarom gy hier te saam geroepen zyt. Dewyl dit soo is, moet het redelyk zijn dat gy met opene ooren hoort, 'tgeen ik u seggen sal. Vorders, ô Goden, de tegenwoordigetyd roept met heldre keelen uit, dat wy met alle magt en yver het tegenwoordige gevaar soeken weg te kaatsen, en doot te doen bloeden. Hiertoe hebben wy groote voorfigtigheit van nooden: dog dewyl my de behulpwoorden van *Demosthenes* te kort komen, soo wil ik u met ronde woorden verklaren waar over ik ontroert ben, en u by een heb doen roepen. Gisteren, als de Schipper *Mnesitheus* in behouden haven quam (na dat hy een groote gevaarlijke schip-breuk geleden had) volbragt hy sijn belofte in *Piræo*, alwaar hy eenige van de onse ter maaltijd noodigde. Daar na als de offerhanden voortgebracht wierden, ging d'een en d'ander van u af: ondertusschen ging ik na de stad, zijnde nog niet seer laat in den avontstond, om 's morgens voor de middag in *Ceranicum* wat te wandelen: ondertusschen overdagt ik dese maaltijd eens van *Mnesitheus*, datse so slegt en gering was, daar hy festien goden te gast had, alleen maar een haan op-offerde, daar hy selfs soo out was, dat hem de snot en quijl ontliiep. Daar by had hy vier stukjes wierook, die duf en verstikt waren, die op het vuur niet branden wilden, soo dat de reuk de neusgaten niet eens indrong. Daar hy te voren heele offerhanden van hondert Ossen be-

loof-

loofde, wanneer zijn schip niet tegen de *Caphareise* klippen stukken stiet. Dit ondertuffchen denkende, quam ik in *Pacilum*; daar wefende, quam my onvoorfienseen groote troep met volk over; sommige binnen de wandelplaats, en sommige onder den blauen hemel; ondertuffchen warender eenige die tegen malkander twifteden, en woortgemeen waren, sittende op gestoelten. Eindelijk bemerkten ik dat het Philosophen waren, ik naderde haar, om te weten wat sy deden. Daar na wentelde ik my in een van de dikste wolken, en vercierde my met haar gewaat: ook nam ik een lange baart aan, en hield my onder den hoop als een Philosoph. Sommige wilden my als met de arm weg douwen, ik trad evenwel toe, dog niemant wift wie ik was. Als ik nu onder het volk stond: vond ik *Damis* den *Epicureer*, dien schelm, met den *Stoischen Timocles* een deftig man, dese disputeerden seer heftig tegen malkander. *Timocles* was nat van fweet bedropen, en heesch van al het roepen. Haar gansche woorden-twift was van ons. Maar desen *Damis* seide: dat de menschelyke dingen van ons niet voorfiengewierden, nog dat wy geen agt gaven op het gene dat op d'aarde geschiede: Kort, hy gaf te kennen dat'er geen Goden waren. Syn reden was seer klaar, en wierde van verscheide geprefen. Maar de anderen, te weten *Timocles*, was seer heftig om onste verdedigen, en maakte syn partie soo moede

als hy kon, onse sorg en neirftigheid prysende: verklarende uit de natuurlyke dingen, dat wy daar waren. Daar waren ook niet weinige die hem presen, en sijne reden voor goet keurden. Dog hy was soo moede dat hy niet langer spreken kon. Al het volk had de oogen op *Damis*. Als ik hoorde dat de wesentheit der Goden last leed, gebood ik dat men het dispuut soude opschorten. Sy gingen dan henen op die voorwaarde, dat sy des anderen daags dit begonnen dispuut ten einde soude brengen. Ik voegde my by den weg-gaanden hoop; onder het gaan hoorde ik dat sy de woorden van *Damis* tot den hemel toe presen. Daar warender verscheiden die seiden dat men geen vooroordeel vellen moest, maar verwagten wat *Timocles* des anderen daags daar op seggen soude. Dit is dan de reden waarom ik u heb doen roepen. Voorwaar, ô Goden, geen kleine saak, soo gy het ter herten neemt; al onse oeffeninge en dienften, al onse glorie en opkomste, wort van de menschen in twyfel getrokken; want sy seggen dat'er geen Goden zijn, of soo sy daar waren, dat sy de menschelyke dingen niet versorgen: het loopt gevaar dat vvy op de aarde niet meer offerhanden nog geschênken krygen; op de heilige dagen sullen wy dan honger moeten lyden, zynde berooft door die stryd-twisten, van de heilige dingen, nagt-spelen, en pompen. Derhalven moeten wy hier gesamentlyk over raadslaan, of'er nog eenige

hulpe kon gevonden werden; en dat *Timocles* de overwinninge mogt hebben: en dat *Damis* zijnde overvonnen en verwacht, van het volk leelyk uitgelagchen werde. Ik betrou *Timocles* soo heel veel niet, 't en zy wy hem een weinig te gemoet komen. Roept uit *Mercur*, dat de opstaande raad geven.

MERC. Hoort en swygt alle stil. Die van de groote Goden begeert te spreken, die is het geoorloft. Wat is dat te seggen? daar is niemand die opryft, sy swygen alle heel stil, misschien zyn sy verbaast om het gene gesegt is.

MOMUS. Wort gy aarde en water golve stil. Soo daar vryheit van spreken vergunt is, soo heb ik nog wel yts om tegenwoordig te seggen.

JUP. Spreekt vryelyk op *Mome*. Het schynt dat gy wat goets voor hebt.

MOMUS. Weest dan al te samen stil, o Goden, ik heb allang gesien dat onse saken soo vervallen, en dat er sulke Sophisten nog groeijen souden. Sy nemen oorzaak van die vervloekte stoutigheid uit ons eigen selven. Het is, om in de gelykheit te spreken, een grouwelyke daat, om met regt over *Epicurus* en sijn navolgers, een grimmigen toorn uit te gieten; hoe souden sy ook een regtfinnig gevoelen van ons hebben, wanneer sy dusdanige verwarring in dit leven sien? Want die de beste zyn, al is 't dat hy nog soo volmaakt en onberispelyk leeft, wert meest

verfuimt, of hy is arm, siek en fugtig, hy
 moet slaven en werken: maar fiet eens de
 godloosen en doortrapte guiten, die heb-
 ben eere, waerdigheit, rykdommen, en
 al wat haar hertje lust, en gelieft. Selfs wer-
 den de Kerk-roovers niet gestraft, die fiet
 men door de vingeren heen: die van de
 goede maar de minste stroo in de weg leg-
 gen, hangt men die niet op, of werden sy
 niet dapper geslagen? dewyl sy dan sulx
 bespeuren, soo syn sy niet te beschuldigen,
 principaal, wanneer sy de God-spraken
 hooren toekomende dingen seggen, ge-
 lyk als dit: *sijnde over den Halys getrokken,*
sult gyeen groot gebied t'onderste boven keeren.
 Want daar niet blijkbaar is, of sijn eigen of
 een ander daar door gemeint wert, en we-
 derom: *O goddelijke Salamis, sult de Kin-*
deren van uw Vrouwen verliezen. De Per-
sianen mein ik en de *Grieken*, waren de Kin-
 deren der Vrouwen. Voorders als sy de
Rhapsodien hooren, dat wy minnen, ge-
 quetst, en gebonden werden, twisten, en
 oproer maken, &c. 't welk te belaggen is,
 daar wy willen schynen onsterfelyk te syn.
 Hebben sy dan geen reden genoeg, om ons
 leelyk uitte laggen? Wy ondertuffchen dan
 vverden daar heftig over, dat de menschen
 sulken gevoelen van ons hebben: daar vvy
 hoorden te vreden te syn, soo der maar
 eenige vwaren die ons offerden. Soogy, lie-
 ve *Jupiter*, (vvy syn nu alleen, behalven
Hercules, *Ganymedes*, *Aesculapius*, *Dionysus*
 en

en *Ganymedes*, 't vvelk aangename Goden
fijn) uvv forg had laten gaan om te onder-
fcheiden, vvelk dat quade en boofe, goede
en rechtvaerdige menfchen vvaren, foo
foud gy hier nooit toe vervallen fijn. Want
foo *Theseus*, reisende van *Traezenen* na
Athenen, de boosvvigten niet had om den
hals gebracht, foo zouden *Sciron*, *Pityo-*
campes, *Cercyon*, en meer andere Vader-
moorders en ftraat-fchenders, door uve
voorfienigheid geleeft hebben. Wanneer
ook dien regtvaerdigen en voorfigtigen
Eurystheus, fijnde aangedrongen, en alles
eerft vvel ondertaft hebbende, fyn knegt,
die fterk in de handen vvas, en ftout,
om een deftige daad te ondernemen, niet
uitgefonden gehad, foud gy nooit *Ju-*
piter van de *Lerneife* Waterfing gedacht
hebben, veel minder nog op de Vogels in
Stymphalo, of op de *Treiffifche* Paarden.
Wanneer foud gy van die dronkene en fma-
delyke *Centauren* gedroomt hebben? en
om de waarheitte feggen, wy fitten op den
Olympus met toegevouwe handen, alleenig
gade ftaande, wie der heiligt of offert, of
op den Altaar Wierook aanfteekt. De reft
gefchiet foo wat by geval. Wy lyden na
verdienften, en wy fullen nog meerder ly-
den, wanneer de menfchen merken dat
fy daar geen nuttigheit af krygen, al hoe
wel fy met groote regtvaerdigheid opoffe-
ren, en de offeranden heiligen. Int kort
fult gy bevinden dat de *Epicureen* ons fma-
de-

delyk fullen uitlaggen, en niet een vesel achten, *Metrodorus* en *Damis* met syn rang fullen het hoekje te boven komen, en onse voorvechters in de gront zeilen. Daarom moeten wy onse uitterste vlyd aanwenden, om een eind van dese saak te maken. My aangaande, ik geef'er weinig om, of sy my verachten. Eertijds wierd ik in hare telorder niet begrepen, al hoe wel men ulieden doe nog al behoorlyke eerbiedigheid en offeranden aan deed.

JUP. Laten wy, ô hemelingen, desen beufelaar en snapper weinig achten, want hy is altijd foo een bitzigen kyver. Een yder kan wel, volgens dien vermaarden *Demosthenes*, beschuldigen en klijven, want het is geen konst: maar om ymant goede raad te geven is alle mans werk niet. Gy lieden sult het sonder hem wel kunnen klaren, mein ik.

NEPT. Ik, als gy lieden weet leeft onder de Zee-golven, hebbende mijn regeeringe in de diepten, ik bewaar na mijn vermogen de Schippers, en breng haar in behouden haven, ik stil het quade weer en wint: niet te min, behertig ik my ook 't geen hier gedaan wert. Myn beste raad is, dat men *Damis* om den hals soude helpen, eer dat het dispuut aangaat, 't sy door blixera of yets anders. 't Is u bekend *Jupiter*, dat hy alle uitvlugten weet in syn woordetwisten, en dat hy niet vvel in de vvoorden kan gevangen vvorden. Dit sal dan een goede

de getuige syn, dat vvy hem na verdien-
sten gestraft hebben.

JUP. Gekt gy daar mede, *Neptunus*, weet gy wel dat syntyd nog niet om en is? 't is nu niet in onse magt: maar de Spaar-goddinnen beramen yder syn tyd, d'een komt door den blixem om, d'ander door het sweert, koorts of een teering. Want soo het in myne handen had geweest, sou ik niet die goddeloose gestraft hebben met een groote blixem, en al die Kerk-roovers doot-geflagen hebben, wanneer sy my twee strengen hair, die ses minen woegen, afsneden? of soud gy versuimt hebben dien visscher uit *Oreo* in *Geresten*, die uw den Drytant steelwijs afhandig maakte? Hier komt nog by, dat wy ook seer qualyk nemen, en daar over vertoornt syn, dat wy ook de redenen van *Damis* vreesen, en niet willen afwagten, tot hy by *Timocles* komt. Wat schijnen wy anders te doen, dan een verlatene saak te willen overwinnen?

NEPT. My dunkt dat ik al een seer korte weg bedagt heb.

JUP. Pakje biesen hier van daan, gy raakt met uwe woedende raadslagen, om hem voor syntijd te doen sterven, latende onderwyl en het dispuut steken.

NEPT. Agt gy mijn raadslagen niet, soo bedenktse beter.

APOLLO. By aldien het de ongebaarde jongelingen toegelaten was een woortje
int

int Capittel te brengen, soo mein ik yets te weten, dat de gemeene faken dienftig is.

MOMUS. hier wert na geen ouderdom gefien *Apollo*, want het raakt het gemeene beste, een yder geef raaden daat, soo als 't hem best goet dunkt. Hoe aardigen fraay fou het fyn, soo wy int uitterfte gevaar ftaken, omtrent de magt en toelating des wets wat eersugtiglyk difputeerden. Gy fyt een wettig fpreker, want als gy uit uw kintfe jaren quaamt, wiert gy al in de twaalf-mans tafel gegraveert. Het fcheelde weinig, of gy foude ook in de volk-regeeringe van *Saturnus* geweest hebben. Daarom ftelt uw soo jongman-agtig niet aan, tegen ons, fpreekt vry uit met ftoutigheit, 't geene uw goet dunkt: weeft daarom niet fchaam-agtig, dat gy fonder baard moet fpreken, voornamentlyk daar uw Soon *Aesculapius* soo een langen baart heeft. 't En foude uw geen oneere gerekent werden, dat gy jong fynde, een wyfen raadflag te berde bragt, op dat gy niet te vergeefs foud fchynen op den *Helicon* gefetente hebben, fijnde met de Sang goddinnen wegen de natuur-ken-derije woortgemeen.

APOLLO. 't Is uw niet geoorlooft my die magt te geven *Mome*, maar *Jupiter*. Mif-fchien fal ik wel wat geleerds voor den dag brengen, soo ik vryheit van fpreken verkryg, op dat ymant sien mag dat ik op den *Helicon* geweest heb.

JUP. Ik geef uw verloff, myn Soon, fpreekt maar.

APOL-

APOLLO. Defen Man *Timocles*, fchynt geen onbillyk Man te fyn, maar ook regtvaerdig, die de *Stoifche* difputen op fyn duimpje verftaat, ook leert hy verfcheide jongelingen om fyn vernuftig verftand, en om niet al te grooten gelt; hy weet wel yets aan te raden, wanneer hy fyn Discipelen onderwyft: maar om onder een hoop volx te fpreken, is hy feer tongeloos en befchaamt: hy fpreekt ook dikwyls qualyk, foo dat het volk om hem laggen moet; hy wert int fpreken verwert, en verdwaalt, voornamentlyk als hy fijn Meester in het fpreken heeft. Syn verftand is anders feer fcherpsinnig, ja byna goddelyk, die de *Stoife* Philofophie vvel te degen heeft deurkeken: Hy benevelt alles byna, als met raadfels; als fijn toehoorders hem dan niet verftaan, fcheld hy haar vvat uit. 't Is billijk, dat men alles klaar uitspreekt: op dat een yder alles fonder vvalg verftaan mag.

MOM. Dat hebt gy vvel gefegt, *Apollo*, al ift dat gy zelfs die dubbelfinnigheit in uvve God-fpraken niet achterlaat, foo dat de toehoorders vvel een anderen *Pythius* van nooden hebben, om 't felve te ontknoopen. Maar welk is uw raad die gy had? hoe fal men *Timocles* hier in te hulpe komen?

APOLLO. Dat men een anderen fpreker voor hem in de plaats ftelde, aan vvelke *Timocles* eerft geuit hadde, vvelk fijn meening vvas.

MOM. Die raad is niet goet, soude soo een man nog een Meester van nooden hebben? en daar spreken 't gene *Timocles* behaagde, daar *Damis* ondertuffichen uit syn gevoelen met syn eige mond sprak? middelertwyl sou den anderen een hulp van doen hebben, sijn helper geduurig in 't oor luisterende, 't geen hem geliefde geseft te hebben. Ondertuffichen sou syn Tolk daar louter over woord-redenen, niet wetende misschien wat de meining van *Timocles* was. Sou dit niet belaggelyk voor de toehoorders syn? dit moet op een ander boeg gewend werden, want dit kan soo niet gaan. Gy, daar men soo over verwondert, (dewyl gy een Propheet en Waarsegger zyt, en daar door soo veel schatten hebt vergadert, ja zelfs ook goude Tichels) van uw behoorde men wat beters te verwagten, ons voorfeggende, wie van beiden de overwinnige tal hebben. Want dewyl gy op de Vogelteikenen geleert syt, ist redelyk, dat gy daar uit ook waarseggen kont.

APOLLO. Hoe sou dat nu kunnen geschieden, *Mome*, daar ik niet by den dryvoet ben, nog het Wierook-vat, nog de voorfeggende Fontein, als die van *Castalia* is?

MOMUS. Dewyl men uw wat te na spreekt, weet gy uw uitvlugten.

JUP. spreekt gy mijn Soon, wilt desen achterklapper geen gehoor geven, even als of de kracht van uvy waarseggen alleenig be-

bestont in den dry-voet, water en wierook: en die niet hebbende, van u kunst ontbloot waart.

APOL. Sy konden evenwel beter van my te *Delft* en te *Colophon* geschieden, Vader; aldaar heb ik alderlei stof van God-spraken. Hier sou ik soo naakt en bloot moeten seggen wie de Overwinnaar moeste zijn. Gy lieden soud het niet voor goet keuren, 't en zy ik het in veersen uitsprak.

MOM. Segt het maar klaar uit met ronde woorden, wint'er geen doekjes om. Daar wert nu geen Schapen-vleisch, nog Schildpad in *Lydien* gekookt. Gy weet wel waar toe wy by een vergadert zyn.

JUP. Wat sult gy seggen myn kint? die voor het voorseggen der orakulen gaan, hoe vol schrik en vrees zyn die? haar kleur wert bleek, de oogen bewegen sig gins en weder, opstaande hairen, rasernie des lighaams, kort, alles getuigt vol Goddelykheit te zyn, alles is vol vreesagtigheid en verborgentheden.

APOELLO. Aanhoort de Mirakulen der Godden van dien waarseggenden *Phœbus*, over een seer sware twist, die de *Hel-uitschreeuwende Sophisten* hebben uitgerigt: sy houden niet op veel dingen uit te bulderen, de voor-steven des kiels sullen sy met de Ploeg-staart vervullen. Maar wanneer de Gier-vogel met sijn kromme tengels een Sprinklbaan heeft op gevat, sullen de Kraijen met de laatste stemme singen, de gehoopte Overwinninge sa-
sijn

*fijn Muyl-Efels wel ontfangen: maar den Efel fal
fijn jongen met een langen hoorn slaan.*

JUP. Hoe lagt gy foo overluid *Mome*? men
behoeft feker de gek niet te fcheeren, met
het geen over onse fchouders hangt: houd
uw geruft, of ik fal uw te berften doen lag-
chen.

MOMUS. Hoe foud ik my van laggen
konnen onthouden *Jupiter*, hoorende foo
een klaar en doorlugtig orakel?

JUP. Kunt gy ons den uitleg daar wel
van doen?

MOM. Het is feer ligt en klaar, foo dat
wy de werken van *Themistocles* niet van noo-
den hebben. Daar blykt uit dat hy een gui-
chelaar is, en wy zyn laft dragende *Efels*,
en ook, lieve *Jupiter* fyn *Muil-Efels*, die ons
foo ligt op fyn woorden verlaten; wy heb-
ben foo veel herffenen en finnen niet als een
sprinkhaan.

HERCULES. Ik, lieve Vader, alhoewel
ik onder de Hemelingen maar een aange-
nomene ben, fal ook voor tegenwoordig
uiten, 't geen my goet en dienftig fal dun-
ken tot behoud van 't gemeene beste. Wan-
neer fy aan het difputeeren fullen geraakt
zyn, en *Timocles* de overhant heeft, fullen
wy het voort laten gaan: foo niet, fal ik
de heele wandelplaats bewegen en 't onder-
fte boven keeren, op dat dien vervloekten
fnapper de mont geftopt werde.

MOM. Lieve *Hercules* hoe Barbarifch is
dat, 't geen gy ons daar raad, 't fchynt wel
een

een raadslag uit *Beotien*, willende om eenen *Damis* foo veel menschen om hals helpen; dan nog de heele wandel-plaats met *Marathon*, *Miltiades* en *Cynægirus*: hoe fouden de redenaars hare pligt wederom kunnen doen, ontriest zynde van haar grootste argument? doe gy leefde, was u sulx wel geoorloft: maar na dat gy een God geworden zyt, hebt gy misschien wel geleert, dat dit de Spaar-Goddinnen moeten doen, want sulx in onse magt niet en staat.

HERC. Wanneer ik een Leeuw of een Slang ombragt, deden dat de Spaar-Goddinnen?

JUP. Ja.

HERC. Als ymant my smaat aandede, of myn Tempel roofde, of myn stok-beeld omkeerde, sou ik die niet mogen om den hals brengen, 't en sy het de Spaar-Goddinnen over langen tyd goed had gedagt?

JUP. Geensins.

HERC. Hoort my dan nu vry uit spreken *Iupiter*. Ik ben, gelyk de Comediant segt, een Boer, of Lantman, noemende een schop, een schop. Wanneer dit foo is, sulden wy alle de eeren, de reuk, en het bloed der offerhanden, 't welk wy hier alle genieten, goeden dag seggen, en weder in de Helle neder klimmen, aldaar sullen de schaduwen der dooden, en de Beelden, my die naakt ben, met myn booge ontlien en vreesen, om dat ik foo veel wilde gedierten t'ondergebracht heb.

JUP.

JUP. Welaan, t'huis is de getuige, soomen segt. Gy hebt dat misschien voor *Damis* bewaart, om hem 't selve te laten seggen. Maar wie komt daar met sulken yver? 't is dien koperen, die soo gepolyft en net uitgedrukt is, wiens hair na de oude wyse opgebonden is. 't Is beter u broeder *Mercur*, die soo dikwyls in *Pacilo* verkeert: hy is soo vol met Pik besmeurt, om dat hy van de Werk-basen dagelyks uitgehouwen wert. Wel soon, hoe haast gy u soo? brengt gy ons wat nieuws van de aarde af?

HERMAGORAS. Ja, al vry vvat bysonders *Jupiter*, vvaar toe groote sorg moet gedragen vverden.

JUP. Seg het met'er haast, of'er yts quaats sonder ons vveten ondervvylen mogt geschiet zyn?

HERM. Als ik aan de vvan de plaats in koper gemaakt, en met de rug en borst t' samen gevoegt vvierde, vvas 't midden-lyf my seer mismaakt, ik had een heele gordel om het lyf, daar quam een heele hoop volkx aan loopen, onder vvelke twee Sophisten vwaren, die met malkander in een vvoorden-stryd souden geraken, seer bleik om het hooft, *Damis* en.

JUP. Sus, sus, met sulke treurige vvoorden te bulderen. Ik vveet vvel vvat gy seggen vvalt. Maar vwaren sy al hand-gemeen gevveest?

HERM. Sy vwaren nog in 't begin, en begonden eerst pylon te vverpen: sy gaven mal-

malkanker soo vvat. schimpfchotige bokkens.

JUP. Wat sullen wy dan doen, lieve goden? Sullen wy het hoeft niet eens buiten steken, om te hooren? de uuren die de deuren bewaren, doen de grendels van de deur, sy schuiven de wolken aan een zyde, en dragen de deuren van den Olympus weg. Lieve Hemel! wat een toevloei van volk. Vorders desen *Timocles* behaagt my weinig, hy heeft als een riet, en segt alles verwacht 'tagterste voor. Door syn twyfelagtige woorden laat hy niet blyken, dat hy *Damis* kan tegen staan. Maar laat ons gelofte voor hem doen, 't-welk by ons seer ligt is, dat het *Damis* niet en hoore.

TIMOCLES. Wat segt gy, Kerk-schender *Damis*? dat'er geen goden syn, nog die yets in de waerelt voorlien?

DAMIS. Neen, maar seg my eens, hoe dat gy bewyft dat'er goden syn?

TIM. Antwoort gy op het mijn.

DAM. Neen, maar gy eerst.

JUP. d'Onse is nog meester: want hy roept wat harder. Wel aan dan *Timocles* smyt hem sijn sak vol schimp-woorden. Daar bestaat uw geheele kracht in, anders syt gy stilswijgender als de stomme Vissen.

TIM. Ik salje seker niet eerst antwoorden.

DAM. Derhalven *Timocles* vraagt. Gy hebt

hebt hier in gewonnen, na dat gy gefwooren hebt. Maar foo het uw belieft, sonder ſchelt-woorden.

T I M. Gy vermaant wel, gy vervloekte beeft. Meint gy dat de goden geen voorſienigheit gebruiken?

D A M. Geenſins.

T I M. Wat ſegt gy? geſchiet dan alles by geval.

D A M. Ja.

T I M. Wort'er dan niet gedaan door de Goden?

D A M. Neen.

T I M. Alles te vergeefs, en by geval?

D A M. Ja voorvvaar.

T I M. Kont gy dit vvel lyden, gy Bor-gers die dit aanhoort, ſmyt gy geen ſteenen op hem?

D A M. Wat hitft gy de menſchen tegen my aan? vvie ſal ik ſeggen dat gy zyt, die om de gunſt der Goden tegen my foo ver-bittert zyt? die my eertyds hoorden, hebben my geen leed aangedaan.

T I M. Sy hooren het *Damis*, ſy hooren het: maar ſy houden het te goeden aan uuv, om op een ander tyd u luſtig op het bakkes te ſlaan.

D A M. Als ſy ſulx al deden, ſouden ſy uuv dan om uuve ſchelmſtukken niet ſtraffen? Ik vveet voorvvaar niet vvaar door de Goden beter getuigeniſſe ſouden kunnen geven, van hare voorſienigheit, als daar door dat ſe uuv als een voorbeeld ſtraften. 't Is dan
ſe-

feker, datse elders moeten vertrokken fyn, boven den *Oceaan*, by de onberispelyke *Aethiopen*. Sy gaan dikmaals ten eten, en dat vvel ongenoodigt.

T I M. Wat falik uvv op die stoute lasteringe antvvoorden *Damis*?

D A M. Dat gene, welk ik al lange heb begeeren te hooren, hoe gy bewyfen soud dat de Goden alles voorfien.

T I M. Door de natuurlyke order die der dagelyks geschiet, de Son gaat dagelyks op en onder, de Maan houd ook haargefetten tijd; sulx bespeurt men ook aan de Sterren, de planten groejen uit de aarde, en de dieren groejen alle daag: Dese werden gevoed, sy bewegen, denken en gaan. Ook dat men bouwt, en leder snyd: dese en diergelyke ontelbare dingen doen my gelooven, dat'er een voorfienigheid is.

D A M. Gy soekt de quettie te dempen. 't Is nog niet seker, dat dit door voorfienigheid soude geschieden. Dat dese dingen geschieden, loochen ik niet: Evenwel wert ik daar door niet aangeraden, dat de selve door een voorfienigheid soudengeschieden. 't Geen begonnen is, gaat al weder met een order by beurten om, gy noemt des selfs order een noodfakelykheit. Gy houd uvv qualijk, dat ik uw terfcond niet toe en stemme, dewyl gy ophaalt 't geen geschiet, en pryft, meinende getoont te hebben, dat de selve door voorfienigheid geschieden.

Het is weinig befonder dat gy bygebracht hebt, bedenkt vry wat anders.

T I M. Ik ben in dat gevoelen, dat ik geen andere redenen hoef by te brengen: ik zal uw nu vragen, antwoord my. Is *Homerus* niet de voornaamste van al de Poëten geweest?

D A M. Ja voorseker.

T I M. Desen heb ik ook gelooft, die de voorfienigheid der Goden ook vast stelt.

D A M. Dat *Homerus* een goed Poëet is geweest, sullen wy uw alle geern toestaan; maar dat hy een geloofwaardige getuige hier over soude syn, of eenige andere Poëten, dat sullen wy uw in geenderlei wyse toestaan. Sy hebben, mein ik weinig forg gedragen, om de waarheit te seggen, maar sy letten meer op de woorden en de aardigheid van de Vaersen; haar werk is maar boven op de rook gebouwt. Segt my eens, welke woorden van *Homerus* uw dat meest doen gelooven. Syn het die, welke hy van *Jupiter* schreef, hoe sy hem door lagen te leggen, wilden binden, en dat van syn eigen Dochter, Broeder, en Vrouw? en soo *Thetis* over dit bestaan sig nieterbarmt had, en *Briareus* tot hulpe riep, sou dese goeden *Jupiter* gebonden, en van een gescheurt geweest syn. Hier overaan *Thetis* denkende, over de weldaat bedroog hy *Agamemon* in een valsche droom, vvaar door hy meinde dat hy menigte van de *Achivers* verflagen had. Siet dan eens hoe moejelyk het

voor

voor *Jupiter* was, hem door syn blixem te ver slaan, ten sy hy hem ellendig bedroog. Of dit heeft u meest doen gelooven, dat *Diomedes* de hand van *Venus* quetste, en ook *Mars* door aandringen van *Minerva*. Een weinig daar na begonden de Hemellingen rasend te werden; soo dat sy d'een met d'ander hand-gemeen geraakten, soo Goden als Goddinnen. *Minerva* smet *Mars* daar neer, dese wastraag en moede, misschien door de wonde, die hy weinig te vooren van *Diomedes* ontfangen had. Tegen *Latona* stonden de *Cyllenise* kinderen op; of misschien die *Diana* bespote; dit heeft u wat geloofwaardigs geschenen. Hoe dat sy daar over klagende, sulx qualyk genomen heeft, dat sy alleen aan het gastaal van *Oeneus* niet geroepen was, daarom sond sy een vuilt Verken, van een ongemeene groote in die contreijen. Heeft u sulx dat niet lesende aangeraden?

JUP. Wat segt gy, vvat een geroep en geschreeuv is'er van die *Damis* pryfen: den onsen blyft'er in steken, hy is perplex en verslagen: hy schynt sijn schilt vvel af te willen leggen. Hy keert en went sig, om met eeren uit het volk te geraken.

TIM. Schynt uw dan *Eurypides* niet wat goets te seggen, wanneer de Goden Avontmaal houden, dat door hare hulp de goede behouden, en de quade gestraft werden?

DAM. Ja myn goede man, soo u dit de treurspelige Digtters kunnen wys maken,

foo moet hier uit volgen dat *Polus*, *Aristodemus* en de *Satyr* Goden zyn, of dat fy dingen zyn die tot het spel behooren, als de kouffen, fchoenen, rokken, kleeden, handschoenen, &c. daar mede hy hare treurspelen speelt, is te gelooven: maar dat fy Goden fouden zyn is leer vreemt. Hebt gy hem dit niet wel hooren seggen? fiet hier boven den onmeetbaren Hemel, houdende de aardkloot en fijn water in fijn armen? agt dat dese *Jupiter* is, en die de Goddinne. En wederom, wie dat *Jupiter* is weet ik niet, als alleen uit hooren seggen.

TIM. Derhalven werden de menschen fchandig bedrogen, welke meinen dat'er fulke Goden zyn, en hare heilige dagen vuuriglyk bywoonen.

DAM. Dewyl gy my doet geheugen de opinie die het volk daar van in't hooft speelt, foo moet men weten dat die reden, welke daar van gevoert wert, niet vast of bestendigs in sig heeft. Daar is een groote verwerpinge van gevoelens, d'een heeft een ander gevoelen als d'ander. De *Scythen* offeren de *Zabel*. Die van *Thracien* den vlugteling *Zamolxis*, die uit *Samos* by haar quam. De *Phrygers* de *Maan*. De *Aethiopers* den *dag*. De *Cyllenen* *Phales*: d'*Assyriens* een *Duif*: de *Persianen* *vuur*: en d'*Aegyptenaars* het *water*. Die van *Memphis* hebben nog int bysonder een *Ostot* een *God*; en die van *Pelusien* een *Ajuin*. Andere hebben wederom een *Krokodil*, een *Ojevaar*, *Honds-kop*,
Kat

Kat of een Aap. Ook fynder die de rechter schouder voor haar God stellen; en andere die daar tegen over woonen, de linker. Sommige hebben een half hooft, een Pecker van *Samien*, een Kom, of yets diergelyks. Is sulx niet belaggelyk *Timocles*?

MOM. Heb ik niet gefegt, ô Goden! dat het daar op uitdraejen foud, dat al 't geen de Goden aangaat, bespot soude werden?

JUR. Ja *Mome*, en gy hebt ons wel te regt, sulx te ruiken gegeven. Ik fal dit alles laten verbeteren, als ik dit gevaar maar mag ontvlieden.

TIM. Waar toe strekken uw dan de Gods-fpraken, gy vyand der Goden? fyndat geen voorsienigheden van haar?

DAM. Swijgt daar van, gy goede man, anders soude ik uw vragen, waarom gy daar gewag van maakt. Is het daarom dat *Pythius* aan *Lydus* antwoord geeft? Met wat een listige dubbelfinnigheid spreekt hy? gelijk als de dubbele Beeldjes van *Mercurius*, die aan beide zyden malkander gelijken, hoe gyse keert of wend. Of fal *Cresus* sijn eigen of het Rijk van *Cyrus* in de gront helpen, soo hy sig over den *Halys* geeft? Wat al duisenden aan gelts heeft hy niet voor de *Sardiaanse* ondergang gekregen?

MOM. Dese man verhaalt, ô Goden, daar ik aldermeest voor geschroomt heb; waar is nu onsen aardigen Cither-speelder? want wyl hy weg is, sult gy u eigen agting

verdedigen, en de koegels af kaatsen?

JUP. Gy brengt ons half om hals *Mome*, ons bekyvende voor dat hettyd is.

TIM. Siet wat gy doet, gy schelmagtige *Damis*: Gy schaamt u niet de af-beeldiels en de altaren t'eenemaal om ver te smyten.

DAM. Ik wil al de altaren niet omsmyten, goede *Timocles*. Wat quaat kunnen die doen, wanneer men den verspreiden wierooks-rook sig ver laat ruiken? maar die van *Diana*, waar op men Offen offert, wilde ik wel om ver doen smyten, op welke dese Maagt met een groote wakkerheit gewoon is op de gast-malen te siten.

JUP. Waar van daan komt ons dit onoverkomelyk quaat? niemant spaart hy, nog vreesst geen goddelykheit: hy slaat als de Boeren met een knuppel in 't hondert om, sonder onderscheitte maken.

MOM. Gy sult'er weinig onder ons vinden *Iupiter*, die geen schult hebben. Hy sal terstont een van de voornaamste aanranden.

TIM. Luistert gy na den donder-makenden *Iupiter* niet, gy God vergeten schelm?

DAM. Sou ik de donder niet hooren? maar of *Iupiter* de donder maakt, sult gy misschien beter weten, die in de vergaderinge der Goden schynt geseten te hebben. Die van *Creta* hier gedurig komen reisen, weten wel wat anders te seggen, sy toonen het graft van *Iupiter*, digte by een kolumne, een teiken dat *Iupiter* gestorven is, en niet meer en dondert.

M O M. Ik wist wel dat hy sulx seggen sou. Hoe zyt gy soo bleik om het hoofd *Iupiter*, hoe klappertant gy soo, hebt gy de koorts op het lyf?

J U P. Sou ik sulke menschen niet agten? siet gy niet wat een loop van volk dat'er is, om hem te hooren disputeren, die hem sulden geloof geven, die alle aan het oor van *Damis* sulden gebonden werden.

M O M. Gy kunt *Iupiter* uwe goude ketting wel uit den Hemel neder laten, en trekken de aarde daar by om hoog.

T I M. Segt my gy vlegel, hebt gy wel oit ge varen?

D A M. Ja, seer dikwyls.

T I M. Saagt gy doe niet dat'er maar een Stuurman was, die 't schip principalyk regeerde?

D A M. Ja wel.

T I M. Het Schip dan kon niet wel voortkomen 'ten zy het door een Stuurman bestuurt wierde: meint gy nu dat het schip van selver voort voer?

D A M. Gy stelt u saken al vry vast en beduidsaam. Maar gy God-beminner, gy hebt die Stuurman wel gesien, maar gy confideert het gereetschap en de gebiedende schippers niet. Al wataan het schip is, heeft sijn nuttigheit. Nu vorders uwe Stuurman, die gesag heeft het heele schip in sijn magt te hebben, en sijn mede-schippers doen niet met reden, ofte na order; soo de Kabel-touwen netjes op malkander leggen, het anker een

gedeelte van gout, en de rest van loot is, van binnen veelverwig geschildert, en bovenrouw en onaardig. Vorders als de Schippers traag zyn, weinig van het vaartuig weten, en vreesagtig wat te ondernemen; maar die onder het water duiken, die gefwint na voor en agter loopen, op de mast klimmen, is een bequaam Zee-man. Even gaat het met die, welke van het roeijen niet en weten: wanneer der een rabout eere boven een ander aangedaan wert, en naast de Stuurman sit; terstont komt'er dan wel eens een vuilen vrouw-gek, of die een moort gedaan heeft, of Kerkrooverie, en die eer aangedaan wert, dat hy in het schip voor aan sit. Ondertuffchen werden die fraije en eerlykeluiden, die daar binnen het Schip dikwyls als gepakte haring dicht op een fitten, van dese flordige deugnieten betrapt en vuil gemaakt. Denkt eens hoe dat *Socrates*, *Aristoteles*, en *Phorcion* voeren, hebbende geen spys genoeg om van te leven, nog plaats om haar voeten te mogen uitsteken; maar hoe lekker leefde *Callias*, *Midias*, en *Sardanapalus*, spuwende over de andere menschen heen. Alsoo geschiet het ook in uw Schip, o wyse *Timocles*, om dat'er oneindige Schipbreuken zyn. Maar als de Stuurman ter degē omfig en toekerk, sou hy haast bemerken wie goet of quaat op sijn Schip waren. En elk op sijn behoorlyke plaats setten dese voor gene agten, of aan de zyde stellen, na ymant verstand genoeg had. Die nu leu en traag:

waren , fouden vyfmaal daags geflagen werden. Uw Schip is ongelukkig, dewyl het een quade Stuurman gekregen heeft.

MOM. *Damis* heeft met volle zeilen de overwinninge.

JUP. Gy zegt wel *Mome*. *Timocles* bedenkt niet 't gene vast is , 't zijn maar gemeene en dagelykfe dingen, die men ligt wederleggen kan.

TIM. Dewyl u dat exempel van 't Schip niet vast genoeg en fchynt, hoort dan dat gene daar ik mijn eenigfte toevlugt toe neme zynde als een heilig anker, daar gy onmogelyk niet door fult breken.

JUP. Wat fal hy zeggen?

TIM. Gy fult bevinden of ik dat niet met onwrikbare fluit-redenen bewaarheden fal: ik mein dat gy niet capabel fult zyn die felve tegen te gaan. Want foo daar altaren zyn, zijnder Goden, daar zyn altaren, ergo zijnder Goden. Wat zegt gy nu, spreek op als een man?

DAM. Als ik eerst genoeg gelaggen heb, fal ik antwoorden.

TIM. Gy maakt noit geen eind van lagchen dunkt my; maar waarom lagt gy dog hierom?

DAM. Om dat uw heele anker aan foo een dun touwtjen hangt, voornamentlyk een heilig, en uwe reden meint gy foo onwrikbaar te zyn. Als gy niet beters kunt voor den dag brengen, is 't best dat wy gaan.

(Dd 5)

TIM.

T I M. Dewyl gy eerit praat van wegte gaan, geeft gy het gewonnen.

D A M. Soo is't *Timocles*, gy vlied tot de altaren, als een die geweld aangedaan wert. Derhalven by dit heilige anker, offerhande brengende, wil ik by u wyen op de altaren, op dat wy hier na niet meer daar over twisten.

T I M. Dit segt gy al spottende tegen my, gy schelm, gy vlegel, hontsvot, rikel, lasteraar. Wy kennen u vader niet, maar u moeder weten wy dat een hoer is geweest; gy hebt u broeder omgebracht; gy die vrouwen schent, en eerlyke dogters defloreert, gy alder-onbeschaamste flok-op. Soekt gy niet eerst weg te loopen, zynde bot gelooopen op de slagen die gy van my ontfangen hebt? Ik sal u met dese schelpen gaten in de kop smijten.

J U P. Den anderen, ô Goden, wakker uitgelagchen zynde, gaat al druipsteerten heen, en den onsen volgt hem, den selven dapper uitscheldende, en schynt hem de kop wel stukken te willen smyten. Wat sullen wy nu hier in doen?

M E R C. Den Komedi-schryver heeft seer wel gesegt: soo gy ten besten raad, hebt gy niet quaats geleden. Hoe seer kon dat ons schaden, soo daar maar weinige menschen zyn, die een goet gevoelen van ons hebben? daar zynder soo veele van verscheide gevoelens.

J U P. Dat van *Darius*, 't welk hy van

Zopyrus seide, is alte moy. Ik wensten wel soo een te hebben gelijk als *Damis*, tot een hulper, liever als duisent *Babyloniers*.

LUCIANI PANNELEKKER, of de Konst van 't Pannelekker.

Hy bewijst dat het Panne-lekker niet alleen een Konst is, maar datse de deftigste Konst van allen is.

TYCHIADES, PARASITUS

TYCHIADES. **H**Oe is dat soo *Simon*, dat een yder, 'tzy Slaaf of Vry-gelatene, een konst weet, die niet alleen voor syn selfs, maar ook voor een ander nut is: gy doet, voor soo veel ik sie, niet met al, waar uit gy eenige vrugt trekt, en een ander behulpig sou kunnen zyn?

PARAS. Wat beduit dit vragen *Tychiade*? Ik vat dit niet wel, daarom spreek dat ik het versta.

TYCH. Kent gy wel eenige Konst, by exempel Mufyk?

PAR. Neen.

TYCH. Kunt gy dan de Medicyne?

PAR. Ook niet.

TYCH. De Meet-konst?

PAR. Ook al niet.

TYCH. De Reden konst dan? want van de Philosophie hebt gy soo een schrik, als wel de besmettelyke fouten van de Philosophie.

PAR. Vraagt nog al wat. Want ik en agt niet, dat gy my soude voor een onwetende uitschelden. Ik beken leu en traag te zijn; en erger als u meininge is.

TYCH. Gy hebt misschien die kunsten om haar moeilijke grootheit niet geleert: maar ligtelyk soo wat uit den gemeenen hoop? weet gy van te bouwen, of schoenen te maken? ik mein niet dat gy die ook kont?

PAR. Gy segt wel; *Tychiade*. Die ken ik ook al niet.

TYCH. Welke dan?

PAR. Welke? sekerlyk een seer deftige; die ik wel weet dat gy evenwel niet prijsensult. Een kunst die ik deur en deur op mijn duimpje weet, ja beter dan ik die met woorden soude kunnen uitdrukken.

TYCH. 't Schynt niet dat gy daar wonderlyk veel over hebt leeren redeneren.

PAR. Dat ik nu niet t'enemaal van een kunst ontbloot ben, kunt gy ligtelyk afmeten. Daarom hoeft gy niet op my gesteurt te zijn. Ik false u wel eens op een andere tijd seggen.

TYCH. Ik kan niet wel lange wagten.

PAR. Soog y het hoorde, soude u myn kunst al wat vreemt voorkomen.

TYCH. Des te begeeriger ben ik om te hooren.

PAR. Wagt tot een andertyd.

TYCH. Seg het my nu, 'ten zy gy het uw schaamde.

PAR. De kunst van Pannelekken.

TYCH.

T Y C H. Wie is'er soo dom die dat een konst sou noemen *Simon*?

P A R. Ik, indien het u dunkt dat ik raas om dat ik geen andere konst en weet, soo weet dat de rafernie my hier toe gebragt heeft. Maakt dan nu een eind van kyven. Men segt onder allen, dat dese Goddinne seer moeiljelyk is, want sy neemt de schult van andere op haar eigen selfs.

T Y C H. Derhalven *Simon*, is het de kunst van Pannelekkeren?

P A R. Ja voorwaar, die Kunst, daar van ben ik Autheur en vinder.

T Y C H. Derhalven zijt gy een Pannelekker?

P A R. Gy schijnt my wel te smaden *Tychiade*.

T Y C H. Wort gy niet schaamroot, dat gy u selfs een Pannelekker noemt?

P A R. Ja voorwaar: Ik soude my schamen het niet te seggen.

T Y C H. Als ymant vraagt wie gy zyt, fullen wy dan antwoorden dat gy *Simon* de Pannelekker bent?

P A R. In alle manieren, want dan sult gy my meer vermaken, dan of gy my *Phidias* de Beelde maker noemdet. Want ik ben alsoo bly met mijne Kunst, als *Phidias* met de sijne, wanneer hy *Jupiter* uitgehouwen had.

T Y C H. Hoe nauwer ik de saak insie, hoe belagchelyker datse my schijnt.

P A R. Welke?

T Y C H.

TYCH. Dat soo wy uw een Brief schryven, daar die eer-tytel sal moeten by doen, van *Simon* de pannelikker.

PAR. Daar sult gy my meerder mede verobligeeren, dan of gy schreef *Dion* den Filosooph.

TYCH. Ik mach het heel wel lyden, dat gy daar in verheugt zyt. Maar daar is noch wat absurdst te verhandelen.

PAR. Welk?

TYCH. Sullen wy die Konst ook als de andere met een naam moeten noemen? By voorbeelt als ymant vraagt, wat is het voor een Konst, wat fullen wy dan voor antwoord geven, dat het de konst van Pannelikken is?

PAR. Ja dese konst hoorde voor alle andere konsten een naam te hebben. Ik sal myn oordeel daar geern overspreken, als hoe wel ik in 't redeneren, niets wonder vaerdigen.

TYCH. Alist dat het gering is, de waarheit sal der even wel de overhant in hebben.

PAR. Voor eerst, seg ik, hoe men dese konst sal bepalen, om de selve van andere konsten te onderscheiden.

TYCH. Wat is dan een konst?

PAR. Een konst is, soo ik het wel onthouden heb van seker wys Man, een by-eengrypinge van geboden die in oeffeningen bestaan, nut in 's menschen leven.

TYCH. Gy hebt dat wel onthouden.

PAR.

PAR. Soo nu de Pannelikkerije hier deelachtig van is, moeste mede onder de konsten gebragt werden.

TYCH. Voorseker, wanneer gy sulx kont bewaarheden.

PAR. Laat ons nu een voor een overwegen, of wy die tot alle konsten kunnen brengen: ik hoop niet dat onse reden daar over niet klinken sal, even als de gescheurde potten. Sy behoort gelyk alle andere konsten, al hare saken onder sich te kunnen begrypen. Eerst en voor al moet ymant sien, of hy daar door kan gevoed werden: Een begin van het Pannelikken dan gemaakt hebbende, moet het hem niet berouwen. Want gelyk de Wisselaars de goede munte van de quade onderscheiden, alsoo kont gy ook een goet Pannelikker van een bastert zoorte onderkennen. Den wyfen *Euripides* geeft de selve ook een streek, seggende: hoe sal men een quade kennen, dewyl daar geen uiterlyk teiken is. Hier door wert de konst van het Pannelikken verheerlykt, die de duistere en verborgene saken dieper insiet, als een die int waarseggen afgericht is, redenen te kennen, bequame voordendag, te brengen, en daar door te maken, dat men in de gemeene vriendschap aangenomen wert, waar door hy by syn voeder seer vermakelyk toont, is dat geen groote wetenschap, en een groot bewys van ondervindinge?

TYCH. Grootelyks.

PAR.

P A R. Dat ymant daar hy eet genoeg heeft, en andere die de selve konst oeffenen overtreft, en alleenig daar af leeft, is dat geen groot werk van wysheit?

T Y C H. Geensins.

P A R. Wat dan? Te weten, de deugden en fouten der spyfen, sou dat een weet-niet wél kunnen doen? voornamentlyk, als *Plato* segt. Die eenige gasten ter maaltyd sal-brengen, en van de kook-kunst onkundig is, heeft weinig verstand, om een maaltyd aan te regten. Laat het Pannelikken al eens geen konst, maar een oeffeninge syn, dan sult gy die ligtelyk leeren; want de kennissen van de andere konsten, blyven heele nagten, dagen, maanden en jaren ongeoeffent, echter soo blyft haar de konst by. Maar de kennisse van Pannelikken, wanneer sy dagelyx niet int werk gestelt wert, verliezen niet alleen de konst, maar ook de Konstenaar. De nuttigheit die hier uit tot 's levens welstant dienstig is, sou rafernije syn, te ondersoeken. Ik vinde in 't leven der menschen niet nutter nog beter, dan eten en drinken, en sonder dat kan niemant bestaan.

T Y C H. Soo ist.

P A R. Het Pannelikken is geen saak als de schoonheit, of kloekheit, datse geen konst soude syn, maar eenige kracht of macht.

T Y C H. Gy segt de waarheit.

P A R. Sy is niet sonder konst. 't Geen
geen

geen konst heeft, kan den besitter geen voordeel doen. Soo gy uw met een Schip in Zee begeeft, en daar quamen grootte stormen en winden op, daar toe onbedreven in 't Schipte regceeren, soud gy dan daar wel behouden afraken?

T Y C H. Ik meine neen.

P A R. Wat isser dan in de weg? om dat gy geen konst en weet, waar door gy uw behouden kont?

T Y C H. De leuheit.

P A R. Derhalven werden wy door konst behouden, en niet door onwetentheit.

T Y C H. In alle manieren.

P A R. Derhalven ist pluimstryken een konst.

T Y C H. Voor soo veel als het blykt.

P A R. Ik heb het echter wel goede Stuurmans, en welbedreve Voerluiden sien missen, die van de Wagen vallen, de armen en beenen braken, ja sommige wel doot vallen: maar de Pannelikkers hebben dat gevaar in hare konst niet te wagten. Derhalven soo sy van een konst niet vreemt is, nog in geen vermogen bestaat, dan moeten wy bekennen dat het een konst is.

T Y C H. Voor soo veel ik gissen kan. Maar hier in moet gy uw bevlytigen, om een goet eind te krygen.

P A R. Gy segt wel, op die voet sal het best kunnen uitgelegt werden: De Pannelikkerije dan is een konst om te eeten en te drinken, daar byvoegende foodanige redenen

nen die daar toe vereiffchen, welkers doelwit de welluft is.

TYCH. Gy hebt, dunkt my, uw konftvvel bepaalt. Maar fiet toe dat gy de Philofophen niet in de vveg en zyt, met het bepalen van uvv oog-doel.

PAR. Het is genoeg, dat dit het eind is van 't geluk, en van de Pannelikkerije: daar is geen ander blyk af, vvant dien vvyfen *Homerus* vervvondert fig over het leven van een Pannelikker, als yets vvonderbarelyks en gelukkigs, feggende: *My dunkt geen eind beter te wesen, dan daar het volk fig meest in verheugt, dat de Tafelen vol fpyfen fyn, alwaar de Schenker de foete Falernen Wyn in de Bekers giet, en de felve rontom de Tafel geeft.* Daar na fegt hy nog met beter woorden: *dit is ons het alderbeste eind.* Agtende niet bettere te fyn, dan te pannelikken. Dese woorden paff hy niet yder een van het gemeen toe, maar de alderwyfte. Voorwaar foo het *Ulyffes* in den fin had gehad, die de *Stoici* gevolgt is, het eind der deugden te pryfen, konde hy feggen, wanneer hy *Philottetes* uit *Lemnos* gebragt heeft, wanneer hy *Trojen* heeft t' ondergebragt, wanneer hy de vlugtende *Grieken* tegen hiel, wanneer hy in *Trojen* gekomen is, flaande fyn felven met onbetamelyke wonden, bekleed fynde met een *Stoifch* kleed. Maar van dit feer fchoone eind, heeft hy nergens gewaagt. Doe ook niet, wanneer hy een *Epicureers* leven leide, by de feer fchoone *Calypfo* ver-

verkeerde, en hem geoorlooft was in alle wellust en vermaak te leven. Daar was hem geen beter leven, als die van het pannelikken: sy werden hedendaags genoemd *Dætymones*. Hoe segt hy dat? 't Is waardig syn Veersien geduurig op te halen, sy kunnen niet te dikwyls gehoort werden: *Laten de Dætymones op haar order sitten, en, laten sy aan de Tafelen sitten, daar vleis en veel spysen opgereggt werden.* Vorders *Epicurus* heeft al te onbeschoft gehandelt, hy neemt het van het pannelikken af, en brengt het tot het geluk. Dat in dese saak een dief-stal begaan wert, en dat niet *Epicurus* van de pannelikker agt geeft op de wellust, kont gy wel verstaan. Ik agt de wellust de eerste stilstand des menschen lighaams; want de mensch dan geen sorg, nog moeijelikheden heeft. Dese beide heeft een pannelikker, maar den *Epicureer* is aan beide niet deelagtig. Hy tragt te weten de gedaante der aarde, de oneindige waerelden, de grootheit der Sonne, de eerste Elementen; ook van de Goden, of sy der syn, of niet; en dan na het eind soekende, sal hy nog altyd twisten, niet alleen in menschelyke dingen, maar ook in waereldse. Dog een pannelikker weet daar niet af, agtende dat alles wel is, en niet beter kan wesen, want hy wel, en in een groote gerustheit leeft, hy eet en drinkt wat syn hert lust, en begeert, hy slaapt op twee ooren gelyk, en laat vyolen sorgen, uitgestrekt met handen en voeten,

gelyk *Ulyffes*, wanneer hy na fyn Vaderland voer. Een *Epicureer* weet al te mets niet wat hy eeten of drinken fal. 't geene dan dat hy heeft, is van fyn felven, of van een ander; heeft hy het van een ander, is hy ook een pannelikker, en niet waar voor hy fig uitgeeft. Heeft hy het van fyn felven, foo leeft hy niet met welluft.

TYCH. Hoe niet welluftig?

PAR. Soo hy veel spyfen op fyn Tafel heeft, moet hy dusdanigen leven leiden. Siet eens wat: die dan welluftig en genoegelyk wil leven, moet fig in alle begerlykheden inlaten, en die opvolger. Wat segt gy daar af?

TYCH. Soo ist.

PAR. Die veel gelts en goets heeft, kan der ligtelyk toe komen, maar die niet wel by de fchyven is, ist konft daar aan te komen. Wanneer *Epicurus* arm is, kan hy niet wys fyn, nog d' eindpaal van fyn welluft bereiken: een feer ryken selfs, die daar toe gelegentheit heeft, kan daar niet wel aankomen. Wat dan? want die de confumtie van fyn felven doet, heeft altyd grootte moejelykheden. Dan moet hy met de Kok kyven, dat hy de kost niet wel bereid heeft. En by aldien hy het al door de vingeren fiet, moet hy altyd flegte spyfe eeten, en foo doende, wert hy van de welluft verfteken: Somtyts staat het hoofd ontrent de Hoof-meester ook niet al te wel. Is het foo niet?

TYCH.

T Y C H. Ja het seker.

P A R. Dit moet dan alles een *Epicureer* overkomen. Soo dat hy noit sijn regte doel kan be-oogen. Maar een Pannelekker heeft met geen Kok te doen, nog Land, nog Boer, nog Silver of Gout, waar over hy sig sou vertoornen: evenwel heeft hy alles om te eten, en te drinken. Wat nu het Pannelekker is, heb ik genoeg uitgelegt: nu moet ik nog het beste seggen. Voor eerst moet ik seggen, waar in sy alle andere kunsten overtreft. Want een yder die een kunst wil leeren, die brengt altyd arbeid, vrees en slagen aan: maar mijne Kunst, daar ik de eerste Professor in ben, kan men alleen sonder moeite leeren. Wie is'er oit al schrijvende van de tafel weg gegaan, gelyk de jongens van haar Meesters? wie komt'er oit droevig ter maalyd, gelyk de jongens na school gaan? maar een Pannelekker gaat daar geern van selver aan, begeerig om sijn Kunst te oeffenen. Maar die een andere Kunst leeren, krygen daar soo een walgin, dat sy daar van daan loopen. Wanneer de kinderen wel leeren, geven de ouden haar dagelijks wat te eten, waar door de Pannelekker al stilswygens gepresen wert. Het kint heeft deftig geschreven, seggen sy, geeft hem wat lekkere dingen. Alsoo gaat het ook in andere kunsten, want na veel arbeids, krygen sy eindelijk daar nog genut af. Dit is dan een moeilijke en verdrietige weg. Maar een Pannelekker oefent

fent terftont fyn Kunst, foo ras hy die begonnen heeft, krygt hy gevvin daar uit. Weet gy wel dat de Landman fijn Akker bouwt, niet om het bouwen; en een Smit smeedt, niet om het smeeden? Maar een Pannelikker is het alleen te doen om die pligt die hy doet. Die andere Kunften oefnenen, zyn altijd moe en mat af-geslooft, naulijks een heilige dag in de maand hebbende, om dat ter andere gefette plegtelyke dagen zyn, waar op hy dan fijn hert eens ophaalt. In tegendeel heeft een Pannelikker elke maant maar dertig dagen tot fijn vermaak. Alle dagen fyn hem heilig. Die een ander konft oefnenen, behelpen haar met een flegt en gering kosje, even als ymant die siek is. Soo hy dan fig een weinig verbrast, is hy niet bequaam yts te doen. Andere kunnen hare Meesters sonder werktuigen niet voeden, niemand kan sonder een fluit fluiten, nog sonder lier spelen, of sonder een Paart ryden. Dog myne Kunst kan ymant gemakelyk sonder yts te behoeven, de kost geven. Alle Kunsten hebben hare Doctoren en Professoren, maar de Pannelikkerie heeft die niet; het gaat daar mede als met de Poëten, die het haar al door een Goddelyke aanblafinge bykomt. Andere Kunsten kan men in 't reifen of in 't varen niet gebruiken, maar dese wel.

T Y C H. 't Is foo.

P A R. Andere Kunsten hebben my van nooden, maar ik niemand niet.

T Y C H.

T Y C H. Hoe foo? die een anders dingen nemen, schynen die u onregt te doen?

P A R. Waarom niet?

T Y C H. Hoe kan dan een pluimstryker, die ander mans dingen krygt, alleen buiten onregt gehouden werden?

P A R. Daar kan ik u geen reden van geven. De beginselen van meest alle andere Kunsten zijn gering en slegt, maar van dese zyn sy genereus. Want de naam van niet-vrienschap, 't zy hoe die gesegt wert, is een begin van 't Pannelikken.

T Y C H. Hoe segt gy?

P A R. Want niemant nodigt een vyant of een onbekende vrient ter maaltyd: maar de vriendschap moet voor gegaan hebben. Ik heb dikwyls hooren seggen hoedanig foo een vrient is, die met ons niet eet of drinkt? even als of die maar een speciaal vrient was met wie men eet en drinkt. Dat het de treffelykste Kunst van allen is, kunt gy hier uit licht verstaan. In andere Kunsten moet men sig slaafagtig aanstellen, al sittende en staande, dat het sweet by de kop neer loopt werken, maar een Pannelikker oeffent syn Kunst als een Koning, hy gaat maar aansitten. Wat behoef ik alles op te halen, daar de Kunst bekend is, hy plant niet, volgens den wijfen *Homerus*, hy ploegt niet, sonder saijen of maijen krygt hy de kost? Elk kan syn konst wel oeffenen, alhoe wel hy een schurk of een gek is, maar een gek of sot kan geen Pannelikker zyn.

T Y C H.

T Y C H. Wat segt gy, hoe weet gy het voor te doen! gy soud soo doende my daar ook wel toe brengen.

P A R. Nu fullen wy toonen hoe de selve heimelijk alle Kunsten te boven gaat. Het sou gering wesen dat ik die by de instrumenten die deselve hanteeren, soude vergelyken: maar ik moet alleen toonen, welke sy van de beste overtreft. 't Is een yder bekent dat de Reden-konst en de Philosophie de beste van allen is. Als ik dan sal toonen dat het Pannelikken de selve overtreft, heb ik genoeg getoont dat sy ook al de andere Kunsten te boven gaat, even als *Nausicaa* al de andere slaven van haren rang overtrefte. Voor eerst, aangaande de substantie van de Kunst: dese kan door sig selfs bestaan, en d'andere niet. Van de Reden-kunst spreekt men ook niet alle uit eene mond, sommige seggen dat het een Kunst is, en andere wederom niet. De eene segt dat het een bedriegerie is, en d'andere weer wat anders: even eens gaat het ook met de Philosophie. Elke rang van Philosophen, heeft een bysonder gevoelen, *Epicurus* verscheelt van de *Stoici*, en de *Academici* van de *Peripatetici*. Wat behoef ik al veel woorden meer den hals te breken? elk segt het sijne daar van. Ik loochen dan dat die een kunst is, welke geen selfstandigheid heeft. Waarom seggen wy dat de Cijffer-kunst een kunst is, als om dat twee maal twee by ons en de *Persianen* vier zyn, waar over de *Grieken* nog *Barbaren*, geschil

ma-

maken? maar wy sien dat'er verscheide Philosophen zyn, en hare leeringen niet eens en zyn.

T Y C H. Gy segt de waarheit. Alhoewel daar veel Autheuren zijn, egter seggen sy dat'er maar een Philosophie is.

P A R. Die Kunst behoorde volmaakt te zijn, niet twijfelagtig of veranderlijk: dan sou men die niet versmaden. Sy sche- len alle met malkander als dag en nacht, want sy Philosopheren niet alle op een manier, maar daar zijn ontelbare manieren. Daar konnender geen veelderhande zijn, wan- neer de Philosophie maar een is. Alsoo seg ik ook van de Reden-konst. 't Is heel anders met het Pannelikken gelegen, komt by de *Grieken* of by de *Barbaren*, sy fullen niets verschelen. De eene sal daar niet seggen dat sijn manier anders is als een anders; sy heb- ben ook geen verscheidene Sekten, gelijk de *Stoici*, of *Epicurei*, maar sy zijn alle een- hertig in haar Kunst. Derhalven schynt my het Pannelikken een Kunst te zijn die boven alle anderen uitsteekt.

T Y C H. Gy hebt u faken wel gesegt. Hoe soud gy kunnen goet maken dat de Philo- sophie minder te agten sou zijn als uwe Kunst?

P A R. Weet dat noit een Pannelikker de Philosophie bemint heeft: maar de gedenk- schriften geven getuigen dat verscheide Phi- losophen grootelyx geyvert hebben in oase Kunst, om dié by te wonen.

TYCH. Soud gy dan wel een Filosooph kunnen noemen?

PAR. Sy zyn u niet onbekent, *Tychiade*, maar om haar in haar eer te laten, wil ik haar niet op-noemen.

TYCH. Daar is niet aangelegen, ik ben daar seer beggerig na, wie of het mogte zijn.

PAR. Gy houd u soo slegt, als of gy daar nooit van gelesen had.

TYCH. Houd my niet langer op, want ik verlang het hert uit myn lyf om te hooren.

PAR. Ik false uw dan met naam en toenaam op noemen: 't zijn van de deftigste Philosophen, daar gy voortwaar nooit sulc vermoeden affoud gehad hebben. *Æschines* derhalven, een discipel van *Socrates* die deftige en welsprekende t'samen-spraken beschreven hebbende, quam in *Sicilien*, nemende die met sig, om die, soo het mogelyk was, de selve aan den Tyran *Dionysius* op te offeren. *Miltiades* dan gelesen hebbende, sag hy, dat hy groote eer daar mede behaalt had: de overige tyd bleef hy in *Sicilien* by *Dionysius* te Pannelikken, seggende de *Socratische* goeden dag. Wat dan? die *Aristippus Cyrenæus*, schynt u die wel een van die rang te zyn?

TYCH. Grootelyx. Dese was ook op die tyd te *Syracusen* om by *Dionysius* te Pannelikken. Onder alle Pannelikkers was hy by hem in seer groote aanzien. Hy was daar

won-

der wel op geslepen : want *Dionysius* sond dagelyks de Koks by hem, om by hem het Keuken-werk te leeren : 't welk sijn Kunst wel te degen heeft uitgerigt. U genereusen *Plato* heeft om geen andere reden in *Sicilien* gevveest, dog quam door sijn onbedreventheit na verloop van weinig dagen daar kaal af. Daar na keerde hy na *Athenen*, en na dat hy sig in de studien aldaar geoeffent had, ging by voor de tweede maal na *Sicilien*, alwaar hy wederom door onervarentheit, het hoofd stomp liep. Dese tegenstrevigheit die *Plato* aldaar geschiede, schynt my dat van *Nicias* wel gelyk.

T Y C H. Wie heeft u dat van *Plato* gesegt *Simon*?

P A R. Seer veele: Vorders dien voortrefelyken Musicant *Aristoxenus*, is selfs Pannelikker van *Neleus* geweest. Dat *Euripides* sulx al sijn leven lang by *Archelaus* gedaan heeft, en *Anaxagoras* by *Alexander*, is u niet onbekent. *Aristoteles* heeft die Kunst ook niet onaangeraakt gelaten, maar heeft die begonnen, als de andere Kunsten. Nu heb ik dan getoont dat de Philosophen daar ook handdadig aan zyn. Die een Pannelikker vvil zyn, behoeft geen honger, dorst, of kouw te lyden, gelyk sommige Philosophen. Want die sulx over komt, is geen van dese order.

T Y C H. Al genoeg hier van; bewyft nu dat sy boven de Philosophie en de Redenkunst moet geagt worden.

PAR. Daar sijn fomtyds tyden van vreden, en fomtyds van oorlog. Dan is 't noodig dat alle kunsten openbaar worden, als ook die gene, die de selve oeffenen. Laat ons eens sien wat'er in d'oorlog geschiet, en wie meest voor sig selfs, en voor de gemeene saken nuttig zyn.

TYCH. Wat een onmatigen mannetwist boodschapt gy ons? ik moet by myn selven lagchen, denkende by myn selven, hoedanig een Philosooph soude by een Pannelikker vergeleken zyn.

PAR. Weest niet alte nieuwsgierig of te spotachtig: dat sal men u wel klaar voor oogē stellen. Men segt dat de vyant onverfiens int Land is gevallen; soo, soo ist hoognoodig haar met alle man tegen te gaan, daar moe niet opgeslapen worden, of sy souden ons al ontrooven, en in de brand steken, wat wy hadden. De Velt-heer heeft een gebod laten uitgaan, dat alle jongelingen sig versamelen sullen, en de andere na huis gaan: onder welke ook Philosophen, Redenaars en Pannelikkers sijn. Int begin onser kleederen uitgetrokken hebbende, gingen wy naakt. Want die de wapenen willen aandoen, moeten sig voor hem ontkleeden, om de lighamen te degen te aanschouwen, of'er eenig gebrek aan was, of niet. Die nu wel int vleis was, en goede leden heeft om te vegten, nog niet te swart of te bleek is, 't eene sou vrouwachtig, en 't ander slaafachtig sijn, dan soo moet hy nog een
schrik.

schrikkelyk en dreigent gefigt hebben, met roodheit overfoelyt, 't welk de pannelickers eigen is. Want het is niet raadzaam een kaerel met vrouwe oogen die vreesachtig is, in 't Leger te brengen. Is dit niet een heerlyke Wapen-rusting, en deftig sooymant int gevegt eerlyk aan syn doot komt. Wat hoeven wy soo veel vergelykingen, daar wy exempelen genoeg hebben, om myn gevoelen te seggen, de eerste Redenaars en Philosophen, durven sig niet buiten de muur geven. En soo ymant daar toe gedwongen was, sou hy daar wel haast van daan loopen.

T Y C H. 't Is verwonderens waardig dat gy segt, wat groote dingen belooft gy ons?

P A R. Dat ik begonnen heb, salik evenwel af haspelen: *Isocrates* heeft noit een voet in de kryg gehad, nog om sijn kleinherdigheit heeft hy geen Oratie in 't publyk derven doen, daarom mein ik was hy soo klein van stem. Waren niet *Demades*, *Aeschines* en *Philocrates* door vreesse verslagen, wanneer *Philippus* quam, sy verrieden de Stad en haar eigen selfs, ook hebben sy hartnekkelyk des vyants saken te *Athenen* verrigt. Dese waren met *Lycurgus* nog de moedigste van allen, dervende *Philippus* op haar stoel wonderlyke schimp-woorden geven. 't Geen de *Atheniensers* in dien gedenkwaardigen oorlog uitgegeven hebben. Sy ondertusschen bleven binnen stads-poorten, dervende het hoofd niet eens buiten steken, sprekende

foo cenige fententien. Maar haren voorgaanden *Demosthenes* konde geduurig in hare vergaderingen wel fpreken; als nu *Philippus* het verderf der *Macedoniers*, van welke niemant befont een flaaft te koopē: nog derfde in *Baotien* gaan, eer beide Legers hantgemeen waren. Doe fmeet defe *Demosthenes* fijn Schilt van fig, en vlood met groote fchade weg: hebrgy dat tevoren noit gehoort?

T Y C H. Ja, maar dit waren redenaars, die van den oorlog geen werk en maakten. Wat fegt gy nu van de *Philofophen*?

P A R. Dese konnen ook dagelyx veel van de kloekheit difputeren, hebbende de mont altyd vol deugden, dese fullen nog al meerder vlieden als de *Redenaars*. *Confidereert eens*: niemant kan feggen, dat'er een *Philofoph* in den oorlog gebleven is, of foldie verdient, en foo fy die al verdient hebben, zyn zy niet alle als fchelmen uit het *Vaandel* weg geloopen? want *Anthistenes*, *Diogenes*, *Crates*, *Zeno*, *Plato*, *Aeschines*, *Aristoteles*, en die gantsche heele troep, hebben haar leven dagen geen leger gefien. Alleenig *Socrates* durfde uit de ftad gaan, en in 't Leger treden dat tegen de *Lacedemoniers* uitgereed was, dog hy was bly dat hy fyn leven mogt falveeren; agtende beter te zyn, dat hy met de jongens fat, om die met fyn *Sophyftife* Sluit-redentjes te vangen, dan met een *Spartaner* hand gemeente te zyn.

T Y C H. Ik heb het al lange gehoort gehad,

had, van die het haar soo opentlyk niet en durfden verwyten als gy. Gy doet u Kunste schande aan, wann'er gy fulke luiden valschelyk beschuldigt. Segt my eens hoe een Pannelikker in den oorlog is, en of er veel een van de oude een Pannelikker geweest is.

P A R. Ik mein niet dat ymant in de digten van *Homerus* soo onbedieven is, 'ten zy het een weet-niet mogt syn, of hy sal sommige van de beste Helden rekenen. *Nestor*, wiens redenen als honig uit sijn mont vloeiden, is een Koninklyken Pannelikker geweest. Hy heeft *Achilles*, *Diomedes*, nog *Ajax* of *Agamemnon* soo niet gepresen, als wel *Nestor*. Hy wenst ook om geen tien *Ajaces* nog *Achilles*. Hy sou *Troijen* al lang t'onderste boven gekeert gehad hebben, had hy fulke tien Pannelikkende Soldaten gehad. *Idomeneas* de Soon van *Jupiter* heeft ook lang Pannelikker by *Agamemnon* geweest.

T Y C H. Dat weet ik ook wel. Maar ik kan niet bedenken, dat fulke twee Heeren de Pannelikkers van *Agamemnon* souden geweest hebben.

P A R. Leest eens wat *Agamemnon* tegen *Idomeneas* segt.

T Y C H. Goet.

P A R. Uwe beker staat altyd vol gelyk de myne, als gy wilt drinken. Hier door beteiknende, dat hy altyd goede dagen by de Koning had, en niet als de andere Soldaten, die somtyts eens aan sijn tafel quamen. Want

(E c 4)

als

als *Ajax* sig deftig tegen *Hector* gedragen had, heeft hy by *Agamemnon* gegeten, alleen maar geëert werdende, om de deugt die hy in 't vegten gekregen had. Maar *Idomeneus* en *Nestor* aten alle goddelyke dagen by de Koning. Dit Pannelikken ſchynt hy niet eerst by *Agamemnon* begonnen te hebben, maar ook te voren by *Carea* en *Exodiam*. Ook heeft hy daar niet eer uitgefcheiden, voor dat *Agamemnon* doot was.

T Y C H. Dit is dan een van de voornaamſte Pannelikkers geweest. Ik wenſte dat gy my haar alle op noemdet, ſoo daar meer geweest zyn onder de Helden.

P A R. Is niet *Patroclus* Pannelikker van *Achilles* geweest, daar niemand van al de *Grieken* ſlimmer en trager is geweest ingaven des ziels en lighaams, alhoewel hy een jongman was. My dunkt niet dat hy minder is geweest dan *Achilles*, wanneer ik ſyn daden overdenk. Want doen hy de Poorten uit ſyn grendelen ligte, en binnen de muuren ontrent de Schepen vogt, heeft hy *Hector* manhaftiglyk af geſlagen, en heeft het brandende Schip van *Proteſilaus* gebluſt, alhoewel daar geen luiden in waren, die meest de handen op de rug ſtonden: de kinderen van *Telamon*, *Ajax*, en *Teucer*, d'eene wiſt wel met de Piek om te gaan, en d'ander met de Boog. Die heeft veele *Barbaren* verſlonden: onder welke *Sarpedon* de ſoon van *Jupiter*, is door de ſchotël-wraat van *Achilles* gedoot. *Achilles* heeft

Hek-

Hektor verflagen, maar *Paris* wederom *Achilles*. Maar de Pannelikker is van God en twee mannen gedoot. Stervende, sprak hy niet als dien genereusen *Hektor*, biddende *Achilles* ootmoedelyk, dat zijn lighaam aan zijn vrienden soude gegeven werden, om te begraven: maar hy sprak als een stervende Pannelikker: hoedanig dan? Wanneer sulketwintig in een groote stryd my hadden bejegent, ik hadse tegen de aard te pletter gesmeten.

T Y C H. Hoe sult gy bevestigen dat *Patroclus* geen vriend zynde, Pannelikker van *Achilles* is geweest?

P A R. Ik sal u dat seggen, luistert toe. *Achilles* laat myne beenderen niet verstroit leggen van de uwe, maar laten sy te samen in een graft gesloten zyn, gelyk die 't huis by elkander gevoed wierden. En wederom: *Pelus* voede my neerstelyk, en noemde my met de bekende naam van dienaar, dat is: dat hy zijn Pannelikker was. Als *Patroclus* een vriend van *Achilles* geweest was, sou hy hem geen dienaar genoemt hebben. *Patroclus* was genereuser, dan een Slaaf van *Achilles* genoemt te werden. Die hy segt dienaarste zyn, en zyn geen slaven of vrienden, ergo, de Pannelikkers: alsoo noemt hy ook *Merion* de soon van *Idumeus* syn dienaar. Hier uit dan gis ik dat de teljoorlikkers soodanig genoemt zyn. Heeft niet *Aristides*, en den armen *Thycidides* teljoorlikker van *Armodius* geweest? was hy niet syn vriend? want de Pannelikkers hebben

lief die gene, die haar voeden. Door dese Pannelikker, hebben die van *Athenen* wederom hare vryheit gekregen. En hy heeft een koper stok-beeld op de markt. Gaat niet een Pannelikker, na dat hy sijn ogtentmaal in 't lyf heeft vrymoedig in den oorlog, gelyk het eenen *Ulysses* soude betamen? Is hy niet blygeestig, daar andere siteren en beven, dan soo is hy een van de voorste in 't vegten. Die de Pannelikker voed, volgt daar agter na, die hy beschermt als *Ajax Teucer* dede: de Philosophie scheelt van het Pannelikken, als de vrede van den oorlog.

T Y C H. Ik versta u nog niet.

P A R. De Markt, de Regt-plaats, Vegt en Oeffen-plaatsen &c. sijn plaats en van de stad.

T Y C H. Gy segt wel.

P A R. Met regt-saken en pleiten hebben wy niet te doen, dat laten wy voor de rab-belaars en questie-soekers. Maar in de Konstspelen, en oeffen-plaatsen is onse dagelykse gang: wie van de Philosophen durft met soo een vet en glad lighaam voor den dag komen als een Pannelikker? sou een mager schent-keuken 't geweld van een wild dier wel kunnen tegen-staan? hy sou beter een Haas kunnen vangen, dan een briefsent Verken tegen gaan. Wie is in een maaltyd in 't jokken, en in 't eeten dan een Meester, is het niet de Pannelikker? wie verdryft de droefheit anders? hy speelt,
lagt,

lagt, en singt: een Filosooph die daar met een verscheurd kleet aan de maalyd komt, sonder een grim lagjen te geven, is hy niet als een hond die in het bad komt? wie siet niet dat een Pannelikker een verwerper is van glorie? daar de meeste Philosophen, die niet alleen soeken, maar ook het gelt. Een Pannelikker agt het gelt als de steentjes aan de zee-kant. De tyd sou te kort vallen, om al de exempelen op te halen, die sy aanwenden om gelt te fourneren. Behalven dit, hebben sy nog al andere fouten, sy zyn toornig, boos en begeerig, waar mede geen Pannelikker te schaffen heeft. En soo het al komt te gebeuren, is het soodanig, dat het heele geselschap daar vermaak in heeft. Ook weet hy van geen droefheit of sugten. Hy heeft geen huis, land of sand, wyf, kinderen of slaven van noden.

T Y C H. Evenwel moet hy voor de kost sorgen.

P A R. Het is geen regte Pannelikker, seg ik, die daar om sorgt. Ymant die sterk is, moet niet door gebrek van sterkte, sterk geagt worden, nog een wys man wys geagt door gebrek van wysheit. Wy spreken nu van ymant die syn schotel-lekkernien alreede in 't werk stelt. Die sterk of wys zy, zy in tegenwoordigheit sterk of wys.

T Y C H. Soo heeft hy dan noit geen gebrek?

P A R. Neen. Ook soo hebben wy niet te vreesen, maar sy gaan met een stok, om

dat sy een schrik hebben voor den vyant. Om die reden grendelen sy ook haar deuren, vreesende dat'er ymant's nagts mogt in komen. Komt'er's nagts een gerugt, de Pannelikker weet nergens af, hy blyft gerugt op syn bed leggen, even als of'er niet te doen was. Gaat hy ergens alleen, soo neemt hy geen degen mede. Maar ik heb Philosophen gesien, die, als'er maar een blaadje risselde, terstont de boog spanden, selfs als sy na het bad gaan, hebben sy al een stok by haar. Niemant sal een Pannelikker van dieverie, roverie, geweld of overspel beschuldigen, anders was hy geen Pannelikker. Maar by de Philosophen en Redenaars vind men diergelyke dingen by menigte. Waar van heele Boeken geschreven zyn. Daar is een Apologie of verantwoordinge geschreven van *Socrates*, *Aeschines*, *Hyperides*, en *Demosthenes*, sulx vind men onder de Pannelikkers niet.

TYCH. Voorwaar de Pannelikkers hebben veel beter leven dan de Philosophen en Redenaars, alhoewel sy onder slegter noodlot slerven.

PAR. Geenfins. Want men siet dat de Philosophen dagelyx om een quaat eind geraken, 't sy door verwyfinge tot de doot, venyn, branden, vlugten, &c. dat kan men van geen Pannelikker getuigen.

TYCH. Legt my nu eens uit of uwde kunst eerlyk en nuttig zy; het schynt dat de ryke de Pannelikkers moeten onderhouden, als
of

of sy het haar schuldig waren: 't welke ik eer meer agte in die gene, welke gevoed wert.

P A R. Gy zyt een gek, wanneer gy dat niet en kont verstaan. Een ryk man, wanneer hy de goederen van Gygis besat, sou hy arm zyn, soo hy sonder tafel genoot alleen moest eten. En op straat sonder Pannelikker gaande, sou hy niet een bedelaar zyn? gelyk een Soldaat sonder wapenen onaanfienlyk, een kleed sonder purper slegt, en een Paart sonder cieragie ligt, alsoo ook een wel gegelt ryk man, is slegt en gering sonder Pannelikker by sig te hebben. Op die voet is de ryke ook een verciersel voor de Pannelikker. Die een Pannelikker aan sijn tafel heeft, hoeft noit te denken dat hy van hem sal vergeven werden. Soo dat de ryke door hem niet alleen verciert wert, maar bewaart sijn leven van gevaar.

T Y C H. Gy hebt het gene tot u kunst behoort, soo wel weten te seggen, als of gy daar te voren lang over gepraktiseert had; maar is het woort van Pannelikken niet hatelyk?

P A R. Geensins.

T Y C H. Ik moet u in alles gelyk geven. Ik moet die Kunst ook by u komen leeren. Ik sal u eerste school-ganger zyn, daarom moet gy my die Kunst sonder jaloersheit leeren. De moeders, weet gy, hebben 't eerste kintje lief.

LUCIANI AANSPRAAK,

ofte BACCHUS.

Lucianus vermaant dat men niet op de nieuwheit van syn schryven moet agt geven, om dat hy het blyspelig of schimpdigtig onder de naam van een t' samen-spraak handelt: maar datse de sake selfs moeten insien: gelyk wel eertyds de Indiaanen gebeurde, wanneer sy het heir van Bacchus seer verwyft toegemaakt sagen, en 't selve veragteden.

WAnneer als Bacchus met syn heir tegen de Indiaanen te velde trok, segt men dat de Inwoonders hem int begin bespotteden en veragteden. Hebbende erbarmenis over syn ligtvaardige stoutigheid, even of hy van eender stond door de Oliphanten soude vertreden geworden hebben, indien hy met syn heir haar aangerand had. Buiten twyffel hadden sy van de verspieters gehoord, dat zyn heir en gantsche bende alleen uit dolle en rasende vrouluiden bestond, hebbende Piekjes sonder yser gescherpt, en met klem bevlogten, daar by hadden sy Herte vellen om het lyf: met ligte schildkens, die klinken als men die maar aanraakt. Sy vergeleken die by klinkende Ketels; daar en boven waren der eenige boersche jonge luiden naakt, wel-

welke dansten met steerten en hoorns, gelyk als die aan de jonge Bokjes uitwaffchen. Hy was hier selfs gebiedter over, sittende op een Wagen, die van Luipaarts voortgetrokken wierd: Hy had nog niet een hair om de smoel, gehoorent en met takken gekroont, met een Purpere Miter op het hooft, daar het hair in gerolt is, met goude Schoenen geschoit. Het tweede hair wert geleid van andere; d'eene is seer kort van stature, oud, vet van lighaam, met een Burgemeesters buik, en een platneus, mismaakt met opsteekende ooren, bevendende, leunende op een stok, in Safraan-geele kleederen, op een Efel rydende, die hem een trouwe vriend is. Maar d'ander is een wanschapen kaerel, d'onderste deelen van syn lighaam is een Bok gelyk, syn beenen syn vol hair, hy is gekroont met een groote lange baard, toornig, en genegen tot rasernije; in de linkerhand heeft hy een Fleut, en in d'andere een kromme-stok, daar hy op springt, en het gantsche Leger rontom danst, die de Vrouwtjes verschrikt, die de waejende hair-lokken slaat, soo menigmaal hy daar by komt, dan roept hy *Euobe*: Hier mede mein ik, roept hy syn Heer. De kudden met Schapen wierden van de Vrouwen verscheurt, want sy rauw vleis aten.

Als de *Indianen* met haren Koning dit door de verspieters verstaan hadden, begonden sy luids keels uit te laggen; sy raad-

saa-

slaagden, geen krygs-volk tegen dese Vrouwen en Wyvige Mannen uit te fenden; want seiden sy, wanneer sy tegen haar geweld gebruikten, dat het schandig soude syn, een hoop Vrouwen te overwinnen, en die rasende Wyven, met haar gebieder, den wynigen ouden grysaart, met syn anderhalf dooden Soldaat, en de naakte en belaggelyke dansers te dooden; sou geen gedenkwaardige daat syn. Maar toen men begon te boodschappen dat *Bacchus* het Land in de brand stak, en de Mannen overwonnen hebbende, de Steden in vuur en vlam settende, en de Bosschen tot de gront toe verdelgde; en dat binnen weinig tyt gansch *Indiën* geblaakt soude werden, want *Bacchus* het vuur van syn Vaders blixem ontleend heeft, doen wapenden sy haar selven sonder eenig vertoef, sy vergaderden hare Oliphanten, settende Toorens daar boven op, en trokken tegen haar aan, veragtede nog al het vyandelyke Leger, synde dol door toorn, meinende desen ongebaarden door hare Oliphanten te vertreden. Als sy nu malkander naderden, en d' een d' ander kon sien, soo lieten de *Indianen* de Oliphanten agter het Leger, quamen eerst met een vleugel aan. Onderwylen was *Bacchus* int midden van syn Leger, als een voordeftig Veld-heer, aan welkers linker vleugel *Silenus* en aan d' andere zyde het gesag hadden. De *Satyrs*, onderwylen,

had-

hadden elk hare Compagnien. Het Veltreiken was *Euohe*.

Dagelyks hoorde men alarm door de Trommels en de Cymbels geven. En een van de *Satyrs* fong een feker Lied op fyn Hoorn. Doen begon den Efel van *Silenus* te kryfelen. Doen quamen de *Menades* met een groot gehuil, en liepen tegen haar aan, omringt met Draken, toonende het yfer boven aan hare Piekjes. Doen begonden de Oliphanten fonder eenige order, confufelyk het op de vlugt te geven, willende niet onder het gewerp der pylen ftaan, eindelijk wierden fy met geweld gevangen, en t'ondergebracht. Doen leerden fy, dat men niet int eerfte aanfien, een vreemt Leger veragten moest.

Maar wat doet dit tot de faak, mogt ymant zeggen? om dat'er veele fyn (ik bid uw dat ik niet en fchyne dronken of rafend te fyn, foo ik myn dingen by de onfterfelyke Goden vergelyke) die op de felve maniertegen myn nieuwe Oratien aangaan, om die te verfmaden, als defe *Indianen* tegen *Bacchus*. Meinende dat wy haar foo op fyn fchimp-digts en bly-fpeelagtige eenige belaggelyke dingetjes opofferen. Sommige fien niet eens het begin, even als of het niet noodig was, een oor te leenen, aan die, die Wyn gedronken hadden, die dar-tele vrouwluiden, die dansende *Satyrs* en die van de Oliphanten af klimmen. Andere die vinden in plaats van Piekjes, het yfer,
defe

dese durven het ook niet pryfen, verbaaft fynde over de nieuwigheit van de faak. Maar ik boodfchap haar met trouwer herten, foo fy tegenwoordig doen, als te vooren gewoon fyn, willende om de oude drinkers, en *Bacchus* faeft-houders gedenken, en de *Satyrs* met de *Silenen* niet veragten, maar ten vollen uit de Kroesdrinken, aangeblafen fynde met de *Bacchife* Godheit, en met ons dikwyls *Euobe* roepen; en na haar wil doet, wat haar lust en gelieft. Ik vonde geraden, dewijl fy ondertuffichen in *Indien* waren, yets anders van't gene daar gefchiet, te berd te brengen, komende over een met *Bacchus*, en ons voornemen.

Onder de *Indianen*, (die men *Machlaen* noemt, woonende aan de linker Oever des Riviers *Indus*, foo men op de vloed fiet, tot aan den *Oceaan* toe) is een Bosch, feer dicht bewaffen met ranken, en verscheide ander kreupel-bosch, fynde feer vermakelyk door fijn fchaduwten. In dat felve Bosch fyn drie Fonteinen, met feer klaar water, van welke d'een aan de *Satyrs*, de tweede aan *Pan*, en de derde aan *Silenus*, geheiligt is. De *Indianen* gaan nu jaarlyks eens in 't Bosch, die God een heilige dag houdende, en drinken uit die Fonteinen, niet alte maal gelyk, maar elk volgens fyn ouderdom. De Jongelingen drinken uit de *Satyrs* Fontein, de Mannen uit die van *Pan*, maar die van mijnen ouderdom fyn, drinken

ken uit *Sileni* Fontein. Wat de Kinderen, en die met de Goddelykheit van *Pan* angeblasen syn, is te lang te verhalen. Maar het sal niet vreemt syn, alleen te seggen wat de oude luiden doen, wanneer sy haar van dat water sat gedronken hebben.

Soo ras een oude Man gedronken heeft, en *Silenus* hem overkomt, soo verftompt de Man op een wondere wyse, hem doet het hoofd seer, is als een dronken mangelyk. Daar na wert hy weder met een onverschene klare en heldere stemme begaast. Soo dat hy niet aan het swygen kan geraaken, al propte men hem de mont vol, soo overvloedig is sy dan van redenen en woorden: alles wat hy seide, was seer ordentelyk en voorzigtig toegepast. En volgens den *Homerischen* redenaar, sy sprak soo suiwer gelyk de Wintersche sneeuw. Gy konde die na haar ouderdom by de Swanen vergelijken, maar door de menigte van woorden doen sy de krekels na, en maken yets ronds, tot in den laten avond stond.

Dese dronkenheit over synde, swygen zy weder stil, en komen weder tot haar oude manieren. Dog het alderwonderbaarlykste heb ik nog niet uitgeleid. Soo een oud man syn reden niet ten einde gebragt heeft, die hy begonnen had, dat hem de ondergang der Sonne overvalt, moet het volgende jaar, 't geen hy nu niet heeft afgedaan, dan weder volvoeren.

Dit dan seg ik als een schimpigen *Momus*,

mustegen mijn selven. Ik sal niet meer de verklaring der fabulen by brengen. Nu siet gy sondertvvyfel, dat ik een fabel gelijk ben. Daarom, soo wy elders in gedwaalt hebben, is het de dronkenschap te vviyten. Soo alles voorfigtig en wel gesegt is, soo is *Silenus* ons gunstig en voordeelig geweest.

L U C I A N I

Valsche Ondersoeker, of Pseudologistes.

Hy gaat tegen ymant aan die hem belagchen had, om dat hy het woord Apophras, (dat ongelukkige of swarte dag beteikent) gebruikte.

D At gy de naam van *Apophras* (dat is swarte of ongelukkige dag) niet verstaan hebt, is blykbaar. Hoe soud gy my beschuldigen als een uit de woefte natie geboren, om dat ik gesegt had, dat gy de swarte dag gelyk waart, soo gy dat woord niet meer gehoord had? Ik sal u wel leeren wat dat woord in heeft. Ik seg u in tegenwoordigheid van *Archilobus*, dat gy de Krekel by de vleugel hebt gevat. Of gy het oit van dien *Parischen Archilochus* gehoord hebt weet ik niet, 't was een man, die het yder een wel kon seggen, die geen spinrag voor de mond gewassen was, niet vreesagtig om met eenige schimpwoorden uit te bulderen. Als hierom ymant tegen hem uitvaren wilde, sei-

seide hy: de man heeft de Krekel by de vleugels: hem by een Krekel vergelijkende, een beesje dat veel tiert en schreeuwt: voraamentlyk soo men het by de vleugels heeft. Gy dan ook, segt hy, ellendigen bloed, wat komt u over, dat gy soo een welsprekenden Dichter op u hals haalt, die gelegentheit en stof tot sijn veersfen sogt? Ik seg u dat ik my niet by *Antilogus* wil gelijken, want ik verre onder hem ben. Ik weet dat geen *Archilochus*, al nam hy met sig *Simonides* en *Hipponaktes*, 't sou niet genoeg zijn, om 't geen van u te schryven is, in Digten te stellen. Gy schijnt de kinderen wel in 't quaat doen.

't Schijnt dat eenig God u het laggen toegesonden heeft, wanneer gewag gemaakt wierde van *Apophras*, om by de *Scyten* u bekennt te maken, dat gy ongeleert zyt, dat gy de gemeene dingen niet en weet, en een man de mont open doet, die gemeen en familiaar met u vas, die het anders even veel was wat hy seide: die gy als een uitroeper laat roepen, wat gy by dag en nagt doet, en dat na soo veel oude diete voren geweest hebben. 't Sou misschien te vergeefs zyn, eenige vryheit van spreken tegen u te gebruiken, waar uit gy misschien noit beter sou werden, even mein ik als de Scalje-byter, die, wanneer men hem bekeef, dat hy in de drek niet en moest wroeten. 't Is de heele waereld bekend, wat gy al bestaan hebt, daar gy soo hoog van jaren zyt op-
ge-

gekloppen. Gy zijt niet te vertrouwen, nog in 't openbaar quaat: 't is ook niet van nooden dat men u den Leeuwen-huid uit-trekke, en u als een Efel vertoone, 't en zy daar ymant een weinig te vooren uit de Noordsche volkeren tot ons gekomen was, of ymant van de *Cumaners*, dat sy u fiende, niet voor een smadelyken Efel aansagen, wagtende tot dat gy krijffeldet. Alsoo zija al over lang u saken van my by alle man bekent gemaakt, waar door gy weinig eer hebt ingeleid, wegens *Ariphrades*, *Sybarita* *Misthon*, en die *East* van *Chius*, welk in die saken ook geleert en uitstekende is. Alhoewel ik nu eenige koude en verflapte dingen sal schijnen te seggen, moet men niet meenen, als of ik die alleen niet en wift. Men hoorde hier een uit de voorreden van *Menander* te roepen, te weten dien *Elenchus*, een vriend van de waarheit, en God van de wel-sprekentheit, de Komedianten niet onbekent, zijnde u alleen een vyand, om dat gy een hater van sijn taal zijt, en alles met ronde woorden segt waar 't op staat, sonder de saak veel te bewimpelen.

't Was te wenschen dat hy voor ons wilde ingaan, en de reden des fabels verhalen soo het is. Derhalven gy beste *Elenche*, de voorredenen informeert u toehoorders van alles wel, dat wy niet te vergeefs, of gelyk men gemeenelyk segt, met ongewassen handen tot de oratie komen: maar dat wy yts besonderlyks wreken, en 't geen een algemei-

ne

ne ydelheit en quaat is, met haat agtervolgen.

Dit dan gefegt en gesproken hebbende, gaat dan weder gunstig weg, en laat het overige voor ons. Wy fullen u na doen, en ons bevlytigen, dat u niemant in waarheit en welsprekentheit beschuldige. Gy sult my by haar niet aan bevelen, nog 't geen hy heeft, ten vollen uit spreken. 't is onbetamelyk, dewyl gy een God zyt, dat gy alle vervloekte dingen soud ophalen. Als desen Sophist, segt de voor-reden, tot de *Olympia* quam om een Oratie, die hy lang te voren geschreven had, Voor het volk, dat daar om te kijken vergadert was, op te seggen: soo was sijn begin aldus: 't is *Pythagoras* somtyts van de *Atheners* verboden geweest, gemein te maken, mein ik, met de welke de *Eleusinise* plegtigheden deden, even als een Barbaar, om dat den selven *Pythagoras* seide, dat hy voor dietyden *Euphorbus* geweest waar. Vorders was de selve een hoop van alderlei by een geraapt goet, even als de kauvv van *Aesopus*, die met de veeren van een ander pronkte.

Devvijl hy nu niet wat slegts of gerings vilde voor den dag brengen, segt ymant van sijn goede bekenden (hy vvas een *Patrenser*) een in pleiten en regtsaken door-drongen, soo vvanneer hy eenige argumenten gebrek had, hem *Pythagoras* vilde onderstaken. Dese man dede soo, en seide op het Theater, datse een Oratie van *Pythagoras*

was fouden hooren. 't Gene dat hy voor den dag bragt; als ook fijn geften en manieren, waren alle van kleinderweerden: werden de van de hoorders dapper uitgelaggen. Onderwyl fagen sommige na dien *Patrenfer*, want fy gavente kennen, dat fy wel wiften dat door fyn toedoen dese fchelmerie gefchiet was. Ondertuffchen hoorden elk wel waar hy het uitgenomen had: Die nu dese Oratie voor hem gefchreven had, was ook een van de lagger. Sou hy ook om foo een feit niet laggen? als fy foo wat lammenteringe quansuis foude voor den dag halen, doen moest ik uitberften van laggen; 't is een Efel, dagt ik by de Lier. Dit is het dan daar fy met malkander wat over hoop leggen.

Dit was het begin vant jaar, in de derde dag van de groote nieuwe Maan, wanneer de *Romeinen* na de oude manier, cenige gebeden voor het heele jaar doen: offerende gelyk haar de Koning *Numa Pompilius* onderregthad; agtende dat de goden dan meest leeg tyd hebben, om de gebedente hooren. Op dien heiligen dag dan, lachte hy in *Olympia* onder die onderstokene *Pythagoras*, fiende aankomen, dien vervloekten en hovaerdigen Comediant met ander mans Oratien (want hy kende fyn manieren, fyn fchelmagtigheit, fyn quaat leven, wat men feide dat hy dede, en waar hy in bevonden was) 't istyd, fegt hy, dat gy by een van uw vriendengaat, en dat y
dit

dit ongehoorde fpektakel verlaat. Die man is onstegen gekomen. 't Schynt dat hy defen aangenaamen dag in een *Apophras* (in een ongelukkige) wil veranderen. Den *Sophist* dit woord hoorende, begon terftond op dit ongehoorde woord (*Apophras*) ongelukkige dag uit te vaaren, gelyk of het vry war vreechts was. Doe feide hy, wat is *Apophras*? Is het een vrugt? kruid, of werktuig? eet of drinkt men 't? Ik kon het niet verftaan. Hy meende dat hy daar al wonder fcherp gefproken had, niet wetende dat hy fijn eigen onwetenheit betoonde.

Om defe reden heeft hy fijn Oratie gefchreven die my tot u voorgefonden heeft, op dat hy defen vermaarden *Sophist* foude toonen, dat hy de gemeene woorden, die men in alle winkels gebruikt, en by kruijers en turf-dragers bekend, niet en weet. Tot nu toe defen *Elenchus*.

Ik (want ik koom om het overige defer Komodie af te fpielen) hoorde 't geen'er nog gebrek is, daar by te doen, even of ik het uit den *Delfiften* dry-ftap gehaalt hadde, hoe uwe daden in het vaderland geweest zijn, hoe in *Paleftina*, *Aegypten*, *Phcenicien*, *Syrien*, *Griekenland*, en in *Italien*: eindelyk wat gy nu te *Ephesen* doet, welke een kort begryp is van uwe onfinnigheit, en 't hoeft uwer manieren. 't Is volgens het fpreek-woord, gy zijt een *Ilienfer*, gy hebt treurfpielders gehuurt, 't is tyd dat gy u eigen ramp aan den dag brengt. Maar nog niet, laat *Apophras* voort-
II Deel. (F f) gaan.

gaan. Maar segt my by *Pandemus* en *Genetylides*, als ook de groote moeder, hoe sal men het vvoord *Apophras* uitbootfen? dat vvas voorvvaar de *Grieken* niet eigen, maar ergens uit *Vrankryk*, *Thracien*, of de *Scythen* voort gekomen, en ingevoert: maar gy, die allest' *Athenen* vveet, hebt dat uitgeflo- ten, en gelyk als door een roeper buiten *Grieken-land* laten brengen. Hier uit ontftaat dit laggen, om dat ik soo een vvoest en uit- heems vvoort ter peuje bragt, en tegen de *Attife* manier van fpreken fondigde. Is het niet een *Atheense* ingebooren naam, die in de vvandelinghe feergangbaar is? laten het oordeelen die het beter vveten als gy. Gy fou eerder konnen bevvijsredenen dat *Erechtheus* en *Cecrops* vreemdelingen by de *Athe- nen* vvaren, dan dat gy toonen foud, dat het vvoord *Apophras*, een baftert vvoord fou zijn. Daar zyn meer dingen die vvy en andere natien met een en de felve naam noemen: vvant fy alleen noemen *Apophras* een fvvarte, ongelukkige, en vervloekte dag als gy zijt. Nu hebt gy dan eerst *Apophras* geleert, dat het een fvvarte dag beduid. Daar vvert onder de *Burgermeesters* niet beraadpleegt, nog offerhande gedaan, of yts anders dat qualijk uitvalt, of men maakt van dat woord gevvag: ook is fy gebruikelijk vvanneer men een neerlaag door de vyand gekregen heeft. 't Is fchandig fulx een out man te seg- gen. Gy kunt die fvvarte dag niet anders noemen. Sommige oude vvoorden mogen ge-

gebruikt werden, en sommige niet, want die niet in 't gebruik zyn, quetsen het verftant en gehoor.

Myn goede man, ik foudede tegen u gefondigt hebben, wanneer ik foo tegen u gefproken had. Men hoorde dan met gewoone *Paphlagoonfe*, *Cappadocifche*, of *Baktriaanfche* woorden tegen uw gefproken te hebben: fo gy daar vermaak in had. Dit woord is onder de voornaamfte der *Grieken* gebleven. Ik foudede u grotelyx verwarren, foo ik hier een reex van de oude fchryvers wilde aan den dag brengen: want 'tis yeder een bekend. Maar is 't dat gy kunt toonen, dat niemand van de Oude fulx gebruikt heeft, fal men u in d'*Olympia* een gouden ftok-beeld maken. Soo daar een out man dat woort niet en weet, is het even of niemand wift dat *Athenen* in 't Landfchap *Attica* leide, of *Corinthen* in den *Isthmus*, en *Sparta* in *Peloponnesus*.

Misschien brengt gy tot uvv verfchooning, het vvoord *Apophras* vvel te vveten, maar dat het niet op fyn pas gefproken is: ik fal u daar op dienen. De Oude hebben diergelyke al veelyds die gene tegen gevropen, die uvv gelyk vwaren. Ymant wierde een hooge fchoen genoemt, om dat fijn leven niet ftantvastig, en dubbel was, gelyk dese foort van fchoenen is. Een ander *Lypaën*, om dat hy een dwersdryvent en warrig Orateur was. Een derde Seven-dag, op dat hy op de fevende dag altyd in de vergaderingen spotte, lagte en fchimp-

te, even als de jongens die dan speelyd hebben. Dat my die man by *Adonides* niet overgegeven werde, die soo doortrapt en in alle quaat geconfyt is, vergeleken by de swarte ongelukkige-dag. Wy wyken de Kreupele aan de regter zyde, voornamentlyk des ogtens. Wanneer ymant een out man, gelubde, of een Aap aansiet, soo keert hy weder na huis: agtende dat die gansche dag hem niet wel gelukken soude. Wanneer ymant in 't begin van den dag of van 't jaar, de deur opent, en ten eersten een gewijfde man, of die yts quaats doet, een bastert, ontsenuwde, bedrieger, guichelaar, meinedige, &c. fiet, sal hy die niet ontvlieden, en by soo een dag vergelyken? steekt gy ook in dat eigenste gevaar niet?

Gy sult my mein ik gelyk geven, soo ik u te regte ken. Men weet wel, dat men u met gescheurde kleederen uit den huis boende, en jongeling zynde op het Theater speelde, gy speelde onder de dansers, en kreeg de Kroon, gy waart dan eens met soo een gewaad, en dan weer met een ander, dan een Koning, dan een bedelaar. Maar nu zyt gy een Orateur en lang-gebaarde Sophist. Als men dat hoort, soo is 't als of er twee Sonnen en twee *Theben* waren: men segt geduurig, is dat die, die doe? &c. 't is best dat gy haar vlied, daar mede te verkeerren, is u de doot. Wat hoef ik soo veel woorden de nek te breken? daar ik hoore dat gy soo veel besittingen by haar hebt: te weten dat

fleg.

flegte torentien, met welke dien *Sinopenfers* vat vergeleken zijnde wel een heel Paleis fchynt. Niemant van uwe burgers kont gy niet bewegen om niet te gelooven dat gy de vervloekfte van de heele ftad, en een fchantvlek van haar allen zyt. Heel *Syrien* fal fulx buiten twyfel ook uitroepen, wanneer gy zegt, niets quaats bedreven te hebben.

Antiochia heeft dat werk miffchien ook wel gefien, als gy dien jongeling van *Tharsus* komende, met u naamt. Dog alles op te halen, mogt qualyk gedaan zyn. Maar fy kennen u vv genoeg die doen by u vv ftonden, en u op u vv knien fagen vallen, gy weet'er wel af, 't en fy gy fookort van memorie waart. Maar in *Aegypten* kennen fy u miffchiën ook niet, ofte doe gy na die voortreffelyke ftryden in *Syrien* wegvlood, om het geen ik terftond feide, doe uw de Kler-koopers agtervolgden, van welke gy kleeren op dereis gekogt had. *Alexandrien* weet ook van uw te fpreken, en *Antiochien* niet minder. Men vonden maar een die fulx niet geloofde van uw, geen gemeen betaals-heer onder de *Romeinen*: Ik hoef hem niet te noemen, de wae-relt kent hem wel. Wat fal ik ook alles te baan brengen, 't gene gy in fyn gemeenfchap gedaan hebt? maar doen hy uw vond op de knyen van den jongeling de Schenker *Oenopion* leggen, wat meinde gy doen? meint gy dat gy in dat felve gevoelen bleef? ik meen dat hy hem met de

arm buiten de deur ftiet , en 't huis heiligde na u vertrek.

Ganfch *Achajen* en *Italien* is vol van uvvftukken. Gy sijt een groot en rugtbaar man, een fchoone puift. Die fig vervvonderen over 't gene gy nu te *Ephesen* doet, fouden fig niet geneeg kunnen vervvonderen , vvanneer die dingen, vvelke gy te vooren uitgeregt hebt, haar door de ooren klonk. Dit nieuwve hebt gy met de Vrouvven geleert ; fou het dan foo qualijk gepaft fijn, dat men foo een kaerel *Apophras* (fvvartedag) noemde? heb gy ons door die daad vvillen voor de mond kuffen? dat doet gy dan feer smadelijk, en meeft tegen die gene daar het minft aan betaamde. Gy foud liever een Schilt of een Adder kuffen; vvie fou van uvve kusen fenyn, de heilige dingen en Altaren kunnen naderen? want foude God foo een bidder vvillen verhooren? hoe veel Rivieren vvaren daar niet tot fuivering noodig? gy derft een ander by 't hair vatten, die felfs foo veel fchelmerijen hebt begaan. Ik fou fchaamrood vverden, dat ik het vvoort van *Apophras* niet en vvift. Niemand heeft uvv van goede vvoorden befchuldigt. Dat uvv de Ravens de oogen uitpikken.

Waar hebt gy fulke Schriften gevonden? elders in de hanebalk, denk ik, of mifchien gehaalt uit die fchrane Poëten, die kouder zijn, als *Jalemus* vol fchimmel, en met fpinrag begroeit, of elders uit de Boeken

ken van *Philenis*, die gy dikwyls doorbladerd, waardig voor u en uwe naam.

Maar dewyl ik hier gevrag maakte van de mond, vvat soud gy seggen, dat de tong uvv voor Regt riep? genomen dat hy uvv van onregten smaat beschuldigde, seggende: gy ondankbaren, 'k heb uvv met uvv kale gat genomen, doe gy niet een nagel had, om uvv eerste klouven, 'k heb uvv gevoed, op het Tooneel gestelt en vermaart gemaakt, dan vvort gy *Ninus*, dan *Metiochus* of *Achillis* genoemd. Daar na maakte ik dat gy de Kinderen A. B. C. leerdet. Maar nu heb ik uvv een Orateur en Sophist doen schynen, en uvv die eerplegtigheid laten toekomen, die uvv in 't minst niet betaamde. Over vvat quaet betigt gy my, dat gy my soo mishandelt? ik ben daar niet mede voldaan, dat gy sulke schant stukken doet, soo liegt en valschelyk svveert. Gy braakt een heele Slyk-poel van vvoorden uit. Gy laat my by dag nog by nacht niet rusten, ik vvierd vertrap en vertreden. 't Is myn vverk alleen te spreken, 't is anderen haar vverk, te bedryven dat gy doet. Och of men ymant gebruikte als een Nachtegaal. Hare tongen zyn saliger, dunkt my, die hare Kinderen opgegeven hebben. Soo gy tonge dan diergelyks inbragt, uvv eigen taal voerende, den baard als uvv voorsprake gebruikten, vvat soud gy dan antvvoorden? die dingen, denk ik, die *Glaucus* onlangs van uvv seide, vvanneer hy u over een geda-

daan werk beſchuldigde: en dat gy binnen ſoo korten tyd ſoo bekend waart geworden. Hebt gy die vermaarthheit van uwe Oratien? is het genoeg vermaart te ſyn, en ſoo veel naam by de vreemden te hebben. Ik verwonder my, dat gy uw over *Apophras* ſoo qualyk houd, en over de namen niet. In *Syrien* wert gy *Rododaphne* genoemd. Ik werde by *Minerva*, ſchaam-rood, het te ſeggen, waarom. In *Palaeſtina* hebt gy de naam van een heininge, miſſchien om de ſtekeligheit van uw, want gy valt wat bits. In *Aegypten* noemt men uw een keel-geſwel, want men ſegt, dat gy byna verworgt wiert, doen gy met een groot-ſchipper te doen had, die uw de mond toeftopte.

De *Athenienſers* hebben u ook noit geen ſlegte naam gegeven, noemende hem in plaats van *Timarchus* (de opperſte in eeren) *Athimarchus* (de laagſte in eeren.) In *Italien* had gy den helden naam van *Cyclops*, om uw wyd-gapende mond. Daar leide gy dan ſomtyds dronken als een beeft, met de Kan in de hand: dan quam'er een Jongeling met een ſcherp dik hout, als een *Ulyſſes* aanſtappen, om uw een oog of twee uit te ſlaan? Wilt gy nu nog *Apophras* uit de reex der woorden laten? dog wy kunnen niet al ſoo weſprekent ſyn, als gy. Wie ſal in woorden ſoo ſtout ſyn, dat hy tegen drie overſpeelders een drytant voor een Degen eiffche? Wat ſegt gy van *Theopompus*, handelende van *Tricarauen* voor regt, dat hy met

met een drietand een der beste steden t'onder hielp. En wederom, dat hy Griekenland daar mede heeft om den hals gebragt. En dat hy een *Cerberus* in redenen was. Want een weinig te vooren de Lanteeren ontsteecken zynde, segt gy 't uw doode Broeder, mein ik: en duisent andere vuiligheden meer, die niet te pynevvaart syn, op te halen.

LUCIANI

Treurspelig voet-euvel, of Podagra.

De Priesters prysende voet-euvel, lovende der selver Godinne: waar door de Godinne selfs verschynt. Daar wert geboodschapt, dat de Medicyns de Godinnen veragten, en de geneesmiddelen van de Vader ontfangen hebben. De Godinne dit niet lydende, send haar pynigers om haar erbarmelyk te pynigen; dese door haar Medicynen geen hulp kommende krygen, roepen de Godinnen aan, bekennende dat hare Konst niets uitregten kan. De Godinnen haar verhoorende, herroept hare pynigers, en wert voor overwinster verklaart.

PODAGRICUS, REYEN, PODAGRA, BODE,
MEDICYNS, PYNIGERS.

PODAGRICUS. **O** Podagra, gy droevige naam, die de Goden soo
(F f 5) hatig

hatig zyt, gesproten uit d' onderaardsche Rivieren *Cocytus*, geboren in de helsche Spelonken, die *Megara Erynnis* soo lang heeft onder haar hert gedragen, en met haar borstengesoocht; *Alecto* heeft dit bittere Kind de Melk soo menigmaals in de mond gedrupt. Wie van de swarte Duivels heeft uw vervloekste in het licht gebracht, om de arme menschen soo een onverdragelyke smerte aan te doen? vvanneer zy in dit leven straffe dragen, vvat heeft dan *Tantalus* in 't huis van *Pluto*, van dorst te stikken, *Ixion* om het rad gedraeit werden, en *Sisyphus* door 't gewigt van steenen gepynigt? Het goddeloos geboeft hoorde met uw straffen vermaalt te werden.

Myn gantsche lighaam is afgemat: van de toppen der vingeren, tot de toonen van de voeten, druipt die swarte etter, myn leden syn beswalkt met stinkende gal, alles is opgespannen als een blaas; de aaren syn verstoppt en vol onlydelyke pyn. Het vuur loopt my door het ingewand, het vleis blaakt my als den Berg *Aetna*, 't schynt dat ik op gloejende Roosters te braden lag. Ik vvierd als van de Sand-zee overstelpt. Och onuitputtelyk quaat, dat geen mensche soo erg en kan bedenken! vvy vverden bedrogen, van die ons met ydele hoop soeken te genesen.

R E Y E N.

REYEN. De *Cybelise Phrygers* bezoeken dikwyls den teederen jongeling *Attis* met een groot gehuil, op de toppen van den Berg *Dindymus*: en de *Lyders* spelen op den *Tmolus* Berg, ter eeren van *Komus* op de *Aegyptise* Ratel, na de maat. De dolle *Corybanten* klinken op haar wapenen na de *Cretise* toon, de dry-jarige Feesten van *Euan*: ook blaast men de woedende Oorlogen op de pyp, ter eeren van dien geharden Krygs-God. Maar wy die *Mystæ* zyn, willen u, *ô Podagra*, in 't begin der Lente uw klagten op-offeren: wanncer de Velden groenen, en de Boomen door de soet-waijende Weste-wind, met haar liefelyke bloifels uitloopen. Wanneer de quaelyk-gehuwde Swaluw al piepende door de huiften der menschen vliegt, en de Nagtegaal in de Boffchen seer droevig *Ityn* roept.

P O D A G R I C U S.

P O D A G R I C U S. O stok, myn hulper en met-gefel van myner siekte, *ô* stok, myn derde been, ik bid uw, ondersteunt myn bevende gang, geleid my, maakt dat ik sagtelyk gae. Och armen bloed, steekt uvv beenen buiten de dekens van het bed, verlaat het schaduw-makend huis, verdryft de duisterheit van uw oogen, gaat na buiten in het helder Sonne-licht, en
(F f 6) schept

ſchept uw adem eens in de ſuivre lugt. Dit is de vyfticnde dag, dat ik ſoo jammerlyk op het bed, aan de voet-euvel getormenteert ben. De wil is welgoet, en 't hert geſont, om my ſomtyts eens buiten de deur te begeven; maar och laci! 't lighaam iſte ſwak, ik ben afgemartelt door de grouwſame pyn. Wakkert u myn gemoet, 't leven van een voet-euvelige iſ u niet onbekent; hy wil wandelen, maaren kan niet; rukt hem uit het leven, en rekt hem by de dooden. Ai my, ai my! wie komt'er nu die de ſtok in myn handen doet houden? die de hoofden met *A'ig* bekroont hebben, wat voor een van de geeſten of ſy vieren? niemant heeft een *Delfiſe* Lauwe-tuil om 't hoofd. Of wert'er een Lof-digt van *Bacchus* gefongen? dog ik merk niet dat de hairlokken met klim bekrantſt zyn. Wel vrienden, waar komt gy van daan, ſegt my de waarheit, wat voor een Goddinne wert daar geviert?

REYEN. Wie zyt gy, dat gy ons ſulx afvraagt? voor ſoo veel de ſtok, en de gang te kennen geeft, wy zyn de *Mysten* van de onverwinnelyke Godinne.

POB. Ik ben een die de Godinne niet ſal onteeren.

R E Y E N.

REYEN. *Nereus* heeft de Godinne *Venus* van 't heilige Eiland *Cyprus* uit de Hemelſche

sche stoffe onder de wateren bequame-lyk gevormt. *Juno* vrouw en suster des donderenden *Jupiters* is onder de waterkolken van *Thethys* gevoed, en in haar wyde schoot gebakert. Uit het hoofd van den *Olympischen Kronius* is de deugt-ryke *Minerva* gesproten. Maar den ouden *Ophion* heeft onse Godinne, eerst in sijn armen vattende, te voorschijn gebragt. Als de Gordyn der duisternis opgeschoven wiert, en de ligt-brengende *Aurora* met haar helder Sonneligt op quam dagen, merkte men eerst de magt van *Podagra*. Wanneer uvy moeder *Parca* u ter waerelt bragt, heeft *Clotho* u afgewassen, de heele glants des lugts lagte, de helderen Hemel donderde, en den saligen en milden vader *Pluto* heeft u met melk opgevoet.

PODAGRICUS en de REYEN.

PODAGRICUS. Met wat heiligheden houd sy hare dienaars besig?

REYEN. Wy storten geen bloed, nog trekken geen borstels uit de nek, nog de ruggē kluncken niet door teerlingen, nog wy werden niet gevoed met rauvy ossen-vleis: Maar wanneer de Olm-boomen in de Lente bloeijen, en de spraakfame *Meerle* op de boomen sit; dan doorschiet dese Godinne heimelyk en onverfiens door alle leden, in de voeten, knien, been-hollen, koten, heupen, wervel-beenen, dye-beenen, handen, schouders, armen-beenen, onderste leden,

ho-

holen, knokels en gewrigten: alles eet zy op, vreet in, brant, blaakt, en vermurwt, tot fy gebied dat de siekte weder wech ga, en een verdragelyke pyne fy.

POD. Ik die een weet niet ben, ben door Goddelykheit van dese Goddinne aangeblasen geweest; laat dan dese goedertierene Godinne met haar geheim-weters komen, ik sal haar singen een lied, volgens de gewoonte der Podagriften.

R E Y E N.

REYEN. Laat elke *Podagrif* in 't stille weder Lof-fangen singen. Siet de lievende Godin komt op *Tapiten* by haar Altaar, leunende op een stok. Weest gegroet gy goedertierenste der Godinnen, liet uwe knechten blyelyk aan, en verfacht hare pyne wat in de Lente-tyd.

De Godinne P O D A G R A.

P O D A G R A. Wat mensch leeft'er op den Aardbodem die ik *Podagra*, onverwinnelyke Koningin, niet bekend en ben? die my geen Wierook brengt, geen rooking maakt, bloed op den Altaar giet, my giften in de Tempelen ophangt, en soo versoenen: den Medicyn *Paan* is 't niet mogelyk my te overwinnen door sijn Konst: nog *Aesculapius Apolloos* soon. So lang 't menschelyk geslagt geweest is, hebben sy myn geweld toeken

te verdooven, en de heele Apothekers winkel t'onderste boven te halen. Elk heeft wat bysonders. De een stampt weegbree met Juffrouw-mark-faat, Sala-bladen, wilde duivels Melk; andere nemen Malrouw en Fontein kruit, of met lage Oly-booms bladen, Smeer-wortel, wikken, sommige smeeren haar bedstee met drek, ook koken sy Pastinaken, Perse-blaan, Bilsen-kruit, Huul-bollen, en Aard-akers, Granaat-appel schillen, Vloy-faat, Wierook, Nieswortel, Salpeter, die met wyn gemengt: en veele van Fene-Griek, Linsen: Item schot van Kik-Vorsschen, Cypres-neuten, Gerste-brood, rauwe Kool-bladen, Talk met Visch-pekel gemengt: ook de drek van wilde Geiten, van Menschen, Boonen-meel, de Bloem van de *Asius*-steen, Kikvorssen, Weseltjes, Hagedissen, Leeuwinnen, Bokherten, Vossen, en wat soort van Kruiden sal ymant niet voor goet houden? welk Metaal heeft ook sijn kragten niet getoont? Wie weet niet van de Balsam uit Boomen te spreken. Alle deelen der dieren, beenen, zenuwen, huid, smeer, bloed, merg, pis, drek, melk. Sommige drinken om de vier dagen een drank, andere om de seven of agtste dag. Een ander purgeert sig met heilig-bitter, of een ander vermaakt sig met een deuntjen te singen. De Jood verdryft het met gesang, een ander door de Fontein: maar ik gebied haar alle te huilen: en die haar dus meinen te helpen, tast ik dies

te wreeder aan. Die fig dan tegen my niet aankanten, ben ik milder en vreedfamer. Want die met myne geheimeniffen gemeenfchap heeft, wert geleert; ten eerften goede woorden te geven, fig met jokken en aardigheded te vermaken, en foete redenen te groeten. Die daar gedragen wert, is een spot en vermaak van alle. Ik ben *Ate*, die *Homerus* noemt, die over de hoofden van de menschen met fagte voet-foolen loopt. De luiden noemen my *Podagra*, of Voet-vang, om dat ik de voeten foogeknevelt houde, dat fy niet vry gaan konnen. Wel aan dan gy *Mysten*, deel-genooten van myn eerbiedige eer; looft en pryft de onoverwinnelyke Godin.

R E Y E N.

R E Y E N. O *Nymphen*, gy hebt een verstaalden aart, gy zyt magtig en sterk, hoort de gebeden van die u bidden; uw geweld is kragtig en groot. O ryke Koninginne *Podagra*. Hoe ſchriklyk is de snelle Pyl van *Iupiter*, hoe beven de grond-golven der nare Zee, hoe ſittert de helſche ſtaf die *Stygius Pluto* heeft; ô gy die verblyd zyt met knobelen, met bedleger, gy loop-verbiedſter, gy koot-rabraakſter, hiel-verſchroifſter, quade aard-raakſter, been-beeſter, knie-breekſter, ſlaap-verdrijfſter, lid-verderſter, ô ô gy pragtige knie-krimpſter *Podagra*.

BODE, PODAGRA, MEDICYNIS
en PYNIGERS.

BODE. Myn Juffrouw, gy komt my ter regtetydte gemoet: hoort eens, ik breng uw geen geringe boodschap, maar daar is aan gelegen. Ik heb de steden en huizen, volgens u believen, besogt, om te sien of er ymant uwe magt misbruikte. Ik heb'er gevonden die door uw handen genoeg getemt waren, en sig geruust stelden. Maar daar wrender twee, die stoutelyk haar selven vertrouden, en niet op hielente seggen, dat uwe kragt niet eerbiedelyk en was, maar willen dat gy uit het menschelyke geslagt gesproten zyt. Haast u dan om haar handen en voeten te binden. Ik heb nu al vyf dagen gereist, wyl ik wel twee stadien heb moeten gaan.

PODAGRA. Hoe komt gy soo ras, gy snelle Bode? wat harde en ongangbare lantpalen hebt gy achter u gelaten, op dat ik u snelheit versta?

BODE. Derhalven sloeg ik wel vyf trappen gelyk over, die begondente leuteren, zynde de balken niet vast gehecht, doe quam ik op het aard-werpande velt, blyvende daar by na met de voeten in hangen. Dus verre seer moeiljelyk gereist hebbende, quam ik op een scherpe kei-weg, en daarna op een gladde effene weg; willende my haasten, bleef ik in de slijk steken; het sweet ber-

berste my uit van bangigheid, zynde seer afgemat. Daar na was'er een breede weg, maar niet te veilig, de wagens dwongen my, dan aan d'een, en dan aan d'ander zyde te loopen.

PODAG. Gy hebt sulx niet voor niet gedaan myn Bode; ik sal u dat vergelden. Dit sy u een aangenaam geschenk, dat gy eens in dry jaren maar een sagte pyne sult hebben. Maar gy die schelmagtige, die van de Goden vermaat zyt, wie weet van wat ouders gebooren, durft gy het geweld van de *Podagra* tegen gaan, wiens kragt *Iupiter* zelfs niet kan overwinnen. Ik heb soo veel Helden kunnen temmen als de Wyfen weten: dien snel-gevoeten *Priamus*, wort gesongen als een die 't voet-euvel heeft. *Achilles* van *Peleus*, is ook daar door om gekomen. *Bellerophontes* heeft my ook verdragen. *Oedipus* dien *Thebaner* Krygs-held, was ook al met de pootjes bevangen. Uit de *Pelopiden* heeft *Plesthenes* daar ook aan vast geweest, met de soon van *Pæan*, die Zee-voogt, welke Heer over de Vloot was. Ook hebben wy *Protesilaus* den Velt-Overste der *Theffalische* Troepen gehad, die met de Voet-siekte de Scheeps-Vloot bestierde, als ook *Ithaca* de Prins, *Ulyffes* Laërte soon. Ik sal u, ô schelmen, op doornen doen treden, ik sal u na verdiensten straffen.

MEBICYNS. Wy zyn Syriërs uit *Damascus*. Wy komen al dwalende door nootdwang over Land en Zee gereist, wy hebben

ben een Salf van onse Vader geërft, daar wy die siekte mede genesen.

PODAG. Wat Salf? wat kleeding is dat?

MEDICYNs. Wy zyn met eede aan onsen stervenden Vader verbonden, dat wy niet mogen bekend maken wat Salve dit is, welke uwe wreedheid bedwingen kan.

PODAG. Gy vervloekste, hebt gy soo een kragt in uwe Salf, dat gy myn geweld kont bedwingen, wel aan, laat ons eens sien, of de deugt van u medicament myn vuur en vlam sal temmen; kooft hier gy vliegende tormenten, Opper-voogden van myne wreedheit, kooft hier met'er haast, brand hare voeten en handen, buigt en kromt haar door de gal-teering, doordringt haar knokels en leden.

PYNIGERs. Siet daar wy hebben u gehoorfaamt. Daar leggen sy, hoe jammerlyk roepen sy over al hare leden en gewrigten.

PODAG. Stelt nu u fmeeren te werk. Soo dat my bedwingen kan, sal ik de Waereld verlaten, en in de verhoolenste afgront des aards en helle nederfinken.

MEDIC. Ach, ach lacy, onse Salf is kragteloos! och ik ellendige, ai my! ai ik teer uit ellendige! dit blinde quaat doorkruipt al myn leden, ik sie als een geraamt. Jupiter selfs heeft sulke scherpsnijdende pijlen niet; geen Zee, storm, nog draivvint, is soo vvreet. Ben ik dan in de bitfigen smoel des hel-honts? vonden myne leden door het ad-

adder-gift doorvreten? fyn myn kleederen bebloed door het bloed van *Nessus*? ô Godinne! ontfermt uw onfer: want uven loop kan door onse Salf, nog door geen andere middel gestilt vverden: vvy verklaren uvv met ons allen, overvvinfterte zyn.

PODAGRA. Laat dan af gy tormenten; gaat vveg, gy pynen: om dat sy berouvv gekregen hebben: yder een kent myn strengigheit, dat ik niet te genesen ben.

R E Y E N.

REYEN. Geen *Salmoneus* kan den wyddonderenden *Jupiter* tegenstaan; nog syne straffe: maar hy slaatse door syn blixem tot den afgront der hellen; den *Satyr Marsias* had geen vermaak meer met *Phæbus* te twisten, wanneer *Pythius* hem de huid afscheurde. *Niobe* over *Sipylum* schreijende, draagt nog dagelyks rouw. Voor niet heeft *Arachne* haar selfs niet te kort gedaan, om dat sy haar *Pallas* gelijk wilde maken. De menschelijke kragten kunnen tegen de goddelijke niet geëvenaart werden. Daar syn veel manieren van pynigen, ô Godinne! maar gy overtreftse alle. De oeffening en gewoonte vertroost haar; daarom alle die in dat schip vaaren, laten wy onse quaal verduuldiglyk dragen, en niet om de pynen denken, brengt uw tyd met vermaak door.

Om de aardigheid der stoffe, heeft den
Drukker dit tussen in laten voegen.

1. Daar zat een oud manneken van tachtentig
jaren

In 't hockjen van den haart met het lyf vol
Flerecyn,

Den Doctor die raden hem, wilde hy wel varen

Hy soude hem dog wagten van de Rinsche wyn.

O Rinsche wyn!

Gyen maakt geen Flerecyn:

Ik moet, seid' dat oud manneken,

Nog drinken eens een kanneken,

Ik moet, seid' dat oud manneken,

Nog eensjes vrolyk zyn. (sparen

2. Dat manneken dat seide, 'k sal de wyn niet
Al sou ik daarom lyden nog soo groote pyn.

Den Doctor daar weër tegen met tieren en met
baren,

So wil ik niet langer u-lieden Doctor syn.

O Rinsche wyn, &c.

3. Dat manneken seid' weër, al soud' ik qua-
lyk varen,

Ik drink doch te garen een teugsken Rinsche
wyn.

Den Doctor daar tegen, hy sit dan op de blaren

Die syn gat verbranden wil, 'k hou'em voor
fenyn.

O Rinsche wyn, &c.

4. 't Manneken liet schenken een teugsken van
de klaren,

En bracht het aan myn Heer den grooten Me-
decyn,

Terwyle dat men song, en speelden op de snaren
Een Liedeken ter eeren van de Rinsche wyn :

O Rinsche wyn, &c.

5. 't Is van syn leven niet geschiet,
Den Doctoor en laat het drinken niet,
Trarirum, trararum,
Een glas gelyk onse groote klok,
Een sluit gelyk eenen * arrum. * voor
arm.

6. Gy Princen en Princeffen, oud en jong van
jaren,

En wilt toch niet achten myn Heer den Me-
decyn;

Hy drinkt 'er wel selver een teugsken van de kla-
ren,

En is gelyk een hond soo styf van 't Flerecyn.

O Rinsche wyn, &c.

De Rinsche wyn is veel te goed,
Waarom zou sy bederven het bloed?

Trarirum, trararum,

Een glas gelyk eenen Olyphant.

Dat lap ik in mynen * darrum * voor
darm.

LUCIANI

O CYPUS of ras-voet.

Ocypus is de Soon van Podalirius en Af-
tasia, schoon van gedaante, en deftig in
kragten, yverig in de oefen-speelen en de
jagt. Als dese de pynelyke Podagriften
sag, bespote hy haar. Eindelyk komt de
Godinne ook syn voeten bezoeken, die sig
in

in't eerste wel droeg, maar daar na mede moest leggen, schreeuwen en kermen.

PODAGRA, OCYPUS, VOEDER, MEDICYN,
ARBEID, BOBE.

P O D A G R A.

PODAGRA. **M**Yn naam is by de menschen als een vervloekte naam, sy fitteren wanneer sy my hooren noemen. Want ik beknevel hare zenuwen, aan handen en voeten: die ik pynig, ben ik gevvoon nog uit te laggen, dewyl sy de ware oorzaak des quaats niet en willen seggen, behelpen sy haar met een versiering. Elk een bedriegt sig door leugens, hy swygt de ware oorzaak, vvanneer hy sijn voeten elders aan stoot, dog door lankheit des tijds wort hy genootsaakt de selve te seggen, meinde het eerst voor andere verborgen te houden. Dog vvanneer sy tegen my redelijk zijn, verdragen sy het met lydsaamheit. Hier toe helpt my den *arbeid*, want sonder die, kan ik niets. Dog ik ben grootelyks te onvreden, dat ik al de scheltwoorden moet hooren van het volk, daar den *Arbeid* alles alleen doet. Elk die bid my om verlost te werden, als of sy daar door hare banden konden ontgaan. Maar vvat versnap ik myn tyd, en braak niet al myn brandende toorn uit? dese gek en opgeblasen looper veracht my. Ik sal het hem terstond aan de voeten wreken, en hem van pyne doen

doen kryten. Laat nu de straffe *arbeit* hem de beenen en gewrigten door-prikkelen, en doorbooren: dan sal hy niet meer fulk een baasjen in de speelen syn.

O C Y P U S. Waar Drommel, komt my die knagende pijn soo onverfiens aan de voeten, ik kan, moet my de duiker halen, op myn voeten niet staan?

VOEDER. Staat op myn Soon, op dat gy niet schijnt kreupel te gaan, en my ook om verre trekt.

O C Y P U S. Ik moet aan uw vast houden, ik kan niet op myn beenen staan: 't is schandelijk voor een jongeling, onder de jongelingen, de dienaar is onvergenoegt, en den ouden man is swak.

VOEDER. Sots-Rap, swygt stil, elk out man, is een jongeling by nood.

O C Y P U S. Wanneer gy uw voet maar eldersaanstoot, valt gy ter neder, daar gy ter waeielt geen pyne hebt. De wil is wel goet in d'oude luiden, maar de kragten sijn te swak.

VOEDER. Hoe snapt en ratelt gy soo? overdenkt veel liever waar u die voetsiekte van daan komt?

O C Y P U S. Ja, onder het drinken is my dat soo schielyk overvallen.

VOEDER. Loopt wederom, gelijk dien ruigeart vermaande, die daar onder den baartscheerder sit, en syn baast trekt.

O C Y P U S. Onder het worstelen quam het my aan.

VOEDER. Wat Soldaat zyt gy nu? ik geloof dat gy my een leugen op de mouw ipelt. Dat plegen wy ook wel te seggen, tegen ons eigen vriend, de waarheit verbergende.

MEDICYNs. Mannen, vvaar sal ik dien vermaarden *Ocypus* vinden, die nu soo qualijk ter gang is? Dewijl ik een Medicyn-meester ben, heeft my sijn vriend gesegt, dat hy het voet-euvel heeft. Hei, daar sien ik hem voor mijn oogen, op het bed leggen, al kermende van pijn. Zijt van my, en de Goden gegroet, *Ocype*, maar wat is dat? seg het mijn, ik sal uw mischien wel helpen, door mijn Salf.

O C Y P U S. Och mijn lieve behouder en behoudertje, ik heb het soo quaat aan de voeten, och! ik kan het eene been voor het ander niet versetten.

MED. Hoe hebt gy het gekregen? want de oorzaak wetende, kan een Medicyn-meester de cure des te beter aanvangen.

O C Y P U S. 't Is my aangekomen in het worstelen met een ander.

MED. Waarom hebt gy niet een stovinge, met vvolle doeken om de beenen.

O C Y P U S. Iken kan niet vvel vvolle aan de beenen verdragen, vwant sy maken een mismaaktheit.

MED. Wat dan, sal ik met het Mesjen in u v been vleimen? dan sal ik daar veel quaat bloed uithalen.

O C Y P. Doet wat u best dunkt, als ik maar van de pyn verlost werde.

M E D. Ik fal uw daar dan een gat in steken.

O C Y P. Hou op, hou op.

V O E D E R. Wat doet gy *Soter*, dat het niet qualyk beslaa. Snyd gy soo onverfiens in de voet? hy heeft uw qualyk berigt, hy heeft het niet met worstelen of loopen gekregen. Hoort my eens spreken. Voor eerst is hy gefontt' huis gekomen, na dat hy wel gegeten en gedronken had, ging hy een uiltjen op het bed vangen: doe begon hy in de nagt te roepen en te schreeuwen, als of hy met de Duivel te doen had, soo dat wy alle wakker wierden. Waar komt my dit quaat van daan, seide hy? Och ellendige! Ik geloof dat de Duivel in myn voet sit. Ondertuffchen bragt hy de heele nagt deur met kermen aan de voet. Als het dag begon te werden, leide hy syn pynelyke hand op my, schreijende, de koorts op de lippen hebbende, en leunende op myn lyf.

O C Y P u s. d'Oude luiden hebben altyd veel woorden in de mond, sy syn als de slaven die de *Mastyx* kauwen.

M E D. Gy scheert ons wat, seggende, pijn te hebben, en gy segt niet waar.

O C Y P. Ik kanje niet veel anders seggen, als dat ik pijn heb.

M E D. Het quaat is nu op syn hoogste, als de pijn eens aan het ander been komt, sult gy kermen als een kint.

OCYP. Hoe hiet het, wat naam heeft het, bid ik, zeg op?

VOEDER. Het heeft een naam uit twee-derlei quaat, t'samen gefchakelt.

OCYP. Hei my, wat is dat? zeg het gy oude man, zeg het, bid ik.

VOED. 't Heeft fyn begin van die plaats af, daar het uw nu feer doet.

OCYP. Aan de voet, volgens uw meining.

VOED. Doet hier het woord vang by.

OCYP. Hoe kan dat fyn?

VOED. Sy is wreed, en spaart niemant.

OCYP. Wat zegt gy der af, *Soter*?

MED. Laat my maar begaan fottebol.

OCYP. Wat quaat is uw gefchiet?

MED. Gy hebt een groot ongeneeflyk quaat.

OCYP. Moet ik dan foo hinke beenende leven?

MED. Dat fou het minft zyn.

OCYP. Wat iffer dan nog quader te wagen?

MED. Dat gy geduurig fult moeten leggen aan beide beenen.

OCYP. Hemel, daar fchiet my ook de pyn in het andere been. Ik vreefe voort te gaan, als de Kinders die eerst beginnente gaan. Och my *Sotertje*, kan uwe Konft yets te vveeg brengen, foo stelt het in 't vverk, bid ik: foo niet, vergaa ik als de

Sneeuwv. 't Is of my daar de voet met een pijl gefchoten wert.

M E D. Om niet veel woorden den hals te breken , ik zeg uw kortelyk , dat uw quaat ongeneeflyk is , want het staat in de menschen haar magt niet.

O C Y P. Och ik elendige! och, och, waar komt my dien jammer van daan? houd my by de hand, eer ik val, gelyk de *Satyrs* op de *Bacchus* pooten.

V O E D E R. Ik ben ook een oud man, evenwel gehoorfaam ik uw , ik leide uw by de hand.

Het overige is niet meer voor handen.

L U C I A N I

Syrische Goddin.

Hy beschryft de Syrische Godin, haar gedaante, Tempelen en Heiligdommen.

I N *Syrien* is een Stad niet verre van den *Euphrates* welke de *Heilige* genoemt wert, synde de *Affyrische Juno* toegewyd. Ik mein datse van ouds een andere naam gehad heeft, en dat dese daar na om de heiligheden die daar geschieden, de selve gegeven is. Ik sal daar van spreken, 't gene my noodig dunkt. Ik sal ook van de Wetten handelen, die in de Godtsdienst aldaar gebrukelyk syn, als ook hare by-een-kom-

komften. Ook mein ik te befchryven , wat van de Tempel-ftigters gefegt wert , en hoedanig die gebouwt is. Ik fchryf dit , fynde zelfs een *Affyrier* : Sommige heb ik daar van gefien , en sommige dingen daar van hooren feggen. Ik fal beginnen van die dingen , die ouder fyn als ik.

d'Eerfte menfchen fyn *Ægyptenaars* geweest , die kenniffe van de Goden hadden , defe hebben Tempels gefligt , Boffchen geplant , en plichtelyke volk-vergaderingen gehouden. Die eerfte hebben de heilige namen verftaan , en andere de goddelyke fpreuken geleert. Een weinig daar na hebben de *Affyriers* defelve van d'*Ægyptenaars* geleert , doen hebben fy ook heiligheden en Tempels gemaakt , afbeeldingen en ftokbeelden gefelt. By outs waren geen Schilderijen nog ftatuen in de Tempels der *Ægyptenaren* : In *Syrien* werden ook Tempels gevonden , niet veel jonger als de oudfte in *Ægypten* , van welker ik verfcheide gefien heb. Die te *Tyrus* is , is foo out als *Hercules* ; niet dien *Hercules* , van welke de *Grieken* in haar Veerfen fingen : maar die ik mein , is veel ouder , een helt van *Tyrus*. Nog iffer een groote Tempel in *Phœnicien* , die de *Sidoniers* vieren , ter eeren van *Aftarta* , welk ik mein de Maan te wesen : maar de *Priesters* feiden my , dat het *Europa* was , de Sufter van *Cofmus* : defe foude de Dögter van de Koning *Agenor* wesen : en na dat fy niet meer en verfcheen ,

hebben de *Phœniciërs* haar ter eeren een Tempel gebouwt, en hebben daar heilige redenen van gevoert, want dewyl sy ſchoon was, dat *Iupiter* op haar verliefde, haar in een Koe veranderde, haar bloemtje plukten, en in't Eiland *Creta* bragt. Dit hebben my dan de *Phœniciërs* verhaalt: daar is ook een penning die de *Sidoniërs* gebruiken, daar de beelteniffe van *Europa* op ſtaat, zittende op een Koe welke *Iupiter* was. Dog de Tempel zeggen ſy niet alle dat *Europa* toebehoort. De *Phœniciërs* hebben nog een andere Tempel, geen *Affyriſe*, maar een *Ægyptiſe*; die van *Heliopolis* in *Phœniciën* gekomen is: deſe heb ik niet gezien, dog ſy moet vry out zyn.

Dog te *Biblen* heb ik een groote Tempel van de *Bibliſe Venus* gezien, daar ſy eenige plegtelykheden aan *Adonis* doen: ook weet ik hare Solemniteiten. Deſe zeggen ſy geſtigt te zyn wanneer *Adonis* van het wilde ſwijn verſlonden wiert, hier over ſlaan ſy ſig alle jaren, huilen en lamenteren, dragende hier over groote rouwe door het gansche land. Dit gedaan zynde, maken ſy een Lykſtacy over hem, als of hy eerst geſtorven was, daags daar aan zeggen ſy dat hy nog leeft, en ſenden hem boven in de lugt: dan ſcheeren ſy het hooft als de *Ægyptenaars*, wanneer *Apis* by haar geſtorven is. Die ſig van de vrouwen niet ſcheeren wil, moeten duſdanige ſtraffe lyden, dat ſy een gansche dag met haar lighaam gewin doen.

Deſe

Dese markt dan is alleen voor vreemdelingen: de winst nu die sy daar af krygen, wert *Venus* op-geoffert.

Daar zynder van die van *Byblien*, die seggen dat de *Aegyptife Osiris* by haar begraven leid, en dat dese rouwe nog gewezen niet over *Adonis*, maar over *Osiris* geschiet. Ik sal u met een woord seggen hoe sy in dese opinie komen. Het hoeft wert alle jaren uit *Aegypten* te *Byblen* gebragt, seven dagen lang, varende in seven dagen over: dit komt dan alleen maar te *Byblen*, 't welk wonderis alle jaren, ik heb in myn tegenwoordigheid dat hoeft sien over komen, zynde van papier gemaakt. Daar is nog yts verwonderings waardigs in 't Land van de *Byblens*. Daar vliet een Rivier van de Berg *Libanus* in de Zee: dese wert *Adonis* genoemd: Dese wert ook jaarlyks rood, en in de Zee loopende verwt sy de gansche Zee met een purpere verwe, dit beteikent dan de tyd, wanneer die van *Byblien* moeten rouwklagte houden. Dan vertellen sy malkander, dat *Adonis* in dietyden in den *Libanunt* verflonden wierde, en dat syn bloed in de Riviere vlood, waar uit de selve de naam van *Adonis* bekomen heeft.

Dit wert dan soo van 't gemeen gepeupel gefegt. Maar een ander geloofwaardig man van *Byblen* vertelde my de oorfaak anders. Myn vriend, seide hy: dese Rivier vlied wel door de *Libanon*: maar dese *Libanus* heeft sekere roode aarde binnen sig. De winden

dan die op die tyd waijen, dringen het water tot de hoogte van de aarde, die 't water soo rood maakt als *Menie*, het welk dan na bloed gelykt. Soo hy nu de waarheit gefegt heeft, dan soo fchynt die wind ook wel goddelyk te wesen.

Vorders ging ik in 't *Byblen* op een dag reifen na den *Libanon*, om een sekere oude Tempel van *Venus* te sien, die *Cinyras* daar gefigt had, dese fiende, was fy feer out. Dit zyn dan de groote en oude Tempelen in *Syrien*. Welke daar vry veel in getal zyn, dog geen grooter dan die in de *Heilige Stad* gevonden wert, want nergens geen Tempel nog aarde heiliger is als daar. Daar zyn feer kostelyke werkftukken in, ook gefchenken, en veel miraculeufe dingen, veel Goden en heilige Stok-beelden. Want de Stok-beelden bewegen fig selfs, fy fweten, en geven Godfpraken van fig, ook hoort men daar groote geroepen in de Tempel, wanneer fy gefloten is. Daar is een onwaardeerlyke fchat, die ik voor mijn oogen gefien heb. Want daar wert veel uit *Arabien* gebragt, uit *Phenicien*, *Babylonien*, *Capadocien*, ook brengen de *Cilices* en *Affyriërs* het hare daar toe. Ook heb ik gefien, 't geen heimelyk in den Tempel bewaart wierde, menigte van klederen, silver en gout.

Ik vroeg na de jaren hoe lange die Tempel geftaan, en van de Godinne, wie fy meinden dat fy was; daar vvierden veel vvoorden gemaakt, sommige fcheenen eeni-

nige waarfchijnelykheit te hebben, en andere fchenen fabuleus: eenige quamen met de *Barbaren*, andere met de *Grieken* over een. Die ik wel verhalen fal, doch niet alle voor goet keuren.

Vele feiden dat *Deucalion* de *Scyth*, op welkers tyd de funtvloed was, defe Tempel foude ingewyd hebben. Wat de *Grieken* van defen *Deucalion* vertellen, heb ik dikwyls gehoord; defe is aldus. Dat de generatie der menfchen die daar tegenwoordig is, van 't begin niet en is geweest, maar die doen was, dat die geheel foude vergaan zyn. Dat de hedendaagsche menfchen van de twee generatien zyn, die van *Deucalion* af in foo grooten menigte uitgebroken zyn. Van die menfchen segt men aldus: doe fy begonden smadelijk en boos te werden, fouden fy boose en quade werken gedaan hebben: Sy fouden het cedfweeren niet gade geflagen, nog vreemde geherbergt, nog gebeden verhoort hebben; en dat haar daarom foo een plaag over den hals is gefchoten. Doe begon de aarde fijn water uit te fpuwen, en groote flag-regenente vallen, de Rivieren en de Zee fswollen op, en overfroomden de Landen, waar door fy alle verdronken, foo dat nog kat nog hond daar af en quam. *Deucalion* bleef doe alleen over tot de tweede mensch-voortfettinge, om fijn voorfigtigheit en godfalgheit. Op defe wyfe wierde hy behouden: hy klom in een arke of groote kift die hy had, met fijn wyf en kin-

deren. Doe hy daar in gegaan was, quamen ook de wilde Verkens, Paarden, Leeuwen, Serpenten en meer andere gedierten, die de Aarde voed, van elx twee en twee. Hy namse alle in, sy deden hem door de voorlie-nigheid van *Iupiter* geen leed, maar daar was eenigheid onder haar, doe voeren sy alle in die arke, soo lange het water op de Aarde was. Dit is't dan dat de *Grieken* van *Deucalion* seggen.

Dat ik nu verhalen sal, seggen die gene, welke in de *Heilige Stad* woonen, dat groo-telyks te verwonderen is, dat in haar Land een kuil is gespleten, en dat daar al de vvate-ren sijn in geloopen. En dat *Deucalion* over dese kuil een Tempel ter eeren van *Iuno* sou gestigt hebben. Ik heb ook die kuil gesien, hy is onder in de Tempel seer klein. Of hy nu by outs wyder is gevveest, en met der tyd soo in een gedrongen is gevvorden, vveet ik niet: dese geschiedenisse dan be-vveeren sy dusdanig. Daar vvert tvveemaal's jaarlykx vvater uit de Zee in den Tempel gebragt. Dit doen niet alleen de Priesters, maar gansch *Syrien*, *Arabiën*, en die over de *Euphrates* woonen, bukken alle in de Zee om water te scheppen, en daar te brengen. Dit gieten sy in de Tempel, en dat vlied dan in die kuil, 't is verwonderens vvaardig sou men seggen, dat soo een grouzaam vva-ter van soo een klein kuiltjen versvvolgen vvert: dese Wet seggen sy, dat *Deucalion* sou-de gemaakt hebben, ter gedagtenisse van dese vvater-vloed.

Andere zyn van gevoelen, dat *Semiramis* van *Babylonien* de felve foudē gebouvt en gevvyd hebben, welker gedenk-ftukken geheel *Afien* door verfpread zyn; dog fy fouden de felve niet aan *Iuno*, maar aan hare moeder *Dercetus* genoemt, en toe geheiligt hebben. De beeltenis van defe *Dercetus* heb ik in *Phanicien* in een wonderbare gefalte gezien, van boven tot de dye-beenen als een vrouvv, en van onder als een vifch. Maar die in de *Heilige Stad* is, is t' eenemaal als een vrouvv van boven tot beneden. Dog de redenen waar mede fy fulx bewaarheden, zyn feer los. Sy roepen noit geen vifch aan, agtende dat die heilig zyn. Alle vogelen eten fy behalven de duif, die fy ook voor heilig houden: dit alles gefchiet om *Dercetus* en *Semiramis* te behagen. d'Eene om dat *Dercetus* de gedaante van een halve vifch heeft, en d'andere om dat fy in een duif foudē verandert zyn. Dog ik kan niet aan nemen, dat dit een werk van *Semiramis* is, nog ook dat defe Tempel aan *Dercetus* foudē toe ge-eigent zyn. Daar zynder onder de *Aegyptenaars* die ook geen vifch en eten, maar niet om *Dercetus* daar doorte behagen.

Nog heb ik yts van een wys man gehoord, dat het de Godinne *Rhea* foudē zyn, en 't gebouvv van *Attes* geftigt, vvelke een *Lyder* vvas, hebbende de eerfte infettingen gegeven, om *Rhea* te eeren. Al het gene de *Phrygers*, *Lyders*, en *Samothracers* in hare godsaienften gebruiken, hebben fy van

Attes ontfangen. Na dat *Rhea* hem ontmant hadde, heeft hy opgehouden een mannelyk leven te leiden, en heeft de gefalte van een vrouw aan genomen, kledende fig met vrouwe klederen. Alsoo wandelde hy door de heele waereld, offerende fomtyts, en vertellende 't geen hem wedervaren vvas. Ondervvylen quam hy in *Syrien*; want die over den *Euphrates* woonden, wilden fijn heiligheden niet aan nemen, daarom boude hy hier een Tempel. Daar zyn hier veele teikenen, die hier van *Rhea* getuigen. Want de Leeuvven dragen haar, hy heeft een Kameel, en draagt een tooren-hukel op het hooft, even als de *Lyders* dese *Rhea* uit beelden. Diergelyks verhaalde hy ook van de Fransen die in den Tempel vwaren, datse nooit ter eeren van *Iuno*, maar ter eeren van *Rhea*, na de wys van *Attes* haar felven ontmanden. Hier fchynt vveleenige vvaarheit in te fteken, dog fy voldoet my geenfins, vvant ik van het lubben nog vvat vvaarfchy-nelyker gehoort heb.

Dit behaagt my dan, vvaar in fy met de *Grieken* over een komen, te weten, dat de Godinne *Iuno* kan zyn, maar dat dese Tempel van *Dionysius* soude getimmert zyn, te vveten van die uit *Semele* geboren is. Want *Dionysius* quam in *Syrien*, wanneer hy na *Aethiopien* reisde. Daar zyn in de Tempel verfcheide blyken af, vvaar door men hem ligt voor Autheur soude aan nemen: onder vv welke de klederen Barbarifch zyn, de ge-
steen-

steenten uit *Indien*, en de Oliphants hoorns uit *Æthiopien*. Daar staan in 't portaal ook twee groote *Priapi*, met een opschrift, *dese heb ik ter eeren van uw Stief-moeder Juno hier gestelt*. Dese voldoen my alreede genoeg.

Ik sal nog yts verhalen hoe sy aan *Dionysius* offeren. De *Grieken* hangen ter eeren van *Dionysius* de *Priapos* (mannelyke leden) op, waar op sy eenige kleine mannetjes met groote schamelheden dragen; die sy *Neurosphafte* of (zenuw-trekkers) noemen: want aan de rechter zyde des Tempels sit een klein koper mannetje, met een seer groote mannelykheit.

Sy seggen dat dit de selve Tempel niet en is, die daar van 't begin geweest is, want de eerste vervallen was, maar dat seker *Stratonice* huisvrouw van een *Assyrisch* Koning, de selve soude herbouwt hebben. Dese mein ik is van haar stief soon gewyt, welkers minne door een Medicyn uit quam. De Minnaar wierde daar door heel siek, hy was wel sonder pyne, maar sijn koleur was t'eenemaal verandert, en het lighaam teerde uit. De Medicyn hem aansiene, kon geen siekte bemerken, maar bevont dat d'oorzaak uit het minnen voort quam. Want van een verborge liefde zijnder veel teikenen: de oogen en stem zyn flauw, de koleur bleik, met tranen op de wangen. Hy taste hem eens op het herte: en riep al het volk by hem dat in 't huis was, ondertusschen lag hy seer stil, maar als sijn Stief-moeder binnen quam,

quam, doe veranderde zijn koleur, en het sweet brak hem uit; hy begon te beven, en het hert te kloppen: waar uit vast beslo- ten wierde, dat hy haar beminde. Doe genas hy hem: roepende des jongelings vader, die seer bekommert was over zijn soon. De siekte, segt hy, is geen siekte, maar een quellinge, hy is dol van minne, hy begeert die hy niet krygen kan. Hy begeert myn vrouw die ik niet verlaten wil, maar dit loog hy al willens. De vader bad hem grootelyx: by uwe voorfigtigheit, en by de Medicynne selfs bid ik uw, dat gy myn soon niet en laat omkomen. Wilt geen rouwve over het heele Land brengen, nog laat de schult van syn doot door u niet zyn. Dese bad al wat hy mogt, en den anderen deed zijn best om hem af te slaan, seggende, dat sulx onbeta- melyk soude zyn. Hoe soud gy te moede zyn, segt hy, soo ymant uw vrouvv be- geerde. Doe seide hy, sulx niet te fullen weigeren, soo hy zijn soon daar mede kon- de behouden: want de schade vry veel scheelde een vrouvv te verliefen, of een soon. Den Medicyn sulx hoorende: wat maakt gy my baloorig, segt hy: hy begeert uvv eigen vrouvv? en't geen ik uterfont seide, vvas alles valsch. De vader die gaf aan zijn soon, syn vrouvv te gelyk met het ryk: en hy ging in't land van *Babylonien* woonen, bouwende een Stad aan de *Euphrates* die hy met zijn naam noemde, alwaar hy daar na gestorven is. Dese siekte dan genas den Medicyn.

Dit had *Stratonice* dan ook by haar andere man flapende , in den droom voorfien. Het fcheen haar dat *Iuno* gebood, dat fy die Tempel in de *Heilige Stad* foude herftellen , en foo fy het niet en dede , haar grootelyx dreigde. Het leek dat fy die droom in 't eerft weinig agte. Daar na in een groote krankte leggende , vertelde fy haar man die droom , en om fig met *Iuno* te verfoenen , beloofde fy die te bouwen. Soo ras als fy weder van de fiekte genefen vvas , wiert fy van haar man na de *Heilige Stad* gefonden , verfiende haar met veel gelt , een lyf-fchut , en veel volx. Roepende dan feker ichoonen jongeling met naam *Combabus*: Ik bemin u onder al myn vrienden feer hertelyk *Combabe*, fegt fy , want gy zijt regtvaardig , voorfigtig en goedertieren , ik prys u over 't gene gy aan my bewefen hebt. Ik heb voor tegenwoordig groote trouwigheit van nooden : derhalven verfoek ik dat gy met myn vrouvv henen trekt , om defen Tempel te bouwen , het Heilige te vernieuwen , en Overfte des Legers zyt. Weder keerende , fal ik u groote eere aandoen. Hy excufeerde fig , van fulken Gouvernement op fig te nemen. Maar hy vreesde dat door langheit van tyd eenige jaloersheit tegen *Stratonice* mogte veroorzaakt werden. Hy eifte eenige dagen om fig te beraden , onderwyl en viel hy in desperatie van onbequaamheit , snijdende fyn mannelykheit af , welke hy in een klein doosje floot , doende daar by honig

nig, Myrrhe, en andere kruiden; dit dan met zijn ring gefegelt hebbende, genas hy de wonde toe. Als de tyd daar na genaakte om te reifen, foo ging hy na de Koning, en gaf hem dat doosje, in tegenwoordigheid van verfcheide andere: dit doosje, feide hy, heb ik onder de treffelykfte mijner rariteiten gehouden, en dewyl ik nu een lange reife van huis fal doen, foo gelieft het voor my te bewaaren, 't is my waardiger dan gout, en ik agt het foo veel als mijn ziel: fluit het dan op, op dat wanneer ik weder kome, 't felvige vinden mag. Hy nam het aan, en zegelde het ook met zijn ring, en gaf het aan zijn Rent-meester te bewaaren. Doe ving *Combabus* zijn reife veilig aan.

In de *Heilige Stad* komende, hebben fy die Tempel in dry jaren voltoit: ondertuifchen verliefte *Stratonice* op hem, ja tot uitfinnigheid toe. Maar de inwoonders agten dat *Iuno* hier de oorzaak van was, 't welk dese *Combabus* miffchien wel voor gefpelt had: wrekende *Stratonice* datfe niet terftont de Tempel op gebouwt had; eerst verbergde fy haar siekte foo veel fy kon, maar daar na 't niet langer konnende harden, feide fy geduurig, niet konnende van hem duuren. Somma *Combabus* was by haar, doen en laten. Wanneer fy geen genoegdoening van hem kon krygen, bedagt fy een eerlijke manier om hem aan te fpreken. Sy dronk haar louter dronken, en kreeg foo de vryborftigheid om hem fulx te kennen te geven.

Want

Want onder het drinken, gaat'er de fchaamte af, en 't geen paffieert, wert vergeten. Dog hy fette haar af, foo veel het mogelyk was, en verweet haar dronken te zyn. Maar fy begon hem dapper te dreigen, waar voor hy vervaart was, doe opende hy hoe het met hem gelegen was, en fy fag dat fy niet gedagt had. Evenwel hield fy niet op van hem liefstallig te zyn. Dese liefde is hier nog in de Stad in fwang, dat de *Galli* van de vrouwen gemint worden; wederom werden de *Galli* op haar verliefte, evenwel is daar geen jaloesheit tuffchen beiden, maar het fchijnt haar een heilige faak te zyn.

't Geen hier ontrent *Stratonice* gebeurden, was de Koning niet onbewuft, want hem wiert alles aangedient. Hier over toornig zynde, ontbood hy *Combabus* wederom te huis, eer de Tempel nog eens volbouwt was. Men fegt dat *Stratonice*, wanneer fy haar voldoening niet en kon krygen, aan haar man fchreef, als of hy haar had foeken te verkragten. En 't geen de *Grieken* van *Sthenebæa* en de *Cretenfer Phædra* feggen, het zelfde belyden de *Affyriërs* ook van *Stratonice*. Ik mein niet dat *Sthenebæa* fulx fouge- looft, nog *Phædra* gedaan hebben, by al- dien *Phædra* hare *Hippolytus* regt bemint had- de; maar wy fullen daar geen harnas om aan trekken. Als de Bode quam, om *Combabus* te ontbieden, ging hy met vryer herten na de Koning: want hy had fijn verdeding te huis ge-

gelaten. Te huis komende, liet de Koning hem vast fetten. De Koning liet hem doe ontbiedē ter presentie van verscheide vrienden, beschuldigende hem van soo een ongeregeltheit, herseggende dit tot dry maals toe, ook dat hy een trouw-breker was, en godloost tegen die Godinne: verscheiden seiden, dat sy hem haar hadden sien beslapen. De minste straf vvas de doot: hy ondertusschen sweeg al stil, tot dat hy ter *Institie-plaatse* soude gebragt werden: doe begon hy te spreken, eissende het doosje, dat hy aan de Koning te bewaren gegeven had, daar by doende, dat de Koning hem niet uit smaat, of uit houvvelijks saken soude dooden, maar dat het geen hy wech giande, by hem had laten bevaren, tot dien insigt heeft gedaan. De Koning roept de man, by welke hy het selve in bewaringe had gelaten, om dit doosje te brengen, *Combabus* opende het, en toonde 't geen daar in gesloten lag, verhalende 't geen hem wedervaren was, seggende: Heer Koning, dit spul heb ik te voren vvel konnen voorsien, wanneer gy my tot die reise eerst versogt, want ik ging tegen myn wil; maar devvyl ik van u als genootdwangt wierde, ben ik gegaan, nuttig voor mijn Heer, maar voor my soo gelukkig niet. Al is 't evenvvel dat gy my soo siet, nogtans werd ik onnosel tegen u beschuldigt. De Koning stond verstelt, en omhelsde hem, seggende, ô *Combabe!* waarom hebt gy sulke een quaat gedaan? waarom hebt gy uw

dus

dus ontmant? waarom hebt gy u zelfs gefchonden? ik en kan dat niet prijfen ô ongelukkige man, ik wenfte dat ik u noit gekent of gezien had. Ik wenfte nu wel dat'er wraak gefchiede over die aanbrengrers. Sy fullen u groote gefchenken geven van gout, filver, *Affyriſe* klederen, en Koninklijke Paarden. Gy fult tot ons ongeroepen komen, niemant fal u van my weeren, al was het dat ik met mijn vrouvv at. Dit feide ſy niet alleen, maar heeft het ook gedaan.

Sy nu wierden terſtont geſtraft, en hy kreeg overvloedige gefchenken, waar by de vriendſchap grootelyx vermeerderd werde. Geen *Affyriër* die *Combabus* in wysheit en voorſigtigheit overtrefte. Dewyl hy de Tempel onvolbouvvt gelaten had, verſogt hy die te mogen voltoijen, 't welk hem toegelaten wierd; ook begeerde de Koning, dat hy om ſijn deugden en vveldaden, met een koper beelt in den Tempel ſoude geſet worden, dat ook van den *Rhoder Hermocles* gevormt vvierde, zynde in gedaante een vrouvv gelyk, dog met manne klederen. Die nu ſijn beſte vrienden waren, ontmanden haar ſelven ook, alleen uit pure genegentheit tot hem.

Men ſegt ook dat *Iuno*, welke *Combabus* beminde, veele de begeerte heeft doen krygen, van haar ſelven te ontmanden, op dat hy nog een trooſt mogt vinden. Na die tyd is die gevvoonte nog onder veelen in die Tempel gebleven, 't ſy om *Iuno* te behagen,
of

of om *Combabus* te vertroosten. In die staat dan zijnde, doen sy vrouwe kleederen aan, en doen vrouwe werk: want men segt dat *Combabus* sulx ook soude gedaan hebben. Zeker vreemt vrouwenmenich tot de gewoone plegtelykheden komende, siende dat hy ichoon van lighaam was, en als een man gekleed, begon op hem te verlieven. Maar na dat sy verstond dat hy niet bequaam was, bragt sy haar selven om den hals; *Combabus* hier over bewogen zynde, soude daarom vrouwe kleederen gedragen hebben, op dat geen vrouw meer aan hem soude bedrogen werden. Hierom gebruiken de *Galli* ook vrouwe kleederen. Van dit genoeg, op een ander plaats sal ik van de *Galli*, en hare lubbinge, als ook van hare oeffeninge en begravinge gewag maken: daar en boven waarom sy in den Tempel niet en gaan.

Ik sal dan spreken van de gestaltenisse en grootte des Tempels. De selve leid op een heuvel, by na in 't midden van de stad, omringt met een dubbele muur, d'eene is out, maar d'ander is een weinig voor onse geboorte gemaakt. Het voor-huis leid tegen het Noorden, de hoogte van ontrent hondert passen. Hier staan de *Priapi* van *Dionysius*, ook ontrent van dry hondert passen: hier klimt een man van haar ontrent alle jaren eens op, die daar dan seven dagen verblyft: de oorzaak deser op-klimminge segt men dese te zyn: veele meinen dat hy daar boven met de Goden spreekt, en alles goets

voor gansch Syriën eift. Want fy konnen van naby de gebeden beft verhooren. Andere meien dat het om *Deucalion* gefchiet: ter gedagteniffe van den grooten watervloed, wanneer de menfchen op Bergen, en hooge boomen vlugteden. Dog ik ben van gevoelen dat het ter eeren van *Bacchus* gefchiet: want fy fetten op de *Priapi*, die fy ter eeren van *Dionysius* opregtē, eenige houte mannen; foo fchynt het dat fy na'de manier van defe houte mannen daar ook op klimmen.

Vorders in de opklimminge zyn fy, en de *Priapus* met een lange ketting omringt: dan klimt hy op eenige houten, die uit den *Priapus* op fteken, foo groot ontrent om het uitterfte des voets te fetten. De opklimmende dan haalt de Ketting aan beide zyden op, als een Voerman die de toom vast heeft. So ymant dit noit gefien heeft, foo heeft hy wel gefien die op de Palm-boomen klimmen, 't zy in *Arabien*, *Ægypten*, of elders. Boven op zynde, heeft hy nog een andere lange ketting, welke hy neder laat, en daar by, hout, klederen, vaten, &c. ophaalt: hier uit maakt hy een plaats als een vogel-nest, daar hy in legt, en blyft daar foo veel dagen als ik gefegt heb. Veele komen daar om gout, filver en koper te brengen, 't welk fy daar laten, dog yder fegt fijn naam daar by. Een die daar by ftaat, boodfchapt na boven. Defe de naam wende, bid voor een yder. Onder het bidden ftaat hy op een fchelle, welke feer fwaar klinkt.

klinkt. Hy slaapt niet, of foo wanneer hem de slaap bevangt , foo is'er een Scorpioen die hem wakker hout, 'twelk zijn straf is van slapen. Het zyn ook heilige dingen, die sy van dese Scorpioenen verhalen, die ook met de Goden over een komen: welk de waarheit is, kan ik niet seggen. Voor foo veel my dunkt, het schynt my nuttig te wesen tot wakkerheit en vreesse van vallen.

Vorders fiet de Tempel na 't opgang van de Son: sy is by na een gebouvv als de huysen in *Ionien* zyn. De voet is van ontrent twee passen diep, boven op welke de Tempel staat: men gaat daar op over eenige weinige steene trappen. De wandel-plaats die daar voor staat, is seer wonderbaarlyk, die vry groot is, verciert met goude deuren. Van binnen blinkt het selve van onder tot boven van gout. Daar is een goddelyke reuk in, even als in de riekende Landsdowen van *Arabien*. Van verre opklimmende, komt u een seer soete wint te gemoet, die seer liefelyk is; en wanneer gy weg gaat, blyft die geur in uw klederen sitten, tot een gedagtenisse. Vorders is'er binnen een vertrek by trappen op te gaan, sonder deuren. Dog hier komen alleen de Priesters in, en dat nog niet alle, maar die 't alderheiligst zyn, en haar meeste yver in den Tempel toonen.

In dese plaats zyn de beeltenissen der Goden gestelt, van *Juno*, en ook van *Jupiter*,
die

die fy met een andere naam noemen. Sy zijn beide van gout, al sittende gemaakt. *Iuno* wert van Leeuwen, en *Iupiter* van Stieren gedragen. Het Beelt gelykt *Iupiter* feer wel, maar *Iuno* heeft soo wat van *Minerva*, *Venus*, *Luna*, *Rhea*, *Nemesis*, en de *Parcen*. In d'een hand heeft sy een Scepter, en in d'andere een Spinrok: haar hoofd is rontom vol stralen met een toren-hulsel, en een fleujer, met welke benaming sy de hemelse *Venus* alleen verciereren: van buiten is't nog met gout beset en kostelyke gesteente, sommige zijn wit, water-blauw, of vlammig. Daaren-boven verscheide *Sardonix*-steen en, *Hya-*
cinten en *Smaragden*, 't welk daar van de *Ægyptenaars*, *Indianen*, *Æthiopers*, *Meders*, *Armeniërs* en *Babyloniërs* gebragt wert. Dit is feer gedenkwaardig: sy heeft een steen op het hoofd die sy *Lychnis* noemen: een naam hebbende na de effecten die men daar aan bespeurt. Dese geeft 's nagts licht van sig, soo dat sy de heele Tempel deur licht van sig geeft; by daag is het licht duister, glimmende als een kole vuurs. Nog is'er wat raars. Soo gy over de Godinne staat, fiet sy u aan. En, soo gy voorby gaat, volgt het gesigt met uw, al hoe wel een ander haar van een ander zyde aansag, soo fiet sy hem ook aan.

Tusschen dese beide staat nog een ander gout Beeld, hebbende geen eigen gedaante, 't heeft een gelijkenisse na andere Goden: 't heeft geen eigen naam, maar de *Assyriërs*
noc

noemen het een teiken: fy seggen niets van des selfs geboorte ofte gedaante. Sommige seggen hem afkomstig te zyn van *Dionysius*, *Deucalion*, of *Semiramis*. Om dat op sijn hooft een goude Duif sit, agten sy het een teiken van *Semiramis* te wesen. Men gaat tweemaal jaarlyx na de Zee-kant, om het water te halen, als ik gesegt heb; aan de linker hand van den Tempel, als men eerst in komt, staat de Koninklyke Stoel van de Son, dog des selfs gedaante sietmen'er niet. Want sy vertoonen alleen de gedaante van de Son en Mane niet: waarom sy dat doen heb ik ook gesegt. Want de andere Goden seggen sy, kunnen niet van yder een gesien werden, maar de Son en Maan, kan men dagelyks aan den Hemel sien. Na dese Setel volgt het teiken van *Apollo* op een vreemde manier gemaakt. Want de andere vertoonen hem als een jongman, die de baart begint uit te loopen: maar sy maken hem met een baard. Hier over beschimpen sy de Grieken, en andere Natien, die hem als een jongen afbeelden en eeren. Agtende het selve een onvolmaaktheit in de Goden. Nog is'er yts nieuws van hem, dat sy hem alleen met klederen uitbeelden.

Vorders sal ik yts van hare voornaamste werken seggen: en voor eerst, van het Orakel. Daar zyn veel Orakulen by de *Grieken*, *Aegyptenaars*, *Africanen*, en *Asiaters*: dog sy geven geen antwoorden sonder Priester, of uitleggers: dog dese *Apollo* wert door sig sel-

felven bewogen, welke zelfs Orakulen geeft. De manier is aldus : wanneer het hem gelieft te antwoorden, beweegt hy fig eerst in fyn plaats, en de Priesters hieven hem geduurig om hoog : en foo fy hem niet open heften, moet hy geduurig fweeten, en ryft op. Wanneer fy onder hem gaan om te dragen, dan drait en went hy fig om. Dan foo vraagt de Opper-Priester hem feer devotelyk over alle faken. Soo hy niet wil dat yts gedaan werde, gaat hy agterwaarts : maar als hy yts wil gedaan hebben, laat hy fijn dragers voorwaartsgaan, foo snel als een wagen met Paarden : alfoo vergaderen fy de Orakulen. Sonder dit fullen fy geen heilige, of private faken doen ; hy voorfegt haar van het jaar, en des zelfs getyden, en wanneer fy niet meer zyn en fullen. Hy voorfegt haar ook van dat teiken, wanneer fy moeten water halen.

Ik fal nog yts feggen van het geen in myn tegenwoordigheit gefchiede : de Priesters hem opheffende, droegen hem, hy liet haar op de Aard, en hy hief fyn felven in de logt.

Na het Beeld van *Apollo*, volgden het Beeld van *Atlas*, dan van *Mercurius* en *Lucina*. Buiten is een feer groot Altaar van koper, op welke ontelbare kopere Beelden van Koningen en Priesters staan. Ik fal foo wat van het voornaamfte ophalen. Aan de linker zyde des Tempels staat het teiken van *Semiramis*, die de Tempel met de regter hand

toont: makende daareen Wet, dat alle die binnen de Land-palen van *Syrien* woonen, haar eerbieding sullen aandoen, op de wyse van een Godinne boven *Juno*, en al de Goden, 't welk sy doe deden. Maar daar na als de Goden hier over verstoort waren, en eenige siekten en andere moeilijkheden de menschen toefonden, hebben sy van haar sotternien afgelaten, gebiedende dat de menschen sig tot *Juno* souden keeren, want sy bekende sterfelyk te zyn. Daarom staat sy nu nog aldus, gebiedende de Inwoonders dat sy *Juno* sullen eeren, maar haar niet. Ik heb ook het beeld van *Helena*, *Hecuba*, *Andromaches*, *Paris*, *Hektor* en *Achilles* gesien. Ook de gedaante van *Nireus*, de soon van *Aglaja*, met *Philomela* en *Progne* doe sy nog vrouwen waren, ook *Tereus*, zynde in een vogel verandert. Ook nog een Beeld van *Semiramis*, *Combabus*, *Stratonice*, en *Alexander*. Hier nevens staat *Sardanapalus*, met een andere gedaante, en andere kleedren.

In de tusschen-muuringe van den Tempel, weiden groote Offen, Paarden, Arenden, Beeren, en Leeuwen, die de menschen geen quaat en doen, want sy zyn alle heilig en tam. Sy hebben menigte van Priesters die de beesten slagten, heiligen, het vuur aansteken, en den Altaar dienen. By mynen tyd quamender meer dan dry hondert tot de offerande. Sy zyn in 't wit gekleed, met hoeden op het hoofd. Elk jaar

is'er een Opper-Priester, die jaarlyks vernieuwt wert, die een Purper kleed draagt, met een hooge goude Miter op het hoofd.

Daar is nog een ander foort van volkeren ontrent het Heilige, van Fluiters en Pypers, ook eenige *Gallen*, en rafende vrouwen, die van haar finnen fchynen berooft te zyn. Dagelyx wert daar tweemaal geoffert, by welke alle de Priesters zyn. *Iupiter* wert met ftilte geoffert, sonder fingen of pypen. Maar als fy aan *Iuno* de eerftelingen offeren, dan hebben fy gefang, of Luiten en Schellen.

Daar is niet verre van de Tempel een Meir, daar een gruwfame menigte van heilige Vifch gevoed wert. Daar zynder van ongemeene grootte, die yder haar befondere naam hebben: want als men haar daar by roept, foo komen fy op. Ten mynen tyden was'er een onder de Viffchen, die eenig goutmaakfel boven op fijn vinnen droeg, 't welk ik dikmaals gefien heb. Dit Meir is feer diep, al hoe wel ik het felve niet gepeilt heb, fy praten wel van twee hondert paffen. In 't midden ftaat een fteenen Altaar, als men die onverfiens fiet, fou men meinen dat de felve boven op het water dreef: ja veele gelooven het ook voor vast. Ik mein dat den Altaar van een Columne onderfteunt wert; fy is altyd gekroont, en met reuk-werk brandende. Daar zynder veele die daar dagelyks na toe fwemmen, om de felve te kroonen, en daar te bidden. Daar gefchieden folemnele by-een-komften, het

welk de neder-klimminge van het Meir genoemd wert, want de Heiligdommen die gaan dan ook met haar. Onder welke *Juno* eerst komt om de visschen, op dat *Iupiter* haar niet eerst aan en sie. Want soo dat geschiede, seggen sy, dat sy alle souden ster-ven. Want daarom gaat hy om te sien, dog *Juno* in de voorbaat zynde, weet hem te verbidden. Sy hebben ook seer groote vergaderingen aan de Zee, dog daar heb ik geen sekerheit van: ik sal alleen verhalen het geen sy in 't wederom komen doen. Een yder heeft een vat waters met wasch verze-gelt: niemant sal syn eigen ontfegelende uitgieten; dog een der *Gallen* die daar een van de heilige is, en by het Meir woont, welke na dat hy de vaten ontfangen heeft, besiet het zegel, neemt eenig gelt, ontbind het, en eischt het Wasch wedrom, soo dat van desen *Gall* ontelbare minen gelts opgestapelt werden. Dan dragen sy het in den Tempel, en geheiligt en geoffert heb-bende, gaan sy agterwaarts na huis. Haar grootste Feest is in 't begin der Lente-tyd, dat sommige een vuur, en andere een fak-kel noemen.

Haar offerhande doen sy daar aldus: Sy houwen groote boomen af, die sy binnen de tusschen-muuringen van den Tempel brengen, die sy daar opwaarts in de gront stellen. Hieraan hangen sy dan geiten, scha-pen, en ander Vee; tusschen welke ook gevogelte, klederen, goud en silver-maak-

fel gehangen wert : dit dan alles wel geschikt hebbende , brengen sy de Goden-Beelden om de boomen in de brand. Hier toe komen uit gansch *Syrien* en d'andere omleggende Landen , elk met syn Goden , en teikenen die daartoe behooren. Welke alle op de Hoogtyd by den Tempel vergaderen , menigte van *Gallen* , en Priesters die daar offeren , haar selven in de armen snyden , en malkander op de rugge geesselen. Sommige spelen op Fluiten , en slaan op de Trommels , of sommige singen eenige heilige liederen. Dit alles wert buiten den Tempel gedaan , want niemant van dese komt daar dan binnen.

Terwyl dan dat dese soo singen , fluiten en offeren , vloeit dese rasernie ook tot andere over : want die eerst quamen om te sien , doen ook het selve. Een jongeling die met voornemen daar komt , smyt syn klederen weg , en loopt met een groot geroep in 't midden , sijn degen uit getrokken hebbende , dan soo quetst hy syn selven daar mede , hy loopt dan door de Stad met het gene hy afgesneden heeft , in syn handen. In welkers huis hy nu dat smyt , daar krygt hy een vrouwen-kleed : dit dan is haar lubben. Als dese nu sterven , werden sy op een andere wyse begraven als een ander ; want syn makkers nemen hem dan , en brengen hem buiten de stad. Dan setten sy de baar daar hy op gedragen is , ter neder , en smyten daar steenen boven over ; dat gedaan

zynde, gaan sy agterwaarts na huistoe. Na seven dagentyds, mogen sy eerst wederom in den Tempel gaan. Sy hebben daar toe Wetten: soo ymant dat doode lighaam maar gezien heeft, mag die dag in den Tempel niet komen, maar als hy sig des anderen daags gesuivert heeft, is 't hem toe gelaten. Soo ymant in syn familie een doode heeft, mogen sy eerst na de dertigste dag met geschoren hoofd in den Tempel gaan. Daar-en-boven offeren sy Offen en Koeijen, ook Geiten en Schapen: dog de Verkens agten sy onrein, die offeren sy nog, en eten die niet. Onder de Vogelen is haar de Duif het alderheiligste, welke sy niet derven aanraken: want soo dat al by ongeluk geschiet, is die persoon voor die dag vervloekt.

Al een man eerst in de *Heilige Stad* komt, is hy gewoon syn hoofd, en syn wynbrauwen te scheeren, daar na slagt hy een Schaap, het overige in stukken hakkende: het vel legt hy op de aarde, daar hy op gaat knielen: de voeten en 't hoofd des beests, legt hy op syn eigen hoofd, biddende dat dese offerhande mogte aangenaam zyn, en belooft in 't toekomende een grooter. Dit gedaan zynde, set hy een Kroon op het hoofd, als ook de andere die met hem gaan. Sig dan soo opregtende, reist hy uit syn eigen Land; gebruikende om te wasschen en te drinken, kout water: ook slaapt hy dan geduurig op de Aarde neder. 't Is hem niet geoorlooft op een bed te slapen, tot dat hy

weder tot ſyn huis is gekomen. In de *Heilige Stad* logeert hy by een onbekende Waart. Yder Stad heeft ſyn getal, en 't geen uit yders vaderlant komt, herbergt hy mede. Sy werden van de *Aſſyriërs* Doctoren genoemd, om dat ſy alles verklaren en uitleggen.

Sy offeren niet in den Tempel: na dat hy ſyn offerhande tot den Altaar gebragt heeft, heiligt hy ſig, en gaat daar mede weder na huis toe: t'huis gekomen zynde, offert en bid hy t'huis. Daar is nog een andere manier van offeren; na dat ſy de offer-beeſten gekroont hebben, laten ſy die uit het voorhuis des Tempels gaan, dan ſtooten ſy die van boven neder, om ſe te doen ſterven: ſommige ſtooten hare kinderen wel van boven neder, dog op een heel andere wyſe als de beeſten. Want ſy ſteken haar in een ſak, haar bekyvende, en by de hant leidende, ſeggende, dat ſy geen kinderen, maar Offen zyn. Sy branden haar eenige lidteikenen in de vlakke des hands, of in de nek. Hier uit komt het dat al de *Aſſyriërs* lidteikenen hebben.

Sy doen nog yts, daar ſy met die van *Trezenien* in over een komen: welke aan de vryers en vryſters een Wet maken, dat ſy niet eer en moeten trouwen, voor en al eer ſy aan *Hippolytus* haar hoofd-hair, of lokken hebben opgeoffert. 't welk op deſe wyſe geſchiet, 't ſelfde doet men ook in de *Heilige Stad*. De jongelingen offeren ook wel

(H h 4) ha-

hare baart; die jonger zyn, offeren het hair dat sy van jongs aan gehad hebben. 'twelk sy in den Tempel afscheeren, en in goude of silvere vaten gedaan hebbende, in den Tempel op hangen, schryvende daar yder sijn naam by: 'twelk ik ook in mynen tyd gedaan heb, want in den Tempel is nog myn naam, en myn hair te vinden.

LUCIANI CYNICUS

of Honts-Philosooph.

Lucianus veragt die slegte en woefte manier van leven, maar de ander houd die voor eerlyk, zedig, en best met de deugden over een komende.

LUCIANUS, CYNICUS.

LUCIANUS. **H**Oe is het? gy hebt wel een baard en hairlokken, maar gy hebt geen rok, gy schynt naakt, sonder kouffen of schoenen, gy leeft als een beest met uvv lighaam, op een andere wyse als uvv mede Philosophen. Gy loopt hier, dan ginder, slapende elders op de vuile gront; soo dat uvv mantel stinkt van morsigheit, en is doorgaat als een bedelaars rok.

CYNICUS. Die dingen zyn my maar een last, ik ben myn selfs Heer, en dat is, seg ik, genoeg. Maar segt my eens by de

Go-

Goden, is'er in de overdaat geen sonde?

LUC. In alle manieren.

CYN. En niet in de soberheit de Deugt?

LUC. Ja.

CYN. Waarom bestraft gy my dan, die beter en soberder leeft, meer als een ander?

LUC. Gy schynt my niet soberder te leven, maar gebrekkelyker. Want tusschen een bedelaar en uvv, is geen onderscheit.

CYN. Willen wy eens sien wat dat gebrek en overvloed zy?

LUC. Soo 't uvv belieft.

CYN. Is 't niet genoeg dat ymant heeft 't geen hem noodig is? of segt gy yts anders?

LUC. Laat dat soo wesen.

CYN. Door de gebrekkelykheit kan men niet doen, t geen nootzakelyk is.

LUC. Soo is 't.

CYN. Soo heb ik dan niets gebrek. Want ik heb myn nooddrift.

LUC. Hoe segt gy dat?

CYN. Ik tal tu wel seggen. Soo gy eens confidereert, waar toe al die dingen gemaakt zyn, als huisen en klederen, zyn sy niet alle maar tot een overdeksel des lichaams? om dat ik geen schoenen aan heb, souw myn gang daarom mismaakter zyn dan de uwe?

LUC. Neen.

CYN. Wat schort dan aan myn lighaam? is het slegter dan de andere? want als het slegter was, moest het swakker zyn; de

deugt des lighaams is de sterkte. Is myne dan fwakker?

Luc. Geenfins.

CYN. Derhalven heb ik die dekfels tot myn voeten, en myn lighaam niet van nooden. Want foo fy die gebrek hadden, fouden fy qualyk gefteft zyn. De gebrekkelykheit is 'teenemaal quaat, en maakt die nog quader daar fy by woont. Myn lighaam wert ook niet flegter gevoed als eens anders, want het genut alle fpyfen.

Luc. Dat is ook bekend.

CYN. Myn lighaam soude niet sterk, nog wel gedaan sien, foo het qualyk gevoed wierde: het is quaat wanneer de fpyfe de lighamen uitteert.

Luc. Ik geef uw gelyk.

CYN. Wat hebt gy dan op my te seggen?

Luc. De natuur en de Goden hebben ons overvloed van goede dingen gefchikt, niet alleen tot noodfakelykheit, maar ook tot 's menschen vermaak: maar gy zyt weinig van de beesten verfchelende. Gy drinkt water als de beesten. Gy eet 't geen gy vind, als de honden; het gras kan het u dan ook wel doen als haar: Gy hebt ook een vuile finkende en gefcheurde bedelaars mantel. Soogy al die andere dingen verfmaat, moet God voorwaar alles feer qualyk gefchapen hebben, want hy heeft de vette Schapen, de foete Wyngaait, Olie, Honig, Gelt, en alle andere vermakelykheden aan ons gegeven:

ven: daar en boven schoone huizen, welke al hoe wel het konst-werken zyn, nogtans soo komt het al van de Goden. Het soude seer ellendig zyn, dat wy die goede dingen moesten missen: gelyk als de gevangenen: ook is het nog ellendiger, dat ymant syn selven die onthout.

CYN. Gy segt wel. Soo eenig ryk man veele menschen te gelyk ter tafel noodigt, en daar was spijsse voor sterke luiden, en swakke: soo dat ymant alles opflokte, niet alleen 't geen voor hem stond, maar ook 't geen verre van hem was: sou dit dan een goet man in uw oogen schynen?

LUC. Neen.

CYN. Wat dan, een matig persoon?

LUC. Ook niet.

CYN. Dat dan ymant te vreden was met die schotel, die voor hem stond, en na geen andere sag, soud gy hem niet voor gematigder en gemanierder aansien?

LUC. Ju.

CYN. Wat hoorde ik dan nute seggen?

LUC. Wat?

CYN. Derhalven heeft God wel gedaan, dat hy aan soo een disch heeft laten bereiden, spysse voor swakke en sterke, op dat elk ete, daar sijn natuur best mede over een quam. Maar gy liedē zyt onversadigt, begeerende alle dingen, yts veeemts en van verre komende, boven uvv eigen agteade, ja hangen daar nog groote kolten aan: derhalven haalt gy een groote moeijelykheit op

uw hals. Denkteens wat het gout, silver, klederen, huifen, en meer andere dingen zyn, hoe duur sy gekogt werden, wat al fweets en bloeds sy gekoft hebben? menigen waaghals, die in de barre Zee sijn leven laat, wanneer hy uit was om sulx te halen. Hier door komen verraderien tusschen ouders en kinderen; tusschen d'eene vriend en d'ander. Om het gout mein ik dat *Euphile* haar man verriet. Wat doen die zyde en gebloemde klederen meer tot warmte, de vergulde huifen meer tot beschut, de goude en silvere beker tot den dorst, de yvore en elpenbeene bedstede tot de slaap? ja men fiet menigmaals dat die daar op slapen willen, nog niet slapen en kunnen. Voeden die kostelyke toebereide spijsen meer als andere? ik mein dat sy eer het lighaam verderven en siekelyk maken. Wat al moeilikheden heeft men niet om al die wellusten te lyden? ik mag wel lyden dat de menschen haar met die sotternien behelpen. Ik ben vergenoegt.

LUC. Wie is dat?

CYN. Gy, seg ik, die de menschen als werk-beesten gebruikt, gy gebied haar de draag stoelen op den hals te dragen, als of het wagens waren; en selfs sit gy daar binnen in: dan gebied gy de menschen even als de Esels, dat sy niet hier, maar daar gaan. Nog zijn sy niet te vreden visch te eten, maar sy moeten nog met des selfs sap, Purper verwen. Gaat dat niet buiten de regel?

LUC.

LUC. Neen, want met de Purper-Visch schildert men alleen, men eet die niet.

CYN. Sy is nogtans daar toe niet gemaakt. Ymant kan ook wel uit een steene pot drinken in plaats van uit een gedraide beker. Maar wie kan al haar ellendigheden ophalē, die soo groot zyn? Gy beschuldigt my dat ik daar aan niet wil deelagtig zyn: ik leef nogtans als de gemanierden, te vreden zijnde met het geen ik kryg, en om dat ik soo weinig noodig heb, meint gy dat ik leef als een beest. By gevolg moesten uwe Goden nog erger als de beesten zijn, die niets van noden hebben. De kinderen, vrouwen en sieken hebben meer van doen dan de oude, mannen of gefonde: daarom die minder zyn agt gy best. De Goden hebben minst gebrek, en die minst gebrek hebben, komen naast de Goden. Weet gy wel dat den vergoden *Hercules* een van de beste der menschen geweest is, welke naakt was, of somtyds alleen een Leeuven-huid om het lyf had, niet eens tragtendē na dien dertelen aard van leven? hy was voorwaar niet ellendig, want hy dreef de ellendigheid van andere uit: hy was niet arm wyl hy Heer van Zee en Aarde was. Al waar hy quam, was hy meester. Niemant heeft hem oit overwonnen. Derhalven moet men niet seggen dat soo een man geen klederen, of schoenen aan de voeten soude hebben kunnen krijgen. *Theseus* sijn discipel, was die niet Koning te *Athenen*? zijnde ook de soon van

Neptunus, de sterkite in fijnen tyd; evenwel wilde hy Barrevoets gaan, een baard en hairlokken voeden; sulx hebben ook al de Ouden gedaan: want fy waren beter als gy; dese loek ik na te volgen. Ik heb een walg van de menschen deses tyds, en hare kostelykheden. Ik wenste dat mijn voeten niet verscheelde van de Paarden, gelijk als men segt dat *Chiron* gehad heeft. Ook dat ik geen deklfel noodig had, als de Leeuwen, nog niet minder om de kost hoefde verlegen te zyn, als de honden. De Aarde zy mijn legplaats en rust-bed, de waerelt is myn huis. Ik heb geen lekkere spijsen, gout of silver van nooden: waar uit alle quaat, oproeren, oorlogen, doodslagen en verraderien spruiten. Dit is de Fontein van alle begeerlykheit. Laat die verre van ons zyn. Ik ben van een ander gevoelen als 't gemeene volk, het welk niet te verwonderen is. Wat kleed kan men beter dragen, als het geen ik heb? Ik walg van die steedse opgepronkte overvloed. Ik heb geen schoenen of kouffen van nooden. Myn eigen voeten dragen my, ik heb niet geen draagstoelen te doen, myn bed is altyd geschud, en myn kost bereid, wat heb ik meer van nooden. Ik kan de koude dragen, en de warmte lyden. Als het Winter is, wenst gy om de Somer, en als het Somer is, om de Winter; dan kond gy de hitte niet verdragen, en dan de Winter niet: Gy zyt als de sieken die noit te vreden zyn: gy zyt onstuimig als de Zee, onbestan-

ftandig: alleenig de welluften en de begeerlykheden novolgende. Gy fit op een woest en wilt Paart, dat over al loopt daar het hem behaagt: dan eens onder in de diepten, dan eens op de Bergen: en eer gy valt, weet gy niet te fullen vallen. Dese gefcheurde mantel met mijn hairlokken, maken dat ik een geruft leven heb: ik ga waar ik wil, en verkeer met die ik begeer. De ongeleerde willen tot my niet komen om dese rok: die nu de welluften op vullen, vlieden my nog al meer: die nu wys en zedig zijn, komen by my, begeerig zynde na de deugt. Met haar ommegang vermaak ik my: al die andere waereltfe dingen belag ik. Siet eens de Stok-beelden der Goden, en hare klederen, of die niet meer gemeenfchap heeft met myne als uwe klederen. Siet eens of de Beelden in den Tempel der *Grieken* en *Barbaren* foo gefchoren zyn als gy, welke zyn sonder eenige klederen, als gy my nu fiet. Wat hebt gy dan op my te feggen, daar gy fiet, dat de Goden het feltde gewaat aan hebben?

L U C I A N I

Valfche neuswyfe of Wanspreker.

LUCIANUS, WANSPREKER.

LUCIANUS. **D**ie een wanspreker kent, hoeft zelfs niet qualyk te spre-

spreken ; maar die sig daar niet voor wagten kan , heeft ook geen kennis om een Wanspreker van een ander te onderscheiden.

W A N S P R E K E R . Soo is 't.

L u c . Soud gy wel derven seggen , dat gy geen quade wanschape woordē sprekē?

W A N S . Ik soude dan wel bot en plomp zyn , dat ik soo out geworden zynde , quade woorden soude gebruiken.

L u c . Soud gy dan een ander die dat doet , wel kennen , en de selve daar van overtuigen dat hy sulx dede ?

W A N S . Ja ik.

L u c . Overreed my dan daar eens af , wyl ik dat al lang by uw gedaan heb , en een groot wan-woord gebruikt.

W A N S . My dunkt gy scheert my.

L u c . Neen. 't Is niet ernst : ik dede het al willens.

W A N S . Segt het eens. Ik heb het niet verstaan.

L u c . Het woord *wanspreken* , is dat soo een woord niet ? ook heb ik 'er al meer gebruikt.

W A N S . Hoe soo ?

L u c . Om dat ik dat eigenste woord al dikwyls uit gesproken heb . Gy zyt het boekje byster.

W A N S . Hoe sou ik dat soo nauw konnen merken.

L u c . Ik seg nog eens dat ik wanspreek , en dat gy het niet en merkt.

W A N S P . Hoe sou ik het merken , daar gy niet en spreekt.

L u c .

LUC. Ik zeg het voor de vierde maal, dat ik wanspreek.

WANSP. Ik weet niet wat gy zegt.

LUC. Gy laat den Haas ontslippen. Gy zyt door al uvv wysheit bedorven. Want ik'er al ettelyke te berde gebragt heb.

WANSP. Ik heb nu niet veel tyd, wy sullen het tot op een ander tyd uitstellen.

LUCIANI

Nedervaring, ofte Dwingeland.

Het leven, manieren en doot der tyrannen, werd hier beschreven, onder den naam van eenen Megapenthus. Vorders wat sy na dit leven lyden, wat straffen en tormenten haar boven 't hooft hangen.

CHARON, CLOTHO, MERCURIUS, CYNISCUS,
MEGAPENTHUS, MYCYLLUS, RYKE,
TISIPHON, RHADAMANTHUS,
BEDDE, LIGTER.

CHARON. **W**Et Clotho de Schuit is gereet, het zeil is op gehaalt, het water uit gepompt, en de riemen leggen op haar plaats; daar is niet anders te doen, dan het Anker op te winden. Wy wagten maar alleen na *Mercurius*. Alhoewel wy drymaals van desen dag over gevoert hebben, is evenwel de Schuit nog ledig,
en

en het gaat tegen den avont. *Pluto* zal meinen dat het myn schult is 't Schynt dat hy uit de Fontein der vergetenheit moet gedronken hebben; dat hy ons vergeet: ik geloof dat hy worstelt, of op de Cither speelt: misschien verhaalt hy eenige fabulen, want hy is alsoo wat een spotter: of in 't wederom gaan is hy misschien op de weg besig in 't rasen. Want dat is wel het voornaamste van sijn Kunst.

CLOTHO. *Jupiter* mag hem wel eenige boodschappen belast hebben.

CHAR. Hy hoorde soo veel boodschappen niet te doen, dat wy daar hoefden na te wagten. Ik gis wel wat'er aan schort; by ons hebben wy maar kaesjes bladen, met eenige koeken; ook is hier duisternisse en benevelinge: maar in den Hemel is het seer helder licht, daar heeft hy ook Gode drank, en Gode spys. Als hy van ons gaat, vliegt hy snelder dan de wint, maar in 't weder komen is hy seer traag.

CLOTH. Houd op van gramschap, *Charon*, hy komt daar met een hoop volx, het schynen wel heele benden, die hy met sijn roede geleid. Maar wat is dat te seggen? ik sie dat'er een onder de hoop gebonden is, met nog een die grootelyx lagt: nog een met een knapsak, hebbende een stok in de hand, siende soo wat duisterlyk, en bang. Agter aan volgen ook nog eenige andere. Siet gy niet dat *Mercurius* besweet, mat en moede aan komt stappen, hygende na sijn adem,

adem, syn voeten vol stof, soo dat hy de tonge byna wel uitsteekt? Wat is dat, *Mercuur*? hoe beeft gy soo? gy schynt seer ontstelt te syn.

MERC. Soo heb ik na desen schelm moeten loopen, het scheelde weinig of ik had van daag aan de Schuit niet gekomen.

CLOT. Wie is het dan, dat hy het soo sogt te ontvlieden?

MERC. 't Is een yder bekent, dat hy lang wilde leven. Het is een Koning of dwingeland, voor soo veel men uit syn hui- len kan giffen, want hy klaagt dat hy uit soo een grooten geluk is uitgestooten.

CLOT. 't Is een gek dat hy wilde vlug- ten, daar hem de levens-draat ten einde ge- sponnen was; hy moest het hagjen wel la- ten glippen, al had hy een bord voor syn neers.

MERC. Soo desen Man my met de stok niet geholpen had, hy sou seker uit onse handen geraakt hebben. Maar doe *Atropos* hem aan ons overleverde, wilde hy het ge- duurig ontfluispen. Soo dat wy hem hebben moeten binden, en ons niet weinig werks onderwegen gemaakt heeft: somtyds bad hy ons met gevouwen handen, ja beloof- de goude Bergen te geven, soo wy hem een weinig wilden laten gaan: Dog dewyl het niet wesen kan, stond ik hem dat niet toe. Als wy ontrent de Mont gekomen waren, en de schaduwen, volgens gewoonte aan *Aeacus* toetelde, liep die schelm heimelyk

van

van ons af: Dewyl de Somme dan niet uit en kwam, begon *Aeacus* syn wijnbrauwen op te steken. Gy en kont hier soo niet steelen, als in den Hemel, segt hy, het gaat hier al wat effender; daar staander duifend en vier op rol, en gy brengter een minder: gy sult uw niet kunnen verontschuldigen, dat *Atropos* uw mocht bedrogen hebben. Ik wierde schaam-rood, herdenkende wat onderwegen gebeurt was. Rontom siende, sag ik niet, ik dacht dat hy moest weg gevlugt syn. Ik liepe eens met ter vlugt op de weg, daar men na *Tenarum* gaat: Doe ging dese goede Man uit syn selven met my: ik vloog als een schicht na *Tenarum*, alwaar ik hem vond, het scheelde weinig of ik had de moed verloren gegeven.

CLOT. Soo hebben wy dan *Mercurius* t'onregt beschuldigt *Charon*.

CHARON. Waar wachten wy na als of wy niet lang genoeg gewacht hadden?

CLOT. Laten sy inklimmen, ik false opteikenen, waar sy geboren en gestorven sijn. Stelt gyse elk op sijn plaats, *Mercur*. Werpt dese Kinderen daar maar in, want als ik haar vraag, wat sullen sy kunnen antwoorden?

MERC. Sie daar Schipper, daar synder drie hondert, behalven die van haar ouders te vondelingge gelegd zijn.

CHAR. Jemini, wat een vruchtbaarheid? gy vveet 'er af om schaduvven te brengen: gy brengt ons onrijpe Druiven.

MERC.

MERC. Willen vvy nu die niet schreijende binnen brengen?

CLOT. Meint gy die oude? doet foo. Wat hoof ik foo veel moeite te doen, om te vragen vvat voor *Euclides* gebeurt is? Komt hier alle die van festig jaren zift. Maar vvat is dat? fyn fy doof door de ouderdom, dat fy my niet hooren roepen? men fal haar daar in moeten dragen.

MERC. Siet daar fynse alle van acht-entertig jaren, rijp van ouderdom, in 't fleurteje van haar leven afgeplukt.

CLOT. Dit fyn feker alle rype Druiven. Brengt nu de gequetste. Segt gy lieden my eerst, hoe gy aan uvv dood komt. Maar vvaarom fie ik niet liever de rollen in gisteren sijnder tachtig door den oorlog in hufpot gehakt, 't vvelk by de *Meders* befloten vvas, onder vvelke ook *Gobaris*, is de Soon van *Oxyarten*.

MERC. Laten fy hier komen.

CLOT. Dese feven hebben fig door een onlydelijke minne omhals gebracht: voornamentlijk den Philofooph *Theagenes*, om dat hy de *Megarenfer* Hoer, daar hy op verlief vvas, niet en kon krygen.

MERC. Siet daar fynse.

CLOT. Waar fynse die malkander om de Regeeringe dootgeflagen hebben?

MERC. Hier ftaan fy.

CLOT. Maar vvaar is hy die van den overfpeelder, daar de Vrouw nog hielp, dood gebleven is?

MERC.

MERC. Daar.

CLOT. Laten die komen , welke van de Regters veroordeelt zijn , en onder Beuls handen geweest hebben. Waar zyn de festien , die van de struikrovers verworpt zijn ?

MERC. Daar zyn de gequetste. Wilt gy hebben dat ik de vrouwen ook sal brengen ?

CLOT. In alle manieren : ook die door schip-breuke verdronken , of die op diergelijke wyse gestorven zijn. Brengt ook die de koorts mede gesleept heeft , met *Agathocles* de genees-Meester. Maar waar is den Hondschen Wysgeer , die van de *Hecates* maaltyd , en van de gewyde eijeren at , die met een levende Zee-kat etende , sijn leven wilde eindigen ?

CYNISC. Ik heb hier al lang geweest , gy vermaarde *Clotho*. Maar ik verwonder my ten hoogsten , waar in ik uwe Majesteit mogt beledigt hebben , dat gy my soo lange in het leven gelaten hebt ? Gy hebt my een groote kluw af doen spinnen , al hoe wel ik dikwyls gepoogt heb , de draat af te breken , dog hy was onverbrekelyk.

CLOTH. Ik liet uvv als een opfigter en Medicyn over de menschelyke ionden , klimt dan neder met goeden geluk.

CYN. Geensins, dese gebondenen moet voor gaan. Want ik vrees dat hy uvv nog bepraten mogt.

CLOTH. Laat sien , wie is 't ?

MERC. 't Is *Megapenthus* den Dwingeland , de soon van *Lacida*.

CLOT.

CLOT. Klimt neder.

MEGAP. Geenfins, gy Koninginne *Clotho*, laat my liever eerst nog wat op d'aarde zyn. Soo gy sulx toelaat, sal ik terstont van selver ongeroepen tot u komen.

CLOT. Om wat oorzaak zyt gy soo begerig weder in het leven te gaan?

MEGAP. 'k Had een huis beginnen te bouwen, 't welk ik onvolmaakt gelaten heb; dat wilde ik wel eerst voltoijen.

CLOT. Is't anders niet? klimt maar neder.

MEGAP. Ei lieve *Spaar-Godin*, geeft my dog maar desen dag verlof, op dat ik myn vrouvv alleen wyse waar myn schatten begraven zyn.

CLOT. Daar is geen tegenspreken, 't is al besloten.

MEGAP. Sal daar dan soo veel gouts te leurgaan?

CLOT. Weest maar gerust, uvv *fwagerling Megacles* sal 't wel vinden.

MEGAP. Och wat smaatis dat? had ik dien gesworen vyant maar de nek gebroken.

CLOT. Dese sal ontrent veertig jaren leven als gy, en Heer van uvv by-wyven, klederen en gout zyn.

MEGAP. Gy doet my ongelyk *Clotho*, dat gy een van myn vyanden, myn Fortuine laat genieten.

CLOT. Als of gy ook soo in de goederen van *Cydimachus* niet gesuccedeert waart,
die

die gy niet alleen om hals bragt, maar zelfs ook fijn kinderen, doe de adem nog in hem was, en 't hert nog klopte.

MEGAP. Doe quam het my toe.

CLOT. Nu is ook uvv tyd van regeeringe om.

MEGAL. Hoor ik heb uvv vvat alleen te feggen. Soo gy my van daag verlof wilt geven, beloof ik uvv duifent talenten fuisvergouts te vereeren.

CLOT. Sotte bol, denkt gy nog om gout?

MEGAP. Ja ik fal daar nog twee bekers by doen, welke als ik *Cleocritus* gedood had, my toe-eigende, elk weegt van Maffyf gout, hondert talenten.

CLOT. Neemt hem by den arm, want hy fal van fijn felven niet gaan.

MEGAP. Had ik nog maar vyf dagen mogen leven, mijn huis met mijn fchepen. hadden alle voltoit geweest.

CLOT. Daar fallen wel andere toe gevonden werden.

MEGAP. 't Geen ik eifch, is fedelyk.

CLOT. Wat is dat?

MEGAP. Dat ik foo lange leve, dat ik de *Pifidiërs* onder 't jok brenge, en de *Lydiërs* fchattinge doe op brengen, en myn felven een gedenkteiken opregte, tot geheugeniffe van de daden, die ik in myn leven uitgerigt hebbe.

CLOT. Gy verfoekt geen eenen dag, maar wel vyfen twintig jaren.

MEGAP.

MEGAP. Ik fal uw daar borge voor stellen, en foo het u belieft, fal ik *Agapetus* in myn plaatse laten.

CLOT. Gy schelm, die, welke gy altyd gewilt hebt dat leven soude?

MEGAP. Eertyds wel, maar nu sie ik wat best is.

CLOT. Het fal niet lange lyden, of hy fal hier ook komen, omgebracht zynde, van die nu regeert.

MEGAP. Dit moet gy my niet afslaan, *Clotho*.

CLOT. Wat is dat?

MEGAP. Ik wilde wel weten hoe de saken na myn doot fullen bestiert werden.

CLOT. Luistert toe, dog dat gehoort hebbende, sult gy angstiger werden. Uw slaaf *Midas*, fal by vvv huisvrouwv slapen, want sy hebben malkander te voren al dikwyls bekend.

MEGAP. Die vlegel, die vagebond, die ik nog om myn vrouwv te behagen op vrije voeten gestelt heb?

CLOT. En uvv dogter is een van de bywyven des tegenwoordigen Tyrans. En al uwe Beeltenissen, die de Stad wel eertyds ter eeren van uvv opgeregt heeft, zyn ter neder geworpen, ja werden van een yder bespot.

MEGAP. Is'er niemant van mijn vrienden, die dat tegen gaat?

CLOT. Wie was dóg uw vriend? want die uvv in uw leven streelden, en te voet vie-

len, deden dat meer uit vreesfe, dan dat fy uw eerden.

MEGAP. In de maaltijden wanneer fy dronken, wensten fy my met het lyf en ziel alles goets, ja fouden voor my in de doot gegaan hebben; als fy fouden fweeren, deden fy dat ook by mijnen naam.

CLOT. Gisteren zijt gy nog door een giftige beker van haar omgebragt.

MEGAP. Ik wift niet hoe het foo bitter in de kroes fmaakte. Maar wat had hy daar mede voor?

CLOT. Gy doet my het hoofd omloopen door al uvv vragen, 't is lang tyd geweest in de Boot te klimmen.

MEG. Een ding is'er nog *Clotho*, waarom ik wel weder in het leven wilde gaan.

CLOT. Wat is dat?

MEG. Myn Slaaf *Carion*, foo ras hy fag dat ik de geest gegeven had, verkragte hy myn bywif *Glycerium*, met welke ik mein dat hy al lange te doen gehad heeft. Als hy fijn lust met haar geboet had, wende hy fijn oogen na myn toe, feggende: gy fchelm, hoe menigmaals hebt gy my een onverdiende oorband gegeven. Dat gefegt hebbende, trok hy my by het hair, ftootende het hoofd vol builen, doe bespoog hy my, feggende dat ik na het land der godloofen foude gaan. Dog wyl ik al ftijf en kout was, kon ik my aan hem niet wreken. En mijn fchelmagtige meit, wanneer fy merkte dat'er ymant quam, dan begon fy te weenen,

nen, bestrykende haar oogen met spog.

CLOT. Wilt hier niet langer dreigen, ga maar in de Schuit, 't is al over de tyd dat gy na de Richt-plaats moet gaan.

MEGAP. Wie sal een Koning veroordeelen?

CLOT. Niemant. *Rhadamanthus* veroordeelt de schaduvven alleen. Toeft niet langer. Waar is die Man met syn stok? leid hem met een arm na binnen toe.

MERC. Neemt hem binnen Schipper, en bind hem aan de Mast.

MEGAP. Laat ik ten minsten op een eerlyke plaats sitten. Want ik ben een Koning gevveest, met soo veel Dienaars.

CLOT. *Carion* heeft uvv niet seer sagt gehandelt, om uvv onverdragelyke vvreedheit. Gy sult nu vvel een bittere dvingelandije uitstaan, met desen syn stok.

MEGAP. Sal desen *Cyniscus* my slaan? heb ik uvv niet onlangs, doe gy soo op het mes spraakt, aan een Kruis doen hangen?

CLOT. Daar voor sult gy hier aan de Mast gebonden syn.

MICILLUS. Laat gy my alderlaaft ingaan *Clotho*, om dat ik arm ben?

CLOT. Wie zijt gy?

MIC. Ik ben *Micyllus* den Schoenlapper.

CLOT. Wat hebt gy te seggen op het wachten? siet gy niet dat desen Tyran my soo veel duifenden wil geven, wanneer ik hem maar een weinig levens vergun? Ik

vervonder my dat uww het toeven niet vermakelijk is gevveeft.

M I C. Wy verfchelen veel in manier van leven : fy hebben gout , filver , kleeden en alle andere kostelikheden die haar hertje luft en gelieft , foo dat de ziel daaraan vast gelijmt is : fpreekt men van de doot , foo zijn fy vreesagtig , willende geern langer leven. Maar ik en mijns gelijke hebben in de waerelt geen land of fand , eer nog quade naam , foo ras als *Atropos* ons oproept , verlaten wy ons leer en onse leefden , en gaan gewillig uit het leven. 't Geen hier is ftaat my wel aan , want d'een niet meer is als d'ander ; niemant fal my hier om fchult aan fpreken , of fchattinge eiffen. Hier hoef ik niet fiek of fagtig te zijn , hitte nog koude te verdragen. Wy arme luidjes laggen ! daar de rijke weenen.

C L O T. Ik wilde wel weten , waarom ik uw flusjes fag laggen.

M I C. Doe den Tyran , en ik nog op de aarde waren , meinde ik dat hy leefde als de Goden. Want doe ik fijn Purper , fijn fleep , kostelijke gefteenten , gout , filver en kostelijk toegetakelde Ledekanten fag , agte ik hem falig te zijn. De geur die van fijn Tafelging , maakte my dikmaals jeukende. Op de ftraat in fijn draagftoel leggende , leunde hy agter over , even of hy de gelukkigfte van de waerelt was. Nu geftorven zijnde , is hy van alle waereltfe dingen ontroofd , en wert van yder een uitgelagchen :

ik verfoeide myn felven, dat ik hem voor foo gelukkig geagt hadde, over zijn Purper foo verbaast had gestaan. Ik lagte alleen over desen niet, maar ook over *Gniphon*, welke weende, over het gelt dat hy niet gebruikt had doe het hem beuren mogt, maar alles aan dien deurbrenger *Rhodochares* moefte laten, dat fiende, souvv ik my byna te bersten gelaggen hebben: herdenkende dat hy in zijn leven zijn buik het eten niet en gunde, waar door hy foo mager sag als een Spaans Anker. Zijn vingers waren alleenig rijk, met welke hy foo veel Milioenen telde, hebbende dat foo by beetjes by een geschrapt, 't welk die *Rhodochares* binnen foo korten tyd door de billen lapte. Sullen wy nu niet afsteken? is'er nog wat te laggen, dat sullen wy onder wegen wel bestauren, terwijl de andere huilen.

CLOT. Klim neder Schipper, wind het Anker op.

CH. Waar wil desen? wagt wat, morgen vroeg sullen wy u oversetten.

MIC. Gy zijt seer onredelijk *Charon*, dat gy my een half verlebde schaduvv nog agter laat. 't Is wel, ik sal uvv by *Rhadamanthus* voor regt roepen. Ach ik armen bloed, moet ik blijven, en sy varen foo heen. Waarom swem ik niet over? dewijlik eens gestorven ben, is'er geen gevaar om te versui-
pen. Ook foo heb ik geen gelt voor de Schipper om te varen.

CLOT. Blijft daar *Micylle*, blijft, 't is niet geoorlooft over te fwemmen.

MICH. Ik fal eer over zijn als gy lieden.

CLOT. Laat ons hem evenwel in de Schuit nemen, trekt hem op uit het water, *Mercur.*

CHAR. Waar fal hy nu fitten? de plaatsfen zijn vervult.

MERC. Laat hem op de fchouders des Tyrans fitten.

CLOT. Hoe kunt gy het foo bedenken *Mercur*? klimt op, en leunt op de fchouders van dien Dwingelant. Wy fullen voorfpoedig varen.

CYNIS. *Charon*, 't is redelijk, dat ik uw de waarheit fegge. Ik heb geen veergelt om aan u te betalen: want buiten mijn knapfak en ftok heb ik niet met al. Maar kan ik uw een hand leenen in het roeijen, of 't water uit te fcheppen, foo ben ik gereed.

CHAR. Roeit dan wat, dan fult gy voldaan hebben.

CYN. Sal men de roeijers niet met een deuntjen mogen verheugen?

CHAR. Ja wel, foo gy een Schippers liedjen kunt.

CYN. Ja, ik kender verfcheide, maar fy huilen foo hart, dat onfe fang verduiftert foudde worden.

RYKE. Lieve *Jupiter*, wie heb ik daar mijn Landerijen nagelaten.

ANDERS. Wat al vette Akkers hebben mijn Erfgenamen gekregen!

ANDERE. Och ik beklag mijn arme kinderen.

BOER. Wie sal nu de druiven plukken, welke ik dit jaar geplant heb?

MERC. Schreit gy niet *Micylle*? 't is niet geoorloft, dat ymant sonder tranen te laten overgevoert wert.

MIC. Wat sal ik veel schreijen, daar wy voor de wint hebben.

MERC. Volgens gewoonte moet gy evenwel een weinig fugten.

MIC. Als het dan soo moet wesen, fiat: Hemel! wat al beschimmelde leesten heb ik nagelaten, wat al oude schoenen: nu sal ik niet meer van den ogtent tot den avont, hongerig langs de strate gaan, nu heb ik geen klederen van doen om my te kleeden, nu hoef ik niet meer te kleppertanden van kouvv. Wie sal nu mijn hembd erven, en vvie mijn spelden? is het nu niet genoeg gevveent *Mercur*? vvy zijn nu byna over.

CHAR. Geeft eerst veergelt *Micylle*, van de andere heb ik het al.

MIC. Scheert gy de gek met my, of schrijft gy op het vvater, gelijk men segt, dat gy van *Micyllus* gelt begeert. Want eer ik hier quam, vvist ik niet of een penning rond of vierkant vvas.

CHAR. Daar is veel by dese vaart van daag opte steken. Pakt u biesen van hier. Ik ga liever tot de Paarden, Ossen, Honden, en andere dieren: want die moet ik overvoeren.

CLOT. Brengt gy defen weg *Mercur.* Wy fullen weer over fteken om *Indopate* en *Heramithre* te halen: al hoe wel fy malkander om de lant-fcheidinge gemaffacreert hebben.

MERC. Volgt my alle dit heen.

MIC. Lieve *Hercules*, wat een duifterniffe komt ons daar te gemoet? Waar is nu dien fchoonen *Megillus*? wie fal feggen dat *Phryne* fchoonder is of *Symmache*? 'tis hier alles een koleurig, d'een is niet fchoonder dan d'ander. Mijn flegt manteltje is nu foo veel van waarden, als des Konings Purpre Rok. Want fy zijn alle met eene duifternis overftelpt. Waar zijt gy *Cynifce*?

CYN. Alhier *Micylle*, laat ons famen gaan.

MIC. Gy fegt wel, geeft my uw hand. Is dit niet de *Eleufinife* plegtelykheden gelijk?

CYN. Ia 't feker, daar komt een met een fakkel, die daar foo wat dreigagtig, en wreet uit fiet, is het *Erinys* niet?

MIC. Uit het gewaat fchijnt fy het wel te wesen.

MERC. Ontfangt defe duifent en vier, *Tifiphon*.

TISIP. *Rhadamanthus* heeft uw al lang verwagt.

RHAD. Brengtfe hier *Erinmys*. Roeptfe by namen op *Mercur*.

CYN. Lieve *Rhadamanthe*, ik bid uw by onfen Vader *Jupiter*, dat gy mijn fake eerft oordeelt.

RHAD.

R H A D. Waarom?

C Y N. Myn hert verlangt grootelyks ymant te beschuldigen, die my in mijn leven veel quaat gedaan heeft.

R H A D. Wie zijt gy?

C Y N. Ik ben *Cyniscus* den Hontsen Philosoph.

R H A D. Komt dan hier, brengt de beschuldigers.

M E R C. Soo ymant *Cyniscus* wil beschuldigen, die moet hier komen.

R H A D. Daar komt niemant, dog dit is evenwel niet genoeg; gy moet nog uvv kleeren uit trekken, om alle teikenen van uvv te sien.

C Y N. Als ik nu eens gebrantmerkt was?

R H A D A M. Soo veel schelmstukken als ymant in sijn leven bedreven heeft, soo veel teikenen heeft hy, dog die niet wel te sien zijn, sitten in de ziel.

C Y N. Nu fiet gy my naakt: gy moogt al de teikenen wel opspeuren.

R H A D. Desen is heel suiver, behalven twee of drie plekjes, die naauvelyks konnen gesien werden. Sy schijnen der wel uitgesneden te zyn. Hoe zijt gy soo suiver gekomen *Cynisce*?

C Y N. Luistert toe. Als ik eertijds wat schelmagtig was, en veele brandmerken verdient had, gaf ik my over aan de studie van Wysheit: waar door ik meest al die smetten uit mijn ziel gewist heb.

R H A D. Gy hebt een dadelyk genesend middel gebruikt. Gaat nu na de Salige Ei-

landen (daar fult gy een plaats onder de befte hebben) foo gy defen Tyran eerft beſchuldigt hebt. Roept de andere *Mercur*.

MIC. Tot myne ſaak is weinig kennis van noden. Ik ben hier al lange naakt geweest: gy kunt my wel bekijken.

RHAD. Wie zijt gy dan?

MIC. Ik, *Micyllus* de ſchoenlapper.

RHAD. Gy zijt heel ſuiver *Micylle*, gy hebt niet een ſtikje, volgt *Cyniſcus* maar. Brengt hier den Tyran,

MERC. Laat *Megapenthes*, de ſoon van *Lacyda* komen. waar heen? koom hier: uw roep ik Dwingeland. Smyt gy hem niet met de kop tegen de aarde aan *Tiſiphon*? foo is't goet. Beſchuldigt hem nu, *Cyniſce*, van alle ſijn ſchelmerien.

CAN. Al is't dat gy hem uit de teikenen wel kunt kennen, niet te min ſal ik hem, om wat meerder blyk te geven, wat nader af malen. 't Geen defen dry dubb'len ſchelm gedaan heeft; doe hy op ſijn ſelven woonde, ſal ik ſwijgen. Maar doe hy regeerde, heeft hy ontelbare honderden door Beuls handen onnoſelijk laten om't leven brengen; alleenig om ſijn pluimſtrijkende Hovelingen te behagen: trekkende al de goederen der ſelver na ſig. Alle bedriegelyke guitestukken heeft hy tegen de burgers aangewend, hare dogters onteerende en verkoopende. Voor ſijn hoveerdigheid, hoogmoet en dertelheit, kan hy geen ſtrafs genoeg lyden, daarom is't noodig een nieu-

we manier van straffen voor hem te bedenken. Soo sy alle hier quamen, die hy de nek gebroken heeft, soo soud gy bevinden dat ik geen pluimstrijkende woorden gebruike. Alle die hier rontom staan, heeft hy gedoot, d'eene om deze, d'ander om een andere oorzaak.

R H A D. Wat segt gy daar op, schelm?

M E G A P. Ik beken dat ik die dootslagen gedaan heb, maar het andere dat gy segt, zijn alle leugen.

C Y N. Ik sal getuigen brengen.

R H A D. Wie?

C Y T. *Mercuur*, brengt my hier sijn *Ligter* met sijn *Bed*: dese sullen genoegsaam getuigen wat hy gedaan heeft.

M E R. Daar is de *Ligter* en het *Bed*. Sy schynen geerne te gehoorfamen.

R H A D. Gy *Bed*, spreckt eerst, wat *Megapenthes* uitgerigt heeft.

B E D. Ik schame het my te seggen, dog het is alles meer als waar, 't geene *Cyniscus* gesegt heeft.

R H A D. Wat segt gy nu, *Ligter*?

L I G T E R. Wat hy by daag gedaan heeft, weet ik niet; maar ik schrik, dat ik'er om denk te seggen, 't geen hy by nacht bedreven heeft: Ja tot late in de nacht, soo dat ik nauwlyks meer olie had, om te branden.

R H A D. Hy is genoeg veroordeelt. Trekt desen *Purpere rok* uit, om het getal dertien eens te sien. Hemel! desen is heel

Loot-verwig, en blaauwv door al de lijkteikenen. Hoe sal men hem kunnen straffen? sal men hem by *Cerberus* in den brandendenspoel werpen?

CYN. Geenfins: maar bedenkt een nieuwe manier van straffen.

RHAD. Segt my een manier: want ik sal uw daar grootelyx voor danken.

CYN. 't Is de manier mein ik, dat, die gestorven zyn, uit de Fontein der vergetenheit drinken.

RHAD. Soo is 't, maar wat dat?

CYN. Laat desen alleen daar niet uit drinken.

RHAD. Waarom?

CYN. Dan sal hy strafs genoeg lyden, gedenkende al sijn vorige leven.

RHAD. Dat is goet, wort dan op die wyse gestraft, en by *Tantalus* met touwen gebonden, en denkt altyd op uvv vorige dagen.

L U C I A N U S

van de Dansinge.

Lucianus verdedigt het Dansen, welke manieren van Crato tegengesproken werden.

LUCIANUS, CRATO.

LUCIANUS. IK merk *Crato*, dat gy tegen de Dansers, en de Dans-kunst soo hevig uitvaart, de selve beschul-

schuldigende , als of wy onse tyt besteden aan soo een geringe verwyfde Kunst : my dunkt dat gy het boekje al heel quijt zyt. Dog het is uvv door onbedrevenheit ten besten af te nemen : die het geene swaar en lastig is , alleen voor goet keurt.

C R A T O. My dunkt seer geleerde *Luciane*, dat het uvv , die alle in vvyshheit en deugden opgetrokken zyt , niet en past, op het Tooneel te gaan sitten , om die lagcherien , quink-flagen , en snakerien , die ontrent die verwyfde , en in ligte zijde geklede menschen , omgaan : daar men al die dertele , en vuile hoere sängen ontrent die ligte hoeren *Phædra*, *Parthenopa*, en *Rhodopa* hoort; dit is, seg ik , yts dat u niet betaamt. Doe ik hoorde dat gy genegentheit haddet om sulke spektakelen te sien , schaamde ik my over uvv , zijnde daar wakker over t'onvreden ; 't is of gy *Plato*, *Chrysippus* en *Aristoteles* vergeten had. Gy haakte daar na , als een Fisch na het water. Gy zult al een wonderlyke verdedinge voor den dag halen , soo gy niet en wilt uit de reeks der Geleerden uitgeboent werden. 't Sal uvv best zyn , dat gy alles met een statig aanzigt loochent , niets toestemmende , dat gy sulks gedaan hebt. Wagt u dat gy niet buiten ons weten , van een man in een *Lyden* of *Baccha* verandert. Want de schult soude niet alleen uvv , maar ook ons geweten werden , als wy u niet als een *Ulysses*, die van de *Lotus* geproeft had , attrokken , en tot de studien bragten ,

eer dat gy van de *Sirenen*, die op het *Theater* zyn, bedrogen wiert. Want dese bedriegen de ooren, daarom moeten de Schippers, die daar voorby varen, de ooren met wasch toestoppen. Het schynt datse uvv de oogen al betoovert hebben.

L u c. Lieve Hemel! *Crato*, wat een groote ontketende Dogge hebt gy daar op ons laten bijten? Nemende een exempel van Looteters en de *Sirenen*, seer onaardig voorwaar, quansuis om dat het die luiden qualyk bekomen was, behalven dat ik daar myn vermaak gehad heb, viel het eind niet qualyk uit. Egter heb ik daarom myn huis-faken en andere befoingnes niet vergeten: maar als ik de waarheit sal seggen, ik ben daar wyser van daan gekomen.

C R A T. Wat komt uvv over dat gy uvv niet en schaamt, gy stoft en roemt daar nog af. Gy soekt dese quaal-nog niet uit te wiffen.

L u c. Antwoort my eens *Crato*, dat gy soo schimpig weet van het Dansen te seggen, is dat in uwe tegenwoordigheid geschiet? soo gy daar geweest hebt, zyt gy niet van beter stand als ik: maar zyt gy daar niet geweest, fiet dan toe, dat gy niet te ruim spreekt, van een fake die uvv t'eene-maal onbekent is.

C R A T. Derhalven soo moest ik eerst met mijn lange baard, en gryse hairen onder die rasende sienders, en tierende vrouwluiden geseten hebben, die daar een armen

bloed

bloed toejuigten en hand-klapten, welke sonder nood-dwang tranen huilde?

L u c. Men moet het uten goeden houden: Soo gy op myn aanraden, maar een quartier uurs wilt spenderen om het eenste sien, sult gy wel genegen zyn, daar meer te komen.

C R A T. Ik souw noit bemint worden, indien ik dat willens en wetens dede.

L u c. Wilt gy dan na myn luisteren, en alle scheld-woorden aan een zyde setten, om uw een weinig van de deugden die uit het dansen voort komen, in te boefemen: hoe dat het niet alleen sy een vermaak voor de sienders, maar ook eenig nut by brengt? Want het woort van Mufyk-fingen, is niet te veragten, maar liever te pryfen.

C R A T. Al hoe wel ik voort tegenwoordig weinig tyd heb, niet te min, sal ik myn ooren, sonder die met wasch toe te stoppen, tot uvy gesprek verleenen.

L u c. Daar heb ik seer na verlangt *Crato*. Gy sult terstont veritaan, of het beufelingen zyn, daar ik mede te doen heb of niet. 't Schynt dat gy niet en weet, dat het Dansen geen nieuwve vond is; van gister, of van daag: maar die des selfs oorsprong nagevorst hebben, meinen dat hy in't begin des waerelts al geweest is, en dat de God der liefde die eerst sou aan den dag gebragt hebben: vvant selfs de reijen der sterren, soo van dvalende, als niet dvalende, hare even gelijke en vvel gestelde reex, haar aardig

accoort, geven de eerste beginselen en seker teikenen van de Dans-kunst. Want men sietse dan eens hooger, en dan eens lager, 't welk alles met goede order en cieragie verrigt wort. Men segt dat *Rhea* sig wonderlyk in die soort van Dansen vermaakschepte. Ook meint men dat sy het Dansen de *Corybanten* in *Phrygien* soude geboden hebben, en in *Creta* de *Cureten*; waar uit jaarlyx geen kleine inkomsten opgebracht wierden. Waar door sy *Iupiter* bewaarden, soo dat hy het haar self dank weet, door het Dansen, sijn vaderlyke tanden ontvolden te hebben. De Dans wierde ook by de gewapende gebruikt, slaande met de Sweerden op de Schilden, gebruikende daar onder eenige oorloogs-deuntjes. Onder de *Cretensers* heeft yder een, 't sy rijk of arm, Koninklijk of Adel gepoogt in het Dansen een overvlieger te zyn. *Merion* wert van *Homerus* met groote lof een Danser genoemt. Sy is van soo een deftigen stand geweest, dat niet alleen de *Grieken*, maar ook de *Trojanen* hare vijanden sig daar op bevlytigden. Sy merkten dat sy daar door vaardiger op de been waren in tyden van oorlog, en een aardige beweginge der ledematen kregen. Waar van de schriften die *Homerus* nagelaten heeft, eenige gedagten my in brengen, als hy segt: *Ik Jouw u, o Merione, al is 't dat gy Dansen kunt, in een dappere stryd wel haast ter neer gevelt hebben. Al is 't dat hy hem wel niet ter neder sloeg. Dewyl hy aardig in het*

Dansen was, kon hy wel haast de pylen ontvlieden. Indien ik my wat verre soude willen inlaten, sou geen gebrek van stoffe ontrent eenige *Heroiken* vinden, die sig in't Dansen oeffenden. En daar haar werk af maaktē, dan het sal gevoegelyker zyn, dat wy ons te vreden houden met een voorbeeld van *Neoptolemus*, de soon van *Achilles* te uiten. Die in dese kunst sig soo verre had ingelaten, dat hy seker soort van Dansen, welkers vinder hy was na sijn naam *Pyrrhus*, *Pyrrhichia* noemde. *Achilles* de vader dat hoorende, was daar door meerder met blydschap in genomen, mein ik, dan om sijn schoonigheit en onwinbare sterkte sijn leden. Dit Dansen maakte dat hy de onwinbare Stad *Troijen* overwon, en tot de gront toe in d'assche lei.

De *Lacedemoniërs* de deftigste volkeren onder de *Grieken*, wanneer sy van *Castor* en *Pollux* een Dans spel *Cariateffaire* genoemt, geleert hadden, het welk sijn benaming heeft van de *Cariën*, een Stad in *Lacedemoniën*, soo hebben sy alles weten na de maat van de Liederen, Fluiten, en andere instrumenten te Dansen, en daar mede als te stryden. Want het teiken dat sy handgemeen souden werden, was de Fluit in den oorlog. Hare jeugt oeffenden sig soo wel in het Dansen, als in de Wapenen: want als sy genoeg met malkanderen gedrit en geschermt hadden, veranderde haar spel menigmaals in Dansen: tusschē welke dan een
Flui-

Fluiter was, die ook soo al eenige quinkflagen met Dansen maakte. Dese Dansen waren ook verscheiden, d'eene na den aard des oorloogs, d'ander ter eeren van *Bacchus* en *Venus*, of ook met wonderlyke buigingen en bewegingen des lighaams. Ook zyn der met verscheide benamingen: onder allen was'er een *Homerus* genaamt, die onder Jongmans en Juffertjes gemeen is. In welke de Jongman een rei met maagden by de hand leid, ondertusschen danst hy, welke soort daar na gebruikt is, om den vyant aan te randen. Dese wierde dan gevolgt van een seer uitstekende zedige Juffer, die dan haar dansje, na de vrouwen wys, aardig aflei: daarom seid men dat het spel *Hormus* uit matigheid en kloekheit t'samen-gestelt is. Vorders wat *Homerus* in sijn Schild van *Ariadne* waagt, en van de reijen die *Dædalus* had in gestelt, mein ik dat gy wel gelefen hebt. Daarenboven spreekt hy op d'eigenste plaats van de dansers *Cybesteteras* genoemd, die de reijen leiden. En wederom in 't midden, dat men twee vrijers sag de reijen leiden.

De *Pheacers* hadden ook groot genoeg in het Dansen, wyl sy van alle andere dertele wulpsheden vol op hadden; waar over *Ulysses* sig ten hoogsten verwonderde. In *Theffaliën* gaat het soo in swang, dat sy hare opperste gesaghebbers, opper-dansers noemen: 't welk de opschriften op de Stok-Beelden genoegsaam getuigen. By de Oude

waren ook felden eenige deftige maaltyden, die sonder Danfen niet vermaakt wierden, 't welk van *Orpheus* en *Museus*, buiten twyfel is ingeftelt geworden. In *Delos* wierde noit eenige Heiligheden gedaan sonder het Danfen en Mufyk.

Wat fal ik al van de *Grieken* ophalen, fiet ook d'*Indiaanfche* Volken, foo ras fy 's morgens opftaan, eeren fy de Son, niet als vvy met een kus-hand, maar fy vvenden haar na het Ooften, en groeten de Sonne met Danfen. Dit is dan haar bidden, Reijen, en heiligheden. In tvvee reifen verfoenen fy daar mede haren God, des morgens en des avonts. De *Æthiopers* en naderen niet anders dan met Danfen: ook foude niemant van de hare een pyl van het hooft (vvant de pylboffen dragen fy om het hooft, even als ftralen) trekken, 'ten zy hy eerft gedanst had, en daar door de vijant een vrese op den hals gejaagt had.

Ik agte vvanneer vvy onse reden door *Indiën* en *Æthiopen* hebben laten pafferen, niet ongevoeggelyk fal zyn, dat vvy met de felve door het naaft gelegen *Ægypten* doorloopen. De oude fabulen dunkt my dat genoegzaam bevvysredenen, dat den *Ægyptifen Proteus* een groote Danfer moet gevveeft zyn. Die de mensch foo aardig maakten, en fig in alle formen veranderen kon, dat hy het dunne vvater kon na-apen, de fnelligheit des vuurs met fijn lighaam uitdrukken, als mede de buigzaamheit van een

een boom: fomma hy kon alles vertoonen wat hy begeerde: maar de opinie is door die fabel soo verre gedrait, dat men meinde dat hy fig in foodanigen stoffe veranderden, welk hy met het lighaam nabootste. Die tegenwoordig fig nog voor Dansers uitgeven, sien wy dat al d'eigenste manieren als *Protheus* hadde, na volgde. Na giffinge meint men dat ook *Empusa* een voorname Danster is geweest, want fy haar in veele verscheide bogten kon buigen.

Hier moeten wy ook niet vergeten, de Dans-Priesters van de Romeinen, *Salij* van haar genoemt: die met groote graviteit en religieusheit voor den oorlogs-God *Mars* moesten dansen. De *Bithynische* fabel scheelt ook niet veel van de *Italianen*, seggende dat den oorlogs-God *Priapus*, zynde een, mein ik uit de *Titans* of van de *Ideische Dactylen*, welke *Mars* van *Juno* kreeg, seer rouvv en meer als manbaar, niet eer in oorlogs saken dresseerde, voor en al eer hy eerit het dansen verstond, waarom ook tot loon van *Juno* gestelt is, een tiende van den oorlogsbuit te mogen hebben. Als ik u de *Dionisiaca* en de *Bacchica* soude ophalen, soud gy de patientie niet hebben, dat ik al haar doen te berde bragt, welke niet anders dan in Dansen bestaat. Hier door heeft hy de *Indianen*, *Tyrrhenen* en *Lyderst* onder gebragt. Weest omtigtig van soo een Goddelyk heir daar van te beschuldigen.

Ik kan my niet genoeg verwonderen, dat

dat gy het Danfen soo moogt tegen fpreken, daar *Homerus* en *Hesiodus*, welke gy soo menig reis doorbladert hebt, die de felve tot den hoogften trap toe verheffen. Want wanneer hy de vermakelijke aardigheden der menfchen als in eenen bundel te gelyk opfingt, fegt hy de Slaap, de Liefde, 't Gefang en het Danfen: welke hy alleen door 't rymen heeft geprefen: Sy is onberifpelyk fegt hy. Het fingen is ook feer aangenaam, die gemeenlyk met het Danfen verknogt is, en het befte Ampt, dat van de Goden kan uitgewrogt werden. Al de menfchelyke dingen fchynt *Homerus* in twee gedeelte te hebben: in Oorlog en Vrede: Vorderders dat dit in den Oorlog yts voornaams foude zyn. Maar *Hesiodus* die het van niemant gehooft heeft, alleen met den opgaanden morgenftond beginnende, fegt dat de *Mufen* aan de gebloemde Fontein, met fagte voetjes Danfen, en by haar vaders Altaar huppelen. Dien wyfen *Socrates* heeft fig niet gefchaamt de felve te leeren: en niet gevreesft de felve onder fijn voorname leerftukken te ftellen. Hy ging ook in de Fluit-fchoolen, fig niet ontfiende eenige Dans liedjes van de Hoer *Aspafia* te leeren. So hy nu fijn oogen eens mogt opflaan, nude Kunst op het hoogft is, en veel cierlyker al te voren; ik ben verfekert, dat hy alles foude laten ftaan, en leeren fijn fchoolkinderen niet anders dan Danfen. In de Comedien en Tragedien, zyn ook befondere Dansspe-

spelen , en heele reijen , by welke de Fluiten en Pypers ook moeten gerekent werden.

Ook segt gy dat de mannen de manieren der vrouwen na volgen , dat isaan een Comedie en Tragedie eigen. Maar daar werden meer vrouwen ter baan gebragt dan mannen. By outs plegen de Danfers , het Dansen en het springen gelyk te doen. Maar doe sy sagen , dat sy te veel na haar adem moesten hygen , hebben sy dat afgeschafft. Daar zynder , weet gy wel , die daar heele boeken van geschreven hebben.

't Is myn oogmerk niet alles op te halen , 't geen men daar van soude kunnen seggen , maar ik wil alleen bevestigen , dat het Dansen yts is dat geoorloft is , wat vermaak en nut daar in steekt , die al van outs al lange in swang geweest is , en nu haar hoogste toppunt bereikt. By outs is sy geweest als een opschietende wortel , die nu haar bladen en bloemen draagt , wiens vrugten nu tot volle rypheit gekomen zyn. Dit sy dan genoeg van het Dansen.

Nu sal ik spreken hoe een Danfer sig uitenement kan maken , en hoe men die regt gebruiken sal , op dat gy verstaan moogt , dat dese Kunst niet berispelyk is , en datse by alle Kunsten hoort , niet alleen de Muscanten , maar ook de Rymers en Lant-meters , voornamentlyk tot uwe natuurlyke , en gemanierde Philosophie. Alleenig de *Dialectica* schynt daar overvloedig te zyn.

Maar

Maar de *Rhetorica* is daarten hoogsten deelagtig aan: waar door de innerlyke affecten getoont en ge-uit werden. Van het Schrijven, Schilderen, en Vormen, is sy niet uit gesloten: anders hadden *Phidias* en *Apelles*, fulke mannen noit geworden. Voor al hoort'er een goede memorie toe, en hare dogter *Polymnia*, die van alles geheugenis heeft. En alles volgens den *Homerischen Calchas*, wat'er is, gepasseert is, en wesen sal: hy moet alles weten, en vaerdigzyn. En het geen dat *Thucydides* van *Pericles* in syn schriften geheugt, dat het de grootste lof is van een Danser, welke weet wat behoort, en daar van reden kan geven. Want de reden noem ik een doorsigtigheid. Hy moet op syn duim hebben, wat van 't begin des waerelts, tot de tyden van *Cleopatra* in *Aegypten* geschiet is. Hy moet weten de *Gesternten* aan den Hemel, de *Kraam* van *Venus*, 't *Gevegt* van *Titan*, de *Geboorte* van *Jupiter*, de *bedriegerien* van *Rhea*, het *ondersteken* van de *Steen*, de *banden* van *Saturnus*, de *Regeering* van dry *Broeders* door het lot gedeilt: als ook de *rebellige oproer* der *Reusen*, het *vuur* dat *Prometheus* uit den Hemel stal, *sijn mensch-scheppinge*, en *syn straffe*, de *kragt en sterkte* beider *Liefden*. Hier na de *doolinge* van *Delus*, de *pyne* in 't baren van *Latona*, de *doodslag* van *Python*, de *verraderie* van *Tityus*, hoe het *midden der Aarde*, door het *vliegen* der *Arenden* gevonden is: de *schipbreuk* van

Deucalion, met de Arke die een klein overblyffel der menschelyken geslagte bewaarde. Hoe uit de steenen menschen geworden zyn. De verscheuringe van *Iachus*, de bedriegerien van *Juno*, de verbranding van *Semeles*, en de tweederlei afkomst van *Pacchus*. Voort al wat men van *Minerva*, *Vulcanus* en *Erichthonius* segt. Het dispuut wegens *Attica*, en voor eerst het oordeel in *Areopagus*: en al wat daar van te seggen valt. Voornamentlyk moet hy in de geheugenisse hebben het dolen van *Ceres*, en de gevondene *Proserpina*, de herbergzaamheit van *Celeus*, de Landbouw van *Triptolemus*, de Wyngaart-planting van *Icarus*, het ongeval dat *Erigones* had. Daar en boven, al wat men geheugt van *Boreas*, *Orithyja*, *Theseus* en *Aegeus*. De ontfanging van *Medea*, en wederom hare vlugt na *Persien* toe. De dogters van den Koning *Erechtheus*, de dogters van *Pandion*, ook wat haar in *Persien* wedervaren is, en wat sy daar uitgerigt hebben. Vorders *Acamas*; *Phyllis*, de schaking van *Helena*, d' uittogt na de Stad van *Castor* en *Pollux*, de Doot van *Hippolytus*, en de wederkomst van de *Heracliden*: dese werden met regt by de reeks der *Attise* fabulen gerekent. Ook moet men weten van *Megara*, *Misus*, *Scylla*, de Purpere haren, de reis van *Minos*, en d'ondankbaarheid tegens hem. de Serpente tanden, en die uit des selfs sijinge voortquamen, de Historie van *Hercules*, *Corinthen*, van *Aethiopien*, van *Paris*, *Trojen*, *Orestes*, *Achil-*

Achelles de gelegentheden om te Dansen van *Elis*. *Arcadien* is ook vol fabulen. In *Kreta*, *Ætolia*, *Thracia*, den Berg *Hæmus*, *Theffalien*, *Asia*, *Italien*, *Phenicien*, *Ægypten*, zyn duifenderlei fabulen, veel al te lang om op te halen. Dit weinige heb ik als een bundeltjen uit een grooten hoop gehaalt, ja alles past een Danser te weten, om alles te kunnen na-bootsen, 't welk de redenaars ook seer aardig weten te doen.

't Geen door het Orakel van *Pythius* gebeurt is, behoort een siender van het Dansen, als ook een stomme Danser te begrypen, en een niet-sprekende te hooren. Het welk men segt dat *Demetrius Cynicus* soude gebeurt zyn, want sy wilde de *Orchesticen* ook voor regt roepen als gy: agtende dat het Fluitspelen ydelheit was. Ten tyde van *Nero* was'er een seer vermaarde en deftige Danser, die ook, behalven dat hy seer voorfigtig was, begaaft was met al de Historien te geheugen; dese bad *Demetrius* met seer wyse gebeden, dat hy hem eens wilde sien Dansen; welke hem t'eenemaal affettede als yts, 't geen geen nut bybragt: de Danser beloofde hem dat hy Dansen soude sonder gefang of geluit: gelyk hy ook dede, hy Danste het overspel van *Venus* en *Mars*, welke door de opgaande Son verraden en doe van *Vulcanus* in een strik gevangen wierden: vertoonende doe de beschaamde *Venus*, en de smekende *Mars*, aan alle de Goden. Dit gedaan zynde, wiert

hy grootelyx van *Demetrius* geprefen , en berfte uit in defe reden , feggende : ik hoor , ô mensch , wat gy doet : want ik fie het niet alleen , uwe handen fchynen my ook te können fpreken. Dewyl ons gefprek is ontrent de tyden van *Nero* , moet ik uvyts feggen van een *Danfer* , die een *Barbaar* was. Seker Koninklyk perfoon , van afkomfte een *Barbaar* , uit de *Pontus* , als hy in fyn affairen te verrigten , by *Nero* te *Roomen* quam , fag hy met verfcheide andere , defen *Danfer* , welke alhoewel hy niets en hoorde fingen , (want het was een halve *Griek*) nogtans kon hy alles pertinentelyk verftaan. Als defen *Barbaar* weder tot fyn volk foude keeren , noodigde *Nero* hem feer vriendelyk , begeerende dat hy eiffen foude wat hy wilde , 't welk *Nero* hem gewilliglyk foude geven : Geeft my alleen , feide hy , defen *Danfer* , foo ben ik ten hoogften dankbaar. *Nero* vraagde hem , waar toe fal hy u dienftig zyn ? alle myn Landen zyn rontom met *Barbaren* van verfcheidetalen bewoont , hier toe heb ik veele Tolken van nooden. Derhalven dan , foo ik foo eene gebrek heb , foo fal hy my alles weten te vertolken.

Ik fal nog yts verhalen. Want als hy fag dat'er vyf perfoonen voor den *Danfer* toegelt waren ; (want uit foo veel deelen beftaat een *Komedie*) eene fiende de *Danfer* , vraagde hy wie daar meer foude zyn , die de andere perfoonen al dansende fouden vertoonen. Welke daar na verftond dat hy fe

alle

alle alleen met Dansen soude vertoonen. Gy hebt ons bedrogen, ô goede man, seide hy, daar gy maar een lighaam hebt, veele zielen besit. Met regt hebben de *Italianen* een Danser de naam van *Pantomimus*, dat is: een al-na-bootser gegeven. Die Poëtische vermaninge is ook niet te versmaden: O soon! gy hebt den aart van den *Polypus*. Een Danser moet in alle Steden verkeeren, om alleste kunnen ondervinden: voornamentlyk alle affecten van een minnende, toornige, rasende, beroerde, &c. Sy moeten alles weten nate bootsen. Daarom heeft hem *Lesbona* van *Mitylenen* haar niet onaardig *Chirifophos*, dat is: Hand-Wysgeeren genoemd, *Timocrates* syn Meester onverfiens eens siende Dansen: van wat voor een gesigt heeft de schaamte die ik uit de Philosophie gekregen had, niet afgehouden? soo het waar is, 't geene *Plato* van de zielen bewaarheit, soo toont den Danser daar wel dry gedeelten van: de kragt van boos te zyn, hoe dikwyls vertoont die een quade; de begeerte, een minnaar; de redeneringe, hoe dikwyls weet hy die als met een toom in te trekken en los te laten, 't welk alles seer behoorlyk toe gaat. Ik soude derven seggen, dat dit het nuttigste en beste van de geheele oeffen-plaats is, het lighaam wert daar sacht deur, de leden buigzaam, en bequaam om alle veranderende bewegingen onderworpen te zyn: en niet minder werden de selve sterk en kloek. Hoe sou dan

het Dansen niet een van de aardigste dingen zyn, die het verstant scherpt, het lighaam oeffent, de sienders vermaakt, en de menschen veele van oude geschiedenissen laat geheugen? Soo gy nu een deftige melodie in 't singen begeert, waar sult gy die beter vinden, dan by het Dansen? alle quade fouten die ymant heeft, kunnen hier door verbeteret worden, wanneer al fulke quade feiten als een hatelyk voorbeeld tot een leer voor een ander vertoont werden.

Nu sal ik yts seggen, 't geen meest te pryfen is, want sterkte en sagtigheit wël te oeffenen, is wat aanteikens waardig: want het is wat raars, dat ymant d'een ommefien de sterkte van *Herkules* heeft, en een weinig daar na sig als een sagte liefkosende *Venus* vertoont.

Behalven dat een Danser met de voorverhaalde gaven behoort begiftigt te zyn, dient hy ook een goet Poëet en singer te wesen. Hy moet een matige langte hebben, niet te lang of te kort, niet te vet of te vleisig, niet te mager of te schraal. Die van *Antiochien* stellen de oeffeningen van het Dansen boven alle andere dingen, soo dat sy daar seer aardig op geslepen zyn. Als daar een seer kleinen Danser op het tooneel quam, en voor *Hector* speelde, riepen sy alle uit eene mond, wy sien *Astyanacte*: waar sullen wy seggen dat *Hector* gebleven is? Op een ander tyd was'er een ander Danser *Campanea*, welke by de Stads muuren stond, klimt daar over,

sei-

seide een ander, gy hebt geen ladder van nooden. Soo daar dan een vette voor den dag quam, en hy springen souw, wy behoorden, seiden sy, het Tooneel ondersteut te hebben. Als'er dan een schrale en magere quam, hieten sy hem welvarent te zyn. Ik breng dat niet voor om te lagchen, maar op dat gy de naukeurigheid der natien moogt bemerken, in 't onderkennen van fouten en deugden. Een Danser dan moet aan alle deelen des lighaams buigzaam zyn: wat aangaat de bewegingen der handen, die hebben eenige gemeenschap met *Mercurius*, *Pollux*, en *Hercules*, die hare deugden in een stryd vertoonen. Den aansienlyken Schryver *Herodotus* segt, dat het geen men voor oogen siet, geloofwaardiger is, dan het geen men hoort: en dat het Dansen niet alleen gehoord, maar ook gesien wert.

Het Dansen heeft soo veel kragt, dat ymant die op een vrous persoon versot synde, syn gesontheit wederom kreeg, ging daar vrolyk van daan, even als of hy een Medicament daar voor had ingedronken, om syn vorige quellinge te vergeten. Wanneer het Dansen tereeren van *Bacchus* en andere geschieden, kon het volk heele dagen achter een sitten, en vergetende alle andere dingen.

Behalven dat sy haar deugden moeten hebben, zyn sy menigmaals niet sonder fouten; 't is in 't spreken, Dansen, of de maat te houden. Ymant de Ouders van *Saturnus* Dansende, danste daar by *Saturnus*,

die syn kinderen op at, en het onheil dat *Thyesten* over quam. Een ander vergeleek *Semele*, die door de blixem geflagen was, by *Glauce*, die eenige tyd later is geweest. Het Dansen dan moet men in 't generaal niet veragten, maar die alleen, welke daar een fout in begaan. Maar die haar Kunst wel ver-rigten, moeten ook na haar waardigheid geprefen werden. Derhalven moet dan een Danfer over al van weten, en een kloeke me-morie hebben, een goet oordeel, en fig na een yder voegen, gemeen en beleeft zyn, syn felven (volgens het *Delfife* Orakel) kennen: alle fouten die hy in hem bespeurt, ontvlie-den; nemende een voorbeeld aan een ander.

'k Heb een Danfer gezien, die seer ver-maart en ook voorfigtig was: die door een misverftand een groote misflag dede, welke wanneer hy den rasenden *Ajax* foude ver-toonen, de maat in alle manieren te buiten ging. Welke dapper flagen kreeg; ja had syn hoed de flagen niet afgeftuit, fou desen ongelukkigen *Ulyffes*, wel doot geflagen geworden hebben. Vorders wierd al het volk als uitfinnig met den rasenden *Ajax*, fy sprongen, Danften, en wierpen hare klederen van fig. Het volk niet wetende wat het te feggen was, namen alle ten arg-ften op. Die wat verftandiger waren, wier-den daar over befchaamt, fiende dat het niet de fchult van *Ajax*, maar de baldadigheid des Danfers was. Dese was daar nog niet mede te vreden, maar beging nog yts dat

vry belagchelyk was. Voortgaande in 't midden der Raadsheeren, ging hy tuffchen twee Burgermeesters fitten, welke vreesde dat'er ymant mogt komen, om hem af te sweepen. Sy verwonderden haar eensdeels, en lagten anderdeels, om syn stout bestaan. Men segt, dat doe hy weder by syn selven quam, dat hy door berouw te bedde bleef leggen: 't welk hy niet verborgen dede, maar maakte het openbaar. Syn makkers begeerden, dat hy het eens soude herdoen, maar gaf tot antwoord, dat het genoeg was, eens rasend geweest te hebben. Dit is dan een weinigjen, van 't geen ik uit soo een groten hoop te seggen had: soo gy nu in den sin hebt met my te gaan, soo ben ik verzekert, dat gy u vermaak daar uit sult scheppē, en huppelen. Ik behoefje die woorden van *Circes* niet voor te singen: *Ik sta verbaast, dat gy vertroost zyt sonder onse toover-kruiden te drinken.* Gy sult ook sonder twyffel vertroost werden: gy sult geen *Esels* hooft, noch *Verkens* hert hebben, maar een verstand dat vastter en geoeffender is. Men segt dat de *Slange-stok* van *Mercur* slapen doet, die hy begeert, en wederom doet waken die 't hem gelieft: alsoo sult gy uw oogen ook sonder slaap bevinden.

C R A T O. Gy hebt my, *Luciane*, daar toe t'eenemaal aangeraden, nu kan ik sien en hooren. Ik bid uvv myn vriend, dat, soo gy daar weder na toe gaat, onthoud om my eens mede te nemen, op dat gy daar alleen niet wyfer moogt van daan komen.

LUCIANI

Gelubde.

Hy verhaalt een Historie tusschen Diocles en Bagoas, twee Peripatetise Philosophen, of een gelubde wel Philosopheren mag.

PAMPHILUS en LUCINUS.

PAMPHILUS. **W**Aar komt gy van daan, *Lucine*, dat gy soo by uwselfen lagt? Gy schynt ons altyd blygeestig aan te komen, maar dese uwe lag wil wat meerder in sig begrypen.

LUCINUS. Ik kome van de markt, *Pamphile*: maar ik sal maken dat gy terstond ook met my sult lagchen, wanneer ik u sal vertelt hebben een woord-wisseling van twee Philosophen, die ik daar aanstonds gehoort hebbe,

PAM. 't Is alreeds wat om te lagchen, dat twee Philosophen met malkander in een woerde-stryd zyn. Alhoewel ik acht, dat alles wel sonder een dikke neusen een paar blauvv oogen toe gegaan is.

LUC. Wat segt gy? meint gy dat het soo stil toe gegaan is, daar sy malkander heele vullis-karren met schimp-woorden op den hals smeten?

PAM. Misschien van hare disciplinen en opinien, na haar oude gewoonte?

LUC.

Luc. Neen, het is al vry vvat anders: want sy waren beide van eene secte, en eender schole, nogtans rees onder haar een voornaam dispuut. Vorders de Regters die daar over saten waren na de deftigste des Republyks, de outste en de wyfste van allen, by welke ymant hem soude schamen, yts ongerymts voor den dag te brengen.

P A M. Waarom segje my niet in 't kort wat van de saak is, op dat ik dan mede lag?

Luc. Gy weet dat den Opperbevelhebber een seker salaris bestemt heeft aan yder soort van Philosophen te geven, te weten aan de *Stoici*, *Platonici*, *Epicurei* en onder allen ook aan de *Peripatetici*: soo dat yder secte een even grooten loon heeft. Vorders als'er een gestorven is, succedeert weder een ander in syn plaats, die daar toe met gemeene stemmen gekoren wert. Ook soo was dit salaris geen Offe-huid, nog gelyk de Poëet segt, een offerhande: maar sy krygen jaarlyks tien duisent stukken gelts, om de jeugt te leeren.

P A M. Soo is't: ook soo seggen sy, dat'er onlangs een gestorven is: een, soo ik gis, van de *Peripatetici*.

Luc. Dat'swaar, het was't puikje van allen, waarom sy in de besondere stad woord-gemeen warē. Tot nog toe was'er niet belagge-lyk onder haar begaan, als alleen, dat, dewyl sy Philosophen waren, het gelt niet en moesten achten: niet te min twisteden sy daarom soo heftig, even als ymant die voor syn va-

derlant, of voor d'eer van syn voorouders streden.

P A M. Het is een besluit der *Peripatetiken*, dat men het gelt niet al te seer moeste verfuimen, maar dat men die in de derde rang der goederen moest stellen.

Luc. Gy segt wel, derhalven is haar dien oorloog uit het vonnis der Ouden ontstaan: hoort nu wat daar op gebeurde. Daar waren der twee die over de lyk spelē van desen verstorvenen woord-gemeen geworden waren, en onder haar twee die malkander in kragten niet veel en weken: te weten, dien *Diocles* den ouden, gy weet wel wie ik mein, dien grooten twistenaar: By welke nog *Bagoas* was, de welke wel een gelubde schein te zyn. Eerst hadden sy 't van de Leere, en doe van de Besluiten en opinien der Philosophen; elk toonde syn proefstuk dat hy een navolger was van *Aristoteles*, soo dat d'een den anderen in dese stryd, niet en kon vermeesteren. Eindelyk *Diocles* quam daar op uit, dat hy op het leven van *Bagoas* wat schimpte: en *Bagoas* aan hem wederom.

P A M. Met regt *Lucine*, want als ik daar over geseten had, souw ik alleen gesien hebben, wie de beste manieren had, en niet wie best en veerdigts disputeren kon.

Luc. Gy hebt het wel voor, ik stem het ook toe. Maar doe sy nu versadigt varen van scheld en schimp-vvoorden, soo seide eindelyk *Diocles* dit, dat het onredelyk was, *Bagoas* voor te stellen, om gemeenschap

fchap met de Philosophie, of des zelfs salariste hebben, dewyl hy een gelubde was. En dat soo een foort van menschen daar niet alleen van hoorde afgehouden te werden, maar ook van het Heilige en de gewijde Vaten. Kort, dat sy uit alle gemeene volks-vergaderingen moesten blyven, toonende dat daar yts ongelukkigs by was, voornamentlyk wanneer ymant dusdanigen 's ogtens te gemoete quam. Hy hadde daar veel woorden af, seggende, dat een gelubde nog man nog vrouw en was, maar yts dat met beide gemeenschap had, en agte het als een wanschepfel in de natuur.

P. A. M. Dit is seker een nieuwe foort van beschuldige *Lucine*. Ik moet om soo een vonnis lachchen Maar sweeg den anderen daar op stil?

Luc. In 't eerst sweeg hy stil, maar daar na begon hy met een vrouwe stem te spreken, seggende: dat *Diocles* hem ongelijk dede, dat de Philosophie voor de Vrouwen niet uitgefloten was. Hy noemde *Aspasia*, *Diotina*, *Thargelia* op, die syn saak defendeerden: met nog een gelubden *Academicus*, geboortig uit *Gallien*, die een weinig voor onse tyd een grooten naam by de *Grieken* had. *Diocles* wilde hier voor een stok in 't wiel brengen, en sulks beletten; halende op 't geen meest van de *Stoïci*, voornamentlyk de *Cynici*, om te lachchen gesegt was, wegens de onvolmaakte lighamen. Het principaalste van de saak was, of soo een gelubde bequaam

was om te Philosopheren , en opfigt over kinderen te hebben : Want een Philosoph behoorde alle deelen des lighaams te hebben, voornamentlyk een langen baard, om eenige aansienelykheit daar meete betoonen, en dat hy niet onwaardig moet schynē die tien duisent dragmen van den Veltheer te ontfangen. Ook dat die gelubt zyn , erger waren dan die van natuuren gelubt waren: Want die nog wel wat mannelyks uitgerigt hadden. Dat de gelubde de Kraijen gelyk vwaren , die men nog onder de ravens nog onder de duiven kon rekenen. d'Ander antwoorde daar tegen , dat men in dat geval niet en handelde van de figuur des lighaams, maar van des selfs deugden en goede hoedanigheden. Hier over citeerde men *Aristoteles*, welke sig verwonderde over den gelubden Tyran *Hermea* uit *Acarnen* geboortig: soo dat hy hem gelyk de andere Goden offerde. *Bagoas* dede daar nog by , dat een gelubde bequamer vvas om de Jeugt te onderwyfen , en de Spreuk van *Socrates* haar niet toe en quam , vwant sy geen noot en hadden om de jonkheit te verleiden. Wat aangaat de Baard , die vviest hy al vvel te defendeeren ; Want soo men een Philosoph uit de baard moet kennen , soo behoort een Bok voor-al de voorgang te hebben. Daar stond nog een derde by (wiens naam ik swygen zal) Wel Regters, seide hy, dese gelykt uiterlyk vvel met een vrouwe hem , en voorts een gelubde ; maar soo y-

mant

mant segt ik syn kleederen ontdekt , sal hy seker vvel een man gelyken : of sy moesten liegen , die seggen dat sy hem somtyds in overspel bevonden hebben. Dit gesegt zynde , begonden sy alle te lachchen. Vorders, *Bagoas* vierde nog meer hier door ontstelt, vverdende blont en blauw om het hoofd, en het koude sweet brak hem uit , beschaamt zynde dit overspel te bekennen ; evenwel durste hy daar niet tegen seggen.

P A M. Dat is seker om te lachchen gevveest , 't vvelk uw geen klein vermaak toegebracht heeft. Maar vvat seiden de Regters daar af?

L U C. Sy konden met elkander niet overeen komen : sommige vvilden , dat men hem soude bekyken , even als men de Slaven doet , vvanneer sy verkogt vverden, dan besiet men of sy tot het vverk bequaam zyn of niet. Andere velden een vonnis dat seer belachchelyk vvas , sy vvilden dat men eenige vrouwen uit een Bordcelhuis soude halen, en laten die met hem eens een kunsjen doen : daar sou een van de oudste Rigters by staan , de vvelken agt sou nemen of hy syn dingen vvel dede. Doe bersten sy alle uit in lachchen , ja vvas niemant tegenwoordig die hem de buik van lachchen niet seer en dee. Men stelde de saak uit om daar over na *Italien* te schryven. Nu vvas den anderen vol meditatie om een goede beschuldige tegen hem in te stellen. Daar-en-tegen vvas *Bagoas* een man , en
dee

dee daar syn neering mede. Dit is het beste deel, myn vriend, in de natuur kunde, dieniet tegen gesproken kan werden. Derhalven wensch ik, dat myn Soon, die nog heel jong is, geen geest of taal alleen heeft, maar voornamentlyk het teel-vverktuig fix heeft om kinderen te teelen.

L U C I A N I

Minne.

In dese Samen-spraak wert van het Minnen en des seljs vermaak gesproken.

LUCINUS, THEOMNESTUS.

LUCINUS **G**Y hebt myn ooren met het minne spel, lieve *Theomneste*, in't begin van de dag al vergenoegt, ik die lang door de studie vermoit was, ben door uw soete woorden verquikt. Myn kragten syn te swak, om geduurig te studeren. Myn arbeit verlangt om een uitvlugt te hebben. Ik heb door die dertele woorden in den morgenstont, my wonder verquikt. 't Scheelde weinig of ik heelde my in *Aristides* te syn, die met die *Milesise* spreek-woordjes soo doornait was. Ik ben bedroeft, by uwe liefden, daar gy soo ampelen stoffe had, dat gy soo vroeg uitscheide: wy sveren uw by *Venus*, soo gy ons daar in vergenoegt hebt met spreken, 't sy dat uw een mannelyke hitte, of by *Jupiter* een vrouwelyke lust over-

overgekomen was, dat gy sulc eens herheugdet, om dat optewekken. Want wy sullen een Feeft ter eeren *Hercules* hebben. Gy fyt niet onbewuft hoe heet en genegen die God tot *Venus* is. My dunkt dat hy feer gewillig een offerhande van fulke woorden soude aannemen.

THEOMNESTUS. Gy soud eerder, *Lucine*, de baren van de zee en de dikke neervallende sneuw tellen, dan mijne liefden doorgronden. Ik mein haar Pylkoker al schoontjes uitgeleegte hebben, want als fy na andere sullen vliegen, sal de ontwapende regter hand haar leelyk uitlaggen. Soo ras ik onder het getal der jongelingen gerekent wierde, ben ik altijd met dees of gene liefde gequelt geweest; d'eene gedaan sijnde, bekleede weder een ander de plaats. Eer d'eerste op houden, beginnen weder andere. De *Lernaïse* hoofden sijn duifentmaal meerder door een verwart dan de geduurig wederom groyende *Hydra*, die niet van nooden hebben de hulp van *Jolaus*. Men is niet gewoon vuur met vuur te bluffen. Soo een vogt oogige muis-oog woont binnen in my, die alle gedaanten na sig trekt, en geensins versadigt kan werden: Ik denk geduurig by mijn selve, wat vooreen gestoortheit van *Venus* dit wesen mogt. Ik ben niemant uit de *Heliaden*, nog uit de geschillge *Lemniaden*, nog uit geen boerse *Hippolytus* met sijn barse wynbrauwen, dat ik de onversadelyke toorn der Goddinne op my soude geladen hebben.

Luc. Houd maar op *Theomneſte* van de moyelijke verſierde antwoorde. Houd gy uw nog qualyk over ſoo goede fortune, valt het uw ſwaar met ſulke ſoete Dames ſpraak-gemeen te ſijn? ſoud gy ook vvel een purgatie of een klifteer tegen uvv ſiekte van nooden hebben? Want gy ſchynt dootkrank van minne te ſijn. Set vvy die gekke inbeelding uit uvv gedagte, en agt dat gy gelukkig ſijt, dat God uvv die vuile land-bouvv niet op gelegd heeft, het geduurig reifen en over zee ſvverven der koopliiden, of een ſoldate leven uvv ten lote gevallen is. Deſe ſoete kampvegterie is uvv ſorg. alleen, dat gy fray in fyde en purper gekleed gaat, en uvv hairlokjes vol van riekende poijer effentjes hangen. De minnelyke blygheden vermaken u, en uvv ſoete tand is luſtig na de drank. Tervvyl gy proeft, ſijt gy vol hoops: als dan uvv vvenſch voldaan is, en uvv vvit bereikt, dan geniet gy, daar gy lang nagedorſt hebt. 't Geen al tegenwoordig is en toekomen ſal, kittelen uw met even groote luſt. Een vveinig te vooren, eer gy die naam-regiſter (gelyk ook by *Hefiodus* te vinden is) ophaalde, hoe liefelyk lonken uvv die oogen. Uvv ſtemmetje vvas ſoo teeder en ſoet, als dat van *Lycambæ* dogtertjen: uit het gevvaad vvas ligtelyk te beſpeuren, dan niet haar, maar ook des ſelfs geheugenis bemindet. Maar vvat nut ſchept gy uit die reife die gy volgens *Venus* gedaan hebt, verbergt niet voor ons bid ik uw: vvil

Her-

Hercules in dese offerande niet te kort doen.

T H E O M N. Dese god is een stier-eter, *Lucine*, vveinig vermaak scheppende in offeranden, uit vvelke de soete geur hem niet in de neuse open stygt. Maar na dat vvy sijn jaarlykse feest-dag houden, sijn mijn vertellingen, die ik van den vroegen ogtent af begonnen heb, nu tot genoegzaamheit gekomen. Laat nu uwe sang-goddin, van hun gewoone studien vry zijnde, sig desen dag met die god vermaken. Weest my eens een onpartydige regter, wyl ik sie dat gy nog aan d'eene nog aan d'ander sijde meer geneigt syt, welk gy beter agt te zijn, die op mannen verlieven of op vrouwen. Want ik ben van beide zijden even gelyk gewond, als of het op een schaal gewogen was, soo dat ik tot beide grootelyks geneigt ben. Gy, die nu buiten dit nood-lot syt, sult dat best na uw oordeel kunnen overwegen: ik bid derhalven, mijn goede vriend, dat gy sonder doekjes daar om te vinden, regt uit spreekt soo als het op uw hart legt.

L u c. 'k Geloof dat gy my scheert *Theomneste*, of dat gy meint dat dese vertellinge jokken is. Daar is sonder lagchen al vry wat ernstigs in. Ik heb daar, niet lang geleden, een preuf van gehoort, tusschen twee personen, die daar groote geschil-spraken over hadden, vvelke my nog vers in de memorie leggen, en vveinig daar by mijn selven overdagt, hare genegentheyt vwaren ge-

gefchillig met hare redenen, even als gy, die, fnagts met gerufftheit wakker blyvende, dubbelde profyten trekt: d'eene zegende de groote drift beeften, en d'ander het kleine witte vee. d'Eene was boven maten op de jongen verlieft, agtende het *Venus*-fpiel als yts afgryfelyx; maar d'ander was na de vrouwen als rafend. Ik kon 't met geen woorden uitdrukken, wat een vermaak ik uit defe twee famenstrydige liefden fchepte; my dunkt dat de klank des gefpreks my als nog in de ooren fchettert, want het niet lange geleden is. Alle kyf-woorden uit de weeg ftellende, fal ikje van stukje tot beetje vertellen, wat my van beide bejagent is.

T. H. Ik fal opftaan en regt over uw zitten, *Æacides* verwagtede, terwyl hy met fyn veerfen eindigt. Singt gy ons een deuntjen der oude minne glori.

Luc. 't Gebeurde eens op een tyd dat ik met een tweeriemig snel varent fcheepje (welk de *Liburners* fynde Jonifche volken hebben) na *Italien* foude varen, als de tyd begon te naken dat wy te fcheep moeften gaan, foo bad ik al de vaderlantfe goden, en den behoudenden *Jupiter*, dat ik myn reife voorfpoedig mogt verrigten; dit gedaan fynde reed ik met mijn wagentje buiten na het fchip toe. Aan alle mijn goede bekenden adieu gefegt hebbende, (want ik wierde van een groote fleep wyfeluiden, die feer noode van my fcheiden wilden, uitgelei gedaan) ging ik op het fchip nevens het roer zitten; wy roeiden foo

al-

allenxkens na het diep toe, doe begonder een moy koeltjen te waaijen, sy fetten de Mast op, sy bonden de Spriet aan de marsch, sy haalden de Seilen op, doe voeren wy soo snel als een pyl uit een boog. Ondertuffchen 't geen met jok of ernst ons wedervoer is te lang op te halen. De kuft van *Cicilien* verby sijnde, quamen wy aan de boesen-zee van *Pamph lien*. Buiten de gelukkige *Chelidonier* de eind-palen van out *Griekenland*, sijn wy niet sonder groote moite te boven gekomen; aan yder Stad van *Lycien* leiden wy aan. Ons selven met eenige soete praatjes en spreukjes vermakende, tot wy quamen by *Rhodus* die de Son toe geheiligt is, alhoewel jegenwoordig niet een enkelen baarblykelyke voetstap van't voorig geluk te vinden is. Ondertuffchen haalden het bootsvolk en de roeiers het Schip op't lant, slaande eenige tenten op aan de strand.

Ik kreeg terwyl een goeden herberg regt over den Tempel van *Dionysius*, doe ging ik de Stad met groot vermaak besigtigen. Dit is voorwaar een Stad van de Son, door syn nettigheit met de Son overeen komende. Op de wandelplaatsen van *Dionysius* spanfende, sag ik de Schilderien, die oude geschiedenissen by myn selfs herdenkende. Daar quamender terstond twee à dry welke my die gedenkstukken uitleiden. De eerste wist ik selfs by giffing. Na huis gaande, ontmoete my een seer familiere goede kennis, die ik mein dat uvy niet onbekent is, te vve-

ten

ten *Charicles* van *Corinthen* die schoonen jongeling, die syn selven somtyts blanket, om de *Juffertjes*, mein ik, te believen. By hem was nog *Callieratidas* van *Athenen*, die in manieren en gevvaad vyat stilder is. Want dese vvas een overste in openbare spraak-redenen, en Advocaats saken. Hy vvas genegen tot oeffeningen des lighaams; soo seer de *Worstel-speelen* niet minnende, als wel de *Kinderen* die sig daar vertoonden: op welke hy uitnemende versot was. Hy was *Prometheus* niet veel gunstig om de *Vrouwen* die hy gemaakt had, tegen vvelke hy een grooten haat hadde. Doe sy my van verre in 't oog hadden, stapten sy seer verheugt na my toe: my met een groet ontfangen hebbende, begeerde een yder dat ik by hem soude komen. Doe ik hoorde dat sy daar een woord-wisseling onder malkander van hadden, soo seide ik, heden moet ik by ulieden blyven, op dat uwe twist niet te hoog en worde. Ik ben van mening hier twee a dry dagen te verblyven; derhalven vvil ik met ulieden daar wel eens vvoordgemeen van zijn; wy willen looten wie d'eerste beurt sal hebben. Dit haar seer behagende, vvas ik die dag meester van de maalyd, de tweede *Calli-cratis*, en daar na *Charicles*: sy hadden op de maalyd vry veel kosten gedaan, 't vvelk teikenen vwaren van genegentheit t' mywaarts. Desen *Athenienser* had seer veel fraije Jongens, die hy soo lange hield tot de

de baard begon uit te loopen: vwant als sy gebaard vwaren, maakte hy daar van Dispenfiers en Voorforgers van fyn Landerijen, die hy te *Athenen* had. Achter *Charicles* volgde een heele fleep van danfende en fingen-de Vrouwen, en geheel fyn huisgefin, even of het op een Feest van *Ceres* had geweest. Daar vvas niet een man by, alseen klein Jongetjen dat men op d'armen droeg, met een ftok out Man, zynde de Kok, by welke geen jaloufie vvas. Dese vwaren feer veel, en openhertig.

Als het tyd begon te vverden, dat vvy vvederom Zee kiezen fouden, bepraatte ik haar om mede na *Italien* te varen. Als vvy ontrent *Gnidum* quamen, lagen vvy het fchipten anker, vwant vvy vwaren begeerig de Tempel van *Venus* te fien (vermits dat venusagtige en minnelyke van de vaerdigheit en gefwintheit van *Praxiteles* daar feer geroemt vvert:) vvy quamen ftilletjes aan land; ik geloof dat de Goddinne felfs ons fchip bestierde. d'Andere vwaren befig met de vvapenen: dese twee lievende vvat aan een fijde ftellende, ging ik *Gnidus* eens op en neer wandelen, niet fonder lachchen van die pottebakkeragtige dertelheit in een *Venus-ftat*. Als vvy ons in de vvandel-plaats van *Sostratus* vermaakt hadden, gaven wy ons aan den Tempel van *Venus*. *Callicratidas* fag tegen fyn dank dat Vrouwen-beeld, en had daar voor liever de *Thefpienfer Cupido* gehad. Soo ras vvy in het *Venus* bosch quamen,

men, vierden vy van de soete Winden geblasen. De helderheit en dat opperligt, quam niet op een onvrugtbare en steenige grond neder schieten, maar om dat het *Venus* toequam, meer als gemeen vrugtbare, dragende sagte vruchten, en wyd gebladerde boomen, die de lugt als rontom bekaerden. De *Myrten* groeiden daar in menigvuldigheid, om dat die van *Venus* hare Juffrouw gemint wert. Alle boomen waren seer jeugdig en jong met nieuw geschoten hout: tusschen welke verscheide soort van heesters geplant waren, die evenwel geen vrugten droegen: niette min soo hadden sy hare schoonigheden, voornamentlyk de *Cypressen*, en *Platanus* boomen, die cierlyk in de hoogte opschieten. Onder dese staat de overloopster van *Venus*, de *Laurier* boom, die rontom met de minnende klim bekroepen vvert, van welke ook de vrugtbare vvyranken, met haar overvloedige klauvvieren afhangen. 't Is seer vermakelyk *Venus* met *Bacchus* vereenigt te sien, der selver vermenging krygt een soetigheid. Want soo sy van elkander gescheiden vverden, is de minne kout. Onder dese dikke schaduvven, vwaren aangename kelders, ten gebruike voor die daarbinnen haar maaltyt houden. Want daar vergaderde veel volks uit de stad, om vvaarlyk het *Venus*-spel te onderstaan. Als vy ons met dese gevassen genoeg vermaakt hadden, gingen wy van binnen in den Tempel. De Godinne stond selfs in 't midden,

den , uit *Parifen* Marmer gehouven , voor-
 vvaar een deftig stuk vverks , en met een
 gefimuleerde lag toelagchende. Haar ge-
 heele fchoonheit is naakt , fonder eenig
 kleed aan te hebben : behalven dat fy met
 d'eene hand haar fchaamte quansuis bedekt.
 De Meefter van dit stuk heeft uit defen har-
 den Marmer alle leden fyn volle poftuur ge-
 geven. *Charicles* begon byna uitfinnig , en als
 rafend te werden: ô *Mars*, feide hy, gy geluk-
 kigfte der Goden , die om harent wille in de
 banden zyt geknevelt geweest. Daar mede
 liep hy als rekhalfende met volle lippen na
 haar toe om haar te kuffen. *Callicratidas* daar
 by fttaande, en ftille fwygende, verwonderde
 fig daar over. De Tempel heeft twee deu-
 ren , op dat het kykende volk van alle zy-
 den foudē konnen indringen om te fien.

Wanneer wy haar van agter wilden fien ,
 gingen wy door de andere poort , van agter
 in den Tempel : de deur wierde terftont van
 de Deurwaarder, die men meint dat ook een
 vrouw is, toe gefloten , wy ftonden doe ver-
 ftelt over de fchoonheit des beelds. Defen
 onfen *Athenienfer*, die eerst ftilfwygende fag,
 foo ras hy de deelen keek , die de kinderen
 meeft vermaken , wierde daar nog veel uit-
 finniger op den *Charicles* : lieve *Hercules*, sei-
 de hy, wat een uitnemenheit van fchouders!
 hoe bol en poefelig zyn de lendenē, vullende
 de handen des omvattenden ? hoe rond staan
 de billen , hoe aardig van vet doormarmert ?
 men kan met geen tong uitdrukken, hoe
 foet

foet de knepen der billen by een gevoegt
 zyn. De dijen en schein-beenen syn seer
 net op haar maat regt overeind gefet. Op
 soo een wyfe staat *Ganymedes* in den Hemel,
 wanneer hy Goden-drank voor *Jupiter*
 fchenkt. Als nu *Callicratidas* met een Godde-
 lykheit aangeblafen was, fcheelde het wei-
 nig of *Charicles* had door al te groote verwon-
 deringe byna verftyft, Daar begon soo eeni-
 ge vloeijende stoffe uit syn oogen te drup-
 pen. Na dat hy sig in 't verwonderen nog
 niet voldaan had, sien wy op de dye een vlek,
 gelyk een spatfel van flyk op de klederen,
 agtende dat dit een smet was tuffchen de an-
 dere fchoonheit der Marmerfteens. Ik sei-
 de, gelyk het waarschynelyk was, de aart
 van de fteen te zyn: 't welk wel meer ge-
 beurt. 't Was ook de wysheit van *Praxiteles*,
 dat hy de mismaktheit deser fteen wift te
 brengen op die deelen, daar 't minste op te
 seggen viel. Maar de meit, die by ons stond,
 verhaalde ons yts wonderlyks. Daar pleeg
 een jongeling, seide fy, van een goet geflagt
 geboren, menigmaals op de Godinne te ver-
 lieven: en wyl hy dikwyls geheele dagen in
 den Tempel bleef, schein hy religieuser
 als een ander: want hy quam hier 's mor-
 gens vroeg, (eer de Drommel syn schoenen
 aan had,) en wanneer de Son vveder onder
 gegaan vvas, ging hy vveer naar huis; de
 gantsche dag door fat hy over de Godinne,
 haar geduurig fteroogende aanfiende. Sy
 begon, segt hy, fomtyds soo eenig duister
 ge-

gelaat te maken , als of het teikenen vva-
 ren van Minne-klagte. Bevveegt zynde,
 vvilde hy dese moeiljykheit van syn schou-
 deren af schuiven , hy sprak de Godinne
 aan , en telde vier taerlingen van een *Liby-
 sche* Geit op de tafel , en alsoo speelde hy op
 hoop. Soo dikwyls hy geworpen had , het
 geen hy begeerde , voornamentlyk wan-
 neer de Godinne hem gunstig was , soo dik-
 wyl daar geen gelyke oogen vielen , bad hy
 haar aan : hopende verkregen te hebben,
 't geen sy begeerde. Soo hy nu (gelyk het
 gebeurt) wat geringer gesmeten had , en
 een slegte werp hadde , vervloekte hy de
Gniders , als of hem groot leed geschiet was.
 Wederom werpende , verbeterde hy 't gene
 qualyk gevallen was. Als nu syn hert en ge-
 negentheit meer ontsteken wierde , syn alle
 woorden gegraveert, en gelyk als yder boom
 gedwee was , alsoo voor-raamde yder bast
 de schoonigheit van *Venus*. *Praxiteles* wierde
 gehouwen als een anderen *Jupiter* : al wat
 hy kostelyks t'huis had , schonk hy de Go-
 dinne. Eindelyk bersten dese heftige gene-
 gentheden in een uitsinnige rasernie uit.
 Dog hy vond remedie tot syn voldoening.
 Als de Son begon onder te gaan , soo ver-
 borg hy sig heimelyk agter de deur , soo dat
 die daar tegenwoordig waren , hem niet
 sien en konden ; hy hield sig daar seer stil ,
 syn adem bedwingende. Na gewoonte trek-
 ken de Tempel-Meefters de deure toe, maar
 desen nieuwen *Anchises* was binnen gesto-

ten. Maar wat sal ik het bestaan van dese heimelyke nagt t'ontdekken? de voetstappen van syn minnelyke omhelsing waren des anderen daags kenbaar, hebbende die Godinne die vlek, zynde een teiken van 't geen haar wedervaren was. Men meint dat desen jongeling sig uit mismoedigheid van boven neder van de klippen af in de Zee heeft laten vallen, want hy daar na niet meer te voorschyn gekomen is. Terwyl dese Meit dat verhaalde, begon *Charicles* luidskeels te roepen: fiet eens, seide hy, het vrouwen-beeld alhoewel het steen is, wert evenwel gemint. Wat sou men doen, dat men soo een levendige sag, sou niet soo een nagt soo veel gewaardeert werden, als de gebied-staven van *Jupiter*? *Callicratidas* grimlagte daar over: wy weten nog niet *Charicles*, seide hy, of wy niet meer diergelyke praatjes te *Thespien* sullen hooren. Dese *Venus*, daar gy uw' soo over vergaapt, is daar een onfeilbaar teiken af. Op het gene *Charicles* vraagde, dunkt my, dat *Callicratidas* wyselyk antwoorde. Want hy seide, dat, wanneer als desen jongeling de tyd van een nagt tot syn wil gekregen had, hy ligtelyk syn voldoening had, want hy aan het Marmor hing als de jongens: vvillende seggen, dat sy van vooren met haar teel-werk niet doen en konnen. Veele woorden sonder verkiesing tegen malkander uitgespouwt hebbende, quam ik daar tusschen beiden, seggende: mannen broeders, vvilt vvat zediger vvoord-vvisseling doen: vvant

. een

een betāmelyke Wet komt de Geleertheit en de Wysheit toe. Houd op van dese praat, en doet beide daar een soet verhaal af, want daar is nog tyds genoeg eer wy s'cheep gaan. Dese ledige tyd kunnen wy dan in vrolykheit besteden, en tot die dingen wenden, die ons met profyt nuttelyk kunnen zyn. Laat ons hier van de Tempel gaan (want daar komt een groote troep volks, misschien uit godsdienstigheid) en by een van die maaltyden sitten, op dat wy met stilte en vermaak hooren mogen, 't geen een yder sal by brengen. Onthoud, dat die van daag overwonnen sal worden, en ons hier na maals niet meer moeiljk sal vallen.

Dit s'cheen haar te behagen. Wy gingen uit, ik was verblyd, en sonder sorgen: sy ondertuffchen gingen vol gedagten, al haar Muise-nesten die sy daar van in de kop hadden, t'onderste boven halende: even als of'er een Koninkschap aan te vaarden, of een heir-leger ten strijde te voeren was. Nadat wy onder een dikke schaduwe gegaan waren, om de brandende Son te wyken, gingen wy stilletjes neder sitten. Dese plaats is seer aangenaam, seide ik, (want de stapels songen boven ons hooft) sittende in 't midden als Rigter, die *Eliaa* met haar Wymbrauwen voor my houdende. Een wierp het lot wie eerst beginnen soude, 't welk *Charicles* te beurte viel. Wanneer hy het voorhoofd en het aangesicht wat gevreven had, begon hy in deser termen: my-

ne beden roepen uvv lieve *Venus* tot een Vrouvv en helpster. Want alle vverken, soodaar maar het minste drupjen van uvv over beademt vvort, dat sulx onverbeterlyk is: ook hebben uvv de minne-spreukjes onder anderen hoog noodig. Gy syt haar ingeboren Moeder. Gy syt een voorspraak der Vrouvven, en een Vrouvv der Vrouvven. Geeft de Mannen dat sy Mannen blyven, gelyk sy geboren syn. Ik aanroep in 't begin myner redevoering uvv als een al-moeder aan, en Wortel-schietster van 't gantsche mēsch geslagt, roepende tot getuige 't geen ik voorgestelt heb. De natuur des heel - al sy heilig, vvelke de hoofd stoffen van Vuur, Lugt, Water en Aardet'saam geschakelt, en den levenden adem ingeblasen heeft. Derhalven weten wy dat wy een maakfel zyn uit vergankelyke stoffe, en dat ons een kleine levens-maat door het noodlot uitgerekte is: sy heeft uitgevonden dat d'eene ondergang des anderen geboorte soude zyn. Soo dat by geduurige involgen het menschelyk geslagt altyd in 't leven blyft. Want de mannen heeft sy gemaakt als een eige grontvest der zaden, en de vrouwen als des selfs voetsel. Doende by yder geslagt syn natuurlyke teel-drift, sood dat die beide t'saam verknogt zyn, haar een Heilige Wet inboesemende, dat sy by elkan-der moeten blyven, met haar natuur te vreden zynde, op dat geen vrouw de aart van een man soude aannemen, nog de man we-
der-

derom vervrouwen sou. Derhalven is de byeenkomst van Vrouwen en Mannen tot op dese tyd by opvolginge in swang gebleven : geen man sal seggen dat hy uit een man geboren is. Onder twee eerloftige namen blyft alle eer des genen , die syn vader en moeder even gelyk eert. In 't begin , wanneer het leven in den Helden-staat was , en de goede deugden oeffende , gehoorzaamden sy de natuurlyke Wetten. Doe vereenigden sy na haar ouderdom met de Vrouwen , en de vaders hadden edelmoediger kinderen. Weinig tyds daar na van de grootheit tot diepen afgrond der wellusten neerstappeude , hebbense nieuwe en omgekeerde wegen uitgevorst. Dese wellust is wonder wel ingewikkelt. Ymant is dan d'eerste geweest die syn moeder aanschouwt heeft als een Vrouw , uit een van beiden deser oorsaken , of dat die hem door kragt van een Dwingelandie hem soo gehaast , of met eenige loose en listige woorden aangelokt heeft : een natuur komt overeen in een bed : als sy malkander aansien , werden sy niet beschaamt over 't geen gedaan wert. By de steenklippen , zaijende , segt men , krygt men een groote wan-naam voor een kleine vreugt. Men sou seggen dat de stoutigheit selfs des Dwingelandischen gewelts soo ver ingekropen was , datse de natuur door het yser , als bekerk-rooven. De mannelyke Manheit uitgeput , en uitgemergelt zynde , hebben sy overvloedige maten van wellust gevonden.

Syzyn ongelukkig en ellendig , en fchynen wel kinderen , wylfe geen mannen blyven ; fy hebben een twyfelagtige verborghentheit van een dubbele natuur : want fy niet bewaart werden , waar toe fy geboren zyn. Het jeugdig bloempjen dat fy hebben , verwelkt eer fy tot rype jaren gekomen zyn. Out werdende , acht men haar als de kinderen , zynde van alle mannelyke minen ontbloot. Die fchelmfche fagtigheit , de Meesteres van alle ondeugt , bedenkt de eene fchandelyke welluft op d'ander , en vervalt tot een fiekte die geen betamelykheit meer heeft ; niet langer wetende wat dertelheit en vuile befwalktheit is. Dat ymant fig by de voorfienigheit hield , en een vafte voet had , welke een Wet gemaakt heeft , fouden wy ons vergenoegen met de by-een-komften der Vrouwen , en alle vuile fmetten afgefondert leven. Voorwaar de Dieren , die door geen boofe lufte kunnen verkeert en bedorven worden , leven onberispelyk. De Leeuwen fiet men niet woeden tegen Leeuwen : want als haar *Venus* genaakt , voldoen fy hare luft met haar wyfjes. De Stier bevrucht de drift der Koeijen , en de Ram fyn heele troep. Wat meer ? gaan niet de wilde Swynen na haar hollen ? en de Wolven by de Wolvinnen ? Om met een woord te feggen : niemant van de Vogels , nog van de Dieren die op de Aarde zyn , fal't mannetje met het mannetjen te famen komen ; maar fy blijven al onder de onverbreeksame be-

besluiten der voorfienigheid. Maar gy-lieden , ô vergeefs Wys-geroemde, een dier dat waarlyk flegt en boos is, de menfchen die door een nieuwe fiekte fondigen, fmaat gy niet met elkanderen ? Met wat een dommen en blinden yver dwaalt gy van 't geen gy hoordet te volgen ? als yder een fyn best dede, fou daar niemand van een andere foort overblyven. Hier uit wert weder die redenvoering voor de *Socratici* gebooren, waar door het gehoor der kinderen bedrogen wert, die nog haar behoorlyk redenkavelend verftand niet en hebben : maar dat nu door de voorfichtigheit op den hoogften trap gekomen is, kan niet licht onttrokken werden. Sy verfieren een sekere fiels minnen : dog wyl fy de fchoonheit des lighaams vreesen te verlieven, noemen fy haar Minnaars van de Deugt : waar over ik my menigmaalste berften meende te lagchen. Wat komt u over, gy alte fwaarmoedige Wysgeeren : dat gy, 't welk al lang een proef van figgegeven heeft, gy die grys en out zyt, getuige van de Deugt geeft, fulks foo verwaarlooft : alle defe groote liefde is op een jongeling , dewyl nogtans in hem de reden en de kragt om te oordeelen, geen plaats hebben ? Is hier toe een Wet, dat alle wanfchapene en der quaatwilligheit gestraft werde, en 't geen fchoon is, regel regt als goet en eerlyk geprefen werde ? maar na 't feggen van den grooten Tolk der waarheit *Homerus* : een ander steekt minder uit met

lieffelyke mond, maar God geeft de gedaante om Deugden te spreken, die hem sien, werden met woorden gestreelt: hy spreekt selfs ontwrikbaar, vermengt met lieffelyke schaamte; in't midden van allen zijnde, is hy uitstekende van aanzigt: door de Stad gaande, wert hy aangesien als een God. En weder op een ander plaats spreekt hy: binnen uw lighaam woont geen ziel. Voorwaar dien manhaftigen *Ulysses* wert meer gepresen als dien schoonen *Nireus*. Hoe is het dan met de Wysheit, Regtveerdigheid, en d'andere Deugden gelegen, die onder de volmaakte en welbeheersende mannen, als een erf-order gekregen heeft; uw komt geen minnetoe; die schoonheit in de kinderen, maakt die wel eenige groote innerlyke bequaamheit? Wie sal de deugt van *Alcibiades* voor goet keuren, wanneer hy de Beelden der Goden om verre hief, en met die geroemde woorden in de *Eleusinise* feestelykheit grasseerde? Wie sal getuigen dat hy een minnaar is geweest, als *Athenen* verraden, en *Decelia* met dikke muuren versterkt wierde, en syn gantsche leven in tyrannye uitbrak? maar tot dat syn baard (volgens dien Heiligen *Plato*) nog niet uitgebroken was, wierd hy van yder bemint: maar na dat hy van een jongen tot een man geworden was, wanneer syn verstand en begryp begon te vermeerderen, wierd hy van een yder gehaat. Wat willen sy door vuile genegentheden van woorden sig de schaamte toe-eigenen, daar de schoonheit

des lighaams meer een innerlyke deugt van de Liefhebbers der jongelingen genoemd werd, dan van de wijse?

Dit fy dan genoeg om niet met al te grooten jaloufiegewag van die naam-rug-tige Mannen te maken. Van al te grooten leer-drift, fal ik tot uwe leer-drift neer-klimmen *Callicratida*, ik fal bewyfen dat de Vrouwelyke het overwint van de gemeen-schap der Kinderen. Voor eerst fal ik toonen dat de altyd blyvende vermaken beter fyn, dan die voor eenige tyd alleen haar duur hebben. Een stille verby vliegende welluft, eer men te degen weet wat die is, wort opgehouden. 't Geen blydfchap verwekt, hoe die meer vermeerdert wert hoe beter. Och, of die spaarende Spaar-god-din den draad onfes levens foo vroeg niet af en sneed, en in dese levens-tyd een geduuri-ge genoegzaamheit was, sonder dat'er eenige qualen of ontsteltheden der sinnen quamen. Wy fouden een geduurige by-een komft, en nooit wykende Feest-dag houden. Maar wyl een boosen God het beste goed nydig is, fyn voort tegenwoord g, die dingen dan alderloetft, wanneer fy lang duuren. Derhalven een Vrouws-perfoon van dietyd af datse Vryfter is geweest, tot het midden hares ouderdoms, is bequaam tot de omhelfinge des Mans, eer de ver-schrimpelde rimpels het voorhoofd inne-men: Niette min wyl de tedere jaren ver-by fijn, kan fy door ervarentheit yets wijf-

felijker en verftandiger voor den dag brengen, dan die jonger fyn. Maar foo ymant eens een jongen van weinig jaren aan boort komt, die fal fchijnen eenige genegentheden te hebben, achtervolgende een twyfelagtige *Venus*, want out geworden fynde, is het vleisen de leden vaster en harder van deelen, dan die jong en fagt zyn. Haar kennis ruig, en de beenen borftelachtig. Wat hier nog meer van te seggen valt, laat ik oordeelen, die daar kenniffe door ondervindinge af hebben.

In de Vrouwen fteekt de koleur altyd uit, en de rykelijke famenvlegting der hair-lokken, fwart en aangenaam als de bloeyende Hyacinten; andere laten het op de rugge fwaijen, fynde een cierlijkheit der fchouderen; andere hebben het agter de ooren of ontrent de flapen des hoofts, veel meer gekrult dan de *Apium* in 't veld. Voorts op het lichaam niet een haartjen, fynde doorfchynent als de Barnsteen, of het *Sidonife* Glas. Waarom fal ik niet achtervolgen de onderlinge welluften, daar gy met defe aangedane Wet even grooten blydfchap van hebt? wy beminnen niet alleen de by-eenkomsten by elkander, maar wy fyn door een vriendelyke en minnelyke gemeenfchap t'faam vervoegt. Dat aangenaam is achten wy goet; en dat minder is, vlieden wy. Daarom is 'er een gemeene Tafel uitgevonden, en dat de vriendschap verwekt ftaet in 't midden; wy doen den buik te goede,
niet

niet alleen met *Thafien* Wijn , of lekker toebereide spijs , maar dat is foet en aangenaam 't geen men met malkanderen heeft ; de welluften die ons gemeen fijn , wekken grooter blijdfchap. Die t' famen-komften met de Vrouwen , heeft een vergadering en gelijke verpoofing van vermaak. Want malkander evengelijkig aandoende , werden in grooter welluft verfmolten. Ten fy men na de rechten *Tirefia* moest gaan , te weten dat het Vrouwelijk vermaak t' eene-maal het Mannelijke verby ftapte. Ik agt het eerlyk te fyn , dat men niet eigen begeerig is , om yets goets vo or fijn felven te nemen : maar te vreden te fijn met het geen ymant mede gedeelt is. Niemand is foo dwaas niet , die dat van Kinderen fal seggen : maar de ander die aangedaan is , hoedanig hy dat agt , de welluft als uitnemende , en fyn eigen bevattende , gaat heenen : die nu de fmaat geleden heeft , krijgt eerst pijn , en dan komender hem tranen over : een weinig daar na , als de pijn wat aflat , fult gy hem geen meerder moeyelijkheid aandoen , maar ter waerelt geen welluft. Soo men ytwes fraeytjes mogt seggen ('t is , mein ik , wel betamelyk in *Venus* Bosch) te weten een Vrouw , *Callicratida* , haar eenigfins op de Kinderwyfe gebruikende , foo iffer tweederlei maniere aan haar te gebruiken. Maar dat een mannetjen heeft het vermaak van een Vrouw niet. Daarom foo het uw lieden behaagt , laten wy rontom al in een

heining beschut werden. Soo het nu de Mannen met Mannen betamelyk is, met elkander gemeenschap te hebben, laten dan de Vrouwen malkander ook soo minnen. Wel aan dan nu, gy jonger ouderdom, en vindster van nieuwe lusten, na dat gy het Manne geslacht sulke wegen van dertelheit hebt uitgevonden, wilt ook de Vrouwen met de selve magt begunstigen. Laten sy dan by malkanderen ingaan, als de Mannen: met malkander t'samenvoegende het werktuig van alle dertelheit, dat seer duister en wanschapen is, uit onvrugtbaarheid bestaande, laat een Vrouw als een Man by de Vrouw slapen. Die selde gehoorde naam schaam ik my te seggen, van de onbeschoftheit van *Tribace*, laat hieren daar vry pafseeren. Elk Vrouwenhuis sal een Minne-huis syn, alwaar men schandelijke Man-vrouwige minnen sal bedryven, hoe generens is het dan van de Mannen tegen een Vrouw te verhitten?

Dit dan alles aangehoort hebbende, moest ik by my selven lagchen, en wende myn oogen na den *Athenienser* toe: 't Is een spelen een lag, seide ik, *Callicratida*, ik meinde dat ik als Rechter sit, ik weet niet hoe ik, door de heftigheit van *Charicles* tot sulke ernstige gedagten vervoert ben. Hy is soo heftig geweest, als of hy in de wyk van *Mars* van eenige moort, brandstiging of tooverije, woort-gemeen was. Soo der ooit gelegenheit geweest is, soo is

is het nu tyd dat gy na *Athenen* gaat. Voegt uw by *Pericles*, en leit die tien gewapende redenaars tongen ter neer, met uw eene reden, die tegen de *Macedonier* aangaan; stelt een van hare daden voor oogen, die sy in *Pnyce* gewoon syn uit te regten. Als nu *Calli-cratis* een weinig gepeinf had, voor foo veel ik uit syn aangefigt giffen kon, fcheen hy voltwift, vreefe en dreigingen te syn, om foo tegen syn makkers reden aan te kanten.

So de Vrouwen, segt hy, de magt hadden om in alle by-een-komften, pleitbanken, en andere burgerlyke faken te fitten, fouden sy uw al lang met gemeene ftemmen haar opperfte president en voorganger gemaakt hebben, en uw rontom de Markt met Koperen ftok-beelden vereeren. Sy fouden fig felven fulke wysheit en geleertheit niet daren aanmatigen, die men van haar fpreekt; wanneer men haar verlof van fpreden gaf, niet die welke de gewapende *Telefilla* tegen de *Spartanen* uitgevoert heeft, door welke den verwyfden *Mars* te *Argos* onder de Goden gerekent is. Noch die Honigfoete *Sappho*, daar *Lesbos* foo van roemt; en *Theano* een Dochter van de *Pythagorife* wisheit. Miffchien heeft *Pericles* syn *Aspasia* foo niet beschermt. Als het wel betaamelijk is, Mannen voor Vrouwen te noemen, laat ons dan ook Mannen voor Mannen noemen. Syt gy dan ons gunftig *Venus*, want wy houden uwe min in eeren. Iks
mein-

meinde dat dese onse vrolyke twist in jok en spel soude eindigen: om dat de woorden hier uit geresen, voornamen voor de Vrouwen te wys-redenen te zyn, welke gelegentheit ik niet geern verby liet gaan. Want de mannelyke liefde, is alleen een gemeen werk van de deugt en wellust. Ik wenste wel, soo het eeniger maten konde geschieden, dat dien seer gelukkigen *Platanus* boom van d'*Academie* en 't *Lyceum*, die de *Socratische* redenvoering wel eertyds heeft gehoort, dat die by ons mogt wesen, alwaar de aansittinge van *Phedrus* was, volgens den heiligen Man, met groote gunst begaaft. Sy soude misschien als die *Dodoneische* Poekeboom, met een goddelyke stem door de takken heen bersten, en de minnerijen van de Kinderen spreken, gedagtig fynde dien schoonen *Phedrus*. Maar om dat sulx niet en kan geschieden: want hoe meenig issertussen de Bergen die schaduwtig is, met de wederom klinkende Zee-baaren: wy syn vreemdelingen in een vreemde aarde, en *Gnidus* is tot voordeel van *Charicles*: de waarheit fullen wy nogtans niet verraden.

Weest gy bytyds by ons, gy Lugt-god en Priester *Cupido*, beschermer der minnen verborgentheden; gy syt geen boosaardig Kint gelykuw de Schilders al spelende verbeelden: maar die de eerste beginselen voortgebracht hebben, volmaakt en onberispelyk. Want gy hebt uit een duistere ru-

we klomp, 't heel-al uitgespannen ; gy hebt de gemeene Graf-ftede des werelts weg genomen, en de aarde verciert, en hebt de aart-einden des waerelts verscholen, daar fyn de yfere Posten, en de Kopere drumpelsaan de Poorten. Soo dat die daar feer streng en onwinbaarlyk bewaart fynde, tot wedergang na den Hemel afgekeert werden. Gy hebt de nagt in een dag verandert, gy fyt werkbaas van alles dat adema heeft, en ademloos is. De mensch een bysondere eenhertigheid inblasende, die groote genegentheden tot minne hebt gy t'faam gefchakelt : op dat de gemoederen, die nog sonder quaat befwalkt waren, in een mannelyke volmaaktheit fouden verdueren. Het trouwen, fynde middelen van fuccessien, fyn uitgevonden : alleen de mannelyke liefde is als een gebod in de gemoederen der Philosophen ingeboesemt. Alle die dingen, die uit yets geheels vry en met alle betamelykheit goeffent werden, krygen meer eeren, als welke een tegenwoordige noodfakelykheit van nooden hebben ; en in der daad 't geen eerlyk en betamelyk is, 't gaatte boven 't geen uit nood-dwank gefchiet. Daarom soo lang het leven der menschen rouw en onbeschaaft geweest is, en van dagelykse ondervindinge ontbloot was, stond het vry door vermaak tot beter te keeren, die dan verworpen hebbende, was eensdeels met tegenwoordige, anderdeels met nootfakelyke te vreden : de aanstaande

tyd, fal geen beter foort van leven verſchaffen. Maar als'er gebrek en ervarentheit begon te komen, zyn de wetenſchappen en kenniſſen aangegroeit. 't Welk men uit het aanwas der gemeene kunſten ligtelyk beſpeurt: Want ſoo ras de eerſte menſchen gevormt waren, hebben ſy middelen tegen den honger moeten uitvinden, welke doe eerſt de kruiden en ſagte uitgedolvene wortelen tot ſpyſen gebruikten, met de eekelen der Eiken-boomen. Maar de latere tyden hebben dat voor de beeſten gelaten, wyl men het zaijen van Gerſten en Tarwe vond. Niemand en is ſoo dwaas niet, die ſeggen ſal, dat de Eekelen beter zyn dan de koorn-aaren. Wat meer is, hebben niet de naakte menſchen haar rokken van beeſte-vellen gemaakt? en ſig voor de koude in ſpelonken verborgen? en hutten gevlogten van takken van boomen? daar na hebben ſy haar beter klederen en makkelyker huifen gemaakt: eindelyk hebben ſy haar klederen geverft en gebloemt, en huifen van koſtelyke boomen en marmer-ſteenen gebouwt: ſoo dat alle deſe kunſten haar waſdom en volmaakte ſtand gekregen hebben; elk heeft wat uitgevonden en by gedaan. Dat dan niemand de mannelyke liefde van de oudetyden af en begeert te brengen. Want doe moeſt men met vrouwen verkeeren, op dat het menſchelyke geſlagt niet en ſoude vergaan. Daar moeſten verſcheide leeringen en begeerten tot fraije deugden in de waerelt

Komen, op dat met die Goddelyke Philoſophie de Minne der kinderen ſoude groeijen. Want al wat te voren niet uitgevonden is, quam daar na. Wilt niet agten, *Charicles*, dat het Minnen der kinderen ouder ſou zyn, als het byeen komen der vrouwen: die oude oeffeningen moeten daarom niet verſuimt werden. Want ik begon ook haast te lagchen; wanneer *Charicles* de beesten, en de *Scythen* minde. 't Scheen hem leed te zyn dat hy een *Griek* was, want de woorden quamen daar niet ſchraal en vreesagtig vorden dag, maar met een heftige ſtem: de Leeuwen verlieven op malkander niet, nog de Beeren, nog ook de Swynen niet: maar hare begeerlykheit speelt alleen den Baas, waar door ſy op de vrouwen verhitten: en het is geen wonder; want 't geen ymant met recht uit ſyn redenering krygt, konnen die niet verkrygen die gene, welke geen redewiffeling hebben: want voorſeker *Prometheus*, of ymant van de andere Godden, wanneer ſy yder een menſchelyke ziel gaven, ſouden ſy haar niet op de bergen en verlaten plaatſen laten woonen; maar hy ſou yder evendeelig de koſt beſchikken, en wy ſouden alle even gelyke Wetten hebben. Wat wonder is het dan dat de onredelyke Dieren, het een mannetjen op het andere niet en verliest? De Leeuwen verlieven op malkander niet: nog ſy wysredenen niet. De Beeren weten van geen Minne, nog ook wat daar in betamelyk is.

Maar

Maar de menschen die de voorfigtigheit by de wetenschap verknogt hebben, om dat die daar ervarentheit van heeft, stelde vast dat de mannen bestandigst in 't Minne waren. Gy sult onsen aansienlykheit met een deel hoere talletjes niet byster maken; nog die Hemelsche liefde dat kint toerekenen. Gy hebt niet overdogt dat'er een dubbelde God der Minne is, die ons niet op eene manier ontfteken. Daar is een liefde die ontrent kinder-dingen besig is, die de herfenen sonder verstand regeert, welke sig meest in dwaseluiden laat vinden. Dese is meest besig in 't geen de vrouwen aangaat. En dese is de makker van die dagelyksche hoon, die sonder onderscheit een yder aanrant. Maar d'ander liefde is de vader van oude tyden, een swaarwigtig schouw-spel, dat t'eenemaal heilig is, en een bewaarder van gematigder genegentheden, die yts steelens de gemoederen inblaast. Dese gunstige God getrest hebbende, omhelsen wy de wellust met de deugt vermengt. Voorwaar de Min blaast tweederlei geesten uit, volgens den Tragedischen Schryver. Maar de ongelyke genegentheden hebben maar een naam. Want de schaamte is een dubbel-sinnige Godin, soo van de nuttigheit als van de schade, die den mensch veel nut, en veel quaat aanbrengt. Nu is'er ook geen een soort van twisten: Daar zyn twee aarden in de waerelt, waar van d'eene gepresen wert, en d'ander gelaakt. Daar is dan niet nieuw

nog

nog wonder, soo een boofer genegentheit by geval een gemeene naam met de deugt gekregen heeft: soo dat de liefde genoemt wert een onmatelyke wellust, en een zedige weldadigheid. Agt de huwelyken niet, segt hy, soo sult gy het vrouwen geslagt uit de waerelt helpen: hoe sullen wy dan het menschelyk geslagt behouden? het soude yts saligs wesen, volgens den wyfen *Euripides*, dat men sonder ingang met vrouwen tot de Heiligdommen en de Tempelen der Goden quamen, en dat men de kinderen voor silver en gout, in plaats van de voortteeling kogte. Dog de nootfakelykheit heeft ons dit sware jok op den hals geleit, dat de vrouwen moeten baren. 't Geen dat schoon is, dat kiesen wy uit door de reden, de nuttigheit moet daar voor de nootfakelykheit wyken. De vrouwen laat ik teelen, maar sy moeten verre van my zyn in het andere stuk. Wie is'er, die syn sinnen heeft, en sal kunnen verdragen, dat een vrouw haar hoeft hult, en haar seiven op palleert. en somtyds blanket? wiens natuurlyke kleur verdorven wert: vreemde vercierselen bedekken de wanschaphenheit in de natuur, en bedriegen de aansinders. Soo ymant haar des morgens vroeg met den dag siet, wanneer sy uit het nest opgegestaan is, dan siet sy der so leelyk uit, ja als een beest, daar men dikwyls een uur wekkens aan heeft. Daar staan dan die oude wyven en meiden, die van de selve gedaante zyn, met verscheide
blan-

blanketsels om het aanzigte besmeeren. Ook hebben sy het Wyn-nat met water gemengt; als sy de hooftpyn, die sy met Wyn-drinken gekregen hebben, verdryven. Dan gaan sy na haar werk, om haar huid glad te maken. 't Gaat daar dan als in een gemeene sleep, daar elke meid wat besonders brengt: d'een heeft goude bekkens of lampetten, dan hebben sy een heele salf-verkoopers winkel, met alderlei salf-buffen en potjes vol ongeluk, daar soo wat raars in is, om de tanden wit, of de wynbraauwen swart te maken. 't Meeste van den dag brengen sy deur in het hair te vlegten en te streelen; sommige schilderen het hair met een geele koleur, niet te vreden zynde met haareigen natuur. Die nu slegt hair hebben, sulen haar laatste goet te koste leggen, om het selve met yfertjes en andere tuigjes te krullen, en het selve met *Arabise* welriekende Specerijen te poeijeren. Dan moeten nog de muiltjes soo net gemaakt en geboort, en het kleedje cierlyk om het lyf zyn. Alle dat buiten haar is, is niet kenbaarder dan het aanzigt tot de schadelyke nederhangende borsten. Wat behoef ik al die vuile dingen aan den dag te brengen? dan hebben sy Pandanten aan de ooren, en ook Peerlen en Brasletten om de hals en handen. Ook hebben sy wel kroonen om het hoofd gehult, met fijne steenen beset. Van boven af tot de voet-scheenen is alles styf van gout gespannen, 't was beter dat sy met yfere banden

geknevelt waren. Wat leven is dat? dan komen sy voor den dag om de mannen te bedriegen en aan te lokken. De meeste mannen die kennen dan hare namen niet, 't zy dat het *Colidas*, *Genetyllides*, of de *Phrygise* Godinnen zyn, of *Comus*, die op een Herder verliefde. De offerhanden zyn verborgen, en sonder mannen zyn de Mysterien suspect. Wat sal het helpen dat ik de verdorven gemoederen ophaal? Dit gedaan zynde, als sy dan weder vertrekken, dan hebben sy t'huis terstont groote kostelyke baden, en groote excusatie tegen de mannen. Wanneer sy maar al te seer vervult zyn door hare gulfigheit, dat haar strot niet een brok meer bergen kan, dan soo proppen sy het met de vingeren nog in de hals, sy moeten proeven van alle schotels die daar opgedist zyn. Daar gaan sy dan 's nagts op te leggen snorken, en op staande, gaat men weder na het bad. Dit zyn dan teikenen van soo een bestendig leven. Voorwaar als men dit met regt insiet, sou men het maaksel van *Prometheus* moeten vervloeken; berstende uit in de woorden van *Menander*: Seggen sy dat *Prometheus* onverdient aan den *Caucasus* gehangen is? Men draagt hem een *Lamp*, en niets anders goets: dat soo ik mein, al de *Opper-Goden* haten. Hy heeft de *Vrouwen* gevormt, ach! lieve *Jupiter*! dat, quaataardig geslagt! Trouwt ymant nog een *Vrouw*? Hy brengt se heimelyk weg, sig selfs vergetende: want terstond volgender veel begeerlykheden. De *Overspeelder* sit op een *Bruilofis-bed* t
spot^e.

spotten. Hier komen dan verraderien, vreesen, vergiftige bekers, verscheide siekten, en voornamelyk die swarte Nyd, daar de Vrouwen meest mede besmet zyn. Wie sou dese goede dingen soeken te agtervolgen? of wie sou hier pleisier in hebben? 't is best dat de mannen sig daar tegen aankanten, in 't minnen van kinderen. Hy staat dan 's morgens sonder trouwband uit sijn bed, hy wast hem met schoon water, hy doet sijn over-rok aan, welken hy gespt, dan gaat hy uit sijn vaders huis met een statig aanzigt, hy heeft een tamelyke sloop van Pedagogen, die eerlyke werk-tuigen van de deugt zyn, in haar handen hebben sy geen kammen om haar selfs te kammen, nog ook spiegels, blanketfels of Lampetten, als de wyven. Maar verscheide hand-boeken volgen hem van agter na, die van de deugden der Oude schryven. Soo hy in 't Mufyk-spel gaan wil, neemt hy een Lier mede. Hy is in alle wysheit geoeffent, of als hy daar genoeg van heeft, gaat hy om te worstelen. Hy voed *Thessalise* Paarden, die hy temt, en tot den Oorlog vaerdig maakt. Of hy oeffent sich in de wenteling des stofs, besmet synde, gaat hy sig weder baden; ondertusschen leeren de Meesters hem alle zeden der Ouden. Hier mede doorlouteren sy de teere gemoederen; 's avonts eet hy dan met beter lust en de slaap valt hem aangenamer. Wie sou daar niet een minnaar van willen zyn? hoe sou men die *Mercurius*, gesaghebber der worstelaars, niet lief

lief hebben, wie souw dien soet-spielenden Lierman *Apollo* veragten, en dien Goddelijken Paarde-ryder *Castor*? O Hemelsche Goden! ik wenste altyd wel soo een minnelijk leven te hebben, en daar mede te leven en te sterven; en met haar alles gemeen te hebben. Ik sou met hem wel willen siek zyn, en met hem geern schip-breuk lyden. Soo hy van eenig Dwingeland in 't Gevangenhuis gesmeten wierd, ik soude my daar geern by gevangen geven. Die hem hate, soude myn vyand zyn. Ik wilde by hem begraven werden, en leggen, dat onse beenderen vermengt wierden. Dit en zyn geen vercierfels van myne liefde, tegen die het waardig zyn, maar de voorfichtigheit der Helden, die naast de Goden komen, in welke de liefde van vrientschap tot de doot toe geduurt heeft, en eindelyk het leven te gelyk hebben uitgeblasen. *Phocis* heeft van kints been *Orestes* met *Pylades* verknogt: sy hebben God van beider genegentheden als een Middelaar genomen, even gelyk als wanneer sy beide in een vaarttuig waren. Beide hebben sy *Clytemnestra* omgebracht, gelyk als de soonen van *Agamemnon*. Van haar beide is *Aegisthus* vermoort: hare liefde heeft alleen niet doorgedrongen tot *Griekenland*, maar tot aan het einde der *Scythen* zyn sy gevaren, als de een siek was, cureerde d'ander. Op de *Taurice* gront komende, heeft de moeder-wreekster *Erinnys* haar geherbergt. De *Barbaren* daar rontom staande, vel-

viel'er een na syn gewoone rasernien ter neer: maar *Pylades* veegde het schuim van de mont, hy versorgde syn lighaam, en bedekte het met klederen, niet als een vriend, maar als een vader. Als het vonnis gewesen was, dat een van beide moest sterven, en d'andere brieven na *Mycenen* soude bestellen, soo wilde d'eene voor d'ander sterven. *Orestes* smeet de brieven van sig, agtende dat *Pylades* daar waardiger toe was: want dat dese sterven soude, seide hy, dat sou my een groote saak syn: ik ben voor hem om soo gestraft te werden: geeft hem de brieven, dan sal uw sake wel verrigt werden. Laat hy ons die het waardig zyn, doodslaan. Die sig van jongs aan gewennen malkander lief te hebben, werden daar na volherdende.

Wat segt gy, dat het een vreemde wellust is, 't geen ons leven eigen is, en door goddelyke wetten bepaalt, en door successie tot op ons is geraakt? wy nemen hem seer geern met een rein herte aan, gelyk of het een heilige sake was. Want hy is waarlyk salig, volgens de wyse spreuk: hy heeft schoone kinderen, en gebruykt sterke Paarden: daar-en-boven is hy van een tamelyken ouderdom. De *Socraticæ* leertugtē, en dat deftige oordeel om de deugt te onderzoeken, is ook te *Delft* voor goet gekeurt. Want *Pythius* heeft een Godspraak van waarheit uit syn Tempel gegeven, segt *Socrates* de wyfste van alle mannen, die de liefde tot de kinderen, voor't voornaamste van syn leerlingen

gen geagt heeft. Het is betamelyk de Kinderen te minnen, even als *Socrates* syn jongen *Alcibiades* lief had, die onder eene Rok van syn Vader fliep. Dien uitroep van *Callimachus* moet ik hier ook aanvoegen: *O jonge luiden fiet door uw oogen als gymint, gy sult haar minnen als den ouden Hercius syn jongens gebod, soo sult gy voor kloek in de Stad gehouden werden.* Dit wetende, moeten de jongen by eerlyke Kinderen omgaan. Welke liefde niet alleen in 't vermaak moet geschieden, maar moet tot het einde des levens blyven. Dese liefde-band dan, wert vermoort na de doot, synde voor allen een voorbeeld. Soo men de Jongens der Wysgeeren geloof mag slaan, werden sy van de Lugt nog verheven.

Als nu *Callicratidas* dit alles op syn jongelings gesegt had, wilde *Charicles* wederom spreken, doch ik wederhield het, want het was tyd dat wy ons na het Schip gaven. Als ymant daar myn oordeel af begeerd te weten, sal ik dat beknoptelyk antwoorden: uwe Oratien, lieve vrienden, schynen niet sonder voorbedachtheit geschiet te syn. Maar ik meine dat hier al lang over gearbeid is. Daar is niets van beiden overgeslagen. Men kan uw beide voor overwinnaars verklaren. Het trouwen onder de menschen is een saak die nuttig en heilsaam is, wanneer het wel geschiet. Wat aangaat het minnen der Kinderen, acht ik een werk der Wysgeerente syn. In de Vrouwen wast

II Deel. (M m) geen

geen volmaakte deugt. Gy *Charicles* moet 't niet euvel nemen, soo desen *Corinther* voor *Athenen* wykt. Ik heb dan kortelyk al lagchende uitgesproken. *Charicles* schein my seer bedroeft te sijn, even als of hy na de doot soude gaan: maar den *Athener* was vlytig en bly: 't schein dat hy by de *Salaminers* de Persiaanse Vloot overheert had. 't Welk ik ook merkte, om dat hy ons op sijn gastmaal seer deftig tracteerde, wyl hy ons een overwinning maal gaf. Hy was ook veel treffelyker in levens manier. Ik verwonderde my over *Charicles* dat hy soo ligt over soo moeyelyke stoffe soo een kragt van woorden kon te berde brengen. Het gesprek dat in den Tempel by de Goddinne geschiede, 'was ook seer geleert. Gy *Theomneste* soo gy Rechter deser outheden geweest waart, hoe soud gy dat gevonnist hebben?

T H E O M. Gy meint dat ik *Melitides* of *Corebus* ben; soude ik contrarie oordeelen, 't geen van uw soo wel is uitgesproken. Uit dese uwe vermakelyke vertellinge, beelde ik my selven in, dat ik ook in *Gnidus* was, en dat dit kleine huisje die Tempel was. Maar nogtans (ik mein niet dat 'er heden op desen heiligen dag yets onbetamelyks sal gesegt werden: en dat alle lagchen tot de solemneelheit sal behooren.) Ik verwonderde my over de hovaardige Oratie van den Kinder-minnaar, dat die met soo een graviteit gesproken wierde: maar my dogt, dat

dat die niet al te streelende was: dat hy gemeenschap had met een onjarige jongen, en onderwylen de straf van *Tantalus* leed, want hy des zelfs schoonheit sag sonder nut. De liefde heeft verscheide trappen en graden, eerst alleenig moet men met het oog sien, daar na met de tipjes der vingeren aanraken, dan soo moet men daar het gebruik van nemen, dan soo doet hy daar nog syn derde proefstuk by, te weten het Kussen, niet juist soo curieus als men wel wensste, maar men moet soo maar allenkens met de lippen aanroeren, dan soo moet men eens om de hals vatten, en met de handen niet traag syn. Men moet de borsjes eens voelen, en dan wat lager tastende, soo komt men in 't *Venus* wout. Maar waar toe ist noodig dese verborgentheit op te halen? de liefde heeft soo een vermogen dat sy wat warmes aanroert: alsoo begintse van de dyen af volgens den Comedi-schryver, en slaat hem daar mede. Die de jongens minnen, beginnen met haar hoogdravende disputen, die de gemeine man te boven gaan. *Alcibiades* sliep met *Socrates* wei onder eene Rok, maar niet sonder aarde te raken. *Patroclus* wierde van *Achilles* soo niet gemint om alleen over hem te sitten, verwachtende *Ajax*, tot dat hy syn gefang eindigt: maar het vermaak was de middelster des vriendschaps. Als nu *Achilles* droevig was over de daat van *Patroclus*, berste hy uit tot de waarheit: uwe heilige con-

versatie is beter dan uwe dyen, segt hy. Die by de *Grieken Comaste* of slampampers genoemt werden, acht ik voor openbare minnaars. Misschien segt ymant, dat het schandelyk is te seggen: sy syn nogtans waar by de *Gnidise Venus*.

Luc. 't Is tyd dat wy gaan, ik geloof dat de God al op het Lyk-vuur geset wert. 't Is niet onaangenaam te sien, en 't geen hy in *Aeta* uitgerigt heeft, te hooren.

L U C I A N I

Samenspraken der Hoeren.

Even als Lucianus in de voorige Stukken het leven en handelingen der Goden, Philosophen en andere bespot, en hare fouten aangeteikent heeft, alsooteikent hy hier ook de quade bedryven, en dertelheden der Vrouwen aan.

GLYCERA en THAIS.

GLYCERA. Wel *Thais*, kent gy die rood-gepurper-rokten Soldaat niet? syn naam is *Acarnan*, die onlangs met *Abrotonum* te doen had, en daar na met my, kent ghy hem niet, hebt gy hem soo vergeten.

THAIS. Wel *Glycerium*, sou ik hem niet ken.

ver
by
noe
mi
sch
wa
l
dat
't Is
in

L

Ev

G

ni
m
m
ve

kennen? hebben wy voorleden jaar niet met malkander gedronken op 't Feest der eerste Vruchten? hebt gy wat van hem te vertellen?

GLYC. Die schelmagtigen *Gorgona*, die sig inbeelde myn vriendinne te zyn, heeft hem van my door eenige woorden verlokst.

TH. Dan heeft hy met uw uit, want hy heeft nu genoeg om *Gorgona* te streelen.

GL. Soo is 't *Thais*. 't Is my leed genoeg.

TH. 't En is geen wonder! want het gebeurt meer als alle dagen onder onse Hoeren. Daarom moeten wy die droefheit aan een zyde stellen, en *Gorgona* niet beschuldigen. *Abrotonum* was daar over op uvv niet vertoorn. Ik weet niet wat de Soldaat bekoort heeft? hy moet blind geweest zyn, dat hy haar dunne hair niet tot over het voorhoofd sag hangen: en haar half gestorve blaauwe lippen, haar korte hals, met opgezwollen aderen, en een lange neus. Het eenigste dat sy heeft, is haar langte, rechttheit, en dat sy soo aanlokkelyk lacht.

GL. Meint gy, *Thais*, dat *Acarnan* haar om haar schoonheit gemint heeft? Weet gy niet dat haar moeder *Chrysarium*, een tooveresse is, welken al die *Theffalische* tooverkunsjes op haar duimpjen heeft? Die de Maan van den Hemel kon afbrengen! Men segt dat sy ook by nachte vliegt. Sy maakt de menschen ook dol, wanneer sy haar eenig fenyn te drinken gegeven heeft. Ik mein dat sy hem nu louter uitschudden.

(M m 3)

THAIS.

THAIS. Gy sult hem ook nog wel eens by de lurven krygen, om syn beurs te luifen: laat hem maar varen.

MYRTIUM, PAMPHILUS en DORIS.

MYRTIUM. **W**. El *Pamphile*, trouwt gy met de Schipper *Philons* Dogter? sy seggen dat gy alleen wyf opgeflagen hebt. Wat hebt gy niet al duure eeden geswooren! waar zyn nu al die tranen soo haast verdwenen? hebt gy nu uw *Myrtie* t'eenemaal vergeten? daar ik al agt maanden dragts van uw ben *Pamphile*? 'k Keb dit maar alleen van uw te baat, dunkt my, dat gy my den buik hebt doen ryfen, soo dat ik daar na met het kint sal blyven sitten, 't welk voor een hoer te lastig is. Soo het een Jongetjen is, mein ik het niet te vondeling te leggen, ik sal het na uw noemen, om een troost te mogen hebben: dan sal het uw somtyds verwyten, wanneer het by uw komt, dat gy wantrouwig ontrent syn moeder gehandelt hebt. Seker *Pamphile* gy hebt daar geen moy staaltje getrouwt. Ik hebse niet lang geleden op een Feest van *Ceres* gezien. nog nergens af wetende, dat ik met *Pamphilus* noit meer te doen souw hebben. Syt gy dan nog niet getrouwt soo besiet se wel te degen in 't bakkes, om dat het uw daar na niet en berouwt, dat gy soo een kat-oog
ge-

genomen hebt : behalven dat is fy mis-
maakt van scheeligheit : gy kent het pos-
tuur van haar Vaartje *Philo* wel : 't is niet
noodig , dat gy meer na haar omfiet.

P A M. Lieve *Myrtie* , hoor ikje u daar al
weer quinkslaagjes voor den dag brengen,
van Dogters , Bruiloften , Schippers , ik
weet niet wat malle praat gy uitflaat ? sou
ik aan soo een platte kamuis neus verlooft
zyn ? ik weet niet dat hy een trouwbare
dogter heeft. Hy is myn Vaders vriend niet.
Sy hebben onlangs t'famen voor regt ge-
weeft wegens het Veergelt : want hy was
een talent aan mijn Vader schuldig , 't welk
gy niet en wilde betalen. Myn Vader ont-
bood hem voor 't Schippers Gilt , soo dat
hy doe nog nauylx aan syn gelt geraakte.
Soo ik het huwelyken al in den sin had ,
sou ik dan *Demeas* Dogter , die my soo na
bestaat , verlaten , en setten myn sinnen
op een ander ? waar hebt gy dat van daan ?
of suigt gy dat uit uw duim , om my uit te
hooren ?

M Y R. Sult gy dan niet trouwen *Pham-
phile* ?

P A M. Benje dronken of met de kop ge-
quelt , hoe lelt de Hoer my soo aan de kop.

M Y R. *Doris* heeft my dit bange hert
aangejaagt. Want als ik haar om Wol te koo-
pen gesonden had , soo sprak fy *Lesbia* aan.
Vertelt gy het liever selfs *Doris* : misschien
hebt gy der nog wat by gehangen.

D O R. Ik moet verlinken , Vrouw , soo
(M m 4) ik

ik de waarheit niet gesproken heb. Want als ik by het Stad-huis quam, is my *Lesbia* ontmoet, soo seide sy my al lachende; *Pamphilus* uw lieden vryer is de Bruigom met de Dogter van *Philon*. En soo ik 't niet wilde gelooven, gebood sy my dat ik eens in datenge straatjen by ulieden souw inkyken, alwaar alles met kroonen en kranfen behangen was. Ook sag ik verscheide Pypers, Dansers en Bruilofts fingers.

P A M. Wel, sogt gy daar in?

D O R. Ia, en ik bevond het soo.

P A M. Nu verstaan ik het waar gy heen wilt. *Lesbia* heeft het niet al geloogen, en gy hebt de waarheit aan *Myrtje* over gebracht, gy lieden sijt beide te vergeefs soo angstig. Dat en is geen Bruiloft die ons toehoort: maar het schiet my in den sin, 't geen mijn Moeder my gisteren sei, doe ik van u went van daan quam. Want sei se, *Pamphile* uw mede-gesel *Charidemus*, de Soon van uw buurman *Aristenetus* die sal de Bruigom sijn. Hoe lange sult gy noch vrijen, hy gaat uw verby? dit hoorde ik soo half en half, en daar op ging ik na bed; 's ogtens vroeg opstaande, ging ik uit: soo dat ik niet en weet het gene *Doris* gesien heeft: en sooje my niet gelooft *Doris*, soo gaat heen en kijkt nog een reis, niet in de wandel-plaats, maar ook aan de deur, of de selve met kroonen of kranfen verciert is: dan salje bevinden dat het onse deur niet en is, maar onse buurmans.

MYR.

MYR. Daar ligt gy my een pak van 't herte: ik sou mijn selfs van droefheit verhangen hebben, soo het waar had geweest.

PAM. Dan moest ik wel met het hoofd gequelt sijn, dat ik mijn Myrtjen sou vergeten, voornamentlijk daar sy van my swanger is.

MOEDER en PHILINNA.

MOEDER. WAart gy gisteren op dat Colation mal of beseten? wat drommel quam uw over? te nochtent eer de Duiker sijn Schoenen aan had, quam *Diphilus* by my al huilende, dat de tranen hem over de wangen rolden, klagende dat gy hem soo afgeteistert had. Hy segt dat uw de Wyn inde bolle geloopen was, dat gy tegen sijn wil danste, en sijn makker soende: waar over hy toornig wiert. Gy verliet hem, en vatte *Lampria* om den hals. Hy meinde sig selven byna te verdoen, als hy dat sag. Gy hebt te nacht niet by hem geslapen, latende hem soo al schreijende loopen, gy sliapt in de naaste Kribbe, soo eenige deuntjes quinkele-rende.

PHIL. Heeft hy uw wel verhaalt Moeder wat hy selfsgedaan heeft? hoe hy met *Thais* de Vryster van *Lampria* woord-gemeen was. Ik knikte hem al toe, niet te

min hy hield fig als niet fiende, hy drukte haar de kuffen foo hart in de wangen, dat'er de lippen naaulijx af te trekken waren. Hier op weende ik, en hy lagte, en luisterde haar wonderlijke dingen in het oor. *Thais* my aanfiende, lagten ook. Als fy merkten dat *Lampridia* quam, en veel kusjes om en weer gegaan hadden, foo voegde ik my by hem, op dat'er 's anderen daags niet te seggen fou vallen. *Thais* opstaande, die danste eerst, haar enkelen tot 'k weet niet hoe verre blood makende, even als of fy alleen de beste had. Doe fy begon op te houden, sprak *Lamprias* niet een eenig woord: *Diphilus* prees haar geweldig dat fy foo aardig na de maat kon dansen, even of hy *Sofandra* van *Calamis* prees en niet *Thais*, gy kent haar seer wel doe fy met ons in het Bad was. Wat heeft *Thais* my niet al smadelijke woorden gegeven? foo ymant, seide fy, sijn dunne kuiten niet en schaamt, die sta op en danse. Ik stond op en danste; wat kon ik meer doen Moeder? wat fou ik daar tegen fulke schimpwoorden doen, ik moest haar doe de baas wat laten speelen?

MOED. Maar daar is wat grooter jaloersheit geweest. Vertelt eens wat'er daar na op gevolgt is.

PHIL. De andere dan presen. Maar *Diphilus* lei agter over op de rug, kykende na de foldering, tot dat ik van dansen moede was.

MOED.

MOED. Maar is het ook wel betamelijk dat gy *Lampria* gesoent hebt?

PHIL. Ik wilde ten minsten haar ook die smaat aandoen.

MOED. Gy hebt niet alleen by hem gelegen, maar gy hebt ook gefongen daar hy schreide: weet gy niet Dogter dat wy schamel en arm sijn? weet gy niet wat al steekpenningen wy van hem krijgen: hoe fouden wy verleden Winter geleeft hebben, soo die goede *Venus* hem ons niet toegefonten had?

PHIL. Moest ik daarom fulken smaat van hem lijden?

MOED. Gy moogt uw wel eens quaat houden, maar 'tjuist niet meenen, en wederom smaat aan doen. Weet gy niet dat als men de jongmans eenig leed aandoet, dat sy dan ophouden te minnen, en sig beteren? gy hebt altyd soo wat eenfinnig tegen hem geweest. Rekt het touwetjen niet te veel of het breekt nog wel.

MELISSA en BACCHIS.

MELISSA. Soo gy my een oude tooveres van *Theffalien* kont beschikken, *Bacchis*, gy sult my groote vriendschap doen, al fiet sy wat onhebbelyk daar is niet aan gelegen, wanneer sy my maar minnelyk kan doen sien. Dan sal ik uw goet doen. Ik wilde geern al dese Juweelen en kleede-

ren misschen, soo *Charinus* maar weder by my quam, en dat hy *Simmiche* soo haatte als hy my nu haat?

BACC. Wat segje *Melissa*? onderhoud hy uw nu niet meer? loopt hy nu by *Simmiche*, daar hem syn ouders soo hart bekeven hebben, wanneer hy weigerde dat ryke vrouw-mensch tetrouwen? my dunkt dat meer van uw behoort te hebben.

MEL. Dit is alles verby, 't is al de vyfde dag dat ik hem niet gesien heb, maar sy drinken samen by *Pammene*.

BAC. Dit is een quaje staat voor uw: hebje dan eenige woorden met elkander gehad? dat is seker geen kleine saak.

MEL. Ik kan niet bedenken, dat wy eenig geschillig woord gehad hebben. Een weinig te vooren als hy uit *Pyrao* quam, (alwaar hy gefonden was om eenige schult voor syn Vader op te halen) wilde hy my niet eens aansien, ja zelfs niet doe ik na hem toeliep, gelyk wy onder malkander gewoon waren, hy stiet my van sig, my niet eens willende omvatten. Loop, seide hy, na de Schipper *Hermotimus*, of lees eens dat in *Ceramicum* aan de muur van de Zuul geschreven staat, alwaar u lieden namen staan. Wat voor een *Hermotimus* meint gy, seide ik? of aan wat Zuul? Hy gaf my geen taal nog antwoord meer, maar ging sonder eten na bed toe, leggende met syn gat na my toe. Gy kont eens denken wat moeyte ik niet aan en wende om hem syn
aan.

aangefigt na my toe te wenden : foo gy my noch meer moeyelyk valt, feide hy, foo fult gy uw leven my niet meer sien.

BAC. Kende gy dan dien *Hermotimus* niet?

MEL. Ik heb hem myn leven des dagen met geen oogen aanschout *Bacchis*. Maar hy stond 's ochtens vroeg met het Haan gekray op, feggende, dat in *Ceramico* gefchreven stont, *Meliffa* mint *Hermotimus*; en wederom daar onder, *Hermotimus* mint *Meliffa*.

BAC. O dertele jonge luiden. Ik vat het wel. Dit heeft foo ymant uit dertelheit gedaan om *Charinus* gaande te maken, wettende dat hy jaloers was: want foo ras hy dat las, geloofde hy het. Dat ik hem fag, ik fou dat dien jongen snottolf wel beter inboefemen.

MEL. Waar hebt gy gemerkt dat hy met *Simmache* te doen had, en dat hy fyn felven by haar opfloot? de ouders klagen geduurig by my. Ik moet sien dat ik foo een out Wyf opfchommel, en fenden die uit om met hem te verfoenen.

BAC. Daar is feker tooverhex, die meer als gemeen tot dit werk bequaam is, geboortig uit *Syrien*, defe heeft my *Phania*, doe hy sonder reden op my verftoort was, weer verfoent: 't welk al vier maanden geleden was, foo dat ik byna begon te wanhopen. Dese kon hem foo betooveren, dat hy weer van felver by my quam.

MEL

M E L. Wat moest gy haar wel van loon geven?

B A C. Niet seer veel. Ik gaf'er een schelling met een brood, daar by nog seven halve braspenningen, met wat Wierook en een fakkel. Dit nam het oude Wijf, ook moest sy een Beker mengen en daar alleen uitdrinken. Daar moest ook wat kleederen, muilen, een weinig hair, of yets anders van die persoon by haar wesen.

M E L. Ik heb sijn muilen.

B A C. Hangt die aan een paal en rookt daar onder, wat Zout op het vuur stroyende. Dan moet gy ook sijne en uw naam seggen. Dan krygt sy soo yets uit de Sak, en drait sig al rontom, soo eenige onverstaaendelijke woorden mompelende. Dit gedaan hebbende, wiert hy van sijn makkers bekeven, en *Phæbis* sijn Hoer, wilde te veel van hem hebben, soo dat hy my weder opdaagde. Sy gaf my ook een middel om een haat tegen *Phæbis* te verwekken, wanneer ik sijn voetstappen observeerde en myn regter in sijn linker, en myn linker in sijn regter sette, en ik soude seggen: ik heb uw beklommen, ik ben boven. Ik deede soo als sy my belast had.

M E L. Toeft dan niet *Bachis*, wilt niet lang wagten, maar speurt my met'er haast dat *Syrisch* Vrouw-mensch op. Gy *Acis* bereid ondertusschen brood en yferkruid, op dat alles gereet sy 'tgeen tot het tooveren dienstig is.

CLONARIUM en LEÆNA.

CLONARIUM. IK heb wat nieuws van uw
 gehoord *Leentjen*, dat gy op
 dieryke *Lesbia Megilla* soo verliefd syt, als
 of het een mans-perfoon waar: en dat gy
 ook met een wondere wijs tot malkande-
 ren ingaat. Hoe, worje schaamrood? seg
 my eens, is het waar?

LE. Ja het *Clonaartjen*: ik schaam het
 my te seggen, want het is wat vreems.

CLON. Maar lieve *Ceres*, wat doen is
 dat? wat nieuwigheit heeft dit Vrouw-
 mensch? wanneer doeje dat, wanneer be-
 kruiptje malkander? dat gy my lief had,
 gy soud my niets verborgen houden.

LE. Ik min uw soo seer als ymant. Maar
 dit Vrouw-mensch is boven maten man-
 nelijk.

CLON. Ik weet niet wat voor een praat
 gy uitslaat, of het moet een ander soort van
 Hoeren sijn, gelijk men segt datte *Lesbus*
 sijn, die daar van Mannen niet verdragen
 willen, maar de Vrouwen weten sig soo
 wel te voegen, even of het Mannen wa-
 ren.

LEÆN. Gy slaat de spijker op de kop.

CLON. Maar segt my eens hoe sy uw
 daar over isaan boort gekomen, en hoe gy
 daar toe bewogen sijt.

LEÆN. Hy en die rijke *Demonassa* van
Corinthen, hadden een *Collation*, welke in
 die

die felve konft met *Megilla* geoeffent was, defe namen my mede om op de Cither te fpeelen: ais het nulaat in de nagt begon te werden, was hettijd na koi te gaan, defe waren nu beide dronken; doe feide *Megilla*, kom *Leentjen*, gy moet by ons flapen, gy fult in 't midden leggen.

CLON. Sliapt gy daar by?

LEÆN. Sy kusten my eerft, even of fy mannen waren, niet alleen my met de lippen aanroerende, maar met de opene mond. Doe vatten fy my aan de hals, en voelden my de borsjes. *Demonassa* beet my bykans onder het kuffen. Maar och arm ik wift niet wat'er voor handen was. Weinig daar na smect *Megilla* haar hair-hulfel van het hooft. Sy lei daar doe even als een mannelijke kamp-vechter. Maar doe ik wat meerder fag, wierd ik vervaart. Doe feide *Leæna*, hebt gy wel ooit een jongman foo wel voorfien gehad? Ik fie hier niet een jongman, feide ik. Dat gy my niet tot een Wyf maakt, fei fy: ik ben *Megillus*, en heb wel eertyds *Demonassa*, 't welk myn Wyf is, getrouwt. Ik begon telagchen, wel fei ik, hebt gy ons dan foo konnen verabufeeren: gelyk men verhaalt dat *Achilles* onder de Vryfters foude gedaan hebben? ik hebbe foo een tuig niet, feide fy, nog ik heb het ook niet van nooden. Ik vermaak my op een befondere manier. Syt gy dan een *Hermaphrodyt* of een Man-wyf, feide ik, gelyk men segt dat yeele beifins fyn? (ik was hier

hier nog heel van onbewuft): neen, sei sy, maar ik ben t'eenemaal een man. Ik hebbe gehoort datte *Theben* sekere Vrouw tot een Man geworden is, is uw ook sulx overgekomen? Geensins *Leentjen*, sei se, want ik ben geboren als gylieden en andere: 't is alles met my mannelyk. Hebje 't hert wel eens, vroeg ik? waag het een reis, sei se, of ik geen Man ben: want ik heb yts anders in plaats van dat manne tuig. Leg'er maar eens toe, en gy sult het bevinden. Na lange aanstaan gaf sy my een Snoer Gesteeften die men aan de hals draagt, met een fijne Sluijer: doe liet ik my, &c. doe omhelsde ik haar als of het een Man geweest waar. Sy dan begon te doen, te soenen, sy hygde na haar adem, sulc een goet dee haar die kitteling.

C L. Wat deed hy dan *Leentje*? of hoe? ik wenste dat gy my dat seide.

LEÆN. Sus, sus, men moet alle dingen soo nauw niet seggen.

KROBYLE EN KORINNA.

KROBYLE. **T**EN is sulken byster swaren saak niet *Korinna*, van een Vryster een Vrouw te worden, als gy wel meindet. Gy weet'er nu wel af te seggen, want gy by dat jonge Vryertje geweest hebt, doeje voorje bloemtjen te plukken, maar tien goude Kroone ontvingt; waar
voor

voor ik uw Dogter een Peerel-snoer om den hals fal koopen.

K O R. Dat 's goet : maar ik hebse liever van fraije Gesteenten , als *Philænis* heeft.

K R O B. Ik fal der soo een beschikken. Maar hoor , ik moetje nog een woortje spreken ; gy moet uw soo wat weten na na de manluiden te voegen : want gy weet wel Dogter dat wy uit dat gewin moeten leven : gy weet wel , hoe wy dese twee jaren , na uw Vader saligers doot , ons hebben moeten behelpen. Wy hebben nu sulke inkomsten niet , kint , het Kapitaal is te klein , om van onse rentjes te leven , wy hebben soo lange jaren moeten leven uit het gelt , dat wy voor sijn Smits-winkel kregen ; daar na hebben wy het ook al van weven en spinnen moeten hebben : ondertuffchen moest ik uw de kost geven en groot maken , om daar na wat winst met uw te doen.

C O R. Segje van die tien goude kroonen ?

C R O B. Neen , maar ik seide , dat gy uw wat opschikken moest , en gy groot genoeg waart om my de kost te winnen , waar uit gy ryk kont werden , sijde en purpere kleederen kont hebben , met een groote sloop van meiden en kamenieren

K O R. Hoe dat Moeder ? of wat segt gy ?

K R O B. Soo gy met de Monfieurs uw niet gemeen maaktet , met haar dronkt , en voor een stuk gelts bysleipt.

K O R.

KOR. Gelyk als *Lyra* de Dogter van *Daphnis*?

KROB. Ja.

KOR. Weetje wel dat het een hoer is?

KROB. Daar is niet aan gelegen: want dan sult gy ook soo ryk worden als sy, en gy sult veel Minnaars krygen. Hoe huilt gy soo *Korinna*? weet gy niet dat'er soo veel hoeren zyn daar de Jongmans soo veel werk af maken? wat is aan de naam gelegen, fiet maar op het gelt en het goede leven dat gy daar af hebt. 't Heugt my wel dat sy wel eer belapt en bestopt was: maar hoe komtse nu voor den dag! soo net als een peerel, bekleed met sijde en kostelyke Juweelen, hebbende een sloop van vier Kamenieren by haar.

KOR. Hoe is *Lyra* daar aan gekomen?

KROB. Vooreerst dat sy haar selven dapper optoide; daar na, dat sy sig wat wist na de humeuren der jonge luiden te voegen, niet dat sy juist soo luitkeels lagte als gy doet, maar soetelyk lagchende en streelende. Gy moet wat frai en wyslyk praten, niet haastig oplopende van hoeft zyn. Syt gy aan een tafel, moet gy uw niet dronken drinken, noch vratig eten; maar alles moet matelyk zyn.

KOR. Dat ik eens grooten dorst had Moeder?

KROB. Dan moet gy uw vooral wat speenen, *Korinna*: men moet niet te veel spreken, nog ymant te bitfig vallen. Gy moet

moet alleenig sien op de gene die uw mint, en dan sult gy geliefkooft werden. Weest niet al te dertel in 't te bedde gaan; gy moet hem soo wat weten aan te halen. Soo gy dit doet, sal het ons behoud zijn.

KOR. Syn sy al te maal soo, Moeder, gelyk *Eucritus*, daar ik gister mede te bedde ging?

CROB. Niet alle, d'een is beter als d'ander, wreeder en harder, of vriendelijker.

KOR. Moeten die my dan beslapen?

KROB. Ja voorfeker; want die geven veel; gy moet uw meest voegen by die gene die rykelyk geven. Gy moet maken dat sy uw met de vingeren wijfen en seggen: Sie daar de Dogter van *Krobyle*, hoe ryk is die, sy maakt haar Moeder meer dan dry dubbelt gelukkig! Sult gy dat dan soo niet doen? gy sult my daar wel in gehoorfamen weet ik wel. Gaat na het Bad toe om uw te wassen, want *Eucritus* heeft beloofd van daag weder te komen.

MOEDER EN MUSARIUM.

MOEDER. ALS wy weder soo een Minnaar krygen *Musarium*, als dien *Cherea* geweest is, fullen wy een witte Geit in 't publyk aan *Venus* offeren, en aan die Hemelse met die in de tuin is een jonge Koe; de geefster van alle goederen fullen wy kroonen: dan fullen wy meer als dry dub-

lubbelt gelukkig wesen. Want wat krygen wy van desen Jongeling ? niet een deut: als men kleederen , schoenen , welriekende alven van doen heeft , dan excuseert hy zig , stellende het uit tot op een ander tyd , en dat doet hy al dikwils : gy segt dat hy uw gefworen heeft , dat hy uw volgens de wetten sou trouwen.

M u s. Moeder , hy heeft my gefworen by *Ceres* , *Proserpina* en *Minerva*.

M o e d. Geeft gy hem soo ligt geloof ? en doe hy niet meer en hadde om het gegag te betalen , gaaft gy hem doe uw ring onder myn eens te kennen ? die heeft hy verdronken , en door het keelgat laten oopen ; ook dié twee hals-snoeren , die gy van *Proxia* de Schipper gekregen hebt , t welk hy te *Ephesen* gekogt had.

M u s. Hy is schoon en ongebaart , en segt dat hy mint , ondertusschen schreit hy somtijds. Ook wil *Dinomaches* de Soon van den *Ateopagiter Laches* my trouwen : hy heeft ons groote hoop gegeven , waar 't de oude Man sijn poepert toekneep.

M o e d. Als dan de Bakkers , Snijers en Schoenmakers gelt van ons willen hebben , fullen wy hen maar paijen met goede hoop te hebben : wagt soo lange tot *Laches* den *Colytenser* sijn Soontjen erfgenaam laat , dan fullen wy uw na de Bruiloft voldoen. Schaamt gy uw niet dat gy onder de andere Hoeren uitsteekt , sonder pandanten aan d'ooren , of juweelen om de hals , en de
boot

boot op de borst, en dat gy niet een *Tarentyns* kleedjen hebt?

M u s. Zijn sy dan gelukkiger en schoonder als ik ben, Moeder?

M o e d. Neen, maar sy sijn omsigtiger, sy weten de hoer te spelen nompareilje, sy gelooven de Jongmans soo ligt niet, al swoeren sy haar blond en blauw. Gy betrouwt haar te veel, gy zijt te man-gek, gy lokt niet eens een ander aan, gy houdt het alleen met *Chærea*. Doe gy onlangs dien *Acarnenser* Boer kreeg, presenteerde hy uw twintig goude kroonen; maar gy had'er den brui af. Gy sit maar alleen en droomt en dut met uwen *Adonis*, *Chærea* mein ik

M u s. Wel, sou ik *Chærea* verlaten, en voegen my by dien sweeterigen stinkbok? hy was soo ruw als een verken.

M o e d. Laat hem al soo stinken, al had hy in sijn broek gekakt, wat is'er aan gelegen? Waarom begeerde gy dan niet met *Antiphon* te doen te hebben, die uw half soo veel wilde geven? was hy soo schoon nog soo gemaniert niet als *Chærea*?

M u s. *Chærea* dreigde my en hem de hals af te snijden, wanneer hy ons beide t'samen vond.

M o e d. Hoe menigmaals dreigen sy wel, dat sy het daarom niet en doen; vvilt gy daarom geen open Salet houden voor andere Messieurs? gy wilt leven, dunkt my, als of gy een Nonne van *Ceres* vyaart? vvat heeft

heeft hy uw gegeven om dese plegtelijke dagente onderhouden.

Mus. Wat sou hy geven Moeder , hy heeft niet.

MOED. Wat ! kan hy sijn Vaar niet een beurse met gelt afhandig maken , of bedriegen hem door een Slaaf , seggende , dat hy in den oorlog wil trekken soo hy geen gelt en krygt? hy eet onskaal en be-roit , dat wy langer geen hembd aan den aars kunnen houden. Meint gy als hy ryk sal zyn , dat hy dan om uw sal denken , wanneer hy daar soo veel schatten sal sien? ik meen van neen. Dan moeten alle kleine luiden agter staan.

Mus. Hy heeft my beloofd geen ander te sullen nemen , al wierd hy van sijn Vader gedwongen.

MOED. Weest wel op je hoede dat gy niet bedrogen wert.

AMPELIS en CHRYSIS

AMPELIS. **W**Anneer ymant niet jaloers is gram werdende , het hair uit de kop trekt , of sijn klederen verscheurt , sou men die nog voor een Minnaar houden?

CHRYSIS. Wel *Ampeli* , sijn dat juist teikenen van een Minnaar?

AMP. Wel voorseker: want dat beduid een man die hitfig en oploepend is: want
soo

foo fomwyls eens te soenen, en tranen met tuiten te huilen, te sweeren dat'er de drommel om lagt, dikwyls nu en dan te komen, zyn maar teikenen van een beginnende liefde. Kort, dit heele vuur bestaat in jalousien: want wanneer uw *gorgias* in het bakkes klinkt, dan is hy jaloers, dan moet gy moed hebben, bid dat hy uw dat al dikwyls doet.

CHR. Dat hy my in't bakkes fou slaan?

AMP. Dat juist niet, maar dat hy niet wel te vreden sy, wanneer gy hem niet aan en fiet: want foo hy uw niet minde, waarom fou hy boos werden, als'er een andere vryer by uw quam?

CHR. Ik heb niemant anders, alhoewel hy het meint, misschien om dat ik dikwyls van sekeren ryken gewag maakte.

AMP. Dat is goet dat hy meint dat gy van ryken waargenomen, en gy van haar bemint werd; dan sal hy nog grooter jaloersheit krygen, en syn best doen dat hy altyd het haantjen is van alle medevryers

CHR. Hy is somtyds wel gramsteurig, en geeft my een sufflet in't bakkes, en hy geeft evenwel niet.

AMP. Dat sal daar na wel komen; want die jaloers zyn, zyn de grootste Minnaars.

CHR. Ik weet niet op hoedanigen wys gy dan wilt dat ik flinken in het bakkes kryg.

AMP. Ik weet het wel: hier uit spruiten de grootste minnerijen, alhoewel hy hoort

hoort dat hy versuimt wert. Maar als hy hoort dat hy alleen maar by uw komt, dan soo verflapt de liefde: dat seg ik uw, die nu al twintig jaar met hoere-jagt de kost verdient heb: en gy zyt, meen ik, nu al agtien jaren out, so moet ikuw eens verhalen wat my over weinige jaren gebeurt is: Sekere *Demophantes* een woekenaar minde my doe ter tijt, en dede weinig moeite, sonder veel huilen of tranen te storten; hy quam ook noit 's nagts laat voor myn deur, somtyds sloop hy eens by my. Ik schafte hem daar na t'eenemaal af, (want *Calliades* de Schilder was binnen, die my een goet stuk gelts vereerde.) In 't eerst bleef hy agter, my soo wat uitscheldende. Als'er so al eenige dagen waren verby gepasseert, en men tot hem niet en sond (*Calliades* was weder binnen, ondertusschen begon *Demophantes* hitfigte werden. Hy stond een weinig by het huis, de deur open siende, huilde hy, hy sloegen raasden op de deur, dreigende figte kort te willen doen, en scheurde sijn kleederen. Eindelyk gaf hy my twaalf hondert guldens, waar voor ik hem agt maanden lang geriefde. Syn Vrouw seide dat ik hem betoovert had. Maar dit was alleen de jaloersheit. Daarom *Chrysis* gebruikt gy tegen *Gorgia* het selfde middel: want dese Monsieur sal een rijk quantje zijn, wanneer sijn Vaartjen onder de kluiten is.

DORCAS, PANNYCHIS, PHILOSTRATUS, en POLEMON.

DORCAS. **L**ieve Vrouw, wy sijn om hals: Weetje wel dat *Polemon* weder uit de krijg is t'huis gekomen? Ik heb hem seer deftig in de plunjen gesien, van boven tot onder met purper, t'eene-maal met gout geborduurt, als een Prins. Die hem van sijn Vrienden sagen, liepen na hem toe, om hem te verwelkomen. Ik vroeg sijn Slaaf die hy mede gebragt had: Wel *Parmeno*, hoe gaat het al? hebt gy uw moed in den oorlog al geboet?

PANNYCHIS. Dat moest gy niet eerst vragen; maar datje de Goden dankte van haar behouden t'huis te sien: en dat uw Juffrouw dikwijls na haar gevraagt had, of se doot of levend waren, en dat sy dikwijls om *Polemon* gehuilt had.

DOR. Dat heb ik al gesegt in 't begin: want ik boodschap uw maar 't geen ik gehoort heb. Ik vroeg *Parmeno* of hem de ooren niet tuiteden? onse Juffrouw huilde altijd wanneer sy om uw dagt: als sy hoorde dat'er een neerlaag was, trok sy het hair uit haar kop, en sloeg op'er borst, en vernam aan elke Bode hoe het met uw gesontheit was.

PAN. Soo betaamde het ook *Dorcās*.

DOR. Daar na vroeg ik hem alles ordentelyk: en antwoorde, dat sy seer wel overgekomen waren.

PAN.

PAN. Seide hy niets van my , of ik nog gefont en wel te passe was , en of hy niet verlangde om my te sien ?

DOR. Ja , dat was het eerst dat hy vroeg: hy praatte ook van groote rykdommen, gout, kleederen, slaven, olyfants tanden. Het silver had hy soo veel, dat men het met schoppen opschopten, en met maten moest meten. *Parmeno* had een gehoekte rink met verscheiden gesteenten ingeleit aan sijn pink. Hy verhaalde my noch veel dingen, hoe sy over den *Alyn* getrokken waren, hoe sy eenen *Tiridates* versloegen, en hoe *Polemon* sig in de slag tegen de *Pisiden* hield. Dit sou ik uw boodschappen, op dat gy wist, wat gy dan te doen had. Want als *Polemon* quam (ik weet dat hy komen sal, wanneer hy het volk, dat hem komt verwelkomen heeft laten gaan) en vond *Philostratus* by ons binnen, wat meint gy dat hy wel doen sou ?

PAN. Laat ons eens raadslaan, wat wy hier best sullen in doen: want dat men hem de schop sou geven, was niet redelyk, daar hy onlangs soo veel gelts heeft gegeven: daarenboven is hy een Koopman, die ons veel belooft heeft: ook sou het ons schadelyk zyn, dat wy *Polemon*, die van soo een togt af komt, niet en souden innemen. Behalven dat, is hy ook jaloers: doe hy niet een hembd aan sijn gat had, was hy al soo, wat sou hy nu doen, daar hy nu soo een man is ?

DOR. Hy fal wel haast opdagen.

PAN. Ik ben waarachtig radeloos , ik fitter en beef.

DOR. *Philoftratus* sien ik daar ook komen.

PAN. Wat fal hier van worden ? waarom verflint my de aarde niet ?

PHIL. Wat praatje ! waarom drinken wy niet eens *Pannychi* ?

PAN. Lieve man , ik heb wel half doot geweest van verlangen na uw. Welkom *Polemon* , ik hebje in jaaren dag niet gefien.

POL. Wie komt daar ? Spreekt gy niet ? Gaat wandelen *Pannychi*. Ik ben uit *Pyle* hier binnen de vyf dagen gereist , om by foo een vrouw-mensch te mogen komen. Dit komt uw met regt over ; ook heb ik uw te danken , ik fal niet meer van uw ontuffelt werden.

PHIL. Wie zyt gy goede man ?

POLEM. Gy hoort dat ik *Polemon* de *Sterienfer* uit de Bende van *Pandion* ben. Ik heb in 't eerft Marschalk geweest : maar nu ben ik over een geheel Leger gefelt. Ik was de Minnaar van *Pannychis* , doe fy nog wel by haar finnen was.

PHIL. Maar gy Maarfchalk , defe *Pannychis* hoort my toe , want ik heb haar ses hondert kroonen in de hand geftopt. Volgt gy my *Pannychi* , laat hem maar by de *Odryfen* Marschalken.

DOR. Sy is een vrygeboren , fy behoeft niet te volgen of fy wil.

PAN.

PAN. Wat sal ik doen *Dorcas*?

DOR. Gaat na binnen: want het is niet idsaam dat gy by den vergrimden *Pole-n* zyt; want door jaloufi sou hy nog meer tstecken werden.

PAN. Laat ons dan binnen treden.

POL. 't Is de laatste reis dat gy lieden met / drinken sult. Ik salje wel wat anders ren: breng hier de *Thracers Parmeno*.

POR. Sy zyn alle gewapent, sy omrin- / de Steeg met een vleugel, die de avant- / de hebben, zy zyn swaar in d'armature; / beide sijden zyn de Slinger-werpers en / Schutters, d'overige hebben de arier- / de.

PHIL. Gy gebied ons, ofwe kinderen ren, die men met de Bullebak te bedde / gt. Hebt gy oit wel een haan de keel af / teken? of hebt gy wel een Veltslag ge- / n? Gy moogt elders op een Kasteel in / nisoen gelegen hebben.

POL. Gy sult het dadelyk wel bevinden, / inmeer ik met myn Compagnien koom / n marcheren.

PHIL. Koomt maar aan met uw blanke / ipenen. Ik sal uw aan desen *Tybis* die my / lgt, met steenen en oester schelpen soo / gt als hagel smyten, dat gy niet sult we- / l, in wat gat dat gy kruipen sult.

CHELIDONIUM en DROSE.

CHEL. IK heb die Jongeling *Klinia* in langen tyd tot uwent niet gezien. Hoe is dat foo?

DROSE. Syn meester wil het niet hebben.

CH. Wie? die Kindermeester *Diotimus*? Dat is my een goet vriend.

DR. Neen, maar dien vervloekten *Aristænetus*.

CH. Ei toch, dien barsfienden, met zijn lange baard, die met de kinderen in de geschilderde galerie wandelt?

DR. Ja die ist, ik wenste dat ik hem door Beuls handen by zijn baard sag ophangen.

CH. Hoe! wat komt hem over, dat hy sulx *Klinia* raad?

DR. Ik kan het ter werelt niet bedenken. Want doe hy maar een reis twee of dry by my geslapen had, is hy noit meer aan de Steeg geweest. Doe ik daar na begon bedroeft te worden (ik gis wel wat de oorzaak is) sond ik *Neuris*, die eens omkeek, of sy hem op de Markt of in 't Worstelperk sag. Wederom komende, seide sy hem gezien te hebben, wandelende met *Aristænetus*, en dat sy hem van verre toegesnikt hadde. Waar op hy soo rood wierde als scharlaken, kykende met de oogen op de aarde neder als een bepiste Paap,

der.

dervende haar niet meer aansien. Dese beide gingen na de stad. Sy volgde hem tot *Dipylus* toe: als hy niet eens meer om en keek, soo ging sy na huis toe, niet wetende wat sy boodschappen sou. Hoe meint gy dat ik doe te moede was? daar ik niet en wist wat het kaereltje schorte. Maar ik seide by mijn selven, heb ik hem wel een stroo in de weg gelegd? sou hy wel een ander minnen en my haten? of heeft het sijn Vader hem verboden? en meer diergelijks. 's Avonts tussen licht en donker komt *Dromo* my een brief brengen. Ha daar *Che-lidonium* is een Brief, seide hy, ik geloof wel dat gy de meining wel weet.

CH. Laat eens sien. 't Is geschreven of het de katten gekrabbelt hadden, 't is een teiken dat 'er haast was. Sy luiden aldus: *Hoe ik u bemint hebt, Drose, weten de Goden.*

DR. Wee, wee, sy doet 'er niet eens een groetenisse voor aan.

CH. Ik moet uw verlaten, niet door eenigen haat, maar door dwang: want myn Vader heeft my by *Aristanetus* ter school bestelt, om my in de Philosophie te onderregten. Dese seide, dat het niet eerlyk was, dat ik by hoeren en snoeren liep: dat het veel beter was de deugt boven de wellust te stellen.

DR. Dat dien schelm noit sijn doel bereike, die de Jongelingen alsoo onderwyft.

CH. Derhalven moet ik hem gehoorsamen. Hy past sorgvuldig op my, ik mag niet eens een ander aansien sonder sijn consent. Hy beloofst my

by aldien ik hem gehoorzaam , dat ik salig sal-
 leven , en my een fontein alles goets sal geven.
 Dit heb ik in 't heimelyk geschreven. Vaart wel,
 en gedenkt om Clinia.

DR. Wat dunkt uw van dese Brief *Cheli-*
donium?

CH. 't Is my een hart gelag , gedenkt om
 Clinia : hy laat hier nog een nadruk.

DR. Het schijnt my soo. Ik sterf van
 liefde. *Dromo* seide my ook , dat'er soo een
 Kinder-meester *Aristænetus* was , welke in
 't heimelyk met *Clinia* gesproken had , hem
 belovende , dat hy hem de goden gelyk
 wilde maken. Gy praat menigmaals eenige
 minne praatjes der ouden met de kinderen.
 Hy heeft ook verboden dat hy ^{zou} x zijn Va-
 der sou seggen.

CH. Men moest , *Drose* , *Dromo* zoeken
 aan te lokken , en hem wat fraitjes te ont-
 halen.

DR o s. Ik heb hem aangelokt , derhal-
 ven is hy tot myn devotie.

CH. Weest goets moeds , 't sal wel gaan.
 Ik sal het aan de wand schryven in *Cerami-*
cum , daar *Architeles* dikwyls wandelt : *A-*
ristænetus bederft *Clinia*. Hier uit sal dan
 't een of 't ander ryfen.

DR. Hoe sal men dat soo heimelyk kla-
 ren ?

CH. By nagte en dat met een houts kool.

DR. Goet , maar gy moet my dan ook
 helpen , tegen desen hoveerdigen en ydelen
Aristænetus.

TRYPHÆNA EN CHARMIDÉS.

TRYPHÆNA. § Al ymant die een lief gekregen heeft, al huilende met de rug na haar toe slapen? Gy hebt, geloof ik, niet genoeg gedronken, of gy zijt niet gewoon alleen te eten: want de tranen rolden uw over de wangen onder t'eten. Nog houd gy niet op, gy slagt de kinderen. Wat komt uw over, dat gy sulx doet *Charmides*? seg het my dog, verzwijgt het voor my niet.

CH. Ik kan my niet houden van liefde, ik kan het niet langer lijdén.

TR. 't Is blijkbaar genoeg dat gy my niet en mint: gy soud my danfoo niet geruft laten leggen, nog my van uw weg-stooten wanneer ik uw omvatten wil. Gy maakt tussén ons beiden een schot met uw kleedren, op dat ikje niet aanraken sou. Spreekt regt uit, wat deert uw? soo sal men 't verbeteren.

CH. Gy kent die Hoer soo wel als ik.

TR. Noemt se my eens op.

CH. Het is *Philematium*.

TR. Welke toch? want daar zijnder twee: die uit *Piræen*, welke onlangs getrouwt is, sy wert van *Damyllus* gemint: is 't de Soon van die Velt-overste? of is het d'ander?

CH. Sy is het selve, ik ben eens van haar verstrikt.

TR. Huilde gy daarom?

(N n 5)

CH.

CH. Ja.

TR. Is het lang geleden dat gy haar bemint hebt?

CH. Ontrent seven maanden. Ik heb haar op Vastenavonts dag eerst gezien.

TR. Hebt gy haar al wel ontrent alle deelen gezien? Was fy niet als een Vrouw van vijf en veertig jaar?

CH. Sy fwoer dat fy toekomende December eerst twintig jaar soude werden.

TR. Sult gy haar meer gelooven dan uw eigen oogen? Siet se wel te deeg aan in 't slaap van het hoofd, daar sult gy gryse hairen vinden, want het ander hair is maar bedrog. Doet uw best om haar eens naakt te sien.

CH. Dat heeft fy my noit willen toestaan.

TR. Sy weet wel dat haar gryfigheit haar sou beklappen. Ik weet niet waarom gy huilt om met haar te doen te hebben: mischien hield fy sig al wat weigerig.

CH. Soo is het ook, alhoewel ik haar vry veel gaf. Daar na eiste fy duisent gulden van my. Ik dit haar straks niet konnende toe-tellen, om dat myn Vader wat deuntjes is, floot fy my de deur voor de kop; en nam *Mofchion* binnen. En om dit te wreken, koom ik by uw.

TR. Ik sweer uw by *Venus*, dat ik by uw niet en sou gekomen hebben, had ik 'et te voren geweten. 't Is tyd dat ik gaa, de haan heeft al drymaal gekraait.

CH

C H. Gy hebt fulk een haast niet, want wanneer het soo is als gy segt, wil ik haar niet meer aansien.

T R. Maar hoor, soo se nog leeft sulje wel hooren seggen hoe out sy is.

C H. Dewyl sy dan soo is, soo neemt dit middel-schot weg, laten wy malkander omhelsen, soenen, en vrientschap bewijfen, gy weet wel. *Philematium* mag wel varen.

JOESSA, PYTHIAS, en LYSIAS.

JOESSA. **H**Oe begint gy de beest te spelen *Lysia*? daar ik noit eenig gelt van uw geeft heb; als gy quamt, heb ik uw minnelyk ontfangen, gy hebt altyd de vrye tafel by my gehad, 't heeft uw noit een penning gekost. Gy weet wel hoe menig Minnaar dat ik om uwent wille heb weggesonden? onder alles is *Ethocles* die raads-heer geworden is, en de Schipper *Passion*, met sijn makker *Melissus*, die sijn Vaar onlangs gestorven is, zynde besitter van al dat schoone goet gebleven. Ik heb my tegen uw altyd kuisch gehouden, alhoewel myn Moeder my dikwyls daar over in tegenwoordigheid van mijn Vrienden woorden maakte. Gy weet hoe ik my gehouden heb in de kraam van uw leggende, doe gy met *Lycæna* stoeide, doe gy naast mijn sijde aan de tafel leidet, pr. est gy *Magidium* de singster nog. Hier over huilden

(N n 6)

ik,

ik, en hield my qualyk. Een weinig te voren, doe *Thraso*, gy en *Diphilus* t' samen dronkt, was de snaren speelster *Cymbalium* daar met *Pyrallis*, welk myn vriendin niet en is. Gy dat wetende, hebt *Cymbalium* verscheide reisengefoent: 't was alles tot uw eigen nadeel; gy meende dat het niemant en sag; gy vatte haar ook by de borsjes. Waarom deed gy dat? gy doet qualyk *Lysia*, dat gy soo een vergekt vrouwmens droevig maakt. Daar is een Goddinne *Adraستا* die alles fiet. Gy sult om my ook nog wel tranen laten, wanneer gy hooren zult dat ik my verdoe, ophang, of in een put spring uit desperatie. Dan sult gy my in waarde houden. Hoe knerft gy soo op detanden? seg op, wat uw scheelt: *Pythias* sal tussen ons beiden oordeelen. Gy fiet, lieve *Pythias*, wat ik van desen *Lysias* lyden moet.

Pythias. O wreetheit! dat met geen tranen bedwongen wert is geen mensch, maar een steen. Gy hebt hem al te mal gebroeit *Ioesse*: 't is uw eigen schult. Gy moest wat jaloerfer zyn. Schreit niet. En als hy komt, sluit hem de deur somwijls eens voor de kop: dan sal hy wel *Venus* buijen krygen, dat hy van uw niet sal kunnen duuren.

Ioess. Weg, weg, sou ik hem de deur voor 't hooft sluiten? ik ben vast bang dat hy my verlaten sal.

Pyth. Hy sal wel weder komen.

IOESS.

IOESS. Ik geloof dat gy'er d'oorzaak af bent; misschien heeft hy uw hooren seggen, van hem de deur voor de kop te smyten.

LYS. Ik ben om harent wille hier niet gekomen *Pythias*: want ik begeer haar onder myn oogen niet meer te sien. Maar om uwent wille, dat gy niet soud seggen, *Lysias* is onversoenelyk.

PYT. Dat meende ik gesegt te hebben *Lysia*.

LYS. Wilt gy maken, *Pythias*, dat *Ioessa* my gedoogen wil, die daar nu sit en schreit: want ik heb bevonden dat sy met een ander boeleert?

PYTH. Weet gy niet dat sy allemans hoer is: Maar wanneer saagt gy dat?

LYS. 't Is van daag de selfde dag, het was op den tweeden February. Om harent wil begeerde myn Vader my niet meer in huis te sien: want ik kon van haar niet duuren. Ik maakte dat ik over een muur te klimmen heimelyk binnen quam, ik hefte de deur uit het hengfel, en verborg my elders agter een muur: maar sy leiden alle te slapen. Doe ik by het bed quam, vond ik een ongebaarden, die sig met riekende Salven besmeert had. Dat merkende, ik had een degen op sijde, gy kont eens denken wat ik dee. Hoe lagt gy soo *Pythias*? is dat belagchens waart?

IOESS. Is uw dat soo swaar geweest *Lysia*? dese *Pythias* sliiep by my.

PYT.

P Y T. Segt hem dat niet *Ioessa*.

I O E S S. Waarom niet ? het was *Pythia* al, die ik ontboden had om by my te slapen. Het was my leet , dat ik uw missen moest.

L Y S. *Pythias*? was die soo tot op de huid toegeschrapd? En heeftse binnen ses dagen tyd weer soo veel hairs gekregen ?

I O E S. Sy is geschoren , *Lysia* , doe sy siek was , is al het hair haar uitgevallen , daarom heeft sy een hulsel van ander hair op het hoofd geset. Toont het hem liever *Pythias* , op dat hy het geloove.

L Y S. Behoorde het soo niet , dat ik sulx voelde ? Laat ons nu de pais eens drinken.

I O E S. Ik ben te vreden.

LEONTICHUS, CHENIDAS, en HYMNIS.

LEONTICHUS. **H**Ebt gy my wel te paart sien sitten *Chenida* ? Ik wenste dat gy by my geweest waart doe ik de Oversten van de Ruiterie der *Galaten* met mijn spies hem en sijn paart doorspitte. Ik alleen joeg wel vijf en twintig Ruiters op de vlugt.

C H. Doe gy by *Paphlagonien* met de Drost te doen had , hebt gy doe niet een mannelijk feit aangeregt ?

LEON.

LEON. 't Is goet dat gy my dat indagtig maakt. Het was een kaerel als een reus, onse Kolonel dat anders een dapper Heer is, had genoeg tegen hem aan te kanten. Verscheide Hopmans sloeg hy ter neer als kinders, hy joeg wel een heele Compagnie op de vlugt, elk joeg hy een vrees op het lyf.

CH. Ik had ook groote vrees voor uw.

LEON. Ik trad stout toe sonder te vreesen, ondertuffen was'er een groot geroep van beide kanten: als wy hand-gemeen geworden waren, soo vponde hy my eerst een vveinig: ik stak mijn spies door sijn schild t'eenemaal door de borst henen, en tceloopende hieuw ik hem de kop af: zyn wapenen heb ik t'huis gebragt.

HYMNIS. Gy vertelt vreeselijke dingen: wie sou dan met uw, die soo bebloed waart, gegeten, gedronken of geslapen hebben. Ik gril als ik sulks hoor.

LEON. Sa daar is dubbelt gelt.

HYM. Och ik ben angstig by soo een kaerel te slapen.

LEON. Zijt gy nog angstig. Dat is wel eer in *Paphlagonien* geschiet, maar hier sulen wy vrede hebben.

HYM. Ik ben angstig uw te kussen. Gy zijt niet veel beter als een Beul.

LEON. Had gy my doe in de wapenen gesien, gy soud my wel bemint gehad hebben *Hymni*.

HYM. Ik wert qualijk als ik'er om denk;
voor.

voornamelijk daar gy die kaerel de kop afhieuwt. Ik durf niet een hoen sien kelen, ik laat staan van fulken neerlaag hooren spreken.

LEON. Zijt gy soo slaphartig? Ik meinde dat ik uw daar vermaak mee dede, dat ik sulx vertelde.

HYM. Roemt daar mede by uw volk: ik gaa eer het duister wert by mijn Moeder. Vaar wel manhaftige krijgsheld met al uw verslagen dooden.

LEON. Waar heen, waar heen? Sy loopt weg.

CHEN. Gy hebt het meisje een schrik op den hals gejaagt, met sulx te vertellen. Soo sy maar te nagt de koorts niet en krygt.

LEON. Waarom vraagd gy my na sulke dingen? Loop haar na, seg dat sy weder komt.

CHEN. Sal ik seggen dat gy het geloogen hebt om quansuis soo wat aansien te hebben?

LEON. Neen, dat is te schandelyk.

CHEN. Sy sal anders niet komen: gy moet dat seggen.

LEON. Seg maar dat ik het meest geloogen heb.

DORIO en MYRTALE.

DORIO. **B**Onst gy my nu met de deur voor de kop *Myrtale*? nu ik, om uwent wil

wil in armoed vervallen ben? Gy songt een ander liedjen doe ikje al dat gelt in uw schoot wierp: doe was het myn Heer agter en voor, setje wat neer, wat lust uw. Maar nu gy my tot de beenen toe hebt uitgemer- gelt, en dien Koopman uit *Bithynien* ge- kregen hebt, moet ik al huilende buiten de deur staan. Dese banketeert nu met uw, dese heeft uw swanger gemaakt.

M Y R. Hebt gy my soo veel gelt gegeven, gy schein; sijt gy door mijn verarmt? re- kent eens alles op wat ik van uw genoten heb.

D O R. Voor eerst heb ik uw *Sicyonise* schoe- nen gegeven, die te minsten twee Rijx- daalders waart sijn.

M Y R. Daar voor hebt gy twee nagten by my geslapen.

D O R. Doe ik uit *Syrien* quam, gaf ik uw een Alabaster fles met salf, rekent dat ook soo veel.

M Y R. Doe gy na ginder voer, gaf ik uw nog een rok om 't lijf, om te roeijen, die *Epiurus* by my gelaten had.

D O R. Die heb ik onlangs aan *Epiurus* we- der gegeven, daar ik nog groot spul mé had. Ik hebje verscheide vischen wat ajuin ge- bragt, ook nog agt scheeps brooden in een mand, met een korf vol vijgen. Eenige vergulden muilen, met een kaas.

M Y R. Laat dat al vijf Rijksdaalders samen sijn.

D O R. Wat hebben wy niet al gdron- ken,

ken ; voorts heb ik uw onlangs voor de voeten van *Venus* nog een dubbelt Ducaat neer gelegd. Item , nog voor kanten en labaren.

M Y R. Ajuin , en visch *Dorio*.

D O R. Ja mijn eigen Moer heb ik noit soo veel t' huis gebragt.

M Y R. Voor eerst fiet gy die rok , met dese goude ketting. 't Welk hy gekoft heeft.

D O R. Ik weet dat gy sulx liegt , want gy hebtse al lang gehad.

M Y R. Die gy meint was veel dunder , sonder eenige Smaragden. Ook dese Pandanten , met dit Tapijt. Onlangs gaf hy my ook nog twintig goude kroonen : de huishuur betaalde hy ook : ten komt hier op geen muilen , kees of visjes aan.

D O R. Gy segt niet dat gy daar voor by soo een kaalkop slaapt , die niet een tand in syn mond heeft. Daar ik wel een ander kael ben.

C O C H L I S E N P A R T H E N I S .

C O C L I S. **W** At huilt gy soo *Partheni*? hoe brengt gy sulke gebroke fleuten mede.

P A R. Die *Ætolise* soldaat , die *Crocale* mint , die groote Vent , die heeft my met vuisten geslagen , doe hy my by *Crocale* vond singen , die heeft de fleuten ook in stukken gebroken , hy smeed de Tafel met al de Bekers om

om verre, en sleepte dien onbeschoften *Gorgus* by het hoofd, hy gaf hem soo veel slagen, dat ik twijfel of hy daar van al opkomen sal: het bakkes was blauw en blont geslagen, en bloeden als een rund.

C O C H L. Is de kaarel rasent of dronken?

P A R. Hy is jaloers, dit sijn onstuimigheden van de min. Ik geloof dat *Crocale* twaalf hondert guldens aan gelt van hem geeft heeft, en als *Dinomachus* die niet en gaf, sloot sy hem buiten de deur, soo men segt: maar *Gorgus* die rijke Boer, dronk binnen met haar: mijn by dat geselschap mede nemende, om daar te sleuten. Ik begon een *Lydiers* deuntje te spelen, en de boer die danste, en *Crocale* sloeg met de handen, makende een soete melodie. Ondertusschen wiert de deur van buiten met geweld open gebroken. Daar kwamen agt sterke jonge geëilen binnen, onder welke dese *Megarenser* was. Alles wierde 't onderste boven gehaalt: en *Gorgus*, als gesegt heb, langs de vloer gesleept, en met voeten getrapt. *Crocale* vlugte by de bueren in. Onderwijl gaf hy my ook het bakkes vol slagen. Ondertusschen sijn sy na de Magistraat gegaan om hem te verklagen.

C o c. Dat is huishouwen met soldaten, 't is al met slagen en smyten te doen. 't Syn groote Poehansen, en hebben niet een wis om haar kale gat te veegen. Wagt seggen se tot den roof gedeelt wert. 't Is alles maar stoffen, roemen, en wint-blasen.

LUCIANI

Maaltijd , ofte Lapithen.

Volgens oude gewoonte vervolgt hy weder de Philosophen met haare manieren en leven te beschimpen.

PHILON, LUCINUS.

PHILON. **S** Y seggen *Lucine* ; dat gy soo een wonder dispuut over Tafel gehad hebt by *Aristenetus* : en dat hier over groote woorden syn geweest , ja ik hoorde van *Charinus* dat het mesjen uit is geweest.

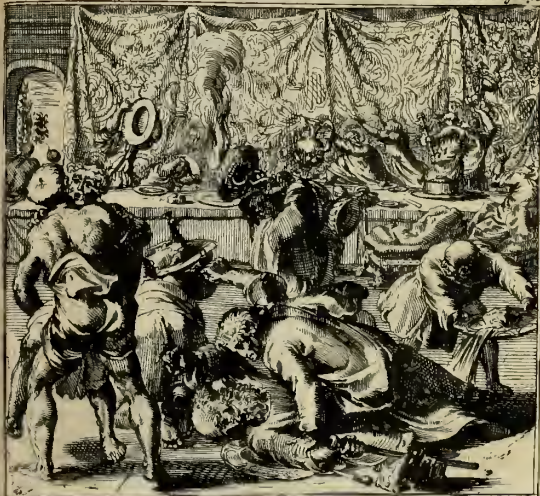
LUC. Hoe weet *Charinus* dat, nademaal hy met ons ter Tafel niet en is geweest?

PH. Hy seide dat hy het uit de Geneesmeester *Dionicus* gehoord had. Vorders *Dionicus* is selfs geweest een uit de gasten.

LUC. Maar die is'er niet altyd geweest , want hy kwam wat later. 't Geeft my wonder , dat hy alles ordentelyk heeft kunnen verhalen.

PH. *Charinus* heeft belast dat ik by uw soude gaan om te hooren : want gy alles onthouden had: derhalven moet gy my die vermakelyke maaltyd verhalen.

LUC. Men hoorde te smooren 't geen by een Romer wijn is omgegaan. *Dionicus* dee kwalyk , dat hy dat soo los aan *Charinus* vertel-

L

V

Ph

ha

gra

va

hy

w

m

ni

w

de

ve

fo

hc

m

ee

ky

telden: ik heb niet in't fin daar een woort van te reppen.

PH. Gy moest soo niet spreken, want gy syt begeeriger te vertellen, als ik wel om te hooren: gy hebt geern een vriend, daar gy diergelyke dingen eens tegen uitbraakt. Want indien ik wilde weggaan, gy soud my met geweld willen houden, om dat eerst te verhalen.

LUC. Wel aan dan wyl gy daar soo begeerig toe syt sal ik uw wil doen.

PH. Maar troude de soon *Zeno* van *Aristenetus*, en heeft hy u lieden ter bruiloft gehad?

LUC. Neen, maar sijn dogter *Cleanthe* gaf hy aan de soon van *Eucritus* de Wiffelaar, welke in de Philosophie studeerde.

PH. Waaragtig een schoon kareltje, maar hy is nog watte jong om te trouwen.

LUC. Het moest soo weesen schynt wel.

PH. *Eucritus* is rijk. Wie was'er ter maaltyd?

LUC. Wat hoef ik uw die alle op te halen? uit de Philosophen was'er *Zenothemis*, die *Labyrinthus* toe genaamt is: van de *Peripatetici* hadden we'r *Cleodemus* die kakelaar. Syn Discipulen noemen hem een Swaart of een Hellebaard. *Hermon* den *Epicureer* was daar ook, desen sagen de *Stoici* vry wat barsjens aan, als of het by na een dootslager geweest was. *Isteus* de Letterwyfen, en *Dionysidorus* den Redenaar was daar ook, met *Ion* den

den *Platonicus*, een man goet van leven, welke, inkomende van yder een befonderlyk gegroet wierde. Daar kwamen ook veel vrouwen, onder welke de bruit fat, feer netjes opgegeiert: over de vrouwen faten de mannen elk na fijn qualiteit. Al hoe wel vry wat krakeel was om de voorfte plaats.

P.H. Hier was het heele choor der *Mufen* vergadert. 't Is best en vvyffelyk dat *Aristanetus* uit elke fecte der *Philosophen* maar eene noodigde.

Luc. Wy faten in't eerfte vry vvat ftil aan Tafel. Onder allen luifterden *Cleodemus* in't oor van *Ion*, fiet gy niet dien ouden *Zenothemis*, vvatte ftukken vleis hy aan fijn jonge reikt om weg te stoppen, meinende dat het een ander niet en fiet? toont dit ook aan *Lycinus*, feide hy, op dat hy daar van getuige fy, vvant *Ion* heeft dit al lange gefien: ondertuffchen vvierden hem al vvat gefoute byt-vvoorden toegefchooten. Openbaar durften fy niet veel seggen om *Alcidamantes* vvil, vv welke de grootfte Schelder van al de *Cynici* is. *Aristanetus* prees hem dat hy ongeroepen quam, en vvilde dat hy op een fagte ftoel fig naaft *Isticus* en *Dionysidorus* fetten: vveg, vveg, feide hy, met defe gemakkelykheden, ik fal ftaan, en rontom de maaltyd wandelen. en moede fynde fal ik op myn rok, als *Hercules*, op de vloer leggen. Ondertuffchen nam hy overal het befte uit de fchotel, gelyk de *Scythen* doen, wanneer fy haar van d'eene plaats op d'ander

der verplaatsen, om de beste wei te zoeken: onder het eten sprak hy wondere dingen van de deugden, en bragt groote scheldwoorden tegen 't Gout en Zilver voor de dag. Onderwylen vroeg men aan *Aristanetus* wat dese groote kroesen souden doen, datmen wel uit steene potten kon drinken. Ondertusschen knikte *Aristanetus* syn knegt dat hy hem een van de groote Bekers soude geven. Niet denkende dat uit die Beker nog soo veel kwaat konde broeden. *Alcidas* die krygende, sweeg stil, en leunde op d'aarde met d'elleboog onder het hoofd, en de Beker in d'andre hand. Ondertusschen ging het drinken aan Tafel louter aan. Onderwylen, de Schenker synde een fraye jongen, begon in syn selve te lachchen, 't welk ik observeerde; terwyl hy den Beker van *Cleodemus* soude ontfangen, wierd hem een steek-penning gegeven, die hy niet wel vattende, op d'aarde neder viel, waar door sy beiden schaam-rood wierden. Men disputeerde van die daar ontrent saten, van wie dat geld foud gekomen zyn. De jongen met *Cleodemus* loochende dat het van haar quam, dog men sag dit door de vingeren. *Cleodemus* wierd ondertusschen fraitjes dronken.

Vorders vraagde *Alcidas* hoe de naam was van de Bruid, doe riep men met luider stemme dat men swygen soude: doe sag hy na de Vrouwtjes, ik breng het uw *Cleanthi*, seide hy, in de naam van *Hercules Archegeta*:
hier

hier lachten fy alle om: lagt gy kerk-roovers, seide hy, om dat ik het de Bruid in de naam van mijn God *Hercules* voor breng? het is een hoognoodige saak, want soo fy die Beker van myn hand niet en ontfangt, soo false noit soo een jongen krygen, als ik van naturen ben: onwykbaar van deugden, met een reine ziel en sterk van lighaam, en meer andere dingen daar om gelachchen wierd: waar over hy schrikkelyk ver-toorent was, 't schein dat hy alles in roer wilde stellen. Hy sou ymant wakker met sijn stok afgeteistert hebben, soo men hem sijn bakkes niet by tyds met een pannekoek gestopt had: waar door hy wat milder wierd. Onderwylen begon de wyn in de andere te werken.

Dionysidorus sprak eenige redenen, en wierde van de dienaars die agter sijn rugge stonden gepresen. En begon te singen, en waren vrolyk: d'eene las vast in een boek, en d'ander verhaalde voort historijes en vertel-letjes om te lachchen: daar quam ook een kaalhoofdigen danser in, met een hairkuif op 't hooft, dese danste seer aardig tot vermaak der gasten: hy song soo wat op sijn *Aegyptisch*, op 't laatste gaf hy een yder een schemp-schoot of twee, en die 't raakte lachte daar om: maar als hy *Alcidamantes* soo een seep-balletjen onder de neus gevreven had, noemende hem een *Meliteisch* hondken, doe wierd hy verstoort: hy smet sijn manteltjen af, en wilde hem te lyf met de
stok,

stok, soo dat wy hier een aardige worsteling sagen met een gekken Philosoph. Dog den Philosoph moest het eyndelyk verliezen.

Terwyl dit gedaan was, en wy nog met lachchen besig waren, quam *Dionicius* de Geneesmeester binnen. Dese sat naast *Istieus*, en at van 't gene overgeschooten was: En was by ons in groote aansien. Terwyl quam daar een jongen met een brief van *Etæmocles* den *Stoicus*, welke seide dat hem van sijn Meester bevolen was, dat hy die in't aanhooren van allen soude lesen, en dan weder weg gaan. Dese las den brief door verwilliging van *Aristænetus*.

P H. Was het ook een Bruilofs Lied, of yts anderster eeren van de jong-getroude?

L U C. Neen, het raakte dat niet eens; maar de Brief was aldus:

ETÆMOCLES den Philosoph wenscht
aan ARISTÆNETUS veel heils.

D At ik mijn leve dage weinig na vinnigbytende scheldwoorden gegeven heb, kont gy getuige zijn: nademaal my verscheide, die uw in rijkdommen overtreffen, dagelyks aan boord zijn: soo luister ik weinig na haar woorden: overdenkende de ongeregeltheden die op sulke plaatsen geschieden. Maar gy

schijnt een groote misflag begaan te hebben tegen my een uit uw gebueren, daar gy van my soo veel geagt zyt, dat gy uw vriend niet verwaardigt hebt, by soo een goet geselschap ter tafel te nooden. Het moeit my om uwent wille dat gy soo ondankbaar zyt geweest: want ik en stel het geluk daar niet in, dat ymant my een wild verken, een haas of een koek geeft: die ik overal genoeg kan krygen, gelyk my heden nog, by myn Discipel komende, gebeurt is. Nu daar is my aan uw weinig gelegen: ik weet wel waar het my van daan komt: ik segge van die Philosophen die met uw redenkavelen, die ik wel met een sluit-reden de mond sou konnen stoppen. Gy kont uw niet verontschuldigen dat gy my quansuis soud vergeten hebben: ik hebje van daag nog wel tweemaal gesproken, eens t' huis, en eens in de Tempel van Castor en Pollux. Sels Diana is daar over verstoort. Dat ik my niet en schaamde ik soude wel wat anders seggen, maar gy sult het wel bevinden uit Zopyrus, my sijn twee Discipulen ontrokken, dog om eerbaarheits halven sal ik het verswijgen. Gy behoeft myn Jongen niet yts van 't gebraden of gesooden mede te geven, want ik heb hem vooral belast, dat hy het niet soude aannemen.

Het fweet liep my langs de wangen van fchaamte, ik wenfte dat my de aarde had ingeflokt, doe ik zag dat een yder op elk punt van de Brief lachte: voornamentlyk die, welke *Etemocles* kende, dat hy gryswas en van foo een manhaftigheit. Het fchynt wel dat *Aristanetus* wel om hem gedagt had, maar dat'er geen plaats genoeg en was. De jonge de Brief geleefen hebbende, hadden fy alle het oog op *Diphilus* en *Zenon*, welke faten en beefde en trilden, haar fchult bekennede. Nietemin alhoewel *Aristanetus* verbaaft was, hiet hy ons vrolyk te zyn, en fomtyts laggende; zindende de jongen weer na huis, daar by feggende, dat hy het verbeteren foude. Daar vielen ondertuffchen veel woorden over die Brief en men bekerde louter. *Cleodemus* fpoog *Zenothemus* in't aangefigt: en met de linker-hand by de baard grypende, gaf hem een flag tegen het voorhoofd: ja had hem by na dootgeflagen foo *Aristanetus* daar niet tuffchen gekomen was.

Vorders pifte *Alcidamas* daar voor alle mans oogen, geen fchaamte hebbende voor de Vrouwtyes. *Zenothemus* en *Cleodemus* hielden nog niet op, alhoewel *Aristanetus* tuffchen beide was: en ftelden de quefity uit tot s'anderen daags, alhoewel fy van de Rykdommen en Welluften nog niet ophielen te twiften, willende de Servette van een fcheuren die de jongen van *Zenothemus* in

de hand had, welk met alderlei vlees gevult was.

Ion begon te seggen dat sy swygen sou- den, want het was al lang genoeg gekeven: dese wilde wat goets voor den dag brengen: 't welk sy alle voor goet keurden. Ik sal dan eerst beginnen, seide *Ion*. Welke doe verscheide dingen hier en ginder van ophaalde: 't welk by beurten in't ronde omging. Op't laaft begon het weder so hevig aan te gaan, dat sy aan 'tvegten geraakte, soo dat *Zenothemus* een Beker van de Tafel greep, en wilde daar mede *Hermon* smyten, dog vloog tegen de Bruigoms kop aan, dat hy grootelyks gewond wierde; waar op de Vrouwen luid keels schreuwden, en sloegen tegen de Mannen, ja het schein een heelen inlandschen oorloog te zyn. Hy wonde ook verscheiden van de knegts, die by de tafel stonden. *Cleodemus* stak *Zenothemus* met de vinger het Oog uit: ja beet hem byna de Neus af, sommige wierden de tanden uit de mont geslagen, en by het hair gesleept, alles was vol gehuil en gekerm. Ik stond van verre by de muur, siende dit spulletjen aan, denkende dat het gevaarlyk was sulc volk te scheiden; het schein datmen eenige *Lapithen* of *Centauren* sag, die de Tafels omsmeten, en de Schootels en Bekers tegen de vloer aan gooiden.

Alcidamas nam het ligt weg: gy kont wel denken dat het wy wat heviger in den duister

fter heeft toegegaan, als het wel by het licht sou gedaan hebben, want men sloeg daar in 't hondert, en daar wierden veel bebloede koppen gemaakt. Alsoo wiert dese maaltyd geeindigt: doe gingen al de gequetsten na huis, dog 'sogtens vondmen d'een op een pothuis, d'ander op een stoep, de derde op de fluis of in de goot leggen, en hadden gespogen als verkens. Maar *Alcidas* konden sy niet uit den huise krygen.

L U C I A N I
P H I L O P A T R I S.

Hy maakt Jupiter te schande, als ook Apollo, Neptunus, Mars, Mercurius, Miaerva, en meer andere dingen.

TRIEPHON, CRITIAS en CLEOLAOS.

TRIEPHON. **H**Oe syt gy soo diep in gedachten, dat gy soo eenzaam wandelt? gy fiet'er soo bleek uit, hebt gy een *Cerberus* of een *Hecate* gesien? Hoort gy my niet spreken *Critia*, of zyt gy doof?

CRIT. Wat sal ik seggen, ik heb daar sulke wonderlyke fabalen gehoord.

(O o 3)

T R.

T R. Watje segt. Syn het ook alle beufelingen geweest?

C R. Valt my togh soo moyelyk niet *Triephon*.

T R I E P. Het schynt dat gy al een gewigtige sake voor hebt. Komt eerst wat by uw selven, en braakt dan al die beufelingen uit.

C R. Staat vry een geheel morgen lands van my *Triephon*, op dat gy niet om hoog gevoert werde, en misschien ergens nedervallende eenige Zee de naam van de *Triephonse* Zee genoemt wert, gelyk *Icarus* wel eertyds gedaan heeft.

T R. Ik ga dan wederom. Bedaart wat.

C R. Foi, foi, gy zyt een beufelaar. Och och, die quade raadslaagen, wee, wee, die ydele hoop.

T R. Hemel watte opblafingen, wat een gefwel in de darmen? wat gerommel isser in de buik. Gy moet wonder gehoorig zyn, gy schynt wel door uw nagels gehoord te hebben, soo veel hebt gy onthouden.

C R. 't Is geen wonder dat ik door myn nagels soude hooren, daar gy hoort dat myn buik een fluit is, en myn hoof wil baren, ja dat de mannelyke natuur in een Vrouwelyke wil veranderen, en dat uit de Vrouwen vleugels groeyen: soomen maar de Poëten mag gelooven. Laat ons onder de schaduwe wat gaan sitten.

T R.

TR. Dat's goet. Maar ik vrees dat het een tooverie mag geweest zyn die gy gehoord hebt.

CR. Neen by den Hemelichen *Jupiter*, sulx moest niet sijn.

TR. Gy maakt my nog meer verbaast met by *Jupiter* te sweeren; want wat sou hy kunnen wreken, al quamje schoon den eed te overtreden? want ik agte dat uw de stukken van *Jupiter* wel bekend sijn.

CR. Wat segt gy! zou my *Jupiter* niet in den afgront kunnen werpen? hy heeft nog onlangs *Salmoneus*, die tegen hem dorst donderen, met de blixem ter neer gebonst? als ook alle andere wederspannige en revolte makers, waarom hy van de Poëten in hare Digten, overwinnaar der *Titans*, en dooder der *Reusen* genoemd wert, gelyk ook by *Homerus*.

TR. Gy hebt daar wel veel dingen verhaalt die men *Jupiter* toeschrijft; maar hoor eens, indienje 't verdragen kont, vraag ik, is hy ook niet een Swaan geweest, en een *Satyr*, om sijn geilheit, ja ook een Stier? en ten waar hy dat hoertjen niet op sijn schoften gepakt hadde, en daar mede over de zee gevloten was, hy mogt welligt nog ergens in den ploeg gegaan hebben, indien hy een Boer in handen gevallen was, dese uwe *Jupiter* de dondelaar en blixemer; en daar men nu seit dat hy blixemen werpt, mogt hy doen met de swiep om de billen gekletst werden.

den. Maar wat belangt dat hy by de *Æthiopers* te gast gaat, die swarte menschen en leelyke bullebakken, daar hy in geentwaalf dagen van haar scheidt, maar van de wyn bestoven blyft sitten, en dat nog meer, daar hy sulkeen groote baard heeft, ey lieve is dat niet ten hoogsten schaadelyk? maar wat nu van den Arent en den Berg *Ida* is, en dat hy over het geheele lyf met kind vvert, schaam ik my te seggen.

C R. Wat dan? sullen vvy by *Apollo* sweeren, als die een seer goeden vvaarsegger is? en daar en boven een treflyk Genees-meester?

T R. Spreekt gy my van desen leugenagtige en ydelen waarsegger niet, die nog onlangs *Cræsus* bedorven heeft, en daar na de *Salominiens*, en on'allyke andere, met haar alle verdraait en twyfelagtig te antwoorden zyn?

C R. Sal het dan *Neptunus* zyn? die den drytandigen Vork voert, en in d'Oorlogen so vervaarlyk en schriklyk schreeuwt, als anderen duisent, of tien duisent mannen, die ook Aard-schudder genoemd wert?

T R. Die overspeelder! die nog onlangs *Salmones* Dogter *Tyro* geschonden heeft, en nog andere hoerdom bedryft, ja een voorstander en vryspreker van soodaanige snoodheden is; want toen

Mars

Mars in den strik fat, en van eenige onontloffelyke knoopen geknelt wierd, daar alle de andere Goden van fchaamte fwe- gen, heeft hem defe paardagtige *Neptunus* los gemaakt, want hy fchreide quanfuis, even als de kinderen die de Meester vreefen, of gelyk de oude besjes die jonge meisjes bedriegen willen: hy hield dan by *Vulcanus* aan, dat hy *Mars* ontbinden fou; en defen kreupelen God om dat het hem van dien Ouden jammerden, ontboeiden *Mars*, foo dat hy een Hoere-voogt wiert, en een die de Hoere-voogden voorftaat.

CR. *Mercurius* dan?

TR. Weg met dien bedrieger, dien ondeugenden dienaar van den alderwelluftigften *Jupiter*, die zelfs ook in zijne welluft tot overspelen rafend wert.

CR. Zoo weet ik dan wel dat gy nog *Mars* nog *Venus* aan fult nemen, als die nu al te vooren uwe fcheldingen uit geftaan hebben, weshalven laat ons defen ook verby gaan: maar ik fal nog eenig gewag maken van *Minerva*, die gevapende Maigt, en onfaggelyke Goddinne, die het flingen-hoofd van *Gorgon* voor de borst draagt, die Reufen overwinfter; want ik geloof niet dat gy yts op haar te seggen fult hebben.

TRIEP. Oja! van haar fal ik ook wel yts segg.

seggen , soo gy my wilt antwoorden.

C R. Segt slegts vvat uvv goet dunkt.

T R. Segt my dan *Critias* , vvaar toe dit hooft van *Gorgon* dient , en vvaarom de Goddin soodanige vwapen op haar borst draagt.

C R. Tot eenige ontsaggelyke aanschouwinge , en dat daar door het quade afgekeert wert ; want het maakt de Vyanden verslaagt , en doet de overwinning henen neigen daarse vvil.

T R. Is dan dese blau-oogige *Minerva* om dit hoofts vville onvervinnelyk en onvervrikbaar ?

C R. Ja voorfeker.

T R. Waarom geeft men dan niet liever bouten van Stieren en Geiten , tot een brand-offer , aan dit slangen-hooft , dat men bewaren kan , als aan haar die bewaart wert , op dat het ook ons soo onverwinlyk make als *Minerva* selfs ?

C R. Maar dit en kan van verre niet helpen , gelyk de Goden , maar alleen als het ymant draagt.

T R. Wat is dit voor een hooft , dit wensch ik uit uw te verstaan , als die dese dingen nagespeurt , en volkomen onderhouden hebt , dewyl ik'er niet anders af wete , als alleen de naam.

C R. Het is eertyds een schoone en be-
min-

minnelyke Maagt geweest, maar na dat'er *Perseus* door list het hooft affloeg, een moedigen in de tooverkonst ervaren man was, die haar door eenig tooverrym wist te besweeren, so hebben de Goden dit hooft, tot eenige toeverlaat, en als tot een seker beschutsel, voor sig selven behouden.

T R. Soo wys en was ik niet, dat de Goden ook de menschen van nooden hadden; maar wat was haar hanteringe doe se leefde, of dienden se als een schoone vrouw in de Kroegen om geld, of wierd se in't heimelyk gekamert, en datse daar na haar selven een maagt noemde.

C R. Neen, in geenderlei wyse, maar z'is maagt gebleven tot haar onthoofding toe.

T R. Wanneer ymant een Vryster het hooft afflaat, die sou een schrik voor het volk zyn. Ik weet dat'er verscheide deelen in hutspot gehakt rontom het eilant dryven, welke *Creta* genoemd wert. Soo ik dat geweten had *Critia*, hoe veel *Gorgonen* sou ik uit *Creta* hier gebragt, en uw een onwinbaar man gemaakt hebben. De Poëeten en de Orateurs souden my verre boven *Perseus* gestelt hebben, wanneer ik soo veel *Gorgonen* had kunnen aan den dag brengen. Ik heb in *Creta* het graf van *Jupiter* ook gesien, de plaatfen daar hy gevoed was, en de boomen die daar nog groen waren.

C R. Weet gy niet de Tooverijen en de offeranden , die wy moesten gebruikt gehad hebben.

T R. Soo dit door tooverijen geschiet was *Critia* , sou hy haar wel weder uit de helle opgewekt , en weder in het soete licht gebragt hebben. Maar het zyn maar beufelingen en fabulen die de Poëten verfiert hebben.

C R. Houd gy dan ook van *Juno* niet , die de Huisvrouw en Suster van *Jupiter* is ?

T R. Ei swyg maar van haar , om die onbeschofte overspelen. Gy fiet hoe my de buik swelt , even of ik swanger was. Ik ben daar door uw woorden gebeten even als van een dollen hond: en soo ik nietsk' huis komende een slaapdrankjen inneem , vrees ik in een groote rasernie te vervallen. Daarom swijgt maar stil. Is dat *Cleolus* niet , die daar soo aan komt stappen ? hy moet yts ernstigs hebben. Sullen wy hem aanspreken ?

C R. Ja toch.

T R. Gaat ons niet verby *Cleolae* , want gy schynt een boodschap te hebben.

C L E O L. Weest beide gegroet , myn goede Vrienden.

T R. Hoe haast gy uw soo , gy hygt na uw adem : is 'er wat nieuws ?

C L.

CL. Die vormaarde *Susa*, en de beroemde Hoverdie van *Persis* is gevallen: het gantsche *Arabien* sal vallen door groote kracht.

CR. Ik heb nooit geweten wat ik myn kinderen voor een Testament soude nalaten: ik magse die dag des Veld-Oversten nalaten, dan sullen sy rijk en gegoed werden.

TR. Dat is goet: want *Babel* sal verwoest, *Ægypten* in slaverny, de *Persianen* t'ondergebracht, en de *Scythen* verdelgt worden. Och! of wy sulks beleefden.

E Y N D E

des

Tweeden en laatsten Deels

van

L U C I A N U S.

R E G I S T E R

der

H O O F T - S T U K K E N

deses Tweeden Deels:

LUC.	S <i>Cyth</i> , of van de Herbergzaam-	
	saamheit	pag. 3
	Manier om Historiente schrij-	
	ven	13
	Eerste Boek der ware Historien	53
II. Deek	(P p)	Tweede

REGISTER

Luc, Tweede Boek der ware Historien	83
<i>Lexiphanes</i>	111
Leven van <i>Demonax</i>	122
Droom, ofte Haan	140
Tweemaal beschuldigde	170
Meester der Spraak-kunders	201
Liefhebber der leugens, of onge- loovige	217
<i>Hippias</i> ofte Bad	249
Macrobij, ofte lang levers	225
Huis	269
<i>Jupiter</i> tegen gesproken	286
Vluchtelingen	194
Dood van <i>Peregrinus</i>	304
<i>Dipsas</i> , of dorstende Slange	311
Disputatie met <i>Hesiodus</i>	318
<i>Charidemus</i>	324
Scheepvaert ofte Wensch.	335
Ongeleerde met veel Bocken	366
Vergaderinge der Goden	385
Besluit ter goeder Fortuine	393
<i>Saturnialia</i> .	396
<i>Chronosolon</i> , of Wet-gever van <i>Sa- turni</i> Feest	404
Saturnale Brieven 411, 415, 418,	422.
Offerhande	424
Leven verkeoping	434
Visscher, of wederom levende	456
<i>Hero-</i>	

der Hooft-ftukken.

Luc. <i>Herodotus</i> , of <i>Ætio</i>	490
Eerfte Boek van <i>Phalaris</i>	495
Tweede Boek van <i>Phalaris</i>	505
Voor die ſich onder het groeten verſproken had	510
Sterre-konſt	519
Beelden	529
Van de Beelden	543
Eſel of <i>Lucius</i>	559
<i>Iupiter</i> , Treurſpeelder	597
Pannelekker, of konſt van 't Pan- nelekkeren	635
Aanſpraek, ofte <i>Bacchus</i>	662
Vaſche onderſoeker, of <i>Pheudolo-</i> <i>giſtes</i>	668
Treur-ſpeelige voet-euvel, of <i>Po-</i> <i>dagra</i>	681
<i>Ocypus</i> , of ras-voet.	694
<i>Syriſche</i> Goddin	700
<i>Cynicus</i> , of honds Philoſooph	728
Nedervaring, of dwingeland	737
Danſinge	756
Gelubde	776
Minne	782

Samen-ſpraak der <i>Eloeren</i>	820
<i>Glycera</i> en <i>Thais</i>	820
<i>Myrtium</i> , <i>Pamphylus</i> en <i>Doris</i>	822
Moeder en <i>Philinna</i>	825
<i>Meliffa</i> en <i>Bacchis</i>	827

Glonarium

Register der Hooft-stukken.

Lyc. Clonarius en Leæna	831
Krobyle en Korinna	833
Moeder en Musarium	836
Ampelis en Chrysis	839
Dorcas, Pannychis, Philostratus en Polemon	842
Chelidonium en Drose	846
Tryphæna en Charmides	849
Foessa, Pythias en Lysias	851
Leontichus, Chenidas en Hymnis	854
Dorio en Myrtale	856
Cochlis en Parthenis	858

Maaltijd ofte Lapithen	860
Philopatris	869

CC/GA

A-212, AA-NV12,

008

6 fold-out etchings

877 [ie 874] [7] pp

